

COMMENTARIA
IN ARISTOTELEM
GRAECA

EDITA CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

VOLUMINIS XXIII

PARS III THEMISTII QUAE FERTUR IN ARISTOTELIS
ANALYTICORUM PRIORUM LIBRUM I PARAPHRASIS
PARS IV ANONYMI IN SOPHISTICOS ELENCHOS PARAPHRASIS

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMER
MDCCCLXXXIV

THEMISTII
QUAE FERTUR IN ARISTOTELIS
ANALYTICORUM PRIORUM
LIBRUM I PARAPHRASIS

CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

EDIDIT

MAXIMILIANUS WALLIES

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMER
MDCCCLXXXIV

P R A E F A T I O

Themistii quae fertur in Analyticorum priorum librum primum paraphrasis ut huic volumini inserta sit, V. Rose, qui in bibliotheca Parisiensi latentem¹⁾ in lucem protraxit, commentatione effecit: ‘Ueber eine angebliche Paraphrase des Themistius’ (Hermae tom. II p. 191—213). cui nova ab aliis argumenta addi nondum potuerunt, quia ipsa nunc primum integra in publicum editur. a Themistio quidem praeter nomen nihil mutuatam eam esse illico apparet, quippe quae ex Alexandri et Philoponi commentariis misere conflata sit²⁾. interpretandi autem genus idem est, quod in librorum De anima, Categoriarum, Elenchorum paraphrasibus reperitur eiusque inventorem in prooemio paraphrasis suae (XXIII 1 p. 1—3) Sophonias se profitetur. eidem in animo fuisse novam suam rationem ad alios Aristotelis libros illustrandos adhibere ex verbis $\kappa\alpha\lambda$ πρῶτον ἐν τοῖς Περὶ ψυχῆς (p. 2,38—3,1) collendum est. sed num revera haec Pseudothemistii paraphrasis Sophoniae auctori debeatur, non iam certo constat. quam ad rem diiudicandam praecipue ratio compilandi accuratius examinanda erit, quod ab huius praefationis instituto abhorret.

Interim editoris est non praeooccupato iudicio munere suo fungi. etenim cum haec paraphrasis uno codice Parisino ad memoriam nostram servata sit, codicum tamen inopiae Alexandri et Philoponi commentariis adhibitis subvenire liceat, dubium saepe est, quae vitia librario, quae paraphrastae ipsi tribuenda sint. nam multos et manifestos errores ut ab hoc tran-

¹⁾ Buhle Arist. opp. I p. 314: „Paraphrasis Analyticorum priorum.“ Haec quidem, a Fabricio et aliis in deperditis habita, extat msta Graece in codice bibl. Paris. cf. Fabric. B. Gr. VI, 819. — Brandis act. Acad. Berolin. 1833 p. 288: „Das Gerücht, diese Paraphr. des Them. habe sich in einer Paris. Hds. erhalten, fand ich leider nicht bestätigt.“

²⁾ quare indicibus hic fasciculus carebit.

scriptos relinquendos esse intactos Alexandri codicum consensu indicatur.¹⁾ interdum velut p. 131,5 (ἐγίνετο)²⁾ paraphrastes interpretum verba parum intellexit aut velut p. 61,19—21 (συάγουσι . . . αὐται . . . ἀναγομένης αὐτῆς) neglegentius transcripsit. satis hinc apparebit, quam mediocri ingenio paraphrastes fuerit et quantopere cavendum sit, ne eos quos aut transcripsit aut ipse commisit errores emendemus. restant sane multa librarii menda, quo in numero sunt tritae illae confusiones vocabulorum ή et ει, περι et παρά, ἔτι, ἐστι, δτι et ἄρα, multaque alia, quae ex interpretum illorum commentariis corrigi possunt. imprimis librarius ad homoeoteleuta aberrans interiecta verba omisit, rarius iteravit. haec igitur supplere non dubitavi; alia subnotatis interpretum verbis asteriscis indicare satis habui. praeterea saepissime, ubi paraphrastes ab interpretibus differt, horum verba subnotavi. formas inusitatas velut ἔσται, ἀξιώη, ἀποδώη et structuras insolentiores intactas reliqui (cf. XXIII 1 praef. p. VIII). accentus tamen et orthographica, quae ad certam normam erant dirigenda, ad nostram aptavimus.

Codex PARISINUS 2054, ex quo hanc paraphrasin ab Ernesto Maass descriptam edidi, bombycinus, quadratus, saeculi XIV vel XV, foliorum est 183, quorum numeros in dextro margine adscribendos curavi. ordo foliorum turbatus sic est restituendus: f. 64—79. f. 87—94. f. 80—86. f. 95—144. f. 152—158. f. 145—151. f. 159—183.³⁾ inter f. 147 et 149 insertum est folium eadem manu exaratum initium commentarii⁴⁾ in Isagogen continens, cuius margini inferiori antiqua manu inscriptum est τοῦτο περιττόν ἐστι τὸ φύλλον. — multa librarius per compendia scripsit;

¹⁾ Eis locis, quos in Alexandri editione II 1 p. XVI n. 2, XVII n. 1. 2 enumeravi, hosce addo: 72,4 δύνατόν (B) || 74,32 κατασκευάζει τὸ P (B) || 74,38 ἀποφατικοῦ (B) || 79,35 α om. (B) || 85,25 αἰτώη (αἰτῶ. ή B) || 99,28 ἀδργητον (a B pr.) || 110,11 ἀλλ' (a) || 118,14. 15 προσλαμβάνειν (a) || 120,20 προτιθέναι (a) || 121,27 δόνο ώς (B) || 124,4 οὔτις alterum (B) || 132,39 ἀποδεικτικὸν (B) || 136,16 κλήσεις (B) || 138,2 τὸ (B) || 149,27 δτι (a). — veriorem memoriam paraphrastes praeter eos quos p. XVII—XVIII notavi locos sequi videtur: 21,7 post καὶ om. γάρ, quod add. a B Al. 170,20 || 41,29 τὸ ἐνδεχόμενον (τὸ ἐνδέχεται a B Al. 200,17) || 66,5. 6 ἡ ἀποφατικὴ ἐλάττων οὖσα ἐνδεχομένη ή || 85,22 συντελεῖ (scripsi Al. 279,33: συντελεῖ a B) || 89,25 οὔτις (οὗτος a B Al. 286,30) || 101,7 δν (addidi Al. 304,2: om. a B) || 141,2. 3 τοῖς σημανομένοις (scripsi Al. 372,30: ταῖς σημανομέναις a B).

²⁾ Alex. scripsisse videtur: ἐπὶ (a Al. 356,22: ἐπεὶ B P) κειμένῳ τῷ ἐξ ἀναγκαῖς τῆς μεζονος καὶ ὑπαρχόύσῃς τῆς ἐλάττονος ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, δ (non debebam dolere Al. 356,23) οὐκ ἦν συγχωρούμενον.

³⁾ etiam f. 40—47 post f. 31 transponenda esse Rose I. c. p. 198 testatur.

⁴⁾ eiusdem, qui in cod. Paris. 1939 Davidi tribuitur.

οὐ, ων, ω itemque ο et ω saepius vix possunt discerni. figuras syllogisticas in marginibus rubro colore appiuxit, flavo terminos inscripsit. aliae quoque notae in margine archetypi videntur fuisse, quarum nonnullae in textum irrepserunt (cf. p. 97,6. 99,32—33. 100,4—5. 12—14. 101,32—33. 106,9. 121,19. 128,8. 131,37. 139,23. 135,22). manus correctrices siglis P¹ i. e. librarii ipsius et P² i. e. manum recentiore distinxii.

Secundum catalogum hic codex Joannis Philoponi in Analyticorum priorum librum primum commentarium continet. et inscribitur f. 1 ἡωάννου ἀλεξανδρέως τοῦ φιλοπόνου εἰς τὸ πρῶτον τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν σχόλια καὶ ἀποσημεώσεις ἐκ τῶν συνουσιῶν ἀμμωνίου τοῦ ἑρμείου τῶν εἰς [τὸ] γ τὸ α: sequitur primus huius commentarii liber περὶ τῶν τριῶν σχημάτων f. 1—62^v (= f. 3—31^v editionis Victoris Trincavelli Venetiis apud Zanettum a. MDXXXVI). subscribitur f. 63^r¹) τέλος σὺν θεῷ τῶν ἔξι ἀμφοτέρων ὑπαρχουσῶν προτάσεων συζυγιῶν γινομένων ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασι: cui subscriptioni neque spatio intermisso neque rubro colore distinctum continuatur τοῦ αὐτοῦ φιλοπόνου ἀποσημείωσις ἐκ τῶν συνουσιῶν ἀμμωνίου τῶν εἰς γ τὸ β: καὶ θεμιστίου παράφρασις: similiter f. 64^v interpretum nomina coniuncta alterius libri περὶ τῶν μίξεων initio inscribuntur nullo aut ab antecedentibus aut a sequentibus intervallo separata (cf. p. 1 n. 1). tertio περὶ εὐπορίας προτάσεων libro unius Themistii nomen praefixum est (cf. p. 95,9). quaeritur, ubi Philoponi commentarius in paraphrasis formam trauseat.²⁾ errat enim Rose, qui iam inde a Themistii nomine primum addito omnia αὐτοπροσώπως proferri dicit. immo praeter paraphrastae consuetudinem in sequenti parte prima et tertia persona promiscue usurpantur.³⁾ accedit, quod in hac parte interpretatio lemmatis insertis interrumpitur, id quod et ipsum a paraphrastae more alienum est. itaque ipsius paraphrasis initium ab altero demum titulo f. 64^v duxi, praesertim cum hinc revera novus περὶ μίξεων liber incipiat, illa autem pars, quamquam huius libri initium ponи solet, potius ad praecedentem περὶ τῶν τριῶν σχημάτων pertineat.

¹⁾ intercedit f. 62^v—63^r scholium quoddam, quod Philoponi non est.

²⁾ breviandi causa hoc factum esse Rose mihi non persuasit (l. c. p. 200). Philoponi enim in primum Analyticorum priorum librum commentarius f. 3^r—94^v exemplaris Zanettiani complet; foliorum autem 183 vel 181 codicis Paris. 1—62^v respondent exempli editi foliis 3^r—31^v.

³⁾ semel praeterea (p. 108,22) tertia persona φῆστιν sive librarii sive ipsius paraphrastae neglegentia retenta rubroque manu recentiore notata est. Aristoteles ipse p. 20,32 appellatur. nam quod in capite περὶ ὑποθετικῶν ταῦλογισμῶν commemorantur p. 91,22 οἱ μαθῆται Ἀριστοτέλους, huc non cadit.

Iam ipsam illam partem iudicandam proponam: .

Ἐπεὶ δὲ ἔτερόν ἐστι τὸ ὑπάρχειν τε καὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν καὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν (Arist. p. 29^b29): περὶ τῶν τοῦ ἀναγκαίου προτάσεων: πληρώσαντες τὸν περὶ τῶν τριῶν σχῆμάτων τῶν ἐξ ὑπαρχουσῶν προτάσεων λόγον μετέλυμψεν ἐπὶ τὰς τοῦ ἀναγκαίου προτάσεις. εἰκότας δὲ δευτέραν αὐταῖς ἐπι- 5 τίθεμεν τάξιν. ἐπειδὴ γὰρ τὰ μὲν τῶν ὄντων αἱ ὡσαύτως ἔχουσι καὶ πᾶσιν ὑπάρχουσι, τὰ δὲ ὑπάρχει μέν, οὐχ ἐξ ἀνάγκης δὲ ὑπάρχει, ἀλλὰ δύναται καὶ μὴ ὑπάρχειν, τὰ δὲ οὔτε ὑπάρχει οὔτε ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, δύναται δὲ ὅμως ὑπάρχει καὶ μὴ ὑπάρχει, ὃν τὸ μὲν πρῶτόν ἐστι τοῦ ἀναγκαίου, τὸ δὲ δευτέρον τοῦ ὑπάρχοντος, τὸ δὲ τρίτον τοῦ ἐνδεχομένου, καὶ διὰ τοῦτο τὸν μὲν περὶ τῶν 10 ὑπαρχουσῶν προτάσεων πρῶτον ἐποιησάμεθα λόγον ὡς ἀπλουστέρων· τῷ γὰρ ὑπάρχοντι προσιόντα τινὰ οἷον τὸ ‘αεί’ καὶ ‘παντί’ ποιεῖ τὸ ἀναγκαῖον, τὸ δὲ ‘ποτέ’ τὸ ἐνδεχόμενον. μέσον δὲ τετάχαμεν τὸν περὶ τῶν ἀναγκαίων συζυγῶν λόγον ὡς μέσην ἔχουσῶν τάξιν τῶν τε ἀπλῶς ὑπαρχουσῶν καὶ τῶν ἐνδεχομένως. ὑπάρχουσι μὲν γὰρ καὶ αὐταὶ, ἀλλ’ αἱ ἀναγκαίως· αἱ δὲ τοῦ ἐνδεχομένου οὐχ 15 ὑπάρχουσι μέν, δύνανται δὲ καὶ ὑπάρχει καὶ μὴ ὑπάρχει. διὰ τοῦτο μὲν οὖν δευτέρον τὸν περὶ τοῦ ἀναγκαίου συζυγῶν ποιούμεθα λόγον. εἰ δὲ ἔτερη μὲν αἱ ὑπάρχουσαι προτάσεις, ἔτεραι δὲ τοῦ ἀναγκαίου καὶ ἔτεραι τοῦ ἐνδεχομένου, δῆλον ὅτι ἔτερων τῶν προτάσεων οὐσῶν ἔτερον ἐσται καὶ τὸ συμπέρασμα. διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐξ ὅμοιών προτάσεων τε καὶ ὅρων· ἐκ μὲν γὰρ ὑπαρχουσῶν προτά- 20 σεων ὑπάρχον, ἐκ δὲ ἀναγκαίων ἀναγκαῖον, καὶ ἐξ ἐνδεχομένων ἐνδεχόμενον: ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἀναγκαίων σχεδὸν ὁμοίως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων (Arist. p. 29^b36): ὥσπερ, φησίν, ἔχουσιν αἱ τοῦ ὑπάρχοντος προτάσεις, οὗτως ἔχουσι σχεδὸν καὶ αἱ τοῦ ἀναγκαίου. | αἱ αὐταὶ γάρ εἰσιν ἐν τούτοις συλλογιστικάι 63^r τε καὶ ἀσυλλόγιστοι ἐν ἕκαστῳ σχήματι, καὶ ὡσαύτως ἀλλήλαις τὰς δεξίεις ἔχουσι. 25 διοίσουσι δὲ μόνον τῷ τὰς μὲν μετὰ τρόπου εἶναι τὰς δὲ ἄνευ τρόπου. τὸ δὲ σχεδὸν πρόσκειται διὰ τὸν τέταρτον συλλογιστικὸν τρόπον τοῦ δευτέρου σχήματος καὶ τὸν πέμπτον τοῦ τρίτου· ἔστι γὰρ ἐν τούτοις διαφορὰ τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας, ὡς ἐξῆς ἔστιν ἡμῖν ἐπιδεῖξαι. τό τε γὰρ στερητικὸν (ὥσαύτως ἀντιστρέφει, καίτοι οὐ μόνον τὸ στερητικὸν) ἀλλὰ καὶ τὸ κατηγορικόν. τί οὖν 30 μὴ καὶ τούτου ἐμνήσθη: ἐρόῦμεν οὖν, ὅτι τὸ μὲν κατηγορικὸν ἐπὶ πάντων τῶν τρόπων ὁμοίως ἀντιστρέφει καὶ οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ καὶ ἐπὶ τούτων· τὸ δὲ στερη- τικὸν οὐχ ὁμοίως ἐπὶ τοῦ ἐνδεχομένου, ὡς αὐτός φησι. διὸ ταύτης μόνης τῆς ἀντιστροφῆς ἐμνήσθη ὡς τοῖς δυσὶ τρόποις μόνοις ὑπαρχουσῆς, τὴν δὲ ἄλλην ὡς κοινὴν ἀπάντων παρῆκεν. ή γὰρ καθόλου ἀποφατικὴ οὐχ ὁμοίως ἐπὶ τοῦ ἐνδε-

9 καὶ om. Phil. f. 32^r

16 τῶν ἀναγκαίων Phil.

17 δὲ αἱ διὰ τοῦ ἀναγκαίου καὶ αἱ

ἐνδεχόμεναι Phil.

28 ἐπιδεῖξει omisso ἔστιν Phil.

ώσαύτως . . . στερητικὸν (29)

Phil.: om. P

29 καὶ Phil.: γὰρ P

χορένου ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν δύο τούτων τρόπων, τοῦ τε ὑπάρχοντος καὶ τοῦ ἀναγκαίου, ἀντιστρέφει. καὶ τὸ ἐν ὅλῳ δὲ καὶ τὸ <χατὰ> παντὸς ὄμοιώς ἀποδώσομεν. ἐν μὲν οὖν τοῖς ἄλλοις τὸν αὐτὸν τρόπον δειχθήσονται οἱ ἀναγκαῖοι (ἢ γὰρ κατ' εὐθεῖαν ἢ δι' ἀντιστροφῆς), δτι τὸ συμπέρασμα 5 ἀναγκαῖον, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος· δμοίως γὰρ ἢ κατ' εὐθεῖαν δειχθήσονται ἢ δι' ἀντιστροφῆς οὐ τε ἀναγκαῖοι καὶ οἱ ὑπάρχοντες: ἐν δὲ τῷ μέσῳ σχήματι, δταν ἢ τὸ μὲν καθόλου καταφατικὸν τὸ δὲ ἐν μέρει στερητικόν <,καὶ πάλιν ἐν τῷ τρίτῳ, δταν ἢ τὸ μὲν καθόλου καταφατικὸν τὸ δὲ ἐν μέρει στερητικόν>, οὐδὲ δμοίως ἔσται ἡ ἀπό-
10 δειξις (Arist. p. 30^a6): τῶν ἀλλων, φησίν, δμοίως ἔχόντων κατὰ πάντα ἐπὶ τοῦ ἀναγκαίου καὶ τοῦ ὑπάρχοντος μόνον, φησίν, ἐν τῷ τετάρτῳ τρόπῳ τοῦ μέσου σχήματος καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ τοῦ τρίτου διαφέρουσιν ἐν τῷ ὑπάρχοντι τρόπῳ καὶ τῷ ἀναγκαίῳ. ἐν μὲν γὰρ τῷ ὑπάρχοντι δι' ἀντιστροφῶν σύκη ἐδείκνυντο ἀλλὰ [καὶ] διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς· ἐπὶ μέντοι τοῦ ἀναγκαίου οὐ δυνατὸν διὰ 15 τῆς ἀδυνάτου δείξεως τούτους ἀποδεῖξαι. οἰον ὡς ἐπὶ τοῦ τετάρτου τρόπου τοῦ δευτέρου σχήματος προτίτῳ ἡμῖν ὁ λόγος· ἔστω γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης, τῷ δέ γε Γ ἐξ ἀνάγκης μὴ παντί· λέγω, δτι τὸ Β τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης οὐ παντὶ ὑπάρχει. τοῦτο δέ, ὥσπερ εἶπον, οὐ δυνατὸν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ δεῖξαι λέγοντας οὕτως, δτι, εἰ ψεῦδος ἔστι τὸ ἐξ ἀνάγκης | οὐ παντὶ ὑπάρχειν, ἔστω 63v
20 ἀληθὲς τὸ δτι τὸ Β ἐνδέχεται παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν· τοῦτο γὰρ ἀντίκειται τῷ ἀναγκαίῳ· ἀλλὰ καὶ τὸ Α τῷ Β παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπῆρχεν. εἴτα ποῖον ἀκολουθεῖ συμπέρασμα, ἀγνοοῦμεν· γίνεται γὰρ ἡ συζυγία ἐν πρώτῳ σχήματι ἐκ τῆς μείζονος καθόλου καταφατικῆς ἀναγκαίας τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης, ητις ποῖον συνάγει συμπέρασμα, οὔπω ἴσμεν πρὸ τοῦ διδαχθῆναι, τί τὸ 25 συναγόμενον ἐκ τῆς τοιαύτης μίκεως. ὥστε καλῶς ἐλέγομεν μὴ δύνασθαι δείκνυσθαι τὸν τέταρτον τοῦ δευτέρου σχήματος συλλογισμὸν δι' ἀδυνάτου δείξεως. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ πέμπτου τρόπου τοῦ τρίτου σχήματος συμβαίνει. διὰ ταῦτα ἔκεινον μὲν τὸν τρόπον τῆς δείξεως ὡς ἀσαφῆ τε καὶ διὰ τῶν ὑστέρων γινόμενον παραιτητέον, τὴν διὰ τοῦ ἀδυνάτου φημί, ἐπ' ἀμφοτέρων αὐτῶν· δεικτέον δὲ δι' 30 ἐκθέσεως. ή δὲ ἐκθεσις ἐνταῦθα τοιαύτη· ἐπὶ μὲν τοῦ τετάρτου ἐν δευτέρῳ σχήματι, εἰ τὸ Α τῷ Β παντὶ ἐξ ἀνάγκης τῷ δέ γε Γ οὐ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, ληπτέον μέρος τοῦ Γ, φ τὸ Α οὐχ ὑπάρχει, οἰον τὸ Δ καὶ ταχτέον οὕτως· εἰ τὸ Α οὐδενὶ τῷ Δ, οὐδὲ τὸ Δ οὐδενὶ τῷ Α· τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Β· τὸ ἄρα Δ οὐδενὶ τῷ Β. οὐκόν οὐδὲ τὸ Β οὐδενὶ τῷ Δ· τὸ δὲ Δ τὶ τοῦ Γ ἔστι· τὸ ἄρα Β τινὶ τῷ Γ οὐχ 35 ὑπάρχει. ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου σχήματος· εἰ τὸ Α τινὶ τῷ Γ οὐχ ὑπάρχει, τὸ δὲ Β

2 κατὰ Arist.: om. P

8. 9 unc. incl. ex Arist. addidi

14 καὶ om. Phil.

15 post τῆς add. τοῦ Phil.

16 α παντὶ Phil.: ἀπαντὶ P

35 εὶ Phil. f. 32v:

οὐ P

παντὶ τῷ Γ, τὸ Α τινὶ τῷ Β οὐχ ὑπάρχει· προκείσθω μέρος τοῦ Γ, φῶ τὸ Α οὐχ ὑπάρξει, οἷον τὸ Δ, καὶ ἔσται οὕτως· εἰ τὸ Α τῷ Δ οὐδενί, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Δ, εἴ γε καὶ τῷ Γ παντί, οὖ μέρος τὸ Δ, ἀντιστρέψει ἡ Β Δ, καὶ ἔσται τὸ Δ τινὶ τῷ Β. εἰ τοίνυν τὸ μὲν Α οὐδενὶ τῷ Δ, τὸ δὲ Δ τινὶ τῷ Β, τὸ Α τινὶ τῷ Β οὐχ ὑπάρχει. 5 εἰκότως δὲ οἱ συλλογισμοὶ τοῦ ἀναγκαίου ὡσαύτως ἔχουσι τοῖς τοῦ ὑπάρχοντος καὶ ὅμοιώς αὐτοῖς δείκνυνται, διότι καὶ αἱ ἀντιστροφαὶ τῶν προτάττεων τοῦ ἀναγκαίου ὡσαύτως ἐλέγοντο ἔχειν ταῖς τοῦ ὑπάρχοντος. ἔχατερος δὲ τῶν εἰρημένων δύο συλλογισμῶν διὰ τοῦ οἰκείου σχήματος δείκνυνται τὸ ἴδιον συμπέρασμα συνάγων. ἀλλ' ὁ μὲν τέταρτος τοῦ δευτέρου σχήματος διὰ τοῦ δευτέρου τρόπου τοῦ αὐτοῦ σχήμα- 10 τος οὗτως· εἰ γὰρ τὸ Α παντὶ μὲν τῷ Β ὑπάρχει τῷ δὲ Γ οὐ παντί, ὑπέκειτο δὲ μέρος τοῦ Γ τὸ Δ, φῶ οὐχ ὑπάρχει τὸ Α, τὸ ἄρα Α παντὶ μὲν τῷ Β οὐδὲν δὲ τῷ Δ ὑπάρχει, ὅσπερ ἔστι δεύτερος | τρόπος τοῦ δευτέρου σχήματος ἐκ τῆς 64^τ μείζονος καθόλου καταφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου ἀποφατικῆς. τὸ ἄρα Β οὐδὲν τῷ Δ ὑπάρχει, ὅπερ ἔστι μέρος τοῦ Γ· τὸ ἄρα Β οὐ παντὶ τῷ Γ ὑπάρ- 15 χει. ὅμοιώς δὲ καὶ ὁ πέμπτος ἐκ τοῦ τρίτου σχήματος διὰ τοῦ δευτέρου τρόπου τοῦ αὐτοῦ σχήματος τρίτου δείκνυνται οὕτως. εἰ γὰρ τὸ μὲν Α ἐξ ἀνάγκης οὐ παντὶ τῷ Γ τὸ δὲ Β ἐξ ἀνάγκης παντὶ ὑπάρχει, λέγω, διὰ τὸ Α τῷ Β ἐξ ἀνάγκης οὐ παντὶ ὑπάρχει. ἐπειδὴ γὰρ τὸ Α ἐξ ἀνάγκης οὐ παντὶ τῷ Γ ὑπάρχει, εἰλήφθω μέρος τι τοῦ Γ, φῶ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει τὸ Α, διὸ ἔστι τὸ Δ· τὸ ἄρα Α οὐ- 20 δενὶ τῷ Δ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει· καὶ ἐπεὶ τὸ Β ἐξ ἀνάγκης παντὶ τῷ Γ, ἐν δὲ τῶν μερῶν τοῦ Γ τὸ Δ, τὸ ἄρα Β παντὶ τῷ Δ. εἰ τοίνυν τὸ Α μηδενὶ τῷ Δ τὸ δὲ Β παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, δηλούντι γέγονε πάλιν τοῦ τρίτου σχήματος ὁ δεύτερος τρόπος, ὥστε ἡ ἔκθεσις ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν συλλογισμῶν τὸ οἰκεῖον πάλιν ἐποίησε σχῆμα.

3 δ̄ prius Phil.: α P

11 τὸ (ante α) Phil.: τῶ P

α παντὶ Phil.: ἀπαντὶ P

Ser. Berolini
Idibus Aprilibus MDCCCLXXXIV

M. WALLIES.

**THEMISTII
QUAE FERTUR IN ARISTOTELIS
ANALYTICORUM PRIORUM
LIBRUM I PARAPHRASIS**

[ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ] ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ

Περὶ τῶν μίξεων.

Εἰπόντες καὶ παραδόντες τάς τε τοῦ ὑπάρχοντος τάς τε τοῦ ἀναγκαίου 64^ν προτάσεις καὶ δεῖξαντες, ποίους ποιοῦσι καθ' ἔκαστον σχῆμα συλλογισμούς, 7 ἃς ἔησι λέγομεν περὶ τῶν ἐκ μίξεως ἀναγκαίας τε καὶ ὑπάρχούσης προτάσεως γινομένων καθ' ἔκαστον σχῆμα συλλογισμῶν, τίνες τέ εἰσι, καὶ ποῖόν τι ἐν ταῖς μίξεσιν αὐτῶν γίνεται τὸ συμπέρασμα, καὶ τίνες αἱ κατὰ τὰς μίξεις τῶν τρόπων τούτων ἐν τοῖς γινομένοις συλλογισμοῖς διαφοραί. φημί οὖν, διτὶ γίνεται ποτε ἐκ μίξεως ἀναγκαίας (καὶ) ὑπάρχούσης προτάσεως ἀναγκαίον συμπέρασμα, 10 καὶ πότε γίνεται τὸ συμπέρασμα τοιοῦτον. ἐν γάρ πρώτῳ σχήματι ἀμφοτέρων οὐσῶν καθόλου, εἰ ἡ μείζων ἀναγκαία, ἢν τε καταφατική, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ τρόπῳ, ἢν τε ἀποφατική, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ τρόπῳ; ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα. περὶ γάρ τῶν δύο συζυγιῶν νῦν διαληπτέον πρῶτον, τῆς τε ἐκ τῆς μείζονος καθόλου καταφατικῆς ἀναγκαίας καὶ τῆς ἐλάττονος καθόλου κατα- 15 φατικῆς ὑπάρχούσης καὶ τῆς ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς ἀναγκαίας τῆς μείζονος καὶ καθόλου καταφατικῆς ὑπάρχούσης τῆς | ἐλάττονος. οἷον εἰ τὸ Α τῷ Β 65 ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β τῷ Γ ὑπάρχοντας, ἐξ ἀνάγκης τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχει παντί. ἐπειὶ γάρ τὸ Α κατὰ παντὸς τοῦ Β ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Γ ὑπὸ τὸ Β ἐστὶ καὶ τὸ τοῦ Β, εἰη (Διὸ καὶ κατὰ) τοῦ Γ ἐξ ἀνάγκης· διὸ γάρ κατὰ παντὸς τοῦ Β 20 ἐξ ἀνάγκης, καὶ κατὰ τῶν ὑπὸ τὸ Β ἐξ ἀνάγκης Διὸ κατηγοροῖτο, εἴ γε τὸ κατὰ παντὸς ἐστιν, δταν μηδὲν ἦ λαβεῖν τοῦ ὑποκειμένου, καθ' οὐ τὸ κατηγορούμενον οὐ ρήθήσεται· τὸ δὲ Γ τὸ τῶν Β ἐστί. καὶ γάρ τὸ κατὰ παντὸς ἐξ ἀνάγκης δρμοίως λαμβάνεται, ὡς προείπομεν ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων 'τό τε γάρ στερητικὸν ὥσπατως ἀντιστρέφει καὶ τὸ ἐν διψῃ εἶναι καὶ κατὰ παντὸς δρμοίως

1 Ιωάννου σχολαστικοῦ Ἀλεξανδρέως εἰς τὸ πρῶτον τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν σχόλαια καὶ ἀποσημειώσεις ἐκ τῶν συνουσιῶν Ἀμμιανοῦ τοῦ Ἐρμείου καὶ Θεμιστοῦ παράφρασις titulum textui continuat P 3 καὶ τὰς pro altero τάς τε Philop. f. 32v (ed. Zanetti Venetiis a. MDXXXVI.) 5 ἔησι . . . τὸ συμπέρασμα (13) Alex. p. 123,30—124,7

9 καὶ Al. 124,3: om. P 18 ἐπειὶ γάρ . . . καθόλου (2,4) Al. 126,1—12 7 Al. 126,2: δ P 19 Διὸ καὶ κατὰ Al.: om. P

ἀποδώσομεν'. ληπτέον δὲ τὴν ὑπάρχουσαν καθόλου καταφατικὴν ἐν τοιαύτῃ μῆει ἀληθῆ μὴ πρὸς ὑπόθεσιν ἀλλὰ ἀληθῶς ὑπάρχουσαν· αἰτημα γὰρ ἔκείνως γίνεται καὶ οὐκέτ' ἀληθῆς ή πρότασις. ληφθείσης δὲ ἀληθοῦς ἐν τῷ ὑπάρχειν καὶ καθόλου ἀναγκαῖον συμπέρασμα γίνεται· οἵον κίνησις πάσῃ βαδίσει ἐξ ἀνάγκης,

5 βάθισις παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως, καὶ κίνησις παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης.
Εἰ δὲ ή ἐλάττων ληφθείη ἀναγκαία καθόλου ή δὲ μείζων ὑπάρχουσα κα-
θόλου, οὐκ ἀναγκαῖον φημι ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα. τούτου χάριν εἰρηταί μοι
ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τὸ 'συμβαίνει δέ ποτε καὶ τῆς ἑτέρας προτάσεως ἀναγκαίας
οὕσης ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα'. οὐδὲ γὰρ ἀεὶ τοῦτο γίνεται, ἀλλ'
10 θετέ ή μείζων εἴη ἀναγκαία. δτι δὲ μὴ ἀναγκαῖον ἐν ταύτῃ τῇ συζυγᾳ τὸ
συμπέρασμα ἀλλ' ὑπάρχον, δεικτέον τοῦτο διχόθεν, καὶ τῇ εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῇ
καὶ τῇ διὰ τῶν δρων δεῖξει. καὶ γὰρ τῶν μεθόδων ή χρεία ἡμῖν καθέστηκεν
οὐ δι' ἑαυτάς, ἀλλ' ἵνα τοῖς πράγμασιν αὐτάς ἀρμόζωμεν. διὸ καὶ ἐν τοῖς
ἀσυλλογίστοις δρους παρατιθέμενοι ἡρκούμεθα τούτοις εἰς ἔλεγχον ὡς μὴ δυ-
15 ναμένων αὐτῶν ἐφαρμοσθῆναι τοῖς πράγμασιν. δτι γὰρ μὴ ἀναγκαῖον, δεικτέον
τοῦτο διά τε τοῦ πρώτου σχήματος καὶ διὰ τοῦ τρίτου, ὑποτιθέμενοι ἀναγκαῖον
συνάγεσθαι τὸ συμπέρασμα καὶ δείκαντες ταύτῃ τῇ ὑποθέσει φεῦδος ἀκολου-
θοῦν οὗτως αὐτὴν ἐλέγχομεν. δῆλον γὰρ δτι ή δ' ἀν ὑποθέσει φεῦδος
ἀκολουθεῖ, φεῦδὴς ἔσται· οὐδεμιᾶς γὰρ ἀληθεῖ ὑποθέσει φεῦδος ἀκολουθεῖ
20 δείκνυμεν δὲ τὸ φεῦδος ἀκολουθοῦν διὰ μὲν τοῦ πρώτου | σχήματος οὗτως· 65·
εἰ τὸ Α τῷ Β ὑπαρχόντως, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης, ἐγὼ μὲν λέγω,
δτι τὸ Α παντὶ τῷ Γ ὑπαρχόντως ὑπάρκει. εἰ δέ τις λέγοι ἐξ ἀνάγκης,
συγχωρείσθω τοῦτο· καὶ εἰ μὲν μὴ φεῦδος ἀκολουθήσει, ἔστω ἀληθὲς τὸ
συμπέρασμα· εἰ δὲ εὑρωμένη τι φεῦδος ἐπόμενον, δῆλον δτι φεῦδὴς ή ὑπό-
25 θεσις ή λέγουσα τὸ ἀναγκαῖον συνάγεσθαι, ὥστε τὸ ὑπάρχον μόνον συναχθῆ-
σεται. ἐπεὶ οὖν τὸ Α παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης (ὑπεθέμεθα, ἦν δὲ καὶ τὸ
Β παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης), καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρκει·
ἀντιστρέψει γάρ. εἰ τοίνου τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, τὸ δὲ
Γ τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, τὸ ἄρα Α τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρκει.
30 γίνεται γὰρ δ τρίτος τρόπος τοῦ πρώτου σχήματος. ἀλλὰ τοῦτο φεῦδος· ὑπέ-
κειτο γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ὑπάρχειν μόνον· τὸ δὲ παντὶ ὑπάρχον ἐνδέχεται
καὶ μηδενὶ ὑπάρχειν· τοιαύτη γὰρ ή τοῦ κυρίως ὑπάρχοντος φύσις. φεῦδος
ἄρα τὸ ἐξ ἀνάγκης τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν· τὸ δὲ φεῦδος ἡκολούθησε διὰ
τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν λέγουσαν ἀναγκαῖον συνάγεσθαι τὸ συμπέρασμα· ὑπάρ-
35 χον ἄρα συναχθῆσεται. οὐκ ἔφην δὲ ἀδύνατον εἶναι τὸ Α τινὶ τῷ Β ἐξ
ἀνάγκης ὑπάρχειν ἀλλ' ὡς φεῦδος· οὐ γάρ, εἴ τι φεῦδος, τοῦτο καὶ ἀδύνατον,
ἀλλ' εἰ τι ἀδύνατον, τοῦτο καὶ φεῦδος. οὐδὲ γὰρ προεθέμην τῇ εἰς ἀδύνατον
ἀπαγωγῇ δεῖξαι τοῦτο, οὐ χάριν οὐδὲ τὸ ἀντικείμενον ἔλαβον τῷ ὑπάρχειν

2. 3 ἔκείνως γίνεται Al. 126,11: ἔκείναι γίνονται P 4 γίνεται scripsi: γίνονται P 6 εἰ
δε... συμπέρασμα (9) Al. 128,3 sq. ὑπάρχουσα Al.: ὑπάρχει P 8 συμβαίνει Al. 128,5:
συμβαίνειν P 11 ὑπάρχον scripsi: ὑπάρχει P δεικτέον... ἀλλ' ὑπαρχόντως (3,19)
Philop. f. 33v 18 δ' habet etiam Phil. 19 ἀκολουθῇ (ante φεῦδὴς) Phil. 21 τὸ
μὲν & Phil. 26 ὑπεθέμεθα... γένεται ἀνάγκης (27) Phil.: om. P 28. 29 ὑπάρχει... ὑπάρκει
Phil.: ὑπάρκει... ὑπάρχει P 34 τὴν λέγουσαν Phil. f. 34r 36 ἀλλ' ὡς P: ἀλλὰ Phil.

παντί, ἀλλὰ μόνον δεῖξαι τὸ φεῦδος τὸ λέγον, διτὶ ἀναγκαῖον συνάγεται συμπέρασμα. οὐδὲ γάρ ἐπὶ τίνος ἀδύνατον τὸ αὐτῷ τῷ αὐτῷ καὶ ὑπαρχόντως παντὶ ὑπάρχειν καὶ τινὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν· τοιοῦτον γάρ ἔστι τὸ κοινότερον ὑπάρχον. φεῦδος δὲ τὸ τινὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον τοῦτο καὶ παντὶ ὑπάρχειν κατὰ τὸ
 5 ἄπλων, τουτέστι τὸ καθόλου (τοῦ) ὑπάρχοντος στημανόμενον, διπερ δύναται μηδὲν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν καὶ μηδὲν ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. οὗτως μὲν οὖν διὰ τοῦ πρώτου σχήματος. διὰ δὲ τοῦ τρίτου οὕτως· εἰ γάρ τὸ Α παντὶ ἐξ ἀνάγκης τῷ Γ, ὡς ἂν τις ὑπολάβοι, ὑπῆρχε δὲ καὶ τὸ Β ἐξ ἀνάγκης παντὶ τῷ Γ, τὸ ἄρα Α τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον. γίνεται γάρ διπερ τοῦ πρώτου τοῦ τρίτου σχήματος τῶν δύο καταφατικῶν ἀναγκαίων οὐσῶν μερικῶν καταφατικὸν ἀναγκαῖον συνάγων συμπέρασμα. ὑπέκειτο δὲ καὶ παντὶ τῷ Β τὸ Α ὑπαρχόντως· φεῦδος ἄρα τὸ τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν τὸ Α· ἐνδέ-|
 10 χεται γάρ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος τρόπου τὸ ληφθὲν ὡς παντὶ ὑπάρχειν καὶ μηδὲν αὐτῷ ὑπάρχειν. φεῦδος ἄρα τὸ τινὶ ἐξ ἀνάγκης· τὸ δὲ φεῦδος ἡχολούθησε
 15 διὰ τὸ ὑποθέσθαι τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης παντὶ τὸ Α ὑπάρχειν. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν δρῶν φανερόν, διτὶ οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα· κίνησις μὲν γάρ παντὶ ζώῳ ὑπαρχόντως ὑπάρχει, ζῶον δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ συμπέρασμα συνάγεται οὐκ ἀναγκαῖον ἀλλ’ ὑπάρχον· κίνησις γάρ παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει οὐκ ἀναγκαῖως ἀλλ’ ὑπαρχόντως.

20 Ὁμοίως δὲ δειχθήσεται μὴ γινόμενον ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα, καὶ τὸ μείζων ἥ καθόλου ὑπάρχουσα ἀποφατική, εἰ τοίνυν τὸ Α οὐδὲν τῷ Β ὑπαρχόντως· πάλιν γάρ ἐκθησόμεθα τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον καθόλου ἀποφατικόν. καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ σχήματι τὴν δεῖξιν ποιούμενοι ἀντιστρέψομεν τὴν καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν τὴν Β Γ, καὶ ἔσται τὸ Α τῷ Γ οὐδὲν ἐξ ἀνάγκης,
 25 τὸ Γ τῷ Β τινὶ ἐξ ἀνάγκης· ἐξ ὧν συναχθήσεται τὸ Α τινὶ τῷ Β μὴ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης, διφεῦδες ἔστιν· ὑπέκειτο γάρ μηδὲν ὑπάρχειν. εἰ δὲ ἐν τρίτῳ ποιούμεθα τὴν δεῖξιν, τὸ Α οὐδὲν τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ· ἐξ ὧν πάλιν συναχθήσεται τὸ Α τινὶ τῷ Β μὴ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης. ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν αὐτῶν δρῶν δειχθήσεται πάλιν, ὡς μὴ ἀναγκαῖον συνάγομεν
 30 τὸ συμπέρασμα· κίνησις μηδὲν ζώῳ ὑπαρχέτω, ζῶον δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, κίνησις οὐδὲν ἀνθρώπῳ, ἀλλ’ οὐκ ἐξ ἀνάγκης. δεῖ μέντοι εἰδέναι, ὡς ἦν πεποιημέθα δεῖξιν, ἔοικε μὲν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ, οὐ μὴν ἡ αὐτῇ ἔστιν ἐκείνῃ. οὔτε γάρ τὸ ἀντικείμενον τοῦ συναγομένου ὑπεθέμεθα (οὐ γάρ ἀντίκειται τῷ παντὶ ὑπάρχειν τὸ Α τῷ Γ τὸ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρ-
 35 χειν, οὔτε τῷ μηδὲν ὑπάρχειν τὸ μηδὲν ἐξ ἀνάγκης· ταῦτα δὲ ὑπεθέμεθα), ἀλλ’ οὐδὲ τὸ δειχθὲν ἐκ τῶν ὑποθέσεων ἀδύνατον ἦν, ὥσπερ καὶ ἐπεσημηνά-
 μεθα, ἀλλὰ φεῦδος· φεῦδος γάρ καὶ τὸ ὑποτεθέν. οὐ γάρ ἀδύνατον· οὔτε γάρ τὸ παντὶ ὑπάρχον ἀδύνατον καὶ ἐξ ἀνάγκης τινὶ αὐτῶν ὑπάρχειν, οὔτε τὸ μη-

1 τὸ prius om. Phil. 4 ὑπάρχειν scripsi: ὑπάρχον P 5 τὸ καθόλου τοῦ Phil.: τοῦ καθόλου P 9 ὑπάρκει Phil. 11 καταφατικὸν Phil.: ἀποφατικόν P

14 αὐτῷ Phil.: αὐτὸ P 20 δύοις . . . γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα (4,13) Al. 130, 27 sq.

23 ποιούμενοι Al. 130, 30: ποιούμενος P 28 post τῷ γ add. ἐξ ἀνάγκης Al. 131, 3

32 δεῖξιν] δεῖ εναν. 33 τὸ Al. 131, 9: τὸν P

δενὶ ὑπάρχον κεκώλυται καὶ ἔξ ἀνάγκης τινὶ αὐτῶν μὴ ὑπάρχειν. ψευδεῖ οὖν ὑποθέσει ψεῦδος ἡκολούθησεν· ἀδύνατῷ μὲν γάρ ἀδύνατον ἀκολουθήσει, ψευδεῖ δὲ ψεῦδος. ἔτι δσον ἐπὶ τῇ δείξει, οὐ κατεσκεύασται τὸ προκείμενον. οὔτε γάρ εἰ ἀναιρεθῆ τὸ παντὶ ἔξ ἀνάγκης ὡς ψεῦδος δν, ἥδη ἀνάγκη ἀληθὲς εἶναι 5 τὸ παντὶ ὑπάρχον· μόνον γάρ ἔξ ἀνάγκης τίθεται τῇ ἄρσει τινὸς καὶ ἀνασκευῇ | τὸ ἀντικείμενον· ταῦτα δὲ οὐκ ἀντίκεινται. οὐδ' ἐγὼ αὐτῷ τρόπῳ τῆς δείξεως **66** τούτῳ πάνυ θαρρῶ, ἀλλὰ προσγράμμαι αὐτῷ δεικνύς, δτι, εἰ ἀναγκαῖος ληφθέντος τοῦ συμπεράσματος ψεῦδος τι ἔπειται, ὑπάρχοντος δὲ μῆ, δεῖ δὲ τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι, ἐπειὶ καὶ αἱ προτάσεις τοιαῦται, ὑπάρχον δν δεικνύοιτο. οὐ γάρ 10 τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ κέχρημαι, ἀλλὰ μεταλαβὼν ἄλλην πρότασιν, ἀντὶ τῆς ὑπαρχούσης ἀναγκαίαν, καὶ ποιήσας ἐκ ταύτης τε καὶ τῆς δευτέρας τῶν κειμένων τῆς ἐλάττονος συλλογιστικὴν συζυγίāν· εἰρῶν γάρ τὸ συναγόμενον ψεῦδος δν τούτῳ προσγράμμαι εἰς τὸ μῆ ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα.

Ἐπὶ δὲ τῶν τὴν ἐλάττονα ἐπὶ μέρους ἔχοντων καταφατικὴν τὴν δὲ μεί-
15 ζόνα καθόλου καταφατικὴν ἡ ἀποφατική, δν ἡ μείζων ἀναγκαία ἡ καταφατικὴ οὖσα καθόλου ἡ ἀποφατική, ἡ δὲ ἐλάττων ὑπάρχουσα, ἀναγκαῖόν ἐστι τὸ συμπέρασμα καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων συζυγίῶν, δν δὲ ἡ ἐλάττων ἡ ἀναγκαία, ὑπάρχον. ἐστω δὴ πρῶτον ἡ μείζων καὶ καθόλου ἀναγκαία. εἰ οὖν τὸ Α παντὶ τῷ Β ἔξ ἀνάγκης ὑπάρχει, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ὑπάρχει,
20 τὸ Συναγθήσεται τὸ Α τινὶ τῷ Γ ἔξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. εἰ γάρ παντὶ τῷ Β τὸ Α ἔξ ἀνάγκης, τὶ δὲ τῶν Γ μέρος ἐστὶ τοῦ Β, καὶ τὸ Α ἄρα τινὶ τῷ Γ ὑπάρχει ἔξ ἀνάγκης μέρει δοντι τοῦ Β. ἔστωσαν δὲ δροι ἐπιστήμη, γραμ-
ματική, ἀνθρωπος· ἐπιστήμη πάσῃ γραμματικῇ ἔξ ἀνάγκης, γραμματικὴ δὲ τινὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως, καὶ συνάγεται ἐπιστήμη τινὶ ἀνθρώπῳ ἔξ ἀνάγκης.

25 Όμοιώς δέ, καὶ εἰς εἴη ἀποφατικὴ ἡ μείζων ἀναγκαία, ἀναγκαῖον ὠσαύτως συναγθήσεται τὸ συμπέρασμα. εἰ γάρ τὸ Α μηδενὶ τῷ Β ἔξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ὑπαρχόντως, καὶ τὸ Α οὐ τινὶ τῷ Γ ἔξ ἀνάγκης ὑπάρχει· ἐπειδὴ γάρ οὐδενὶ τῷ Β ἔξ ἀνάγκης τὸ Α, τὶ δὲ τοῦ Γ τοῦ Β μέρος ἐστι, καὶ τὸ Α ἄρα οὐ παντὶ τῷ Γ ἔξ ἀνάγκης ὑπάρχει. δροι δὲ ἐγρήγορσις, ὅπνος,
30 ἀνθρωπος· ἐγρήγορσις οὐδενὶ ὑπονοῦντι ἔξ ἀνάγκης, ὅπνος τινὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρ-
χόντως, καὶ ἐγρήγορσις οὐ παντὶ ἀνθρώπῳ ἔξ ἀνάγκης. καὶ ἀπλῶς τὰ ἀντι-
διηγρέμενα δεῖ λαμβάνειν καὶ τὸ μὲν μείζονα δροι τιθέναι τὸ δὲ μέσον, ἐλάτ-
τονα δὲ ἄλλο τι, φῶν μείζων ὑπάρχει <οὐκ> ἔξ ἀνάγκης.

Ἐὰν δὲ ἡ μερικὴ πρότασις ἀναγκαία, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον.
35 ὥσπερ γάρ | ἐπὶ τῶν καθόλου συζυγίῶν οἱ τὴν ἐλάττονα ἔχοντες ἀναγκαίαν **67** οὐ συνῆγον ἀναγκαῖον, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν μερικῶν συζυγίῶν οὐκ ἀναγκαῖον ἀλλ' ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα. δῆλον δέ, δτι τοῦτο συνάγεται, ἔξ ὧν τούτῳ

6 ἀντίκειται Al. 131,21 . . . 12 γάρ om. Al. 131,28 15 δν . . . ὑπάρχον (18)

Al. 133,9—11 δν μὲν Al. 16 ἔσται Al. 133,10 18 εἰ οὖν . . .

δπερ ἔδει δείξαι (9,36) Phil. f. 34v—37v 21 μέρος Phil.: μερικῶν P

22 ὑπάρχει Phil. 27 οὐχ ὑπάρχει omissio οὐ Phil. 29 ὑπάρχει

Phil. 29 et 30 ὑπονῦν Phil. 33 οὐκ Phil.: om. P 35 τῶν Phil.:

τοῦ P

μὲν τῷ συμπεράσματι οὐδὲν ἀδύνατον ἔπειται οὕτε ἐνταῦθα οὕτε ἐπὶ τῶν καθόλου προτάσεων, τῷ δὲ ἀναγκαίῳ ἀκολουθεῖ. εἰ γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ὑπαρχόντως, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ Α τινὶ τῷ Γ ὑπάρχει. καὶ ἡ αἰτία· οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον συμπίπτει, καθάπερ οὐδὲν ἐν τοῖς καθόλου 5 συλλογισμοῖς. ἡρίκα γὰρ ἐπ’ ἔκείνων ἐλαμβάνομεν τὴν ἐλάττονα ἐξ ἀνάγκης καὶ ὑπειθέμεθα ὑπάρχον συνάγεσθαι τὸ συμπέρασμα, οὐδὲν ψεῦδος εἰ-
πετο· (εἰ δὲ ἀναγκαῖον ὑπειθέμεθα συνάγεσθαι συμπέρασμα, ψεῦδος τι εἴπετο). ὡς οὖν ἐπ’ ἔκείνων ἀναγκαῖον μὲν ὑποτεθέντος τοῦ συμπεράσματος ψεῦδος τι συνήγετο ὑπάρχοντος δὲ οὐκέτι, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει, εἰ
10 ὑπειθέμεθα ἐξ ἀνάγκης ἔπειται τὸ συμπέρασμα, ψεῦδος ἔπειται, εἰ δὲ ὑπάρχον, οὐ. . δόμοις δὲ καὶ εἰ ἡ στεργητικὴ εἴη καθόλου ὑπάρχουσα, ἀναγκαίᾳ δὲ ἡ ἐλάττων, ὑπάρχον συνάγεται συμπέρασμα. καὶ τοῦτο πάλιν δεικτέον τὸ συμ-
πέρασμα ἐπὶ δρῶν· κίνησις παντὶ ζώφ ὑπαρχόντως, ζῶον τινὶ λευκῷ ἐξ
15 ἀνάγκης, καὶ συνάγεται κίνησις τινὶ λευκῷ ὑπαρχόντως οἷον κύκνῳ· καὶ ἐπὶ
15 τοῦ ‘οὐ πᾶς’ συνάγεται κίνησις οὐ παντὶ ζώφ ὑπαρχόντως. ἡ οὕτως· κίνησις
οὐδὲν ζώφ ὑπαρχόντως, ζῶον τινὶ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης, καὶ κίνησις τινὶ λευκῷ
οὐχ ὑπάρχει.

Ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου σχῆματος εἰ μὲν ἡ στεργητικὴ πρότασις καθόλου εἴη καὶ ἀναγκαίᾳ, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον, εἰ δὲ ἡ κατηγορική,
20 οὐκ ἀναγκαῖον. ἐπειδὴ γὰρ οἱ ἐν δευτέρῳ σχήματι συλλογισμοὶ τελειοῦνται τῇ εἰς πρῶτον σχῆμα ἀναγωγῇ, ἐν δὲ τῷ πρώτῳ σχήματι δεῖ πάντως τὴν ἀποφατικὴν μείζονα εἶναι, ἐδείχνυνο δέ, δτι, δπως δὲν ἔχῃ ἡ μείζων ἐν πρώτῳ,
οὕτως ἀνάγκη ἔχειν καὶ τὸ σύμπέρασμα, εἰκότως ἄρα, φημί, δπως δὲν ἔχῃ ἐν δευτέρῳ σχήματι ἡ ἀποφατικὴ πρότασις, οὕτως ἀνάγκη ἔχειν καὶ τὸ συμπέ-
25 ρασμα. ἀναγομένου γὰρ τοῦ δευτέρου σχήματος εἰς τὸ πρῶτον πάντως ἡ ἀποφατικὴ μείζων εὑρίσκεται. ἔστω γὰρ ἡ στεργητικὴ πρῶτον ἀναγκαίᾳ, ἡ δὲ κατηγορικὴ ὑπάρχουσα, καὶ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης τῷ δὲ Γ 77· παντὶ ὑπαρχόντως· συνάγεσθαι φημι τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. ἀντιστρα-
φείσης γὰρ τῆς ἀποφατικῆς γίνεται ὁ δευτέρος τρόπος τοῦ πρώτου σχήματος.
30 εἰ γὰρ τὸ Α ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ τῷ Β, οὐδὲ τὸ Β μηδενὶ τῷ Α ἐξ ἀνάγκης· τὸ δέ γε Α παντὶ τῷ Γ ὑπαρχόντως· γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα· τὸ ἄρα Β οὐδὲν τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης. δροὶ ἀρετῆ, κακία, ἄνθρωπος· ἀρετὴ οὐδεμιᾷ κακίᾳ ἐξ ἀνάγκης, ἀρετὴ παντὶ ἄνθρωπῳ ὑπαρχόντῳ, κακίᾳ οὐδὲν ἄνθρωπῳ ἐξ ἀνάγκης. καὶ καθόλου εὐπορήσομεν λαμβάνοντες ἀντιδημένα ἀλλήλοις εἰδῆ
35 καὶ τὸ ἔτερον ποιοῦντες μείζονα δρον τὸ δὲ ἔτερον μέσον, ἔτερον δέ τι ἐλάτ-
τονα δυνάμενον μετέχειν ἀνὰ μέρος ἔχατέρου μὴ ἀναγκαίως.

‘Ωσαύτως δέ, καὶ (εἰ) ἡ μείζων καθόλου καταφατικὴ ὑπάρχουσα εἴη, ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαίᾳ· ἀναγκαῖον γὰρ καὶ αὐτῇ συνάγει συμπέρασμα διά τε τῆς ἀντιστροφῆς τῆς ἐλάττονος, τουτέστι τῆς ἀποφατικῆς,
40 καὶ ἔτι τῆς τοῦ συμπεράσματος ἀντιστροφῆς. εἰ γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ὑπα-

7 εἰ δὲ . . εἴπετο (8) Phil. f. 35r: om. P 20 ἀναγκαῖον Arist. p. 30b9: ἀναγκαία P
29 γὰρ Phil.: δὲ P 37 εἰ addidi: om. P

γόντως τῷ δὲ Γ οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης, καὶ τὸ Β ἄρα τῷ Γ οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης. ἐπεὶ γὰρ τὸ Α οὐδενὶ τῷ Γ ἔξι ἀνάγκης, καὶ τὸ Γ οὐδενὶ τῷ Α ἔξι ἀνάγκης· τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Β ὑπαρχόντως· τὸ ἄρα Γ οὐδενὶ τῷ Β ἔξι ἀνάγκης. ἀλλ’ οὐ τοῦτο προέκειτο δεῖξαι, ἀλλ’ εἰ τὸ Β μηδενὶ τῷ Γ ἔξι ἀνάγκης. ἐπεὶ οὖν 5 ἀντιστρέφει ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἐπὶ τοῦ ἀναγκαίου, εἰ τὸ Γ οὐδενὶ τῷ Β ἔξι ἀνάγκης, οὐδὲ τὸ Β οὐδενὶ τῷ Γ ἔξι ἀνάγκης. δροὶ ὑγεία, νόσος, ἀνθρωπος· ὑγεία παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως, ὑγεία οὐδεμιᾷ νόσῳ ἔξι ἀνάγκης, ὁ ἀνθρωπος οὐδεμιᾷ νόσῳ ἔξι ἀνάγκης. ἀλλὰ καὶ νόσος οὐδενὶ ἀνθρώπῳ ἔξι ἀνάγκης, ἀντιστρεφομένης τῆς ἐλάττου προτάσεως καὶ τοῦ συμπεράσματος. 10 εἰ γὰρ ὑγεία οὐδεμιᾳὶ νόσῳ, καὶ νόσος οὐδεμιᾳὶ ὑγείᾳ· ὑγεία δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ· καὶ νόσος οὐδενὶ ἀνθρώπῳ ἔξι ἀνάγκης. εἰ δὲ ἡ κατηγορικὴ πρότασίς ἐστιν ἀναγκαία, οὐκ ἐστι τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. εἰπον δὲ τὴν αἰτίαν, τί δήποτε ταῖς στερητικαῖς ἐν τούτῳ τῷ σχῆματι ἀκολουθεῖ τὸ συμπέρασμα. ὑπαρχέτω γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἔξι ἀνάγκης, οὐδενὶ δὲ τῷ Γ ὑπαρχόντως, καὶ τὸ Β 15 οὐδενὶ τῷ Γ ὑπαρχόντως. εἰ γὰρ τὸ Α οὐδενὶ τῷ Γ, καὶ τὸ Γ οὐδενὶ τῷ Α ὑπαρχόντως, ἐπειδὴ | ἀντιστρέφει, τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Β ἔξι ἀνάγκης· γέγονε τὸ 68° πρῶτον σχῆμα (ἐκ) τῆς μείζονος ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης. ἐδείχθη δὲ ἐν πρώτῳ σχῆματι, δτι, ὅποιος ἂν ἦ ὁ μείζων δρος, τοιοῦτον συνάγεται καὶ τὸ συμπέρασμα· ἀντιστρεφομένης οὖν τῆς στερητικῆς καὶ τὸ Β οὐδενὶ τῷ Γ ὑπαρχόντως, δπερ ἔδει δεῖξαι.

Δειχθείσης δὲ τῆς προκειμένης συζυγίας δι’ ἀντιστροφῆς τὸ ὑπαρχόντως καὶ (οὐδὲ) τὸ ἀναγκαίως συναγούσης νῦν αὐτὸ τοῦτο δεικτέον καὶ τῇ εἰς ἀτοπὸν ἀπαγωγῇ. εἰ γὰρ ὑποθάμενα ἀναγκαῖον συνάγεσθαι τὸ συμπέρασμα, ἔψεται τι ἀτοπὸν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ· εἰ δὲ τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ἀτοπὸν τι ἀκολουθεῖ, 25 καὶ ψεῦδος ἐστι· ψεῦδος ἄρα τὸ ὑποτίθεσθαι ἀναγκαῖον συνάγεσθαι τὸ συμπέρασμα. εἰ γάρ τις εἴπῃ συνάγεσθαι τὸ Β μηδενὶ τῷ Γ ἔξι ἀνάγκης, ἀντιστρέφει δῆλον δτι, καὶ τὸ Γ μηδενὶ τῷ Β ὑπάρχει ἔξι ἀνάγκης· εἰ τοίνυν τὸ μὲν Γ οὐδενὶ τῷ Β ἔξι ἀνάγκης, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Α ἔξι ἀνάγκης, ἐκ δύο δὲ ἀναγκαίων ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα, καὶ τὸ Γ ἄρα ἔξι ἀνάγκης τινὶ 30 τῷ Α οὐχ ὑπάρχει. ἀλλ’ ἐπειδὴ ὑπέκειτο τὸ Α μηδενὶ ὑπαρχόντως τῷ Γ, καὶ τὸ Γ μηδενὶ ἄρα τῷ Α ὑπαρχόντως, ἐδείχθη δὲ τὸ ὑπάρχειν τοιοῦτον οὖν, ὡς δύνασθαι, δηδενὶ ὑπάρχει, τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ καὶ παντὶ ὑπάρχειν, καὶ παντὶ ὑπαρχόντως καὶ τινὶ ἔξι ἀνάγκης οὐχὶ ὑπάρχει τῷ Α τὸ Γ, δπερ ἀτοπὸν. δῆλον ἄρα, δτι τὸ ἀτοπὸν ἡκολούθησεν ἐκ τοῦ ὑποθέσθαι ἡμᾶς ἔξι 35 ἀνάγκης μηδενὶ τῷ Γ τὸ Β· ἀλλιθῶς ἄρα τὸ ὑπαρχόντως μηδενὶ, δπερ ἔδει δεῖξαι. ἔτι οὐ μόνον τοῖς καθόλου λόγοις τὸ προκειμένον πιστωσόμεθα ἀλλὰ καὶ τῇ διὰ τῶν δρων, τουτέστι τῇ τῶν πραγμάτων δεῖξει, δτι τὸ συμπέρασμα ὑπαρχόντως συνάγεται καὶ οὐχὶ κυρίως ἀναγκαῖον, ἀλλ’ εἰ γε ἄρα, τὸ δὲ ὑποθέσεως. οἷον ἔστω τὸ Α ζῶον, τὸ δὲ Β ἀνθρωπος, τὸ Γ λευκόν· ζῶον

4 εἰ Phil.: ἡ P 9 προτάσεως Phil.: πρότερον P 15 et 16 ὑπαρχόντως Phil. f. 35v: ὑπαρχέτω P 17 ἐκ Phil.: om. P ὑπαρχούσης Phil.: ὑπάρχουσαν P 21. 22 ὑπάρχον... ἀναγκαῖον Phil. 22 οὐ Phil.: om. P 32 ὑπάρχει Phil.: ὑπάρχειν P 33 τῷ α τῷ scripsi: τῷ α τῷ P 37 τῶν πραγμάτων P: διὰ τῶν παραδειγμάτων Phil. 38 ὑπάρχον Phil.

παντὶ ἀνθρώπῳ ἔξι ἀνάγκης, ζῶν οὐδενὶ λευκῷ· καὶ συνάγεται ἀντιστραφείσης τῆς ἀποφατικῆς καὶ τοῦ συμπεράσματος, διτὶ ἄνθρωπος οὐδενὶ λευκῷ ὑπαρχόντως. οὐ γάρ ἐστιν ἔξι ἀνάγκης τὸ μηδένα λευκὸν εἶναι ἄνθρωπον, ἀλλ' εἰ ἄρα, ἔξι ὑποθέσεως, ἔως ἂν ὑποκένηται τὸ ζῶν μηδὲν λευκῷ ὑπάρχειν.

- 5 σαφέστερον δὲ μᾶλλον ἐσται ἡ δεῖξις, ἐὰν κίνησιν καὶ βάσισιν | καὶ ἄνθρωπον 68^γ λάβωμεν ἥ ἀπλῶς καθολικώτερόν τι καὶ μερικώτερον καὶ ἔτερόν τι, φῶντας χουσὶ ταῦτα οὐκ ἔξι ἀνάγκης. κίνησις γάρ πάσῃ μὲν βαδίσει ἔξι ἀνάγκης, ἀνθρώπῳ δὲ οὐδενὶ ὑπαρχόντως· καὶ συνάγεται βαδίσις οὐδενὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως. ὕστε τούτων μὲν ὄντων ἐσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον, τουτέστιν
- 10 ἔως ἡ μὲν τῶν προτάσεων ἀναγκαίως ὄντως ὑπάρχει ἡ δὲ ἔξι ὑποθέσεως, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔξι ὑποθέσεως ἐσται ἀναγκαῖον καὶ οὐχ ἀπλῶς, τουτέστι κυρίως ἀναγκαῖον. δῆλον δὲ ἄρα, διτὶ ἐν ταῖς μίεσιν, ὅταν ἀναγκαῖον λέγω γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖον λέγω καὶ οὐ τὸ μετὰ διορισμοῦ, τουτέστιν ἔξι ὑποθέσεως.

- 15 Ὁμοίως δὲ ἔξει καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν. τῇ γάρ ἀποφατικῇ καὶ ἐπὶ τούτων ἀκολουθεῖ τὸ συμπέρασμα καθόλου εὑσῆ, καὶ μείζων ἥ καὶ ἐλάττων· μερικῆς δὲ οὕσης τῆς ἀποφατικῆς οὐκέτι. ἐστι δὴ πρῶτον ἡ στεργητικὴ καθόλου τε καὶ ἀναγκαία, ἡ δὲ ἐλάττων μερικὴ καταφατικὴ ὑπαρχόντως. οἷον τὸ Α οὐδενὶ μὲν τῷ Β ἔξι ἀνάγκης, τῷ δὲ Γ τινὶ ὑπάρχει· λέγω,
- 20 διτὶ τὸ Β τινὶ τῷ Γ ἔξι ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. εἰ γὰρ τὸ Α ἔξι ἀνάγκης μηδενὶ τῷ Β, καὶ τὸ Β οὐδενὶ τῷ Α ἔξι ἀνάγκης· τὸ δὲ Α τινὶ τῷ Γ ὑπάρχει· τὸ ἄρα Β τινὶ τῷ Γ ἔξι ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει· δεῖδεικται γάρ τούτο ἐν πρώτῳ σχήματι. οἱ δὲ αὐτοὶ δροὶ ἀρμόσουσι κάνταῦθα πρὸς τὸ δεῖξαι ὑπάρχον συναγόμενον τὸ συμπέρασμα, οἶπερ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἐν τούτῳ τῷ
- 25 τρόπῳ. πάλιν ἐστω ἡ κατηγορικὴ καθόλου ἀναγκαία, ἡ δὲ μερικὴ ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα. εἰον εἰ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἔξι ἀνάγκης ὑπάρχει, τῷ δὲ Γ οὐ παντὶ ὑπάρχει, τὸ Β ἄρα τῷ Γ οὐ παντὶ ὑπαρχόντως. δείκνυται δὲ αὗτη ἡ συζυγία διὰ τῶν δρων τῶν αὐτῶν, δι’ ὧν καὶ τὴν ἔξι τῆς μείζονος καθόλου καταφατικῆς ἀναγκαίας ἐδείξαμεν τῆς δὲ ἐλάττονος ὑπαρχούσης καθόλου
- 30 ἀποφατικῆς. κίνησις μὲν γάρ πάσῃ βαδίσει ἔξι ἀνάγκης ὑπάρχει, ἀνθρώπῳ δὲ οὐ παντὶ ὑπαρχόντως, καὶ συνάγεται βαδίσις οὐ παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως· αἱ γὰρ αὐταὶ ἀρμόσουσι κάνταῦθα δεῖξεις, οἶπερ καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου αὐτοὶ εἰ ἡ μὲν καθόλου καταφατικὴ ὑπάρχουσα, ἡ δὲ ἐν μέρει στεργητικὴ ἀναγκαία, οὐχ ἐσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον ἀλλ’ ὑπάρχον. καὶ οἱ αὐτοὶ δροὶ ἀρμόσουσι καὶ ἐπὶ τούτων, πλὴν δον μετατιθεμένης τῆς τάξεως· τὸν γάρ ἐλάττονα
- 35 μείζονα | δεῖ ποιῆσαι, τὸν δὲ μείζονα μέσον οὖτως· βαδίσις παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως, κινήσει δὲ οὐ πάσῃ ἔξι ἀνάγκης· καὶ συνάγεται ἄνθρωπος οὐ πάσῃ κινήσει ὑπαρχόντως. οὐ δείκνυται δὲ αὗτη (δι’) ἀντιστροφῆς διὰ τὸ μηδεμίαν μερικὴν στεργητικὴν ἀντιστρέψειν πρὸς ἑαυτήν. τὴν δὲ λοιπὴν συζυγίαν παραλελοίπαμεν τὴν ἔξι τῆς μείζονος καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης

3 εἰ Phil.: ἥ P 5 σαφεστέρα Phil. 12 δὲ om. Phil. 17 ἐστω Arist. p. 31^a 5

21 τῷ α . . . γ Phil. f. 36r: τῷ γ . . . β P 33 ὑπάρχουσα scripsi: ὑπάρχει P 38 δι' Phil.: om. P 40 ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης Phil.: ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν P

τῆς δὲ ἐλάττονος μερικῆς καταφατικῆς ἀναγκαίας, ὡς δῆλου γεγονότος, διὰ με-
ρικὸν ἀποφατικὸν ὑπάρχον συμπέρασμα συνάγει δι' ἀντιστροφῆς δεικνύμενον.

'Ἐπεὶ δὲ τὸν περὶ τῆς μίζεως ἀναγκαίου καὶ ὑπάρχοντος ἐν δευτέρῳ
σχήματι ἐπιληρώσαμεν λόγον, μεταβῆναι δεῖ ἐπὶ τὸ τρίτον σχῆμα καὶ δεῖξαι
5 κανὸν τούτῳ, πότε μὲν ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα τῆς ἐτέρας ἀναγκαίας
οὕστης προτάσεως τῆς δὲ ἐτέρας ὑπαρχούσης, πότε δὲ ὑπάρχον. φημὶ οὖν, ἐν
ταῖς ἐξ ἀμφοτέρων καταφατικῶν προτάσεων συζητίας πάντως ἀναγκαῖον ἔσται
τὸ συμπέρασμα· ἐφ' ᾧ δὲ ἡ μὲν ἐστὶ καταφατικὴ ἡ δὲ ἀποφατικὴ, τῇ ἀπο-
φατικῇ πάντως ἔπειται τὸ συμπέρασμα. καὶ εἰκότως· πάλιν γάρ ἀντιστρεφο-
10 μένης τῆς καταφατικῆς καὶ ποιούσης τὸ πρῶτον σχῆμα μείζων εὑρεθῆσεται ἡ
ἀποφατικὴ· ἐν δὲ τῷ πρώτῳ σχήματι τῇ μείζονι ἀεὶ εἴπετο τὸ συμπέρασμα.
εἰ δὴ τὸ Α παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β τῷ αὐτῷ παντὶ ὑπαρχόντως,
ἀντιστραφείσης τῆς ἐλάττονος τὸ πρῶτον γίνεται σχῆμα· τὸ γάρ Γ τινὶ τῷ Β.
εἰ τοίνυν τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Β ὑπαρχόντως,
15 τὸ Α ἄρα τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης, διπέρ μέρος ἐστὶ τοῦ Γ. οἱ αὐτοὶ δὲ δροὶ
ἀρμόσουσι δεῖξαι αὐτὴν ἀναγκαίαν, οἶπερ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι· κίνησις
πάσῃ βαδίσει ἐξ ἀνάγκης, ἀνθρωπὸς πάσῃ βαδίσει ὑπαρχόντως, καὶ κίνησις
τινὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. ὅμοιος δὲ δειγμόθεται, καὶ εἰ πρὸς τῷ Β Γ,
τουτέστι τῇ ἐλάττονι, εἴη τὸ ἀναγκαῖον· λέγω γάρ καὶ αὐτὴν τὸ ἀναγκαῖον
20 συνάγειν. δείκνυται δὲ τοῦτο διὰ δύο ἀντιστροφῶν τῆς τε μείζονος προτάσεως
καὶ τοῦ συμπεράσματος. ὑπαρχέτω γάρ τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης,
τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Α [ἐξ ἀνάγκης] ὑπαρχόντως μόνον· δῆλον διὰ συνάγεται τὸ Β
τινὶ τῷ Α ἐξ ἀνάγκης· δέδεικται γάρ τοῦτο ἐν πρώτῳ σχήματι. ἀλλ' ἐξητοῦ-
μεν ἡμεῖς, εἰ τὸ Α τινὶ τῷ Β. τοῦτο οὖν δείκνυται δι' ἀντιστροφῆς τοῦ
25 συμπεράσματος· εἰ γάρ | τὸ Β τινὶ τῷ Α ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ Α τινὶ τῷ Β 69·
ἐξ ἀνάγκης. ζητήσει δὲ ἂν τις, τί δῆμοτε δυνάμενοι τὴν ἐλάττονα ἀντιστρέψαι
πρότασιν καὶ ποιῆσαι ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα μιᾶς δειγμέντες ἀντιστροφῆς
τὴν μείζονα ἀντιστρέφομεν καὶ δεόμεθα δύο ἀντιστροφῶν, ἵνα ποιήσωσιν
ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα· οἷον τὸ Α παντὶ τῷ Γ ὑπαρχόντως, τὸ Γ τινὶ
30 τῷ Β ἐξ ἀνάγκης, καὶ συμπέρασμα τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπαρχόντως. τί οὖν λέ-
γομεν; διτι, εἰ καὶ ἐδύναμεθα τοῦτο ποιῆσαι, ἀλλ' οὖν τὸ ἀεὶ ἀκολουθοῦν
συνηγάγομεν· ἀμφοτέρων γάρ οὐσῶν καθόλου καταφατικῶν προτάσεων, πρὸς
φ' ποτε ἀν ἦ ἄκρω τὸ ἀναγκαῖον, ηδύνατο τὸ ἀναγκαῖον συνάγεσθαι, οὐκέτι
δὲ τὸ ὑπάρχον ἀεί· ὥστε τὸ ἀεὶ ὑπάρχον συνηγάγομεν.
35 Πάλιν ἔστω ἡ μὲν μείζων πρότασις στεργητικὴ καθόλου ἀναγκαία, ἡ δὲ
ἐλάττων κατηγορικὴ ὑπάρχουσα. ἐπεὶ τοίνυν ἀντιστρέψει τὸ καθόλου καταφα-
τικόν, εἰ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ὑπαρχόντως (καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Β ὑπαρχόντως).
ἐπεὶ οὖν τὸ μὲν Α οὐδενὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Β ὑπαρχόντως,
γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα, καὶ συνάγεται τὸ Α οὐ παντὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης·
40 μέρος γάρ τοῦ Γ τὸ τὶ Β, φ' τὸ Α οὐδενὶ ὑπάρχει ἐξ ἀνάγκης. οἱ δὲ αὐτοὶ

10 ποιούσης Phil.: ποιοῦσι P 22 ἐξ ἀνάγκης ut ex vs. sq. translatum delevi

30 ὑπαρχόντως scripsi: ὑπαρχέτω P 37 καὶ . . . ὑπάργει (ὑπαρχόντως scripsi) Phil.
f. 36v: om. P. 38 τῷ β̄ Phil.: τῷ β̄ P

δροι τοῦ δεῖται, δτι ἀναγκαίως καὶ ὑπαρχόντως συνάγεται, οἶπερ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἡμῖν παρελήφθησαν σχῆματι. δὸς δὲ ἥδη εἴπομεν, τοῦτο ὑπομνηστέον, δτι ἐπὶ τῶν συζυγῶν τῶν ἐκ τῆς μιᾶς ἀποφατικῆς τῆς δὲ ἐτέρας καταφατικῆς τοῦ ἀποφατικοῦ καθόλου ὅντος αὐτῷ μὲν δεῖ ἀκολουθεῖ τὸ συμπέρασμα ἐν 5 πᾶσι τοῖς σχήμασι, {ἐν μὲν τῷ πρώτῳ}, διότι ἀποφατικὴ οὖσα μείζων πάντως ἔστιν, ὡς ἀν δὲ εἰχεν ἡ μείζων, οὗτας εἶχε καὶ τὸ συμπέρασμα, ἐν {δὲ} τοῖς λοιποῖς, διότι ἡ ἀντιστροφὴ εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα ἀνῆγε καὶ τὴν ἀποφατικὴν πάντως μείζονα ἐποίει. εἰ δὲ ἡ κατηγορικὴ πρότασις ἀναγκαία ἡ δὲ στερητικὴ ὑπάρχουσα, οὐχ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. εἰ γὰρ τὸ μὲν Α 10 οὐδενὶ τῷ Γ' ὑπάρχόντως τὸ δὲ Β παντὶ ἐξ ἀνάγκης, ἔσται καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης· εἰ τοινύν τὸ μὲν Α οὐδενὶ τῷ Γ ὑπάρχόντως τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης, τὸ ἄρα Α οὐ παντὶ τῷ Β ὑπάρχόντως· δέδεικται γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ. ἔτι καὶ διὰ τῶν δρων φανείη ἀν φανερόν. ἔστω τὸ μὲν Α ἀγαθόν, | τὸ δὲ Β ζῶν, τὸ δὲ Γ ἵππος· ἀγαθὸν μὲν οὐδενὶ ἵππῳ ὑπάρχετω, 70r 15 ζῶν δὲ παντὶ ἵππῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ συνάγεται ἀγαθὸν τινὶ ζώῳ μὴ ὑπάρχειν μόνως· δύναται γὰρ καὶ πάντα ζῶν εἶναι ἀγαθόν, δηλονότι κατὰ τὸ φυσικὸν ἀγαθόν. εἰ δέ τις πρὸς τοῦτο ἐνίσταται μὴ συγχωρῶν τῇ μείζονι προτάσει (εἶναι γάρ τι ζῶν ἐξ ἀνάγκης οὐχ ἀγαθὸν οἷον τὰ ιοβόλα), μεταληπτέον τὸν δρὸν καὶ θετέον ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἡ τὸ ἐγρηγορέναι ἡ τὸ καθεύδειν μηδενὶ 20 ἵππῳ ὑπάρχον, ζώῳ δὲ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, καὶ συνάγεται ἐγρήγορσις ἡ τὸ καθεύδειν τινὶ μὴ ὑπάρχειν ζώῳ ὑπάρχόντως, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης· ἀπαν γὰρ ζῶν δεκτικὸν τούτων· εἰ γὰρ δεκτικὸν τούτων ἀπαν ζῶν, οὐδὲν ἔσται ζῶν, φὲ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει τὸ ἐγρηγορέναι ἡ τὸ κοιμᾶσθαι.

'Ἐπι δὲ τῶν τὴν ἐτέραν ἔχουσῶν καθόλου τὴν δὲ ἐτέραν μερικὴν καταφατικῶν οὖσῶν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων τῇ καθόλου ἐπεται τὸ συμπέρασμα· τῆς {γάρ} μερικῆς ἀντιστροφομένης τῇ ἀναγωγῇ τῇ εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα ἡ καθόλου μείζων γίνεται· ἐκεὶ δὲ τῇ μείζονι ἡκολούθει τὸ συμπέρασμα. καλῶς οὖν ἄρα εἰρηται ἐπὶ τούτων τῇ καθόλου ἀκολουθεῖν τὸ συμπέρασμα. θετέον οὖν πρότερον μὲν ἔχουσκν τὴν μείζονα μερικὴν καταφατικὴν ὑπάρχουσαν τὴν 30 δὲ ἐλάττονα καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίων συνάγουσαν διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς μείζονος καὶ τοῦ συμπεράσματος ἀναγκαίων συμπέρασμα. ἔστω γὰρ τὸ μὲν Α τινὶ τῷ Γ ὑπάρχόντως, τὸ δὲ Β παντὶ ἐξ ἀνάγκης· συνάγει τὸ Α τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης. εἰ γὰρ τὸ Α τινὶ τῷ Γ, καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Α ὑπάρχόντως· οὐκοῦν εἰ τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης; τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Α ὑπάρχόντως, 35 ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Α· ἐπεὶ δὲ ἀντιστρέψει τὸ 'τις', καὶ τὸ Α τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης, δπερ ἔδει δεῖται.

'Ομοίως δὲ ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα, καὶ ἡ μὲν μείζων καθόλου

5 ἐν μὲν τῷ πρώτῳ Phil.: om. P 6 δὲ alterum Phil.: om. P 8. 9 ἀναγκαῖα . . . ὑπάρχουσα scripsi: ἀναγκαῖον . . . ὑπάρχον P 10. 11 τὸ γ τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης Phil.: τὸ α οὐ παντὶ τῷ β ὑπάρχόντως (cf. vs. 12) P 13 φανείη ἀν P: πάνω ἀν εἴη Phil. 24. 25 μερικὴν καταφατικῶν Phil. f. 37r: καταφατικὴν μερικὴν P 26 γὰρ Phil.: om. P 31 τοῦ συμπεράσματος Phil.: τῶ συμπεράσματι P 37 ὁμοίως . . . τὴν ἐλάττονα ἀναγκαῖαν (11,16) Al. 148, 16 sq.

καταφατικὴ ἀναγκαία ληφθῆ ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ὑπάρχουσα. πάλιν γάρ ταύτης, φημὶ δὴ τῆς ἐπὶ μέρους, ἀντιστραφείσης γίνεται ἐν πρώτῳ σχήματι ἡ, μείζων καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία· διὸ καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἀναγκαῖον γίνεται πάλιν τὸ συμπέρασμα. πλὴν ἐπὶ μὲν τῆς πρὸ ταύτης 5 συμπλοκῆς καὶ τὸ συμπέρασμα ἐδέξεν ἀντιστρέψαι, ἐπὶ δὲ ταύτης | τῆς ἔχού- 70^v σης τὴν μείζονα καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν τὴν ἐλάττονα πρότασιν μόνην ἀντιστρέφομεν. τὸ γὰρ Α παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β ὑπάρχει μόνον τινὶ τῷ Γ, καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Β ὑπαρχόντως· οὐκοῦν εἰ μὲν τὸ Α παντὶ τῷ Γ δεῖ, τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Β ὑπαρχόντως, τὸ ἄρα Α τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης· 10 δέδεικται γάρ ηδη πρότερον. ἀν δὲ ἡ ἐπὶ μέρους πρότασις ἀναγκαία ληφθῆ, οὐκέτι γίνεται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον τῷ γίνεσθαι οὕτως τὴν ἐλάττονα πρότασιν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἀναγκαῖον· ἡς οὔσης τοιαύτης τῆς δὲ μείζονος ὑπαρχούσης ὑπάρχον ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα. ἔστω γάρ τὸ μὲν Β τινὶ τῷ Γ ὑπάρχον ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Γ ὑπαρχόντως· ἀν δὴ ἀντιστρέψωμεν 15 τὴν Β Γ τηρήσαντες τὴν Α Γ τὴν καθόλου ὑπάρχουσαν (οὐ γάρ οἶν τε ἄλλως), γίνεται τὸ Α τῷ Γ παντὶ ὑπάρχειν, τὸ Γ τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης· οὕτως δ’ ἔχουσῶν οὐκ ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. διτὶ δὲ μὴ ἀναγκαῖον γίνεται, δεικτέον καὶ τῇ τῶν δρῶν παραθέσει. ληπτέον γάρ ἐπὶ μὲν τοῦ Α ἐγρήγορσιν, ἐπὶ δὲ τοῦ Β δίπουν, ἐπὶ δὲ τοῦ Γ ζῶν· τὸ μὲν δίπουν τινὶ ζώφ ἐξ ἀνάγκης 20 ως τῷ ἀνθρώπῳ, ἡ δὲ ἐγρήγορσις παντὶ ζώφ ὑπαρχέτω, καὶ ἐγρήγορσις τινὶ δίποδι ὑπαρχόντως, ἀλλ’ οὐκ ἐξ ἀνάγκης. δμοίως δὲ καὶ διὰ τῶν δρῶν δειχθῆσται μὴ γινόμενον ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα, καὶ ή μὲν μείζων ή Α Γ ἐπὶ μέρους ἀναγκαίᾳ καταφατικὴ μερικὴ ληφθῆ ἡ δὲ Β Γ καθόλου καταφατικὴ ὑπαρχόντως. πάλιν δὲ δεήσει μεταθεῖναι ἐπὶ μὲν τοῦ Α δίπουν, ἐπὶ δὲ τοῦ Β 25 διηγήσοριν· ἔσται γάρ οὕτως δίπουν τινὶ ζώφ ἐξ ἀνάγκης, ἐγρήγορσις παντὶ ζώφ ὑπαρχόντως, καὶ συναχθῆσται τὸ δίπουν τινὶ ἐγρηγόρσει ὑπαρχόντως, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. οὐδὲν δὲ ἐλαττον ἔστι καὶ τοῦτο διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἀναγκαίας ἀνάγοντας εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα δεῖξαι τὴν ἐλάττονα πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ γινομένην ἀναγκαίαν ἀντιστρεφομένου καὶ τοῦ 30 συμπεράσματος.

Εἰ δὲ ἡ μὲν κατηγορικὴ ἡ δὲ στερητικὴ τῶν προτάσεων, ἀν μὲν ἡ στερητικὴ καθόλου ἡ καὶ ἀναγκαία, ἀναγκαῖον καὶ τὸ συμπέρασμα· περὶ γάρ τῶν τὴν ἐτέραν ἔχουσῶν ἐν μέρει ὁ λόγος νῦν· ἀν δὲ ἡ καταφατικὴ ἀναγκαία, ὑπάρχον καὶ *(οὐκ)* ἀναγκαῖον. αἵτινον δὲ καὶ ἐν τούτοις, διτὶ δὲ στερητικὴ διαν 35 ἡ καθόλου, ἀντιστραφείσης τῆς καταφατικῆς αὗτη γίνεται ἡ μείζων πρότασις

1 ἡ Al. 148,17: δὲ P ὑπάρχουσα Al. 148,18: ὑπάρχει P 7 τὸ γάρ ... πρότερον (10) Phil. f. 37r τὸ γάρ P: εἰ γάρ τὸ Phil. 9 δεῖ P: ἐξ ἀνάγκης Phil.
 11 τῷ Al. 148,27: τοῦ P 12 ἀναγκαῖον Al. 148,28: ἀναγκαῖον P 13 ὑπαρχούσης Al.: ὑπάρχειν P 16 ὑπάρχειν om. Al. 148,32 21 ὑπαρχόντως scripsi: ὑπαρχέτω P: om. Al. 149,3 τῶν αὐτῶν δρῶν Al. 149,13 23 μέρους Al. 149,14: μέσου P 24 ὑπάρχουσα Al. 149,15 πάλιν δὲ P: πλὴν Al. post μεταθεῖναι add. τοὺς δροὺς καὶ ἀλλάξαι τὴν τάξιν αὐτῶν· δμοίως γάρ αὐτῶν κειμένων οὐκ ἀλλάξεις αἱ προτάσεις. δεῖ οὖν θεῖναι Al. 149,16. 17 33 δὴ P 34 οὐκ Al. 149,28: om. P

ἐν πρώτῳ | σχήματι, ὥστε, ἀν ἡ ἀναγκαία, ἀναγκαῖον καὶ τὸ συμπέρασμα. 71^v
μὴ οὖσης δὲ αὐτῆς ἀναγκαίας ἀλλὰ τῆς καταφατικῆς, ητις ἐλάττων γίνεται ἐν
πρώτῳ σχήματι ἀναγκαία, τὸ συμπέρασμα οὐκ ἀναγκαῖον. εἰ γάρ τὸ Α τῷ Γ
μηδενὶ ἔξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β τῷ Γ τινὶ ὑπαρχόντως, ἀντιστραφήσεται μὲν ἡ
5 Β Γ, καὶ ἔσται τὸ Γ τινὶ τῷ Β, μένει δὲ ἡ Α Γ μείζων οὖσα καθόλου ἀπο-
φατικὴ ἀναγκαία· διὸ συναχθήσεται τὸ Α τινὶ τῷ Β ἔξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν.
ἀν δὲ γένηται τὸ καταφατικὸν ἀναγκαῖον ἡ καθόλου δν ἡ ἐν μέρει, ὡς εἶναι
τὴν μὲν μείζονα ἡ καθόλου ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν
ὑπάρχουσαν ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν τὴν δὲ ἐλάττονα ἡ καθόλου
10 καταφατικὴν ἀναγκαίαν ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ὅμοιας ἀναγκαίαν ἡ καθόλου
καταφατικὴν ὑπάρχουσαν, δταν μὲν ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἡ μείζων ὑπάρχουσα,
αὕτη γινομένη ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ἀναγκαία, δταν δὲ ἡ ἐπὶ μέρους ἀπο-
φατικὴ ὑπάρχουσα, αὕτη καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία, δταν δὲ ἡ ἐπὶ μέρους
15 ἀποφατικὴ ἀναγκαία, αὕτη καθόλου καταφατικὴ ὑπάρχουσα, οδὸν ἀναγκαῖον
συναχθήσεται, διότι ἀντιστραφείσης τῆς ἐλάττονος, δταν ἐπὶ μέρους ἡ, γίνε-
ται τὸ πρῶτον σχῆμα ἔχον τὴν ἐλάττονα ἀναγκαίαν. αὕται οὖν αἱ τρεῖς, ἡ τε
ἔκ τῆς μείζονος μερικῆς ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης καὶ τῆς ἐλάττονος καθόλου
καταφατικῆς ἀναγκαίας καὶ ἡ ἐκ τῆς μείζονος καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης
τῆς δὲ ἐλάττονος καταφατικῆς μερικῆς ἀναγκαίας καὶ ἡ ἐκ τῆς μείζονος με-
20 ρικῆς ἀποφατικῆς ἀναγκαίας καὶ τῆς ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς ὑpar-
χούσης, τὸ ὑπάρχον συνάγουσι.

Τὰ μὲν γάρ ἂλλα τὰ αὐτά, ἀ καὶ ἐπὶ τῶν πρότερον, ἐροῦμεν· τὰ ἂλλα
δέ φημι, δι' ᾧ ἐδείχνυμεν καὶ τὰς ἄλλας συζυγίας, λέγω δὲ τῆς ἀντι-
στροφῆς. οὐ περὶ τῶν τριῶν δὲ τοῦτο φημι (οδὸς γάρ αἱ τρεῖς δι' ἀντι-
25 στροφῆς δείχνυνται) ἀλλὰ περὶ τῆς μιᾶς μόνης τῆς ἔχουσης τὴν μείζονα καθό-
λου ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν τὴν δὲ ἐλάττονα μερικὴν καταφατικὴν ἀναγκαίαν·
αὕτη γάρ τῆς μερικῆς καταφατικῆς ἀντιστραφείσης, τῆς ἐλάττονος λέγω ἀναγκαίας, |
ἀνάγεται εἰς τὸν τέταρτον τρόπον τοῦ πρώτου σχήματος. ἔστω γάρ τὸ μὲν Α 71^v
τῷ Γ μηδενὶ ὑπαρχόντως, τὸ δὲ Β τῷ Γ τινὶ ἔξ ἀνάγκης· συνάγεται, δτι
30 τὸ Α οὐ παντὶ τῷ Β ὑπαρχόντως. ἐπεὶ γάρ ἀντιστρέψει τὸ μερικὸν κατα-
φατικὸν ἀναγκαῖον, ἔσται ἔξ ἀνάγκης καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Β· ἐπεὶ τοίνυν τὸ
μὲν Α οὐδὲν τῷ Γ ὑπαρχόντως, τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Β ἀναγκαίως, τὸ Α οὐ
παντὶ τῷ Β ὑπαρχόντως· γίνεται γάρ ὁ τέταρτος τρόπος τοῦ πρώτου σχήμα-
τος. οὕτως μὲν οὖν αὕτη δι' ἀντιστροφῆς δείχνυται. αἱ δὲ ἄλλαι δύο οὐ
35 δύνανται δι' ἀντιστροφῆς δειχθῆναι διὰ τὸ τὴν ἐλάττονα εἶναι ἐν ἀμφοτέραις
καθόλου καταφατικήν· ἔαν γάρ αὐτὴν ἀντιστρέψωμεν, πρὸς τὴν μερικὴν ἀντι-
στρέψει καὶ ἀσυλλόγιστον ποιήσει τὴν συζυγίαν. ἀλλ' οὐδὲ ἡ μείζων δύναται
ἀντιστραφῆναι μερικὴ οὖσα ἀποφατική. δροι, δταν μὲν ἡ μείζων μερικὴ ἀπο-

4 τῷ Al. 149,35: τὸ P 7 post ἐν μέρει requiro ἡ τὸ στερητικὸν ἐν μέρει

12. 13 ἡ . . . ὑπάρχουσα Al. 150,8: ἡ . . . ὑπάρχη P 13 καταφατικὴ Al. 150,9:

ἀποφατικὴ P 14 ὑπάρχουσα] ὑπάρχη P 16 αὕται οὖν . . . ποιοῦσι συλλογισμὸν
(13,7) Phil. f. 37v—39v 23 ante τῆς add. διὰ Phil. 26 καταφατικὴν

Phil.: ἀποφατικὴν P

φατική ὑπάρχουσα ἡ ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία, ἐγρήγορσις μὴ παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχοντας, ζῶν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ συνάγεται ἐγρήγορσις οὐ παντὶ ζώῳ ὑπάρχοντας. ὅταν δὲ ἡ μείζων καθόλου ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα ἡ δὲ ἐλάττων μερικὴ καταφατικὴ ἀναγκαία, 5 ἐγρήγορσις οὐδενὶ λευκῷ ὑπάρχοντας, ζῶν τινὶ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης, καὶ συνάγεται ἐγρήγορσις οὐ παντὶ ζώῳ ὑπάρχοντας καὶ οὐκ ἀναγκαίως. ὅταν δὲ τὸ στερητικὸν μερικὸν ἀναγκαῖον ἡ καὶ πρὸς τῷ μείζονι, τὸ δὲ κατηγορικὸν καθόλου καταφατικὸν ὑπάρχον, δίπουν οὐ παντὶ ζώῳ ἐξ ἀνάγκης, κινούμενον παντὶ ζώῳ ὑπάρχοντας, καὶ συνάγεται δίπουν οὐ πάσῃ κινήσει 10 ὑπάρχοντας.

Φανερὸν οὖν ἔστιν ἔχ τῶν εἰρημένων, ὅτι ἔστι ποτε ἐν συμπλοκῇ τινι συλλογιστικῇ ἀναγκαίου καὶ ὑπάρχοντος ἀδύνατον τὸ συμπέρασμα τοῦ ὑπάρχειν γίνεσθαι, εἰ μὴ εἰεν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις ὑπάρχουσαι. τοῦτο δὲ οὐ καθόλου φημί (οὐδὲ γάρ ἀληθές ἔστιν) ἀλλὰ περὶ τῆς ἐν τρίτῳ σχήματι συμπλοκῆς 15 τῆς ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν· ἀπεδείξαμεν γάρ, ὅτι αἱ δύο αὗται συζυγίαι τὸ ἀναγκαῖον συνάγουσιν οἵας δή ποτε ἀναγκαίας λαμβανομένης προτάσεως, καὶ τῆς (μείζονος καὶ τῆς) ἐλάττωνος, διπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων συμπλοκῶν οὐκ ἀληθές ἔστι λέγειν. ἐν ἀμφοτέροις δὲ τοῖς τρόποις, τῷ τε ὑπάρχοντι [καὶ ἀναγκαῖῳ] καὶ | τῷ ἀναγκαίῳ, καὶ ἀποφατικῶν καὶ καταφατικῶν ὅντων τῶν 72° 20 συμπερασμάτων καὶ (ὑπάρχοντων καὶ) ἀναγκαίων ἀνάγκη μίαν τῶν προτάσεων δροῖαν εἶναι τῷ συμπεράσματι, καὶ εἰ μὲν ὑπάρχον εἴη τὸ συμπέρασμα, ὑπάρχουσαν, εἰ δὲ ἀναγκαῖον, ἀναγκαίαν. περὶ μὲν οὖν τοῦ ἀναγκαίου, πῶς γίνεται ἀναγκαῖον συμπέρασμα, εἰργηται, δὲ ἐκ δύο προτάσεων (ἀναγκαίων) ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα, (καὶ) δὲ τοῖς τρόποις, καὶ μόνη ἡ μείζων ἡ ἀναγκαία, πάλιν 25 ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα, καὶ δὲ τὸ ἀναγκαῖον τοῦ ὑπάρχοντος τῷ ἀεὶ εἶναι διαφέρει. ταῦτα οὖν εἰρηται ἴκανῶς.

Διαλεχθεὶς περὶ τε τῶν ὑπάρχουσῶν καὶ ἀναγκαίων προτάσεων, ὅπως τε ἔχουσι καθ' ἔαυτὰς καὶ δπως ἀλλήλαις συμπλεχόμεναι, νῦν λοιπὸν περὶ τῶν τοῦ ἐνδεχομένου προτάσεων ποιήσομαι τὸν λόγον. πρὶν δὲ τὸν περὶ τῶν προτάσεων τοῦ ἐνδεχομένου παραδοῦναι λόγον θεωρήματά τινα περὶ αὐτοῦ παραδώσομεν, πρῶτον μέν, τί ποτε ἔστιν ὅλως τὸ ἐνδεχόμενον, ἐπειτα τὸν περὶ τῶν ἀντιστροφῶν τοῦ ἐνδεχομένου λόγον, τουτέστι περὶ τῆς ἐνδεχομένης ἀντιστροφῆς, ἐπεὶ καὶ ὅλως περὶ τοῦ ἐνδεχομένου ἔστιν ὁ λόγος, ποιαὶ εἰσὶν αἱ ἀντιστρέψουσαι πρὸς ἀλλήλας προτάσεις, καὶ τρίτον ἐπὶ τούτοις παραδώσομεν 35 τὴν διαίρεσιν τοῦ ἐνδεχομένου, ποσαχῶς λέγεται, διπερ καὶ ἐν τῷ Περὶ ἐρμηνείας ἐποιήσαμεν, καὶ οὕτως λοιπὸν διδάξομεν, δπως τε ἔχουσιν αἱ τοῦ ἐνδεχομένου προτάσεις, καὶ τίνες τίσι συμπλεχόμεναι ποιοῦσι συλλογιστικὰς συζυ-

1 ὑπάρχουσα ἡ scripsi: ὑπάρχη P 8 ὑπάρχον scripsi: ὑπάρχει P 12 ὑπάρχοντος postea add. P¹ 17 μείζονος καὶ τῆς Phil. f. 38r: om. P 18. 19 καὶ ἀναγκαῖον delovi 20 ὑπάρχοντων καὶ addidi: ἡ ἀναγκαίων ἡ ὑπάρχοντων Phil.
23 ἀναγκαίων ex Phil. addidi 24 καὶ Phil.: om. P 25 post συμπέρασμα add. καὶ δὲ ταῖς ὑπάρχουσαις δροῖας αἱ ἀναγκαῖαι συμπλεχόμεναι γίνονται συλλογιστικαὶ Phil.

γίας, ἔπειτα μένομεν αὐτὰς τῷ ὑπάρχοντι καὶ τῷ ἀναγκαίῳ τρόπῳ, καὶ μετὰ τοῦτο διδάσκομεν περὶ τῆς ἀπλῆς τοῦ ἐνδεχομένου ἀντιστροφῆς. σημαίνει δὲ ἡμῖν τὸ μὲν ‘διὰ τίνων’ τὸ διὰ δύο τοῦλάχιστον προτάσεων, τὸ δὲ ‘πῶς’ τὴν τῶν δρων τάξιν, διτὶ δεῖ τὸν μέσον ἢ τοῦ μὲν κατηγορεῖσθαι τῷ δὲ ὑπο-
5 κείσθαι ἢ ἀμφοτέρων κατηγορεῖσθαι ἢ ἀμφότεροις ὑποκείσθαι· διὰ δὲ τοῦ ‘πότε’ δεδηλώκαμεν, διτὶ οὐχ ὡς ἔτυχε συμπλεκόμεναι αἱ προτάσεις ποιοῦσαι συλλογισμόν.

‘Ορισμέθα οὖν τὸ ἐνδεχόμενον οὐ τὸ διμωνύμως λεγόμενον (οὐ γάρ οἶν τέ τι διμωνύμως λεγόμενον δρίσασθαι), ἀλλ’ ἀποτεμόμενοι τὸ παρὰ τὸ ἀναγκαῖον
10 καὶ τὸ ὑπάρχον· δεδείχαμεν γάρ, διτὶ τὸ ἐνδεχόμενον καὶ κατὰ τούτων κατηγορεῖται. ἔστιν οὖν τοῦτο τὸ ἐνδεχόμενον, οὐ μὴ ἔστιν ἐξ ἀνάγκης ἢ ὑπαρκείς,
ἐὰν δέ τις καθ’ ὑπόθεσιν | τὸ μήπω ἔκβεβηκός ὡς ἔκβεβηκός θείη, μηδὲν 72^τ
ἀδύνατον ἀκολουθεῖν τῇ ὑποθέσει αὐτοῦ· οἰόν ἔστιν ἐνδεχόμενον τὸ νόκτωρ
ἐσθίειν τὸν Σωκράτην, δὲ οὐκ ἔστι μὲν ἀληθές, ἐὰν δὲ ὑποθώμεθα νόκτωρ
15 αὐτὸν ἐσθίειν, οὐδὲν ἀδύνατον ἀκολουθῆσαι ταύτῃ τῇ ὑποθέσει, καὶν ψευδῆς ἢ.
εἴρηται ἴοῦν, διτὶ τὸ μὲν ἀδύνατον πάντως καὶ ψεῦδος, οἷον (τὸ) τὸν ἄνθρωπον
εἶναι πτερωτόν, τὸ δὲ ψεῦδος οὐ πάντως καὶ ἀδύνατον. τὸ γάρ ἐνδεχόμενον
διμωνύμως ἔστι φερόμενον καὶ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος καὶ τοῦ ἀναγκαίου καὶ
κατὰ τοῦ κυρίως ἐνδεχόμενου, οὐ εἴπομεν οἷα ἔστιν ἢ ὑπαρκείς. δύναται δὲ
20 καὶ ὑπάρκει καὶ μὴ ὑπάρκει· ἢ μὲν γάρ μὴ ὅν, οὐκ ἀναγκαῖον, ἢ δὲ οὕπω
πάρεστιν, οὐχ ὑπάρχον. ἕδιον οὖν τοῦ ἐνδεχομένου τὸ μὴ ὅν ὑποτίθεσθαι
εἶναι καὶ ὑποτεθὲν μηδὲν ἔχειν ἀδύνατον ἐπόμενον· δταν γάρ μὴ ὑπάρχον
ὑποτεθῆ ὑπάρχειν καὶ μηδὲν συμβαίνει. ἀδύνατον, τοῦτο ἔστι τὸ περὶ οὐ ἡμῖν
οἱ λόγοι ἔστι κυρίως ἐνδεχόμενον. διτὶ δὲ τὸν ἀποδεδομένον περὶ τοῦ ἐνδεχο-
25 μένου λόγον καλῶς ἀποδεδώκαμεν εἰπόντες ἐνδεχόμενον εἶναι, ‘οὐ μὴ ὅντος
ἀναγκαίου τεθέντος δὲ ὑπάρχειν οὐδὲν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ’, πιστωτέον ἔχ τε
τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν φάσεων ἀντικειμένων. τῇ μὲν οὖν τοῦ ἐνδεχομένου
καταφάσει τῇ ‘ἐνδέχεται ὑπάρχειν’ ἀκολουθεῖ ἢ τε τοῦ ἀδυνάτου ἀπόφασις
καὶ ἡ τοῦ ἀναγκαίου· διμοίως καὶ τῇ ἀποφάσει αἱ ἀντικείμεναι ταύταις. εἰ
30 τοίνυν τῷ ‘ἐνδέχεται ὑπάρχειν’ ἀκολουθεῖ τὸ ‘οὐκ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν’,
καλῶς ἄρα εἴρηται τὸ ‘οὐ μὴ ὅντος ἀναγκαίου’. καὶ πάλιν εἰ τῷ ‘ἐνδέχεται
ὑπάρχειν’ ἀκολουθεῖ τὸ ‘οὐκ ἀδύνατον ὑπάρχειν’, καλῶς ἄρα εἴρηται τὸ ‘τε-
θέντος δὲ τοῦ ἐνδεχομένου οὐδὲν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ’. δ γάρ ἐνδέχεται εἶναι,
τοῦτο ἐδείχθη οὐκ ἀδύνατον εἶναι. αὗται δὲ αἱ προτάσεις ἢ αἱ αὐταὶ εἰσιν
35 ἡ ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλαις. αἱ αὗται μὲν γάρ εἰσι τῷ σημαινομένῳ· συναλη-
θεύουσι γάρ. ἀκολουθοῦσι δὲ ἀλλήλαις μὴ πάντη οὖσαι αἱ αὐταὶ· διαφέρουσι
γάρ κατὰ τὴν τῆς φωνῆς προφοράν. διτὶ δὲ καλῶς εἰρήκαμεν ἀκολουθεῖν

1 τρόπῳ ομ. Phil. 3 τοῦλάχιστον Phil.: τοῦ ἐλάχιστον P 8 δρισμέθα . . .
κατηγορεῖται (10) Al. 156, 12—15 δρισμέθα scripsi: δρισάμεθα P 9 παρὰ
Al. 156, 14: περὶ P ut saepe 11 ἔστιν οὖν . . . συμβαίνει (14, 17) Phil. f. 38v
12 θῆ Phil. 16 τὸ Phil.: om. P 26 τιθέντος P 27 φάσεων]
ἀνφάσεων P 31 τὸ Phil.: τοῦ P τῷ Phil.: τὸ P

ἥτοι ἴσοδυναμεῖν ταύτας ἀλλήλαις τὰς προτάσεις, | δῆλον ἐξ ὧν ἐπὶ παντὸς 73^τ πράγματος ἀνάγκη ἡ τὴν κατάφασιν ἀληθεύειν ἢ τὴν ἀπόφασιν τὰς ἀντιφατικῶν ἀντικειμένας. τῷ γάρ ‘ἐνδέχεται ὑπάρχειν’ πᾶσα ἀνάγκη ἡ τὸ ‘ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν’ συναληθεύειν ἢ τὸ ‘οὐκ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν’. εἰ τοίνυν τὸ αὐτὸν 5 ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν καὶ ἀναγκαῖον μὴ ὑπάρχειν φεῦδος ἐστὶ λέγειν, ἀλλήλες ἄρα τὸ ἀντικείμενον ἀκολουθεῖν, λέγω δὲ τῷ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν τὸ ‘οὐκ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν’. ὅμοιώς καὶ ἐπὶ τοῦ ἀδυνάτου· εἰ γάρ τὸ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν μὴ δύναται συναληθεύειν τῷ ‘ἀδύνατον ὑπάρχειν’, δῆλον ὅτι τῷ ἀντιφατικῶν ἀντικειμένῳ συναληθεύει τῷ ‘οὐκ ἀδύνατον ὑπάρχειν’· διὸ γάρ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, τοῦτο οὐκ ἀδύνατον ὑπάρχειν. εἰ τοίνυν τῷ ἐνδέχομένῳ ἀνάγκη ἡ τὸ 10 ἀναγκαῖον ἢ τὸ μὴ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν, οὐδὲ δύναται δὲ *(τὸ)* ἀναγκαῖον ὑπάρχειν (πῶς γάρ τὸ αὐτὸν ἐνδεχόμενόν τε ἄμα εἴη καὶ ἀναγκαῖον), τὸ ἄρα μὴ ἀναγκαῖον ὑπάρκει. καλῶς ἄρα εἰρηται, ὅτι ἐνδέχομένον τοῦτο ἐστιν, ‘οὐ μὴ δύντος ἀναγκαῖου’. καὶ πάλιν εἰ ἀνάγκη τὸ ἐνδέχομένον ἢ ἀδύνατον εἶναι ἢ 15 οὐκ ἀδύνατον, ἀδύνατον δὲ οὐκ ἐστι (πῶς γάρ ἂν τὸ αὐτὸν ἐνδεχόμενόν τε ἦν ἄμα καὶ ἀδύνατον;), οὐκ ἀδύνατον ἄρα ἐσται. καλῶς οὖν ἄρα εἰρηται, ὅτι τεθέντος ὑπάρχειν τοῦ ἐνδέχομένου οὐδὲν ἀδύνατον συμβαίνει. ὅτι δὲ καλῶς ὠρισάμεθα τὸ ἐνδέχομένον εἰπόντες ‘οὐ μὴ δύντος ἀναγκαίου τεθέντος δὲ οὐδὲν ἀδύνατον’, φανερὸν ἔχ τε τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν καταφάσεων τῶν ἀντικειμένων. εἰ γάρ τὸ ‘οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν’ καὶ ‘ἀδύνατον ὑπάρχειν’ καὶ 20 ‘ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν’ ἡ ταῦτα ἐστιν ἢ ἀκολουθεῖ ἀλλήλοις, ὡς πάντες ἀν φαίεν καὶ ἐν τῷ Περὶ ἐρμηνείας δέδεικται (καὶ γάρ εἰ μὴ ταῦτα πάντη, διτὶ τὸ μὲν ἀπόφασις τὰ δὲ καταφάσεις, ἀλλ’ ἐφ’ οὐ τὸ ἐν ἀλλήλες ἐξ αὐτῶν, καὶ τὰ ἄλλα), δῆλον τοίνυν, ὡς καὶ αἱ τούτων ἀντιφάσεις ἀκολουθοῦσιν ἀλλή- 25 λαῖς. ἐστι δὲ τοῦ μὲν ‘οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν’ δύντος ἀποφατικῷ καταφάσις τὸ ‘ἐνδέχεται ὑπάρχειν’, τῶν δὲ ‘ἀδύνατον ὑπάρχειν’, ‘ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν’ καταφάσεων, αἱ εἰπόντο τῇ ‘οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν’ ἀποφάσει, τό τε ‘οὐκ ἀδύνατον ὑπάρχειν’ καὶ ‘οὐκ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν’. ἀκολουθήσουσιν ἄρα καὶ ταῦτα, καὶ ἐσται τὸ ‘ἐνδέχομένον εἶναι’ καὶ ‘οὐκ ἀδύνατον εἶναι’ καὶ ‘οὐκ 30 ἀνάγκη μὴ εἶναι’ ἄμφα ἀληθῆ. τὸ ἄρα ἐνδέχομένον εἶναι οὐκ ἀδύνατον ἐσται εἶναι οὐδὲ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι. οὐκ δύντος ἄρα | τῷ ἐνδέχομένῳ ἀναγκαῖῳ, ἀλλὰ 73^τ μηδὲ ὑπάρχοντι, ὑποτεθέντι δὲ ὑπάρχειν, ἐπειδὴ οὐκ ἀδύνατον ἐστιν, οὐδὲν ἀδύνατον ἀκολουθήσει.

Ἐπειδὴ δέ, τί ποτέ ἐστι τὸ ἐνδέχομένον, ἥμιν εἰρηται, ἐντεῦθεν ἤδη περὶ 35 τῆς ἀντιστροφῆς αὐτοῦ τὸν λόγον ποιήσομαι, ἀντιστροφῆς δέ, ὡς εἰρηται, τῆς ἐνδέχομένης, ἥτις τὴν μὲν τάξιν τῶν ὅρων φυλάττει τὴν αὐτήν, τὴν δὲ ποιότητα μόνον ἀμειβεῖ. συμβαίνει δὲ πάσας τὰς κατὰ τὸ ἐνδέχομένον προτάσεις ἀντιστρέψειν ἀλλήλαις· καὶ γάρ ἵδιον τῶν ἐνδέχομένων τὸ ἀντιστρέφειν, τοῦτο

5 ἀναγκαῖον Phil.: ἀνάγκη P 11 τὸ alterum Phil.: om. P 15 οὐκ (post δὲ) Phil.: τοῦτο P 15 ἢ P: εἴη Phil. 16. 17 τιθέντος P 18 τιθέντος P 20 εἰ γάρ... ἀκολουθήσει (33) Al. 158,1—14 23 τὸ μὲν ἀπόφασις Al. 158,4: τά μὲν ἀποφάσεις P 26 ante ἀνάγκη add. καὶ Al. 158,8 27 post ἀποφάσει addidi ἀποφάσεις Al. 158,9; fort. ἀποφάσεις 29 post ταῦτα add. ἀλλήλοις Al. 158,10 34 ἐπειδὴ . . . ἀμειβεῖ (37) Phil. f. 38v 37 συμβαίνει . . . ἀντακολουθοῦσι (16,15) Al. 158,22—160,25

εστι τὸ ἀντακολουθεῖν ἀλλήλαις τὰς καὶ ἀνταφάσεις τε καὶ
ἀποφάσεις. ἀποφάσεις δὲ λέγω κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι οὐ τὰς τοῦ ἐνδεχομένου
ἀποφάσεις ἀλλὰ τὰς ἐνδεχομένας ἀποφατικάς· διαφέρει γὰρ καὶ ἐνδεχομένη
ἀποφατικὴ καὶ ἐνδεχομένης ἀπόφασις, ωσπερ ἀναγκαία ἀποφατικὴ καὶ ἀναγκαίας
5 ἀπόφασις. ή μὲν γὰρ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν λέγουσα ἀναγκαία ἐστὶν ἀποφα-
τική, οὐδὲ οὖσα ἀπόφασις τῆς ἀνάγκης ὑπάρχειν· η δὲ οὐκ ἀνάγκη ὑπάρχειν
ἀναγκαίας τῆς ἀνάγκης ἐστὶν ὑπάρχειν ἀποφατική, ητις κυρίως ἐστὶν ἀποφα-
τική· η δὲ ἔτερα ἀπλῶς μὲν ἐστι καταφατική, τὸ δὲ ἔτον ἀναγκαία ἀπο-
φατική· τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδεχομένου ἀπόφασις μὲν τοῦ
10 ἐνδεχομένου η κυρίως ἀπόφασις η 'ἐνδέχεται εἶναι', ἐνδεχομένη δὲ οὖσα
ἀπλῶς καταφασις η 'ἐνδέχεται μὴ εἶναι'. τὰς δὲ ἐνδεχομένας ἀποφατικὰς
καὶ τὰς ἐνδεχομένας καταφατικὰς συμβέρηκεν ἀντακολουθεῖν ἀλλήλαις, κατὰ τὸ
σημαινόμενον τὸ κείμενον νῦν καὶ δρισθὲν λαμβανομένου τοῦ ἐνδεχομένου·
πᾶν γάρ, δοῦτως ἐνδέχεται εἶναι, ἐνδέχεται καὶ μὴ εἶναι. λέγω οὖν ἀντι-
15 στρέφειν οὐ τὰς καταφατικὰς ταῖς κυρίως ἀποφατικαῖς, τὴν 'ἐνδέχεται εἶναι'
τῇ 'οὐκ ἐνδέχεται εἶναι', ἀλλὰ καταφατικὸν ἔχουσι τὸ σχῆμα κατὰ τὴν
ἀντικείσθαι μὲν γὰρ δοκοῦσιν η ἐνδέχεσθαι εἶναι τῇ ἐνδέχεσθαι
μὴ εἶναι λεγούσῃ διὰ τὸ ἐν μὲν τῇ τὸ εἶναι ἐν δὲ τῇ τὸ μὴ εἶναι συντε-
τάχθαι, ἀ δοκεῖ ἀλλήλοις ἀντικείσθαι· οὐ μὴν ἀλλὰ ἀμφότεραι καταφατικαὶ
20 εἰσιν διὰ τὸ καταφάσεις εἶναι ἔκεινας, ἐν αἷς μὴ πρόσκειται τῷ τρόπῳ
τὸ ἀποφατικόν. καὶ οὐ μόνον αὗται συναληθεύουσι (λέγω γὰρ η 'ἐνδέχεται
εἶναι' τῇ 'ἐνδέχεται μὴ εἶναι' ἀπροσδιήριστος οὖσα), ἀλλὰ καὶ η παντὶ ἐνδέ-
χεσθαι τῇ ἐνδέχεσθαι | μηδενὶ η μὴ παντί, ὃν η μὲν καθόλου ἀποφατικῇ 74·
ἐνδεχομένη η 'ἐνδέχεται μηδενί', η δὲ ἐπὶ μέρους η 'ἐνδέχεται μὴ παντί'.
25 καὶ γὰρ τῇ ἐνδεχομένῃ καταφάσει καθόλου πᾶσαι αἱ ἐνδεχόμεναι ἀποφάσεις
συναληθεύονται· καὶ γὰρ η ὡς ἐναντία καὶ η ὡς ἀντίφασις, οὐδετέρα αὐτῶν
πρὸς ἀλγθεῖαν οὔτε ἐναντία οὖσα οὔτε ἀντίφασις· οὐδὲ γὰρ ἀν ἀμφα
ἀληθεῖς. διτὶ δὲ αἱ οὕτως λαμβανόμεναι ἀντακολουθοῦσιν, ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς
δῆλον. ἀντιστρέφει δὲ καὶ τὸ τινὶ τῷ μὴ τινὶ ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων τοῦ τινὸς
30 ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λαμβανομένου· ίδιον γὰρ τοῦ ἐνδεχομένου τὸ τὰς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
λεγομένας οὕτως ἀμφα ἀληθεῖς εἶναι. ἐπεὶ τὸ γε [τὸ] τινὶ καὶ τὸ μὴ τινὶ δταν
ἐπ' ἄλλου καὶ ἄλλου λαμβάνηται, οὐδὲ αἱ ἐνδεχόμεναι μόνον ἐπὶ μέρους
συναληθεύσουσιν, ἀλλὰ δύνανται ποτε καὶ αἱ ὑπάρχουσαι καὶ ἀναγκαῖαι· καὶ
35 ἔστιν τὸν τινὶ ἐνδέχεσθαι καὶ τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ τινὶ ἐπὶ τούτων τῷ Σω-
κράτῃ λαβεῖν τὸ μέρος εἰπεῖν η τινα τῶν καθέκαστα καὶ ἐπ' αὐτῶν τὴν κατὰ
τὸ ἐνδέχεσθαι ἀντίθεσιν ποιήσασθαι κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον. τὸν αὐτὸν
δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, φημὶ δὲ τῶν ἴσοδυναμουσῶν τῇ ἐνδεχομένῃ·
αὗται δὲ εἰσί, καταφάσεις η 'δυνατὸν εἶναι', η ἀντιστρέφει η 'δυνατὸν μὴ
εἶναι' κατὰ πάντας τοὺς δρισμούς, τὸν παντί, μηδενί, μὴ παντί, τινὶ μῆ.

4 ἐνδεχομένης Al. 158, 27, 28: ἐνδεχομένη P 11 δὴ Al. 159, 3: δὲ P 26 η
ώς ἐναντία Al. 159, 29: ὡς η ἐναντίως P οὐδὲ' ἔτερα P 31 τὸ alterum
οὐτι. Al. 159, 34 34 τῷ Al. 160, 3: τὸ P 35 μέρος εἰπεῖν P: η Πλάτωνα
Al. 160, 4

τινί, ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης, ἀποφάσεις δὲ ή τε τοῦ ἀναγκαίου μὴ εἶναι, τουτέστιν ἡ 'οὐκ ἀνάγκη μὴ εἶναι' (αὕτη γὰρ εἴπετο τῇ 'ἐνδέχεται [μὲν] εἶναι'), η ἀκολουθεῖ τε καὶ ἀντιστρέφει ἡ 'οὐκ ἀνάγκη εἶναι', καὶ ή 'οὐκ ἀδύνατον εἶναι' (καὶ γὰρ αὕτη εἴπετο τῇ 'ἐνδέχεται εἶναι'), πρὸς ήν ἀντιστρέφει η λέγουσα 5 'οὐκ ἀδύνατον μὴ εἶναι'.

'Επει δ' ἡμῖν εἴρηται, διτι ἀντακολουθοῦσιν αἱ ἐνδεχόμεναι ἀποφατικαὶ ταῖς ἐνδεχομέναις καταφατικαῖς, καὶ τίνες εἰσὶν αὗται, παρεθέμεθα, νῦν καὶ τὴν αἵτιαν ἀποδώσομεν τοῦ ἀντακολουθεῖν αὐτὰς καὶ ἀντιστρέψειν ἀλλήλαις. ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν οὐκ ἔξ ἀνάγκης τίθησι τὸ ὑπάρχειν (ἡν γὰρ 10 τὸ ἐνδεχόμενον, ὡς ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ ἐδηλώθη, 'οὐ μὴ ὅντος ἀναγκαίου'), τὸ δὲ μὴ ἀναγκαῖον ἐγχωρεῖ καὶ μὴ ὑπάρχειν, εἰκότως τῷ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν συναληθεύοι τὸ 'ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν'. διοιώσας ἐπὶ πάντων τῶν διορισμῶν. διὰ τὸ αὐτὸ δὲ αἱ τε ἀδιορίστως λεγόμεναι καὶ αἱ διωρισμένως ἐπὶ τοῦ καθόλου ἀντηκολούθουν | καταφάσεις τε καὶ ἀποφάσεις ἀλλήλαις καὶ ἐπὶ μέρους 74¹ 15 τε καὶ καθ' ἔκαστα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λεγόμεναι ἀντακολουθοῦσιν. εἰ γὰρ ἐνδέχεται Σωχράτην λούσασθαι σήμερον, ἐνδέχεται καὶ μὴ λούσασθαι, καὶ εἰ ἐνδέχεται πάντας ἀνθρώπους κινεῖσθαι, ἐνδέχεται καὶ μηδένα κινεῖσθαι. εἰσὶ δὲ αἱ τοιαῦται προτάσεις καταφατικαὶ, οὐκ ἀποφατικαί. ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορουμένου τὸ τηγκαῦτα μόνον ἐγίνοντο ἀποφατικαὶ αἱ προτάσεις, δταν τῷ 'ἔστιν' η ἄρνησις συνετάττετο, οὗτα καὶ ἐπὶ τῶν μετὰ τρόπου μόνως (τῷ) τρόπῳ συνταττομένης τῆς ἀρνήσεως γίνεται ἀπόφασις, ἀλλας δὲ οὐδαμῶς. εἰ τοίνους ἐπὶ τῆς 'ἐνδέχεται μὴ εἶναι' καὶ τῶν τοιούτων ἀκέραιοι εἶναι φαίνονται, δηλονότι καταφατικαὶ εἰσὶ τῷ σχήματι, ὡς πολλάκις εἴρηται.

'Εζήτησαν, εἰ τὸ ἐνδεχόμενον τοιοῦτον ἔστιν, ὅποιον ὠρίσθη, μήτε ἀναγκαῖον 25 μήτε ὑπάρχον, πῶς ἔτι ταῖς καταφατικαῖς ἐνδεχομέναις αἱ ἀποφατικαὶ ἐνδεχόμεναι ἀντιστρέψουσι φυλασσομένου τοῦ κατὰ τὸν ὄρισμὸν ἐνδεχομένου ἐν ἀμφοτέραις. εἰ γάρ, δ ἐνδέχεται εἶναι, τοῦ μήπω εἶναι τοῦτο, δ λέγεται, ἔστι (τοῦτο γὰρ ἴδιον εἶναι δοκεῖ τοῦ ἐνδεχομένου τὸ μήπω εἶναι τοῦτο, δ λέγεται), ἔσται ἄρα τοῦτο οὐχ ὑπάρχον· καὶ δ ἐνδέχεται [καὶ δ ἐνδέχεται] 30 μὴ εἶναι, οὕπω ἔστι μὴ ὑπάρχον ἄρα· ὥστε τὸ μὲν καταφατικὸν ἀληθὲς κατὰ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος, τὸ δὲ ἀποφατικὸν ἐπὶ τοῦ διάρχοντος· ἀδύνατον δὲ ἀμα τὸ ἀμφω· οὐκ ἄρα τὸ κατὰ τὸν ὄρισμὸν ἐνδεχόμενον ἐν τῇ ἀποφάσει ληφθῆσται. τί οὖν φημι; δτι, εἰ τὸ ἐνδέχεσθαι ἐπὶ τοῦ μήπω δητος λέγεται, τὸ ἐνδέχεσθαι εἶναι ἀντὶ τοῦ 'ἐνδέχεται γενέσθαι' λέγοιτ' ἄν. 35 πᾶν δέ, δ μήπω δην ἐνδέχεται γίνεσθαι, τοῦτο ἐνδέχεται καὶ μὴ γενέσθαι· ώστε ἀμφω ἐπὶ τοῦ μήπω δητος.

'Ἐπει δέ, τίς ποτέ ἔστιν η φύσις τοῦ ἐνδεχομένου, εἴρηται, καὶ πῶς ἀντιστρέψουσιν αἱ καθ' αὐτὸ προτάσεις, νῦν λεκτέον, ποσαχῶς λέγεται.

2 μὲν (μὴ?) P: om. Al. 160,11 12 συναληθεύει Al. 160,21 17 εἰσὶ δὲ . . . εἴρηται (23) Phil. 39^r 18 τῶν Phil.: τοῦ P 21 μόνως τῷ Phil.: μόνῳ P
24 ἐζήτησαν . . . μήπω δητος (36) Al. 161,3 - 26 ἐζήτησα Al. 25 Ετι Al.
161,4: ἐπὶ P 29 καὶ δ ἐνδέχεται alterum om. Al. 161,9 37 ἐπει δὲ . . . ως
ἐπὶ τὸ πολὺ (17,13) Phil. f. 39^r — 39^v

διχῶς τοίνυν λέγεται τὸ ἐνδεχόμενον οὐχ ὅμωνύμως τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ γινομένης· οὐδὲ γάρ ἀλλοι τινὸς ἢ οὐ διωρισμέθα τὴν διαιρέσιν ἐποιησάμεθα, ἢν ὡς γένους τοῦ ἐνδεχομένου εἰς εἰδῆς ἢ ὡς διου εἰς μέρη | ποιούμεθα. ἢ γὰρ 75^r ὠρισμένον ἔστιν ἢ ἀόριστον, καὶ ὠρισμένον μὲν τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, περὶ δὲ 5 ἢ τε φύσις καὶ ἢ τέχνη καταγίνεται· λέγω δὲ τὸ μᾶλλον πενταδάκτυλον γίνεσθαι ἢ μή, ὑγιάζειν τὸν ἵστρον ἢ μή, ἢ διὰ τὸ μή ἀεὶ γίνεσθαι οὕτω ἀλλὰ διαιλείπειν καὶ διακόπτεσθαι τὸ ἀεὶ καὶ τὸ ἔξ ἀνάγκης, διὰ τοῦτο ἀφαιρεῖται αὐτῶν τὸ ἀναγκαῖον· καὶ γὰρ οὐκ ἀεὶ ἢ φύσις τοῦ οἰκείου ἐφικνεῖται τέλους οὔτε ἢ τέχνη, ἀλλὰ καὶ ἢ φύσις διαιρετάνουσα τέρας ἐποίησε, καὶ ὁ τεχνίτης διήμαρτε τοῦ σκοποῦ. ἐπειδὴ τοίνυν διαιλείμματα ἐν τούτοις γίνεται, διὰ τοῦτο ἐνδεχόμενά ἔστιν· οὔτε γάρ πάντως ἐν γήρᾳ πολιοῦται ἄνθρωπος οὔτε δὲ ἵστρος ὑγιάζει· οὐδὲ διώλις τῶν φυσικῶν τι, λέγω δὲ τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, οὔτε τῶν τεχνητῶν τὸ ἀναγκαῖον, ἀλλὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. δύο δὲ αἰτίαι, δι’ ἃς τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐνδεχόμενον οὐκ ἔχει τὸ ἀναγκαῖον, μία 15 μὲν ἐκ τοῦ ὑποκειμένου, διτὶ μὴ ἀεὶ εἰσιν, οἵ ταῦτα ὑπάρχει· τὰ γὰρ κατὰ φύσιν γινόμενα οὐκ ἀδίδια. διὰ τὸ οὖν μὴ ταῦτα εἶναι αἱ, οἵ ἐνδέχεσθαι φαμεν τὰ κατὰ φύσιν ὑπάρχειν (τοῖς γάρ καθέκαστα ταῦτα ὑπάρχει), οὐκ ἔξ ἀνάγκης τὰ κατὰ φύσιν· τὸ γὰρ ἀναγκαῖον δίδιόν τε καὶ ἀεὶ ὅμοιῶς ἐπὶ τῶν ὅμοιῶν ἔχονταν. λέγοιτ’ ἀν οὖν ἐνδέχεσθαι καὶ τὸ ἔξ ἀνάγκης ὑπάρχον τῷ οὐκ 20 αἰδίῳ, ἀν μὴ ἀπόληται, διότι ἐνδέχεται προαπολομένου αὐτοῦ μὴ γενέσθαι τοῦτο, δὲ ἔξ ἀνάγκης ἀν ἐγένετο, εἰ ἦν ἀεὶ ὁ ἄνθρωπος. ἔχει μὲν γὰρ ἢ φύσις ἐν γήρᾳ πολιοῦσθαι ἄνθρωπον, συμβαίνει δὲ τοῦτο πολλάκις μὴ γενέσθαι τοῦ ἄνθρωπου πρὶν εἰς τῆρας ἀφίκεσθαι τελευτήσαντος· παλιν πέφυκεν δὲ ἄνθρωπος περὶ εἰκοστὸν ἔτος ἐκρῦσαι γένειον, καὶ συμβαίνει πρὶν εἰς τοῦτο ἵκεσθαι τε- 25 λευτῆσαι τὸν ἄνθρωπον. καὶ αὕτη μὲν ἢ ἐκ τοῦ ὑποκειμένου μία αἰτία τοῦ διαιλιμπάνειν τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐνδεχόμενον. ἐτέρα δὲ ἢ ἐκ τοῦ κατηγορούμενου· πολλάκις γάρ εἰς τὸ τῆρας ἀφίκετο ἄνθρωπος, πολιάς δὲ οὐκ ἐποίησεν, ἢ εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔτος ἐλύθων οὐκ ἐβλάστησε γένειον, καὶ δσα τοιαῦτα. καὶ γὰρ τὰ κατὰ φύσιν γινόμενα οὐκ ἔξ ἀνάγκης ἔστι· καὶ γάρ, ὡς ἔφθην εἰπών, 30 *(καὶ τοῦτος)* οὗτος, φῶντας τὸ κατὰ φύσιν, εἰς ἔξήκοντα ἔτη προεληγλυθώς, ὡς 75^v ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲν πολιωθήσεται, οὐ μὴν ἔξ ἀνάγκης.

Τὸ μὲν οὖν ἔτερον τοῦ ἐνδεχομένου σημανόμενον τοιοῦτον. ἀόριστον δὲ τὸ τε ἐπίσης καὶ τὸ *(ἐπ')* ἔλαττον· καὶ γάρ ἐνὶ δινόματι τῷ τοῦ ἀόριστου ἀμφότερα καλῶ, τό τε ἐπίσης φημι καὶ τὸ ἐπ' ἔλαττον ἐνδεχόμενον. ἐπίσης δὲ ἔστι, περὶ δὲ ἢ προαιρεσις ἔχει, βαδίζειν ἢ μὴ βαδίζειν καὶ τὰ ὅμοια· ἐπ' ἔλαττον δέ, περὶ δὲ ἢ τύχη, ὡς τὸ δρύπτοντα θησαυρὸν εύρειν. ἀόριστον δὲ

1 διχῶς . . . ποιούμεθα (3) cf. Al. 161,30—162,1 6 δὲ διὰ τὸ . . . ἔξ ἀνάγκης (7) Al. 162,2. 3 13 post ἀναγκαῖον add. ἔχει Phil.; cf. vs. sq. δύο δὲ αἰτίαι . . . δὲ ἄνθρωπος (21) Al. 162,13—20 19 λέγοιτ' Al. 162,18; λέγοντ' P 20 ἀπόλληται (sic) P: προαπόληται Al. 162,19 προαπολομένου Al.: προαπολλουμένου P
21 ἔχει . . . δσα τοιαῦτα (28) Phil. f. 39v 24 ἐκφύσαι Phil.: ἐκφῦναι P 27 γάρ Phil.: δὲ P 29 τὰ κατὰ φύσιν . . . τοιοῦτον (32) Al. 162,26—32 30 καὶ τοῦτο Al. 162,27: οὗτος P 32 ἀόριστον . . . λόγος (18,26) Phil. f. 39v
34 ἀμφότερα scripsi: ἀμφοτέρω P 36 τὸ Phil.: τὸν P

εἶπον διὰ τὸ ἐπίσης δύνασθαι τὰ τοιαῦτα εἶναι η̄ μὴ εἶναι. καίτοι τὸ ἐπ’ ἔλαττον δοκεῖ ὥρισθαι μᾶλλον μὴ εἶναι η̄ εἶναι. πῶς οὖν ἀδόριστόν φημι; λέγω, δτι ἀδόριστον εἶπον αὐτὸν κατὰ τὸ εἶναι· οὐχ ὥρισται γάρ αὐτοῦ η̄ ὑπαρέις, ὡσπερ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἀλλὰ η̄ ἀνυπαρέια μᾶλλον· καὶ γάρ σπάνια καὶ 5 ἐπ’ ἔλαττον τὰ ἀπὸ τύχης γινόμενα, ὡς τὸ προελθεῖν ἐπ’ ἄλλο παρὰ τύχην η̄ ἐφ’ δις ἐβούλετο, η̄ καὶ τὸ ἀδικηθέντα καὶ τῆς οὐσίας ἀφαιρεθέντα φιλοσοφῆσαι η̄ σκάπτοντα θησαυρῷ περιτυχεῖν. εἰ καὶ κατὰ διαφόρων δὲ σημαινομένων φέρεται τὸ ἐνδεχόμενον * * * τὸ ἐπὶ πολὺ ἔχον τὸ κύρος τῷ τὴν κατάφασιν αὐτοῦ μᾶλλον η̄ τὴν ἀπόφασιν ὑπάρχειν, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐπίσης τὸ μηδὲν μᾶλλον τὴν κατάφασιν η̄ τὴν ἀπόφασιν, τοῦ δὲ ἐπ’ ἔλαττον * τὴν ἀπόφασιν μᾶλλον η̄ τὴν κατάφασιν.

Ἐπεὶ δὲ τὰ διάφορα τοῦ ἐνδεχομένου σημαινόμενα διωρισάμεθα, ἀφορισώμεθα λοιπόν, περὶ ποίου ἐστὶ νῦν ἡμῖν η̄ διάσκεψις· καὶ φαμέν, δτι περὶ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, αἱ γάρ ἐπιστῆμαι περὶ τὰ δεῖ ὡσαύτως ἔχοντα ἀναστρέφονται, διόπερ καὶ περὶ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐνδεχόμενον ὡς συνεγγίζον μᾶλλον τῷ ἀναγκαίῳ. διὰ δὲ τὴν ἀδικησίαν τοῦ ἐτέρου οὐ καταγίνεται περὶ αὐτὸν ἐπιστήμη. ἀδόριστον δέ ἐστι διὰ τὴν ἀταξίαν τοῦ μέσου· οὐ γάρ μέσος ἐστὶν ὁ χαρακτηρίζων τὰ σχήματα. ἐπειδὴ τοίνυν οὗτος ἐπὶ μὲν τοῦ ἐπίσης οὐδὲν μᾶλλον τῷ πρώτῳ ὑπόκειται η̄ οὐχ ὑπόκειται καὶ τοῦ ἐσχάτου οὐδὲν μᾶλλον κατηγορεῖται η̄ οὐ κατηγορεῖται, | ἐπὶ δὲ τοῦ ἐπ’ ἔλαττον μᾶλλον οὐχ 76· 20 ὑπόκειται τῷ πρώτῳ η̄ ὑπόκειται καὶ τοῦ ἔλαττονος μᾶλλον οὐ κατηγορεῖται η̄ κατηγορεῖται καὶ διὰ τοῦτο τῇ τοῦ ὑπάρχειν ἀδικησίᾳ περιπέπτωκε, διὰ τοῦτο ἐξοριζέσθω τῶν ἐπιστημονικῶν μεθόδων· ὡς γὰρ εἴρηται, περὶ τῶν ἐπίπαν η̄ σκέψις τοῖς ἐπιστήμοισι γίνεται. εἰ καὶ δυνατὸν δὲ περὶ τοῦ ἀδόριστου ἐνδεχομένου ἐστὶ συλλογίσασθαι, ἀλλ’ οὖν διὰ τὸ μὴ ἐν πολλῇ εἶναι χρήσει 25 ἀφείσιλα ὁ περὶ τούτου λόγος. δεῖ γάρ τὸ εὔχρηστον ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ πρὸς τὰ δειχθῆσμενα μᾶλλον λαμβάνειν τε καὶ ἐξεργάζεσθαι, τὸ δ’ ἄχρηστον, εἰ καὶ ἔχει τινὰ συμπλοκήν, παραιτεῖσθαι. παντὸς γάρ δργάνου μέτρον η̄ χρεία η̄ πρὸς τὸ ὑπ’ αὐτοῦ δείκνυμενόν τε καὶ γινόμενον· τὸ γάρ ἄχρηστον σκέπαρνον τῷ τέκτονι οὐκ ἔστι σκέπαρνον ἀλλ’ η̄ ὅμωνυμως. περὶ μὲν οὖν 30 τοῦ τοιούτου ἐνδεχομένου ὡς ἀχρήστου πρὸς τὰς ζητήσεις, ὡς ἐφῆν, λέγειν παραιτοῦμαι. περὶ δὲ τοῦ ἐτέρου ἐρῶ, δτι πολλαὶ τέχναι στοχαστικαὶ οὖσαι ἐκ τοῦ οὗτως ἐνδεχομένου τὸ προκείμενον συλλογίζονται, ὡς ἵατρική, κυθερητική, γυμναστική. ἀλλὰ καὶ ὅλως τὰ ἐκ τοῦ βουλεύσασθαι λαμβάνομενα διὰ τοῦ τοιούτου ἐνδεχομένου δείκνυται· οἷον εἰ ζητοί τις, εἰ νῦν δεῖ πλεῦσαι, 35 καὶ λάβῃ ‘δτε κεχριμένα τὰ πνεύματα ἔστιν, οἱ πλέοντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ⟨σώζονται· νῦν δὲ κεχριμένα τὰ πνεύματα· οἱ νῦν ἄρα πλέοντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ⟩ σωθήσονται’. ταῦτα μὲν οὖν διορισθήσεται μᾶλλον ἐν τοῖς ἐπομένοις, δτι ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων ἀντιστρέψει τὸ καταφατικὸν τῷ ἀπόφατικῷ, καὶ πῶς, καὶ δτι τὸ ἐνδεχόμενον διττόν, καὶ δτι τὸ ἀδόριστον ἄχρηστον πρὸς τὰς νῦν ζητήσεις.

5 προσελθόντα . . . παρατυχεῖν Phil. 6 ἐβούλετο Phil.: ἐβάλλετο P 8 excidisse videntur, τὸ (ώς) ἐπὶ (τὸ) πολύ, τὸ ἐπίσης, τὸ ἐπ’ ἔλαττον, ἀλλ’ οὖν ἔκαστον τούτων διοικέεται τὰς ἀντιστροφάς, (Phil.) 10 τῷ add. Phil.: τὸ? 13. 14 ἀναστρέφονται Phil.: ἀντιστρέφονται P 21 ὑπάρχειν Phil.: ὑπάρχοντος P 25 δεῖ γάρ . . . ζητήσεις (39) Al. 164, 25—165, 19 32 οὗτος Al. 165, 9: δντος P 35 λάβοι Al. 165, 12 36 σώζονται . . . πολὺ Al. 165, 13. 14

'Επει δὲ ἐδιδάξαμεν, δσα γοὴ προδιαλαβεῖν περὶ τοῦ ἐνδεχομένου, ἐντεῦθεν λοιπὸν ὄρμητέον ἐπὶ τὴν τῶν ἐνδεχομένων συλλογήσμαν διδασκαλίαν.
ἐπεὶ διχῶς ἔστιν ἔξακοῦσαι τῆς προτάσεως τῆς λεγούσης ἐνδέχεσθαι τὸ Α
τῷ Β ὑπάρχειν· ὅτε μὲν γὰρ ἔστιν ἀκοῦσαι ὡς τοῦτο λεγούσης, ὡς ὑπάρχει
5 τὸ Α τῷ Β ἤδη, τουτέστιν ὑπαρχόντως, ἢ ὅτι τὸ Α τῷ Β οὕπω μὲν ὑπάρχει,
δύναται δὲ ὑπάρξαι. ὅταν γὰρ εἴπωμεν, ὅτι τὸ Α κατὰ παντὸς τοῦ Β ἐν-
δέχεται, *(ἢ τοῦτο φαμεν, ὅτι, δσοις ἤδη ὑπάρχει τὸ Β, ἐνδέχεται)* τὸ
Α ὑπάρχειν, ἢ ὅτι, δσοις μῆπω μὲν ὑπάρχει τὸ Β, δύναται δὲ ὑπάρξαι,
ὑπάρχει τὸ Α, ὡς δταν εἴπωμεν, ὅτι ἐνδέχεται κίνησιν παντὶ λευκῷ ὑπάρ-
10 χειν· ἢ γὰρ ὅτι πᾶσιν, οἰς ἤδη | ἐνεργείᾳ τὸ λευκὸν ὑπάρχει, ἢ οἰς ὑπάρξει 76^v
νῦν μὴ ὑπάρχον. οὐδὲν δὲ διαφέρει, καν τε 'κατὰ παντὸς τοῦ Β τὸ Α' εἴ-
πωμεν καν τε 'καθ' οὖ τὸ Β, τὸ Α'. οὐδὲν γὰρ θάτερον θατέρου διαφέρει,
ἀλλὰ ταῦτὸν σημαίνει ἄμφω καὶ ἀντ' ἀλλήλων λέγεται· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ση-
μαῖνον τὸ 'καθ' οὖ' ἢ τὸ 'κατὰ παντός'. φανερὸν οὖν, ὅτι διχῶς λέγοιτο τὸ
15 *(ἐνδέχεσθαι τὸ)* Α τῷ Β ὑπάρχειν, ἢ ὅτι ὑπαρχόντως ἢ ὅτι ἐνδεχομένως.

Ιπρῶτον οὖν δεῖ περὶ τῆς συζυγίας τῆς ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων προτά-
σεων λέγειν, ποῖον συνάγουσι συμπέρασμα· οἶν τὸ Α κατὰ παντὸς τοῦ Β
ἐνδέχεται, τὸ Β κατὰ παντὸς τοῦ Γ ἐνδέχεται. ἐὰν γὰρ εἴπωμεν, ὅτι τὸ Α
ἐνδέχεται ὑπάρξαι πᾶσιν, οἰς ὑπάρχει τὸ Β, μικτὰς τὰς προτάσεις ποιοῦμεν
20 ἐξ ὑπάρχοντος καὶ ἐνδεχομένου· δεῖ δέ, ὡς εἴπον, πρῶτον περὶ τῶν ὄμοιο-
σχημόνων, τουτέστι τῶν ἀπλῶν, διαλαβεῖν. ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν περὶ τῶν ἐξ
ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων. εἰ γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐνδεχομένως, πᾶσιν ἄρα
τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ ἐνδεχομένως ὑπάρξει· μέρος δὲ τοῦ Β τὸ Γ· ὑπόκειται
γὰρ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως ὑπάρξαι· τὸ ἄρα Α παντὶ τῷ Γ ἐνδεχο-
25 μένως ὑπάρξει. τοῦτο γὰρ φανερὸν ἐκ τοῦ ὄρισμοῦ τοῦ κατὰ παντός· κατὰ
παντὸς γάρ ἔστιν, δταν μηδὲν ἔστι λαβεῖν τοῦ ὑποκειμένου μέρος, καὶ οὐ
μέρους οὐ κατηγορηθῆσται τὸ κατηγορούμενον. οὐκοῦν εἰ κατὰ παντὸς τοῦ
Β τὸ Α ἐνδεχομένως, μέρος δὲ τοῦ Β τὸ Γ, καὶ κατὰ παντὸς ἄρα τοῦ Γ
τὸ Α ἐνδεχομένως. δροι δὲ κίνησις, ἐγρήγορσις, ἀνθρώπος· κίνησις παντὶ
30 ἐγρηγορότι ἐνδεχομένως ὑπάρξει, ἐγρήγορσις παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδεχομένως
ὑπάρξει; καὶ κίνησις παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδεχομένως ὑπάρχει· καὶ εἰ τὸ μὲν Α
μηδενὶ τῷ Β ἐνδεχομένως καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεται, ἔσται ἄρα συμ-
πέρασμα 'τὸ Α τῷ Β ὄρδενι ἐνδέχεται'. τοῦτο γὰρ ἐκ τοῦ ὄρισμοῦ τοῦ κατὰ
μηδενὸς δῆλον· κατὰ μηδενὸς γάρ ἔστιν, δταν μηδὲν ἢ μέρος τοῦ ὑποκειμένου
35 λαβεῖν, καὶ οὐ μέρους οὐκ ἀποφαθῆσται τὸ κατηγορούμενον, τουτέστι οὐκ
ἀποφάσκεται. δροι δὲ πάλιν οἱ αὐτοὶ καὶ ἐπὶ τούτου τοῦ τρόπου, κίνησις,
ἐγρήγορσις, ἀνθρώπος· κίνησις οὐδεμιᾷ ἐγρηγόρσει, ἐγρήγορσις παντὶ ἀνθρώπῳ
ἐνδέχεται, καὶ κίνησις οὐδενὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται.

1 ἐπεὶ δὲ . . . ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται (38) Phil. f. 39v—40r 3 ἐπεὶ . . . λεγούσης (4) cf.
Al. 165,25—27 5 ἤδη scripsi: spatium 3—4 lit. P 7 ἢ . . . ἐνδέχεται Phil.:
om. P 9 ὑπάρχει] immo ἐνδέχεται ὑπάρχειν; at cf. 21,9 11 β τὸ α scripsi: α
τὸ β P 12 οὖ τὸ] οὗτω P 14 ἀν λέγοιτο Αρ. 15 ἐνδέχεσθαι τὸ ex Ar.
addidi: om. P 22 α παντὶ Phil.: ἀπαντὶ P 23 ὑπάρξει scripsi: ὑπάρξαι P
27 οὔκουν P 32 ἄρα scripsi: γὰρ P; cf. 20,2

Ὅταν δὲ τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Β ἐνδέχεται, τὸ δὲ Β οὐδὲν τῷ Γ ἐνδέχεται, τούτων ἄρα τῆς μὲν μείζονος οὐσιγε καταφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττουνος ἀποφατικῆς, εἰ δὲ ἡ ἐλάττων οὕτω φυλάττοιτο ἔχουσα, οὐδὲν συναχθήσεται συλλογιστικῶς. εἰ μέντοι μεταληφθείη εἰς τὴν καταφατικήν (δυνατὸν δὲ τοῦτο 5 διὰ τὸ δεδεῖχθαι, διτὶ ἀντιστρέψουσιν ἀλλήλαις· τῷ γάρ ἐνδεχομένῳ μηδὲν ἀντιστρέψει τὸ ἐνδεχόμενον παντί, ὡς ἐδεῖχθη), ἔσται συλλογιστικὴ ἡ συζυγία· ἔσται γάρ οὖτως (ἢ) ἀμφοτέρων καθόλου καταφατικῶν ἐνδεχομένων. οἷον τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐνδεχομένως, τὸ Β οὐδὲν τῷ Γ ἐνδέχεται· εἰ δὲν ἡ ἐλάττων αὐτῇ μεταληφθείη, ἔσται συλλογιστικὴ ἡ συζυγία. διμοίως δὲ καὶ εἰ 10 ἀμφότεραι εἰεν ἀποφατικά, οὕτω μὲν φυλαττόμεναι οὐδὲν συνάγουσι, μεταλαμβανόμεναι δὲ ἔσονται συλλογιστικά· οἷον τὸ Α οὐδὲν τῷ Β, τὸ Β οὐδὲν τῷ Γ. οὗτω μὲν (οὖν) γίνονται | συλλογιστικαὶ αἱ ἀσυλλογίστοι διὰ τῆς μετα- 77 λήψεως, ὥσπερ εἴπομεν· ὅστε διὰ τοῦτο οὐδὲ τέλειοι εἰσιν οἱ τοιοῦτοι συλλογισμοί, εἰ γε δέονται ἀντιστροφῶν. πάλιν εἰδέναι γρή, διτὶ μεταλαμβα- 15 νομένων τῶν ἀποφατικῶν εἰς τὰς καταφατικὰς οἱ γινόμενοι συλλογισμοὶ οὐχέτι φυλάττουσι τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λεγόμενον ἐνδεχόμενον, εἰ γε τὴν ἀρχὴν ἐλύφθησαν αἱ ἀποφατικαὶ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὖσαι ἐνδεχομένου. τῷ γάρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποφατικῷ ἐνδεχομένῳ τὸ ἐπ' ἐλαττὸν καταφατικὸν ἀντιστρέψει, ὅσθ', ὅταν ἡ μεταληψίς τῶν ἀποφατικῶν τῶν κειμένων ἐν ταῖς συζυγίαις 20 εἰς τὰς ἐνδεχομένας καταφατικὰς γένηται, τὸ ἐπ' ἐλαττὸν ἐνδεχόμενον καὶ τὸ ἀδριστον τεθῆσεται. τούτου δὲ κειμένου συλλογισμὸς ἔσται, οὐ μὴν χρήσιμόν τι ἔχων, ὡς ἡδη προείπομεν. διὸ ἐροῦμεν ταύτας τὰς συζυγίας ὡς μὲν πρὸς τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνδεχόμενον, καθ' δὲ γίνονται τινες συλλογισμοὶ καὶ κατὰ τέχνας τινάς καὶ κατὰ συμβουλίας τε καὶ πράξεις καὶ προαιρέσεις, ἀχρή- 25 στούς καὶ ἀσυλλογίστους εἶναι, ἀπλῶς μέντοι ὡς πρὸς τὰς συμπλοκὰς συλλογιστικάς. λέγει δέ τις καὶ ἄλλος σχεδὸν τὸ αὐτὸν περὶ τούτου· ἔστι δὲ τοῦτο· “αἱ ἀντιστροφαὶ τῶν προτάσεων τοῦ ἐνδεχομένου οὐ πρὸς τὸ αὐτὸν τοῦ ἐνδεχομένου σημαινόμενον ἀντιστρέψουσαι, ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὸ ἐπὶ πλέον ἐνδεχόμενον πρὸς τὸ ἐπ' ἐλαττὸν ἀντιστρέψει, καὶ ἔμπαλιν τὸ ἐπ' ἐλαττὸν πρὸς 30 τὸ ἐπὶ πλεῖον· δὲ γάρ ἐνδέχεται παντὶ ὑπάρχειν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τοῦτο οὐδὲν ὑπάρχειν ἐνδέχεται ὡς ἐπ' ἐλαττὸν· τὸ δὲ ἐπ' ἵσης πρὸς ἔχυτο ἔχει ἴσωτίμους ἀντιστρεφούσας τὰς καταφάσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις.” ἵσως δὲ καὶ Ἀριστοτέλης αὐτὸν τοῦτο ἐφορώμενος εἶπε τὸ “ἡ οὐ γίνεται συλλογισμός”. ὡς γάρ πρὸς τὸ χρήσιμον ἀφορῶν οὐκέτι εἴποι τοὺς τοιούτους συλλογισμούς, πλὴν 35 εἰ μόνον τις εἰς τὰς συμπλοκὰς ἀποβλέποι.

Ἐὰν δὲ ἡ μὲν καθόλου τῶν προτάσεων ἡ δὲ ἐν μέρει ληφθῇ, ἐὰν ἡ μείζων ἡ καθόλου ἡ, δὲ ἐν μέρει καταφατική, συλλογισμὸς ἔσται τέλειος· εἰ γάρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐνδέχεται καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Γ ἐνδέχεται, αὐτόθεν ἐκ τῶν κειμένων καὶ διὰ τῶν κειμένων ἔσται τὸ συμπέρασμα, διτὶ τὸ Α τινὶ

2 ἄρα scripsi: γάρ P; cf. 19,32

13. 14 ὥστε ... χρή Phil. f. 40v

26) Al. 168,31—169,10

δὲ ... ἀτελεῖς δὲ ίσοι (22,39) Al. 169,10—173,19

7 ἢ addidi (cf. Al. 168,17)

14 πάλιν P: πλὴν Phil. (cf. 10,24)

27 αἱ ... ἀποφάσεις (32) Phil. f. 40v

32 ίσως

12 οὖν addidi

διτὶ ... συλλο-

γιστικάς (26) Al. 168,31—169,10

33 ὑφορώμενος Al. 169,11

τῷ Γ ἐνδέχεται. τοῦτο γάρ φανερὸν ἔχ τοῦ ὄρισμοῦ τοῦ ἐνδέχεσθαι παντί· εἰ γάρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐνδέχεται, | οὐδὲν ἔσται τοῦ Β μέρος, καθ' οὐ 77^ο οὐκ ἐνδέχεται τὸ Α· τὸ δὲ μέρος τοῦ Γ ὑπὸ τὸ Β ἐστίν· ὥστε καὶ τινὶ τῷ Γ τὸ Α ἐνδέχεται ὑπάρξαι. διοίως δέ, καὶ ή μὲν καθόλου ἀποφατική ἐνδε-
5 χομένη η̄ ή δὲ ἐλάττων μερικὴ καταφατική· ἐκ τῶν κειμένων γάρ καὶ διὰ τῶν κειμένων πάλιν συνάγεται, διτὶ τὸ Α οὐ παντὶ τῷ Γ. ὁ γάρ ὄρισμὸς τοῦ ἐνδέχεσθαι μηδὲν γνώμιμον καὶ ἐν ταύτῃ τῇ συζυγίᾳ ποιεῖ τὸ συμπέ-
ρασμα. εἰ γάρ τὸ Α οὐδὲν τῷ Β ἐνδέχεται, οὐδὲν ἔσται μέρος λαβεῖν τοῦ Β, καθ' οὐ τὸ Α οὐδὲν ἀποφάσκεται· τὸ δὲ Β τινὶ μέρει τοῦ Γ ὑπάρχει· ὥστε
10 τὸ Α οὐ παντὶ τῷ Γ, εἴ γε οὐδὲ τὸ Β παντὶ αὐτῷ ἀλλὰ τινὶ ὑπῆρχεν ἐνδέ-
χομένως. ἀν μέντοι (τῆς) μείζονος καθόλου οὕσης καταφατικῆς η̄ ἀποφατικῆς
η̄ ἐλάττων ἐπὶ μέρους στεργτικῇ ληφθῇ, γενήσεται ὁ συλλογισμός, ἀλλ' οὐδὲ ἐκ τῶν κειμένων, ἀλλὰ μεταληφθέντος τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ εἰς τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικόν, διὰ τὸ ἀντιστρέφειν τὸ ἐνδεχόμενον.

15 "Ὄταν μέντοι η̄ μείζων οὐδὲν η̄ καθόλου, ἀλλ' αὐτῇ μὲν ἐπὶ μέρους η̄ δὲ ἐλάττων καθόλου, οὐδὲντος ἔσται συλλογισμός, οὔτε ἀν διοίωσχήμονες ληφθῶσιν αἱ προτάσεις, τουτέστι καταφατικαὶ ἀμφότεραι η̄ ἀποφατικαὶ ἀμφότεραι, οὔτε ἐὰν ἀνοιμοιοσχήμονες, τουτέστιν η̄ μὲν καταφατική η̄ δὲ ἀποφατική, ἐάν τε ἀμφότεραι ἀδιόριστοι η̄ κατὰ μέρους. τοῦ δὲ ἀσυλλογίστους πάσας τὰς τοιάντας
20 προτάσεις γίνεσθαι, ἐν αἷς η̄ μείζων ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένη, αἵτια αὗτῇ κει-
μένου τοῦ Α τινὶ τῷ Β ἐνδέχεσθαι, οὐδὲν καλύπτει τὸ Β ὑπερτείνειν καὶ ἐπὶ πλειόνων λέγεσθαι η̄ τὸ Α· οἶόν ἐστι τὸ γραμματικόν, εἰ εἴη κείμενον ἐνδέ-
χεσθαι τινὶ κοιμωμένῳ· τὸ γάρ κοιμώμενον ἐπὶ πλειόνων κατηγορεῖται η̄ τὸ γραμματικόν. ἀν δὴ τούτων τι ληφθῇ τῶν ὑπὸ τὸ κοιμώμενον, καθ' θ ὑπε-
25 τείνει τοῦ Α, τουτέστι τοῦ γραμματικοῦ, τὸ Β, τουτέστι τὸ κοιμώμενον οἰον
ζῆππος, τῷ ζῆππῳ οὔτε παντὶ τὸ Α ἐνδέχεται οὔτε ἐνδέχεται μηδενί· διό γάρ
ἐνδέχεται μηδενί, τοῦτο καὶ παντὶ ἐνδέχεται· τὸ δὲ γραμματικὸν πῶς ἀν
ἐνδέχοιτο παντὶ ζῆππῳ; οὐδὲν γάρ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης. ἀλλ' οὐδὲ τινὶ ζῆππῳ ἐν-
δέχεται τὸ γραμματικόν· ἀλλ' οὐδὲ ἐνδέχεται τινὶ μή· διό γάρ ἐνδέχεται τινὶ
30 μή, τοῦτο καὶ | ἐνδέχεται τινὶ διὰ τὴν τοῦ ἐνδεχομένου ἀντιστροφήν· εἴπομεν 78^ο
γάρ ξῆδη, ὡς ἀντιστρέφουσιν αἱ κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι προτάσεις. εἰ δὲ δεῖ μὲν
τὸ συμπέρασμα η̄ καθόλου εἶναι [η̄] καταφατικὸν η̄ καθόλου ἀποφατικὸν η̄
τῶν ἐπὶ μέρους θάτερον, οὐδὲν δὲ τούτων δύναται ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων οὕσης·
τῆς μείζονος μερικῆς τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, οὐδὲ
35 διν δλῶς γένοιτο συλλογισμός. εἴτι δὲ καὶ ἐκ τῶνδες τῶν δρων φανερόν, ὡς
ἀσυλλόγιστοι πᾶσαι αἱ συζυγίαι αἱ ἐξ ἐνδεχομένου ἐν πρώτῳ σχήματι, ἐν αἷς
η̄ μείζων ἐπὶ μέρους ἐστίν. ξῆδη μὲν οὖν καὶ τὴν αἵτιαν προστεθείκαμεν
προσθέντες, διτὶ ἐνδέχεται τὸν μέσον δρον ὑπερτείνειν τοῦ ἄκρου· οὐδὲν δὲ
ξῆτον καὶ πάλιν δεξιόμενον ἀσυλλόγιστον καὶ ταύτην τὴν συμπλοκὴν καὶ διὰ τῆς
40 παραθέσεως τῶνδε τῶν δρων· οὕτω γάρ ἐναργεστέρα τε καὶ πληκτικωτέρα η̄

11 τῆς Al. 170,21: om. P

12 μὲν δ Al. 170,22

28 οὐδενὶ Al. 171,4:

οὐδὲν P

32 η̄ alterum om. Al. 171,9

38 προσθέντες scripsi: προ-

σθέντος P

τοιαύτη δεῖξις καὶ ὁ ἔλεγχος ἔσται. οἶνον λευκὸν τινὶ περιπατοῦντι ἐνδεχομένως, περιπατοῦν παντὶ κύκνῳ ἐνδεχομένως· καὶ ἔσται συμπέρασμα λευκὸν κύκνῳ ἔξ αὐτῆς. τοῦ δὲ μηδενὶ λευκὸν τινὶ περιπατοῦντι ἐνδεχομένως, περιπατοῦν παντὶ κόρακι ἐνδεχομένως, καὶ λευκὸν οὐδενὶ κόρακι ἔξ αὐτῆς.

5 εἰ δὲ ἔξ αὐτῆς τὸ πρῶτον ἀκρον τῷ ἐσχάτῳ παντὶ καὶ μηδενί, πάντα ἀνεῖλη τὰ ἐνδεχόμενα καὶ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἀνηργημένα, καὶ τὸ ‘πᾶς’ καὶ τὸ ‘τίς’ καὶ τὸ ‘μηδείς’ καὶ τὸ ‘μὴ πᾶς’. ἔκατέρῳ γάρ τῶν καθόλου ἀναγκαίων πάντα ἀναιρεῖται τὰ ἐνδεχόμενα συμπεράσματα, τῷ μὲν ‘πᾶς ἔξ αὐτῆς’ καὶ τὸ ‘οὐδείς’ καὶ τὸ ‘μὴ πᾶς’, τῷ δὲ ‘οὐδείς ἔξ αὐτῆς’ τὸ

10 ‘παντί’ καὶ τὸ ‘τινί’. εἰ γάρ παντὶ ἔξ αὐτῆς καὶ μηδενὶ ὥσαύτως συνάγεται ἐκ τῆς τῶν δρων παραθέσεως, οὐ μόνον οὐκ ἐνδεχόμενόν τι συνάγεται, ἀλλ’ οὐδὲ ἄλλο τι οἶνον ὑπάρχον τῇ ἀναγκαῖον· τὸ μὲν γάρ παντὶ ἔξ αὐτῆς ἀναιρετικόν ἔστι τοῦ μηδενὶ ἔξ αὐτῆς καὶ τοῦ μηδενὶ ὑπαρχόντως, τὸ δὲ μηδενὶ ἔξ αὐτῆς τοῦ τε παντὶ ἔξ αὐτῆς καὶ τοῦ παντὸς ὑπαρχόντως· τούτοις γάρ προσχρώμενοι ἀσυλλογίστους ἐδείκνυμέν τινας συμπλοκὰς ἐν τε ταῖς ἀναγκαῖαις καὶ ταῖς ὑπαρχούσσαις προτάσεσιν. ἔστι δέσι μέν, δταν ἀναγκαῖον τῇ ὑπάρχον τῇ συμπέρασμα, τῇ τὴν ἐτέραν τῶν προτάσεων ἡ ἀμφότερας τοιαύτας εἰναι· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἀμφότεραί | εἰσιν ἐνδεχομέναι. καὶ διὰ τούτο 78^τ ἀν δεικνύοιτο μήτε ἀναγκαῖον μήτε ὑπάρχον γινόμενον τὸ συμπέρασμα. ἀλλ’ οὐδὲν ἐνδεχόμενον οἶνον τε συναχθῆναι ἐν τῇ τοιαύτῃ συμπλοκῇ, εἰ γε καὶ τὸ παντὶ ἔξ αὐτῆς καὶ τὸ μηδενὶ ἔξ αὐτῆς συνάγεται, τούτο δὲ ἀναιρετικόν ἔστι τοῦ ἐνδεχομένου· τὸ γάρ ἐνδεχόμενον ὀρισάμεθα ‘οὐ μὴ ὅντος ἀναγκαίου’. δ γάρ παντὶ ἔξ αὐτῆς καὶ οὐδενὶ ἔξ αὐτῆς, τούτο οὔτε παντὶ ἐνδέχεται οὔτε οὐδενὶ οὔτε τινὶ οὔτε μὴ παντί.

25 Φανερὸν δέ, δτι ἐν πρώτῳ σχήματι, ἀν ὧσιν ἀμφω αἱ προτάσεις καθόλου, συλλογισμὸς γίνεται, ὑποῖαι δὲ ὧσι κατὰ τὸ ποιόν, πλὴν εἰ μὲν εἰσιν ἀμφότεραι καταφατικά, τέλειος, δμοίως δέ, καὶ τῇ μεζέων ἀποφατικῇ μόνη, ἀτελεῖς δέ εἰσιν αἱ διὰ τῆς τοῦ ἐνδεχομένου ἀντιστροφῆς,. καὶ δτι δεῖ τούτο τὸ ἐνδεχόμενον λαμβάνειν ἐν ταῖς προτάσεσι τὸ μὴ ἀναγκαῖον· τὸ γάρ κατὰ τοῦ ἀναγκαίου καταγγορύμενον οὐκ ἀντιστρέψει. ἔστι δὲ πολλάκις τὸ τοιούτον διαλανθάνον· τὸ γάρ μηδενὶ ἔξ αὐτῆς ὑπάρχον λέγομεν ἐνδέχεσθαι μηδενί· ἐφ’ οὐ οὐκ ἔστι λέγειν, δτι καὶ παντὶ ἐνδέχεται. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐγὼ ἐν τῇ πτῶν δρων ἔκθέσει τὸ ζῶν ἔλαθον ἐνδέχεσθαι τινὶ λευκῷ, καίτοι ἔξ αὐτῆς τοῦ ἀναγκαίου καταφατικού οὐκέτι τούτου χάριν ἔστιν, δτε προστίθημι τὸ ‘ληπτόν δὲ 35 τοὺς δρους βέλτιον’. ἔδειξα δὲ γινομένους ἐν πρώτῳ σχήματι ἔξ ἐνδεχομένων ἀμφοτέρων οὐσῶν καθόλου συλλογισμῶν τελείους μὲν δύο, ἀτελεῖς δὲ τοσούτους συμβαίνει εἰναι· δμοίως πάλιν τεσσάρων ὅντων τῇς ἐτέρας προτάσεως τῇς ἐλάττονος ἐπὶ μέρους οὐσῆς εἰσὶ τέλειοι μὲν καὶ ἐκ τούτων δύο, ἀτελεῖς δὲ ἔστι.

‘Απορήσοι δ’ ἀν τις, τί δῆ ποτε μή, ὥσπερ τὰς ἀποφατικὰς μεταλαμβάνεις τας καταφατικὰς καὶ οὕτω ποιοῦμεν συλλογιστικὰς συζητίας, οὕτως

3 παντὶ κύκνῳ Al. 171,33 ante λευκὸν fort. addendum λευκόν, περιπατοῦν, κόραξ· (Al. 172,3,4); at cf. 34,40 et 49,5 34 αὐτῷ Al. 173,9: αὐτὸς Π ὑπάρχει Al.: ὑπάρχειν P(a) 39 ἀπορήσοι . . . καθόλου (23,28) Phil. f. 41r

τὰς καταφατικάς μεταλαμβάνομεν εἰς τὰς ἀποφατικάς καὶ δεικνύομεν οὗτα τὰς συλλογιστικάς ἀσυλλογίστους. εἰ γάρ αἱ τοῦ ἐνδεχομένου προτάσεις εἰς ἑαυτὰς ἰσοτίμιας ἀντιστρέφουσι, τίς η ἀποκλήρωσις τοῦ τὰς μὲν ἀποφατικάς μεταλαμβάνειν εἰς καταφατικάς, μηκέτι δὲ καὶ τὰς καταφατικάς εἰς ἀποφατικάς; ἐπι- 79^r
 5 λυσόμεθα οὖν τὴν ἀπορίαν. τῶν ἀποφάσεων αἱ μὲν τὸν τρόπον ἀναιροῦσιν, αἱ δὲ τὸ πρᾶγμα· η μὲν λέγουσα 'οὐκ ἀνάγκη περιπατεῖν' τὸ μὲν πρᾶγμα οὐκ ἀνεῖλε, λέγω δὲ τὸ περιπατεῖν, τὸν δὲ τρόπον ἀνεῖλε τὸν ἀναγκαῖον. η δὲ λέγουσα 'ἀνάγκη μὴ περιπατεῖν' τὸν μὲν τρόπον οὐκ ἀνεῖλε, τὸ δὲ πρᾶγμα ἀνεῖλεν, ητις τῷ μὲν σχῆματί ἔστι καταφάσις τῇ δὲ δυνάμει ἀπόφασις· τὸ
 10 μὲν γάρ πρᾶγμα ἀνεῖλε, τὸ περιπατεῖν, τὸν δὲ τρόπον ἐφύλαξε. καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἄλλων ὁμοίως. αἱ δὲ τοῦ ἐνδεχομένου ἀποφάσεις αἱ ἐνταῦθα παραλαμβανόμεναι, αἴτινες τῷ σχήματί εἰσι καταφατικά, οὔτε τὸ πρᾶγμα οὔτε τὸν τρόπον ἀναιροῦσιν. η γάρ λέγουσα 'ἐνδέχεται μηδένα ἄνθρωπον περιπατεῖν' οὔτε τὸν τρόπον ἀναιρεῖ (ἀκέραιος γάρ ἔστιν) οὔτε τὸ πρᾶγμα. εἰ τοίνυν μηδὲ
 15 τὸν τρόπον ἀναιροῦσι μηδὲ τὸ πρᾶγμα, δηλονότι ταὶς καταφάσεσιν ἴσοδυναμοῦσι. διὰ τοῦτο οὖν τὰς τοιαύτας ἀποφατικάς εἰς τὰς καταφατικάς μεταλαμβάνω, ὥσπερ ἀπὸ ἀσαφεστέρων καταφάσεων εἰς σαφεστέρας ποιούμενης τὴν μετάληψιν. ισως δ' ἂν τις ἡμᾶς κάκεψιν ἀπορήσει, διὰ τί μὴ καὶ τὰς μερικάς εἰς τὰς καθόλου μεταλαμβάνομεν καὶ ποιοῦμεν καὶ τὰς ἐν μερικαῖς
 20 ἀσυλλογίστους συλλογιστικάς, εἰπερ πάσαι πρὸς ἑαυτὰς αἱ τοῦ ἐνδεχομένου προτάσεις ἀντιστρέφουσι. τούτου δὲ τὴν λύσιν ἔφυγμεν εἰπόντες, διτι τὰς μὲν καθόλου δυνατὸν εἰς τὰς μερικάς μεταλαβεῖν, διότι τῷ καθόλου (τὸ) μερικὸν ἀκόλουθεῖ (δ γάρ ἐνδέχεται παντί, τοῦτο καὶ τινὶ ἐνδέχεται, καὶ ὃ μηδενί, τοῦτο καὶ μὴ παντί), οὐκέτι δὲ πάντως καὶ ἀναπάλιν· οὐ γάρ, δ τινὶ ἐνδέχε-
 25 ται, τοῦτο ἀνάγκη καὶ παντὶ ἐνδέχεσθαι· δυνατὸν γάρ τιν μὲν ἐνδέχεσθαι παντὶ δὲ μηκέτι· οἶνον τινὶ μὲν ζώφῳ ἐνδεχομένως τὸ λευκὸν ὑπάρχει, παντὶ δὲ οὐκέτι ἐνδεχομένως· τῷ γάρ κύκνῳ ἔξ ἀνάγκης. διὰ τοῦτο οὖν οὐ μετα-
 λαμβάνομεν τὰς μερικάς εἰς τὰς καθόλου.

Μῆις ὑπάρχοντος καὶ ἐνδεχομένου.

30 Ἡν μὲν οὖν ἀκόλουθον περὶ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου σχήματος πρῶτον εἰπεῖν, εἰθ' οὕτως περὶ τῶν μίζεων. ἀλλ' ἐπειδὴ δι' ἀντιστροφῶν τῶν κατὰ 79^v τοὺς δρους οἱ ἐν ἐκείνοις συλλογισμοὶ δείκνυνται, οὐδέπω δὲ εἰρήκαμεν περὶ τῆς κατὰ τὰς ἐνδεχομένας προτάσεις τοιαύτης ἀντιστροφῆς, πρῶτον λεκτέον περὶ τῶν μίζεων τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἔξ ἐνδεχομένης τε καὶ ὑπαρχούσης καὶ ἐνδεχομένης καὶ ἀναγκαίας. ἐπειδὴ οὐδὲν δεῖται τὰ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι δείκνυμενα ἀντιστροφῆς. ἔτι δὲ καὶ δειχθήσεται, διτι ἐν δευτέρῳ σχήματι ἔκ δύο ἐνδεχομένων οὐδὲν συνάγεται, διτι μηδὲ ἔκ δύο καταφατικῶν,

11. 12 παραλαμβανόμεναι Phil.: περιλαμβανόμεναι P (cf. 13,9) 22 τῷ καθόλου τὸ Phil.: τὸ καθόλου P 25 ἐνδέχεσθαι (post παντὶ) Phil.: ἐνδέχεται P 30 ην μὲν . . . συνάγεται (24,1) Al. 173,22—30 35 ἐπειδὴ Al. 173,27: ἐπει δὲ P

ἐκ δὲ μίζεως ἐνδεχομένης τε καὶ ὑπαρχούσης συνάγεται. ὅταν γάρ η μείζων ἐνδεχομένη ἡ ή δὲ ἐλάττων ὑπάρχουσα, τὸ τηνικᾶτα ἔσονται συλλογιστικὴ συζυγίαι, ὅταν καὶ η μείζων τὸ ἕδιον ποσὸν φυλάττῃ (λέγω δὴ τὸ καθόλου) καὶ η ἐλάττων τὸ ποιόν· λέγω δὴ τὸ καταφατικόν. καὶ πάντες οἱ τοιοῦτοι 5 συλλογισμοὶ τέλειοι εἰσιν· οὐδὲ δέονται γάρ οὔτε ἀντιστροφῆς οὔτε τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. καὶ συνάγουσι συμπέρασμα ἐνδεχόμενον τὸ κατὰ τὸν ὄρισμόν, 8 ἔστιν ‘οὐδὲ μὴ ὅντος ἀναγκαίου τεθέντος δὲ ὑπάρχειν οὐδὲν ἀδύνατον ἐπεταί’. τέλειοι οὖν οἱ τοιοῦτοι συλλογισμοί, τουτέστιν αὐτόθιν δεικνύντες τὸ προκείμενον· διὰ γάρ τοῦ κατὰ παντὸς η δεῖξις καὶ τοῦ κατὰ μηδενὸς· οἱ δὲ διὰ 10 τούτων ἔχοντες γνώριμον τὸ συμπέρασμα τέλειοι. ὅταν δὲ η μὲν μείζων ὑπάρχουσα η δὲ ἐλάττων ἐνδεχομένη, τότε ἔσονται συλλογιστικὴ συζυγίαι, ὅταν μόνη η μείζων καθόλου η. οὐκέτι μέντοι ἀνάγκη καὶ τὸ ποιὸν τῆς ἐλάττων ὠρισμένον εἶναι· καὶ γάρ ἀποφατικὴ η η ἐλάττων, γενήσεται συλλογιστικὴ η συζυγία μεταληφθείσης πάλιν τῆς τοῦ ἐνδεχομένου ἀποφάσεως 15 εἰς κατάφασιν. αἱ μὲν οὖν συλλογιστικὴ συζυγίαι ἐν αὐτοῖς αὗται. συνάγουσι δὲ συμπεράσματα αἱ μὲν τὴν μείζονα ἔχουσαι ἐνδεχομένην ἐνδεχόμενα· αἱ δὲ τὴν μείζονα ὑπάρχουσαν ἔχουσαι (οὐ) συνάγουσι τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον ἀλλὰ τὸ μηδενὶ η μὴ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, αἴτινες εἰσὶν ἀποφατικὴ μέν, οὐ τὸ πρᾶγμα δὲ ἀναιροῦσιν ἀλλὰ μόνον τὸν ἀναγκαῖον τρόπον· ἀναιρούμενον δὲ τοῦ ἀναγκαίου τρόπου ἐνδεχόμενα ἔσονται ἐξ ἀνάγκης τὰ σύμπερασματα, ἀλλ’ οὐχὶ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν | ἐνδεχομένου. τὸ οὐδέπω γάρ 87^η ὑπάρχον ἐκεῖνο σημαίνει· ταῦτα δὲ τὸ ὑπάρχον μέν, μὴ ἐξ ἀνάγκης δὲ ὑπάρχον· τὸν γάρ ἀναγκαῖον τρόπον, οὐ τὸ ὑπάρχειν ἀναιροῦσιν. εἰ γάρ μηδενὶ η μὴ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, ἐνδέχεσθαι φαμεν καὶ μηδενὶ καὶ μὴ παντὶ ὑπάρχειν· 25 εἰκότως· εἰ γάρ μηδενὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης τὸ βαδίζειν, ἐνδεχομένως που πάντως ὑπάρχει. ἐνδέχεσθαι γάρ τὸ Α παντὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ κείσθω ὑπάρχειν. εἰ γάρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐνδεχομένως ὑπάρχει, πᾶσιν ἄρα τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ ἐνδεχομένως ὑπάρχει· μέρος δὲ τοῦ Β τὸ Γ· ὑπόκειται γάρ παντὶ τῷ Γ τὸ Β ὑπάρχειν· τὸ Α ἄρα τῷ Γ ἐνδεχομένως ὑπάρχει μέρει 30 ὃντι τοῦ Β. δροὶ δὲ διαλέγεσθαι, περιπατεῖν, ἀνθρώπος· διαλέγεσθαι περιπατοῦντι παντὶ ἐνδεχομένως, περιπατεῖν παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως (ὑποκείσθωσαν γάρ πάντες περιπατοῦντες), καὶ συνάγεται συμπέρασμα τὸ διαλέγεσθαι παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδεχομένως· τὰ αὐτὰ καὶ τῆς μείζονος στερητικῆς λαμβανομένης τῆς δὲ ἐλάττονος καταφατικῆς· εἰ γάρ τὸ Α ἐνδεχομένως οὐδενὶ τῷ 35 Β, πᾶσιν ἄρα τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ ἐνδεχομένως οὐχ ὑπάρχει· μέρος δὲ τοῦ Β τὸ Γ· ὑπόκειται γάρ παντὶ τῷ Γ τὸ Β ὑπαρχόντως· οὐδενὶ ἄρα τῷ Γ τὸ Α ἐνδεχομένως ὑπάρχει. οἱ αὐτοὶ δὲ δροὶ κανταῦθα ἀρμόσουσιν. διτι μὲν οὖν πᾶσαι αἱ συμπλοκαὶ αἱ τὴν μὲν μείζονα ἔχουσαι ἐνδεχομένην τὴν δὲ ἐλάττονα ὑπάρχουσαν συλλογιστικὴ οὖσαι τέλειοι εἰσι, φανερόν· οὐκ ἐδεήθησαν γάρ

1 ὅταν...ἀπαγωγῆς (6) Phil. f. 41v

διορισμὸν Al. 174,5 (cf. vs. 17 et 21)

15, 16 συνάγουσι δὲ Phil.: εἰς κατάφασιν P

17 οὐ Phil.: οὐ. P

scripsi: δὲ P (cf. vs. 36)

6 καὶ συνάγουσι...τέλειοι (10) Al. 174,4—9

10 ὅταν δὲ...πᾶσαι (25,4) Phil. f. 41v—42r

16 συμπεράσματα Phil.: συμπέρασμα P

21 τὸ οὐδέπω...ἀναιροῦσιν (23) cf. Al. 174,15—17

29 γάρ

γάρ τὸ β Phil. f. 42v: β τὸ γ P

οὔτε τῆς δι' ἀντιστροφῆς οὔτε τῆς δι' ἀδύνατου δείξεως. αἱ δὲ ἀντικειμένως ἔχουσαι ταύταις, λέγω δὴ αἱ τὴν μείζονα ὑπάρχουσαν τὴν δὲ ἐλάττονα ἐνδεχομένην, οὐ τῇ χατ' εὐθεῖαν δείξει δεικνύμεναι ἀλλ' ἡ τῇ δι' ἀντιστροφῆς ἡ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ ἀτελεῖς εἰσὶ πᾶσαι.

5 'Ἐπει δὲ μέλλομεν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ προσχρώμενοι δεικνύναι συλλογιστικὴν οὖσαν συζυγίαν τὴν ἐκ ὑπάρχουσῆς τῆς μείζονος καὶ ἐνδεχομένης τῆς ἐλάττονος, ἐν δὲ τῇ δείξει τῇ εἰς ἀδύνατον ἐπὶ τῶν προκειμένων οὐ μόνον τὸ ἀντικείμενον τοῦ, οὐ βιολόμεθα δεῖξαι συναγόμενον, ὑποτιθέμεθά τε καὶ λαμβάνομεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνδεχομένην πρότασιν εἰς ὑπάρχουσαν μεταλαμβά-
10 νομεν, δ οὐκ ἔστιν ἀδύνατον (δ γάρ ἐνδέχεται γενέσθαι, οὐκ ἀδύνατον ὑπο-
θέσθαι εἶναι, ὡς δ ἀποδεδομένος αὐτοῦ ὑρισμὸς δηλοῖ) | ψεῦδος μέντοι, ἵνα 87^v
οὖν τὸ συναγόμενον ἀδύνατον ἐκ τοῦ (λαβεῖν τὸ ἀντικείμενον, οὐ βιολό-
μεθα δεῖξαι ἐν τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ, καὶ ἐκ τοῦ) μεταλαβεῖν τὸ ἐνδε-
χόμενον εἰς ὑπάρχον, δ ψεῦδος μέν ἔστιν οὐ μὴν ἀδύνατον, μὴ ἥγηται
15 τις συνάγεσθαι παρὰ τὴν τοῦ ἐνδεχομένου εἰς τὸ ὑπάρχον μετάληψιν, ἀλλὰ
παρὰ τὸ ὑποτιθέμενον ἀδύνατον, δ ἔστιν ἀντικείμενον, φ βιολόμεθα δεῖξαι
γινομένῳ συμπεράσματι, πρῶτον δείξουμεν, δτι μὴ οἵν τε δυνατῶφ τι ἀδύνατον
ἀκολουθεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη ἀδύνατον εἶναι, φ τὸ ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, ἐπὶ πάσης
ἀναγκαίας ἀκολουθίας. ἔστι δὲ ἀναγκαία ἀκολουθία οὐχ ἡ πρόσκαιρος ἀλλὰ
20 ἐν ἡ ἀεὶ τὸ εἰλημμένον ἔπεισθαι ἔστι διὰ τὸ (τὸ) εἰλημμένον [ἥς ἐπόμενον] ὡς
ἥγονται εἶναι. οὐ γάρ ἀληθὲς συνημμένον τὸ 'εἰ' Ἀλέξανδρος ἔστιν, 'Ἀλέξαν-
δρος διαλέγεται' ἡ 'εἰ' Ἀλέξανδρος ἔστι, τοσῶνδε ἐτῶν ἔστι', καὶ εἰ ἡ, δτε
λέγεται ἡ πρότασις, τοσούτων ἐτῶν. τούτου γάρ δειχθέντος τὸ γινόμενον
συμπέρασμα ἐκ τῶν κειμένων ἐπὶ τῇ ἐκτεθείσῃ συζυγίᾳ, (εἰ) ἀδύνατον εἴη,
25 οὐ παρὰ τὸ τὴν ἐνδεχομένην εἰς ὑπάρχουσαν μετειλήφθαι γίνεται (τοῦτο γάρ
ψεῦδος μέν, οὐ μὴν ἀδύνατον) ἀλλὰ παρὰ τὸ τὸ ἀντικείμενον ληφθῆναι τοῦ
συναγομένου δν ἀδύνατον. ἀμα δὲ διὰ τοῦ νῦν δεικνυμένου καὶ τὴν δεῖξιν τὴν
διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. δτι ἔστιν ὑγίης, κατασκευάζειν δόξομεν. μὴ
γάρ ὅντος ὄμολογουμένου τοῦ τὸ ἀδύνατον ἀδύνατῶφ ἔπεισθαι οὐδὲ ἀν ἡ εἰς
30 ἀδύνατον ἀπαγωγὴ ἰσχὺν ἔχειν φαίνοιτο τῷ μὴ πάντως ἀναιρεθῆσθαι τὴν
ὑπόθεσιν ἀδυνάτου τινὸς συναγθέντος ὡς ἀδύνατον καὶ αὐτήν.

"Οτι δὲ δυνατὸν δυνατῶφ ἀεὶ ἀκολουθεῖ καὶ οὐδὲ οἵν τε ἀδύνατον ἔπε-
σθαι δυνατῶφ, δείκνυμεν οὕτως. ἔστω γάρ οὕτως ἔχόντων, ὡς προειρήκαμεν,
τὸ μὲν ἐφ' φ τὸ A δυνατόν, τὸ δὲ ἐφ' φ τὸ B ἀδύνατον. εἰ οὖν τοῦ A
35 ὅντος ὑπόκειται ἐξ ἀνάγκης ἔπεισθαι αὐτῷ τὸ B, ἐπειδὴ τὸ μὲν A ἔστι
προγονόμενον τὸ δὲ B ἐπόμενον, ἀνάγκη, εἰ τὸ A δυνατὸν εἴη, καὶ τὸ B
δυνατὸν εἶναι. εἰ γάρ τοῦτο ψεῦδος καὶ ἐγγωρεῖ τοῦ A δυνατοῦ ὅντος τὸ B
ἀδύνατον εἶναι, ὑποκείσθω οὕτως. ἔπειδὴ τοίνυν τὸ A δυνατόν ἔστι, τὸ δὲ

5 ἔπει δὲ . . . δείκνυμεν οὕτως (33) Al. 175,22—176,20

12. 13 λαβεῖν . . . καὶ ἐκ

τοῦ Al. 175,29. 30: om. P

13. 14 ἐνδεχόμενον Al.: ἀντικείμενον P

15 παρὰ

Al.: περὶ P cf. 23,11. 12

18 φ Al. (a) 176,1: ὡς P

20 ἀεὶ τὸ Al. 176,3:

εἰλημμένον δεὶ collocat P

τὸ alterum addidi

ὡς ἐπόμενον om. Al.

Al. 176,7: om. P

29 ἀδύνατῷ Al. 176,12: ἀδύνατῷ P

34 εἰ οὖν . . . αὐτῷ

οὕτως (26,22) Phil. f. 42r. 42v. 42r

δυνατὸν οἷον τέ ἔστι γενέσθαι, ἐκβαίνετω εἰς ἐνέργειαν τὸ Α· ἐκβάν δὲ ἔστι δηλούντι. εἰ τοίνυν τὸ μὲν | Α ἔστι, τὸ δὲ Β ἀκολουθεῖν τῷ Α ἐξ ἀνάγκης 8δ^τ ὑπόκειται, ἔσται ἄρα καὶ τὸ Β. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀκολουθεῖν μὲν τῷ Α φασὶν οἱ ἀντιλέγοντες τὸ Β, ἀδύνατον δὲ εἶναι, τὸ δὲ ἀδύνατον εἶναι οὐχ ἔστι, τὸ Β 5 ἄρα οὐχ ἔστιν. ἀλλὰ μὴν ὑπέκειτο καὶ εἶναι· ἐξ ἀνάγκης γάρ ἀκολούθει τῷ Α· τὸ αὐτὸ δέ ἄρα ἔστι καὶ οὐκ ἔστιν, διπερ ἀδύνατον. δέδειται ἄρα διὰ τούτων, διτι πᾶσα ἀνάγκη τὸ τῷ δυνατῷ ἐπόμενον δυνατὸν εἶναι. [περὶ αὐτοῦ ἄλλο.] ἐπεὶ δὲ μέλλομεν παραδιδόναι τὰς ἐκ τῆς μείζονος ὑπαρχούσης τῆς δὲ ἐλάττονος ἐνδεχομένης συζητίας, θεώρημά τι προλαβάμεν συμβαλλόμενον ἡμῖν 10 εἰς τὴν τούτων δεῖξιν. ἐπειδὴ γάρ πᾶσαι διὰ τοῦ ἀδυνάτου δείκνυνται καὶ τῆς μεταλήψεως τῶν προτάσεων εἰς ἀλλήλας, τῆς τε ἐνδεχομένης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν καὶ ἀνάπαλιν τῆς ὑπαρχούσης εἰς τὴν ἐνδεχομένην, τοῦτο δέ, εἰ καὶ ψεῦδος ἔστιν, οὐ μὴν ἀδύνατον ἀλλὰ δυνατόν (τὸ τε γάρ ἐνδεχομένον δυνατὸν ἐκβῆναι καὶ γενέσθαι ὑπάρχον, καὶ τὸ ὑπάρχον διακριτέν, ἐπειδὴ καὶ τοιαύτην 15 ἔχει τὴν φύσιν, δύναται πάλιν γενέσθαι ἐνδεχόμενον), ἐπειδὴ τοίνυν μεταλαμβάνοντες τὰς προτάσεις διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δείκνυμεν ταύτας τὰς συζητίας; ἵνα μή τις εἴπῃ διὰ τὴν μεταλήψιν τῶν προτάσεων ἀκολουθηκέναι τὸ ἀδύνατον, διὰ τοῦτο πρότερον προτιθέμεθα δεῖξαι, διτι οὐδέποτε δυνατὸν δυνατῆ τινι ὑποθέσει τι ἀδύνατον ἀκολουθεῖν, ἀλλὰ πάντας τὸ δυνατὸν δυνατῷ 20 ἔσται ἐπόμενον. εἴπερ οὖν τὴν μεταλήψιν τῶν προτάσεων δυνατὸν γενέσθαι καὶ οὐκ ἀδύνατον, δυνατῷ δὲ οὐδὲν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, οὐδὲν ἄρα ἀκολουθήσει τῇ μεταλήψει αὐτῶν ἀδύνατον. δείκνυμεν δὲ αὐτὸ οὕτως· εἰ τοῦ Α ὄντος ἀνάγκη τὸ Β εἶναι, οὐσης δὲ ταύτης ἐξ ἀνάγκης τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἐπειδή τῷ Α τὸ Β, ὑποκείσθω τὸ μὲν Α δυνατὸν εἶναι τὸ δὲ Β ἀδύνατον. τὸ δὴ 25 Α, ἐπειδή δυνατόν ἔστι, καὶ γένοιτο, διτι δυνατόν ἔστι γενέσθαι· τὸ δὲ ἀδύνατον, διτι ἀδύνατόν ἔστι γενέσθαι, οὐκ ἀν γένοιτο. εἰ δὴ ἀμά τὸ μὲν δυνατὸν τὸ δὲ ἀδύνατον, διτι τὸ Α ἔστι, τὸ Β, καθὸ μέν ἔστιν ἀδύνατον, οὐκ ἀν εἴη, καθὸ δὲ ἀνάγκη τοῦ Α ὄντος εἶναι αὐτό, εἴη ἀν. ἀμά τε οὖν ἀν εἴη καὶ οὐκ εἴη τὸ Β, διπερ ἀδύνατον. | δυνατοῦ ἄρα ὄντος τοῦ ἡγουμένου δυνατὸν ἔσται καὶ 30 τὸ ἐπόμενον ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ· τοῦτο δὲ ἦν τὸ Β.

'Ημεῖς μὲν οὖν, διτι (μή) οἷόν τέ ἔστι δυνατῷ ἀδύνατον ἐπειδή, δείκνυμεν διὰ τὸ δεῖν μὲν ἐν τῷ ἀλγθεῖ συνημμένῳ ἐξ ἀνάγκης ἐπειδή τὸ λῆγον τῷ ἡγουμένῳ· τὸ δὲ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ἐπόμενον δεῖ αὐτῷ ἐπειδή· καὶ τὸ ἀδύνατον δὴ δεῖ ἀκολουθήσει τῷ ἡγουμένῳ αὐτοῦ, ὥστε, εἰ δυνατόν ἔστι γενέσθαι, 35 καὶ γενομένῳ αὐτῷ ἀκολουθήσει· ἀκολουθοῦν δὲ αὐτῷ τότε καὶ ἔσται ἄρα τὸ ἀδύνατον γενέσθαι· τοῦτο δὲ ἀδύνατον. Χρύσιππος δὲ λέγων μηδὲν κωλύειν καὶ δυνατῷ ἀδύνατον ἐπειδή τι πρὸς μὲν τὴν ὑφ' ἡμῶν εἰρημένην δεῖξιν οὐδὲν λέγει, πειρᾶται δὲ διὰ παραδειγμάτων τινῶν οὐχ ὑγιῶς συγκειμένων δεικνύναι τοῦτο μὴ οὕτως ἔχον· δυνατὸν γάρ φησι τὸ τῷ δυνατῷ ἐπόμενον

7. 8 περὶ αὐτοῦ ἄλλο ut ex marg. illatum delevi

10 τούτων Phil.: τούτου P

18 δυνατὸν δυνατῆ scripsi: δυνατὸν τῇ P 22 δείκνυμεν . . . οὕτως ἔχον (39)

Al. 176,22—177,27 31 μὴ Al. 177,19: om. P 34 δὴ Al. (B) 177,22:

δὲ P (a M) 39 δυνατὸν γάρ . . . ἄρα ζῶν (28,34) Phil. f. 42v—43r

ἀδόνατον εἶναι. λέγει γὰρ οὗτως· εἰ τέθηκε Δίων, ἀκολουθεῖ τὸ 'τέθηκεν οὗτος'. τὸ μὲν οὖν τεθνάναι Δίωνα δυνατόν· τὸ δὲ τοῦτο τεθνάναι ἀδόνατον· ἔπειται δὲ πάντας τῷ Δίωνα τεθνάναι τὸ τεθνάναι τοῦτον· εἰ μὲν γὰρ ἀποθάνει Δίων, πάντως καὶ σύτος, ὁ δεικνύμενος δηλονότι, τέθηκεν· αὐτὸ δὲ τὸ τοῦτο τεθνάναι ἀδόνατον· τὸ γὰρ τοῦτο δεικτικὸν ὑπάρχον ὃν τι πρᾶγμα σημαίνει· τὸ δὲ τεθνάναι μὴ ὅν· τὸ δὲ δὲν ἀδόνατον μὴ εἶναι· τὸ ἄρα τεθνάναι τοῦτον ἀδόνατον· τοῦτο δὲ ἀκολουθεῖ τῷ Δίωνα τεθνάναι δυνατῷ ὄντι· ἀδόνατον ἄρα δυνατῷ τινι ἀκολουθεῖ. πάλιν εἰ ἔσται νῦν, αὕτη ἡμέρα οὐκ ἔστι· τὸ δὲ ταῦτην ἡμέραν μὴ εἶναι ἀδόνατον· ἔπειται ἄρα τῷ εἶναι νῦκτα δυνατῷ ὄντι 10 τὸ μὴ εἶναι ταῦτην ἡμέραν ἀδόνατον ὅν. ταῦτα μὲν οὖν οὗτος. ἔστι δὲ πρὸς ταῦτα φάναι, διτὶ τὸ κυρίως ἐπόμενον ἐπὶ πλέον ἔστι τοῦ ἡγουμένου. εἰ δὲ ἢ ἐπ' ἔλαττον, οὐδὲ ὑγιῶς ἔψεται τῷ ἡγουμένῳ· οἷον τῷ ἄνθρωπον εἶναι ἔπειται ἐξ ἀνάγκης τὸ ζῶν εἶναι· κυρίως ἄρα ἐπόμενον τὸ ζῶν, διότι καὶ ἐπὶ πλέον· πάντας γὰρ ἔπειται τῷ ἄνθρωπον εἶναι καὶ τῷ ἵππον εἶναι ἢ κύνα δροῖώς. 15 οὐκέτι μέντοι, εἰ λαβθούμεν προηγούμενον τὸ ζῶν, ἐπόμενον δὲ τὸν ἄνθρωπον ἢ τὸν ἵππον ἢ τὸν κύνα, οὐκέτι ὑγιῶς οὐδὲν κυρίως ἔσται τὸ ἐπόμενον· οὐ γὰρ πάντας τῷ ζῷῳ ἔψεται | ἄνθρωπος ἢ ἵππος; ἢ τι τῶν τοιούτων, διότι 89^{μερικώτερόν} ἔστι καὶ ἐπ' ἔλαττον τὸ ἐπόμενον ἢ ἐπὶ πλέον τὸ ἡγουμένον τοῦ ἐπομένου. τὸ μὲν γὰρ τεθνάναι τὸν Δίωνα ἀλγήνες ἔστι καὶ ἐπὶ παρόντος Δίωνος 20 καὶ ἐπὶ ἀπόντος, τὸ δὲ τεθνάναι τοῦτον ἐπὶ μόνου παρόντος. λέγει οὖν 'εἰ τέθηκεν οὗτος, τέθηκε Δίων, καὶ ἀδόνατον τῷ δυνατῷ ἔψεται'. οὐχ οὗτω δὲ ὥφειλεν ἢ ἀκολούθησις γίνεσθαι· καὶ γὰρ τῷ ἵππον εἶναι ἢ Σωκράτην ἔπειται τὸ ζῶν εἶναι. εἰ τοίνυν τοῦτο οὗτως καὶ δεῖ πάντως τὸ ἐπίμενον ἐπὶ πλεῖστον εἶναι τοῦ ἡγουμένου, οὐκ ἄρα καλῶς ἔλαβεν ὁ λαβὼν τῷ Δίωνα 25 τεθνάναι ἡγουμένῳ ἐπόμενον τὸ τοῦτον τεθνάναι· ἐπὶ πλεῖστον γὰρ τὸ 'Δίων τέθηκε' τοῦ 'οὗτος τέθηκε'. τὸ μὲν γὰρ 'Δίων τέθηκεν' ἐπὶ πλείστος χρόνου λαμβάνεται, ἐπὶ τε τοῦ κατὰ τὸ ζῆν καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ τεθνάναι· τὸ δὲ 'οὗτος' ἐπὶ μόνου τοῦ τῆς ζωῆς χρόνου· ἐπὶ πλέον ἄρα τοῦ 'οὗτος' τὸ 'Δίων'. διὰ τοῦτο ἄρα δυνατῷ ἔδοξεν ἀδόνατον ἔπειθαι, διὰ τὸ τὴν ἀκολού- 30 θησιν μὴ κυρίως ληφθῆναι, ὡς ἀν εἰ ἐλέγομεν ἐπὶ ἄνθρωπου 'εἰ ζῶν ἔστιν οὗτος, καὶ ἄνθρωπός ἔστιν'. ὥσπερ οὖν εἰ τοῦ Δίωνος δρμανύμου ὄντος ἐλέγομεν ἀπλῶς οὗτως 'εἰ Δίων τέθηκεν', δὲ τεθνηκάς τύχοι ἀν φέρε εἰπεῖν ὃ ἐκ Θετταλίας, εἰτα ἐπιφερόμενοι 'οὗτος ὁ Δίων τέθηκεν', οἷον. ὃ ἐξ Αθηνῶν, ἐδείχνυμεν ἀδόνατόν τι ἀκολουθοῦν τῷ ἡγουμένῳ τὸν μὴ τεθνηκάτα Δίωνα 35 ἀποθανεῖν, τοῦ παραλογισμοῦ δὲ οὐδὲν ἔτερον γενομένου ἢ διὰ τὸ τὸν ἡγουμένον δρμάνυμον λαβεῖν καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ πλεῖστον τὸν δὲ ἐπόμενον μερικὸν οἷον ἐπὶ τοῦ Αθηναίου, οὗτως κανταύθα λέγομεν, διτὶ δι' οὐδὲν ἔτερον γέγονεν ὃ παραλογισμὸς ἢ διὰ τὸ τὸν ἐπόμενον μερικώτερον λαβεῖν. καὶ ἀλλως δὲ οὐδέποτε ὃ ἡγουμένος ἀναιρεθεῖς ἀναιρεῖ τὸν ἐπόμενον, ἀλλὰ τούναντίον ὃ 40 ἐπόμενος τὸν ἡγουμένον ἀναιρεῖ· οἷον προηγεῖται δὲ ἄνθρωπος, ἔπειται τὸ ζῶν· ἀναιρεθεῖς ὃ ἄνθρωπος οὐ συναναιρεῖ τὸ ζῶν, τὸ δὲ ζῶν ἀναιρεθὲν συναναιρεῖ

τὸν ἄνθρωπον. εἰ τοίνυν αὕτη ἡ φύσις τοῦ ἐπομένου ὥστε μὴ συναναιρεῖσθαι τῷ ἡγούμενῳ, κακῶς ἄρα ἔλαβε τὸν ἐπόμενον ὁ λαβὼν ἀναιρούμενον ὑπὸ τοῦ ἡγούμενου. δταν γάρ εἴπωμεν 'ὁ Δίων τέθνηκεν', ἀναιροῦμεν τὸ λέγειν ἐπὶ αὐτοῦ τὸ 'οὗτος', εἰ γε τὸ 'οὗτος' δεικτικὸν δν ἐπὶ ψφεστώτων | πραγμάτων 89^τ

5 λέγεται, ὁ δὲ τεθνηκὼς οὐχ ὑψφεστηκε. κακῶς ἄρα λαμβάνομεν τὸ ἐπόμενον ἀναιρούμενον ὑπὸ τοῦ ἡγούμενου, μὴ πεφυκὸς συναναιρεῖσθαι τῷ ἡγούμενῳ. ἀλλὰ τούναντίον τὸν ἡγούμενον τὸ ἐπόμενον ἔσυτι συναναιρεῖ. τοῦτο δὲ συμβαίνει διὰ τὴν αὐτὴν πάλιν αἰτίαν, διότι βιούλεται ὁ ἐπόμενος ἐπὶ πλέον εἶναι τοῦ ἡγούμενου. εἰ δὲ δύναται καὶ ἐπίσης εἶναι, δτε καὶ ἴσοτίμως ἔχουσι πρὸς 10 ἀλλήλους δροι, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ γελαστικοῦ, οὐδὲν ἡμίν τοῦτο πρὸς τὸ προκείμενον, πλὴν δτι ἀδύνατον τὸν ἡγούμενον ἐπὶ πλέον εἶναι τοῦ ἐπομένου. πρὸς δὲ τούτοις κακεῖνο λέγομεν, δτι, εἰ κατὰ τὸς Στωϊκὸς δμᾶς τὰ δνόματα τὸ ίδιως ποιὸν σημαίνουσιν, ίδιως δὲ ποιὸν φατε τὰ συμβεβήκότα τὰ χαρακτηρίζοντα οὐσίαν ἔκαστην, τὸ ἄρα Δίων ἀδύνατον φέρειν ἐπὶ τοῦ 15 τεθνηκότος ίδιως ποιοῦ μη δντος ἀλλ' ἡ φιλαρέντος ἡ ἐπὶ φιλοράν διεύσυντος· ἀδύνατιψ δὲ δντι τούτῳ, λέγω δὲ τῷ λέγεσθαι ἐπὶ τοῦ τεθνηκότος, δτι Δίων, εἰ ἀδύνατιψ ἀδύνατόν ἔστι τὸ ἀκολουθοῦν, οὐδὲν θαυμαστόν.. εἰ δὲ λέγετε, δτι κατὰ ἀναφορὰν λέγομεν τὸ 'Δίων', οἰον ὁ ποτὲ Δίων, φήσομεν καὶ ἡμεῖς, δτι καὶ τὸ 'οὗτος' κατὰ ἀναφορὰν ληψόμεθα, ὁ ποτὲ οὗτος, καὶ οὗτως οὐκ ἔσται 20 ἀδύνατον ἀλλὰ δυνατὸν τὸ ἐπόμενον. καὶ γάρ πολλὰ λέγομεν κατὰ ἀναφορὰν καὶ ἐπὶ τοῦ παρελγυθότος καὶ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου, οἰον ὡς δταν εἴπωμεν 'ὁ τάφος οὗτος Ἀχιλλέως ἐστί' πολλάκις μηδὲ τοῦ τυχόντος λειψάνου τῶν ήστων Ἀχιλλέως ἐν ταφῷ δντος, ἀλλὰ δῆλον δτι τοῦ ποτὲ Ἀχιλλέως δντος· πάλιν οἰκίας οἰκοδομουμένης λέγομεν, δτι ὁ οἰκος οὗτος Πλάτωνός ἔστιν οἰκος, ἀλλὰ δῆλον δτι ὁ ἐσήμενος οἰκος. δτι μὲν οὖν οὐκ ἐγχωρεῖ δυνατοῦ δντος τοῦ ἡγούμενου τὸ ἐπόμενον εἶναι ἀδύνατον, δῆλον. ἐγχωρεῖ δὲ δυνατοῦ δντος τοῦ ἐπομένου τὸ ἡγούμενον εἶναι ἀδύνατον, ὡς εἰ τις λέγων ἔσυτὸν δνον εἶναι ἐπιφέρει, *(ὅτι)* καὶ ζῶον εἴη. ἐν τούτοις γάρ τὸ μὲν ἐπόμενον δυνατόν, τὸ δὲ ἡγούμενον ἀδύνατον· ἀδύνατον γάρ τὸν ἄνθρωπον δνον εἶναι· ἔπειται δὲ 30 τῷ δνον εἶναι τὸ ζῶον εἶναι, καὶ δυνατὸν τὸν ἄνθρωπον ζῶον εἶναι· ὥστε ἀδύνατῳ δυνατὸν ἔπειται. οὗτως καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ μετὰ τοῦτο βιβλίῳ δείξομεν ψευδέσι προτάσειν, αἰτίνες προτιγοῦνται τοῦ συμπεράσματος, ἀληθὲς συμπέρασμα ἀκολουθοῦν, | ώς εἰ τις λέγοι 'ὁ ἄνθρωπος κύων, ὁ κύων [τὸ]. ζῶον, 90^τ ὁ ἄνθρωπος ἄρα ζῶον'. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον.

35 'Ἐπεὶ δὲ εἴπομεν καὶ ἐδείξαμεν ἐν ταῖς ἀκολουθίαις, δτι δυνατοῦ δντος τοῦ ἡγούμενου δυνατόν ἔστι καὶ τὸ ἐπόμενον, προσθετέον τούτοις, δτι, καν ὑπάρχον ἡ τὸ ἡγούμενον, ὑπάρχον ἔσται καὶ τὸ ἐπόμενον, καν ἀληθές, τουτέστιν ἀναγκαῖον, ἀναγκαῖον ὄμοιώς. οὐ γάρ ἐπὶ μόνου τοῦ δυνατοῦ, τουτέστι τοῦ ἐν γενέσει, δ ἔστι τὸ μήπω μὲν δν ἐνδεχόμενον δὲ γενέσθαι, εἱρη-

2 κακῶς Phil.: καλῶς P

Phil. οἱ Rose l. c. p. 205

Rose: om. P

δὲ . . . ἀκολουθίαις (30,1) Al. 182,23 — 185,1

δ λαβὼν P: δρον Phil.

28 ἐπιφέροι Phil. (cf. vs. 33)

33 τὸ om. Phil.

10 ante δροι add. ex

δτι ex Phil. add.

35 ἐπεὶ

ταὶ τὰ εἰρημένα ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τούτων. καὶ γάρ εἰ τὸ δυνατὸν ὡς ὑπάρχον λαμβάνοιτο ἐπὶ τοῦ ἥγουμένου, ἐπεὶ καὶ κατὰ τούτου λέγεται τὸ δυνατόν, οὐκ ἔσται ἐπόμενον αὐτῷ τὸ ἀδύνατον ὑπάρχειν ἀλλὰ τὸ δυνατὸν ὑπάρχειν. ἀλλὰ καὶ εἰ κατὰ τὸ ἀληθεύεσθαι λαμβάνεται τὸ ἥγουμενον δυνατόν, δεῖ καὶ τὸ ἐπόμενον ἀληθὲς εἶναι· ἀληθεῖ γάρ ἀληθὲς ἔπειται. λέγω δὲ τῷ ἐν τῷ ἀληθεύεσθαι δυνατῷ τὸ ἀναγκαῖον, ἐπεὶ τὸ ἀναγκαῖον ὁ λέγων εἶναι δεῖ ἀληθεύει. καὶ τῷ οὕτως δὲ δυνατῷ τὸ ἐπόμενον ἔσται ἀναγκαῖον καὶ δεῖ ἀληθὲς καὶ ὄμοίως τῷ ἥγουμένῳ δυνατόν. τὸ δὲ ἀδύνατον δύναται μὲν καὶ ἐπὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἀκολουθίας λέγεσθαι· εἰ γάρ ἀδύνατον τὸ ἐπόμενον, ἀδύνατον
 10 καὶ τὸ ἥγουμενον, καθ' ὃν ἀν τρόπον τὸ ἀδύνατον ληφθῇ, ὡσαύτως τινομένου καὶ τοῦ ἥγουμένου ἀδύνατου· εἴτε γάρ γενέσθαι ἀδύνατον εἴη τὸ ἐπόμενον, τιοῦτον καὶ τὸ ἥγουμενον, εἴτε ὑπάρχειν ἀδύνατον τὸ ἐπόμενον, ἀδύνατον ὑπάρχειν καὶ τὸ ἥγουμενον, εἴτε ἀδύνατον ἀληθεύεσθαι· ποτε τὸ ἐπόμενον, ὄμοίως καὶ τὸ ἥγουμενον. ἔμπαλιν γάρ, ὡς εἴπον, ἡ ἀκολουθία ἔχει· τὸ μὲν
 15 γάρ δυνατὸν ἀπὸ τοῦ ἥγουμένου τὴν ἀκολουθίαν ἔχει κατὰ πάντα τὰ τοῦ δυνατοῦ σηματινόμενα, τὸ δὲ ἀδύνατον ἀπὸ τοῦ ἐπομένου. ἀδύνατον μὲν γάρ ὅντος τοῦ ἥγουμένου οὐ κεχώλυται τὸ ἐπόμενον δυνατὸν εἶναι, ὡς ἐν τῷ ‘εἰ’ ἵπποκένταυρος εἰ, ζῶν εἰ· εἰ δὲ ἀδύνατον τὸ ἐπόμενον, δεῖ καὶ τὸ ἥγουμενον ἀδύνατον εἶναι, καθ' ὃ ἀν σηματινόμενον τὸ ἀδύνατον ληφθῇ. λέγεται γάρ τὸ
 20 ἀδύνατον καὶ ἐπὶ τοῦ ψεύδους· διὸ καὶ εἰ ψεῦδος τὸ ἐπόμενον, ψεῦδος καὶ τὸ ἥγουμενον. οὐ μήν, εἰ τὸ ἥγουμενον ψεῦδος, καὶ τὸ ἐπόμενον· ὡς γάρ δυνατὸν τὸ ἀληθές, οὕτως καὶ τὸ ψεῦδος. παράδειγμα τοῦ μὲν | ἐν γενέσει δυνατοῦ 90 τὸ ‘εἰ τέθνηκεν ὁ Δίων, τέθνηκεν ἀνθρώπος’, ἐπὶ ζῶντος ἔτι Δίωνος εἰ λέγοιτο, τοῦ δὲ κατὰ τὸ ὑπάρχειν ‘εἰ ἡμέρα ἔστι, φῶς ἔστιν’, εἰ λέγοιτο οὐσῆς 25 ἡμέρας (ὄμοίως γάρ τῷ ἥγουμένῳ καὶ τὸ ἐπόμενον ὑπάρχον), τοῦ δὲ ἀναγκαίου ‘εἰ θεός ἔστι, κόσμος ἔστι’. καὶ ὁσαχῶς δὲ ἀλλως λέγεται τὸ δυνατόν, οἷον τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὸ ἐπίσης, τὸ ἐπ’ ἔλαττον· ἐν ἀπασι γάρ ὄμοίως ἔξει.
 δυνατὸν δέ φημι τὸ κυρίως, δι μήπω μὲν ἐξέβῃ, δύναται δὲ ἐκβῆναι.
 ’Επει τὸ δέ διδάσκαμεν πᾶσαν ἀκολουθίαν ἀναγκαίαν οὕτως ἔχουσαν ὡς τῷ
 30 τρόπῳ τῆς κατὰ τὸ δυνατὸν ὑπάρχεις τῷ ἥγουμένῳ ἀκολουθεῖν καὶ τὴν τοῦ ἐπομένου αὐτοῦ ὑπαρξεῖν ὄμοίαν, μετενεγκέτον τὸ καθόλου δεδειγμένον ἐπὶ τὴν συλλογιστικὴν ἀκολουθίαν, οὐ χάριν καὶ τὴν δεῖξιν ἐποιησάμεθα. δεῖ οὖν μὴ μόνον ἐπὶ τῶν ἀπλῶν ἀκολουθήσεων εἰρημένον λαμβάνειν τοῦτο ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ συλλογισμὸν γινομένων· καὶ γάρ ἐν τούτοις ἀκολουθεῖ τὸ συμπέ-
 35 ρασμα ταῖς προτάσεσιν· εἰ γάρ αἱ προτάσεις, καὶ τὸ συμπέρασμα, ὡστε καὶ δυνατῶν οὐδῶν καὶ τὸ συμπέρασμα δυνατὸν ἔσται, καθ' ὃ ἀν σηματινόμενον τοῦ δυνατοῦ αἱ προτάσεις λαμβάνονται. ἀν γάρ ἀντὶ μὲν τῶν προτάσεων ληφθῇ τὸ A ἀντὶ δὲ τοῦ συμπέρασματος τὸ B, εἴη ἀν τὴν προειρημένη δεῖξις

7 δὲ P (a M): δὴ Al. (B) 183,5 8 εσται scripsi (cf. velut 9,37. 20,6. 7. 39): επειται P (ἴσεσθαι Al. 183,6) 9 ἀδύνατον (post γάρ) Al. 183,8: δυνατὸν P 17 εἰ Al. 183,16: om. P (a M) 22 post ψεῦδος addidi ἀδύνατον Al. 183,21 26 θεός (compend.) ἔστι P: θεοὶ εἰσι Al. 183,28 28 δυνατὸν . . . ἐκβῆναι Phil. 43r
 37 λαμβάνονται P (a B): λαμβάνωνται Al. (M) 184,30

άρμοδουσα καὶ ταῖς τοιαύταις ἀκολουθίαις. οὐ γὰρ ὡς ἐπὶ μιᾶς προτάσεως ἔλαβομεν τὴν δεῖξιν ταύτην ἀλλ' ὡς ἐπὶ συλλογισμοῦ· λαμβάνομεν γὰρ τὸ Α ἀνάλογον ταῖς προτάσεσι, τὸ δὲ Β τῷ συμπεράσματι. ἀνάγκη οὖν, ὡς εἶπον, δυνατῶν οὐσῶν τῶν προτάσεων δυνατὸν εἶναι καὶ τὸ συμπέρασμα, καὶ ἀδύ-
5 νατὸν συμπέρασμα δυναταῖς προτάσεσιν ἀκολουθεῖ οὐδέποτε. οὐ γὰρ ἔστιν ἐνός τινος ἥγουμένου συμπέρασμα ἀκινουμῆσαι, τουτέστι μιᾶς προτάσεως οὐσῆς οὐχ ἔπειται τὶ συμπέρασμα, ἀλλὰ δεῖ τούλαχιστον δύο εἶναι τὰς προτάσεις, ὡς πολλάκις εἰρήται. οἷον δταν αἱ προτάσεις οὗτω συμπλακῶσιν, ὥσπερ εἴπομεν,
10 κατὰ συλλογιστικὴν μέθυδον ἀνάγκη καὶ τὸ συμπέρασμα ἔπεισθαι· οὗταις δὲ
ἔπειται, ὡς δὲ ἔχωσιν αἱ προτάσεις· δυνατῶν γὰρ οὐσῶν πᾶσα ἀνάγκη δυνατὸν
εἶναι καὶ τὸ συμπέρασμα, καὶ εἰ ἀναγκαῖην, πάντως ἀναγκαῖον. οἷον τὸ Β
κατὰ | τοῦ Δ, τὸ Δ κατὰ τοῦ Ζ· καὶ τὸ Β ἄρα κατὰ τοῦ Ζ. τούτου δὲ 91r
δειχθέντος, δτι πάντως ἥγουμένου δυνατοῦ ὅντος πᾶσα ἀνάγκη καὶ τὸ ἐπό-
μενον δυνατὸν εἶναι, ἐὰν ὡς ἐν ὑποθέσει προγράψουμενόν τι λάβωμεν, ὥσπερ
15 φεῦδος ἔστι διὰ τὸ αὐτὸν τοῦτο καθ' ὑπόθεσιν εἰληφθαι καὶ μήπω εἰς ἐνέρ-
γειαν ἔκβεβηκέναι, ἀδύνατον δὲ οὐκ ἔστι διὰ τὸ δύναται εἰς ἐνέργειαν ἔκβηγναι,
δηλούνται καὶ τὸ ἐπόμενον τούτῳ φεῦδος μὲν ἔσται, ἀδύνατον δὲ οὐκ ἔσται.
οἷον εἰ καθημένου Σωκράτους εἴποιμι, δτι, *(εἰ)* βαδίζει Σωκράτης, ἐξ ἀνάγκης
καὶ κινεῖται, λαμβάνω προτγράψουμενον μὲν τὸ Σωκράτην βαδίζειν, δπερ φεῦδος
20 μέν ἔστιν (*ὑπόκειται γὰρ καθήμενος*), οὐ μέντοι ἀδύνατον· οὐκοῦν καὶ τὸ ἐπό-
μενον τούτῳ τὸ κινεῖσθαι αὐτὸν φεῦδος μέν, οὐ μὴν καὶ ἀδύνατον. καὶ πάλιν
τὸ λέγειν μὴ οὐσῆς ἡμέρας ‘εἰς ἡμέρα ἔστιν, ὁ ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἔστιν’ ὅμοιώς,
καὶ τὸ ἐπόμενον καὶ τὸ ἥγονον φεῦδος μέν, οὐκ ἀδύνατον δέ. εἰ γὰρ πάντως
ἔπειται μὲν τῷ Α τὸ Β, τὸ δὲ Α ἔστι δυνατόν, ἀνάγκη πᾶσα καὶ τὸ Β εἶναι
25 δυνατόν· εἰ γὰρ ἀδύνατον εἴη τὸ Β, ἔπειται δὲ τῷ Α, τὸ αὐτὸν καὶ δυνατὸν καὶ
ἀδύνατον ἔσται· εἰ μὲν γὰρ ἔπειται τῷ Α ἐξ ἀνάγκης, δυνατὸν ἔσται· ἔστι δὲ
καὶ ἀδύνατον, ὡς ἡ ὑπόθεσις τῶν οὗτω βουλημένων· τὸ αὐτὸν ἄρα δυνατὸν καὶ
ἀδύνατον ἔσται καὶ δην καὶ μὴ δην, δπερ ἀτοπον· φεῦδος ἄρα τὸ ὑποτίθεσθαι
δυνατῷ ἀδύνατον ἀκολουθεῖν· οὐκοῦν ἀληθὲς τὸ τῷ ἀδυνάτῳ πάντως ἀδύνατον
30 ἀκολουθεῖν, δπερ ἔδει δεῖξαι.

Διωρισμένων δὲ τούτων ἐντεῦθεν λοιπὸν τὰς προτάσεις παραδώσομεν τὰς
ἐκ τῆς μείζονος ὑπαρχούσης τῆς δὲ ἐλάττονος ἐνδεχομένης, αἵτινες ἐνδεχό-
μενον συνάγουσι συμπέρασμα. παραδοτέον δὲ πρῶτον τὴν ἐκ δύο καθόλου
καταφατικῶν, καὶ δεικτέον οὗτως· τὸ Α ὑπαρχέτω παντὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β ἐν-
35 δεχέσθω παντὶ τῷ Γ· λέγω οὖν, δτι συνάγεται τὸ Α παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι.
εἰ γάρ τις φαίνη φεῦδος εἶναι τὸ συμπέρασμα, δηλούνται τὸ ἀντιφατικῶς ἀντι-
κείμενον ἀληθὲς ἔσται τὸ ‘οὐκ ἐνδέχεται παντί’. ὑποκείσθω οὖν τὸ Α τῷ Γ
μὴ ἐνδέχεσθαι παντί. ἐπειδὴ τοίνυν τὸ ‘οὐκ ἐνδέχεται παντί’ ἴσοδυναμεῖ
τῷ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’ (δ γὰρ οὐκ ἐνδέχεται παντί, τοῦτο ἀνάγκη μὴ παντί·

1 οὐ γὰρ ὡς ἐπὶ . . . δπερ ἀδύνατον (33,17) Phil. f. 43r — 44v 2 post τὸ add.
μὲν Phil. 18 καθημένου Phil. f. 43v: σωκρατένου (sic) P εἰ Phil.:
om. P 24 πᾶσα Phil: παντὶ P 31 παραδώσομεν Phil.: περιδώσομεν P
(cf. 25, 15)

εἰ γὰρ οὐκ ἐνδέχεται παντὶ ζῷῳ δίποδι εἶναι, ἀνάγκη μὴ πᾶν ζῶν δίπουν εἶναι), εἰ τοίνυν ἴσοδυναμεῖ, ὑποκείσθω τὸ Α τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης μὴ παντὶ ὑπάρχειν. πάλιν ἐπειδὴ τὸ Β ὑπόκειται παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι, ὑποκείσθω 91^v τὸ ἐνδεχόμενον ἐκβεβηκὸς καὶ γινόμενον ὑπάρχον· τοῦτο γὰρ εἰ καὶ ψεῦδος, 5 ἀλλ’ οὖν οὐκ ἀδύνατον. εἰ τοίνυν τὸ μὲν Α ἀνάγκη μὴ παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ὑπαρχόντως, γίνεται τὸ τρίτον σχῆμα ἐξ ἀναγκαίας τε καὶ ὑπαρχούσης προτάσεως· ἐδείχθη δέ, δτὶ ἐν τρίτῳ σχήματι, δταν ἡ μείζων ἀναγκαία ἦ μερικὴ ἀποφατικὴ ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ὑπάρχουσα, μερικὸν καταφατικὸν ὑπάρχον συνάγεται συμπέρασμα· τὸ ἄρα Α οὐ παντὶ τῷ Β 10 ὑπαρχόντως· ὑπέκειτο δὲ καὶ παντὶ ὑπαρχόντως· τὸ αὐτὸν ἄρα τῷ αὐτῷ καὶ παντὶ καὶ οὐ παντὶ ὑπαρχόντως, δπερ ἀδύνατον. πόθεν οὖν τὸ ἀδύνατον ἡκολούθησε; λέγω, δτὶ παρὰ τὸ ὑποθέσθαι ἡμᾶς τὸ Α τῷ Γ μὴ ἐνδέχεσθαι. εἰ τοίνυν τῇ ὑποθέσει ταύτη ἀδύνατόν τι ἡκολούθησε, ψεῦδος ἄρα τὸ λέγειν πάντως, δτὶ τὸ οὐκ ἐνδεχόμενον παντὶ συνάγεται· εἰ δὲ τοῦτο ψεῦδος, ἀλληλεῖς 15 τὸ ἀντικείμενον τὸ ‘ἐνδέχεται παντί’. ἀπορήσεις δ’ ἂν τις πρὸς ταύτην ἡμῶν τὴν δεῖξιν, δτὶ οὐδὲν ἵσως ἀδύνατον συμβαίνει, ἐὰν ὑποθάμεθα συνάγεσθαι τὸ Α τῷ Γ μὴ ἐνδέχεσθαι παντί. τι γὰρ συνήγετο; δτὶ τὸ Α τῷ Β οὐ παντὶ ὑπάρχει. ὑπῆρχε δὲ καὶ παντί· τοῦτο δὲ ψεῦδος μὲν ἔστι τὸ (τὸ) αὐτὸν καὶ παντὶ καὶ μὴ παντὶ ὑπάρχειν, οὐ μέντοι καὶ ἀδύνατον. εἰ γὰρ τὸ ὑπάρχον τοιοῦτόν 20 ἔστιν ὡς ποτὲ δύνασθαι καὶ μὴ ὑπάρχειν, δυνατὸν ἄρα τὸ παντὶ ὑπάρχον ποτὲ μὴ παντὶ ὑπάρχειν, ὥσπερ οὖν καὶ ὑμεῖς, φασίν, μετελάβετε τὴν ἐνδεχομένην εἰς ὑπάρχουσαν, δπερ ψεῦδος· ἔστιν, οὐ μέντοι ἀδύνατον, τι ἄποπον, εἰ ἐκ προτάσεως ψεῦδος μὲν οὐκ ἀδυνάτου δὲ ψεῦδες συναχθείη συμπέρασμα καὶ οὐκ ἀδύνατον; τι οὖν πρὸς ταύτα ἡμεῖς λέγομεν; δτὶ ἡ μετάληψις τῆς ἐνδε- 25 χομένης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν οὐκ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ χρόνου οὐδὲ μενούσης τῆς ἐνδεχομένης ἐνδεχομένη γέγονε καὶ ὑπάρχουσα (τοῦτο γάρ οὐ μόνον ψεῦδος ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον τὴν αὐτὴν ἐνδεχομένην τε ἀμφα εἶναι καὶ ὑπάρχουσαν), ἀλλὰ μετελήφθη· ἡ πρότασις ἀπὸ μέλλοντος χρόνου εἰς ἐνεστῶτα, εἴπερ ἡ μὲν ἐνδεχομένη τὸν μέλλοντα δηλοῖ ἡ δὲ ὑπάρχουσα τὸν ἐνεστῶτα. τὸ τοίνυν 30 μεταλαβεῖν τὴν ἐνδεχομένην εἰς τὴν ὑπάρχουσαν, εἰ καὶ ψεῦδος ἔστι, διότι ἀντὶ μέλλοντος χρόνου ἐνεστῶτα | λαμβάνομεν, οὐ μέντοι τοῦτο ἀδύνατον γενέ- 92^v σθαι τὸ τὴν ἐνδεχομένην ποτὲ ὑπάρχουσαν γενέσθαι. ἐπὶ δὲ τῆς Α Β προτά- σεως μενούσης αὐτῆς καθόλου καταφατικῆς ὑπαρχούσης καὶ μὴ μεταληφθείσης εἰς ἑτέραν συνήχθη ἐκ τοῦ ὑποθέσθαι ἡμᾶς τὸ ‘ἀνάγκη μὴ παντὶ τῷ Γ τὸ Α 35 ὑπάρχειν’, δτὶ τὸ Α τῷ Β οὐ παντὶ ὑπάρχει· κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀδύ- νατον τὸ αὐτὸν τῷ αὐτῷ καὶ παντὶ ὑπάρχειν καὶ μὴ παντί· διότε οὐ μόνον ψεῦδος τὸ τοιοῦτον ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον. Ἰδωμεν οὖν, πόθεν τὸ ἀδύνατον ἡκο- λούθησε. δύο ὑποθέσεων κειμένων, μιᾶς μὲν τῆς λεγούσης ‘τὸ Α τῷ Γ ἀνάγκη οὐ παντί’ καὶ ἑτέρας τῆς μεταλαμβανούσης τὴν ἐλάττων πρότασιν ἐνδεχομένην 40 οὖσαν εἰς ὑπάρχουσαν, πᾶσα ἀνάγκη διὰ τὴν ἑτέραν τούτων ἀκολουθῆσαι τὸ

11 ὑπαρχόντως scripsi: ὑπαρχέτω P (cf. 8,30; ὑπάρχειν Phil.)
addidi (cf. vs. 31, 32): om. P et Phil.

18 τὸ alterum

21 ὑπάρχειν Phil.: ὑπάρχον P

ὑμεῖς,

φασίν Phil.: ἡμεῖς φαμεν,

συμπέρασμα. δτι μὲν οὖν οὐ διὰ τὴν μετάληψιν τῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν τοῦτο ἡκολούθησε τὸ ἀδύνατον, δῆλον. εἰ γάρ δυνατόν ἔστι τὸ μεταλαβεῖν τὴν ἐνδεχομένην εἰς τὴν ὑπάρχουσαν [οὐκ ἡκολούθησε τὸ ἀδύνατον, δῆλον. εἰ γάρ δυνατόν ἔστι τὸ μεταλαβεῖν τὴν ἐνδεχομένην εἰς τὴν ὑπάρχουσαν] καὶ οὐκ ἀδύνατον, ἐδείχθη δὲ μικρῷ πρότερον, δτι οὐδέποτε δυνατῷ ὑποτεθέντι ἀδύνατόν τι ἀκολουθεῖ (οἰα τοῦτο γάρ καὶ προεληπται τὸ περὶ τούτου θεώρημα), δῆλον ἄρα, δτι οὐ διὰ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν τὸ ἀδύνατον ἡκολούθησεν. οὐκοῦν λείπεται διὰ τὴν ἑτέραν τὸ Α τῷ Γ οὐκ ἐνδέχεσθαι παντὶ λέγουσαν. εἰ τοίνυν φευδής ἡλέγχθη αὕτη ἡ ὑπόθεσις, δῆλονότι τὸ 10 ἀντικείμενον τούτῳ συνάγεται τὸ 'ἐνδέχεται παντί', δπερ ἔδει δεῖξαι. Ιστέον μέντοι καὶ τοῦτο, δτι τὸ 'οὐκ ἐνδέχεται παντί τὸ Α τῷ Γ', δπερ ἔξ ὑποθέσεως ἐλάχθιμεν ὡς συναγόμενον, εἰς τὴν 'ἀνάγκη οὐ τινί' μετελάβθιμεν ὡς Ισοδυναμοῦσαν, εἰ καὶ μὴ αὐτόθιν τοῦτο ποιοῦντες φαινόμεθα. ἐκ γάρ τοῦ συμπεράσματος δῆλον ἡμῶν τὸ βούλημα πεποιήκαμεν· τί γάρ ἐλέγομεν συμπεράνοντες; "τὸ δὴ Α οὐ παντὶ τῷ Β ἐνδέχεται", τουτέστιν 'οὐ παντὶ ὑπάρχει'. τὸ γάρ ἐνδέχεσθαι ἀντὶ τοῦ ὑπάρχειν εἶπον. καὶ δτι τοῦτο σινῆγον τὸ ἄτοπον, δῆλον ἀφ' ἣν ἐπήγαγον "ἄλλ' ὑπέκειτο παντὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν" (καὶ μὴν οὐχ ὑπέκειτο 'τὸ Α τῷ Β παντὶ ἐνδέχεται') τὸ ἐνδέχεσθαι ἀντὶ τοῦ ὑπάρχειν εἰπών. δπερ οὖν ἐλεγον, δῆλος είμι μεταλαμβάνων τὴν 'οὐκ ἐνδέχεται παντί' εἰς 92³ τὴν 'ἀνάγκη οὐ τινί'. ἐπεὶ εὶ μὴ μετελάμβανον, πόθεν δῆλον, δτι ἐν τῷ σχήματι ἐκ τῆς μείζονος μερικῆς ἐνδεχομένης τῆς δὲ ἐλάττονος καθύλου καταφατικῆς ὑπάρχούσης ὑπάρχον τι συνάγεσθαι ἥμελλεν; οὐδὲν γάρ οὐδέπω περὶ μίζεως ἐνδεχομένου καὶ ὑπάρχοντος εἶπον· περὶ μέντοι μίζεως ἀναγκαίου καὶ ὑπάρχοντος εἰρηκα. διόπερ εἰς τὸ δυμολογούμενον μετέλαβον τὴν 'οὐκ ἐνδέχεται παντί' πρότασιν.

25 Τοῦτο δὲ καὶ διὰ τοῦ πρώτου σχήματος δεῖξαι τὸ ἀδύνατον ἀκολουθοῦσαν τῇ λεγόσῃ ὑποθέσει τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι παντὶ συνάγειν τὴν προκειμένην πρότασιν. δείκνυται δὲ τοῦτο, εὶ μεταλάβω ἐκατέραν τῶν προτάσεων εἰς τὴν ἑτέραν, λέγω δὲ τὴν μὲν μείζονα ὑπάρχουσαν οὖσαν εἰς τὴν ἐνδεχομένην καὶ τὴν ἐλάττονα ἐνδεχομένην οὖσαν εἰς τὴν ὑπάρχουσαν. εὶ γάρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐνδεχομένως ὑπάρχει, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχοντας, συνάγεται συμπέρασμα, δτι τὸ Α παντὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως· πρὸ μικροῦ γάρ τοῦτο δέδεικται· ἀλλὰ μὴν ὑπέκειτο μὴ ἐνδέχεσθαι παντὶ ὑπάρχειν τῷ Γ τὸ Α, ὡς ἡ ὑπόθεσις· τὸ αὐτὸ ἄρα τῷ αὐτῷ καὶ ἐνδέχεται παντὶ καὶ οὐκ ἐνδέχεται παντί, δπερ ἀδύνατον. τὸ ἀδύνατον ἡκολούθησεν οὐ διὰ τὴν τῶν προτάσεων 35 μετάληψιν (αὗται γάρ φευδεῖς μὲν ἦσαν, οὐ μέντοι ἀδύνατοι, καὶ οὐδὲν δυνατῷ ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, ᾧς δέδεικται), ἀλλὰ δηλονότι διὰ τὸ ὑποθέσθαι μὴ ἐνδέχεσθαι παντὶ τῷ Γ τὸ Α ὑπάρχειν. ἦν μὲν οὖν δυνατὸν καὶ μεταλαβόντας τὰς πρώτας προτάσεις αὐτόθιν τὸ 'ἐνδέχεται παντί' δεῖξαι συναγούσας· τοῦτο γάρ συνῆγον καὶ μὴ δεηθεῖσαι τῆς εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆς. δμως ἐκ 40 περιουσίας ποιοῦντες ὑπεθέμεθα καὶ τὸ ἀντικείμενον καὶ ἐδείξαμεν τοῦτο ἀδύ-

3 οὐκ (sic pro τοῦτο vs. 2 Phil. f. 44r, qui οὐ vs. 1 omittit) ἡκολούθησε... ὑπάρχουσαν (4) delevi; cf. 38,3. 4 et 47,13. 14 12 συναγόμενον Phil.: συναγομένην P 38 πρώτας; Phil.: ἀναγκαῖς P 39 δεηθῆναι Phil.

νατον. ίστέον δέ, διτι οὐκ ἔστιν αὕτη κυρίως ή εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγή· ή γάρ ἀπαγωγὴ ὑποθεμένη τὸ ἀντικείμενον τῷ συμπεράσματι τῷ ἐξ ἀρχῆς καὶ τοῦτο πρότασιν ποιησαμένη καὶ προσθεῖσα αὐτῇ τῶν ἀληθῶν τινα ἐξ ἀρχῆς κειμένων προτάσεων οὗτα δείκνυσι τὸ ἐπόμενον ἀδύνατον, ὡς πολλάκις διὰ τῶν 5 προλαβόντων ἐδείξαμεν. ἐνταῦθα δὲ | τὴν ‘οὐκ ἐνδέχεται παντί’ οὐκ ἐποιή- 93r σκμεν μέρος τοῦ συλλογισμοῦ, ἀλλὰ τὰς κειμένας προτάσεις ἀντιστρέψαντες καὶ μεταλαβόντες εἰς ἀλλήλας καὶ δείκναντες συναγόμενον τὸ ἐνδέχεσθαι παντὶ τῷ Γ τὸ Α ὑπάρχειν ἐπηγάγομεν, διτι, εἰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν δῶμεν τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι παντὶ τῷ Γ τὸ Α ὑπάρχειν συνάγεσθαι, εἰς ἀντίφασιν περιπεσού- 10 μεθα, διπερ ἀδύνατον. ίστέον, διτι, καὶ μίαν τῶν προτάσεων μόνην ἀντιστρέψομεν πρὸς τὴν ἑτέραν, ὡσαύτως τὸ αὐτὸν δείξομεν ἀδύνατον γινόμενον. εἴτε γάρ τὴν μείζονα ἐνδεχομένην ποιήσομεν, γίνεται ὁ συλλογισμὸς ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων καταφατικὸν ἐνδεχόμενον καθόλου συνάγων συμπέρασμα, καὶ πάλιν ή ἀντίφασις ἀκολουθήσει, εἴτε τὴν ἐλάττονα εἰς ὑπάρχουσαν μεταλάβωμεν, 15 γίνεται ὁ συλλογισμὸς ἐκ δύο ὑπαρχουσῶν καθόλου καταφατικῶν ὑπάρχον καθόλου συνάγων, καὶ δύοις πάλιν τὸ ἄτοπον ἀκολουθήσει· τὸ αὐτὸν γάρ τῷ αὐτῷ η ὑπάρχει παντὶ η οὐκ ἐνδέχεται παντί, διπερ ἀδύνατον.

Δεῖ δὲ ἐν τῇ προκειμένῃ μίσει τὸ παντὶ ὑπάρχειν τὸν πρῶτον ἄκρον τῷ μέσῳ προσλαμβάνειν μὴ προσχρώμενον ώρισμένῳ ὑπάρχοντι. τὸ δὲ λεγόμενον 20 τοιοῦτον ἀν εἴη· αὗται τῶν ὑπαρχουσῶν προτάσεων καθόλου κατὰ χρόνον ὄριζονται, δοσαι μὴ δεῖ δύνανται λαμβάνεσθαι ὑπάρχουσαι καθόλου ἀλλὰ πρὸς καιρόν, ὡς ή τὸ ζῶον παντὶ κινουμένῳ ὑπάρχειν τιθεῖσα η τὸν ἄνθρωπον παντὶ κινουμένῳ. τὸ δὲ αἰτιον, διτι ἐπὶ πλέον ὁ μέσος ἐν ταῖς τοιαύταις ὑπαρχούσαις ὥν δύναται καὶ ἄλλοις ὑπάρχειν, οἷς ὁ κατηγορούμενος αὐτοῦ καθόλου 25 οὐ δύναται ὑπάρχειν· οὕτω γάρ ἔχων πρὸς χρόνον ὄριζει τὴν ὑπάρχουσαν. δταν γάρ, φ ἐνδέχεται ὑπάρχειν αὐτόν, τὸν μέσον δηλαδή, ἀλλψ δηλονότι ὄντι καὶ μὴ ὑπὸ τὸν μείζονά τε καὶ κατηγορούμενον αὐτοῦ, ληφθῇ ὑπάρχειν, οὐκέτι δύναται ή καθόλου ὑπάρχουσα ἀληθῆς εἶναι, ητις ἔστιν ή μείζων πρότασις. ἀν γάρ τὸ ζῶον ὑποθύμεθα παντὶ κινουμένῳ, τῷ τὸ κινούμενον 30 δύνασθαι καὶ μὴ ζώοις ὑπάρχειν, δταν ὑπάρχει κάκείνων τινί, οὐκ ἔσται τότε ἔτι ἀληθῆς η ὑπάρχουσα καθόλου ή τὸ ζῶον παντὶ κινουμένῳ ὑπάρχειν λέγουσα. ἔστ’ ἀν γάρ μηδενὶ ἄλλῳ πάρχῃ | τὸ κινεῖσθαι, δυνατὸν ἔσται τὸ ζῶον παντὶ 93v κινουμένῳ ὑπάρχειν ὑποτίθεσθαι. ἀλλὰ μὴν ἐν η συμπλοκῇ τοιαύτῃ πρότασις ή μείζων ἔστιν, ἀδύνατον ἔκεινην τὴν συμπλοκὴν εἶναι συλλογιστικήν, ἐπειδή- 35 περ δεῖ τὴν ἐλάττονα, εἰ μέλλει συλλογιστική εἶναι, καταφατικήν εἶναι η ὑπάρχουσαν η ἀναγκαίαν η ἐνδεχομένην· εἰ δὲ ἐνδεχομένη εἴη καὶ μεταληφθείη εἰς ὑπάρχουσαν, οὐχ οἶν τε τὴν μείζονα καθόλου καταφατικήν ὑπάρχουσαν εἶναι ἀλλ’ ἐπὶ μέρους γίνεσθαι. ὕστ’ οὐ χρήσιμος πρὸς συλλογισμὸν η

13 καταφατικῶν Phil. f. 44v: fort. (καταφατικῶν) καταφατικὸν 15 καταφατικὸν
Phil.: fort. καταφατικῶν (καταφατικὸν) ut vs. 13 18 δεῖ δὲ . . . συνάγειν (35,31)
Al. 188,20—191,24 19 προσχρώμενον ώρισμένῳ ὑπάρχοντι P: πρὸς χρόνον ώρι-
σμένον ὑπάρχον Al. 188,21 (cf. vs. 25) 26 φ Al. 188,28: ως P τὸν μέσον
δηλαδὴ αὐτὸν P: transposui

τοιαύτη καθόλου ύπαρχουσα, ής ή μετ' αὐτὴν ἐνδεχομένη λαμβάνομένη ὅρίζει τὸ ἀληθές· ἔως γὰρ ἐκείνη ἐνδεχομένη ἡ, μέχρι τότε αὕτη ἀληθής· γινομένης δὲ ἐκείνης ὑπαρχούσης οὐκέτι αὕτη ἀληθής. δταν γὰρ τὸ κινεῖσθαι ἐνδεχομένως ὑπάρχον λίθῳ ὑπαρχόντως ὑπάρχῃ, τότε οὐκέτι τὸ ζῶν παντὶ 5 κινουμένῳ ὑπάρχειν δύναται λαμβάνεσθαι, ἀλλὰ γίνεται ἡ ἀπόφραις ἀληθῆς τότε ἡ 'τὸ ζῶν οὐ παντὶ κινουμένῳ', ητις ἐστὶν ἐπὶ μέρους ἀποφατική· διὸ οὔτε ὑπάρχειν δύναται ληφθῆναι τὸ ζῶν τῷ λίθῳ οὔτε ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν· ἐξ ἀνάγκης γὰρ αὐτῷ οὐδενὶ ὑπάρχει. οὐ γὰρ οἰόν τε ἐπὶ μέρους οὖστις τῆς μείζονος προτάσεως ἐν πρώτῳ σχῆματι συλλογισμὸν γίγνεσθαι. δεῖ οὖν τὴν 10 ὑπάρχουσαν τοιαύτην λαμβάνεσθαι, ης οὐχ ὥρισται τὸ ἀληθές ὑπὸ τῆς προστιθεμένης αὐτῇ ἐνδεχομένης, ἀλλὰ τοιαύτην εἶναι ὡς μένειν καθόλου καταφατικὴν ὑπάρχουσαν καὶ τῆς ἐνδεχομένης καθόλου μεταλαμβανομένης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν. οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἡ προσθεῖναι τινὰ δρισμὸν τῇ ὑπαρχούσῃ ὡς κατὰ χρόνον ὅρίζειν αὐτὴν ἡ ἐνδεχομένην τοιαύτην αὐτῇ συντάξαι, ητις 15 ἀναιρεῖ αὐτὴν εἰς τὸ ὑπάρχειν μεταβάλλουσα. οὐ γὰρ τὴν δεῖ ὑπάρχουσαν λέγω (αὗτη γὰρ ἀναγκαῖα ἥδη), ἀλλὰ τὴν μένειν δυναμένην ὑπάρχουσαν καθόλου καταφατικὴν ἀληθῆ, καὶ δτε ἡ ἐνδεχομένη καθόλου καταφατικὴ εἰλημμένη μετὰ ταύτης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν μεταλαμβάνεται. οὕτω γὰρ καὶ η, δι’ ἀδυνάτου δεῖξις σώζεται ἐπὶ τῆς συζυγίας, ἣτινι χρώμενοι δείκνυμεν αὐτὴν 20 συλλογιστικήν. λέγοι δ’ ἀν δημιούρος ἥτοι μὴ δεῖν τὴν ὑπάρχουσαν καθόλου τοιαύτην λαμβάνεσθαι ὡς δύνασθαι αὐτῆς τὸ ἀληθές κατὰ χρόνον | ὅρίζεσθαι ὑπὸ τῆς προστιθεμένης ἐνδεχομένης προτάσεως, ἡ μᾶλλον, δτι μὴ 94· δεῖ τὴν προστιθεμένην αὐτῇ ἐνδεχομένην τοιαύτην εἶναι ὡς ὅρίζειν τῆς ὑπαρχούσης τῆς πρὸ αὐτῆς εἰλημμένης τὸ ἀληθές κατὰ χρόνον.

25 Λέγων δὲ μὴ δεῖν κατὰ χρόνον ὥρισθαι τὴν ὑπάρχουσαν οὐ παρὰ τὴν ὅλην δόξαιμι δν ποιεῖν τὸ συλλογιστικὸν ἡ δσυλλόγιστον τῆς συμπλοκῆς, ὡς δν δόξαι τινί, ἀλλὰ παρὰ τὸ σχῆμα ἵσως μᾶλλον. κατὰ χρόνον γὰρ δρισθεῖσα μεταπίπτουσα ποιεῖ ἐν πρώτῳ σχῆματι ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν τὴν μείζονα· τούτου δὲ γινομένου δσυλλόγιστος ἡ συμπλοκή. τοῦ δ’ δσυλλόγιστον γενέσθαι 30 τὴν συμπλοκήν, ἐν ἡ ἡ μείζων πρότασις οὖσα καθόλου καταφατικὴ ὑπάρχουσα ὥρισται κατὰ χρόνον, σημεῖον τοιαύτης οὖστις τῆς συζυγίας ἐν πρώτῳ σχῆματι ὡς εἶναι τὴν μὲν μείζονα καθόλου καταφατικὴν ὑπάρχουσαν ὥρισμένην χρόνῳ ὑπὸ τῆς ἐλάττονος προτάσεως οὖστης ἐνδεχομένης τὸ καὶ τοῦ παντὶ καὶ τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης ὥρους λαμβάνειν συνακτικοὺς ὁμοίως ἀληθῶν οὖσῶν 35 τῶν προτάσεων. ἀνθρώπος παντὶ κινουμένῳ ὑπαρχόντως (ὑποκείσθω γὰρ τὰ κινουμένα μόνα ἀνθρώπους εἶναι), κινούμενον παντὶ ἕπτῳ ἐνδεχομένως, καὶ συνάγεται ἀνθρώπος οὐδενὶ ἕπτῳ ἐξ ἀνάγκης. τὸ γὰρ κινεῖσθαι διὰ τὸ ἐπὶ πλέον εἶναι τοῦ ἀνθρώπου, εἰ ληφθείη ἐνδέχεσθαι παντὶ ἕπτῳ, ὅρίζει κατὰ χρόνον τὴν ὑπάρχουσαν· δτε γὰρ τὸ κινεῖσθαι ὑπάρχει παντὶ ἕπτῳ, τότε οὐχ 40 οἰόν τε ἔτι παντὶ κινουμένῳ τὸν ἀνθρώπον ὑπάρχειν. τοῦ δὲ παντὶ ζῶν παντὶ κινουμένῳ, τὸ κινεῖσθαι παντὶ ἐνδέχεται ἀνθρώπῳ, καὶ ζῶν παντὶ

2 γὰρ δν Al. 189, 18 11 αὐτῇ Al. 189, 28: αὐτῆς P 25 et 27 παρὰ Al. 190, 8, 9:

περὶ P ut saepē 26 τὸ Al.: τὸν P 31 ante τοιαύτης add. τὸ Al. 130, 13

40 τοῦ δὲ κτλ. cf. 22, 3 et 49, 5 41 ἐνδέχεται Al. 190, 25: ἐνδέχεσθαι P

ἀνθρώπῳ ἔξι ἀνάγκης. ἔστι δὲ τὸ δεικνύμενον καὶ ποιοῦν ἀσυλλόγιστον τὴν συζύγιαν οὐ διὰ τὸ παντὶ ἔξι ἀνάγκης δείκνυσθαι τι ἐν αὐτῇ προηγουμένως (ἀληθῆς γάρ η 'ἐνδέχεται παντί' καὶ ἐπὶ τῆς 'ἔξι ἀνάγκης παντί', εἰ καὶ μὴ εἴη τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου) ἀλλὰ διὰ τὸ τοῦ ἔξι ἀνάγκης (μηδενὶ) δρους ὃ εὑρίσκεσθαι ἐν αὐτῇ, δ γίνεται τῷ ὑπερτείνοντος τοῦ μέσου τὸν κατηγορούμενον τὴν προτειχείμενην τοιαύτην λαμβάνεσθαι ὡς κατὰ χρόνον τῆς μείζονος καθόλου καταφατικῆς ὑπαρχούσης τὸ ἀληθὲς δρίζειν. μὴ γάρ ὑπερτείνοντος τοῦ τοιούτου μηδὲ τοιαύτης λαμβανομένης τῆς ἐνδεχομένης οὐχ οἶν τε τοῦ μηδενὶ δρους λαβεῖν· οἷον τὸ περιπατεῖν παντὶ γραμματικῷ | ὑπαρ- 94^r

10 γέτω, τὸ γραμματικὸν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδεχομένως· οὐ γάρ γίνεται κατὰ χρόνον δρίζομένη η τὸ περιπατεῖν παντὶ γραμματικῷ τιθεῖσα· οὐ γάρ ἀναιρεῖται ὑπὸ τῆς συντασσομένης αὐτῇ καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης, εἰ ἀληθῆς λαμβάνοιτο. καὶ ἐπὶ τῶν δρῶν δέ, ἐφ' ὧν τὸ ἔξι ἀνάγκης (παντὶ) συνάγεται, οὐ διότι ὑπερτείνει ὁ μέσος τὸν μείζονα, διὰ τοῦτο ἔξι ἀνάγκης συνάγεται (οὐ

15 γάρ ἐλήφθη τοιαύτη η ἐνδεχομένη ὡς δρίζειν κατὰ χρόνον τὸ ἀληθὲς τῆς ὑπαρχούσης· οὐ γάρ τι τῶν μὴ ζώων ἐλήφθη, ὅστε ἐπὶ μέρους ποιεῖν τὴν μείζονα καὶ δρίζειν κατὰ χρόνον αὐτήν), ἀλλ' διτὶ ἐλήφθη ὁ ἐσχατος δρος περιεχόμενος ὑπὸ τοῦ πρώτου καὶ ἐν ἐκείνῳ ὥν. οὗτως γάρ ἔχει ὁ ἀνθρωπὸς πρὸς τὸ ζῶον· τοιαύτης γάρ πάλιν λαμβανομένης τῆς ἐνδεχομένης ἀναγκαῖον 20 γίνεται τὸ συμπέρασμα, ἀλλ' οὐ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον. Διν μέντοι μήτε κατὰ τὸν χρόνον δρίζηται ὑπὸ τῆς ἐνδεχομένης η ὑπάρχουσα μήτε τοιούτος ὁ ἐσχατος δρος λαμβάνηται ὡς εἶναι ὑπὸ τὸν πρῶτον, ἐνδεχόμενον δόξει γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα· ἔστω γάρ τὸ κοιμᾶσθαι παντὶ ζώῳ ὑπαρχόντως, ζῶον ἐνδέχεσθαι παντὶ κινουμένῳ, καὶ τὸ κοιμᾶσθαι ἐνδέχεται παντὶ κινουμένῳ. ἐπισκεπτέον δέ, μὴ ποτε μᾶλλον η τῶν δρῶν παράθεσις καὶ δεῖξις 25 ἐπὶ ἀληθέσι ταῖς προτάσεσι καὶ τοῦ παντὶ ἔξι ἀνάγκης καὶ τοῦ μηδενὶ ἔξι ἀνάγκης τὸν πρῶτον τῶν δρῶν τῷ ἐσχάτῳ ὑπάρχειν μᾶλλον τοῦ ἀσυλλόγιστον εἶναι τὴν συζύγιαν ἔστι δεικτική. φανερὸν οὖν, διτὶ τὸ καθόλου κατὰ τὸ ὑπάρχειν λγπτέον ἀπλῶς ἀληθὲς καὶ μὴ δρίζομενον χρόνῳ· ἀσυλλόγιστος γάρ γίνεται η συζύγια οὗτως ἔχοντος διὰ τὸ καὶ τὸ παντὶ ἔξι ἀνάγκης καὶ τὸ μηδενὶ συνάγειν.

Πάλιν ἔστω η ἔκ τῆς μείζονος καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης. καὶ δεικτέον καὶ ταύτην τῇ αὐτῇ δεῖξει, λέγω δὴ τῇ μεταλήψει καὶ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ. οἷον εἰ 35 τὸ Α οὐδενὶ τῷ Β ὑπάρχοντας, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως, λέγω, διτὶ καὶ τὸ Α οὐδενὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως ὑπάρχει. εἰ γάρ τοῦτο φεῦδος, ἀληθὲς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον τὸ 'οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ ὑπάρχειν τὸ Α τῷ Γ'. τοῦτο δὲ πάλιν ταῦτον ἔστι τῷ 'ἀνάγκῃ | τινὶ'. δ γάρ οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ 80^r

1 δεικνύμενον P (a M): δεικνύον Al. 190,26 (B) 2 et 4 διὰ om. Al. 190,27 et 29

4 μηδενὶ Al. 190,29: om. P 5 τῷ Al. 190,30: τὸ P 12 ἀληθῆς Al. 191,1: ἀληθὲς P 13 παντὶ Al. 191,2: om. P 14 τὸν Al. 191,3: τὴν P

20. 21 μέντοι Al. 191,10: μέν τι P 27 τὸν Al. 191,16: τοῦτον P 28 δεικτική Al. 191,17: δεικτικά P 32 πάλιν . . . τὸ ήμισυ (40,11) Phil. f. 44v—46r

38 τῷ Phil.: τὸ P

νπάρχαι, τοῦτο ἀνάγκη, τινὶ ὑπάρχειν. εἰ τοίνυν τὸ μὲν Α ἀνάγκη τινὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ (μεταλαμβανέσθω γάρ πάλιν ἡ ἐνδεχομένη, εἰς τὴν ὑπάρχουσαν διὰ τὸ εὔσημον), τὸ ἄρα Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχει· ὑπέκειτο δὲ καὶ οὐδενί· τὸ αὐτὸν ἄρα καὶ τινὶ καὶ οὐδενί, δπερ ἀδύνατον. τὸ ἀδύνατον πάλιν ἡκολούθησεν οὐ διὰ τὴν μεταλήψιν τῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν· εἰ γάρ καὶ φευδόης ἦν, ἀλλ' οὐκ ἀδύνατος· δῆλον ἄρα, ὅτι διὰ τὸ ὑποθέσθαι ἡμᾶς τὸ ‘ἀνάγκη τινὶ τῷ Γ τὸ Α’ ἥτοι ‘οὐκ ἐνδέχεται οὐδενί’· ταῦτὸν γάρ ἔστι· φεῦδος ἄρα τοῦτο, ἀληθὲς δὲ τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον τὸ ‘ἐνδέχεται μηδενί’, δπερ ἔδει δεῖξαι. τοῦτο δὲ τὸ συμπέρασμα οὐκ ἔστι τοῦ κατὰ 10 τὸν δρισμὸν ἐνδεχομένου, διὸ φαστικά ἐξ ἀρχῆς, δπερ καὶ ἐλέγομεν ἀντιστρέψειν (κατὰ) τὰς καταφατικὰς καὶ ἀποφατικάς, ἀλλ’ ἔστι τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, δπερ ἡμισοῦ ἔστι τοῦ ἐνδεχομένου. δπως δὲ ἔχει τοῦτο, δείξομεν ὡδεῖς ἐκθέμενοι διαγράμματι πάσας τὰς προτάσεις.

οὐκ ἀνάγκη παντί

ἀνάγκη παντί

15 οὐκ ἀνάγκη τινί

οὐκ ἀνάγκη μὴ παντί δὲ τὴν μάχεται ἀνάγκη τινί
ἐνδέχεται μηδενί διὰ τὴν ἐνδέχεται παντί μάχεται οὐκ ἐνδέχεται μηδενί
ἐνδέχεται παντί διὰ τὴν ἐνδέχεται παντί μάχεται οὐκ ἐνδέχεται παντί
τὴν ‘ἐνδέχεται μηδενί’ βιούλομενοι δεῖξαι συναγομένην ἐλάβομεν τὴν ἀντιφατικῶς ἀντικειμένην ταύτη τὴν ‘οὐκ ἐνδέχεται οὐδενί’, ἵνα δεῖξαντες ταύτη ἀδύνατον τι ἀκολουθοῦν συναγάγωμεν τὴν ἀντιφατικῶς αὐτῇ ἀντικειμένην τὴν ‘ἐνδέχεται μηδενί’. ἐπειδὴ δέ, ὡς εἴρηται, διὰ τοῦ τρίτου σχήματος ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ λαμβανόντων ἡμῶν ὡς μίαν πρότασιν τοῦ συλλογισμοῦ τὸ ἐξ ὑποθέσεως λαμβανόμενον συμπέρασμα εἶναι τὸ ‘οὐκ ἐνδέχεται οὐδενί’ καὶ 25 τὴν ἐλάττονα πρότασιν εἰς ὑπάρχουσαν μεταλαμβανόντων, ἀδῆλον (δ’) ἔστιν ἐν τρίτῳ σχήματι ἐκ τῆς μίεως τοῦ ὑπάρχοντος καὶ τοῦ ἐνδεχομένου ποῖον συνάγεται συμπέρασμα (οὕπω γάρ οὐδὲν εἴρηται περὶ αὐτῶν), διὰ τοῦτο μεταλαμβανόμεν τὴν ‘οὐκ ἐνδέχεται οὐδενί’ πρότασιν εἰς τὴν ἴσοδυναμοῦσαν αὐτῇ τὴν ‘ἀνάγκη τινί’· δ γάρ οὐκ ἐνδέχεται οὐδενί, τοῦτο ἀνάγκη τινί μεταλαμβάνοντες τοίνυν τὴν ‘οὐκ’ ἐνδέχεται οὐδενί’ εἰς τὴν ‘ἀνάγκη τινί’ καὶ δεικνύντες ταύτη | τῇ ὑποθέσει ἀδύνατον τι ἀκολουθοῦν, ὡς ἔδειξαμεν τὸ τὸ Α τῷ Β 80^ν καὶ τινὶ καὶ οὐδενὶ ὑπάρχειν, καὶ διὰ τοῦτο ἐλέγχοντες ὡς φευδῆ τὴν ὑπόθεσιν τὴν ‘ἀνάγκη τινὶ τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχειν’ δείκνυμεν εἰκότες ἀληθῆ τὴν προσεχῶς ἀντικειμένην αὐτῇ τὴν ‘οὐκ ἀνάγκη τινί’ καὶ διὰ τοῦτο τὴν ‘ἐνδέχεται μηδενί’, δπερ ἐξ ἀρχῆς προούκειτο δεῖξαι. τοῦτο δὲ τὸ ‘ἐνδέχεται μηδενί’ οὐκ ἔστι τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον ἀλλὰ τὸ ἡμισοῦ τούτου, δπερ ἔστι τὸ ‘οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης’. πῶς καὶ τίνα τρόπον; (δτι) τῇ ‘ἐνδέχεται μηδενί’ ἀντίκειται δι’ ἐαυτὴν μὲν ἡ ‘ἀνάγκη τινί’, διὰ δὲ τὴν ‘ἐνδέχεται παντί’ ἴσο-

6 γάρ Phil.: δὲ P 8 ἀντιφατικῶς Phil. f. 45r: ἀντιφατικὸν ὡς P; cf. ad vs. 19, 20 10 διορισμὸν Phil.; at cf. 38, 8 δπερ Phil.: δηπερ P

11 κατὰ Phil.: om. P 13 ἐν διαγράμματι Phil. 19, 20 ἀντιφατικῶς Phil.:

ἀντιφατικὴν ὡς P; cf. ad vs. 8 20 ταύτῃ Phil.: ταύτῃ P 25 δ’ addidi:

δέ Phil. 30 οὐκ Phil.: om. P ut 37,7 37 δτι Phil.: om. P 38 ἐν-

δέχεται Phil.: ἐνδέχεσθαι P

δυναμοῦσαν αὐτῇ ἡ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’. ὥστε αἱ δύο μερικαὶ τοῦ ἀναγκαίου προτάσεις μάχονται τῇ ‘ἐνδέχεται μηδενί’, ἀλλ’ ἡ μὲν κατάφασις ἡ ‘ἀνάγκη τινί’ ὡς ἀντικειμένη αὐτῇ κατὰ πάντα, κατὰ ποσόν, κατὰ ποιόν, κατὰ τρόπον· ἡ δὲ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’ ἀντίκειται μὲν τῇ ‘ἐνδέχεται παντί’, ἐπεὶ δὲ ίσο-
 5 δυναμεῖ ἡ ‘ἐνδέχεται μηδενί’ τῇ ‘ἐνδέχεται παντί’, διὰ τοῦτο καὶ ‘ἡ ἀνάγκη μὴ παντί’ μάχεται τῇ ‘ἐνδέχεται μηδενί’. εἰ τοίνυν τῇ μὲν ‘ἐνδέχεται οὐδενί’ ὡς μὲν καταφάσει ἀπόφασις μάχεται ἡ *(οὐκ)* ἐνδέχεται οὐδενί, μάχονται δὲ κατὰ ποιόν, κατὰ ποσόν, κατὰ τρόπον ἀμφότεραι αἱ μερικαὶ τοῦ ἀναγκαίου προτάσεις κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον, δῆλον ἄρα, διτὶ ἡ ‘οὐκ ἐνδέχεται οὐδενί’
 10 περιέχει τὰς δύο μερικὰς τοῦ ἀναγκαίου προτάσεις. εἰ τοίνυν τοῦτο οὕτως ἔχει, εὑρίσκομεν. δὲ τῇ μὲν ‘ἀνάγκη τινί’ ὑποτιθεμένῃ ἀδύνατόν τι ἀκολουθοῦν, τῇ δὲ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’ οὐκέτι, δῆλον ἄρα, διτὶ τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον τῷ ‘ἀνάγκη τινί’ μόνως συνάγεται, διπερ ἐστὶ τὸ ‘οὐκ ἀνάγκη τινί’. εἰ τοίνυν αἱ δύο μερικαὶ τοῦ ἀναγκαίου, ὥσπερ εἴπομεν, περιέχονται ὑπὸ τῆς ‘οὐκ ἐν-
 15 δέχεται οὐδενί’, τὸ δὲ ἀντικείμενον τῇ ἔτερᾳ τούτων μόνον συνάγεται, δῆλον ἄρα, διτὶ τὸ ἡμισυ τοῦ ἀντικείμενου τῷ ‘οὐκ ἐνδέχεται οὐδενί’ ἐστὶ τὸ συναγόμενον, διπερ ἐστὶ τὸ ‘οὐκ ἀναγκαῖον τινί’· τοῦτο γάρ ἡν ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον τῷ ‘ἀνάγκη τινί’, φέπερ μόνῳ ὑποτεθέντι ἀδύνατόν τι ἡκολούθησεν.
 διτὶ γάρ τῷ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’ ὑποτεθέντι οὐδὲν ἀδύνατον | ἀκολουθεῖ, δῆλον 81·
 20 ἐξ αὐτῶν τῶν προτάσεων· εἰ γάρ τὸ Α ἀνάγκη μὴ παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχει, τὸ ἄρα Α οὐ παντὶ τῷ Β ὑπάρχει· ἡν δὲ οὐδενί· καὶ οὐδὲν ἀδύνατον τὸ αὐτὸν καὶ οὐδενὶ καὶ οὐ παντί.

Ζητήσεις δ’ ἀν τις, τί δῆ ποτε, *(εἰ)* οὐ μόνον τοῦ ‘ἀνάγκη τινί’ τιθεμένου ἀδύνατόν τι ἀκολουθεῖ ἀλλὰ καὶ τοῦ ‘ἀνάγκη παντί’, μὴ λέγομεν τὸ 25 ἀντιφατικῶς αὐτῷ ἀντικείμενον συνάγεσθαι τὸ ‘οὐκ ἀνάγκη παντί’. εἰ γάρ τὸ *(Α)* ἀνάγκη παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Β ὑπάρχει παντὶ τῷ Γ, τὸ ἄρα Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχει· ἡν δὲ καὶ οὐδενί· τὸ αὐτὸν τινὶ καὶ οὐδενί, διπερ ἀδύνατον. ὥστε οὐδὲν τὰ ἀντικείμενα ἀντιφατικῶς συνάγεται δι’ ἔκεινων ἀλλὰ καὶ διὰ τούτων. ὥστε, εἰ τῷ ‘παντὶ ἐξ ἀνάγκης’ ὑποτεθέντι ἀδύνατόν τι ἡκολούθησε, διὰ τί 30 μὴ λέγομεν τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον αὐτῷ συνάγεσθαι, λέγω δὲ τὸ ‘οὐκ ἀνάγκη παντί’; λέγω οὖν πρὸς τοῦτο, διτὶ, εἰ περιέχετο ἡ ‘ἀνάγκη παντί’ ὑπὸ τῆς ‘οὐκ ἐνδέχεται οὐδενί’, ἐλέγομεν ἀν καὶ τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον τῷ ‘ἀνάγκη παντί’ συνάγεσθαι, ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον τῷ ‘οὐκ ἐνδέχεται μηδενί’ τοῦτο ἐστὶ τὸ συναγόμενον. νῦν δὲ οὐ περιέχεται ὑπὸ αὐτῆς. ἡ δὲ 35 αἵτια, δι’ ἡν οὐ περιέχεται, αὕτη· εἰ γάρ τῇ ‘ἐνδέχεται οὐδενί’ ἀντίκειται ἡ ‘οὐκ ἐνδέχεται μηδενί’, ἡ δὲ ‘ἐνδέχεται μηδενί’ ίσοδυναμεῖ τῇ ‘ἐνδέχεται παντί’, ἡ δὲ ‘ἐνδέχεται παντί’ οὐκ ἀντίκειται τῇ ‘ἀνάγκη παντί’, οὐκ ἄρα περιέχει ἡ ‘οὐκ ἐνδέχεται οὐδενί’ τὴν ‘ἀνάγκη παντί’ ἀντικειμένως ἔχουσα τῇ ‘ἐνδέχεται παντί’ διὰ τὸ ίσοδυναμεῖν αὐτὴν τῇ ‘ἐνδέχεται μηδενί’. ἡκο-
 40 λούθησε δὲ διλῶς τῇ ‘ἀνάγκη παντί’ ἀδύνατον, διότι τῇ καθόλου ἀποφάσει δύο

7 οὐκ Phil: om. P ut 36,30 16 τῷ Phil.: τὸ P 17 ἀνάγκη Phil.: ἀναγκαῖον P
 (cf. 40,30) 18 et 19 ὑποτεθέντι Phil.: ὑποτιθέντι P 21 post δὲ alterum add.
 καὶ Phil. 23 εἰ addidi 26 a prius Phil.: om. P 35 οὐδενὶ scripsi:
 οὐδὲν P (μηδενὶ Phil. f. 45v)

μάχονται καταφατικά, ή τε καθόλου καὶ ή μερική, ή μὲν ὡς ἀντιφατικῶς ἀντικειμένη, ή δὲ ὡς ἐναντίως. διὰ ταῦτα οὖν καὶ τῇ ‘παντί’ τεθείσῃ [ἀδύνατόν τι] ἡκολούθησε τὸ ἀδύνατον οὐχ ὡς ἀντιφατικῇ ἀλλ’ ὡς ἐναντίᾳ. μόνως ἄρα ἔστι συναγόμενον τὸ ἀντικείμενον τῷ ‘ἀνάγκη τινί’, ὅπερ ἔστι τὸ ‘οὐκ ἀνάγκη τινί’, ὅπερ ταῦτόν ἔστι τῷ ‘οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης’. διαφέρει δὲ τὸ ‘οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης’ καὶ τὸ ‘ἐνδέχεται μηδενί’· καὶ διὰ τοῦτο ἔφην, ὅτι τὸ ‘ἐνδέχεται | μηδενί’ συναγόμενον ἐν τούτῳ τῷ συλλογισμῷ οὐκ ἔστι τοῦ κατὰ 81· τὸν δρισμὸν ἐνδεχομένου ἀλλὰ τοῦ ‘οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης’.

Ἐπὶ πλέον δέ ἔστι τὸ ‘οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης’ τοῦ ‘ἐνδέχεται μηδενί’. καὶ 10 ὅτι τοῦτό ἔστι, δεῖξομεν καὶ λογικώτερον καὶ διὰ παραδειγμάτων. καὶ λογικώτερον μὲν δι’ αὐτῶν τῶν προτάσεων οὕτως· τῇ ‘ἐνδέχεται μηδενί’ ἀντίκειται η τε ‘ἀνάγκη τινί’ καὶ η ‘ἀνάγκη μὴ παντί’, ὡς εἰρηται· ἐφ’ ὃν γὰρ ἔκεινη ψεύδεται, αὗται ἀληθεῖς, καὶ ἀνάπαλιν. τῷ δὲ ‘οὐκ ἀνάγκη τινί’, ὅπερ ταῦτόν 15 ἔστι τῷ ‘οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης’, ἀντίκειται μόνη η ‘ἀνάγκη τινί’· ὥστε καὶ ἐν ταῦθι, ἐφ’ ὃν η ἑτέρα ψευδής, η ἑτέρα ἀληθής, καὶ ἔμπαλιν. εἰ τοίνυν τῇ ‘ἐνδέχεται μηδενί’ δύο μάχονται τοῦ ἀναγκαίου προτάσεις, η τε ‘ἀνάγκη τινί’ καὶ η ‘ἀνάγκη μὴ παντί’, τῇ δὲ ‘οὐκ ἀνάγκη τινί’, ητις ἴσοδυναμεῖ τῇ ‘οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης’, η ἑτέρα τούτων μόνον η ‘ἀνάγκη τινί’, ἐφ’ ὃν ἄρα αἱ δύο προτάσεις, η τε ‘ἀνάγκη τινί’ καὶ η ‘ἀνάγκη μὴ παντί’, ἀληθεῖς, ἐπὶ 20 τούτων μόνον η ‘οὐκ ἀνάγκη τινί’ ψευδής· ἐφ’ ὃν δὲ η ‘ἀνάγκη τινί’ ἀληθής, ἐπὶ τούτων μόνον η ‘οὐκ ἀνάγκη τινί’ ψευδής, ητις ἴσοδυναμεῖ τῇ ‘οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης’. ἐπ’ ἐλαττόνων ἄρα ψεύδεται η ‘οὐκ ἀνάγκη τινί’ τῆς ‘ἐνδέχεται μηδενί’· εἰ δὲ ἐπ’ ἐλαττόνων ψευδής η ‘οὐκ ἀνάγκη τινί’, ἐπὶ πλειόνων ἀληθής. ὅτι δὲ μόνη η ‘ἀνάγκη τινί’ μάχεται τῇ ‘οὐκ ἀνάγκη τινί’, οὐκέτι 25 δὲ καὶ η ‘ἀνάγκη μὴ παντί’, δῆλον ἔξι ὃν καὶ συναληθεύουσιν ἐπὶ τινῶν δρῶν ὡς ἐπὶ τοῦ περιπατεῖν καὶ τοῦ ζώου. καὶ γὰρ τὸ λέγειν, θτι οὐκ ἀνάγκη τινί ζώιρ τὸ περιπατεῖν ὑπάρχειν, ἀληθές (οὐδὲν γὰρ ζῶον ἔξι ἀνάγκης περιπατεῖ), καὶ πάλιν τὸ λέγειν, ὅτι ἀνάγκη μὴ παντὶ ζώφ τὸ περιπατεῖν ὑπάρχειν, ἀληθές διὰ τὰ ἔρπετά· οὐδὲν γὰρ τῶν ἔρπετῶν περιπατεῖ. οὕτως μὲν οὖν κοινῷ 30 λόγῳ δεδείχθω ἐπὶ πλειόνων οὕσα τῆς ‘ἐνδέχεται μηδενί’ η ‘οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης’. δειχθήσεται δὲ καὶ τοῖς παραδείγμασι, λέγω δὲ διὰ τῶν δρῶν αὐτῶν. πάλιν γὰρ ἐπὶ τοῦ ζώου καὶ τοῦ περιπατεῖν τὸ μὲν εἰπεῖν ‘οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης ζώφ (τὸ περιπατεῖν ὑπάρχει) ἀληθεύει καὶ ἐπὶ τῶν περιπατούντων ζώων) καὶ ἐπὶ τῶν ἔρπετῶν· οὐκ ἔστι γὰρ ἀναγκαῖον τούτοις περιπατεῖν. τὸ δὲ ‘ἐνδέχεται 35 μηδενὶ ζώφ τὸ περιπατεῖν’ οὐκ ἔστιν ἀληθές ἐπὶ πάντων ἀλλ’ ἐπὶ τῶν περιπατούντων· | ἐπὶ δὲ τῶν ἔρπετῶν οὐκ ἔστιν ἀληθές, διότι, ἐφ’ ὃν τὸ ‘ἐνδέχεται μηδενί’, ἐπὶ τούτων καὶ τὸ ‘ἐνδέχεται παντί’ ἀληθές· εἰ τοίνυν τὸ ‘ἐνδέχεται παντί’ ἐπὶ τῶν ἔρπετῶν ψεῦδος, δῆλονότι καὶ τὸ ‘ἐνδέχεται μηδενί’. ἐπὶ πλειόνων ἄρα τὸ ‘οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης’ ἀληθεύει τοῦ ‘ἐνδέχεται μηδενί’.

1 ἀντιφατικῶς Phil.: ἀντιφατικὴ ὡς P; cf. 36,8. 19. 20 2. 3 ἀδύνατόν τι P: om. Phil. 8 διορισμὸν Phil.; cf. 36,10 18 et 21 μόνων Phil.: μόνων P 19 ἀληθεῖς scripsi: ἀληθής P (ἀληθεύουσιν Phil.) 26 περιπατεῖν Phil.: περιπατεῖ P 27 et 28 ὑπάρχειν Phil.: ὑπάρχει P 33 τὸ περιπατεῖν... ζώων Phil.: om. P

Δυνατὸν δὲ καὶ τὴν ἔκ δύο καταφατικῶν συζυγίαν δεῖξαι τῷ αὐτῷ τρόπῳ μὴ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον συνάγουσαν ἀλλὰ καὶ ταύτην τὸ ἡμισύ τοῦ ἐνδεχομένου συνάγουσαν. ὑποκείσθω δὲ πρῶτον ἡμῖν τὸ διάγραμμα. εἰ γάρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ὑπαρχόντως, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως, τὸ Α 5 ἄρα παντὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως ὑπάρχει. εἰ δὲ τοῦτο φεῦδος, ἀληθὲς τὸ ‘οὐκ ἐνδέχεται παντί’, διπερὶ ἴσοδυναμεῖ τῷ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’. εἰ τοίνυν τὸ μὲν Α τῷ Γ ἀνάγκη μὴ παντί, τὸ δὲ Β τῷ Γ ὑπάρχει μεταληφθείσης τῆς ἐνδεχομένης, τὸ ἄρα Α τῷ Β ὑπάρχει οὐ παντί· {ἢν δὲ καὶ παντί} τὸ αὐτὸν καὶ παντὶ καὶ οὐ παντί, διπερὶ ἀδύνατον. φεῦδος ἄρα τὸ ‘οὐκ ἐνδέχεται παντί’· ἀληθὲς δὲ τὸ ‘ἐν-
10 δέχεται παντί’, διπερὶ ἔδει δεῖξαι. ἔστιν οὖν καὶ ἐνταῦθα ὅμοιώς δεῖξαι, διτὶ τὸ ‘ἐνδέχεται παντί’ οὐκ ἔστι τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον ἀλλ’ ἡμισύ τούτου. εἰ γάρ μάχεται τῇ ‘ἐνδέχεται παντί’ ὡς καταφάσει ἀπόφασις ή ‘οὐκ ἐνδέχεται παντί’, μάχονται δὲ αὐτῇ {καὶ} αἱ δύο τοῦ ἀναγκαίου μερικαὶ προτάσεις, ή μὲν ‘ἀνάγκη μὴ παντί’ δι’ ἔστιν τὴν ὡς κατὰ πάντα ἀντικειμένην, μά-
15 χεται δὲ καὶ η̄ ‘ἀνάγκη τινί’ διὰ τὴν ‘ἐνδέχεται μηδενί’ ὡς ἴσοδυναμοῦσαν αὐτῇ, περιέξει ἄρα η̄ ‘οὐκ ἐνδέχεται παντί’ τὰς δύο τοῦ ἀναγκαίου μερικάς. εἰ γάρ αἱ δύο μερικαὶ τοῦ ἀναγκαίου μάχονται τῇ ‘ἐνδέχεται παντί’, μάχεται δὲ αὐτῇ {καὶ} η̄ ‘οὐκ ἐνδέχεται παντί’, περιέξει αὐτῇ ἄρα τὰς δύο: παλιν ἐῶν δύο τούτων λαμβανομένων ἐν τῷ συλλογισμῷ, τῇ μὲν ‘ἀνάγκη μὴ παντί’
20 ὑποτεθείσῃ εὑρήκαμεν ἀδύνατόν τι ἀκολουθοῦν, ὥστε τὸ ἀντικείμενον αὐτῇ εἶναι τὸ συναγόμενον· τῇ δὲ ‘ἀνάγκη τινί’ ὑποτεθείσῃ οὐδὲν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, ὥστε οὐ συνάγεται τὸ ἀντικείμενον. διτὶ γάρ οὐδὲν ἀδύνατον αὐτῇ ὑποτεθείσῃ ἀκολουθεῖ, δῆλον· εἰ γάρ τὸ Α ἀνάγκη τινὶ τῷ Γ, | τὸ δὲ Β παντὶ 82^v τῷ Γ ὑπαρχόντως, τὸ ἄρα Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχει· ἢν δὲ καὶ παντί, καὶ οὐδὲν 25 ἀδύνατον τὸ αὐτὸν καὶ παντὶ καὶ τινὶ. μόνως ἄρα συνάγεται τὸ ἀντικείμενον τῷ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’· τὸ δὲ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’ ἡμισύ ἢν τοῦ ‘οὐκ ἐνδέχεται παντί’· τὸ ἄρα ἀντικείμενον τῷ ἡμίσει τοῦ ‘οὐκ ἐνδέχεται παντί’ ἔστι τὸ συναγόμενον. πῶς οὖν οὐκ εἴπομεν τοῦτο ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας, ἀλλ’ ἐπὶ τῆς στερητικῆς μόνης; ἀκόλουθα, φῆσαιμι ἄν, ποιῶν ἐμαυτῷ, ἐπειδὴ τὴν 30 μὲν ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην μεταλαμβάνω εἰς τὴν καταφατικὴν {τὴν δὲ κατα- φατικὴν} οὐκέτι εἰς τὴν ἀποφατικήν, διὰ τοῦτο ἐπὶ μόνης τῆς στερητικῆς, ἐπειδὴ τὸ συμπέρασμα ἀποφατικὸν ἢν ἐνδεχόμενον κατὰ τὰς ἐνταῦθα παρα- λαμβανομένας προτάσεις, λέγω δὲ τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενί, καὶ διὰ τοῦτο εὐρί-
35 σκομεν αὐτῷ μαχομένας τὰς δύο τοῦ ἀναγκαίου μερικὰς προτάσεις, τὴν μὲν δι’ ἔστιν τὴν δὲ διὰ τὴν ‘ἐνδέχεται μηδενί’ τῇ ‘ἐνδέχεται παντί’, ἐπειδὴ λαμβάνομεν ἴσοδυνα- μοῦσαν τὴν ‘ἐνδέχεται μηδενί’ τῇ ‘ἐνδέχεται παντί’. ἐπειδὴ οὖν ἐνταῦθα εὐρίσκομεν τὰς τοῦ ἀναγκαίου δύο μερικὰς ἀντικειμένας τῇ ‘ἐνδέχεται μηδενί’

2 αὐτὴν Phil. 8 ἢν δὲ καὶ παντὶ Phil.: om. P; cf. vs. 24 11 τοῦ . . .
 ἐνδεχομένου Phil.; cf. 36,10. 11 et 40,36 13 καὶ Phil.: om. P 14 ἀντι-
 κειμένη Phil. 17 ἀναγκαίου Phil. f. 46r: ἀνάγκη P 18 καὶ Phil.:
 om. P 20 αὐτῇ Phil.: αὐτοῦ P 30. 31 τὴν δὲ καταφατικὴν Phil.:
 om. P 32. 33 παραλαμβανομένας Phil.: περιλαμβανομένας P ut 23,11. 12
 35 μὴ P: om. Phil.

καὶ διὰ τοῦτο περιεχομένας ὑπὸ τῆς ταύτης ἀποφατικῆς τῆς 'οὐκ ἐνδέχεται μηδενί' καὶ εὑρίσκομεν τὸ ἀντικείμενον μόνῳ τῷ ἔτερῳ τῶν μερικῶν προτάσεων συναγόμενον, διὰ τοῦτο ἐλέγομεν τὸ ἡμισυ τοῦ ἐνδέχομένου μόνον συνάγεσθαι. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ κατηγορικῇ συζυγίᾳ καταφατικὸν ἐνδεχόμενόν ἐστι 5 τὸ συμπέρασμα, οὐ μεταλαμβάνεται δὲ ἡ κατάφασις εἰς τὴν ἀπόφασιν, δῆλον ἄρα, ὅτι ἡ μία μόνη τοῦ ἀναγκαίου μερική πρότασις ἀντίκειται τῷ συμπέραματι ἡ 'ἀνάγκη μὴ παντί', ὥστε ἡ 'οὐκ ἐνδέχεται παντί' αὐτὴν μόνην περιέχει· τιθεμένη δὲ ταύτη ἀδύνατόν τι ἡκολούθει· δῆλον ἄρα, ὅτι τὸ ἀντικείμενον αὐτῇ ἐστιν ἀληθές. ἐστι δὲ αὕτη οὐχ ἡμισυ τοῦ ἐνδέχομένου ἀλλ' 10 δόλον· καὶ ἡ ἀντικείμενη ἄρα οὐχ ἡμισυ ἐσται τοῦ ἐνδέχομένου. εἰκότως ἄρα ἐπὶ τῆς καταφατικῆς συζυγίας οὐκ εἴπον συνάγεσθαι τοῦ ἐνδέχομένου τὸ ἡμισυ.

Καὶ ταῦτα μὲν μέχρι τούτου. ἐπανακτέον δὲ πάλιν τὸν λόγον ἐπὶ τὴν προκειμένην συμπλοκὴν ἔχουσαν ὥδε· εἰ τὸ Α τῷ Β μηδενὶ ὑπαρχόντως, τὸ δὲ Β τῷ Γ ἐνδέχομένως παντί, τὸ Α τῷ Γ ἐνδέχεται μηδενί. εἰ γὰρ μή, 15 τὸ ἀντικείμενον | τὸ 'οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ τὸ Α τῷ Γ', διεπαληγόττεον εἰς τὸ 83¹³ 'ἔξ ανάγκης τινί'. ἀλλὰ καὶ τὸ Β τῷ Γ παντὶ ὑπαρχόντως· μετειλήφθω γάρ πάλιν τὸ ἐνδέχομένον εἰς τὸ ὑπάρχον. γίνεται οὖν ἐν τρίτῳ σχήματι ἔξ ἀναγκαίας ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς μείζονος καὶ ὑπαρχούσης καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάστονος ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ὑπάρχον, ὡς ἐδείχθη, 20 συμπέρασμα. ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον τὸ τὸ Α τῷ Β τινὶ ὑπάρχειν· ἔκειτο γάρ μηδενὶ ὑπάρχειν. τὸ δὴ ἀδύνατον τοῦτο πάλιν οὐ παρὰ τὸ μεταλαμβάνειν ἡμᾶς τὴν καθόλου καταφατικὴν ἐνδέχομένην εἰς τὴν καθόλου καταφατικὴν ὑπάρχουσαν συνήθη· τοῦτο γάρ εἰ καὶ φεῦδος, ἀλλ' οὐκ ἀδύνατον· τὸ δ' ἀδύνατον ἀδυνάτῳ ἐδείχθη ἐπόμενον· παρὰ τὴν ὑπόθεσιν ἄρα τὴν 'οὐκ ἐνδέχεται μηδενί'· ἀληθές ἄρα τὸ 'ἐνδέχεται μηδενί'. τὸ συμπέρασμα δὲ τοῦτο τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ οὐκ ἐστι τοιούτου ἐνδέχομένου, οἷονπερ ἡμεῖς ἔξ ἀρχῆς ὠρισάμεθα· τοῦτο δὲ ἡ, δ ἀντιστρέφουσαν εἶχε τὴν 'μηδενί' πρὸς τὴν 'παντί'. τοῦτο δὲ τὸ συμπέρασμα οὐκ ἐστι τοιοῦτον. δητὶ γὰρ οὐ δύναται ἀντιστρέψειν πρὸς τὴν 'παντί', ἐδείξαμεν ἡδη θέντες τὸ ἀντικείμενον τῷ 'ἐνδέχεται παντί' 25 (λέγω δὴ τὸ 'ἀναγκαῖον μὴ παντί') καὶ μηδὲν αὐτῷ εὐργότες ἀτοπὸν ἀκολουθοῦν, ίνα οὗτως κατασκευάσωμεν τὸ ἀντικείμενον· ὥστε οὐ δύναται συμπεραίνεσθαι τὸ <ἀντικείμενον τῷ> 'ἀνάγκη μὴ παντί'. εἰ δὲ μὴ συμπεραίνεται, οὐκ ἄρα ίσοδυναμεῖ ἐνταῦθα τὸ συναγθὲν συμπέρασμα, λέγω δὲ τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενί, τῷ ἐνδέχεσθαι παντί· τὸ δὲ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδέχομένον ίσοδυναμούσας ταύτας 30 εἶχε τὰς προτάσεις. οὐκ ἄρα τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδέχομένου τοῦτο ἐστι τὸ συμπέρασμα ἀλλὰ τοῦ μηδενὶ ἔξ ἀνάγκης. τίς δὲ ἡ φύσις τούτου πρὸς τὸ 'ἐνδέχεται μηδενί', εἴπομεν. καὶ δητὶ τοῦτο ἐστι τὸ συναγόμενον, δῆλον· τῷ γάρ εἰς ἀδύνατον ἀπαγγῆγη βουλόμενοι κατασκευάσαι τὸ 'ἐνδέχεται μηδενί' καὶ λαβόντες τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ τὸ 'οὐκ ἐνδέχεται μηδενί', διερ ταύτον 35 ἐστι τῷ 'ἀνάγκη τινί', εἰς διεπελάθομεν διὰ τὸ σαφές, ὑπόθεμενοι οὖν τὸ

13 εἰ τὸ α . . . ἐνδέχομένον μηδενί (25) Al. 193, 25 — 194, 6

22 μεταλαμβάνειν Al. 194, 1: λαμβάνειν P 25 τὸ συμπέρασμα . . . ἐνδέχομένον (41, 25) Phil. f. 46r — 46v

30 ἀνάγκη Phil. (cf. 37, 17)

31 οὗτω Phil.: οἵπας P

32 ἀντικείμενον τὸ

(correxi τῷ) Phil.: om. P

33 διορισμὸν Phil.

36 φύσις P: διαφορὰ Phil.

'ἀνάγκη τινί' εῦρομεν ἀδύνατόν τι ἀκολουθοῦν. οὐκοῦν πᾶσα ἀνάγκη τὸ
ἀντικείμενον τούτῳ ἀληθὲς εἶναι τὸ 'έξ ἀνάγκης | οὐδενί'. τοῦτο γάρ τῷ 'έξ 83^τ
ἀνάγκης τινί' ἀντίκειται· τὸ γάρ 'έξ ἀνάγκης οὐδενί' ταῦτὸν τῷ 'οὐκ ἀνάγκη
τινί'. ἀνάγκη γάρ πᾶσα, ὅταν συλλογισμὸν διὰ τοῦ ἀδυνάτου δείκνυμεν, τὴν
5 ἀντικείμενην φάσιν, τουτέστι πρότασιν, τῇ ὑποθέσει, η ἀδύνατόν τι ἡκολούθησε,
ταύτην εἶναι ἀληθῆ.

"Ετι δὲ καὶ δρους ἐκθετέον, δι' ᾧ δείκνυται τέως μέν, διτι οὐ συνάγε-
ται τὸ 'ἐνδέχεται μηδενί'· κόραξ, διανοούμενον, ἄνθρωπος· κόραξ οὐδενὶ δια-
νοούμενῳ ὑπαρχόντως, διανοούμενον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται, καὶ κήραξ
10 οὐδενὶ ἀνθρώπῳ ἔξ ἀνάγκης· ὥστε τέως ἔχομεν διὰ τούτων, διτι οὐ συνάγεται
τὸ ἐνδεχόμενον. ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἀναγκαῖον ἀεί· οἷον κινούμενον οὐδεμιᾱͅ ἐπι-
στήμη ὑπάρχει, ἐπιστήμη παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται, καὶ κινούμενον οὐδενὶ
15 ἀνθρώπῳ ἔξ ἀνάγκης ὑπάρχει. ὥστε, εἰ μήτε ἀεί ἐνδεχόμενόν ἐστι τὸ συμ-
πέρασμα μήτε ἀναγκαῖον ἀεί, εἰκότως εἰρηται, διτι τὸ 'οὐδενὶ ἔξ ἀνάγκης' ἐστὶ
20 τὸ συναγόμενον. πλὴν διτι οὔτε τούτους οὔτε τοὺς πρὸ τούτων καλῶς ἐλάβημεν
δρους. καὶ διὰ τούτο βέλτιον αὐτοὺς ληπτέον, βαδίζον, ἀλλοιούμενον, ζῶον.
βαδίζον οὐδενὶ ἀλλοιούμενῳ ὑπαρχέτω, ἀλλοιούμενον παντὶ ζῷῳ ἐνδεχομένως,
καὶ βαδίζον οὐδενὶ ζῷῳ ἔξ ἀνάγκης. οὐ γάρ ἀληθὲς τὸ μηδενὶ ζῷῳ λέγειν
τὸ βαδίζειν ἐνδέχεσθαι, ἐπειδή, ἐφ' ᾧ τὸ 'μηδενί' ἀληθεύει, ἐπὶ τούτων
25 καὶ τὸ 'παντὶ ἐνδέχεται'· οὐ πάντα δὲ τὰ ζῶα βαδίζει· οὐδὲ γάρ τὰ ἔρπετα·
ὥστε διὰ τούτο οὐκ ἀληθὲς ἐπὶ τούτων τὸ εἰπεῖν μηδενὶ ἐνδέχεσθαι. μόνως
ἄρα ἀληθὲς τὸ 'οὐδενὶ ἔξ ἀνάγκης ζῷῳ τὸ βαδίζειν ὑπάρχει'· ἀληθὲς γάρ
καὶ ἐπὶ τῶν ἔρπετῶν, διτι οὐδενὶ αὐτῶν ἔξ ἀνάγκης τὸ βαδίζειν ὑπάρχει, ὥσπερ
δὴ καὶ πρὸ τούτου εἴπομεν. ὥστε τέως εἶχομεν διὰ τούτων, διτι οὐ συνάγε-
ται τὸ ἐνδεχόμενον.

'Εάν δὲ η μὲν μεῖζων καθόλου η καταφατικὴ ὑπάρχουσα η δὲ ἐλάττων
καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη, μενούσης μὲν τῆς ἐλάττονος ἀποφατικῆς οὐδὲν
συναχθῆσται· μεταλγηθείσης δὲ αὐτῆς εἰς τὸ καταφατικόν, ἐπεὶ τὸ μηδενὶ
30 ἐνδεχόμενον καὶ παντὶ ἐνδέχεται (ἀντιστρέψει γάρ ἀλλήλοις), ἐσται συλλογι-
σμός, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐδείχθη, ἐν οἷς ἐκ μὲν τῶν κειμένων
οὐδὲν συνήγετο, | μεταλγηθέντος δὲ τοῦ ἐνδεχομένου ἀποφατικοῦ εἰς ἐνδεχό-
μενον καταφατικὸν ἐγίνετο. ἐσται γάρ συμπέρασμα καθόλου καταφατικὸν ἐνδε-
χόμενον οὐσῆς τῆς συζυγίας ἐκ καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης τῆς ἐλάτ-
τονος, καθά δεδείχθαι δοκεῖ. εἰ μὲν οὖν η μεῖζων καταφατικὴ η [η]
35 ὑπάρχουσα, δῆλον διτι ἀντιστραφείσης τῆς ἐλάττονος γενήσεται συμπέρασμα
τοιούτον, οἷον ἐγίνετο καὶ ἐκ τῶν δύο καταφατικῶν. εἰ δὲ ἀποφατικὴ καὶ
η μεῖζων η, παλιν ἀντιστραφείσης τῆς ἐλάττονος εἰς τὴν καταφατικὴν τὸ
συμπέρασμα ἔσουσιν, οἷον η ἐκ τῆς μεῖζον ἀποφατικῆς ὑπάρχουσῆς τῆς δὲ
40 ἐλάττονος καταφατικῆς ἐνδεχομένης, λέγω δὴ τὸ 'οὐδενὶ ἔξ ἀνάγκης'· καὶ δοσα
ἀπλῶς εἰρηται ἐπ' ἐκείνων, ταῦτα καὶ ἐπὶ τούτων λεχθῆσεται. ἐάν δὲ ἀπο-
φατικὴ ὑπάρχουσα η ἐλάττων η, οὐδεὶς ἐσται συλλογισμός, καν τε ἐνδεχομένη

3 γάρ scripsi: δὲ P (cf. 54,3) 26 έάν δὲ . . . δοκεῖ (34) Al. p. 200,12—23 32 κα-
ταφατικὸν (ante ἐγίνετο) Al. 200,20: ἀποφατικὸν P 34 εἰ μὲν . . . λεχθῆσεται (40)
Phil. f. 46v η delevi

καταφατική ἡ μεῖζων καν τε ἐνδεχομένη ἀποφατική. καὶ τοῦτο, διὰ οὗτως
ἔχει, δεικτέον πάλιν τῇ τῶν ὅρων παραθέσει· οἶν τοῦ μὲν παντὶ λευκόν,
ζῶν, χιών, τοῦ δὲ μηδενὶ λευκόν, ζῶν, πίσσα. ἀληθέστερον δ' ἂν αἱ
προτάσεις κατὰ τὴν ἔκκειμένην συζυγίαν ἔχοιεν, εἰ λάθοιμεν ὥρους ἐπὶ μὲν
5 τοῦ παντὶ ὑπάρχειν κινεῖσθαι, λευκόν, περιπατεῖν· κινεῖσθαι παντὶ καὶ οὐδενὶ³
λευκῷ ἐνδέχεται, λευκὸν οὐδὲν περιπατοῦντι ὑπαρχόντως, καὶ τὸ κινεῖσθαι ἔξ
ἀνάγκης παντὶ περιπατοῦντι. τοῦ δὲ μηδενὶ κινεῖσθαι, λευκόν, ἔστως· κινεῖ-
σθαι παντὶ καὶ οὐδενὶ λευκῷ (ἐνδέχεται), λευκὸν οὐδὲν ἔστωτι ὑπαρχόντως,
καὶ κινεῖσθαι οὐδὲν ἔστωτι ἔξ ἀνάγκης.

- 10 Φανερὸν μὲν οὖν, διὰ καθόλου τῶν ὅρων ὄντων καὶ τῆς μὲν ὑπάρχειν
τῆς δὲ ἐνδέχεσθαι λαμβανομένης τῶν προτάσεων, διαν ἡ πρὸς τὸ ἐλάττον
ἄκρον ἐνδέχεσθαι λαμβάνηται πρότασις, ἀεὶ γίνεται συλλογισμός, πλὴν ὅτε
μὲν ἔξ αὐτῶν, ὅτε δὲ ἀντιστραφείσης τῆς | προτάσεως. τὸ δὲ ἔξ αὐτῶν εἰπὼν 84⁴
οὐ τοῦτο φημι, διὰ τῇ δι' εὐθείας δεῖξει (πάντες γάρ ἐδείχθησαν τῇ μετα-
15 λήψει τοῦ ἐνδεχομένου εἰς τὸ ὑπάρχον καὶ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ), ἀλλ'
διὰ οἱ φυλάξαντες τὸ ἴδιον ποιόν, οἷοι ἡσαν οἱ ἔχοντες τὴν ἐλάττονα καταφα-
τικήν. οἱ δὲ ἄλλοι οὐδὲ δι' ἀευτῶν ἐδείχθησαν, ἀλλὰ μετελήφθησαν ἔξ ἀπο-
φατικῶν εἰς καταφατικάς. τί οὖν, φήσειεν ἄν τις, οὐχὶ καὶ ἐπ' ἔκεινων
πάντων μετελαμβάνομεν τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον εἰς τὸν ὑπάρχοντα, ὥσπερ
20 καὶ ἐπὶ τούτων τὴν ἀπόφασιν εἰς τὴν κατάφασιν, ὥστε οὐδὲ ἐκεῖνοι δι' ἀευτῶν
ἐδείχθησαν; τί οὖν εἴποιμι ἄν; ὥσπερ οἱ ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ σχήματι
συλλογισμοὶ ἀνήγοντο εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα, οὐχ ὡς οὐκ ἔχοντες ἀφ' ἀευτῶν
τὸ ἀναγκαῖον (οὐδὲν γάρ ἡττον, εἰ μὴ ἀνηνέχθησαν εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα,
εἶχον ἔξ ἀνάγκης τὸ συμπέρασμα ἐπόμενον), ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἀνή-
25 γοντο ὥστε σαφεστέραν ἡμῖν τὴν δεῖξιν διὰ τῶν γνωριμωτέρων γενέσθαι, οὕτω
φημι καὶ ἐπὶ τῆς μεταλήψεως τοῦ ἐνδεχομένου εἰς τὸ ὑπάρχον, διὰ, καν μὴ
μετελήφθησαν αἱ προτάσεις, οὐδὲν ἡττον τὸ συμπέρασμα εἶχον ἐπόμενον. ἀλλ'
ἐπειδὴ ἀδηλος τέως ἡμῖν ἡ μεῖζης τοῦ ἀναγκαίου καὶ ἐνδεχομένου, διὰ τοῦτο
γνωριμωτέραν ποιοῦντες τὴν διδασκαλίαν μετελάθομεν τὴν ἐνδεχομένην εἰς τὴν
30 ὑπάρχουσαν. ἐν μέντοι ταῖς ἔχουσαις τὴν ἐλάττονα ἀποφατικὴν οὐχ ἀπλῶς
διὰ τὴν σαφήνειαν τῆς διδασκαλίας ἡ μεταλήψις γίνεται, ἀλλ' διὰ φυλαττημένης
τῆς ἀποφατικῆς τὸ δοσον ἐπ' αὐτῇ ἀσυλλόγιστός ἐστιν ἡ συζυγία· ἐπειδὴ δὲ
οὐκ ἀδύνατόν ἐστιν μεταλαμβάνειν αὐτὴν εἰς καταφατικήν, μεταλαμβανομένη
ποιεῖ τὴν συζυγίαν συλλογιστικήν. πότε δὲ ἔκαστον αὐτῶν καὶ δι' ἣν αἰτίαν;
35 εἰρήκαμεν, διὰ δι' ἀευτῶν μὲν δείκνυνται, διε ἔχουσι τὴν ἐλάττονα καταφατικὴν
εἴτε ὑπάρχουσαν εἴτε ἐνδεχομένην, δι' ἀντιστροφῆς δέ, διε δι' ἐλάττων ἐστὶν
ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη· δι' ἣν δὲ αἰτίαν, διὰ τῶν μὲν συλλογιστικῶν συζυγιῶν
χαρακτηριστικὸν τὸ ἐν πρώτῳ σχήματι τὴν ἐλάττονα εἶναι καταφατικήν, |
καὶ διὰ δι' ἡ ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη κατὰ τὸν ἐνδεχομένου προσδιορισμὸν δύναται 85
40 μεταληφθῆναι εἰς τὴν καταφατικήν.

3 ἀληθέστερον . . . ἔξ ἀνάγκης (9) Al. p. 201, 12—19 8 ἐνδέχεται ex Al. 201, 17
addidi (cfr. vs. 6) 13 τὸ δὲ ἔξ αὐτῶν . . . ὑπάρχει (48,6) Phil. f. 47r—49v

14 ἐδείχθησαν Phil.: ἐλήφθησαν P 34 ἐκάτερος Arist. 39 ἐνδεχομένου Phil.
(sed τοῦ pro τὸν): ἐνδεχόμενον P

'Εὰν δὲ ἡ μὲν μείζων τῶν προτάσεων καθόλου ἐνδεχομένη ἡ δὲ ἑτέρα *{ή}* ἐλάττων μερικὴ ἡ καταφατικὴ ὑπάρχουσα, τῆς μείζονος εἴτε καταφατικῆς εἴτε ἀποφατικῆς οὖσης συλλογισμὸς γίνεται, ὥσπερ ἐγίνετο καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων καθόλου προτάσεων, τουτέστιν ἐνδεχόμενον ἔσται τὸ συμπέρασμα. δείκνυνται 5 καὶ οὗτοι οἱ συλλογισμοὶ τῇ αὐτῇ δεῖξει, διὰ τοῦ κατὰ παντὸς καὶ τοῦ κατὰ μηδενός. εἰ γάρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ὑπάρχειν ἐνδέχεται, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ὑπάρχοντας μόνον, καὶ τὸ Α ἄρα τινὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως ὑπάρχει. ἐπει γάρ [*γάρ*] τὸ Α ἐνδεχομένως παντὶ τῷ Β, πᾶσιν ἄρα τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ ἐνδεχομένως ὑπάρχει· τὸ δὲ τῶν τοῦ Γ μέρος αὐτοῦ ἔστι· τὸ Α ἄρα ἐνδεχομένως *{τινὶ}* τῷ Γ 10 ὑπάρχει. ὅμοιώς δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς ἀποφατικῆς. δροὶ δὲ ὑπνοῦν, περιπατοῦν, ζῶν· τὸ ὑπνοῦν παντὶ περιπατητικῷ ἐνδεχομένως ὑπάρχει ἡ οὐχ ὑπάρχει, περιπατητικὸν τινὶ ζῶφ ὑπαρχόντως, καὶ συνάγεται 'τὸ ὑπνοῦν τινὶ ζῶφ ἐνδέχεται'.

'Οταν δὲ ἡ μὲν καθόλου ὑπάρχουσα ἡ ἡ δὲ ἐλάττων ἐνδεχομένη, ὥσπερ ἐπὶ τῶν καθόλου συζυγῶν τὰς οὕτως ἔχούσας ἐλέγομεν πάσας συλλογιστικὰς εἶναι, 15 δῆπος δὲν κατὰ ποιὸν ἔχωσιν, οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων φημί, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, οἵα εἰχον συμπεράσματα αἱ καθόλου συζυγίαι, τὰ αὐτὰ ταῦτα ἔχουσι καὶ αἱ ὅμοιώς ἔκειναις κατὰ τὸ ποιὸν ἔχουσαι μερικαί· ἀτελεῖς δέ εἰσι καὶ αὐται πᾶσαι αἱ συζυγίαι ὥσπερ καὶ αἱ καθόλου αἱ ὅμοιώς αὐταῖς ἔχουσαι, διότι οὐκ ἐκ τοῦ κατὰ παντὸς καὶ τοῦ κατὰ μηδενὸς δείκνυνται ἀλλὰ δεόνται τῆς *{διὰ}* τοῦ ἀδυνάτου δεῖξεως. 20 πᾶσαι· πλὴν οἱ μὲν διὰ τοῦ ἀδυνάτου δειχθήσονται, οἱ δὲ καὶ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς· καὶ γάρ οἱ δι' ἀντιστροφῆς δεικνύμενοι δεόνται καὶ τῆς δι' ἀδυνάτου δεῖξεως. δείκνυνται οὖν διὰ μὲν τοῦ ἀδυνάτου μόνον οἱ ἔχοντες τὴν ἐλάττονα καταφατικήν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου. εἰ γάρ τὸ Α παντὶ ἡ μηδενὶ τῷ Α ὑπάρχει, τὸ δὲ | Β τῷ Γ τινὶ ἐνδεχομένως, λέγω δή, δτι συνάγεται τὸ Α τινὶ ἡ οὐ παντὶ τῷ Γ ἐν- 85 δέχεσθαι ὑπάρχειν, ἐπὶ μὲν τῆς ἔχούσης τὴν μείζονα ἀποφατικὴν τὸ μὴ παντί, ἐπὶ δὲ τῆς ἔχούσης αὐτὴν καταφατικὴν τὸ τινί. εἰ δὲ τοῦτο ψεῦδος, ἀληθῆ τὰ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενα, ἐπὶ μὲν τῆς καταφατικῆς τὸ 'ἔξι ἀνάγκης οὐδενί', ἐπὶ δὲ τῆς ἀποφατικῆς τὸ 'παντί'. ἀλλ' ἀμφοτέραις ἀδύνατον τι ἀχολουθεῖ, ἐπὶ τῆς καταφατικῆς μέν, εἰ τὸ *(Α)* ἔξι ἀνάγκης μηδενὶ τῷ Γ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, 30 τὸ δὲ Β τῷ Γ ὑπάρχει τινί· μεταληφόμεθα γάρ πάλιν διὰ τὸ σαφὲς τὴν ἐνδεχομένην εἰς τὴν ὑπάρχουσαν· τὸ Α ἄρα οὐ παντὶ τῷ Β ὑπάρχει· ἣν δὲ καὶ παντί, δπερ ἀδύνατον. τὸ ἀδύνατον ἡκολούθησε διὰ τὸ ὑποθέσθαι *{τὸ Α τῷ Γ ἔξι ἀνάγκης μηδενί· ψεῦδος ἄρα τοῦτο, ἀληθὲς δὲ τὸ ἐνδέχεσθαι τὸ Α τῷ Γ τινί},* δπερ ἔδει δεῖξαι. ὅμοιώς καὶ ἐπὶ τῆς ἀπο- 35 φατικῆς ἔχει· λέγω γάρ, δτι συνάγει τὸ Α τῷ Γ ἐνδέχεσθαι μὴ παντὶ ὑπάρχειν. εἰ γάρ τοῦτο ψεῦδος, ἀληθὲς τὸ κατὰ πάντα ἀντικείμενον τὸ 'ἀνάγκη παντί'· ἐπει οὖν τὸ Α τῷ Γ ἀνάγκη παντί, τὸ δὲ Β τῷ Γ ὑπάρχει τινί, τὸ Α τινὶ τῷ Β· ἣν δὲ καὶ μηδενί, δπερ ἀδύνατον· ψεῦδος ἄρα τὸ 'ἀνάγκη παντὶ τῷ Γ τὸ Α', ἀληθὲς δὲ τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ παντί, δπερ ἔδει δεῖξαι. καὶ 40 οὗτοι μὲν οἱ διὰ τοῦ ἀδυνάτου μόνου δεικνύμενοι, διὰ δὲ τοῦ ἀδυνάτου καὶ

2 ἡ addidi 7 γάρ bis P 9 τιν Phil. f. 47v: om. P 11 περιπατητικῷ Phil.: περιπατητικῶς P 19 διὰ Phil.: om. P 28 ἀμφοτέροις Phil. 29 a Phil.: om. P 32 τὸ a... ἐνδέχεται (34) Phil. (τὸ a τῷ γ vs. 34 ipse addidi): om. P

τῆς ἀντιστροφῆς οἱ ἔχοντες τὴν ἐλάττωνα ἀποφατικήν· ἀντιστραφείσγες γάρ τῆς ἐλάττουνος οὗτως ἡ δὲ ἀδυνάτου γίνεται δεῖξις, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν πρότερον. σημειωτέον δέ, ὡς διαστήματα τὰς προτάσεις καλοῦμεν, ἐπειδὴ ἐξομιώσαι βουλήμεθα τὰ ἐν συλλογισμοῖς τοῖς κατὰ γεωμετρίαν. εἰκότας οὖν ὥσπερ αἱ προτάσεις ἀνάλογον (ἔχουσαι) ταῖς γραμμαῖς διαστήματα καλοῦνται ὥσπερ αἱ γραμμαί, οὗτως καὶ οἱ συλλογισμοὶ ἀνάλογον τοῖς σχήμασιν ἔχοντες, διότι ὥσπερ ἔκεινα ἐκ γραμμῶν οὗτας καὶ οὗτοι ἐκ προτάσεων σύγκεινται, σχήματα ἐκλήθησαν.

"Οταν δὲ ἡ ἐλάττων πρότασις οὖσα μερικὴ ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα ληφθῇ,
οὐ φημι ἔσεσθαι συλλογισμὸν, | καὶ εἰκότως οὐκέτι γάρ ἡ μερικὴ ὑπάρχουσα 86r
10 ἀποφατικὴ μεταλαμβάνεται εἰς τὴν καταφατικήν. δεικτέον δὲ αὐτήν, ὅτι
ἀσυλλόγιστός ἐστι, διὰ τοῦ ἀօρίστου, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἀπλοῖς συλλογισμοῖς
ἐλέγομεν τοῖς ἔχουσι μερικὴν ἀποφατικήν, διτὶ δεικνύνται αἱ τοισῦται ἀσυλλόγι-
στοι ἐκ τοῦ ἀօρίστου ἔχειν τὴν μερικὴν ἀποφατικήν. ἐπειδὴ γάρ ἀληθεύει τῇ
δι' ἔαυτὴν ἡ διὰ τὴν καθόλου ἀποφατικήν, δταν μὲν δι' ἔαυτὴν ἀληθεύει,
15 ὑποδύεται συλλογιστικὴν συζυγίαν τῷ δύνασθαι μεταλαμβάνεσθαι εἰς τὴν κατα-
φατικήν, διότι, δ μὴ ὑπάρχει παντὶ, τοῦτο τινὶ ὑπάρχει· διὰ τοῦτο ἐκβλητέον
αὐτὴν ὡς ἀօριστον. δταν δὲ λάβωμεν αὐτὴν διὰ τὴν καθόλου ἀληθεύουσαν,
τότε προδήλως ἀσυλλόγιστος οὖσα ἐλέγχεται· συνάγεται γάρ καὶ τὸ παντὶ καὶ
τὸ μηδενί. ἔστωσαν οὖν δροὶ τοῦ μὲν παντὶ κινούμενον, λευκόν, βαδίζον· κι-
20 νούμενον παντὶ λευκῷ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, λευκὸν ὑπαρχέτω μὴ παντὶ βαδίζοντι,
καὶ συνάγεται κίνησις παντὶ βαδίζοντι· ἐξ ἀνάγκης. τοῦ δὲ μηδενὶ κίνησις,
λευκόν, ἔστως· κίνησις ἐνδεχομένως παντὶ λευκῷ, λευκὸν μὴ τινὶ βαδίζοντι
ὑπαρχόντως, καὶ κίνησις οὐδὲν ἔστωτι ἐξ ἀνάγκης. λειπόμεναί εἰσι συζυγίαι
αἱ ἔχουσαι τὴν μείζονα μερικὴν τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου, αἵτινες ἀσυλλόγιστοι
25 πᾶσαι εἰσιν, δπως δὲ ἔχωσι τοῦ τε τρόπου καὶ τοῦ ποιοῦ. ὄμοιώς δέ, καὶ
μερικαὶ ἀμφότεραι ληφθῶσι, καὶ ἀμφότεραι ἀδιόριστοι τῇ δὲ μὲν μερικὴ ἡ δὲ
ἀδιόριστος· καὶ αὐται γὰρ πάλιν, δπως δὲ ἔχωσι κατά τε τὸ ποιὸν καὶ τοὺς
τρόπους, πᾶσαι ἀσυλλόγιστοι εἰσιν. ἀπόδειξις δὲ τοῦ ἀσυλλογίστους αὐτὰς εἶναι
ἡ αὐτή, ἡπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων ἀσυλλογίστων· αὕτη δὲ ἔστιν ἡ παραδειγμα-
30 τική. εὑρίσκονται γὰρ δροὶ συνάγοντες καὶ τὸ παντὶ καὶ τὸ μηδενί· ἐφ' ὧν
δὲ καὶ τὸ παντὶ καὶ τὸ μηδενὶ συνήγετο, αὐται ἀσυλλόγιστοι ἦσαν διὰ τὴν
ἀօριστίαν. ἔστωσαν οὖν δροὶ πάντων κοινοὶ τοῦ μὲν παντὶ ἐπιστήμη, κινού-
μενον, γραμματική· ἐπιστήμη τινὶ κινούμενῳ ἐνδεχομένῳ; ὑπάρχει τῇ μὴ
ὑπάρχει, κίνησις παντὶ τῇ μηδενὶ γραμματικῷ ὑπαρχέτω, καὶ | συνάγεται ἐπι- 86v
35 στήμη παντὶ γραμματικῷ ἐξ ἀνάγκης. τοῦ δὲ μηδενὶ ἐπιστήμη, κίνησις, ἵππος
τῇ ἀπλῶς ἀλογον· ἐπιστήμη ἐνδεχομένως τινὶ κινούμενῳ τῇ μὴ παντὶ, κίνησις
ὑπαρχέτω παντὶ τῇ μηδενὶ ἵππῳ, καὶ συνάγεται ἐπιστήμη ἐξ ἀνάγκης οὐδὲν
ἵππῳ. καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων ὄμοιώς.

Φανερὸν οὖν, ὅτι τῆς μείζονος προτάσεως καθόλου οὔσης δεῖ γίνεται
40 συλλογισμός, δταν τῇ ἐλάττων καταφατικὴ εἴη. ζητητέον δέ, μὴ ποτε οἱ δροὶ

5 ἔχουσαι Phil.: om. P 6 ἔκεινα Phil.: ἔκειναι P 7 σύγκειν Phil.: σύγκειν (sic) P
13 τὴν ἀληθείαν post ἀποφατ. add. Phil.; fort. post τὴν addendum 22 λευκῷ Phil. f. 48c:
λευκὸν P τινὶ P: παντὶ ut vs. 20 Phil. 26 ληφθῶσι Phil.: ἀδιόριστοι (aberrante librario
ad alterum ἀμφότερα) P 36 post ἀλογον add. ζῶν Phil. 37 μηδενὶ Phil.: μὴ P

οἱ ληφθέντες εἰς τὸ δεῖαι τὴν συζυγίαν τὴν ἔχουσαν τὴν ἐλάττονα μερικὴν ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν τῆς μείζονος καθόλου οὕστης ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς ἡ καταφατικῆς, ἐὰν οἱ αὐτοὶ ὅροι ληφθῶσι καὶ τῆς ἐλάττονος μερικῆς καταφατικῆς ὑπάρχουσης οὕστης, δεῖξουσιν αὐτὴν ἀσυλλόγιστον· συνάξουσι γάρ καὶ 5 τὸ παντὶ καὶ τὸ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης. λέγω γάρ οὗτως· κίνησις παντὶ λευκῷ ἐνδεχομένως, λευκὸν τινὶ βαδίζοντι ὑπάρχόντως, καὶ συνάγεται κίνησις παντὶ βαδίζοντι ἐξ ἀνάγκης. καὶ τὸ οὐδενὶ οὐτῶς· κίνησις παντὶ λευκῷ ἐνδεχομένως, λευκὸν ὑπάρχετω τινὶ ἔστωτι, καὶ κίνησις οὐδενὶ ἔστωτι ἐξ ἀνάγκης. ὅμοίως, καὶ ἐνδεχομένως ὑπάρχῃ ἡ μερική, τὰ αὐτὰ πάλιν συμβαίνει, ὥστε ἐκ τῶν 10 δρῶν τούτων δειχθήσονται καὶ αὐται ἀσυλλόγιστοι. τί οὖν ἐροῦμεν; εἴπομεν ἤδη, ὅτι δεῖ τὴν μείζονα πρότασιν μὴ ὄριζεσθαι χρόνῳ ὑπὸ τῆς ἐλάττονος· ὡρίζετο δὲ χρόνῳ, ὅπηρίκα ὑπερέτεινεν ὁ μέσος δρος τὸν μείζονα. εἰ γάρ τὸ λευκόν, διπερ ἔστιν ὁ μέσος δρος, κατηγορεῖται ἐπὶ τοῦ βαδίζοντος καὶ ἐπὶ τοῦ ἔστωτος, τὸ δὲ κινούμενον, ὁ μείζων, ἐπὶ μόνου τοῦ βαδίζοντος κατηγορεῖται, 15 οὐκέτι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἔστωτος, δηλονότι ἐπὶ πλέον ἔστιν ὁ μέσος δρος τοῦ μείζονος. εἰ δὲ τοῦτο, μερικὴ γίνεται ἡ μείζων πρότασις· μερικῆς δὲ αὐτῆς γινομένης ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία, ὥστε εἰκότως συνήγαγε καὶ τὸ παντὶ καὶ οὐδενὶ οὕτω καταφατικῆς οὕσης τῆς ἐλάττονος. εἰ μέντοι ἀποφατικὴ εἴη, οὐκέτι ὄριζεται ὁ μείζων ὑπὸ τοῦ ἐλάττονος ὑπερτείνοντος τοῦ μέσου τὸν μείζονα· εἰ γάρ καὶ ἐλέγομεν | τὸ λευκὸν μηδενὶ ὑπάρχειν βαδίζοντι μηδὲ ἔστωτι, 20 ἐπειδὴ ἀποφάσκεται αὐτῶν καὶ οὐ κατηγορεῖται, διὰ τοῦτο οὐκ ἔσται ἐπὶ πλειον τοῦ μείζονος. δῆλον οὖν, διτὶ η ἔχουσα τὴν μερικὴν ἀποφατικὴν τὴν δὲ μείζονα καθόλου δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔχειν τὴν ἐλάττονα ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν μόνον ἀσυλλόγιστος ἔστι καὶ οὐ διὰ τὸ ὄριζεσθαι χρόνῳ τὴν μείζονα.

Μίξις ἀναγκαίου καὶ ἐνδεχομένου.

Διαλεχθεὶς περὶ τῆς μίξεως τοῦ ἐνδεχομένου καὶ τοῦ ὑπάρχοντος τῆς ἐν τῷ πρώτῳ σχῆματι καὶ δεῖσας, ποῖαι μὲν αὐτῶν εἰσὶ συλλογιστικαί, ποῖαι δὲ ἀσυλλόγιστοι, νῦν τρέψομαι ἐπὶ τὴν μὲν τοῦ *(ἀναγκαίου καὶ τοῦ)* ἐνδεχομένου. Ιστέον γάρ, ὡς ἐπὶ τούτων γίνονται συλλογιστικαὶ συζυγίαι ὡσαύτως ἔχού- 30 σης τῆς τάξεως τῶν δρῶν, ὥσπερ εἰχε καὶ ἐπὶ τῆς μίξεως τοῦ ἐνδεχομένου καὶ τοῦ ὑπάρχοντος· λέγω δὲ τῆς μὲν μείζονος ἀναγκαίας οὕσης τῆς δὲ ἐλάττονος ἐνδεχομένης, δπως δὲ ἔχωσι κατὰ τὸ ποιὸν ἀμφότεραι. καὶ γάρ ἡ ἐλάττων ἡ ἀποφατικὴ [*ἡ*], οὐδὲν ἡττον συλλογιστικὴ ἔσται ἡ συζυγία μεταλαμβανομένης αὐτῆς εἰς καταφατικὴν διὰ τὸ ἐνδεχομένην εἶναι. ἐὰν δὲ ἡ 35 μείζων ἐνδεχομένη ἡ *ἡ* δὲ ἐλάττων ἀναγκαία, τῆς μείζονος ὅμοίως τὸ ποιόν ἔστιν ἀδιάφορον, τῆς δὲ ἐλάττονος οὐχεῖται, ἀλλὰ μόνον δεῖ αὐτὴν καταφατικὴν εἶναι, ἵνα γένηται συλλογιστική. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῆς μίξεως τοῦ ὑπάρχοντος

10. 11 ἤδη ὅτι transposui: ὅτι ἤδη P 12 post μείζονα add. κάνταῦθα τοίνυν ὑπερέτεινεν ὁ μέσος δρος τὸν μείζονα (*homoeotel.*!) Phil. 18 τὸ οὐδενὶ Phil. 19 ὑπερτείνοντος Phil.: ὑποτείνοντος P τὸν Phil.: τὴν P 24 μόνον Phil. f. 48v: μόνην P 28 ἀναγκαίου καὶ τοῦ Phil.: om. P 33 ἢ alterum om. Phil.

καὶ τοῦ ἐνδεχομένου διάφορα ἔγίνετο τὰ συμπεράσματα καὶ ποτὲ μὲν τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου ποτὲ δὲ ἀλλού τινός, οὕτως καὶ ἐπὶ τούτων. ἐὰν μὲν γάρ ὡσιν ἀμφότεραι καταφατικαὶ ἡ ἡ μείζων ἐνδεχομένη ἀποφατική, τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου ἐστὶ τὸ συμπέρασμα· ὅταν δὲ ἡ μείζων ἀποφατικὴ ἀναγκαῖα, οὐκέτι τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου ἐστὶ τὸ συμπέρασμα ἀλλὰ τοῦ συντρέχοντος τῷ ὑπάρχοντι. τέλειοι δὲ γίνονται συλλογισμοὶ ἐπὶ ταύτης τῆς μίζεως οἱ ἔχοντες τὴν ἀναγκαίαν καταφατικὴν οὖσαν ἐν τῇ ἐλάττονι τὴν δὲ μείζονα ἀποφατικὴν ἡ καταφατικὴν ἐνδεχομένην. δρούσις 95^r δὲ ἔχουσι καὶ αἱ μερικαὶ ἐπὶ τε τῶν συμπερασμάτων καὶ ἐπὶ τῶν τελείων, ὡς 10 εἶχον καὶ αἱ καθόλου συζυγίαι. τὸ δὲ ἐνδέχεσθαι ἐν τῷ συμπεράσματι ἐνταῦθα λαμβάνειν δεῖ οὐ κατὰ τὸν διορισμὸν ἀλλ’ ὥσπερ τὸ πρὸν ἐλαμβάνομεν, τὸ συντρέχον ἀλλιψ τινί, τουτέστι τῷ ὑπάρχοντι· κατηγορεῖται γάρ καὶ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος τὸ ἀπλώς ἐνδεχόμενον. τοῦ ⟨δ⟩ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν κατ’ οὐδένα τρόπον γίνεται συλλογισμός· εἰ δὲ τοῦτο, οδηγμῶς ἄρα τοῦ ἀναγκαίου 15 καίστι συλλογισμός. ἕτερον γάρ ἐστι τὸ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν ἡ τὸ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν· τὸ μὲν γάρ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν ⟨τὸ μηδαμῆ μηδαμῶς ὑπάρχον⟩ σημαίνει, δπερ φημὶ ἐνταῦθα μὴ συνάγεσθαι· τὸ δὲ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν τὸ ὑπάρχον μὲν οὐκ ἀναγκαῖος δὲ ἀλλ’ ἐνδεχομένως ἀποφασόμενον.

20 Ἐπειδὲ ἵκανῶς ἡμῖν περὶ τούτων εἴρηται, ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐκθετέον τὰς συζυγίας τῆς μίζεως τοῦ ἀναγκαίου καὶ τοῦ ἐνδεχομένου, καὶ δεικτέον, δτὶ ἐπ’ οὐδεμιᾶς τούτων ἀναγκαῖον συνάγεται συμπέρασμα ἀλλ’ ἐκεῖνο, δπερ προλαβὼν εἴρηκα πρῶτον δὲ ἐκθετέον τὰς ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν συζυγίας, τῆς μὲν μείζονος ἀναγκαῖας τῆς δὲ ἐλάττονος ἐνδεχομένης. ἐνδεχόμενον γάρ καὶ 25 θόλου καταφατικὸν συνάγεται συμπέρασμα. ἐστα τὸ παντὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως· λέγομεν, δτὶ τὸ Α παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεται. εἰ γάρ τοῦτο ψεῦδος, ἐσται τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον ἀληθὲς τὸ ‘οὐκ ἐνδέχεται παντί’, δπερ ταῦτον ἐστι τῷ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’. ἐπειδὲ οὖν τὸ Α τῷ μὲν Β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, τῷ δὲ Γ οὐ παντί, γίνεται τὸ δεύτερον 30 σχῆμα ἐξ ἀμφοτέρων ἀναγκαίων καὶ συνάγει τὸ Β τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης οὐ παντί· ὑπέκειτο δὲ καὶ παντὶ ἐνδέχεσθαι, δπερ ἀδύνατον. τὸ ἀδύνατον ἡκολούθησε διὰ τὸ ὑποθέσθαι ἡμᾶς τὸ Α τῷ Γ μὴ ἐνδέχεσθαι παντί· οὐκοῦν ψεῦδος τοῦτο, ἀληθὲς δὲ τὸ ἀντικείμενον ἀντιφατικῶς τὸ ἐνδέχεσθαι παντί. | δπερ 96^r ἐδεῖ δεῖξαι. φανερὸν δὲ καὶ δτὶ ἀτελῆς ὁ συλλογισμὸς οὗτος ἐστιν, εἰ γε διὰ 35 τοῦ ἀδυνάτου δέδεικται, καὶ δτὶ τὸ ἡμισυ τοῦ ἐνδεχομένου συνάγει, εἰ γε τῷ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’ ὑποτεθέντι τὸ ἀδύνατον ἡκολούθησε. πάλιν ἡ δευτέρα συζυγία ἡ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἡ τὴν ἐλάττονα ἀναγκαίαν ἔχουσα τὸ δὲ ἐνδεχόμενον πρὸς τῇ μείζονι τὸ ἐνδέχεσθαι καὶ αὐτὴ συνάγει διὰ τῆς ἐπ’ εὐθείας δεῖξεως· διὸ καὶ τέλειος ὁ συλλογισμός. ἐπειδὴ γάρ τὸ Α παντὶ ἐν- 40 δεχομένως τῷ Β, πᾶσιν ἄρα τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ ἐνδεχομένως ὑπάρχει· ⟨Ἐν δὲ⟩

9 δὲ P et Phil.: conicio δὴ 13 δ' ex Arist. addidi 16. 17 τὸ μηδαμῆ μηδαμῶς; ὑπάρχον Phil. f. 49r: om. P 33 ἀντιφατικῶς Phil.: ἀποφατικῶς P 38 αὐτὴ scripsi: αὐτῇ P 40 δὲ Phil.: om. P (cf. 48,4)

τῶν μερῶν τοῦ Β ἔστι τὸ Γ· τὸ Α ἄρα παντὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως ὑπάρχει. ἐν τούτῳ δὲ τῷ συμπεράσματι τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν συνάγεται ἐνδεχόμενον.

Εἰ δὲ μὴ ὅμοιοι σχῆμανες εἰεν αἱ προτάσεις, ἀλλ' ἡ μὲν ἀποφατικὴ οἷον ἡ μεῖζων, ἡ δὲ καταφατική, καθόλου δὲ ἄμφω, δταν ἡ μεῖζων ἀναγκαῖα ἦ, καθόλου ἀποφατικὸν ὑπάρχον συνάγεται. ἔστω γάρ τὸ Α οὐδενὶ ἔξ ἀνάγκης τῷ Β, τὸ δὲ Β ἐνδεχομένως παντὶ τῷ Γ· λέγω, δτι τὸ Α οὐδενὶ ὑπαρχόντως τῷ Γ. εἰ γάρ τοῦτο ψεῦδος, ἔστω τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον ἀληθὲς τὸ ὑπάρχειν τινὶ ἡ τὸ ἐναντίον τῷ οὐδενὶ τὸ ὑπάρχειν παντί. ἐπεὶ οὖν τὸ μὲν Α ἔξ ἀνάγκης οὐδενὶ τῷ Β, οὐδὲ τὸ Β οὐδενὶ τῷ Α ἔξ ἀνάγκης ὑπάρχει· ἀλλὰ 10 μήν καὶ τὸ Α παντὶ ἡ τινὶ τῷ Γ ὑπάρχει μόνον· καὶ συνάγεται τὸ Β τῷ Γ ἡ οὐδενὶ ἡ οὐ παντὶ ἔξ ἀνάγκης· ὑπέκειτο δὲ καὶ παντὶ (ἐνδέχεσθαι), δπερ ἀδύνατον. Ιστέον δέ, δτι οὐ μόνον, ἐὰν τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχειν παντὶ ὑποθώμεθα, ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, [ἀλλὰ καὶ ἐὰν τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἔξ ἀνάγκης τινὶ ἡ παντὶ ὑποθώμεθα, ἀδύνατον ἀκολουθεῖ] ἀλλὰ καὶ ἐὰν τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἔξ ἀνάγκης 15 τινὶ ἡ παντὶ ὑποτεθῇ, οὐδὲν ἡττον ἔψεται τὸ ἀδύνατον. ἔστω γάρ τῶν αὐτῶν δρῶν ὄντων τὸ Α τῷ Γ ἀνάγκη παντὶ ἡ τινὶ ὑπάρχειν· ἐπεὶ οὖν 'τὸ Α τῷ Β μηδενὶ ἀνάγκη' ὑπόκειται, καὶ τὸ Β τῷ Α ἔξ ἀνάγκης | οὐδενὶ ὑπάρχει· τὸ 96^v δὲ Α τῷ Γ ἀνάγκη παντὶ ἡ τινὶ ὑπετέθη· γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα καὶ συνάγεται 'τὸ Β τῷ Γ ἀνάγκη μηδενὶ ἡ μὴ παντί'. ὑπέκειτο δὲ καὶ ἐνδέ- 20 χεσθαι παντί, δπερ ἀδύνατον. ἐπὶ δέ, καὶ ὑποτεθῇ τὸ 'ἐνδέχεται παντὶ τῷ Γ τὸ Α ὑπάρχειν', καὶ οὕτως ἀδύνατον ἀκολουθεῖ. ὑποκείσθω γάρ τὸ Α τῷ Γ παντὶ ἐνδέχεσθαι· ἐπεὶ οὖν ὑπέκειτο καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι, καὶ τὸ Γ ἄρα τινὶ τῷ Β ἐνδέχεται ὑπάρχειν· ἀντιστρέφει γάρ οὕτως. εἰ τοίνυν τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Β ἐνδεχομένως, τὸ Α 25 ἄρα τινὶ τῷ Β ἐνδέχοιτο ἀν ὑπάρχειν· γίνεται γάρ τὸ πρῶτον σχῆμα· ὑπέ- κειτο δὲ ἔξ ἀνάγκης μηδενὶ τῷ Β τὸ Α, δπερ ἀδύνατον. εἰ τοίνυν καὶ τούτοις ὑποτεθεῖται τὸ ἀδύνατον ἡκολούθησεν, ἔσται τὰ ἀντικείμενα τούτοις ἀληθῆ, καὶ συμβήσεται μὴ μόνον τὸ ὑπάρχειν μηδενὶ συνάγεσθαι ἀλλὰ καὶ τὸ 'οὐκ ἀνάγκη παντί' ἡ 'οὐκ ἀνάγκη τινί' καὶ τὸ 'οὐκ ἐνδέχεται παντί'. τί οὖν 30 ἔστιν εἰπεῖν πρὸς ταῦτα; δπερ καὶ ἀλλοτε ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπον, δτι τὸ ἀδύνατον τούτοις ἡκολούθησε πᾶσιν οὐ διὰ τοὺς τρόπους ἀλλὰ διὰ τὸ ποιόν, ἐπειδὴ τῷ ὑπάρχειν οὐδὲν ὑποτεθέντι τὸ ἀντικείμενόν ἔστι τὸ καταφατικὸν ἡ τὸ ἀντιφατικῶς τὸ μερικὸν ἡ τὸ ἐναντίως τὸ καθόλου. ἐν πάσαις οὖν ταῖς ὑποθέσεσι τὸ αὐτὸ καταφατικὸν ληφθὲν εἰκότως τὸ αὐτὸ συνήγαγεν ἀδύνατον. 35 φανερὸν δέ, δτι καὶ τὸ ὑπάρχειν οὐδὲν συνάγεται· πρόδηλον, δτι καὶ τὸ ἐνδέ- χεσθαι μηδενί, ἀλλ' ἐνδεχόμενον οὐ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἀλλὰ τὸ ἀπλῶς ἐνδεχόμενον τὸ κατηγορούμενον καὶ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος.

Πάλιν ἔστω ἡ μεῖζων πρότασις: ἐνδεχομένη ἀποφατική, ἡ δὲ ἐλάττων ἀναγκαῖα καταφατική· φημὶ οὖν ἐνδεχόμενον καθόλου ἀποφατικὸν συνάγεσθαι 40 συμπέρασμα τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου καὶ οὐ τοῦ κατὰ τοῦ ὑπάρ-

11 ἐνδέχεσθαι Phil.: om. P (cf. vs. 20) 13. 14 uncinis inclusa delevi (cf. 32,3—5, 38,3. 4); Phil. f. 49^v cum vs. 15. 16 consentit 18 ὑπετέθη Phil.: ὑποτεθῇ ut vs. 15 P 35 post δτι prius habet ει Phil.

χοντος κατηγορούμενου. τοῦτο δὲ δείκνυται οὐ τῇ | εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆ⁹⁷ ἀλλὰ τῇ δὶ' εὐθείας δεῖξι διὰ μόνου τοῦ κατὰ μηδενός· διὸ καὶ τέλειός ἐστι συλλογισμός. ἐπει γάρ τὸ Α οὐδενὶ τῷ Β ἐνδέχεται, πάντων ἄρα τῶν μερῶν αὐτοῦ κεχώρισται ἐνδεχομένως· ἥν δὲ τῶν μερῶν τοῦ Β τὸ Γ ἐστί· παντὶ 5 γάρ τῷ Γ τὸ Β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει· τὸ ἄρα Α οὐδενὶ τῶν Γ ἐνδεχομένων ὑπάρχει. θτὶ δὲ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου γίνεται τὸ συμπέρασμα, δῆλον· η τε γάρ μείζων πρότασις οὕτως ἐλήφθη· ἐνδεχομένη γάρ· ἐρρέψῃ δὲ ἡμῖν, θτὶ τῆς μείζους οὔσης ἐνδεχομένης τέλειοι οἱ συλλογισμοὶ καὶ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου. καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς οὐκ 10 ἐστι δεῖξαι τοῦ ὑπάρχειν γινόμενον τὸ συμπέρασμα, ὡς ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτῆς συζυγίας ἐποιήσαμεν. εἰ γάρ ὡς ἐπ' ἔκεινης καὶ {ἐπὶ} ταύτης λαβόντες τὸ Α τῷ Γ μηδενὶ ὑπάρχειν τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ τὸ τινὶ ὑπάρχειν η καὶ τὸ παντὶ ὑποθοιμέθαι θέλοντες δεῖξαι τοῦ μηδενὶ ὑπάρχειν γινόμενον τὸ συμπέρασμα ἀλλ' οὐ τοῦ ἐνδέχεσθαι μηδενί, εἴτα κειμένη ταύτη προσλάβοιμεν τὸ Α τῷ Β 15 ἐνδέχεσθαι μηδενί, ἀσυλλόγιστος η συζυγία γίνεται οὖσα ἐν δευτέρῳ σχήματι ἐκ καταφατικῆς ὑπαρχούσης ἐπὶ μέρους καὶ καθόλου ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης τῷ τὸ ἐνδεχόμενον ισον εἶναι καταφατικῇ. ἔνεστι δὲ δεῖξαι καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ὑποκείσθω γάρ τὸ μὲν Α μηδενὶ τῷ Β ἐνδεχομένως, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ἀναγκαίως· λέγω, θτὶ οὐ δυνατὸν δεῖξαι τῇ εἰς ἀδύνατον 20 ἀπαγωγῆ τὸ Α μηδενὶ ὑπαρχόντως τῷ Γ, ὑποκείσθω γάρ τὸ ἀντικείμενον ἀντιφατικῶς τῷ ὑπάρχειν μηδενὶ τὸ ὑπάρχειν παντὶ, ήνα, ἐὰν τούτῳ ἀκολουθήσῃ τὸ ἀδύνατον, εἴπωμεν τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν εἶναι τὸ συναγόμενον. ἐπει οὖν τὸ Β τῷ Γ ἀνάγκη παντὶ ὑπάρχειν, καὶ τὸ Γ τῷ Β τινὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. εἰ τοινύν τὸ Α παντὶ τῷ Γ, ὡς η ὑπόθεσις, τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Β 25 ἐξ ἀνάγκης, γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα τῆς μίξεως τοῦ ὑπάρχοντος καὶ τοῦ ἀναγκαίου. τὸ ἄρα Α | τινὶ τῷ Β ὑπάρχει· ὑπέκειτο δὲ καὶ οὐδενὶ ἐνδέχεσθαι,⁹⁷ δπερ οὐκ ἀδύνατον· οὐκ ἄρα οὐδὲ διὰ τοῦ ἀδυνάτου δείκνυται τὸ ὑπάρχειν μηδενὶ συναγόμενον.

'Εάν δὲ η ἐλάττων ἀποφατικὴ εἴη, δταν μὲν ἐνδεχομένη η, τῆς μείζους 30 δηλονότι ἀναγκαίας οὔσης καὶ ἀδιαφορούσης κατὰ τὸ ποιὸν γίνεται συλλογισμὸς μεταλαμβανομένης τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς εἰς τὴν καταφατικήν. τὰ δὲ συμπεράσματα τοιαῦτα ἔσται, οἷα καὶ πρότερον ησαν ἐν ταῖς τοιαύταις συζυγίαις. τῆς γάρ ἐλάττονος ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς τῆς δὲ μείζους ἀναγκαίας η ἀποφατικῆς η καταφατικῆς, μεταληφθείσης τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς εἰς 35 καταφατικὴν αἱ αὐταὶ δηλονότι πάλιν συζυγίαι γίνονται· ὥστε καὶ τὰ αὐτὰ συμπεράσματα καὶ οἱ αὐτοὶ τρόποι τῶν δεῖξεων ταῖς προτέραις, λέγω δὴ ταῖς ἔχονσαις τὴν μείζονα ἀναγκαίαν η καταφατικὴν η ἀποφατικὴν τὴν δὲ ἐλάττονα ἐνδεχομένην καταφατικήν. ἐὰν δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι, τουτέστιν, ἐὰν δὲ ἀναγκαία η ἀποφατικὴ η ἐλάττων, οὐ ποιεῖ συλλογισμὸν· ἀπόλλυσι γάρ τοῦ πρῶτου

2 δι' {ἐπ' Phil.} εὐθείας scripsi cf. 42,14: δι' εὐθεῖαν P 6 οτὶ δὲ . . . καταφατική (17) Al. 210,3—20 11 ἐπὶ Al. 210,14: om. P 16 καὶ Al. 210,20: om. P 17 καταφατικὴ Al. ἔνεστι . . . τὸ συμπέρασμα (50,3) Phil. f. 49v—51r 26 ἐνδέχεσθαι Phil. 29 εἰη P: η Phil. f. 50r 36 ταῖς προτέραις, λέγω δὴ Phil.: τοῖς προτέροις λόγοις καὶ P 38 καταφατικὴν scripsi: ἀποφατικὴν P et Phil. μὴ ἐνδέχεσθαι] scil. σημαντὴ Arist. p. 36*26

συγγέματος τὸ ἕδιον μὴ ἔχουσα τὴν ἐλάττωνα καταφατικήν· οὐκέτι γὰρ μεταλλαρεῖν τὴν ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν εἰς καταφατικὴν οἶόν τε. οὐδὲ ὅταν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις ἀποφατικαὶ ὡσι, μὴ ἢ δὲ ἡ ἐλάττων ἐνδεχομένη ἀλλ’ ἀναγκαία. δροι δὲ οἱ αὐτοί, οἱ καὶ ἐπὶ τῆς μίεως τοῦ ὑπάρχοντος καὶ τοῦ 5 ἐνδεχομένου, τοῦ μὲν παντὶ λευκὸν μηδενὶ ἱππιφ, ἵππος οὐδενὶ κύκνῳ, καὶ λευκὸν παντὶ κύκνῳ, τοῦ δὲ μηδενί, εἰ ἀντὶ κύκνου κόρακα ληψόμεθα· λευκὸν γὰρ ἐνδεχομένως οὐδενὶ ἱππιφ, ἵππος οὐδενὶ κόρακι ἐξ ἀνάγκης, καὶ λευκὸν οὐδενὶ κόρακι ἐξ ἀνάγκης.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔσται καὶ ἐπὶ τῶν τὴν ἑτέραν μερικὴν ἔχουσῶν, 10 δηλονότι τὴν ἐλάττωνα, ὅνπερ δὲ ἀμφότεραι καθολικαὶ ἦσαν· κατὰ τε γὰρ τὰ συμπεράσματα ὡσαύτως ἔχουσι καὶ τοὺς τρόπους τῶν δεῖξεν, καὶ μόνῳ τῷ καθόλου καὶ τῷ μερικῷ ἔκεινων διαλλάττουσιν. ἔχθετέον δὲ πρότερον τὰς 15 ἀνομοιοτεχνίμονας συζυγίας πρώτας, ἐφ’ ὃν καὶ | ἡ διαφορὰ τῶν συμπερασμάτων 98^r ἐγίνετο (αἱ μὲν γὰρ τὸ ἐνδεχόμενον συνήγορον, αἱ δὲ τὸ ὑπάρχον), ἵνα κατὰ 20 συνέχειαν πληρώσωμεν τὸν περὶ τῶν ἀνομοιοτεχνίμονων λόγον. πρώτας δὲ ἔχθετέον τὰς τὸ ὑπάρχον συναγούσας. ὅταν οὖν ἡ μείζων ἀναγκαία ἡ ἀποφατικὴ καθόλου ἡ δὲ ἐλάττων μερικὴ καταφατικὴ ἐνδεχομένη, τὸ συμπέρασμα 25 ὑπάρχον ἔσται καὶ οὐ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, ὡς δέδεικται καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου συζυγῶν. ἔστω γὰρ τὸ μὲν Α ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ τῷ Β ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως ὑπάρχειν· λέγω, ὅτι τὸ Α τινὶ τῷ Γ οὐδὲν ὑπάρχει. εἰ γὰρ τοῦτο ψεῦδος, ἀλληλεῖς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον τὸ 30 ὑπάρχειν παντί. ἐπεὶ οὖν τὸ Α τῷ Β ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, καὶ τὸ Β τῷ Α ἐξ ἀνάγκης οὐδενί· εἰ τοίνυν τὸ Β τῷ Α ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, τὸ δὲ Α τῷ Γ ὑπάρχει παντί, ὡς ἡ ὑπόθεσις, γίνεται ἄρα τὸ πρῶτον σχῆμα τῆς μίεως τοῦ 35 ὑπάρχοντος <καὶ> ἀναγκαίου· ἐπὶ δὲ τῆς τοιαύτης μίεως τῇ μείζονι καθ’ ἡμᾶς τῶν προτάσεων ἡχολούθησε τὸ συμπέροχον· τὸ ἄρα Β οὐδενὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει· ὑπέκειτο δὲ καὶ τινὶ ἐνδέξεσθαι ὑπάρχειν, δπερ ἀδύνατον. τὸ ἀδύνατον ἡχολούθησε διὰ τὸ ὑποθέσθαι τὸ Α τῷ Γ παντὶ ὑπάρχειν· ψεῦδος 40 ἄρα τοῦτο· οὐκοῦν ἀλληλεῖς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον τὸ μὴ παντὶ ὑπάρχειν, δπερ δεῖται προσκείτο. ὅμοιας δέ, καὶ τὴν ἐλάττωνα ἐνδεχομένην μερικὴν ἀποφατικὴν ὑποθύμωμεθα, ἵνα ὅμοιοσχῆμων γένηται ἡ συζυγία ἐξ ἀμφοτέρων ἀποφατικῶν, τὸ αὐτὸν πάλιν * * * *.

* * * τῆς δὲ ἐλάττονος καταφατικῆς ἐνδεχομένης τὸ μὴ ὑπάρχειν συνήγετο συμπέρασμα καὶ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν τὸ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος δηλονότι κατηγορούμενον. [ἀπορία.] ἐπιζητήσαι δ’ ἂν τις, πῶς ἐνδεχόμενον ἦν τὸ συμπέρασμα ἐπὶ τῆς μίεως τοῦ ὑπάρχοντος καὶ τοῦ ἐνδεχομένου, ἥνικα δὲ μείζων ἀποφατικὴ ἡ ὑπάρχουσα ἡ δὲ ἐλάττων καταφατικὴ ἐνδεχομένη· καίτοι ἀνωτέρω ἔλεγον, δτι ἐπὶ τῆς τοιαύτης μίεως κατὰ ταῦτην τὴν συζυγίαν οὐ συνάγεται τὸ ἐνδεχόμενον ἀλλὰ τὸ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης. [λύσις.] λέγομεν | οὖν, δπερ κακεῖ 98^v 45 εἰρήκαμεν, δτι τὸ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης περιεκτικὸν ἔστι καὶ τοῦ ἐνδεχομένου

1 ἔχουσα Phil.: ἔχοντος P 5. 6 habet Phil., quae desideras, ἐνδέχεται (post λευκόδ.) et ἐξ ἀνάγκης (post κύκνῳ et vs. 6 ante παντί); at cf. 56,36.37 22 τῷ βPhil.: τῷ γP 25 καὶ Phil.: om. P 30 καὶ Phil.: καὶ P 32 deest γίνεται συμπέρασμα et huius missionis finis (Phil.f.50r—51r) 35 ἀπορία et 39 λύσις ut ex margine illata delevi 38 συνάγεται Phil.: συνάγεσθαι P

καὶ τοῦ ἀναγκαίου. ἐπειδὴ οὖν τὸ οὐδενὶ ἔξ ἀνάγκης κατά τί ἔστιν ἐνδεχόμενον, εἰ καὶ μὴ τὸ κατὰ τὸν διορισμόν, διὰ τοῦτο φῆμι, ὅτι τοῦ ἐνδεχομένου ἔστι τὸ συμπέρασμα. ὅτιον δὲ καὶ ὅτι πάντες ἀτελεῖς εἰσιν οἱ συλλογισμοί, ἐν οἷς ἡ ἐλάττων ἐνδεχομένη τῆς μείζονος ὑπαρχούσης οὔσης ἡ ἀναγκαία· διὰ γὰρ ὃ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς καὶ τῆς μεταλήψεως δείκνυνται ὅντες συνακτικοί. Ἡτις (εἰς) ἀδύνατον ἀπαγωγὴ, γίνεται διὰ τινος τῶν κειμένων σχημάτων.

Σχῆμα δεύτερον.

Ἐπειδὴ δὲ εἴρηται ἡμῖν περὶ πασῶν τῶν ἐν τῷ πρώτῳ μίζεων, μεταβατέον
ἐπὶ τὸ δεύτερον σχῆμα. Ιστέον, ὡς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ἐκ δύο ἐνδεχομένων
10 οὐ γίνεται συλλογισμὸς οὔτε καταφατικῶν οὔτε ἀποφατικῶν οὔσων, οὔτε ἀνήτης
ἡ μὲν καταφατικὴ ἡ δὲ ἀποφατική, οὐτ' ἀνὴρ ἀμφότεραι καθόλου ὡσιν, οὔτε
ἀνὴρ ἐτέρα ἐπὶ μέρους. τὸ δὲ αἵτιον, ὅτι ἐν δευτέρῳ σχήματι ἐδείχθη ἀδύ-
νατον ἐκ δύο καταφατικῶν προτάσεων γίνεσθαι συλλογισμόν. διὸ οὐδὲ ἔξ
15 ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων· καὶ γὰρ ἀποφατικαὶ ληφθῶσι, τῷ ἀντιστρέφειν ταῖς
ἀποφατικαῖς τὰς καταφατικὰς ἐνδεχομένας θίσιν δύνησονται ταῖς καταφατικαῖς.
ὅταν δὲ ἡ μὲν ὑπάρχουσά ἐστιν ἡ, δὲ ἐνδεχομένη, ὅταν ἡ καταφατικὴ πρότασις
ὑπάρχουσά ἐστιν, οὐδέποτε ἔσται συλλογισμός· καὶ γὰρ ἡ ἀποφατικὴ ἡ ἐνδε-
χομένη, διὰ τὸ πάλιν μεταλημβάνεσθαι τὴν ἀποφατικὴν εἰς καταφατικὴν καὶ
ὅμοιοι σχῆμονας γίνεσθαι τὰς προτάσεις ἀσυλλόγιστοι αἱ τοιαῦται συζυγίαι. δοκεῖ
20 δὲ ἀποφατικὴν τὴν ὑπάρχουσαν ἔχουσι, τῆς ἐνδεχομένης ὡς ἔτυχεν ἔχούσης,
εἴτε ἀποφατικῶς εἴτε καταφατικῶς; πάντως γίνεται συλλογιστικὴ ἡ συζυγία·
μένει γὰρ ἡ συζυγία τηνικαῦτα ἀνομοιοισχῆμονας ἔχουσα τὰς προτάσεις διὰ τὸ
[εἰς] ἀποφατικὴν εἶναι τὴν ὑπάρχουσαν, καταφατικὴν δὲ τὴν ἐνδεχομένην, κατὰ
δὲ τὰ ἡμῖν δοκοῦντα, καὶ ἀποφατικὴ ἡ ἡ ἐνδεχομένη, δύνασθαι ταύτην εἰς
25 καταφατικὴν μεταληφθῆναι καὶ ποιεῖν ἀνομοιοισχῆμονα τὴν συζυγίαν. δοκεῖ δὲ
τὴν ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν καθόλου εἶναι διὰ τὸ ἀντιστρέφειν δύνασθαι πρὸς
έαυτήν· εἰ γὰρ μερικὴ εἴη, οὐ ποιήσει συλλογισμόν.

Οσα δὲ | ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος καὶ τοῦ ἐνδεχομένου εἴρηται, τὰ αὐτὰ καὶ ὅταν 99r
ἡ μὲν ἐνδεχομένη τῶν προτάσεων ἡ δὲ ἀναγκαία. τὰ δὲ συναγόμενα συμπεράσματα
30 ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ἐπὶ τῆς μίζεως τοῦ ἐνδεχομένου πρὸς τὸ ὑπάρχον καὶ τῆς
μίζεως τοῦ ἐνδεχομένου πρὸς τὸ ἀναγκαῖον (ἐνδεχόμενα ὄντα τοιούτου ἐνδεχομένου
δεῖ λαμβάνειν ὄντα, οἷον ἡν καὶ τὸ ἐν πρώτῳ σχήματι ἐπὶ τῆς μίζεως τοῦ ἐνδεχο-
μένου) πρὸς τοὺς αὐτοὺς δύο τρόπους, δηλονότι τῶν συζυγῶν ὅμοίως ἔχουσῶν
ἐκείνοις τῶν ἐνταῦθα. οἷον ἐπὶ τῆς μίζεως τοῦ ἐνδεχομένου καὶ τοῦ ὑπάρχοντος,
35 τῆς μείζονος οὔσης ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης τῆς δὲ ἐλάττονος ἐνδεχομένης κατα-
φατικῆς, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος τοῦ οὐδενὶ ἔξ ἀνάγκης δεῖ λαβεῖν τὸ

2 μὴ τὸ κατὰ Phil. f. 51r: τὸ μηδὲ P 6 εἰς ἀδύνατον . . . καταφατικαῖς (15) Al. 217,28—
218,7 εἰς ἀδύνατον Al.: ἀδύνατος P 8 μίζεων Al. 217,32: μείζονων P 14 τῷ Al.
218,6: τὸ P 15 ἀποφατικαῖς τὰς καταφατικὰς Al. 218,6: ἀντιφατικαῖς τὰς ἀποφατικὰς P
16 ὅταν δὲ . . . ἐν δευτέρῳ (51,4) Phil. f. 51v—52r 20 ἀποφατικὴ scripsi: ἀποφατικαὶ P
et Phil. 21 ἀποφατικῶς . . . καταφατικῶς Phil.: ἀποφατικῆς . . . καταφατικῆς P 23 εἰς
delevi 27 ποιήσει scripsi: ποιήσεις P (ποιεῖ Phil.) 31 πρὸς τὸ ἀναγκαῖον, quod post
δηλονότι (34) habet P, transposui ἐνδεχόμενα . . . ἐνδεχομένου (32. 33) Phil.: om. P

συναγόμενον, διπερ ἐστὶ τὸ ἡμισυ τοῦ ἐνδεχομένου. ἐπὶ δὲ τῆς μίζεως τοῦ ἐνδεχομένου καὶ ἀναγκαίου ὁμοίως ἔχούσης πάλιν τῆς συζυγίας τὸ ἐνδεχόμενον μηδενὶ τὸ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος κατηγορούμενον. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συζυγῶν, ὥσπερ εἰχον αἱ τοῦ πρώτου σχήματος κατὰ τὰ συμπεράσματα, οὕτως ἔχουσι καὶ ἐν δευτέρῳ.

5 Ἐπεὶ δέ, διε τῶν κατὰ τὰς προτάσεις ἀντιστροφῶν ἐποιημέθι τὸν λόγον δεικνύντες, τίνες τίσιν ἀντιστρέψουσι, μὴ ἀντιστρέψειν μὲν ἑαυτῇ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην εἴπομεν, ὑπερεθέμεθα μέντοι τὴν αἰτίαν ἀποδώσειν, διστερον εἰπόντες ταύτην ἀποδώσειν, νῦν ἥδη δεικτέον, διε· καὶ ὁ καιρὸς ἀπαιτεῖ, τῷ τὰς ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ σχήματι συζυγίας συλλογιστικᾶς ἀν-
10 τιστροφῶν προσδεῖσθαι. πρῶτον μὲν οὖν ἐπ' αὐτῶν τῶν προτάσεων καὶ τῶν καθόλου λόγων γυμνάσομεν τὸν λόγον, διτοῦτο ἀδύνατον τὸ ἀντιστρέψειν τὴν καθόλου ἀποφατικήν, ἔπειτα διὰ τῆς τῶν ὅρων παραθέσεως (παραδειγματικὴ δὲ ἡ τοιαύτη πίστις), καὶ τρίτον, διτοῦ οὖδ', ὡς ἂν τις ὑπολάβθοι, οὐδὲ διὰ τῆς *{εἰς}* ἀδύνατον δείξεως δυνατὸν πιστώσασθαι, διτοῦ πρὸς ἑαυτὴν ἀντιστρέψειν ἡ τοῦ
15 καθόλου ἐνδεχομένου ἀποφατική. πρῶτον οὖν δι' αὐτῶν τῶν προτάσεων δείκνυμι οὕτως τῇ *{εἰς}* ἀδύνατον ἀπαγωγῇ προσγράψειν. οὐκ ἔπειδὴ τὸ Α τῶν Β ἐνδέχεται μηδενί, δυνατὸν ἀντιστρέψαντας εἰπεῖν, διτοῦ καὶ τὸ Β ἐνδέχεται μηδενὶ τῶν Α. εἰ γάρ δυνατόν, ὑποκείσθω ἀντιστρέψειν καὶ τὸ Α μηδενὶ τῶν Β ἐνδέχεσθαι καὶ τὸ | Β μηδενὶ τῶν Α ἐνδέχεσθαι. εἰ τοίνυν μηδενὶ τῶν 99^η
20 Α τὸ Β ἐνδέχεται, καὶ παντὶ ἄρᾳ ἐνδέχεται, διτοῦ αἱ προτάσεις τοῦ ἐνδεχομένου πρὸς ἑαυτὰς ἀντιστρέψουσι πᾶσαι, αἱ τε καταφάσεις πρὸς τὰς ἀποφάσεις καὶ *{αἱ}* ἀποφάσεις πρὸς τὰς καταφάσεις, οἷον αἱ ἐναντίαι, ἡ ‘πᾶς’ καὶ ἡ ‘οὐδεὶς’. ἀντιστρέψουσι γάρ αὗται πρὸς ἄλλήλας, ἡ τε ‘οὐδεὶς’ πρὸς τὴν ‘πᾶς’ καὶ ἀνάπαλιν καὶ ἡ ‘τίς’ πρὸς τὴν ‘οὐ πᾶς’. οὕτω μὲν αἱ ἐναντίαι· αἱ δὲ ἀντιφατικαὶ 25 ἀντιστρέψουσιν ἡ μὲν ‘πᾶς’ πρὸς τὴν ‘οὐ πᾶς’ ἡ δὲ ‘οὐδεὶς’ πρὸς τὴν ‘τίς’, οὐκέτι δὲ· καὶ τὸ ἀνάπαλιν ἡ ‘τίς’ πρὸς τὴν ‘οὐδεὶς’, οὐδὲ ἡ ‘οὐ πᾶς’ πρὸς τὴν ‘πᾶς’· εἰρηται γάρ ήμεν ἥδη ἐν τῷ περὶ τούτων λόγῳ, διτοῦ τὰ μὲν καθόλου εἰσάγει τὰ μερικά, οὐκέτι δὲ τὰ μερικά τὰ καθόλου. εἰ τοίνυν μηδενὶ τῶν Α τὸ Β ἐνδέχεται ὑπάρχειν, καὶ παντὶ ἄρᾳ ἐνδέχεται. πάλιν εἰ τὸ Α
30 οὐδενὶ τῶν Β ἐνδέχεται (τοῦτο γάρ ὑπόκειται ἐξ ἀρχῆς), διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ἡν εἴπομεν, καὶ παντὶ τῷ Β τὸ Α ἐνδέχεται· ὥστε συνάγεται ἐκ τούτου, διτοῦ, ἔπει τῷ Β παντὶ τὸ Α ἐνδέχεται, καὶ τῷ Α παντὶ τὸ Β ἐνδέχεται. ἡ ἄρα καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη, ὡς ἔφθην εἰπών, πρὸς ἑαυτήν, εἰ πρὸς τὴν καθόλου ἀποφατικήν, ἀντιστρέψει * * *. οὐδὲ γάρ, εἰ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐνδέ-
35 χεται, διότι κεῖται ἐνδέχεσθαι μηδενί, ἀνάγκη καὶ τὸ Β τῷ Α ἐνδέχεσθαι παντί· γίνεται γάρ οὕτως ἡ καθόλου καταφατική, ὡς ἔφθην εἰπών, πρὸς ἑαυτὴν ἀντιστρέψουσα, διπερ οὐκ ἐστιν ἀληθὲς οὐδὲ κατ' ἐκείνους, οὓς τούναντίον ήμεν δοκεῖ. ίδού γοῦν τὸ μὲν λευκὸν ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ, ἔπει καὶ μηδενὶ·

5 Ἐπεὶ δὲ . . . προσδεῖσθαι (10) Al. 219,35—220,3 10 πρῶτον μὲν . . . ἀντιστρέψει (34)

Phil. f. 52r 14 εἰς ἀδύνατον scripsi: ἀδύνατος P (cf. 52,12 et ad 50,6) 21 αἱ

alterum addidi 22 καὶ scripsi: δὲ P 24 μὲν οὖν Phil. 32 τῷ β, τῷ α ex τῷ β,
τῷ α (Phil.) corr. P¹ τῷ α, τῷ β ex τῷ α, τῷ β (Phil.) corr. P¹ 33 εἰ scripsi: ἡ P

(cf. ad 58,14) 34 deest velut διπερ ἀδύνατον· ἐν οὐδενὶ γάρ τρόπῳ ἡ καθόλου καταφατικὴ

πρὸς ἑαυτὴν ἀντιστρέψει (cf. Phil.) οὐδὲ . . . οὐχ ὑπάρχει (52,6) Al. 220,29—221,2

οὐκέτι μέντοι τὸν ἄνθρωπον ἐνδέγεται παντὶ λευκῷ εἶναι· τισὶ γάρ λευκοῖς
ἔξι ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει ὡς κύκνῳ, γίρῃ, μυρίοις ἄλλοις. εἰ δὲ φεῦδος τὸ
ἐνδέχεσθαι τὸν ἄνθρωπον παντὶ λευκῷ, φεῦδος καὶ τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενί⁵
ώστε οὐκ εἰ τὸ Α τῷ Β ἐνδέχεται μηδενί, καὶ τὸ Β τῷ Α ἐνδέχεσθαι μη-
δενί· οὐ γάρ τὸ μηδενὶ [καὶ τὸ Β τῷ Α ἐνδέχεσθαι μηδενί· οὐ γάρ τὸ μη-
δενὶ]¹⁰ ὑπάρχον τὴν τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην πρότασιν δεῖξει πρὸς ἔαυτὴν
ἀντιστρέφουσαν. οἷον εἰ τὸ Α οὐδενὶ τῶν Β ἐνδέχεται, λέγω, διτὶ καὶ τὸ Β
οὐδενὶ τῶν Α ἐνδέχεται. εἰ γάρ τοῦτο φεῦδος, ἔσται τὸ ἀντικείμενον ἀληθὲς
τὸ ‘οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ τῶν Α τὸ Β’, διπερ ταῦτὸν τῷ ‘ἀνάγκη τινί’.¹⁵ δι-
γάρ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, τοῦτο ἀνάγκη τινί. ἐπει οὖν τὸ Β ἔξι ἀνάγκης τινὶ¹⁶
τῶν Α οὐπάρχει, ὡς ἡ ὑπόθεσις, καὶ τὸ Α ἄρα τινὶ τῶν Β ἔξι ἀνάγκης ὑπάρχει.¹⁷
ἀντιστρέψει γάρ ἐν παντὶ τρόπῳ τὰ μερικὰ πρὸς ἔαυτά· ὑπέκειτο δὲ καὶ ἐν-
20 δέχεσθαι μηδενὶ τὸ Α τῶν Β· τὸ αὐτὸν ἄρα τῷ αὐτῷ καὶ ἐνδέχεται μηδενὶ¹⁸
καὶ ἀνάγκη τινί, διπερ ἀδύνατον. οὐκ ἄρα τὸ ‘ἀνάγκη τινί’ ἀληθές, τουτέστι
τὸ ‘οὐκ ἐνδέχεται μηδενί’.¹⁹ εἰ δὲ τοῦτο φεῦδος, ἀληθὲς τὸ ‘ἐνδέχεται μηδενὶ²⁰
τῶν Α τὸ Β’. οὕτω μὲν οὖν ἡ δοκοῦσα διὰ τοῦ ἀδυνάτου δεῖξις δεικνύναι
ἀντιστρέψειν τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην. ἐλεγκτέον οὖν αὐτὴν
25 οὐκ οὖσαν ἀληθῆ οὗτως· οὐ δεῖ, ὡς τῇ ‘ἀνάγκη τινί’ ὑποτεθείσῃ ἀδύνατόν τι
ἡκολούθησε, τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον τὸ ‘ἐνδέχεται μηδενί’ λέγειν ἀληθὲς
εἶναι καὶ διὰ τοῦτο ἀντιστρέψειν οἰεσθαι πρὸς ἔαυτὴν τὴν τοῦ ἐνδεχομένου
ἀπόφασιν· ἡ γάρ ‘οὐκ ἐνδέχεται μηδενί’, ἡν ὑπεθέμεθα, ἵνα δεῖξωμεν τὸ
ἀδύνατον, οὐ μόνον τὴν ‘ἀνάγκη τινί’ περιέχει ἀλλὰ καὶ τὴν ‘ἀνάγκη μὴ
30 παντί’. εἰ τοίνυν τῇς ‘οὐκ ἐνδέχεται μηδενί’ ἀμφότεραι αἱ μερικαὶ τοῦ
ἀναγκαίου μέρη εἰσί (περιέχονται γάρ ὑπ’ αὐτῆς), οὐ δεῖ τῷ ἐνὶ μόνῳ αὐτῆς
μέρει δεῖξαι τὸ ἀδύνατον ἀκολουθοῦν τῷ ‘ἀνάγκη τινί’, ἀλλὰ καὶ τῷ ‘ἀνάγκη
μὴ παντί’. δεῖ οὖν καὶ ταύτην ὑποθέμεθα καὶ δεῖξαι ἀδύνατόν τι ἀκολουθοῦν,²¹
ἵνα τῇ δλῃ προτάσσει τῇ ‘οὐκ ἐνδέχεται μηδενί’, τουτέστι τοῖς μέρεσιν αὐτῆς
35 πᾶσι, δεῖξαντες ἀκολουθοῦν τὸ ἀδύνατον τότε τὴν ἀντιφατικῶς αὐτῇ | ἀντικει-²²
μένην εἰσαγάγωμεν τὴν ‘ἐνδέχεται μηδενί’. διλον γάρ δεῖ δεῖξαι πρὸς ἔαυτὸν
τὸ ἐνδεχόμενον ἀντιστρέφον, τουτέστι τὴν δλην πρότασιν δλην πρὸς ἔαυτὴν
καὶ οὐ πρὸς τὸ ἥμισυ. ἀλλὰ μὴ τῇ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’ ὑποτεθείσῃ οὐδὲν
ἀδύνατον ἀκολουθεῖ· τὴν γάρ ἄρχην οὐδὲν ἀντιστρέψει· δηλον ἄρα, διτὶ οὐκ
40 ἔστι χρησαμένους τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ δεῖξαι τὴν ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην

1 εἶναι ομ. Al. 221,34 5 καὶ τὸ β... τὸ μηδενὶ (librarii errore aberrantis iterata) delevi

6 ληπτέον δὲ... ἔξι ἀνάγκης (55,9) Phil. f. 52r — 54r τοὺς Phil.: τὸ P 9 πάσῃ Phil.:

πᾶσι P 22 post τὸ alterum ras. P 25 δεῖ Phil. f. 52v: δὴ P 26 τὸ alterum Phil.:

τῷ P 31 αὐτῆς (post ὑπ’) Phil.: αὐτοῦ P οὐ δεῖ Phil.: οὐδὲ εἰ P 37 πρὸς δλην Phil.

πρὸς ἔσωτὴν ἀντιστρέψουσαν. ὥσπερ οὖν εἴ τις ἀξιώσει ἀντιστρέψειν πρὸς ἔσωτὴν τὴν καθόλου καταφατικὴν καὶ λέγοι οὗτως ‘ἐπεὶ τῷ Γ παντὶ τὸ Δ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, καὶ τῷ Δ τὸ Γ παντὶ ἐνδέχεται ὑπάρχειν’, εἰτα τοῦτο ἐπιχειρούμενον κατασκευάζειν (εἰ γάρ φεῦδος τὸ παντὶ (τὸ Γ) τῷ Δ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν, 5 ἀληθὲς ἄρα τὸ ‘οὐκ ἐνδέχεται παντὶ τῷ Δ τὸ Γ’), εἰτα ἀντὶ τούτου παραλάβοι τὸ ‘ἀνάγκη μὴ παντὶ’, κακῶς ποιεῖ, διότι ἐπί τινων δρῶν τὸ Γ τῷ Δ παντὶ ὑπάρχει, οὗτω δὲ παντὶ ὑπάρχει, ὡς τιστὶ μὲν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν τισι δὲ ὑπαρχόντως· καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει, διὰ τὸ μὴ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, ἀληθεύειν τὸ ‘ἀνάγκη μὴ παντὶ τῷ Δ τὸ Γ’, διότι δὲ πάλιν καὶ τινὶ ἐξ ἀνάγκης 10 ὑπάρχει, ἀληθεύειν τὸ ‘ἀνάγκη τινὶ’. οἵον ἔστω κινούμενον καὶ σῶμα· λέγω οὗτως· κινούμενον παντὶ σῶματι ὑπαρχόντως, καὶ ἔστιν ἀληθῆς ὁ λόγος· δύναμι 15 μαὶ ἐπὶ τούτων τῶν δρῶν ἀντιστρέψας εἰπεῖν καὶ ὅτι σῶμα παντὶ κινούμενῳ ὑπάρχει· ἀλλὰ τινὶ μὲν ἐξ ἀνάγκης οἷον τῇ κυκλοφορίᾳ τοῦ οὐρανοῦ, τινὶ δὲ οὐκ ἐξ ἀνάγκης οἷον τῇ βαδίσει· οὐδὲ γάρ ἀεὶ συνυπάρχουσιν ἀλλήλοις· σῶμα 20 καὶ βαδίσις· διόπερ οὐκ ἀναγκαίως ἡ συνύπαρξις αὐτῶν· ὥστε οὐ καλῶς τις λαμβάνει, ὅτι, εἰ μὴ τὸ Γ τῷ ⟨Δ⟩ ἐνδέχεται παντί, ἀνάγκη μὴ παντὶ μόνως· δέδεικται γάρ, ὅτι δυνατὸν εὑρεῖν δρους τὸ ὑπάρχειν παντὶ τῷ Δ τὸ Γ συναγαγόντας· εἰ δὲ παντὶ ὑπάρχει, φεῦδος τὸ λέγειν, ὅτι ἀνάγκη μὴ παντὶ μόνως, ἀλλ ὅτι καὶ ἀνάγκη τινὶ· ὥστε τῷ ἐνδέχεσθαι παντὶ δύο ἀντίκεινται προ- 25 τάσεις, ἡ τε ‘ἀνάγκη μὴ παντί’ καὶ ἡ ‘ἀνάγκη τινὶ’, καὶ οὐ δεῖ τὴν ‘ἀνάγκη μὴ παντί’ μόνην παραλαμβάνειν ὡς ἀντιφατικήν. ὥσπατως δὲ | καὶ τῇ 101· ‘ἐνδέχεται μηδενί’ αἱ αὐταὶ δύο ἀντίκεινται, καὶ οὐ δεῖ τὴν ‘ἀνάγκη τινὶ’ μόνην παραλαμβάνειν τοὺς εἰς ἀδύνατόν τι βουλομένους ἀπαγαγεῖν καὶ τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον τῷ ‘οὐκ ἐνδέχεται μηδενί’ εἰσάγειν τὸ ‘ἐνδέχεται μηδενί’. δῆλον οὖν ἡμῖν ἔστιν, ὅτι τοῦ ὄρισθεντος ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ἐνδεχομένου, οὐ μὴ ὄντος ἀναγκαίου τεθέντος δὲ οὐδὲν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ (ἔστι γάρ καὶ τὸ κοινότερον λεγόμενον ἐνδεχόμενον, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν), καὶ τῇ ἀποφάσει τῇ ‘ἐνδέχεται μηδενί’ καὶ τῇ καταφάσει τῇ ‘ἐνδέχεται παντί’ δύο εἰσὶ καὶ τὰ αὐτὰ ἔκστι φαντικά, τὸ ‘ἀνάγκη τινὶ’ καὶ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’. 30 ὥστε τοὺς κεχρημένους τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ ἐφ’ ἐκατέρᾳ τῶν προτάσεων τούτων ἀμφότερα δεῖ λαμβάνειν τὰ ἀντίκειμενα. ὑποτεθέντος δὲ τοῦ ‘ἀνάγκη μὴ παντί’ οὐδὲν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, ὥστε οὐ γίνεται συλλογισμός, τουτέστιν οὐδὲν ἀδύνατον συμπέρασμα ἡμῖν ἀκολουθήσει. εἰ δὲ μὴ ἀκολουθεῖται ἀδύνατον, οὐδὲ διὰ τούτου ἄρα δειγμήσεται ἀντιστρέψουσα πρὸς ἔσωτὴν ἡ τοῦ ἐνδεχομένου καθόλου ἀπόφασις. φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, δτι οὐκ ἀντιστρέψει ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη.

Ἐπεὶ δὲ εἴπομεν τὰ χρήσιμα ἡμῖν ἔσθμενα πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐν δευτέρῳ σχήματι συλλογισμῶν, νῦν ἐπὶ τὰς συζυγίας αὐτὰς μετελευσόμενα

1 ἀξιώσειν Phil.; at cf. 78, l. 26 2 τῷ γ παντὶ τὸ scripsi: τὸ γ παντὶ τῷ P (τὸ δ παντὶ τῷ γ Phil.) 3 τῷ δ τὸ scripsi: τὸ δ τῷ P (τὸ γ παντὶ τῷ δ Phil.) 4 τὸ γ Phil.: om. P post κατασκευάζειν add. οὗτως Phil. 8 συμβαίνει Phil.: συμβαίνειν P 11 οὗτως superscr. P 16 δ Phil. f. 53r: om. P 17. 18 συνάγοντας Phil. 18 τὸ λέγειν ὅτι Phil.: ὅτι τὸ λέγειν P 23 ἀπαγαγεῖν Phil.: ἀπαγαγεῖν P 38 δευτέρῳ σχήματι Phil.: δύο σχήμασι P

δεικνύντες, δτι ούκ ἐνδέχεται ἔξ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ἐνδεχομένων ἐν
δευτέρῳ σχήματι συλλογισμὸν γενέσθαι. δεῖ γάρ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ἀν-
ομοιοσχήμονας είναι τὰς συλλογιστικὰς προτάσεις· ἐνδεχομένων δὲ ἀμφοτέρων
οὐσῶν ἀδύνατον αὐτάς, ὅπεις ἀνηφθῶσιν, ἀνομοιοσχήμονας είναι δεὶ τῆς
5 ἀποφατικῆς μεταλαμβανομένης εἰς τὴν καταφατικήν. ὑποκείσθω γάρ συζυγία
ἐκ τῆς μείζονος ἀποφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττονος καταφατικῆς· οἷον τὸ Α τῷ
μὲν Β μηδὲν ἐνδεχομένως τῷ δὲ Γ παντὶ· ταῦτη οὔτε δι' ἀντιστροφῆς
δεῖξαι δυνατὸν ἀνάγοντας εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα οὔτε τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ
οὔτε τῇ τῶν ὅρων παραθέσει. καὶ δτι μὲν δι' ἀντιστροφῆς οὐ δυνατόν,
10 δῆλον· δέδεικται γάρ, δτι ἡ ἀπόφασις | τοῦ ἐνδεχομένου ούκ ἀντιστρέψει 101·
πρὸς ἕαυτήν. ἀλλ' οὐδὲ διὰ τοῦ ἀδυνάτου· τεθέντος γάρ τοῦ Β παντὶ τῷ Γ
ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν οὐδὲν συμβαίνει φεῦδος· ἐνδέχοιτο γάρ δν τὸ Α τῷ Γ
καὶ παντὶ καὶ μηδὲν ὑπάρχειν. οὐ δυνατὸν τοίνυν οὐδὲ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπα-
γωγῇ συμπέρασμά τι συναγαγεῖν ἐν δευτέρῳ σχήματι. ἔστω γάρ τὸ Α τῷ
15 Β ἐνδέχεσθαι μηδὲν τῷ δὲ Γ ἐνδέχεσθαι παντί. ὕστατον οὖν, εἰ δυνατὸν τῇ
εἰς ἀδύνατον δεῖξαι χρήσασθαι. ὑποκείσθω γάρ συνάγειν, δτι τὸ Β ἐνδέχεται
μηδὲν τῷ Γ ὑπάρχειν· τοῦτο γάρ συνῆγεν ἄν, εἰπερ συνῆγε· δεικνύομεν οὖν
τοῦτο μὴ δυνατὸν τῇ δεῖξει (τῇ διὰ) τοῦ ἀδυνάτου. εἰ γάρ φεῦδος τὸ 'ἐν-
δέχεται μηδὲν τῶν Γ τὸ Β', ἔσται τὸ 'ούκ ἐνδέχεται μηδὲν' ἀληθές, δπερ
20 ταῦτόν ἔστι τῷ 'ἀνάγκη τινί'. εἰ τοίνυν τὸ Α ἐνδέχεται μηδὲν τῷ Β, τὸ
δὲ Β ἀνάγκη τινὶ τῷ Γ, γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα ἐκ τῆς μείζονος ἐνδεχομένης
ἀποφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττονος ἀναγκαίας μερικῆς καταφατικῆς· συνάγει δὲ τὸ
Α οὐ παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι· ἦν δὲ καὶ παντὶ ἐνδεχομένως, καὶ οὐδὲν
ἀδύνατον τὸ παντὶ ἐνδεχόμενον ἐνδέχεσθαι μὴ παντί. οὕτως μὲν *(οὖν)* οὐ
25 δυνατὸν τῇ δι' ἀδυνάτου χρήσασθαι δεῖξει. ὅλως δέ, εἰ συνάγουσί τι συμπέ-
ρασμα αἱ τοῦ ἐνδεχομένου προτάσεις ἐν δευτέρῳ σχήματι, ἐνδεχόμενον συνά-
γουσιν, ἐπει ἀμφότεραι εἰσιν ἐνδεχόμεναι· καὶ τοῦτο πάντως ἀνάγκη ἡ κα-
ταφατικὸν είναι ἡ ἀποφατικόν. εἰ μὲν οὖν καταφατικὸν ὑπόθοιτο είναι τὸ
συμπέρασμα, πρῶτον μὲν ἀλογὸν τῆς μιᾶς ἀποφατικῆς οὔσης μὴ ἀποφατικὸν
30 είναι τὸ συμπέρασμα, εἰ γε ἀληθῆς ὁ λόγος, δτι τῇ κείρονι τῶν προτάσεων
ἔπειται τὸ συμπέρασμα. ἐπειτα ἐλέγχεται τὸ τοιοῦτον τῇ τῶν ὅρων παρα-
θέσει, δι' ὃν συνάγεται καὶ τὸ 'ἀνάγκη μηδὲν'· λευκὸν γάρ ἐνδέχεται ἵππῳ
μὲν μηδὲν ὑπάρχειν ἀνθρώπῳ δὲ παντί, καὶ δμως ἵππος ἔξ ἀνάγκης ἀνθρώπῳ
οὐχ ὑπάρχει. δτι μὲν οὖν οὐ γίνεται καταφατικὸν συμπέρασμα, δῆλον ἔξ ὃν
35 διὰ τῶν ὅρων εὑρήκαμεν τὸ ἔξ ἀνάγκης μηδὲν συναγόμενον· τοῦτο γάρ ἀναι-
ρετικόν ἔστι πάντων τῶν | καταφατικῶν. δτι δὲ οὐδὲ ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον 102·
συνάγεται, δῆλον ἔξ ὃν τὸ ἀνάγκαιον ἀποφατικὸν διὰ τῶν ὅρων συνηγάγομεν·
τοῦτο γάρ ἀναιρετικόν ἔστι πασῶν τῶν τοῦ ἐνδεχομένου προτάσεων. ὥστε
οὔτε καταφατικὸν οὔτε ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον συνάγεται· ταῦτα μὲν οὖν

3 δε Phil.: γάρ P (cf. 56, 10)

11 τεθέντος Arist.: τιθέντος P

12 συμβαίνει

Arist.: λαμβάνει P

16 δεῖξει χρήσασθαι Phil.: χρήσει δεῖξασθαι P

18 τῇ διὰ

τοῦ ἀδυνάτου Phil. f. 53r: τοῦ δυνατοῦ P

23 οὐδὲν Phil.: οὐδὲν P

24 οὖν

Phil.: om. P

25 εἰ συνάγουσι Phil.: εἰσάγουσι P

28 τις ὑπόθοιτο Phil.

30 γε Phil.: δὲ P

36 ἀποφατικὸν Phil.: καταφατικὸν P

ειρήσθω τῆς μείζονος οὕσης ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης τῆς δὲ ἐλάττωνος καταφατικῆς. ἀλλὰ δὴ κανὸν ἀμειψθεῖη ἡ τάξις καὶ ἡ μὲν μείζων εἰη καταφατικὴ ἡ. δὲ ἐλάττων ἀποφατική, καὶ οὖτως ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία. ὅμοίως δέ, κανὸν ὄμοιοσχήμονες ὁσιν αἱ προτάσεις· ἐπὶ πασῶν γάρ τούτων τῶν συζυγῶν 5 οἱ προσεχῶς εἰρημένοι δροὶ πρὸς τὸ δεῖξαι αὐτὰς ἀσυλλογίστους ἀρκέσουσι τὸ ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν συνάγοντες. καὶ δταν ἡ μὲν καθόλου ἡ δὲ ἐπὶ μέρους ἡ ἀμφότεραι κατὰ μέρος ἡ ἀδιόριστοι ἡ σαχῶς ἄλλως ἐνδέχεται μεταλαβεῖν τὰς προτάσεις· πᾶσαι γάρ ἔσονται ἀσυλλόγιστοι· συνάγουσι γάρ διὰ τῶν αὐτῶν δρῶν καὶ τὸ παντὶ καὶ οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης. φανερὸν οὖν, δτι ἐν δευτέρῳ 10 σχήματι ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ἐνδεχομένων οὐδῶν οὐκ ἔσται συλλογισμός.

Ἐπεὶ δ' ἔδείξαμεν, δτι ἔκ δύο ἐνδεχομένων προτάσεων ἐν δευτέρῳ σχήματι οὐ γίνεται συλλογισμός, ἐπὶ τὰς μέτεις μετέλθωμεν· καὶ λέγομεν, δτι, ἀν ἡ μὲν ὑπάρχουσα εἰη καταφατικὴ ἡ, δὲ ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ, οὐδεὶς ἔσται 15 συλλογισμός, ὅπως ἀν ἔχουσαι ληφθῶσιν αἱ προτάσεις, ὡς φανεροῦ δηλονότι δντος, εἰ ἀμφότεραι εἰεν καταφατικαί, [καὶ] μηδὲν συναχθήσεσθαι συλλογιστικῶς. δτι δὲ οὕσης τῆς ὑπάρχούσης καταφατικῆς ἀποφατικῆς δὲ τῆς ἐνδεχομένης οὐδὲν συνάγεται συλλογιστικῶς, ἀπόδειξις ἡ αὐτὴ διὰ τῶν αὐτῶν δρῶν· δείκνυται γάρ ἀσυλλόγιστος ἡ τοιαύτη συμπλοκὴ διὰ τε τοῦ μὴ ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην, ἀλλὰ μηδὲ τὴν ὑπάρχουσαν καταφατικὴν 20 καθόλου· γίνεται γάρ, εἰ αὐτῇ ἀντιστραφείη, ἐν πρώτῳ σχήματι ἡ μείζων πρότασις ἐπὶ μέρους καταφατική. ἔτι διὰ τοῦ μὴ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐνδείκνυσθαι τι· τοῦ γάρ ἀντικειμένου ἡ τῷ ἐνδεχομένῳ συμπεράσματι | ἡ τῷ ὑπάρχοντι, εἰ τις ὑπάρχον λέγοι δύνασθαι γίνεσθαι τὸ συμπέ- 102^ρ ρασμα, ὑποτεθέντος συνάγεσθαι ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τὸ Α τινὶ τῷ Γ ὑπάρχον, φ ἔκειτο μηδενὶ ἐνδέχεσθαι, δ οὐκ ἀδύνατον. ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τῶν δρῶν παραθέσεως· τὸ γάρ λευκὸν καὶ (ἄνθρωπος καὶ) ἵππος ληφθέντα δεικνύουσιν, δτι μὴ ἐνδεχόμενον ἡ καταφατικὸν ἡ ἀποφατικὸν γίνεται τὸ συμπέρασμα μήτε ὑπάρχον, ἀλλὰ ἀναγκαῖον ἀποφατικόν. καίτοι ἔδει ἡ τοῦ ἐνδέχεσθαι ἡ τοῦ ὑπάρχειν εἶναι τὸ συμπέρασμα, εἰ συλλογιστικῶς συνήγετο· αἱ γάρ 25 προτάσεις τοιαῦται. ἀλλὰ καὶ τοῦ παντὶ ἔξι ἀνάγκης καὶ τοῦ μηδενὶ ἔξι ἀνάγκης ἔστιν δρῶν εὑπορῆσαι, τοῦ μὲν μηδενὶ ἔξι ἀνάγκης λευκόν, ἄνθρωπος, ἵππος· τὸ γάρ λευκὸν δύναται τῷ μὲν ἐτέρῳ τούτων ὑπάρχον παντὶ ληφθῆναι τῷ δὲ ἐτέρῳ ἐνδεχόμενον. ὥσπερ εἰρήται, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔξι ἀνάγκης οὐδενὶ ἵππῳ. ιοῦ δὲ παντὶ ἔξι ἀνάγκης λευκόν, ἄνθρωπος, γραμματικόν· τὸ γάρ λευκὸν ἐνδέχεσθαι μηδενὶ ἀνθρώπῳ, ὑπαρχέτω δὲ παντὶ γραμματικῷ, καὶ ὁ ἄνθρωπος παντὶ γραμματικῷ ἔξι ἀνάγκης.

9 τὸ οὐδενὶ Phil. f. 54^r 11 ἐπεὶ δ'... ἀποφατικῆς ὑπάρχούσης (56,7) Al. 230,27—
231,26 12 λέγομεν scripsi: ἐλέγομεν P (φησάν Al.) 13 εἰη P: ἡ Al. 230,30
14. 15 φανεροῦ... δντος Al. 230,31: φανεραί... οὖτως P 15 μηδὲν συναχθήσεσθαι Al.
230,32: καὶ μηδενὶ συναχθήσονται P 17 post αὐτὴ add. καὶ Arist. 21 διὰ τοῦ
Al. 231,2.3: μὴ τῶν P 24 συνάγεσθαι P (a B): συνάγεται scripsi Al. 231,5
25 φ Al. 231,6: δ P 26 ἄνθρωπος καὶ Al. 231,8: οι. P 27 μήτε scripsi
(μηδὲ a B) ἐνδεχόμενον Al. 231,8: ἐνδεχομένως P 32 παντὶ λ. Al. 231,14:
παραληφθῆναι P 33 post ἐνδεχόμενον add. μηδενὶ Al. 231,15

Ἐὰν δὲ ἡ μὲν ἐνδεχομένη καθόλου καταφατικὴ εἴη ἡ δὲ ὑπάρχουσα καθόλου ἀποφατική, ἔσται συλλογισμὸς ἀντιστραφείσης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης· οὕτως γάρ ἔσται τὸ πρῶτον σχῆμα. καὶ τὸ συμπέρασμα (τοῦ) ἐνδεχόσθαι μηδενί, τοῦτο δέ, πρὸς ὅπτερον ἂν τὸ ὑπάρχον στερητικὸν τεθῇ,
 5 τιντέστι καν δὲ ἐλάττων ληφθῆ καθόλου ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα ἡ δὲ μείζων καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη, ὁ αὐτὸς ἔσται συλλογισμὸς ἀντιστραφείσης τῆς ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης. καὶ τέως δεικτέον τὴν ἐκ τῆς μείζονος ὑπαρχούσης τῆς δὲ ἐλάττονος ἐνδεχομένης. εἰ γάρ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ ὑπαρχόντως, οὐδὲ τὸ Β οὐδενὶ τῷ Α ὑπαρχόντως· τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως·
 10 δέδεικται δὲ ἡ τοιαύτη συζυγία ἐν πρώτῳ σχήματι τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγγῆται τὸ οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης συνάγουσα, ὅπερ ἦν τὸ ἥμισυ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου. ὅμοιός δέ, καν δὲ ἐλάττων ληφθῆ καθόλου ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα ἡ δὲ μείζων καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη, δὲ | οὐτὸς γίνεται 10:³ συλλογισμὸς ἀντιστρεφομένης τῆς ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης. οἷον τὸ Α τῷ μὲν
 15 Β παντὶ ἐνδεχομένως, μηδενὶ δὲ τῶν Γ ὑπαρχόντως· εἰ οὖν τὸ Α οὐδενὶ τῶν Γ ὑπαρχόντως, οὐδὲ τὸ Γ οὐδενὶ τῶν Α ὑπαρχόντως· τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Β ἐνδεχομένως· τὸ ἄρα Γ οὐδενὶ τῶν Β ἐνδεχομένως ὑπάρχει. ἀντιστραφέντος οὖν τοῦ συμπεράσματος (οὐ γάρ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἔστιν ἀλλὰ τοῦ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος ἀληθευομένου) [ἔχει δι] καὶ τὸ Β οὐδενὶ τῶν Γ ἐνδεχομένως
 20 ὑπάρχει. ἐδείχθη γάρ ἐν πρώτῳ σχήματι τὸ τοιοῦτον συναγόμενον τῆς μείζονος ἀποφατικῆς ληφθείσης· ἡ δὲ τοιαύτη ἀπόφασις πρὸς ἕαυτὴν ἀντιστρέψει. δι τοιοῦτον γίνεται τὸ συμπέρασμα καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, καὶ διὰ τῶν ἑξῆς μὲν ὀδηλούν, προείρηκα (δὲ) καὶ ἀρχόμενος τοῦ δευτέρου σχήματος, δι τοιοῦτον τούτοις λαμβάνειν τὸ ἐν τοῖς συμπεράσμασιν
 25 ἐνδεχόμενον ὠσπερ ἐν τοῖς πρότερον.

Ἐὰν δὲ ἀμφότεραι μὲν ὧσιν ἀποφατικαί, μεταληφθείσης μὲν τῆς ἐνδεχομένης εἰς καταφατικὴν γίνεται συλλογισμός, δι τὸ Β οὐδενὶ τῶν Γ ἐνδεχομένως ὑπάρχει, καὶ τὸ συμπέρασμα οὐ κατὰ τὸν διορισμὸν· γίνεται γάρ ἡ μείζων ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα ἐν πρώτῳ σχήματι δι' ἀντιστροφῆς, καθάπερ
 30 καὶ ἐν τοῖς πρότερον. ἐάν δὲ ἀμφότεραι τεθῶσι καταφατικαί, ἀσυλλογιστοί εἰσιν· εἰκότως· οὐ γάρ μεταλαμβάνεται ἡ ἐνδεχομένη καταφατικὴ εἰς ἀποφατικήν, ἵνα, ὠσπερ ἔξι ἀμφοτέρων τῶν προτάσσεων ἀποφατικῶν μεταληφθείσης τῆς ἐνδεχομένης εἰς καταφατικὴν γίνεται συλλογισμός, οὕτως καὶ ἐκ τῆς καταφατικῆς πάλιν εἰς τὴν ἀποφατικὴν μετάληψις ποιήσει συλλογιστικὴν συζυγίαν. δροὶ δέ,
 35 δι' ὧν συνάγεται καὶ τὸ παντὶ καὶ τὸ οὐδενί. ὑγεία παντὶ ζώφ ἐνδεχομένως ὑπάρχει, ἀνθρώπῳ δὲ ὑπάρχοντας παντί, καὶ συνάγεται ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ· πάλιν διείσιται τὸ παντὶ καὶ τὸ οὐδενί, καὶ ἀνθρωπος οὐδενὶ ἵππῳ.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν. τῆς ἀποφατικῆς γάρ ἐνδεχομένης οὔσης καὶ διὰ τοῦτο μεταλαμβανομένης εἰς τὴν καταφατικὴν γίνονται ὄμοιο σχήμωνες αἱ συζυγίαι· αἱ δὲ τοιαῦται πᾶσαι ἐν δευτέρῳ 103:⁴

3 τοῦ Al. 231,23: οἱ P 6 καταφατικὴ Al. 231,25: ἀποφατικὴ P 7 καὶ τέως . . . ὑπάρχοντας μηδενὶ (57,32) Phil. 54r—55r 10 δὲ Phil.: γάρ P (cf. 54,3)

19 ἔχει δι τοιοῦτον τοῦτον τὸν παντὶ καὶ τὸ οὐδενί, καὶ μεταλαμβάνεται scripsi: μεταλαμ-

βάνεται P 34 ποιήσει Phil.: ποιεῖ P 36. 37 cf. 49,5. 6

σχήματι ἀσυλλόγιστοί εἰσιν. δταν δὲ ή καθόλου ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα η̄ καὶ μεῖζων, ἀεὶ γίνεται συλλογισμός, διὰ τῆς ἀντιστροφῆς ἀναγομένης αὐτῆς εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα. δπως δὲ ἔχουσιν αἱ συζυγίαι αἱ τὴν ὑπάρχουσαν ἔχουσαι μερικὴν ἀποφατικήν, προϊὼν ὁσέων. πάλιν ἐὰν ἀμφω τὰ διαστήματα 5 στερητικὰ τεθῆ, μεταληφθείσης τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς εἰς καταφατικήν (δεῖ δὲ τὴν ὑπάρχουσαν ἐν τούτοις ἀεὶ μεῖζονα εἶναι, ἵνα καὶ σώζηται τὰ ἴδια τοῦ δευτέρου σχήματος) πάλιν τὰ αὐτὰ συνάγεται συμπεράσματα, οἵα καὶ αὐτόθιν ἀνομοιοσχήμοσιν οὔσαις μερικαῖς συζυγίαις. ἐὰν δὲ ή ὑπάρχουσα στερητικὴ μὲν ληφθῇ μερικὴ δέ, τῆς ἑτέρας προτάσσων καταφατικῆς 10 ἐνδεχομένης οὔσης η̄ ἀποφατικῆς, οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός· καὶ εἰκότως· δεῖ μὲν γάρ ἀντιστραφῆναι τὴν μερικήν, ἵνα εἰς τὸ πρῶτον ἀναγθῇ σχῆμα· οὐκ ἀντιστρέψει δὲ ή μερικὴ ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα ἐπὶ πάσης ὅλης, ὡς ἔδειγμη, καὶ ἀντιστρέψομενη μερικήν ἐποίει τὴν μεῖζονα καὶ ἀσυλλόγιστον διὰ τοῦτο τὴν συζυγίαν. εἰκότως ἄρα οὐδεὶς ἐν τούτῳ γίνεται συλλογισμός. ἀλλ' οὐδὲ 15 εἰ ἀμφότεραι ληφθῶσι μερικαῖ· η̄ ἀμφότεραι ἀδιόριστοι, ὅπως δν ἔχωσι κατὰ τὸ ποιόν, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμός· δείκνυται δὲ ταῦτα διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων· ὑγεία, ζῶν, ἀνθρωπος τοῦ ὑπάρχειν, ὑγεία ἵππος, ἀνθρωπος τοῦ μὴ ὑπάρχειν.

Μῖξις ἐνδεχομένου καὶ ἀναγκαίου ἐν δευτέρῳ σχήματι.

Πληρώσαντες τὰς μίξεις ἐνδεχομένου καὶ ὑπάρχοντος μετέλθωμεν ἐπὶ 20 τὴν ἐξ ἀναγκαίου καὶ ἐνδεχομένου μίξιν ἐν δευτέρῳ σχήματι· καὶ φαμέν, δτι, εἰ μὲν η̄ ἀναγκαία ἀποφατικὴ εἴη, εἴτε μεῖζων οὖσα εἴτε ἐλάττων, πάντως γίνεται συλλογισμὸς τοῦ ἐνδεχομένου καὶ οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἀλλὰ τοῦ κατηγορούμένου κατὰ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος, εἰ μέντοι ἀναγκαία καταφατικὴ εἴη, δηλονότι ἀποφατικῆς οὔσης τῆς ἐνδεχομένης, ἀσυλλόγιστοι πᾶσαι αἱ τοι- 25 αῦται | συζυγίαι. η̄ δὲ αἰτία τὸ μεταλαμβάνεσθαι πάλιν τὴν ἀποφατικὴν ἐν- 10.4 τοῦ δεχομένην εἰς καταφατικὴν καὶ διὰ τὸῦ γίνεσθαι ὄμοιοσχήμονας τὰς συζυγίας. κείσθω γάρ τὸ Α τῷ μὲν Β ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὑπάρχειν τῷ δὲ Γ παντὶ ἐν- δέγεσθαι· ἀντιστραφείσης οὖν τῆς ἀποφατικῆς τὸ πρῶτον γίνεται σχῆμα· τὸ Β τῷ Α ἐξ ἀνάγκης (μηδενί), τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεται. γίνεται δη̄ τὸ πρῶτον 30 σχῆμα τῆς μεῖζονος ἀναγκαίας καθόλου ἀποφατικῆς οὔσης τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης· συνῆγε δὲ αὕτη η̄ συζυγία τῇ εἰς ἀδύνα- τον ἀπαγωγῇ τὸ ἐνδέχεται μηδενί τὸ ίσοδυναμοῦν τῷ ὑπαρχόντως μηδενί. καὶ δτι γίνεται καθόλου ἀποφατικὸν τὸ συμπέρασμα ὑπάρχον καὶ οὐ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικτέον. εἰ γάρ 35 μὴ ἀληγρεῖς τὸ Β μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ εἰλήφθω, καὶ κείσθω τὸ Β τῷ Γ τινί. εἰ τοίνυν τὸ μὲν Α οὐδενὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ὑπαρχόντως, γίνεται οὖν τὸ Α τινὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχον· δέδεικται γάρ, δτι ἐν πρώτῳ σχήματι τῆς μεῖζονος οὔσης ἀνα- 40 γκαίας ὑπαρχούσης δὲ τῆς ἐλάττονος ἀναγκαίου τὸ συμπέρασμα. τὸ ἄρα Α

8 μερικαῖς P: ταῖς τοιαύταις Phil. f. 55r 9 μερικῇ Phil.: μερικῆς P 19 τοῦ ante ἐνδεχομένου et ante ὑπάρχοντος add Phil. 25 τὸ Phil.: τοῦ P 29 μηδενὶ addidi 32 ὑπάρχει Phil. 33 καὶ δτι... μὴ ὑπάρχειν (58,13) Al. 235,9—30

τινὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης οὐδὲ ὑπάρχει, διπέρ ἀδύνατον· ὑπέκειτο γάρ τὸ Α παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι. ἀδύνατος ἄρα ἡ ὑπόθεσις, ἢ τοῦτο τὸ συμπέρασμα ἡκολούθησε· τὸ ἄρα ἀντικείμενον αὐτῆς· ἣν δὲ τὸ Β μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν. δεῖ δὲ εἰδέναι, δτὶ ἡ δεῖξις αὗτη καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς ἀδύνατον ἡκολούθησε, 5 διότι ἡγούμεθα ἀληθὲς εἶναι ἐν πρώτῳ σχήματι ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζους καὶ τῆς ὑπαρχόντος ἐλάττονος ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἐπεὶ κατὰ γε τοὺς ὑπάρχοντας λέγοντας γίνεσθαι ἐν ταῖς τοιαύταις μίξει τὸ συμπέρασμα οὐ προχωρεῖ ἡ τοιαύτη δεῖξις· οὐδὲν γάρ ἀδύνατον ἔπειται. γίνεται γάρ συναγόμενον ἐκ τῆς ὑποθέσεως τῆς τὸ Β τινὶ τῷ Γ ὑπάρχειν λεγούστης καὶ 10 ἔκ τῆς κειμένης τῆς 'τὸ Α ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ τῷ Β' τὸ Α τινὶ τῷ Γ μὴ ὑπάρχον, | δούλεν ἀδύνατόν ἔστι κειμένου τοῦ τὸ Α παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι. 104^v ἀμα γάρ ἀληθῆς οὐδὲν κωλύει εἶναι τὸ τε παντὶ ἐνδέχεσθαι τὸ Α τῷ Γ καὶ τὸ τινὶ αὐτῷ μὴ ὑπάρχειν.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον δειχθύσεται, καὶ εἰ μὲν ἡ μείζων καθόλου κατα- 15 φατικὴ ἐνδεχομένη εἴη ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία. συνάγει γάρ καὶ αὕτη τὸ (αὐτὸν) συμπέρασμα, τὸ ὑπάρχειν μηδενὶ καὶ οὐδὲν ἐνδέχεσθαι μηδενί, διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου τῆς δεῖξεως· τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐνδεχομένως, τῷ δὲ Γ ἀνάγκη μηδενί· οὐκοῦν καὶ τὸ Γ τῷ Α ἀνάγκη μηδενί· τὸ δὲ Α τῷ Β ἐνδεχομένως παντὶ· λέγω, δτὶ καὶ τὸ Γ τῷ Β ὑπάρχει οὐδενί. ἀλλ' οὐ 20 τοῦτο ἐβούλομεθα δεῖξαι, ἀλλ' εἰ τὸ Β τῷ Γ ὑπάρχει οὐδενί. ἐπεὶ τοίνυν ἀντιστρέψει ἡ καθόλου ἀποφατική, καὶ τὸ 'τὸ Γ τῷ Β ὑπάρχει οὐδενί' ἀντι- στραφήσεται, καὶ τὸ Β οὐδενὶ τῷ Γ. εἰ δὲ τοῦτο ψεῦδος, ἀληθὲς τὸ ὑπάρχειν τινὶ. ἐπειδὴ τοίνυν τὸ Α ἐνδέχεται παντὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β ὑπάρχει τινὶ τῷ Γ, τὸ ἄρα Α τινὶ τῷ Γ ἐνδέχεται ὑπάρχειν· ἣν δὲ καὶ ἀνάγκη μηδενί, διπέρ 25 ἀδύνατον. τὸ ἀδύνατον ἡκολούθησε διὰ τὸ ὑποθέσθαι τὸ Β τῷ Γ ὑπάρχειν τινὶ· οὐκοῦν ψεῦδος τοῦτο, ἀληθὲς δὲ τὸ ὑπάρχειν οὐδενί.

'Εὰν δὲ ἀνάπταιν ἔχωσιν αἱ συζυγίαι, οἵον τὴν μὲν ἀναγκαίαν καταφα- 30 τικὴν τὴν δὲ ἐνδεχομένην ἀποφατικήν, ἀσύλλογιστοι ἔσονται διὰ τὴν ἀπο- φατικὴν ἐνδεχομένην μεταλαμβάνεσθαι εἰς τὴν καταφατικὴν καὶ ποιεῖν ὅμοιο- ταὶ γάρ αὐταις διὰ τῶν δρων μηδὲν συμπέρασμα συνάγουσαι μήτε (ἐνδεχόμενον μήτε) ὑπάρχον μήτε ἀναγκαῖον· λευκὸν παντὶ κύκνῳ ἐξ ἀνάγκης, ἀνθρώπῳ δὲ ἐνδεχομένως μηδενί, καὶ δημαρχοῦ οὐδενὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. οὕτως μὲν οὖν διὰ τῶν δρων τὸ 'ἀνάγκη μηδενί' δείκνυται συναγόμενον, καὶ ἐκ τούτου 35 δῆλον, δτὶ οὐδὲν συνάγουσιν αἱ τοιαῦται προτάσεις συμπέρασμα. δτὶ μὲν γάρ οὐδὲν ἐνδεχόμενον συνάγουσιν αἱ τοιαῦται προτάσεις συμπέρασμα, δῆλον ἐξ ὧν ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν συνῆκται· τὸ δὲ ἀναγκαῖον πάντων | τῶν ἐνδεχομένων 105^v ἔστιν ἀναιρετικόν. δτὶ δὲ οὐδὲν ἀναγκαῖον συνάγεται, δῆλον ἐντεῦθεν· τὸ γάρ ἀναγκαῖον συμπέρασμα η ἐξ ἀναγκαίων ἀμφοτέρων η τῆς ἀποφατικῆς ἀναγκαίας 40 οὐστῆς· νῦν δὲ οὐδέτερον τούτων ἔστιν. Ινα δὲ μή τις ὑπολάβοι, ἐπειδὴ ὅλως

6 ὑπάρχουσις τῆς Al. 235, 22. 23

f. 55^v—56^v εἰ Arist.: ἡ P

εἰ Arist.: ἡ P (cf. 29,7)

14 τὸν αὐτὸν . . . καταφατικὴν (59,36) Phil.

16 αὐτὸν Phil.: om. P

28 ἔσονται scripsi:

εἰπονται P

32 post ἀναγκαῖον add. οὕτως Phil. (cf. ad 53,4)

ἀνωτέρω τὸ ‘ἀνάγκη μηδενί’ συνήγετο, διὰ τῶν δρων τοῦτο ὡρισμένως συνάγεσθαι, δεικτέον, διὰ τῶν αὐτῶν οὐσῶν προτάσεων ἔχωρεῖ εὐπορῆσαι δρων τὸ ἐξ ἀνάγκης παντὶ συναγόντων, ὥστε καὶ ταύτη πάντα ἀναιρεῖσθαι τὰ συμπεράσματα. διὰ μὲν γάρ τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ ἀναιρεῖται πάντα τὰ καταφατικά, διὰ δὲ τοῦ καθόλου καταφατικοῦ πάντα τὰ ἀποφατικά. κίνησις, ἐγρήγορσις, ζῶν· [διὰ δὲ τοῦ καθόλου καταφατικοῦ πάντα τὰ ἀποφατικά] κίνησις παντὶ ζῷῳ ἐνδεχομένως, ἐγρηγορότι δὲ ἐξ ἀνάγκης παντί, καὶ ὄμοιώς ζῶν παντὶ ἐγρηγορότι ἐξ ἀνάγκης. φανερὸν οὖν, διὰ οὐδὲ ὑπάρχον συνάγεται· τὰ μὲν (γάρ) καταφατικὰ πάντα ἀναιρεῖται πάντως ὑπὸ τῆς ἀναγκαίας ἀποφατικῆς,

10 τὰ δὲ ἀποφατικὰ διὰ τῆς καταφατικῆς ἀναγκαίας. ἐπιστῆσαι δὲ δεῖ τοὺς δροὺς· οὐ γάρ εἰσι καλῶς εἰλημμένοι· δεῖ (γάρ) κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀληθευούσας λαμβάνεσθαι τὰς προτάσεις. εἰ γάρ παντὶ ζῷῳ ἐνδεχομένως κίνησις, οὐδὲ ἔσται τι ζῶν ἐξ ἀνάγκης κινούμενον· καὶ ἡ ἐγρήγορσις γάρ κίνησις ἐλήφθη ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχουσα τῷ ἐγρηγορότι· εἰ δὲ ἔσται τι ἐγρηγορὸς ὃς ἐξ ἀνάγκης

15 ὑπάρχειν αὐτῷ τὴν κατὰ τὸ ἐγρηγορέναι κίνησιν (ἐν φῷ γάρ ἐγρήγορεν, ἐξ ἀνάγκης ἐγρήγορε), ψευδῆς ἡ λέγουσα (ἐνδέχεσθαι) παντὶ ζῷῳ κίνησιν ὑπάρχειν· τινὶ γάρ ζῷῳ ὑπάρχει ἐξ ἀνάγκης, τῷ ἐγρηγορότι. ὄμοιώς δὲ δειχθῆσται καὶ ἀγάπαλιν τεθείσης τῆς καταφάσεως, λέγω δὲ τῆς μὲν ἐλάττονος ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς τῆς δὲ μείζονος ἀναγκαίας καταφατικῆς· καὶ αὗτη γάρ

20 ἀσυλλόγιστος διὰ τῶν αὐτῶν δεῖξεν, δὲ ὁν καὶ τὴν πρὸ αὐτῆς ἐδείξαμεν.

Εἰ δὲ ὄμοιοσχήματος ὕσιν αἱ προτάσεις, ἀμφοτέρων μὲν οὐσῶν ἀποφατικῶν συλλογιστικαὶ γίνονται αἱ συζητίαι, οὐ διὰ τῶν εἰλημμένων προτάσεων ἀλλὰ διὰ μεταλήψεως· τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς εἰς | καταφατικήν. καὶ τὰ 10⁵ συμπεράσματα τὰ αὐτὰ συνάγονται ταῖς ἡδῃ παραδεδομέναις προτάσεσι καὶ

25 διὰ τῶν αὐτῶν δεῖξεν, ἐπειδὴ καὶ μεταληφθείσης τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς εἰς τὴν καταφατικὴν αἱ αὐταὶ γίνονται συζητίαι. ἐδὲ μέντοι ἀμφότεραι ληφθῶσι καταφατικαὶ, ἀσυλλόγιστοι εἰσι πᾶσαι διὰ τὸ μὴ μεταλαμβάνεσθαι τὴν ἐνδεχομένην καταφατικὴν εἰς τὴν ἀποφατικήν, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν.

Ἐπεὶ δὲ ἀπηρτίσαμεν τὸν ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου λόγον, νῦν τὰς ἔχουσας τὴν ἑτέραν μερικὴν παραδώσομεν. ὡσπερ οὖν εἶχον αἱ καθόλου, οὕτως ἔχουσι καὶ αὗται· αἵτινες γάρ ἐκεῖ ἡσαν συλλογιστικαί, αὗται καὶ ἐνταῦθα γίνονται· ὄμοιώς καὶ αἱ ἀσυλλόγιστοι. εἰ μὲν γάρ τὸ ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον εἴη καθόλου τὸ δὲ μερικὸν καταφατικὸν ἐνδεχόμενον, συνάγει συμπέρασμα τὸ οὐ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, λέγω δὴ τὸ ἐνδεχόμενον τὸ ἰσοδυναμοῦν τῷ ὑπάρχοντι. εἰ δὲ

35 καταφατικὸν ἡ τὸ ἀναγκαῖον, οὐδέποτε γίνεται συλλογιστικὴ ἡ συζητία διὰ τὸ μεταλαμβάνεσθαι τὴν ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην εἰς τὴν καταφατικήν. οὐδὲ διὰ τὸ μεταλαμβάνεσθαι τὴν ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην εἰς τὴν καταφατικήν. οὐδὲ γάρ,

2 ἔχωρεῖ Phil.: οὐ χωρεῖ P

6 διὰ . . . ἀποφατικά ex vs. 5 iterata delevi

9 γάρ Phil. f. 56r: om. P

10 ἀποφατικά Phil. f. 56r: καταφατικά P

11 γάρ

addidi

12 post προτάσεις add. ἐν δὲ τοῖς εἰλημμένοις δροῖς οὐ δυνατὸν κατὰ τὸν

αὐτὸν ἀμφοτέρας λαβεῖν ἀληθευόσας τὰς προτάσεις Phil. f. 55v—56r

13. 14 κίνησις . . . ὑπάρχουσα scripsi (κίνησιν ἔλαβεν . . . ὑπάρχουσαν Phil.): κίνησις . . . ὑπάρχειν P

16 ἐνδέχεσθαι Phil.: om. P

18 καὶ Arist.: ἡ P

τεθείσης Arist.: τιθείσης P

37 οὐδὲ . . . τὸ συμπέρασμα (61, 9) Al. 241, 2—242, 35

ὅταν ἀμφότεραι καθόλου ἡσαν, οὗτως λαμβανομένων ἐγίνετο· ἐδείχθη γάρ ἐπὶ τῶν ὅρων ἀμφοτέρων οὐσῶν καταφατικῶν καταφατικὸν ἀναγκαῖον συναγόμενον· ἡσαν δὲ οἱ παρατεθέντες ὥροι λευκόν, ἄνθρωπος, κύκνος.

"Οταν δὲ ἀμφότεραι μὲν στεργητικαί, εἴη δὲ ἀναγκαῖα ἡ ἀποφατικὴ καθόλου,
5 συλλογισμὸς ἔσται ἀντιστραφείσης τῆς ἐνδεχομένης μερικῆς ἀποφατικῆς εἰς μερικὴν καταφατικήν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἐφ' ὃν ἦν ἡ συζυγία συλλογιστικὴ οὔσης τῆς ἀναγκαίας ἀποφατικῆς καθόλου. ἐὰν δὲ ἀμφότεραι ἀδιέριστοι εἰσὶ η̄ ἐν μέρει ληφθῶσιν, ὡς ἂν ἔχωσι ποιότητος, οὐκ ἔσονται συλλογιστικαί. η̄ δὲ ἀπόδειξις διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων· λέγοιμι *(δ')* ἀν διὰ τῶν 10 αὐτῶν ὅρων, διὸ ὃν καὶ ἐν τῷ πρώτῳ σχῆματι ἔδειξα τὰς ἐξ ἀναγκαίας καὶ ἐνδεχομένης ἀμφοτέρων οὐσῶν ἐπὶ μέρους ἀσυλλογίστους συζυγίας. οἱ δὲ ὥροι τοῦ μὲν παντὸς ἐξ ἀνάγκης λευκόν, ζῶον, ἄνθρωπος· μέσον δηλονότι τὸ λευκὸν ἐν τούτῳ | τῷ σχήματι. ἦν δὲ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ, ἀλλ' οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν 106^r τάξιν· τότε μὲν γάρ τὸ ζῶον τινὶ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ λευκὸν τινὶ ἀν- 15 θρώπῳ ἐνδεχομένως. νῦν δὲ τὸ λευκὸν καὶ τινὶ ζώῳ ἐξ ἀνάγκης καὶ παλιν τινὶ ἐξ ἀνάγκης οὖ, ὡς κόρκκι καὶ κύκνῳ καὶ ἄνθρωπῳ· πάλιν καὶ τινὶ ἐνδέχεται καὶ ἐνδέχεται τινὶ μή, ὡς ἄνθρωπῳ· καὶ τὸ ζῶον παντὸς ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. τοῦ δὲ μηδὲν λευκὸν ἦν καὶ ζῶον καὶ ἄψυχον. καὶ εἰ μὴ τούτοις, οἵ πρὸς διλύγου ἐγρησάμεθα οὐσῶν καθόλου τῶν προτάσεων καὶ καταφατικῶν. 20 οὗτοι δὲ ἡσαν λευκόν, κύκνος, ἄνθρωπος τοῦ μηδενὸς ἐξ ἀνάγκης, τοῦ δὲ παντὸς ἐξ ἀνάγκης κίνησις, ζῶον, ἐγρήγορσις. ἀν γάρ μὴ καθόλου τὰς προτάσεις λαμβάνωμεν ἐπὶ τούτων τῶν ὅρων ὡς τότε ἀλλ' ἐπὶ μέρους, δεικνύοιτο ἀν ἐπ' αὐτῶν ἀλγήθων οὐσῶν καὶ τοῦ παντὸς καὶ τοῦ μηδενὸς ἐξ ἀνάγκης συναγωγῆ.

25 Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, διτὶ τῆς ἀναγκαίας καθόλου ἀποφατικῆς οὔσης ἐν δευτέρῳ σχήματι τῆς δὲ ἑτέρας ἐνδεχομένης ἡ καταφατικῆς καθόλου ἡ ἀποφατικῆς ἡ παλιν ἐν μέρει ἡ καταφατικῆς ἡ ἀποφατικῆς γίνεται συλλογιστικὴ συζυγία. ἐδείχθη δὲ καὶ διτὶ τὸ συμπέρασμα οὐ μόνον τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν ἀλλὰ καὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν, τουτέστιν οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν 30 ἐνδεχομένου, γίνεται· ἀμφοτέρων γάρ δοκεῖ γίνεσθαι τῷ τὸ ἐνδεχόμενον καὶ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος κατηγορεῖσθαι. δέδεικται δὲ καὶ διτὶ τῆς καταφατικῆς ἀναγκαίας λαμβανομένης οὐ γίνεται συλλογιστικὴ ἡ συζυγία. ἀλλ' διτὶ καὶ ἐν ταῖς ἐξ ὑπάρχουσῶν καὶ ἐνδεχομένων μίξεις καὶ ταῖς ἐξ ἀναγκαίων καὶ ἐνδεχομένων ὁμοίως τοῦ τε ἀναγκαίου καὶ τοῦ ὑπάρχοντος τιθεμένων αἱ συζυγίαι 35 συλλογιστικαί· καὶ γάρ διτὶ τὸ ὑπάρχον καθόλου ἀποφατικόν, ἐλαμβάνετο ἐν ταῖς συλλογιστικαῖς καὶ τὸ ἀναγκαῖον ὁμοίως· μὴ τοιούτου δὲ λαμβανομένου ὁμοίως παλιν ἀσυλλογίστοι. ἀλλὰ καὶ διτὶ πάντες οἱ ἐν δευτέρῳ σχήματι συλλογισμοὶ ἐκ τῶν μίξεων ἀτελεῖς (καὶ γάρ καθόλου οἱ ἐν δευτέρῳ σχήματι ἀτελεῖς· διὰ γάρ τῆς εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα ἀναγωγῆς τελειοῦνται), καὶ διτὶ τε- 40 λειοῦνται διὰ τῶν προειρημένων συζυγιῶν καὶ συμπλοκῶν· δι' ὃν γάρ ἔδειξα

3 παρατεθέντες Al. 241,4: πάντες P

16 καὶ ἄνθρωπῳ delevi Al. 241,30

διλγον Al. 241,35: πρὸς διλγον P

8 εἰεν om. Arist.

18 μηδενὶ Al. 241,31: μηδεὶς P

9 δ' Al. 241,22: om. P

19 πρὸ

συζυγῶν οὐσῶν ἐν τῷ πρώτῳ | σχῆματι, εἰς δὲ ἀνάγονται διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, 106^v
διὰ τοιιύτων τελειοῦνται συμπλοκῶν τε, ὡς εἶπον, καὶ συζυγῶν· ἔδειχθησαν
δὲ διὰ τῆς τοῦ δευτέρου καὶ διὰ τῆς τοῦ τετάρτου συμπλοκῆς.

Σχῆμα τρίτον.

5 Ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ σχήματι καὶ ἀμφοτέρων οὐσῶν ἐνδεχομένων τῶν προτάσεων γίνεται συλλογισμός, δὲ οὐκ ἐγίνετο ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι· ἔδειξαμεν γάρ, διὰ ἑκάστης τοῦ συμπλοκῶν τὸ συμπέρασμα ἀποφασίσεις τοῦ συμπέρασμα ἐνδεχομένων οὖν οὐσῶν ἀμφοτέρων ἔσται καὶ τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον. ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐνδεχομένης καὶ ὑπάρχούσης ἐνδεχόμενον τὸ συμπέρασμα. ἐὰν 10 δὲ ἡ μὲν ἀναγκαῖα ἡ δὲ ἐνδεχομένη, εἰ μὲν καταφατικὴ εἴη ἡ ἀναγκαῖα, ἐνδεχόμενον πάλιν συνάγει τὸ συμπέρασμα· εἰ δὲ ἡ ἀναγκαῖα ἀποφατικὴ εἴη καθόλου, οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀλλὰ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος καὶ τοῦ ἐνδεχομένου τοῦ λοιδουραμοῦντος αὐτῷ. δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πρὸ τούτου ἐπεσημηνάμεθα σχημάτων, διὰ οὐ τὸ διορισμὸν 15 ἐνδεχόμενον συμπέρασμα ληπτέον ἀλλὰ τὸ ἐπόμενον τῷ ὑπάρχοντι καὶ κατ' αὐτοῦ λεγόμενον ἀληθῶς.

Πρώτας δὲ θετέον τὰς ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων συζυγίας· δεῖ γάρ προηγεῖσθαι τὰς ἀπλακές προτάσεις τῶν μικτῶν· καὶ πρώτας τὰς ἐκ δύο καταφατικῶν καθόλου. συνάγουσι δὲ ἐνδεχόμενον αὐταὶ καταφατικὸν μερικὸν συμπέρασμα, διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης ἀναγομένης αὐτῆς εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα. ἀλλὰ καὶ ἡ μὲν μείζων καθόλου ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ ληφθῆ ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου ἐνδεχομένη καταφατική, τῆς ἐλάττονος τῆς καθόλου καὶ καταφατικῆς ἐνδεχομένης ἀντιστραφείσης πάλιν γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα, ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης τῆς μείζους 20 καὶ ἐπὶ μέρους [ῆς] καταφατικῆς ἐνδεχομένης τῆς ἐλάττονος ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ ἐνδεχομένου συναγομένου. ἐὰν δὲ ἀμφότεραι ἀποφατικαὶ καὶ ἐνδεχόμεναι καθόλου ληφθῶσιν, ἐκ μὲν τῶν κειμένων | οὐδὲν ἔσται συλλογιστικῶς δεικνύ- 107^r μενον, μεταληφθείσης δὲ τῆς ἐλάττονος εἰς τὴν καταφατικὴν ἐνδεχομένην καὶ ἀντιστραφείσης γίνεται ἡ αὐτὴ συζυγία ἐν πρώτῳ σχήματι τῇ φιλασάσῃ εἰρῆσθαι. 30 δύνανται δὲ καὶ ἀμφότεραι εἰς καταφατικὴν μεταληφθῆναι. εἰ δὲ ὁ μὲν καθόλου τῶν δρῶν ὁ δὲ ἐν μέρει, δσαι ἐξ ὑπάρχουσῶν λαμβανόμεναι προτάσεων συζυγίαι ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι συλλογιστικά; ἐποίουσιν συμπλοκάς, τοσαῦται καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων, δτεν ὄμοιώς ληφθῶσιν, ἔσσονται συλλογιστικά. ὄμοιώς δὲ καὶ αἱ ἀσυλλόγισται ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων ἔζουσι ταῖς ἐπὶ τῶν ὑπάρχουσῶν· 35 καὶ γάρ αἱ μεταλαμβανόμεναι ἐκ τῶν ἀποφάσεων εἰς τὰς καταφάσεις ὡς ἵσον δυνάμεναι ταῖς καταφατικαῖς λαμβάνονται. ἐάν τε γάρ ἡ μὲν μείζων ληφθῆ καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη <ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους καὶ αὐτὴ κατα-

3 τετάρτου Al. 242, 27: πρώτου P 9 ἐὰν ... μερικὸν συμπέρασμα (19) Phil. f. 56^v

14 ἐπεσημηνάμεθα scripsi (ἐπεσημήνατο Phil.): ἐσημηνάμεθα P 20 διὰ τῆς . . . ἀνθρώπῳ

(62, 39) Al. 243, 14—244, 40 21 ἀναγομένης αὐτῆς] neglegentius haec transcripta

23 καὶ om. Al. 243, 18 25 τῆς prius om. Al. 243, 20 34 ταῖς Al. 243, 32: τοῖς P 36 δυ-

νάμεναι Al. 243, 33: δυναμέναις P 37 ἡ δὲ . . . ἐνδεχομένη (62, 1) Al. 243, 35: om. P

φατικὴ ἐνδεχομένη), συλλογιστικὴ γίνεται ἡ συζυγία (γίνεται δὲ ἡ δεῖξις ἀντιστραφείσης τῆς ἐλάττου προτάσεως τῆς ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένης καταφατικῆς· γίνεται γὰρ οὕτως τὸ πρῶτον σχῆμα), ἔαν τε ἡ μὲν μείζων ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ἐνδεχομένη (ἢ δὲ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη),

5 συλλογιστικὴ (καὶ) οὕτως ἡ συζυγία· ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς μείζονος τῆς ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένης καταφατικῆς γίνεται πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα. δεῖξει δὲ ἐν ταύτῃ τῇ συζυγίᾳ καὶ τὰ συμπεράσματα ἀντιστρέφειν· οὕτως γὰρ ἔσται τοῦ προκειμένου ὁ συλλογισμός. ἀλλὰ καὶ ἡ μὲν μείζων ληφθῆ καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους καταφατική,

10 συλλογιστικὴ ἡ συζυγία· ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς ἐλάττου προτάσεως ἐπὶ μέρους [καταφατικῆς συλλογιστικὴ ἡ συζυγία] οὖσης [δὲ] ἐνδεχομένης καταφατικῆς γίνεται πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα καθόλου καταφατικὴν ἐνδεχομένην ἔχον τὴν μείζονα καὶ ἐνδεχομένην ἐπὶ μέρους καταφατικὴν τὴν ἐλάττονα, ἐξ ᾧ ἐδειχθῆ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον γινόμενον τὸ συμπέρασμα. εἰ δὲ εἰλεν

15 ἀμφότεραι ἀποφατικαὶ ἐνδεχόμεναι, ἡ μὲν καθόλου ἡ δὲ ἐπὶ μέρους, μεταληφθείσης τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς εἰς τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν καὶ ἀντιστραφείσης | γίνεται τοῦ πρώτου σχῆματος ἡ προειρημένη συζυγία· μετα- 107^v ληφθεῖσα γὰρ ἡ ἀποφατικὴ εἰς τὴν καταφατικὴν ποιήσει τὰς προτάσεις ὅμοιας, ὃποιαι οὖσαι καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἥσαν συλλογιστικαί. τῆς μὲν οὖν ἐλάτ-
20 τονος ληφθείσης ἐπὶ μέρους καταφατικῆς μιᾶς δεηθῆσθαι ἀντιστροφῆς, τῆς δὲ μείζονος δύο· δεῖξει γὰρ καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέψαι δὲ τὸ μέρους ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον· ἀντιστρέψει δὲ τὸ ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον ὅμοιας τῷ καταφατικῷ. δούλευθεν οἶόν τε ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν προτάσεων ἐν τρίτῳ σχήματι γίγνεσθαι τῆς ἐλάττου προτάσεως (οὗσης) ἀποφατικῆς καθόλου τῆς δὲ μείζονος 25 ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τῷ μὴ ἀντιστρέψειν τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν· οὐ γίνεται τοῦ προκειμένου ὁ συλλογισμός. δοῦλος ἐπιζητήσαι τις ἄν, πῶς ἀληθὲς τὸ “εἰ δ’ ὁ μέν ἐστι καθόλου τῶν δρων ὁ δ’ ἐν μέρει, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐχόντων τῶν δρων, διπέρ τοῦ προειρημένου. ἔαν δὲ ἀμφότεραι ἡ ἀδιόριστοι ἡ ἐπὶ μέρους ληφθῶσιν ἐνδεχόμεναι, ἀν τε καταφατικαὶ ἀν τε ἀποφατικαὶ ἀν τε παραλλακτικαὶ, ἀσυλλόγιστοι αἱ συζυγίαι. καὶ τοῦτο δῆλον ἔσται πάλιν τῷ τῶν δρων παραδέσει, τὸ μὲν παντὶ διὰ ζώου καὶ ἀνθρώπου καὶ λευκοῦ· τὸ γὰρ 30 τῶν ζῶν καὶ δ ἀνθρωπος τινὶ λευκῷ ἔκατερον αὐτῶν ἐνδέχεται, καὶ ἐνδέχεται τινὶ μὴ ἔκατερον, καὶ τὸ μὲν ἐνδέχεται ὑπάρχειν αὐτῷ, τῷ λευκῷ, τὸ δὲ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν, καὶ τὸ ζῶον ἐξ ἀνάγκης παντὶ ἀνθρώπῳ. τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν ἵππος, ἀνθρωπος, λευκόν· ὅμοιας γὰρ ἔχουσῶν τῶν προτάσεων δ ἵππος ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἀνθρώπῳ.

4 ἡ δὲ . . . ἐνδεχομένη Al. 244,4: om. P 5 καὶ Al. 244,5: om. P 11 uncinis circumclusa om. Al. 244,10 17 τοῦ πρώτου σχῆματος ἡ Al. 244,16. 17: τὸ πρῶτον σχῆμα εἰ (sic) P 24 οὖσης Al. 244,24: om. P 26 γίνεται δὴ scripsi Al. 244,26 35 ἔκατερον αὐτῶν Al. 244,36: ἔκατερα αὐτῷ P

Ἐὰν δὲ ή μὲν ὑπάρχειν ή δὲ ἐνδέχεσθαι σημαίνει τῶν προτάσεων, τὸ συμπέρασμα μὲν ἐν τούτοις οὐδαμῶς ἔστιν ὑπάρχον· οὐδὲ γάρ ἐν πρώτῳ σχήματι ἐπὶ τῆς τοιαύτης μίξεως ὑπάρχον ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα ἀλλ' ἐνδεχόμενον. οὗτος καὶ ἐνταῦθα ἐνδεχόμενον, δηλονότι οὐκ ἐν πάσαις ταῖς 5 συζυγίαις τὸ αὐτό, ἀλλ' ὅσαι μὲν ἔχουσι τὴν ὑπάρχουσαν καταφατικήν, τὸ | κατὰ τὸν διορισμὸν συνάγουσιν ἐνδεχόμενον, ὅσαι δὲ ἀποφατικὴν ἔχουσι τὴν 108^r ὑπάρχουσαν, αὗται οὐ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν συνάγουσιν, ὥσπερ εἰρηται ἡμῖν πλατύτερον ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι. *(συλλογιστικαὶ δὲ γίνονται συζυγίαι αὗται, αἵτινες καὶ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι)* ησαν, τουτέστι πᾶσαι αἱ ἄλλαι χωρὶς τῶν 10 ἔχουσῶν τὴν ἐλάττονα ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν. ἔστωσαν γάρ πρῶτον καταφατικαί, ὡν ή μὲν μείζων καθόλου καταφατικὴ *(ὑπάρχουσα ή δὲ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ)* ἐνδεχομένη· ἀντιστραφείστης γάρ τῆς ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν ἐπὶ μέρους γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα ἔχον ὑπάρχουσαν καταφατικὴν τὴν μείζονα καὶ ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένην καταφατικὴν 15 τὴν ἐλάττονα, ης ἐδείχθη τὸ συμπέρασμα ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἐνδεχόμενον γινόμενον. δομοίως, καν δὲ μὲν μείζων καθόλου καταφατικὴ ληφθῆ ή δὲ ἐλάττων ὑπάρχουσα καθόλου καταφατικὴ, συλλογιστικὴ ἔσται ή συζυγία· ἀντιστραφήσεται γάρ ή ὑπάρχουσα. εἰ δὲ τὸ στερητικὸν τεθείη πρὸς τὸ ἐλάττον ἄκρον η καὶ ἀμφω ληφθῶσι στερητικαί, διὰ μὲν τῶν προκειμένων 20 οὐκ ἔσται συλλογισμός, μεταληφθείσης δὲ τῆς στερητικῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν καταφατικὴν ἔσται. πάλιν εἰ ἀμφότεραι εἰεν καθόλου ἀποφατικαί, ή μὲν ὑπάρχουσα η δὲ ἐνδεχομένη, ἐκ τῶν κειμένων οὐδὲν συναχθήσεται· μεταληφθείσης δὲ τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς εἰς τὴν καταφατικὴν *(καὶ)* ἀντιστραφείσης γίνεται συλλογιστικὴ ή συζυγία. εἰ μὲν οὖν η ἐλάττων εἴη 25 ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ, φανερὰ η τε μετάληψις καὶ η δεῖξις. εἰ δὲ η μείζων εἴη ἐνδεχομένη η δὲ ἐλάττων ὑπάρχουσα ἀποφατικὴ καθόλου, οὐκ ἔσται συλλογιστικὴ ή συζυγία. η δεῖξει τὴν μείζονα μεταλαβόντας, ἐπεὶ ἔστιν ἐνδεχομένη ἀποφατική, εἰς τὴν καταφατικὴν ἐνδεχομένην ἀντιστρέψαι τε καὶ ἐλάττονε ποιῆσαι, εἴτα τὸ συμπέρασμα πάλιν ἀντιστρέψαι καὶ αὐτό, εἰ ἔστι τοῦ 30 κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, ὡς νῦν ὁ λόγος ήμεν λέγει. καὶ τῆς μείζονος ἀποφατικῆς οὔσης τῆς δὲ ἐλάττονος καταφατικῆς, τῆς ὑπαρχούσης η πρὸς τῷ μείζονι τιθεμένης η πρὸς τῷ ἐλάττονι δύο γίνονται συζυγίαι· συνάγουσι δὲ ἀμφότεραι ἐνδεχόμενον συμπέρασμα, | ἀλλ' η μὲν ἔχουσα τὴν μείζονα ἐνδε- 108^v χομένην τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, η δὲ ὑπάρχουσαν τὸ οὐδενὶ ἐξ 35 ἀνάγκης', ως δέδεικται ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι. η δὲ δεῖξις η αὐτὴ ἐπ'

1 ἐὰν δὲ . . . ὑπάρχουσαν (10) Phil. ff. 57^r

μενον P 8 συλλογιστικαὶ . . . σχήματι (9) Phil.: om. P

. . . λέγει (30) Al. 245,9—246,35

(cf. Al. 245,10) 16 post μείζων add. ἐνδεχομένη Al. 245,35. 36

μὲν τῶν Al. 23 καὶ Al. 246,28: om. P

29 εἴτα Al. 246,33: εἰς P

(64,2) Phil. f. 57^v τῆς Phil.: η P

χουσα τὸ οὐδενὶ P

4 ἐνδεχόμενον alterum Phil.: ἐχό-

μενον P 10 ξστωσαν

8 συλλογιστικαὶ . . . σχήματι (9) Phil.: om. P

11 ὑπάρχουσα . . . καταφατικὴ (12) addidi

μὲν τῶν Al. 246,32: metapa-

λαβόντες P 30 καὶ . . . πρῶτου σχήματος

34 ὑπάρχουσαν τὸ οὐδενὶ Phil.: ὑπά-

ἀμφοτέρων ἀντιστρεφομένης τῆς ἐλάττονος προτάσεως πρὸς τὴν μερικὴν καταφατικὴν καὶ ποιούσῃς τὸν τέταρτον τρόπον τοῦ πρώτου σχήματος.

Εἰ δὲ οὐ μὲν καθόλου τῶν προτάσεων οὐδὲ ἐν μέρει, εἴτε ἀμφότεραι εἰεν καταφατικαῖ, εἴτε οὐ μὲν ἔτέρα καταφατικὴ οὐδὲ μέρους οὐδὲ ἔτέρα ἀποφατικὴ ἔσται συζυγία· τῆς γάρ καταφατικῆς ἐπὶ μέρους, εἴτε ἐνδεχομένη εἰη εἴτε ὑπάρχουσα, ἀντιστραφείσης γίνεται διὰ τοῦ πρώτου σχήματος συλλογιστική. τὸ δὲ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον ἔσται, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι αἱεὶ ἐν τῇ ἐξ ὑπαρχούσῃς καὶ ἐνδεχομένης μίξει τοιούτου γινομένου τοῦ συμπεράσματος. εἰ δὲ οὐ μὲν εἴτη 10 ἐλάττων καταφατικὴ καθόλου οὐδὲ μείζων ἀποφατικὴ ἐν μέρει, συλλογιστικὴ μὲν ἔσται οὐ συζυγία, οὐδὲ μὴν δι’ ἀντιστροφῆς δειχθῆσται ἀναχθείσης αὐτῆς εἰς τὸ πρώτον σχῆμα, ἀλλὰ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. κείσθω γάρ τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχόντως, τὸ δὲ Α ἐνδεχομένως τινὶ τῷ Γ μὴ ὑπάρχειν· τὸ δὴ Α ἐνδέχεται τινὶ τῷ Β μὴ ὑπάρχειν. εἰ γάρ μή, τὸ ἀντικείμενον 15 αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης παντὶ· ἀλλὰ καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχει· τὸ ἄρα Α παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρκει. γίνεται γάρ οὐ συζυγία ἐν πρώτῳ σχήματι ἐξ ἀναγκαίας καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος καὶ ὑπαρχούσῃς καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἐφ’ οὓς ἐδείξαμεν καθόλου καταφατικὸν ἀναγκαῖον συναγόμενον συμπέρασμα. ἀδύνατον δὲ τὸ Α παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν· 20 εἴκειτο γάρ ἐνδέχεσθαι αὐτῷ τινὶ μὴ ὑπάρχειν.

"Αν δὲ ἀδίριστοι οὐδὲν μέρει ληφθῶσιν ἀμφότεραι, ἀν τε καταφατικαὶ ἀν τε ἀποφατικαὶ ἀν τε παραλλάξ, οὐκ ἔσται συλλογιστικὴ οὐ συζυγία. ἀπόδειξις δὲ οὐδὲ μὴν, οὐ καὶ ἐν τοῖς καθόλου· δι’ ὃν γάρ δρων ἐδείχθησαν | καὶ αἱ δι’ 109^τ δῆλοι ἐνδεχόμεναι ἔχο δύο ἐπὶ μέρους συζυγίαις ἀσυλλόγιστοι, διὰ τῶν αὐτῶν 25 καὶ αὐταὶ. οἵσαν δὲ οἱ δροὶ τοῦ μὲν παντὶ ὑπάρχειν ζῶον, ἄνθρωπος, λευκόν, τοῦ δὲ μηδενὶ ζῆπος, ἄνθρωπος, λευκόν, μέσον λευκόν.

Πληρώσας τὴν μίξιν τοῦ ἐνδεχομένου πρὸς τὸ ὑπάρχον νῦν τρέψομαι ἐπὶ τὴν μίξιν τοῦ ἐνδεχομένου καὶ τοῦ ἀναγκαίου· ταῦτα δὲ συνάγονται ἐν ταῦταις ταῖς συζυγίαις τὰ συμπέρασματα, ἀσυνήργοντο καὶ ἐν πρώτῳ σχήματι ἐπὶ τῆς αὐτῆς μίξεως ὁμοίως ἔχουσῶν τῶν προτάσεων. εἰ μὲν γάρ ἀμφότεραι κατηγορικαὶ ὥστε, τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν συνάγεται συμπέρασμα. εἰ δὲ οὐ μὲν εἴτη καταφατικὴ οὐδὲ ἀποφατική, εἰ μὲν οὐ ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ εἴη, τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου πάλιν ἔσται τὸ συμπέρασμα· (εἰ δὲ τὸ ἀναγκαῖον εἴη ἀποφατικόν, ἐνδεχόμενον γίνεται τὸ συμπέρασμα,) οὐδὲ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν 30 ἀλλὰ τὸ συντρέχον τῷ μὴ ὑπάρχοντι. ἔστωσαν δὴ κατηγορικοὶ πρῶτον οἱ δροὶ, καὶ ἐν τούτῳ μείζων πρότασις ἔστω οὐδὲν μερικὸν ἐνδεχόμενη· συνάγει οὖν μερικὸν ἐνδεχόμενον συμπέρασμα ἀντιστραφείσης τῆς ἐλάττονος πρὸς τὴν μερικὴν καὶ ποιούσης τὸν τρίτον τρόπον τοῦ πρώτου σχήματος.

3 εἰ δὲ . . . μέσον λευκόν (26) Al. 246,36—248,38 5 ante καθόλου addidi οὐ Al. 247,1 14 ἐνδέξεται Al. 247,13 17 ἀναγκαῖας Al. 247,16: ἀνάγκης P
καταφατικῆς Al.: ἀποφατικῆς P 20 αὐτῷ Al. 247,19: τι τῷ P 21 ἀδίριστοι Al. 248,31 27 πληρώσας . . . κατηγορουμένου (66,4) Phil. f. 58r—58v 33 εἰ . . . συμπέρασμα (34) Phil. om. P

εἰ δὲ καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχῆματι καὶ ἐν τοῖς ἀλλοις ἐπὶ τῆς μίξεως τοῦ ἀναγκαίου καὶ ἐνδεχομένου οὐ βούλεται τῇ κρείττονι τῶν προτάσεων ἔπειθαι τὸ συμπέρασμα ἀλλὰ τῇ χειρονι, δῆλον ἄρα, διτὶ καὶ ἐπὶ τῆς μίξεως τοῦ ἀναγκαίου καὶ τοῦ ὑπάρχοντος, διτὶ ἐλεγον τῇ μείζονι προτάσει ἔπεισθαι τὸ συμπέρασμα 5 καὶ τὰς ἔχουσας τὴν μείζονα ἀναγκαίαν ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα· συνάγειν, οὐ τὸ κυρίως ἀναγκαῖον ἐβούλομην συνάγεσθαι ἀλλὰ τὸ ἐξ ὑποθέσεως. ὥσπερ δὲ ἔχει ἡ τὴν μείζονα ἔχουσα ἀναγκαίαν συζυγία κατὰ τὸ συμπέρασμα, οὕτως καὶ ἡ ἀνάπταλιν ἔχουσα, λέγω δὴ ἡ τὴν ἐνδεχομένην. ἐν δὲ τῇ δεῖξι διαφέρουσιν, διτὶ ἡ μὲν ἔχουσα τὴν μείζονα ἐνδεχομένην μετὰ τὴν ἀντιστροφὴν 10 τῆς ἐλάττονος τῇ ἐπ’ εὐθείας δεῖξι δείκνυται διὰ τοῦ κατὰ παντὸς καὶ τοῦ κατὰ μηδενός, ἡ δὲ τὴν μείζονα ἔχουσα | ἀναγκαίαν μετὰ τὴν ἀντιστροφὴν 10^r τῆς ἐλάττονος τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ δείκνυται. τὸ Α τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης παντὶ ὑπάρχει, τὸ δὲ Β τῷ Γ παντὶ ἐνδέχεται· οὐκοῦν καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Β· γίνεται οὖν τὸ πρώτον σχήμα τοῦ μὲν Α τῷ Γ παντὶ ὑπάρχοντος ἐξ ἀνάγκης, 15 τοῦ δὲ Γ τῷ Β τινὶ ἐνδεχομένου. συνάγει οὖν καὶ τὸ ἐνδεχομένως τινί. καὶ τοῦτο δείκνυμεν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ· εἰ γάρ ψεῦδος τὸ ‘ἐνδέχεται τινί’, ἀλγῆσε τὸ ‘ἀνάγκη μηδενί’. εἰ τοίνυν τὸ Α τῷ Β ἀνάγκη μηδενί, τὸ δὲ Β τῷ Γ ἐνδεχομένως παντί, τὸ ἄρα Α τῷ Γ ἐνδέχεται μηδενί· τοῦτο (γάρ) δείκνυται ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι· ἡ δὲ καὶ ἐξ ἀνάγκης παντί, ὅπερ ἀδύνατον, διτὶ, δ 20 ἐνδέχεται μηδενί, τοῦτο ἐνδέχεται παντί. ὅμοιώς δὲ ἔχουσιν αἱ τοιαῦται προτάσεις ἐπὶ ταύτης τῆς μίξεως τοῦ ἐνδεχομένου καὶ τοῦ ὑπάρχοντος· πᾶσαι γάρ αἱ τὴν μείζονα ἔχουσαι ἡ ὑπάρχουσαν ἡ ἀναγκαίαν τὴν δὲ ἐλάττονα ἐνδεχομένην διὰ τοῦ ἀδυνάτου δείκνυνται.

Πάλιν ἔστωσαν ἀνομοιοσχήμονες αἱ προτάσεις, καὶ ἔστω ἡ μὲν μείζων 25 ἀποφατικὴ καθόλου ἐνδεχομένη ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία· συνάγει αὐτῇ ἀντιστραφείσης τῆς ἐλάττονος πρὸς τὴν μερικὴν καταφατικὴν μερικὸν ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον συμπέρασμα. ἡ δὲ δεῖξι διὰ τοῦ κατὰ παντὸς καὶ κατὰ μηδενός· αὐτῇ γάρ ἔστιν ἡ κατ’ εὐθείαν. εἰ γάρ τὸ Α ἐνδέχεται μηδενὶ τῶν Γ, πᾶσιν ἄρα τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ οὐχ ὑπάρχει ἐνδεχο- 30 μένως· ἐν δὲ τῶν μερῶν τοῦ Γ τι τῶν Β· τὸ γάρ Γ τινὶ τῶν Β ὑπῆρχε διὰ τὴν ἀντιστροφὴν· τὸ Α ἄρα τινὶ τῶν Β ἐνδεχομένως (οὐχ) ὑπάρχει. εἰ δὲ ἡ στερητικὴ πρότασις ἀναγκαία, τουτέστιν ἡ μείζων, ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου κατα- φατικὴ ἐνδεχομένη, τοῦ μὴ ὑπάρχειν γίνεται τὸ συμπέρασμα. ἡ δὲ δεῖξι διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς ἐλάττονος καὶ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ· δέδεικται δὲ 35 ταῦτα ἐν πρώτῳ σχήματι. διτὶ δὲ ἐν πρώτῳ σχήματι οὕτως εἶχον αἱ προτάσεις, τουτέστιν ἡ μείζων ἡν ἀναγκαίᾳ ἀποφατικῇ ἡ δὲ ἐλάττων ἐνδεχομένῃ καταφατικῇ μερικῇ, συνέβαιν τὸ Α τῷ Γ (οὗτοι γάρ ἡσαν ἔκει οἱ ἄκροι δροι) τινὶ μὴ ὑπάρχειν καὶ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν. οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθα, ἐπειδὴ ἀντιστρέψαντες τὴν | ἐλάττονα πρότασιν τοῦτον τὸν τρόπον ἐποιήσαμεν τοῦ 110^r

2 κρείττον Phil.: μείζον P 6 οὐ Phil.: ὡς P 12 post τὸ add. γάρ Phil. (cf. vs. 18) 18 γάρ Phil.: om. P 19 δ Phil.: τὸ P 27 ἀποφατικὸν Phil.: καταφατικὸν P (cf. 66,7. 10) 30 τῶν (post τὸ) Phil.: τὸ P 31 οὐχ Phil.: om. P
35 post ταῦτα add. πλατύτερον Phil. διτὶ Phil. f. 58v: διτὶ P

Comment. Aristot. XXIII 3. [Themistius] in Priora Anal.

πρώτου σχήματος, τὸ αὐτὸν πάλιν (ἀνάγκη) συνάγεσθαι συμπέρασμα. ὡς τε τὸ Α τῷ Β (οὗτοι γάρ εἰσιν ἐνταῦθα οἱ ἄκροι), εἰ τινὶ οὐχ ὑπάρχει, καὶ τινὶ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν, δηλονότι τοῦ ἐνδεχομένου οὐκ ὅντος τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἀλλὰ τοῦ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος κατηγορουμένου. ὅταν δὲ ἡ ἐλάττων 5 ἀποφατικὴ ἡ δὲ μείζων καταφατική, ἀνὴρ ἀποφατικὴ ἐλάττων οὖσα ἐνδεχομένη ἦ, ἐκ μὲν τῶν κειμένων οὐκ ἔσται συλλογισμός· μεταληφθείσης δὲ τῆς καθόλου ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς εἰς καταφατικὴν ἐνδεχομένην καὶ ἀντιστραφείσης ἔσται πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα ἐπὶ μέρους ἐνδεχόμενον καταφατικὸν ἔχον συμπέρασμα ἐπὶ τῇ μείζονι καθόλου καταφατικῇ ἀναγκαῖᾳ καὶ τῇ ἐλάττονι 10 ἐπὶ μέρους καταφατικῇ ἐνδεχομένῃ. εἰ δὲ (ἥ) ἐλάττων ἀποφατικὴ οὖσα ἀναγκαῖα εἴη, οὐχ ἔσται συλλογιστικὴ ἡ συζυγία· συνάγει γάρ αὕτη τῇ τῶν δρων παραθέσει καὶ τὸ παντὶ καὶ τὸ μηδενί. τοῦ μὲν οὖν παντὶ ὑπάρχειν δροι ὑπνοί, ἕππος καθεύδων, ἀνθρωπος· ὑπνος παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδεχομένως, καθεύδων ἕππος οὐδενὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ ὑπνος παντὶ ἕππῳ καθεύδοντι ἐξ 15 ἀνάγκης· τοῦ δὲ μηδενὶ ὑπνος, ἕππος ἐγρηγορώς, ἀνθρωπος· ὑπνος παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδεχομένως, ἐγρηγορώς ἕππος οὐδενὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ ὑπνος οὐδενὶ ἕππῳ ἐγρηγορότι. ἐξ ἀνάγκης.

Εἰ δὲ ἡ μὲν καθόλου τῶν προτάσεων εἴη ἡ δὲ ἐν μέρει, τὰ αὐτὰ πάλιν λεχθήσεται καὶ ἐπὶ τούτων, ἀπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου συλλογισμῶν, περὶ τε τῶν συμπέρασμάτων περὶ τε τῶν δείξεων. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἔχουσῶν τὴν μείζονα καθόλου πρότασιν τὴν δὲ ἐλάττονα μερικὴν συλλογιστικῶν συζυγῶν, λέγω δὴ ἔχουσῶν τὴν μείζονα ἀποφατικὴν ἡ καταφατικὴν τὴν δὲ ἐλάττονα καταφατικὴν (αὕται γάρ εἰσι συλλογιστικαὶ ἐν τρίτῳ σχήματι), τοσοῦτον μόνη διαφορὰ τούτων πρὸς τὰς καθόλου συζυγίας, διτὶ ἔκειναι μὲν 20 τὴν ἐλάττονα καθόλου ἔχουσαι πρὸς τὴν μερικὴν εἶχον αὐτὴν ἀντιστρεφομένην, ἐν τούτοις δὲ μερικῆς | οὔσης τῆς ἐλάττονος ἡ ἀντιστροφὴ πάλιν πρὸς αὐτὴν 110· τὴν μερικὴν γίνετοι. ἐπὶ δὲ τῶν ἔχουσῶν τὴν ἐλάττονα καθόλου τὴν δὲ μείζονα μερικήν, δηλονότι παλιν συλλογιστικῶν συζυγῶν, ἀμφοτέρων μὲν οὐσῶν καταφατικῶν ἡ διαφορὰ αὕτη πρὸς τὰς καθόλου, διτὶ ἔκει μὲν τὴν 25 ἐλάττονα ἀντιστρέφομεν, ἐνταῦθα δὲ τὴν μείζονα, καὶ ἔκσι μὲν δείξαντες τὸ συμπέρασμα δι' εὐθείας ἡ διὰ τοῦ ἀδυνάτου οὐδενὸς ἀλλου ἐδεόμεθα, ἐνταῦθα δὲ μετὰ τὸ δεῖξαι καὶ τὸ συμπέρασμά ἀντιστρέφομεν. οἷον ἔστω ἡ μείζων ὑπάρχουσα μερικὴ ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου ἐνδεχομένη, καταφατικαὶ ἀμφότεραι. λέγω οὖν οὕτως· τὸ Α τινὶ τῶν Γ ὑπαρχόντως, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ἐνδε- 30 35 χρούντως ὑπάρχει. εἴτα ἀντιστρέψω τὴν μείζονα πρότασιν· ἐὰν γάρ αὐτιστρέψω τὴν ἐλάττονα, ἀσυλλόγιστος γίνεται ἡ συζυγία· ἀμφότεραι γάρ γίνονται μερικαί. ἐπειδὴ οὖν τὸ Α τινὶ τῷ Γ ὑπαρχόντως, καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Α· εἰ τοίνυν τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ ἐνδεχομένως τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Α ὑπαρχόντως, γίνεται τὸ

1 ἀνάγκη Phil.: οὐ. P 4 ὅταν . . . ἐξ ἀνάγκης (17) Al. 251,3—19 7 ἀποφατικῆς
Al. 251,5. 6: καταφατικῆς P 10 ἐπὶ μέρους Al. 251,8. 9: καθόλου P
εἰ δὲ . . . εἴη (11) Phil. f. 58v εἰ δὲ ἡ . . . ἀποφατικὴ Phil.: ἡ δὲ . . . καταφατικὴ P
15 ἐγρηγορώς Al. 251,17: ἐγρηγοροις P 18 εἰ δὲ . . . φανερῶν (68,40) Phil.
f. 58v—59v 21 συλλογιστικῶν Phil.: συλλογιστικὴ P 35 ὑπάρχει scripsi:
ὑπάρχειν P (ἐνδεχόμενος ὑπάρχειν Phil.)

πρῶτον· τὸ ἄρα Β τινὶ τῶν Α ἐνδεχομένως ὑπάρχει. ἀλλ' οὐ τοῦτο προέκειτο δεῖξαι, ἀλλ' εἰ τὸ Α τινὶ τῶν Β ἐνδεχομένως ὑπάρχει. ἐπεὶ τοίνυν ἀντιστρέψει τὸ μερικὸν καταφατικόν, ἀντιστρέψεις τὸ συμπέρασμα ἔχω τὸ ζητούμενον· εἰ γὰρ τὸ Β τινὶ τῶν Α ἐνδεχομένως ὑπάρχει, καὶ τὸ Α τινὶ τῶν Β ἐνδεχομένως 5 ὑπάρχει, διπερ ἔδει δεῖξαι. καὶ ταῦτα δέ, ἐπειδὴ ὑπεθέμεθα τὴν μείζονα ἐνδεχομένην τὴν δὲ ἐλάττονα ἀναγκαῖαν. εἰ δὲ ἀνάπταλιν ὑποθώμεθα τὴν μείζονα ἀνάγκαιαν τὴν δὲ ἐλάττονα ἐνδεχομένην, μετὰ τὴν ἀντιστροφὴν τῆς μείζονος προτάσεως οὐκέτι τῇ κατ' εὐθεῖαν ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῶν καθόλου συζητῶν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγγῆνει δείκνυται τὸ Β τῷ Α ἐνδεχομένως τινὶ ὑπάρχον, 10 τουτέστιν ὁ ἐλάττων τῷ μείζονι. καὶ οὕτως τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέψαντες εύρήσομεν καὶ τὸ Α τινὶ τῶν Β ἐνδεχομένως ὑπάρχον, τουτέστι τὸν μείζονα τῷ ἐλάττονι. οὕτως μὲν εἰ ἀμφότεραι καταφατικά· εἰ δὲ ή μὲν ἀποφατική ή δὲ | καταφατική, εἰ ή μείζων εἴη ἐνδεχομένη μερικὴ ἀποφατικὴ ή δὲ 11¹ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία, τὸ συμπέρασμα γίνεται μερικὸν ἐνδε- 15 χόμενον, ὅποιον ἐγίνετο, καὶ δε τὸ ησαν ἀμφότεραι καθόλου. γίνεται δὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγγῆνει. τὸ γὰρ Α ἐνδεχομένως μὴ παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης· συνάγεται τὸ Α ἐνδέχεσθαι μὴ παντὶ τῷ Β. εἰ γὰρ τοῦτο φεῦδος, παντὶ ἐξ ἀνάγκης· ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης· καὶ τὸ Α ἄρα παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης· ἀλλ' ὑπέκειτο μὴ παντὶ 20 ἐνδέχεσθαι. δροὶ λευκόν, ἄνθρωπος, ζῶον· λευκὸν ἐνδεχομένως οὐ παντὶ ἀνθρώπῳ, ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ λευκὸν ἐνδεχομένως μὴ παντὶ ζώῳ. εἰ γὰρ τοῦτο φεῦδος, ἀληθὲς τὸ παντί· εἰ τοίνυν λευκὸν παντὶ ζώῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ λευκὸν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης· ὑπέκειτο δὲ καὶ (μὴ) παντὶ ἐνδεχομένως. δυνατὸν δὲ καὶ διὰ τῆς 25 ἐπὶ μέρους ἀντιστροφῆς δεῖξαι τὴν συζητίαν συλλογιστικήν· ή γὰρ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη πρὸς τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἐνδεχομένην ἀντι- στρέψει. οἷον εἰ τὸ Α ἐνδέχεται μὴ παντὶ τῷ Γ, καὶ τὸ Γ ἐνδέχεται τινὶ τῷ Α· ἀλλὰ καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης· καὶ τὸ Β ἄρα τινὶ τῶν Α ἐνδέχεται. ἀντιστραφέντος οὖν καὶ τοῦ συμπεράσματος εἰς τὴν μερικὴν ἀποφα- 30 τικὴν καὶ τὸ Α οὐ παντὶ τῷ Β ἐνδέχεται, διπερ ἔδει δεῖξαι. δταν δὲ ή στερητικὴ πρότασις ἀναγκαίᾳ ή ή δὲ καταφατικὴ ἐνδεχομένη, δηλονότι ἐναντίως τῇ πρὸ αὐτῆς συζητίᾳ τὸ συμπέρασμα γίνεται μερικὸν ἀποφατικὸν ὑπάρχον. ἔστωσαν δὲ δροὶ ἄνθρωπος μὲν ἐπὶ τοῦ Α, περιπατητικὸν δὲ ἐπὶ τοῦ Β, ζῶον ⟨δ⟩ ἐπὶ τοῦ Γ· ἄνθρωπος μὲν γὰρ οὐ παντὶ ζώῳ ἐξ ἀνάγκης, περιπατη- 35 τικὸν δὲ ἐνδέχεται παντὶ ζώῳ, καὶ ἄνθρωπος οὐ παντὶ ὑπάρχει περιπατητικῷ. συνάγεται δὲ ἐνδεχόμενον οὐ ⟨τὸ⟩ κατὰ τὸν διορισμὸν ἀλλὰ τὸ συντρέχον τῷ ὑπάρχοντι. | δτι γὰρ οὐ συνάγεται τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, δηλον 11¹ ἐντεῦθεν. εἰ γὰρ τὸ Α ἐνδέχεται [ἐνδέχεται] τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν, καὶ τὸ Β ἐνδέχεται τινὶ τῶν Α μὴ ὑπάρχειν· ἀντιστρέψει γὰρ τὰ μερικὰ τοῦ κυρίως 40 ἐνδεχομένου· ὑπῆρχε δὲ καὶ τὸ Γ παντὶ τῷ Β· τὸ ἄρα Γ τινὶ τῶν Α ἐν-

1 post πρῶτον add. σχῆμα Phil. 9 δείκνυται Phil.: δείκνυμεν P 12 post μὲν add. οὖν Phil. (cf. 54,24) εἰ Phil.: ή P 15 γίνεται Phil. f. 59r: γίνονται P 17 (καὶ) συνάγεται Phil.: συνάγον P 24 μὴ ex Phil. addidi 34 δ' Phil.: om. P 36 τὸ Phil.: om. P 38 ἐνδέχεται bis P 39 μὴ anté ὑπάρχειν vs. 38 transponerem, nisi etiam Phil. hic haberet

δέχεται ύπαρχειν. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ Α τινὶ τῶν Γ ἐνδέχεται ύπαρχειν.
 δὲ δὲ ἐνδέχεται τινί, ἐνδέχεται καὶ μηδενί· ἐνδέχεται ἄρα τὸ Α μηδενὶ τῶν
 Γ ύπαρχειν. δὲ δὲ ἐνδέχεται μηδενί, ἐνδέχεται καὶ παντί· ἐνδέχεται γὰρ πάντα
 ἀνθρωπὸν λούεσθαι καὶ μὴ λούεσθαι. ἐνδέχεται ἄρα τὸ Α παντὶ τῷ Γ ύπαρ-
 5 χειν· ἀλλ’ ὑπέκειτο καὶ μὴ παντὶ ἐξ ἀνάγκης· οὐκ ἄρα ἀληθὲς τὸ ἐνδεχο-
 μένως τὸ Α μὴ παντὶ τῷ Β ύπαρχειν. ὥστε ὅποια ἐπ’ ἔκεινων, φημὶ
 δὲ τῶν ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου, ύπηρχε τὰ συμπεράσματα, τοιαῦτα καὶ ἐπὶ
 τούτων συμπίπτει. εἰδέναι δὲ δεῖ, διὰ τὰ νῦν λεγόμενα κοινῶς ἔξακούειν δεῖ
 ἐπὶ πάντων ἀπλῶς· ὡς γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ σχῆματι σχοίη τὰ συμπεράσματα,
 10 οὗτως καὶ ἐν τοῖς ἀλλοις ἔξει σχήμασι τοῖς τὴν ὁμοίαν συμπλοκὴν ἔχειν
 δεικνυμένοις διὰ τῆς ἀντιστροφῆς. διταν δὲ ή μὲν μείζων μερικὴ καταφατικὴ
 [ἥ] ἀναγκαῖα ἡ ή, δὲ ἐλάττων καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη, γίνεται συλλο-
 γισμὸς τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ παντὶ ἀντιστρεφομένης τῆς μερικῆς καταφατικῆς
 πρὸς ἔσατήν γίνεται γὰρ τὸ πρῶτον σχῆμα. εἰ δὲ γὰρ τὸ Α τῶν Γ τινὶ ἐξ
 15 ἀνάγκης, καὶ τὸ Γ τινὶ τῶν Α ἐξ ἀνάγκης· εἰ οὖν τὸ μὲν Β ὡδενὶ τῶν Γ
 ἐνδέχεται, τὸ δὲ Γ τινὶ τῶν Α ἐξ ἀνάγκης, τὸ ἄρα Β ἐνδέχεται μὴ παντὶ¹²
 τῷ Α. τούτου δὲ τοῦ συμπεράσματος ἀντιστραφέντος καὶ τὸ Α ἐνδέχεται
 μὴ παντὶ τῷ Β· ἀντιστρέψει γὰρ ή μερικὴ ἀποφατικὴ τοῦ κατὰ τὸν διορι-
 σμὸν ἐνδεχομένου. ἐὰν δὲ ή ἐλάττων καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαῖα εἴη,
 20 δηλονότι τῆς μείζονος μερικῆς οὔσης καταφατικῆς ἐνδεχομένης, οὐκ ἔσται
 συλλογισμός. ἀνάγεται μὲν (γάρ) εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα τῆς μείζονος παλιν
 ἀντιστρεφομένης πρὸς ἔσατήν εἰς γάρ τὸ Α ἐνδέχεται τινὶ | τῶν Γ, καὶ τὸ 112^r
 Γ τινὶ τῶν Α ἐνδέχεται. ἐπειδὸν τὸ μὲν Β οὐδενὶ τῶν Γ ἐξ ἀνάγκης, τὸ
 δὲ Γ τινὶ τῶν Α ἐνδεχομένως, συνάγεται μὲν τὸ Β μὴ παντὶ τῷ Α ύπαρχειν.
 25 οὐκ ἀντιστρεφούσης δὲ τῆς μερικῆς ἀποφατικῆς ύπαρχούσης οὐδὲν αὐτὸν ἀντι-
 στρέψαι τὸ συμπέρασμα. ἀντιστρεφομένου γὰρ συνάγεται καὶ τὸ παντὶ καὶ τὸ
 οὐδενί. δροὶ τοῦ μὲν παντὶ ὑπνος, ἵππος, κοιμώμενος ἀνθρωπός. ὑπνος μὲν
 γὰρ τινὶ ἵππῳ ἐνδέχεται ύπαρχειν, κοιμώμενος δὲ ἀνθρωπός οὐδενὶ ἵππῳ ἐξ
 ἀνάγκης· ἀντιστρεφείσης οὖν τῆς μείζονος μερικῆς καταφατικῆς (ἐνδέχεται
 30 γὰρ (ἵππος) τινὶ ὑπνῳ, τουτέστιν ύπνοιοντι) συνάγεται ὑπνος παντὶ κοιμώμενῳ
 ἀνθρώπῳ. τοῦ (δὲ) μηδενί, (Δν) ἀντὶ τοῦ κοιμώμενου ἀνθρώπου ἐγρηγορότα ἀν-
 θρωπὸν λάβωμεν· ὑπνος γὰρ οὐδενὶ ἐγρηγορότα ἀνθρώπῳ. ἀλλὰ κανὶ ἐλάττων
 εἴη μερικὴ ἀποφατικὴ ἀναγκαῖα ή δὲ μείζων καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη,
 οὐδὲν γίνεται συλλογισμός· παλιν γὰρ συνάγεται καὶ τὸ παντὶ καὶ τὸ οὐδενί. δροὶ
 35 οἱ αὐτοί· ὑπνος παντὶ ἵππῳ ἐνδεχομένως, καθεύδων ἀνθρωπός οὐ παντὶ ἵππῳ
 ἐξ ἀνάγκης, τῆς μερικῆς νῦν ἀντὶ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς (λαμβανομένης).
 συνάγει γὰρ ‘ὑπνος παντὶ καθεύδοντι ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης’. εἰ δὲ ἀντὶ τοῦ
 καθεύδοντος ἀνθρώπου ἐγρηγορότα λάβωμεν, καὶ τὸ οὐδενὶ συναχθήσεται. οὐκ
 ἐμνημονεύσαμεν δὲ καὶ τῶν ἀλλων ἀσυλλογίστων, λέγω δὲ τῶν ἐξ ἀμφοτέρων
 40 μερικῶν η ἀπροσδιορίστων καταφατικῶν καὶ ἀποφατικῶν ὡς ὄντων φυνερῶν.

12 η delevi 21 γὰρ Phil. f. 59v: om. P 29 οὖν Phil.: η superscr. P 31 δὲ
 Phil.: om. P ἀν addidi (ει Phil.) 30 ἵππος ex Phil. addidi 33 καταφατικὴ¹³
 Phil.: ἀποφατικὴ P 34 γίνεται Phil.: τινὶ P 36 λαμβανομένης addidi (διὰ τὴν . . .
 ἀληθευούσης Phil.) 40 ante ὡς add. καὶ ἀνομοιογημόνων Phil.

Ὅτι μὲν οὖν οἱ ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ σχῆματι συλλογισμοὶ διὰ τοῦ πρώτου σχῆματος τελειοῦνται ἡ δεικτικῶς [ἥ] δὶ’ ἀντιστροφῆς τῶν προτάσεων ἡ ἐξ ὑποθέσεως, τουτέστι διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων· ἐδεῖξαμεν γὰρ αὐτοὺς τελειούμενους διὰ τῶν ἐν πρώτῳ σχῆματι τρόπων τε καὶ συλλογισμῶν. δῆτι δὲ μηδεὶς συλλογισμὸς ἔξω τῶν εἰρημένων γίνεται τριῶν σχημάτων, ἀλλὰ πᾶς ἐν τινι τῶν σχημάτων ἐστὶ τούτων, φανερὸν νῦν ἥδη γενήσεται. οὕτω δ’ ἀνεισχαπδεικνύμενον καὶ τὸ δῆτι πᾶς συλλογισμὸς εἰς τοὺς δύο τοὺς ἐν τῷ | πρώτῳ ἀνάγεται. δῆτι δὲ ἀπλῶς συλλογισμὸς 112 πᾶς οὗτος ἔξει, ὡς ἐξηριθμησάμεθα καὶ κατελέξαμεν τοὺς καθ’ ἔκαστον 10 σχῆμα δεικνύντες συλλογισμούς (εἰς τὰς ἕσται τούτων τῶν εἰρημένων ἥμιν), τοῦτο δὲ δειχθῆσεται, ἀν μηδεὶς ἔξω τῶν τριῶν, ὃν ἔξειθεμεθα, δειχθῆ γινόμενος. ἀνάγκη δὲ πᾶσαν ἀπόδειξιν καὶ πάντα συλλογισμὸν ἡ ὑπάρχον τί τινι ἡ μὴ ὑπάρχον δεικνύναι, καὶ ἔκτερον τούτων ἡ κατὰ μέρος ἡ καθόλου· ἡ γὰρ παντὶ ὑπάρχειν ἡ μηδενί (ταῦτα γὰρ τὰ καθόλου) ἡ τινὶ ὑπάρχειν ἡ 15 μὴ παντί· ταῦτα γὰρ τὰ ἐπὶ μέρους. καὶ ταῦτα διττῷ τρόπῳ δείξεως, ἡ δεικτικῶς ἡ ἔξ ὑποθέσεως. λέγω δὲ δεικτικῶς μὲν τοὺς κατηγορικῶς ἡ δὶ’ οὐδεμιᾶς ὑποθέσεως ἀλλὰ τὸ προκείμενον ἀντικρυῖν καὶ αὐτόθεν δεικνύντας (οὐκ εἰπον δὲ κατηγορικῶς ἀλλὰ δεικτικῶς, δῆτι μηδὲ γρῶμαι τῷ κατηγορικῷ διόματι ἐπὶ τούτου τοῦ τρόπου τῆς δείξεως ἀλλὰ τῷ δεικτικῷ, κατηγορικὸν δὲ 20 ἐν ἔθει ἥμιν ἔστι τὸ καταφατικὸν λέγειν), ἔξ ὑποθέσεως δὲ τοὺς ὑπόθεσίν τινα θέντας ἐν τῇ δείξει. τοῦ δὲ ἔξ ὑποθέσεως μέρος καὶ εἰδος ἡ δὶ’ ἀδυνάτου δεῖξις· καὶ γὰρ ἐν τοῖς δὶ’ ἀδυνάτου ὑποθέντες τὸ ἀντικείμενον οὐ βιουλόμεθα δεῖξαι, πρὸς τοῦτο τὸν συλλογισμὸν ποιηύμεθα δεικνύντες ἀδύνατον αὐτό, προηγουμένως μὲν συλλογιζόμενοι καὶ δεικνύντες τὸ ψεῦδός τε καὶ ἀδύνατον, 25 κατὰ συμβεβηκὸς δὲ κατασκευάζοντες τὸ ἀληθές τε καὶ τὸ προκείμενον.

Πρῶτον μὲν οὖν εἰπῶμεν περὶ τῶν δεικτικῶς [εἰ] τι ἡ κατηγορικῶς δεικνύντων· τούτους γὰρ δειχθέντος, ὡς οὗτοι διὰ τῶν προειρημένων γίνονται σχημάτων, ὄντερον καὶ περὶ τῶν δὶ’ ἀδυνάτου καὶ θλως περὶ τῶν ἔξ ὑποθέσεως γνώριμον ἔσται, διπλας κακέινοι εἰς ταῦτα ἀνάγονται. εἰ δὴ πρόκειται 30 ἥμιν καταφατικὸν ποιῆσαι συμπέρασμα τοῦ Α πρὸς τὸ Β ἡ ἀποφατικόν (τὸ γὰρ δεικτικὸν τοιοῦτον), ἀνάγκη μὲν λαβεῖν τί τινος κατηγορούμενον· μηδενὸς γὰρ λαμβανομένου οὐδὲ δὲιχθείη τι. οὐδὲ δὲ ὑποθετικὸς ληφθῆ, ὁ συλλογισμὸς ἔτι δεικτικός. ἀλλ’ οὐδὲ δὲιχθείη τι. ἀλλου κατηγορούμενον ληφθῆ μὴ συνάπτῃ δὲ πρὸς τὸ Α ἡ τὸ Β, οὐδὲ θλως περὶ τούτων ὁ λόγος 35 ἔσται. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ εἰ τὸ Α κατὰ τοῦ Β λαμβάνομεν κατηγορεῖσθαι· | εἴημεν γὰρ ἄν, διθουλόμεθα δεῖξαι, τοῦτο λαμβάνοντες, διπερ ἔστι τὸ ἐν ἀρχῇ 113 λαμβάνειν· τὸ γὰρ τὴν ἀρχὴν ζητούμενον οὐχ ὡς ζητούμενον ἀλλ’ ὡς οὗτος ἔχον ληψιομέθα. κατ’ ἄλλου γ’ ἄρα τὸ Α ἡ ἀλλο κατὰ τοῦ Α. εἰ μὲν

1 δῆτι μὲν .. γίνονται (76,31) Al. 255,3—267,4 2 ἡ alterum om. Al. 255,6 3 ὑποθέσεως Arist.: ὑποθέσεων P (cf. vs. 16. 20) 8 post πρώτῳ add. σχῆματι τοὺς ἐκ καθόλου προτάσεων ἀμφοτέρων Al. 255,23 14 post μηδενὶ add. δείκνυσιν ὁ συλλογιζόμενος Al. 256,7 17 αὐτόθεν Al. 256,12: αὐτόθι P 18 κατηγορικῷ Al. 256,12. 13: δεικτικῶν ut vs. sq. P 22 οὐ Al. 256,22: οὐ P 26 τι ἡ scripsi: εἰ τι ἡν P 32 ληφθῆ Al. 256,35: δειχθῆ P 33 ἔτι Al.: εἰ τε P 36 εἴηγεν ut Al. 257,1 scripsi: εἴη μὲν P (B) cf. 79,28 38 τὸ Al. 257,4: τοῦ P

οὖν τὸ Α κατὰ τοῦ Γ κατηγορήσαμεν, τὸ δὲ Γ κατὰ μηδενός, μηδ' ἄλλο τι κατὰ τοῦ Γ, ἀλλὰ μηδὲ κατὰ τοῦ Α τι ἔτερον, μηδὲ τὸ Α κατ' ἄλλου, οὐδὲ συλλογισμὸν ὅλως ποιήσομεν· οὐ γάρ γίνεται συλλογισμὸς μιᾶς τινος ληφθείσης προτάσεως· μιᾶς γάρ ληφθείσης οὐδὲν συμβαίνει συλλογιστικῶς· ἦν γάρ 5 συλλογισμὸς λόγος, ἐν φὶ 'τεθέντων τινῶν', οὐ 'τινὸς τεθέντος'. δεῖ ἄρα προσλαβεῖν καὶ ἔτεραν πρότασιν, ἵνα δειχθῇ συλλογιστικῶς τί τινι ὑπάρχον ἡ μὴ ὑπάρχον. ἀν μὲν οὖν προσληφθῆ τὸ Α κατά τινος ἄλλου, φέρε εἰπεῖν τοῦ Δ, ἀποφατικῶς, ἔσται συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ σχήματι τοῦ Γ πρὸς τὸ Δ. ἀν δ' ἄλλο τι κατὰ τοῦ Α, φέρε εἰπεῖν τὸ Δ, συλλογιστικῶς, ἔσται συλλογισμὸς 10 ἐν πρώτῳ σχήματι τοῦ Δ πρὸς τὸ Γ. ἀν δὲ κατὰ τοῦ Γ ὡς τὸ Α οὗτος καὶ ἄλλο τι συλλογιστικῶς, φέρε εἰπεῖν τὸ Δ, ἔσται συλλογισμὸς ἐν τρίτῳ σχήματι τοῦ Α πρὸς τὸ Δ. διὸ οὐδὲν κωλύσει ἐκ τῶν ὄντων καὶ λαμβανομένων γίνεσθαι συλλογισμόν· οὐ μέντοι τὸ Β ἡ τὸ Α δειχθῆσται κατηγορούμενον, δι προέκειτο, ἡ διλος ἄλλο τι τῶν προειρημένων τῷ μηδὲ τὴν 15 ἀρχὴν εἰληφθεῖ τὸ Β ἐν ταῖς κειμέναις προτάσεσι μηδὲ συνηφθαι αὐτῷ τινα τῶν δρῶν. ἀλλ' οὐδ' ἀν ἐπ' εὐθείας λαμβάνωμεν ὡς τὸ Α κατὰ τοῦ Γ οὗτος τὸ Γ κατ' ἄλλου κάκεινο πάλιν κατ' ἄλλου· καὶ γάρ οὗτος πάλιν, ἀν συλλογιστικῶς ληφθῶσιν αἱ προτάσεις, ἔσται μὲν τὸ Α τοῦ ἐσχάτου ληφθέντος κατηγορούμενον ἐν πρώτῳ σχήματι, οὐ μὴν τοῦ Β, εἰ μὴ τοῦτο εἴη εἰληφθεῖν. διλος γάρ, εἰ μὴ εἴη πρὸς τὸ Β συναπτόμενός τις δρος ὥσπερ πρὸς τὸ Α, οὐδεὶς ἔσται πρὸς τὸ Β συλλογισμὸς τοῦ Α, ὥσπερ ἡ δεῖξαι προκειμενον. οὐδεὶς γάρ γίνεται συλλογισμὸς ἄλλου πρὸς ἄλλο, εἰ μὴ ληφθείη τις αὐτῶν μέσος δρος, δι πρὸς ἀμφότερα τὰ ἄκρα, ὃν πρόκειται ποιήσασθαι τὴν δεῖξιν, ἔσει σχέσιν τινὰ ὡς ἀμφοτέροις συνηφθαι ἡ τῷ κατηγορεῖσθαι ἀμφοτέροις | συλλογιστικῶς ἡ τῷ ὑποκείσθαι ἀμφοτέροις ἡ τῷ τοῦ μὲν κατηγο- 20 ρεῖσθαι τῷ δὲ ὑποκείσθαι. καθόλου μὲν γάρ ὁ συλλογισμὸς ἐκ προτάσεών ἔστιν ἔχουσῶν μέσον δρον τινὰ καὶ κοινόν· ὁ δὲ πρὸς ὡρισμένον τι συλλογισμὸς ἐκ τῶν πρὸς τοῦτο συναπτουσῶν προτάσεων. ὕστε, εἰ μὴ πρὸς τοῦτο συνάπτοιεν πως αἱ συλλαμβανομέναι προτάσεις, συλλογισμὸν μὲν οὐδὲν κωλύει 25 γενέσθαι, οὐ μὴν πρὸς τοῦτο. εἰ γάρ εἴη προκείμενον πρὸς τὸ Α ποιήσασθαι τινα συλλογισμόν, δεῖ τὸ πρῶτον ἄκρον δρον ληφθῆναι κατά τι τῶν τριῶν σχημάτων συνάπτοντα πρὸς τινα μέσον δρον καὶ ἔτερον ἄκρον· ἄλλως γάρ οὐκ ἀν γένοιτο πρὸς αὐτὸν συλλογισμός. οἰον εἰ εἴη τι προκείμενον περὶ ἡδονῆς συλλογίσασθαι, ἀν λαβθωμεν, δι τι πᾶσα ἡδονὴ κατὰ φύσιν, πᾶν τὸ κατὰ 30 φύσιν αἱρετόν, καὶ ποιήσομέν τινα συλλογισμὸν πρὸς τὸ προκείμενον. οὐδὲν ἔλαττον ἔσται πρὸς τὸ προκείμενον, καὶ λαβθωμεν 'πᾶσα ἡδονὴ κίνησις, πᾶσα κίνησις ἀτελῆς'· οὐ γάρ ἡν ἡμῖν ὡρισμένος ὁ κατηγορούμενος. πάλιν δὲ ὁ τοῦδε τινος πρὸς τόδε συλλογισμὸς ἀμφοτέρων ὡρισμένων ἐκ τῶν πρὸς τόδε καὶ τόδε συναπτουσῶν προτάσεων. εἰ δὲ δὴ πρόκειται τοῦ Α πρὸς τὸ Β 35 ποιήσασθαι συμπέρασμα, δεῖ καὶ πρὸς τὸ Β συνάπτειν τὰς προτάσεις, μὴ μόνον πρὸς τὸ Λ, ὡς ἔχουσιν, ἀς ἔλαβομεν· ἀδύνατον γάρ συνάπτειν πρός τι πρότασίν τινα μηδενὸς τούτων μήτε ὑποκειμένου λαμβανομένου μήτε κατηγορούμενον.

8 ἀποφατικῶς Al. 257, 14: ἀποφατικός P

12 οὐδὲν Al. 257, 19: οὐδὲ P

29 πῶς P

35 καὶ οιο. Al. 258, 5

γορουμένου αὐτοῦ. ἀλλ' οὐδὲ τοῦ Α πρὸς τὸ Β γένοιτ' ἄν ποτε συμπέρασμα, εἰ μηδὲν κοινὸν αὐτῶν ληφθεῖη, διὰ συνάψει αὐτά, ἀλλ' ἐκπάτερου αὐτῶν ἰδίᾳ τινὰ ἡ καταφάσκοιτο ἢ ἀποφάσκοιτο. εἰ δὴ μόνως μὲν γένοιτ' ἀν συλλογισμὸς τοῦδε τινος πρὸς τόδε τι, εἰ κοινόν τι καὶ μέσον αὐτῶν ληφθεῖη, ἡ δὲ ὁ τοῦ μέσου σχέσις πρὸς τούς, ὡν λαμβάνεται μέσον, τριχῶς γίνεται (ἢ γὰρ ἐν μέσῳ τίθεται αὐτῶν, τῷ μὲν ὑποκείμενος τοῦ δὲ κατηγορούμενος, ἡ ἀμφοτέρων κατηγορεῖται, ἡ ἀμφοτέροις ὑπόκειται) καὶ παρὰ ταύτας | οὐχ οἶον τε αὐτὸν 114^r μὴ σχέσιν καὶ θέσιν πρὸς τούς, ὡν λαμβάνεται μέσος, ἔχειν, αἱ δὲ προειρημέναι θέσεις αὐτοῦ ποιοῦσι τὰ τρία σχῆματα, φανερὸν ὡς πᾶς δεικτικὸς 10 συλλογισμὸς διὰ τινος τῶν τριῶν γίνεται σχημάτων, ὡν εἰρήκαμεν, καὶ κατὰ τὰς ἐν ἐκάστῳ συλλογιστικάς συζυγίας πάσας· πᾶς ἄρα κατηγορικὸς τουτέστι δεικτικὸς συλλογισμὸς εἰς ὅν εἰρήκαμεν ἔσται συλλογισμῶν. ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος, εἰ καὶ διὰ πλειόνων συνάπτοιτο πρὸς τὸ Β· καὶ γὰρ εἰ μὴ δι' ἐνὸς ὅρου μέσου τὸ Α τῷ Β συνάπτοιτο ἀλλὰ καὶ διὰ πλειόνων, καὶ ἡ τῶν πλειόνων 15 μέσων λῆψις κατὰ τι τῶν τριῶν σχημάτων ἔσται. ἀν μὲν γὰρ ἐπ' εὐθείας ἡ τὰ πλείω μέσα εἰλημένα ὡς εἰναι τὸ Α κατὰ τοῦ Γ, τὸ Γ κατὰ τοῦ Δ, τὸ Δ κατὰ τοῦ Ε, τὸ Ε κατὰ τοῦ Β, ἐν πρώτῳ σχῆματι ὁ συλλογισμὸς τοῦ Α πρὸς τὸ Β. ἀν δὲ ἡ τὸ Γ κατὰ μὲν τοῦ Α ἀποφατικῶς κατὰ δὲ τοῦ Δ καταφατικῶς, ἐν δευτέρῳ σχῆματι τὸ Α κατ' οὐδὲνδε τοῦ Δ συναχθήσεται· 20 ἀν δὴ προσλάβωμεν τῇ Α Δ προτάσει καθόλου οὕσῃ ἀποφατικῇ τὸ Δ παντὶ τῷ Β συναχθήσεται τὸ Α οὐδὲντι τῶν Β ἐν δευτέρῳ σχῆματι διὰ μέσων τοῦ τε Γ καὶ τοῦ Δ. ἀν δέ γε τὸ Γ κατὰ παντὸς τοῦ Δ καὶ πάλιν τὸ Β κατὰ παντὸς τοῦ Δ, γίνεται ἐν τρίτῳ σχῆματι τὸ Β κατὰ τινὸς τοῦ Γ· ἀν δὴ λάβωμεν τὴν Β Γ πρότασιν ἐπὶ μέρους καταφατικήν, τὸ Α παντὶ τῷ Γ, 25 συναχθήσεται τὸ Α τινὶ τῷ Β. ἀν δέ γε τὸ Α καὶ τὸ Β κατὰ παντὸς τοῦ Δ καὶ πάλιν τὸ Β κατὰ παντὸς τοῦ Γ, γίνεται καὶ τὸ Α κατὰ τινὸς τοῦ Β διὰ πλειόνων μέσων (καὶ γὰρ διὰ τῶν Δ, Γ) ἐν τρίτῳ σχῆματι.

Ἐξῆς δὲ δεικτέον καὶ τοὺς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοὺς διὰ τούτων τινὸς τῶν σχημάτων γινομένους, καὶ προχειριστέον ἐξ αὐτῶν τοὺς δι' ἀδυνάτου, 30 καὶ δεικτέον, πῶς καὶ οὗτοι ἐξ ὑποθέσεως τέ εἰσι καὶ διὰ τινος τῶν σχημάτων συνάγονται. ἐξ ὑποθέσεως μὲν οὖν εἰσιν, δτι, οὐ βούλονται δεῖξαι, τὸ ἀντικείμενον ἀντιφατικῶς τούτου ὑποτίθενται. συλλογιζόμενοι δέ τι διά τε τούτου καὶ ἄλλης | τινὸς ἀληθοῦς προτάσεως δεικτικῶς διὰ τούτου ἀναιροῦσι μὲν 114^r τὴν ὑπόθεσιν ὡς ἀν αἰτίαν ἀδυνάτου συμπεράσματος, τιθέασι δὲ αὐτῆς τὸ 35 ἀντικείμενον, οὐκέτι τοῦτο συλλογιζόμενοι. πάντες δὲ οἱ δεικτικοὶ συλλογισμοὶ ἐδείχθησαν διά τινος τῶν τριῶν σχημάτων γινόμενοι· ὥστε καὶ ὁ ἐν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ συλλογισμὸς διά τινος ἀν γένοιτο τῶν τριῶν σχημάτων

2 Ιδια P 3 γένοιτ' ἀν] sic etiam a B Al. 258,16, ubi γένοιτο correxi 7 παρὰ Al. 258,20:
περὶ ut saepe P 8 μὴ om. Al. 12 ὡν εἰρήκαμεν Al. 258,25: ὠρήκαμεν P 14 καὶ
prius om. Al. 258,28 20 κατ' λου (sic) P 24 προσλάβωμεν τῇ .. καταφατικῇ
Al. 258,38 (sed λάβωμεν ετ καταφατικήν B) 25. 26 δέ γε τὸ α... πάλιν τὸ β] sic B
quoque Al. 259,1. 2, ubi δὴ τὸ γ... πάλιν τὸ α scripsi 27 καὶ om. Al. 259,3 31 οὐ
Al. 259,9: οὐ P 32 τούτου scripsi: τούτο P: om. Al. 33 post προτάσεως add.
ἀδύνατον Al. 259,10 34 ὡς ἀν] sic etiam B corr. Al. 259,11, ubi οὔσαν scripsi

ών γε κατηγορικός τε καὶ δεικτικός. ὁ γάρ δι' ἀδυνάτου τι δεικνὺς συλλογίζεται μὲν δεικτικῶς τὸ ψεύδος, ὡς εἰπον· δὲ δὲ βούλεται δεῖξαι καὶ δὲξ αὐγῆς αὐτῷ πρόκειται τῷ διὰ συλλογισμοῦ δεικτικοῦ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ, δὲ πέθετο, δεῖξαι δυνατὸν ὄν, τῇ τούτου ἀναιρέσει τίθησί τε καὶ δεικνύσι.

5 θουλόμενος γάρ τις δεῖξαι, διτι μηδείς ἐστιν ἀνθρωπὸς πτηνός, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὑποθέμενος οὐ βούλεται δεῖξαι τὸ ἀντικείμενον (τοῦτο δέ ἐστι τὸ τινὰ ἀνθρωπὸν πτηνὸν εἶναι), ταύτῃ προσλαβὼν ἀλγηθῆ καὶ δυολογούμενην πρότασιν τὴν 'πᾶν πτηνὸν πτέρυγας ἔχει' συλλογίζεται διὰ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ ὄντος ἐν πρώτῳ σχήματι τὸ τινὰ ἀνθρωπὸν πτέρυγας ἔχειν. καὶ

10 δὲ μὲν συλλογισμὸς ὁ γινόμενος διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς οὐτος· τὸ δὲ δὲξ ἀρχῆς προκείμενον τὸ μηδένα ἀνθρωπὸν πτηνὸν εἶναι οὐ διὰ συλλογισμοῦ δείκνυται ἀλλὰ διὰ τὸ τοῦ ἀδυνάτου συμπέρασμα αἰτίαν γενέσθαι τὴν ὑποθέμειςαν πρότασιν, ἥτις ἦν ἀντικείμενη τῇ δειχθῆναι προκειμένη. καὶ ἀναιρεῖται μὲν ἐκείνη, τίθεται δὲ αὐτῇ τῷ δεῖν τὸ ἔτερον μόριον τῆς ἀντιφάσεως ἀληθεῖς 15 εἶναι. πάλιν βουλόμενός [διτι] τις δεῖξαι, διτι μὴ ἐστι κίνησις διὰ κενοῦ, δι' ἀδυνάτου ὑποτίθεται μὲν τὸ εἶναι κίνησιν διὰ κενοῦ, δεῖξας δὲ καὶ συλλογισμὸν τι ἀδύνατον διὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἀνελὼν ταύτην τίθησι τὸ προκείμενον· δείκνυσι γάρ, διτι, εἰ ἐστι διὰ κενοῦ κίνησις, λισταχῶς τὰ βαρύτερα καὶ τὰ κουφότερα κινῆσται. ή δὲ δεῖξις (διὰ) κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ οὐτως· ἐν

20 τῷ μηδένι ἐστι τὸ διαιρούμενον ὑπὸ τῶν δι' αὐτοῦ κινούμενων, ἐν τούτῳ ἀνάγκη | πάντα τὰ κινούμενα λισταχῶς κινεῖσθαι· ἐν δὲ τῷ κενῷ οὐδέν εἰστι τὸ διαιρού- 115^τ μενον ὑπὸ τῶν δι' αὐτοῦ κινούμενων· ἐν τῷ κενῷ ἄρα ἀνάγκη πάντα τὰ κινούμενα λισταχῶς κινεῖσθαι. ἀλλὰ μήν τοῦτο ἀδύνατον· ἀδύνατον ἄρα καὶ τὸ κίνησιν γίνεσθαι διὰ κενοῦ· οὐκ ἄρα ἐσται κίνησις διὰ κενοῦ. καὶ ἐν

25 τούτῳ δὴ τῷ συλλογισμῷ διὰ μὲν συλλογισμοῦ κατηγορικοῦ τὸ ἀδύνατον δεῖδεικται· τὸ δὲ μὴ εἶναι κίνησιν διὰ κενοῦ τῇ τῇς ὑποθέσεως ἀναιρέσει τίθεται. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς (εἰς) ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ὁ γινόμενος τοῦ ψεύδους συλλογισμὸς δεικτικός ἐστι, τουτέστι κατηγορικός, καὶ διά τινος τῶν τριῶν περαίνεται σχημάτων, εἴεν ἀν ἐν τοῖς σχήμασι τοῖς τρισὶ καὶ οἱ δι' ἀδυνάτου συλλογι- 30 σμοὶ μέρος ὄντες τῶν ἔξι ὑποθέσεως.

'Ωσαύτως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὁμοίως τούτοις γίνονται οἱ ἔξι ὑποθέσεως. ὡς γάρ ἐπὶ τῶν δι' ἀδυνάτου ὁ συλλογισμὸς πρὸς τὸ ὑποτίθεν γίνεται, δι· μεταλαβόντες ἀνθ' οὐ βουλόμενα δεῖξαι, τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ ὑποτίθεμεν καὶ δεικτικὸν ἔξι αὐτοῦ τε καὶ ἐνδε τῶν κειμένων ἐποιήσαμεν συλλογισμόν, 35 οὐτως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ἔξι ὑποθέσεως γινομένων· ὁ μὲν γάρ συλλογισμὸς πρὸς τὸ μεταλαμβανόμενον γίνεται δεικτικὸς ὄν. μεταλαμβανόμενον δὲ λέγω ἐκεῖνο, οὐδὲ δεῖξις καὶ δ συλλογισμὸς γίνεται, δὲστι ποτὲ μὲν τὸ ἀντικείμενον τοῦ προκειμένου, ὡς ἐπὶ τῆς (δι') ἀδυνάτου δεῖξεις, ποτὲ δὲ τὸ

1 ἀδυνάτου Al. 259,16: ἀδύνατον P 3 δεικτικοῦ Al. 259,18: δεικτικῶ P 4 δυνατὸν P (B):

ἀδύνατον recte Al. (a) 6 οὐ Al. 259,21: οὐ P 8 ἔχει Al. 259,23: ἔχειν P

11 συλλογισμοῦ Al. 259,26: συλλογισμῶν P (cf. 73,30) 12 συμπέρασμα P (a B): συμ-

περάζματος scripsi Al. 259,27 15 διτι prius om. Al. 259,30 19 διά Al. 259,34:

om. P 27 εἰς ἀδύνατον Al. 261,25: ἀδυνάτου P συλλογισμὸς Al.: συλλογιστικὸς P

36 μεταλαμβανόμενον prius Al. 262,6: λαμβάνομενον P 38 δι' Al. 262,8: om. P

έξ ούμολογίας ληφθέν· τοῦτο δὲ οί νεώτεροι προσλαμβανόμενον λέγουσιν. ὁ μὲν οὖν συλλογισμὸς τούτου γίνεται. τὸ δὲ προκείμενον ἐξ ἀρχῆς εἰς δεῖξιν ἦτοι δι’ ούμολογίας τινὸς τίθεται ἡ διά τινος ἄλλης ὑποθέσεως· ὑπόθεσις γὰρ καὶ ἡ ούμολογία. οἷον ζητουμένου, εἰ τὰ ἀντικείμενα συνυπάρχειν δύνανται ἡ οὐ, 5 ἂν συνθάμωμεθα καὶ ούμολογήσαμεν ἄλλήλοις ὡς· ἐφ’ ἐνδεικτικῶν οὐτῶν ἔχειν καὶ ἐπὶ πάντων, ἐπειτα τὰ ἐναντία προσχειρίσαμεν δείξαμεν διὰ συλλογισμοῦ ταῦτα μὴ συνυπάρχειν λαβόντες, ὅτι τὰ ἐναντία ἄλλήλων ἔστι φιλαρτικά, τὰ δὲ ἄλλήλων φιλαρτικά | οὐχ οἶδον τε συνυπάρχειν ἄλλήλοις, τὰ 115 ἄρα ἐναντία οὐχ οἶδον τε συνυπάρχειν ἄλλήλοις, ὁ μὲν συλλογισμὸς κατηγορικός 10 τε ἄμα καὶ δεικτικὸς γέγονε πρὸς τὸ μεταληφθὲν ἀντ’ ἔκεινον τοῦ τὴν ἀρχὴν εἰς δεῖξιν προκειμένου. ἦν γὰρ καίμενον ἔκεινο μὲν ‘εἰ τὰ ἀντικείμενα δύναται συνυπάρχειν’, μετελήφθη δ’ ἀντ’ ἔκεινο τὰ ἐναντία, καὶ περὶ τούτων ἡ δεῖξις ἐγένετο καὶ ὁ συλλογισμός. τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς προκείμενον τούτου δειχθέντος συλλογιστικῶς ἐξ ούμολογίας τίθεται, ἐπεὶ συνεθέμεθα καὶ ούμολογήσαμεν ὡς 15 ἂν ἐφ’ ἐνδεικτικῶν ἀντικειμένων δειχθῇ, οὗτως ἐπὶ πάντων ἔξειν. οὐκ ἐδειχθῆμεν δὲ τοιαύτης ούμολογίας ἐπὶ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἀλλὰ ψιλῆς τῆς (τοῦ ἀντικειμένου ὑποθέσεως· τοῦ δὲ τὸ προκείμενον δειχθῆναι τοῦ συλλογισθέντος εὑρεθέντος ἀδυνάτου ἡ τῆς ἀντιφάσεως φύσις αἰτία.

Δι’ ὑποθέσεως δὲ ἄλλης, ὡς εἰπον, εἰεν ἀν καὶ οἱ διὰ τροπικοῦ καὶ τῆς 20 προσλήψεως γινόμενοι, τοῦ τροπικοῦ ἡ συνηγμένου ὄντος ἡ διεζευγμένου ἡ συμπεπλεγμένου, οὓς οἱ ἀρχαῖοι λέγουσι μικτοὺς ἐξ ὑποθετικῆς προτάσεως καὶ δεικτικῆς, τουτέστι κατηγορικῆς. εἰ γὰρ εἴη ὑποκείμενον συνεχὲς ἡ συνηγμένον τὸ ‘εἰ ἐπιστήμη ἐστίν ἡ ἀρετή, διδαχτόν ἐστιν ἡ ἀρετή’, εἰτα δεικνύοιτο, δτι ἐπιστήμη ἡ ἀρετή ἐστι, δεδειγμένη ἀν εἴη, δτι καὶ διδαχτή· οὗτως 25 γὰρ ἀν προσληφθείη ὡς οὗτως ἔχον, εἰ δειχθείη, δτι ἐπιστήμη. ὁ μὲν οὖν συλλογισμὸς πάλιν ἀν εἴη πρὸς τοῦτο καὶ τούτου κατηγορικός· οἶον πᾶσα ἔξις ἀμετάπτωτος ἀπὸ ἀληθοῦς εἰς ψεῦδος ἐπιστήμη· ἡ δ’ ἀρετὴ ἔξις ἀμετάπτωτος ἀπὸ ἀληθοῦς εἰς ψεῦδος· ἡ ἀρετὴ ἄρα ἐπιστήμη. οὐδὲ γὰρ ἄλλως ἀν τεθείη, δτι ἡ ἀρετὴ ἐπιστήμη ἐστι, διὰ συλλογισμοῦ, εἰ μὴ διὰ κατηγορικοῦ 30 συλλογισμοῦ. δειχθέντος δὲ τούτου διὰ συλλογισμοῦ τὸ ἐξ ἀρχῆς γίνεται κατασκευαζόμενον διὰ τὴν ὑπόθεσιν· ὑπετέθη γὰρ ἐν τῷ συνεχεῖ τὸ εἰ ἀρετὴ ἐπιστήμη ἐστι, διδαχτὴν αὐτῆν | εἰναι. εἰ γὰρ εἴη τὸ προσλαμβανόμενον 115· δεῖξεως μὴ δεσμένον ἀλλὰ φωνερὸν καὶ γνώριμον ὡς καὶ τὸ συνηγμένον, οὐδὲ συλλογισμὸς ὁ λόγος ἀν εἴη ὁ τοιοῦτος. οὐδὲ γὰρ χρείαν συλλογισμῶν τινα 35 καὶ ἀρχὴν τὸν τοιοῦτον παρέχεσθαι λόγον οἶδον τε· δεῖ γὰρ τὸν συλλογισμὸν δεικνύναι, δ ἀνευ τοῦ συλλογισμοῦ οὐχ ἔστι γνώριμον. τὸ μὲν οὖν συνηγμένον ὡς γνώριμον ἔν τοῖς ὑποθετικοῖς, ἀ τροπικὰ λέγουσι, λαμβάνεται τε καὶ τίθεται, ἐν οἷς γε οὕτως ἔχει. λείπεται δὲ τὸ προσλαμβανόμενον ἀμφιδο- 40 έσυμενον εἰναι καὶ δεόμενον δεῖξεως. ὁ δὴ συλλογισμὸς τοῦ τοῦτο οὕτως

4 δύναται Al. 262,13 (cf. vs. 11) 6 δεῖξαμεν] sic etiam a B Al. 262,15, ubi δεῖξωμεν scripsi
15 ἂν Al. 262,23: ἔταν P 16 ούμολογίας Al. 262,24: ἀπαγωγῆς P τοῦ ἀντικειμένου Al. 262,25: κειμένου P 25 ὡς οὕτως Al. 262,35: ὡσάντως Π 30 συλλογισμοῦ alterum Al. 263,5: συλλογισμῶν P (cf. 72,11) 6 ἐξ ἀρχῆς Al. 263,5: ἐξάρχον P 34 ὁ λόγος Al. 263,9: ὅλος P συλλογισμοῦ Al. (cf. vs. 30) 35 καὶ] τὴν Al. 39 τοῦ τοῦτο scripsi ut Al. 263,15: τοῦτο τὸ P (B)

ἔχειν ἔσται κατηγορικός τε καὶ δεικτικός. ὥστε καὶ ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς τοῖς ἔκ τροπικοῦ [καὶ] συνημμένου συλλογισμοῖς τὸ μὲν κατασκευαζόμενον καὶ δεόμενον δείξεως διὰ κατηγορικοῦ δείκνυται συλλογισμοῦ. τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς προκείμενον δείκνυται οὐδὲν διὰ τοῦ συλλογισμοῦ ἀλλὰ διὰ τῆς ὑποθέσεως τῆς 5 προτεθείσης· ἣν δὲ αὕτη τοῦ συνημμένου. οὐδὲ γάρ οἰόν τε τὸ μὴ γνώριμον δειχθῆναι, ὅτι τόδε τί ἔστιν ἡ τοιούνδε, ἡ διλως κατασκευασθῆναι τι καὶ τεθῆναι κυρίως, εἰ μὴ διὰ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ. κανὸν τὸ συνεχὲς δὲ δέγηται δείξεως συλλογιστικῆς, κἀκεῖνο διὰ κατηγορικοῦ δειχθῆσται συλλογισμοῦ· εἰ γάρ εἴη 10 ζητούμενον, διὰ τί, εἰ δὲ ἀρετὴ ἐπιστήμη, διδαχτή, ληφθείσης καθόλου προτά- 15 σεως τῆς ‘πᾶσα ἐπιστήμη διδαχτόν, ἡ δὲ ἀρετὴ ἐπιστήμη’ γίνεται κατη- γορικὸς συλλογισμός.

Διαφέρειν δὲ δοκεῖ κατὰ τοὺς ἀρχαίους τὸ μεταλαμβανόμενον τοῦ προσλαμ-
βανομένου· ἐφ' ὧν μὲν γάρ ἐν τοῖς εἰλημμένοις ἔγκειται τε καὶ ἔστι τὸ
λαμβανόμενον, οὐδὲ τοιοῦτον, οἷον λαμβάνεται, τὸ λαμβανόμενον
15 μεταλαμβανόμενόν ἔστιν· οὐ γάρ ἔξωθεν προστίθεται, ἀλλὰ κείμενον ἄλλως
μεταλαμβάνεται εἰς ἄλλο. ἐν γάρ τῷ ‘εἰ ἡμέρα ἔστι, φῶς ἔστι’ τὸ ‘εἰ
ἡμέρα ἔστιν’, δ προσλαμβανόμενον οἱ νεώτεροι | λέγουσιν, ἔγκειται μέν, οὐ μὴν 16¹
τοιοῦτον, διποίον λαμβάνεται· τίθεται μὲν γάρ ἐν τῷ συνημμένῳ ἐν ὑποθέσει
τε καὶ ἀκολουθίᾳ, λαμβάνεται δὲ ὡς ὑπάρχον. ἐπὶ δὲ τούτων καὶ τῶν τοιού-
20 τῶν μετάληψιν γίνεσθαι λέγουσι· τὸ γάρ κείμενον οὐχ ὡς κεῖται λαμβανό-
μενον μεταλαμβανόμενον γίνεται· κείμενον γάρ ἐν σχέσει καὶ ἀκολουθίᾳ
μεταλαμβάνεται εἰς ὑπαρχήν. προσλαμβανόμενον δὲ λέγουσιν, ἐφ' ὧν τοῖς
κειμένοις ἔξωθεν τι προστίθεται δυνάμει πως ἐν αὐτοῖς περιεχόμενον οὐ μὴν
ἐνεργείᾳ, ὡς ἔχει ἐπὶ τῶν κατὰ πρόσληψιν γινομένων συλλογισμῶν. ἐν γάρ
25 τῷ ‘καθ’ οὐ τὸ Β, κατ’ ἔκεινο τὸ Α, κατὰ δὲ τοῦ Γ τὸ Β’ ἔξωθεν τὸ
‘κατὰ δὲ τοῦ Γ τὸ Β’ προσειληπτα· οὐ γάρ ἔκειτο ἐνεργείᾳ ἐν τῇ προτάσει
τῇ ‘καθ’ οὐ τὸ Β, κατ’ ἔκεινο τὸ Α’ τὸ κατὰ τοῦ Γ τὸ Β λέγεσθαι.
χρῶνται μέντοι καὶ τῇ προσλήψει ἀντὶ τῆς μεταλήψεως. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος
καὶ ἐπὶ τοῦ διαιρετικοῦ ‘ἥτοι τόδε ἡ τόδε’, δ καὶ αὐτὸς ἐκ τροπικοῦ καὶ τῆς
30 προσλήψεως λέγουσιν· ὅποιον γάρ αὐτῶν λαμβάνεται δείξεως δεόμενον, δεῖ-
ται κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ πρὸς τὸ δειχθῆναι. οἷον εἰ ληφθεί γι διαιρετικὸν
τὸ ‘ἥτοι σῶμά ἔστιν ἡ ψυχὴ ἡ ἀσώματος’, εἰτα κατασκευάζει τὸ διὰ οὐ
σῶμα (οὗτας γάρ δι προσληφθεί τὸ ‘ἄλλα μὴν οὐ σῶμα, ἀσώματος ἄρα’),
ἀνάγκη καὶ αὐτὸς δειχθῆναι διὰ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ· οἷον πᾶν σῶμα ἡ
35 στοιχεῖον ἡ ἐκ στοιχείων· ἡ δὲ ψυχὴ οὔτε στοιχεῖον οὔτε ἐκ στοιχείων· ἡ
ψυχὴ ἄρα οὐ σῶμα. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ ἀποφατικοῦ συμπλοκῆς, εἰ γε καὶ
αὐτὸς ἄλλος τῶν προκειμένων τρόπων καὶ μὴ ὁ αὐτὸς, ^(τῷ) διὰ συνημμένου

1 ἔχειν Al.: ἔγον P 2 καὶ P: om. Al. 263,16 συλλογισμοῖς Al.: λογισμοῖς P
14 οὗτας Al. 263,28: om. P post λαμβάνεται add. ἐπὶ τούτων Al. 16 εἰ alterum
P (B): om. Al. 263,31 (a) 23 πῶς P 25 ἔκεινον Al. 264,2: ἔκεινην P 26 κατὰ
δὲ τοῦ Al. 264,3: δὲ κατὰ τῆς P 30 post γάρ add. ἀν Al. 264,8 δεόμενον Al.
264,9: λεγόμενον P 32 κατασκεύει τὸ) sic B quoque: κατασκευάζετο repto a Al.
264,11 36 τοῦ εἰς ἀποφατικῆς Al. 264,15 (sed ἀποφατικοῦ etiam B) 37 τῷ Al.
261,16: om. P

τοῦ ἀρχομένου ἀποφατικοῦ καὶ λήγοντος εἰς ἀποφατικόν, οἶν τοῦ ἔστι τὸ ‘εὶς Α, οὐ τὸ Β’· καὶ γάρ ἐν τούτοις, εἰ εἴη τὸ μεταλαμβανόμενον δεῖξεως δεόμενον, διὰ κατηγορικοῦ δειχθῆσται συλλογισμοῦ. οἶν οὖχι καὶ τὸ ἡδέως ζῆν τέλος (καὶ ἡ ἀρετὴ δὶ αὐτὴν αἱρετή· ἀλλὰ μὴν ἡ ἀρετὴ δὶ αὐτὴν αἱρετή· 5 οὐκ ἄρα τὸ ἡδέως ζῆν τέλος). τὸ γάρ μεταληφθὲν τὸ ‘ἡ | ἀρετὴ δὶ’ αὐτὴν 11⁷ αἱρετή’ διὰ κατηγορικοῦ δείκνυται συλλογισμοῦ· οἶν ἀφ’ ἡς ἔξεως αὐτὸ τε τὸ ἔχον αὐτὴν ἄριστα ἔχει καὶ καλλιστα τὸ ἴδιον ἔργον ἐπιτελεῖ, αὗτη δὶ αὐτὴν ἔστιν αἱρετή· ἀπὸ δὲ τῆς ἀρετῆς ἔξεως οὕσης αὐτὸ τε τὸ ἔχον αὐτὴν ἄριστα ἔχει καὶ καλλιστα τὸ ἴδιον ἔργον ἐπιτελεῖ· ἡ ἀρετὴ ἄρα δὶ αὐτὴν 10 ἔστιν αἱρετή. εἰ μέντοι εἴη ὑποθετικῶς τὸ αὐτὸ εἰλημμένον τόνδε τὸν τρόπον ‘εὶς ἡδονὴ τέλος, οὐκ ἔστιν [δὲ] ἀρετὴ δὶ’ αὐτὴν αἱρετή’, δεικνύοιτο δὲν καὶ ἡ ἀκολουθία διὰ συλλογισμοῦ τοιούτου· πᾶν, δὲς ποιητικὸν τινος αἱρετόν ἔστιν, οὐκ ἔστι δὶ’ αὐτὸ αἱρετόν· ἡ δὲ ἀρετὴ, εἰς ἡδονὴ τέλος, ὡς ποιητικὴ τῆς ἡδονῆς αἱρετὴ γίνεται· ἡ ἀρετὴ ἄρα, εἰς ἡδονὴ τέλος, οὐκ ἔστι δὶ’ αὐτὴν 15 αἱρετή. πρὸς τὸ μεταλαμβανόμενον οὖν γίνεται ὁ συλλογισμός. οὐκ ἔστι δὲ καὶ τῆς ἀκολουθίας ἡ τῆς μάχης συλλογισμὸν γίνεσθαι, διτι ἡ ἐπ’ ἐκείνων δεῖξις πρὸς τὸ τεθῆναι τὴν ὑπόθεσιν χρήσιμος, δ’ ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμὸς ὑποκειμένου τινὸς γίνεται, ὥστε οὐ γίνεται ἡ δεῖξις τῆς ὑποθέσεως ἐν τοῖς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοῖς. ἂ μὲν γάρ λέγεται τροπικά, ἐν πᾶσι δὶ’ 20 ὑποθέσεως καὶ διμολογίας ὡς φανερὰ παραλαμβάνεται ἐπὶ τὸ πλεῖστον· δεῖται δὲ δεῖξεως τὰ μεταλαμβανόμενα καὶ προσλαμβανόμενα, εἰ δὲς εἰεν χρειώδεις οἱ τοιοῦτοι λόγοι, ὡς δπου γε μὴ δεῖται δεῖξεως τὸ μεταλαμβανόμενον, οὐδὲ συλλογισμὸς τὸ γινόμενόν ἔστι πάντων φανερῶν ὄντων. εἰ μέντοι δέοιτο δεῖξεως, εἰ μὲν μὴ δειχθὲν λαμβάνοιτο, οὐδὲν ἐδείχθη οὐδὲ ἐγένετο τινος 25 συλλογισμός· εἰ δὲ δεικνύοιτο, κατηγορικοῦ χρεία συλλογισμοῦ. οὐδὲ γάρ ὅφελός τι τὴν ἀράχην τῆς ὑποθέσεως πρὸς κατασκευὴν τινος, δὲν μὴ λαβόντες τι τῶν κειμένων τοῦτο κατασκευάσωμεν κατηγορικῶς· οὐδὲν κατασκευασθέντος συγκατασκευάζεται τούτῳ καὶ τὸ ἐπόμενον. ἀχρηστὸν γάρ πρὸς δεῖξιν καὶ θέσιν τοῦ εἰναί τι τὸ δὶ’ δλων ὑποθετικῶν συλλογισμῶν εἰδος· οὔτε γάρ 30 ὑπάρχειν | τί τινι ἡ μὴ [ἢ μὴ] ὑπάρχειν οὔτε καθόλου οὔτε ἐπὶ μέρους δείκνυται 11⁷ δὶ’ αὐτῶν, δὲν ιδιον ἔστι συλλογισμοῦ. διὸ καὶ ἡ διὰ τριῶν ἀγωγὴ ὑγιῆς μὲν δὲν εἴη, ὡς δείκνυται, οὐ μὴν καὶ συλλογιστικὴ ἀπλῶς δὲν λέγοιτο. καὶ τοῖς ὑποθετικοῖς οὖν λόγοις τὸ εὑρηστὸν καὶ τὸ συλλογιστικὸν ἤκει παρὰ τῶν κατηγορικῶν συλλογισμῶν. διὸ ἀπλῶς ἐκεῖνοι συλλογισμοί, οἱ δὲ ὑποθέσεως 35 οὐχ ἀπλῶς ἀλλὰ τὸ δλον τοῦτο ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοί· οἱ μὲν (γάρ) κατηγορικοὶ οὐδὲν προσδέονται πρὸς τὸ δεῖξαι τὸ προκείμενον τῶν ὑποθέσεων (διὸ καὶ ἀπλῶς συλλογισμοὶ ἀρκοῦντες εαυτοῖς), οἱ δὲ ὑποθετικοὶ τούτων χωρὶς

1 ἀποφατικοῦ P (B): ἀπὸ καταφατικοῦ recte a Al. 264,16. 17 εἰ prius om. Al. 264,17

4 καὶ ἡ . . . τέλος (5) Al. 264,20. 21: om. P (a) 5 αὐτὴν semper P 11 δὲ P: om.

Al. 264,27 15 οὖν scripsi: οὐ P 16 συλλογισμὸν γίνεσθαι Al. 264,33: συλλογι-

σμὸς γίνεται P 20 παραλαμβάνεται Al. 265,4: περιλαμβάνεται P (cf. 23,11. 12)

δὲ δεῖται transposui Al. 265,5 25 κατηγορικοῦ Al. 265,9: καταφατικοῦ P 26 με-

ταλαρχόντες Al. 265,11 29 ὑποθετικῶν P: ὑποθετικὸν τῶν Al. 265,14 post ὑπο-

θετικῶν ερμηνεύει καὶ P 30 ἡ μὴ bis P 35 γάρ Al. 265,21 om. P

οὐδὲν δεικνύουσιν. ὅστε, *(εἰ)* καὶ οἱ ἔξ υποθέσεων πάντες διὰ τῶν κατηγορικῶν συλλογισμῶν γίνονται, οἱ δὲ κατηγορικοὶ πάντες διὰ τῶν τριῶν σχημάτων, πάντες δὲ εἰς οἱ συλλογισμοὶ ἀναγόμενοι εἰς τὰ τρία σχήματα. εἰ δὲ τοῦτο, ἐδείχθησαν δὲ πάντες οἱ ἐν τούτοις γινόμενοι συλλογισμοὶ ἀναγόμενοι εἰς τὸν 5 δύο τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τοὺς πρώτους, εἴη δὲ δεῖπλον, διτὶ πάντες οἱ συλλογισμοὶ εἰς ἑκάτεινος ἀνάγονται τοὺς δύο. εἰς δὲ δὲν ἐν τοῖς ἔξ υποθέσεως καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ τοῦ ὄμοιῶς καὶ τοῦ ἡττον· καὶ γάρ ἐν τούτοις τὸ μὲν ὑποτίθεται τὸ δὲ μεταλαμβάνεται· πρὸς δὲ μεταλαμβανόμενον καὶ συλλογισμοῦ κατηγορικοῦ χρείᾳ· πάντες γάρ ἔξ υποθέσεως εἰσιν, ἐν οἷς 10 μεταλαμβάνεται τι. οἵνοι εἰ τὸ μᾶλλον ἀγαθὸν τινος δὲν μή ἐστιν εὐδαιμονίας ποιητικόν, οὐδὲ τὸ ἡττον· ὑγεία δὲ μᾶλλον ἀγαθὴ οὖσα πλούτου οὐκ ἐστιν εὐδαιμονίας ποιητικόν· τοῦτο γάρ μεταλαμβάνεται τε καὶ δεῖται κατηγορικῆς δεῖξεις. ὄμοιῶς καὶ ἐπὶ τοῦ ‘εἰ τὸ ἡττον ἀγαθὸν δι’ αὐτὸν αἱρετόν ἐστι, καὶ τὸ μᾶλλον· πλούτος δὲ ἡττον ἀγαθὸν ὥν ὑγείας δι’ αὐτὸν αἱρετός ἐστι’· παλιν 15 γάρ τὸ μεταλαμβανόμενον καὶ δεῖξεις κατηγορικῆς τοῦτο. τοιοῦτος καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ ὄμοιού. λέγω δὲ ἴδιας τοὺς ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ ἡττον καὶ ὄμοιῶς κατὰ ποιότητα, τοὺς δὲ κατὰ | πρόσληψιν λεγομένους, οἵνις εἰσιν οἱ 118¹ μικτοί, ἴδιας κατὰ μετάληψιν, ὡς προϊόντος τοῦ λόγου μαθησόμενα.

Καὶ ταῦτα μὲν ψέχρι τοσύτου. ὑπομνηστέον δὲ πάλιν τῶν ἤδη δεῖπλων 20 μένων· δῆλον ἐκ τῶν προαποδειγμένων ἐστίν, ὡς δύο ἀποφατικαὶ ἡ δύο μερικαὶ οὐδέποτε ποιοῦσι συλλογισμόν· δεῖ γάρ ἡ ἀμφω καταφατικὰς ἡ μίαν τῶν προτάσεων καταφατικὴν εἶναι, εἰ μέλλοι ἐσεσθαι συλλογισμός, καὶ καθόλου ἡ ἀμφότεραι ἡ θατέρα. εἰ γάρ μὴ ἔχοιεν οὐτῶς αἱ ἐν τῷ συλλογισμῷ παραλαμβανόμεναι προτάσεις, οὐ γίνεται συλλογισμός. προκείσθω γάρ δεῖξαι τὴν 25 μουσικὴν ἡδονὴν σπουδαίαν εἶναι. ἀν μὲν οὖν ἀδιορίστως λάβοι ἡδονὴν σπουδαίαν εἶναι βιολόμενος δεῖξαι τὸ προκείμενον τὸ πᾶσαν μουσικὴν ἡδονὴν σπουδαίαν εἶναι μὴ προσθεῖς τὸ ‘πᾶσαν’, ἵνα εἴη πρότασις ‘πᾶσα ἡδονὴ σπουδαία ἐστίν’, είτα προσλαβών τὸ ‘ἡ δὲ μουσικὴ ἡδονὴ’ συνάγει ‘ἡ μουσικὴ ἄρα ἡδονὴ σπουδαία ἐστίν’, οὐ ποιήσει συλλογισμὸν τῷ τὸ ἀδιορίστον ὡς ἵστον δυνάμενον 30 τῷ ἐπὶ μέρους λαμβάνεθαι. τῷ μὴ εἶναι πᾶσαν καθόλου ἡδονὴν σπουδαίαν καθολικὴν πρότασιν ἀσυλλόγιστοι γίνονται. ἐὰν γάρ εἴπω ‘ἡ μουσικὴ ἡδονὴ ἡδονὴ ἐστίν’, είτα προσθῶ τὴν ἑτέραν πρότασιν λέγων ‘τις ἡδονὴ σπουδαία ἐστί’ (ταῦτὸν δέ ἐστι, καὶ ἀπροσδιορίστας εἴπω), ἐπειδὴ τὸ μερικὸν ἀληθεύει ἐπὶ τινὸς ἡδονῆς, ταῦτην τὴν τινὰ ἡδονήν, ἣν εἰπὼν σπουδαίαν εἶναι τινὰ 35 ἔλαβον, εἰ μὲν ἄλλην τινά, φέρε εἰπεῖν τὴν γεωμετρικήν, οὐδὲν ἔσται πρὸς τὸ προκείμενον· οὐ γάρ, εἰ ἡ γεωμετρικὴ σπουδαία, παρὰ τοῦτο καὶ ἡ μουσική·

1 εἰ Al. 265,23: οὐ P 3 τὰ τρία σχήματα Al. 265,25: τὸ τρίτον σχῆμα P
(cf. 53,38) 7 καὶ (ante γάρ) Al. 265,31: οὐ P 11 ἀγαθὸν Al. 265,35
13. 14 αὐτὸς, αὐτὸν P 14 ὥν Al. 265,38: ὃν P 16 ἴδιας Al. 266,2: ἴδιος: P
(cf. vs. 18) 18 μαθησόμεθα Al. 266,5: θησόμεθα P 20 δύο... συλλογισμόν (21)
Phil. f. 62v ἀποφατικαὶ Phil.: καταφατικαὶ P 25 λέβη Al. 266,33 27 ἡ
ἡ Al. 266,35 28 συνάγη scripsi Al. 267,1: συνάγεται P (συνάγει a B) ἄρα Al.:
ὅτι P (cf. 81,30) 30 post τῷ alterum addidi: δη Al. 267,3 31 ἐὰν γάρ...
μεθέδοις (77,5) Phil. 62v 34 εἰπών Phil. (ἢ οὐ;): εἰπω P

εἰ δὲ εἰπών τινὰ ἡδονὴν σπουδαίαν ταύτην τὴν τινὰ ἐπὶ μουσικὴν φέρω, ὡς ἀν εἰ ἔλεγον ‘ἡ μουσικὴ ἡδονὴ ἡδονὴ ἐστι, ἡ μουσικὴ ἡδονὴ σπουδαία ἐστί’, τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτούμενον τουτέστι τὸ ζητούμενον ὄμολογόμενον ἔλαβον. δτι δὲ ἀνάγκη πᾶσα ἐν τοῖς συλλογισμοῖς εἶναι τινα καθόλου πρότασιν, φανερόν 5 ἐστι μᾶλλον ἐν ταῖς γεωμετρικαῖς μεθόδοις· οὐ γάρ ἀν γένοιτο συλλογισμὸς δίχα καθολικῆς προτάσεως.

Δῆλον δὲ καὶ | δτι, εἰ καθόλου τὸ συμπέρασμα εἴη, δεῖ ἀμφοτέρας εἰ- 118^v λῆφθαι καθόλου τὰς προτάσεις· οὐ γάρ δν ἄλλας γένοιτο καθόλου συμπέρασμα.

οὐ μήν, ἀν ὥσιν αἱ προτάσεις καθόλου ἀμφότεραι, ηδη καὶ τὸ συμπέρασμα 10 ἀνάγκη (καθόλου) εἶναι· γίνεται γάρ ποτε καὶ ἐπὶ μέρους συμπέρασμα καὶ ἐκ καθόλου προτάσεων, ὡς ἐπὶ τῶν ἐν τρίτῳ σχήματι ἐδείχθη. δῆλον δὲ καὶ δτι ἐν ἀπασι συλλογισμοῖς ὅμοίας ἀνάγκη τῷ συμπεράσματι ἡ ἀμφοτέρας εἶναι τὰς προτάσεις ἡ πάντως γε τὴν ἑτέραν, κατὰ μὲν τὸ καταφατικὸν ἀμφοτέρας (οὐ γάρ ἄλλας γένοιτο τὸ καταφατικὸν συμπέρασμα, εἰ μὴ ἀμφότεραι αἱ 15 προτάσεις εἰεν καταφατικά), εἰ δὲ ἀποφατικόν, τὴν ἑτέραν· οὔτε γάρ ἐκ δύο καταφατικῶν ἀποφατικὸν δν γένοιτο συμπέρασμα οὔτε ἐκ δύο ἀποφατικῶν· οὔδε γάρ δλως συλλογισμὸς ἐκ δύο ἀποφατικῶν γένοιτ’ ἄν ποτε προτάσεων. οὐ κατὰ τὸ καταφατικὸν δὲ καὶ ἀποφατικὸν μόνον δεῖ ἡ ἀμφοτέρας τὰς προτά- 20 σεις ὅμοίας εἶναι τῷ συμπεράσματι ἡ πάντως γε τὴν ἑτέραν ἄλλᾳ καὶ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον καὶ κατὰ τὸ ὑπάρχον καὶ κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον. οὔτε γάρ ἀναγκαῖον γένοιτ’ δν συμπέρασμα μηδὲ μιᾶς οὔσης προτάσεως ἀναγκαίας (ἄλλα ἡ ἀμφοτέρας ἀναγκαίας εἶναι ἡ πάντως γε τὴν ἑτέραν, τὴν γάρ μείζηνα) οὔτε ὑπάρχον οὔτε ἐνδεχόμενον· ὅμοίας γάρ καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος συμπερά- σματος καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδεχομένου αἱ προτάσεις ἔξουσιν.

25 25. Ἐπισκέψαθαι δὲ δεῖ καὶ τὰς ἄλλας κατηγορίας· λέγοιμι δ’ ἀν τὰς ἄλλας κατηγορίας τὰς παρὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους. εἰεν δ’ ἀν αἱ τοιαῦται, εἰ ψεῦδος τὸ συμπέρασμα ἡ ἀδύνατον· δεῖ (γάρ) καὶ τὰς προτάσεις ἀμφοτέρας ψεῦδεις εἶναι ἡ πάντως τὴν ἑτέραν· δόμοίας καὶ εἰ ἀδύνατον, ἡ ἀμφοτέρας ἡ πάντως γε τὴν ἑτέραν ἀδύνατον ἀνάγκη εἶναι, εἰ γε ἀδύνατον μὲν ἀδυνάτῳ, 30 ψεῦδος δὲ ψεῦδει ἀκολουθεῖ. οὐ μήν, εἰ ἀληθὲς τὸ συμπέρασμα, πάντως καὶ αἱ προτάσεις ἡ ἀμφότεραι ἀληθεῖς | ἡ ἡ ἑτέρα· καὶ γάρ ἐξ ἀμφοτέρων ψεῦδῶν 119^v ἀληθές ποτε συναχθήσεται, ὡς ἐν τῷ μετὰ τοῦτο βιβλίῳ δεῖξομεν: καὶ διὰ τοῦτο εἰπον ἐπισκέψαθαι δεῖν καὶ τὰς ἄλλας κατηγορίας ὑπὲρ τοῦ γνῶναι, ἐπὶ τίνων οὕτως ἔχειν ἀνάγκη· οὐ γάρ ἐπὶ πάντων δόμοίας ἔχει. δεήσει δέ, 35 καὶ εἰ ἔνδοξον τὸ συμπέρασμα ἡ ἀδοξον. καὶ τῶν προτάσεων ἡ τινὰ ἡ τινὰς οὕτως ἔχειν. καὶ εἰ ἀδήλον τὸ συμπέρασμα, καὶ τῶν προτάσεών τις ἀδήλως

1 εἰ Phil.: δ P 7 δῆλον . . . ἡ οἰκίαν τοῦ ποιῆσαι (91,16) Al. 269,18—289,29

10 καθόλου Al. 269,22: om. P 13 ἀμφοτέρας; Al. 269,28: ἀμφότεραι P

14 post γάρ add. ἀν Al. 18 κατὰ τὸ καταφατικὸν scripsi (ut etiam Al. 269,32

^{τὸ} conieci): καταφατικὸν (sic) P 22 ante ἡ prius addidi δεῖ Al. 270,3 (εἰ B: om. a)

26 παρὰ Al. 270,10: περὶ P 27 ἡ scripsi: εἰ P (B: ἡ εἰ a) cf. ad 78,7

γάρ Al.: om. P 29 ἡ πάντως γε Al. 270,13: γε ἡ πάντως P 34 πάντων

Al. 270,19: πάντως P 36 ἀδήλον Al. 270,20: ἀδοξον P

ἔσται· εἰ γάρ τις συλλογίζοιτο καὶ συνάγει ἀρτίους εἶναι τοὺς ἀστέρας διὰ τοῦ τὰ ἡμισφαῖρια ἐξ Ἰων ἀστέρων κατ’ ἀριθμὸν εἶναι, ἄδηλον δι’ ἀδήλου συνάγει. ἀλλὰ καὶ εἰ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνδεχομένου ἢ τοῦ κατὰ φύσιν ἢ κατὰ προαιρεσιν τὸ συμπέρασμα, οὕτως τις καὶ τῶν προτάσεων ἔξει ἢ 5 ἀμφότεραι. λέγοιμι δ’ ἀν κατηγορίας καὶ τὰς κατὰ γένη· εἰ γάρ ἐν τῷ ποιῷ τὸ δεικνύμενόν τε καὶ συμπεραινόμενον, δεῖ καὶ πρότασίν τινα τοιαύτην εἰληφθαι· ὁμοίως, εἰ ποσὸν ἢ πρός τι. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν.

Φανερὸν δὲ καὶ πότε καθόλου ἔσται καὶ πότε οὐκ ἔσται συλλογισμὸς 10 (εἰρηται γάρ ἡμῖν καθ’ ἔκαστον σχῆμα), καὶ πότε δυνατός, τουτέστιν ἀτελής, καὶ πότε τέλειος. δυνατὸν δὲ λέγω τὸν μήπω φανερὸν μὲν ὅντα συλλογισμὸν δυνάμενον δὲ γενέσθαι φανερὸν ἢ δο’ ἀντιστροφῆς ἢ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς· διὰ γάρ τῶν τοιούτων τρόπων ἀτελεῖς τελειοῦνται συλλογισμοί. δῆλον δὲ καὶ δτι, ἀν ἢ ὁ συλλογισμός, ἀνάγκη τὰς προτάσεις ἔχειν κατά τινα 15 τῶν τρόπων, ὃν προειρήκαμεν· ἢ γάρ ἐν πρώτῳ ἢ ἐν δευτέρῳ σχήματι ἢ τρίτῳ ἔσται. πάντες γάρ οἱ συλλογισμοὶ ἐδειχθησαν ἐν τοῖς σχήμασι τούτοις γινόμενοι καὶ καθ’ ἔκαστον σχῆμα ἔν τινι τῶν συζυγιῶν. καν γάρ σύνθετος τις ἢ καὶ διὰ πλειόνων μέσων, ὅμως ἡ γένεσις αὐτῷ καὶ ἡ ἀνάλυσις ἐκ τούτων τινὸς τῶν σχημάτων καὶ εἰς τούτων τι ἔσται.

20 Δῆλον δὲ καὶ δτι πᾶς συλλογισμὸς ἔσται διὰ τριῶν ὅρων γινόμενος καὶ οὐ διὰ πλειόνων, τουτέστι διὰ δύο προτάσεων. λέγω δὲ διὰ τῶν προεχῶν· ἐν γάρ τοῖς συνθέτοις | πλείους μὲν αἱ προτάσεις, ἀλλ’ οὐχ αἱ προσεχεῖς· 119^τ πάντες γάρ διὰ δύο προτάσεων προσεχῶν καὶ διὰ τριῶν ὅρων καὶ οὐ πλειόνων, ἀν μὴ τὸ αὐτὸς συμπέρασμα δι’ ἄλλου καὶ ἄλλου μέσου δείκνυνται. εἰ γάρ 25 εἴη τινι προκείμενον συλλογίσαθαι πᾶσαν ἥδονὴν ἀγαθόν, ὁ δὲ <ἄλλοτε> ἄλλον δρον μέσον λαμβάνων δείκνυσι τοῦτο, καθ’ δσον μὲν ταῦτὸν συμπέρασμα καθ’ ἔκαστον τῶν μέσων ποιεῖ, δόξει συλλογισμὸν ἔνα καὶ τὸν αὐτὸν ποιεῖν, καθ’ δσον δὲ μὴ διὰ τῶν αὐτῶν μέσων ὅρων μηδὲ διὰ τῶν αὐτῶν προτάσεων γίνεται τὸ συμπέρασμα, διαφέροντες ἔσονται πάλιν οἱ συλλογισμοὶ καὶ πλειόνες 30 καὶ τοσοῦτοι, ὄσακις καὶ τὰ μέσα ὑπῆλακται. οὐ γάρ ὁ αὐτὸς συλλογισμὸς δὲ λέγων ‘πᾶσα ἥδονὴ αἱρετόν, καὶ πᾶν αἱρετὸν ἀγαθόν, <πᾶσα ἄρα ἥδονὴ ἀγαθόν>’ τῷ λέγοντι ‘πᾶσα ἥδονὴ κατὰ φύσιν, πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθόν, πᾶσα ἄρα ἥδονὴ ἀγαθόν’. ἀλλὰ οὐδὲ τούτων τις ὁ αὐτὸς τῷ λαμβάνοντι πᾶσαν ἥδονὴν ὑπὸ τέχνης γενήσεσθαι, πᾶν τὸ ὑπὸ τέχνης γινόμενον ἀγαθόν 35 εἶναι, πᾶσαν ἄρα ἥδονὴν ἀγαθόν εἶναι. καίτοι ἐν πᾶσι τούτοις ταῦτὸν συμπέρασμα. ὅμοιως, εἰ καὶ τὸ ἐναντίον τούτοις συνάγοι τις, δτι μηδεμίᾳ ἥδονὴ ἀγαθόν, ποτὲ μὲν διὰ τοῦ ‘πᾶν ἀγαθόν ὡφέλιμον, οὐδεμίᾳ δὲ ἥδονὴ ὡφέλιμος, οὐδεμίᾳ ἄρα ἥδονὴ ἀγαθόν’, ποτὲ <δὲ> διὰ τῶν ‘πᾶσα ἥδονὴ ἀτελής (εἰ γε κίνησις,

1 συνάγει P (a B): συνάγοι scripsi Al. 270,22 (cf. vs. 26) ἀρτίους Al.: ἀρτηρία P
 5 ἀμφότεραι Al. 270,25: ἀμφοτέρων P 7 ἢ Al. 270,28: εἰ P 14 οὐ om. Al.
 271,6 16 ante τρίτῳ add. ἐν Al. 271,8 (om. a) 17 συζυγιῶν P: δεικνύμενων
 συζυγιῶν συλλογιστικῶν Al. 271,10 25 τιν Al.: τι P ἄλλοτε Al. 271,22: οὐ P
 26 δείκνυσι P (a B): δεικνύοι scripsi Al. 271,23 (cf. vs. 1) 31 πᾶσα... ἀγαθόν (32)
 Al. 271,28: οὐ P 38 δὲ Al. 272,1: οὐ P

ἥ δὲ κίνησις ἐνέργεια ἀτελῆς), οὐδὲν δὲ ἀτελὲς ἀγαθόν, οὐδὲμίᾳ ἄρα ἡδονὴ ἀγαθόν⁵. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ταῦτὸν συμπέρασμα δι' ἄλλων καὶ ἄλλων δρῶν τε καὶ προτάσεων δείκνυται· διὸ καὶ πλείους εἰσὶν οἱ συλλογισμοὶ ἄλλ⁶ οὐχ εἰς. καὶ ὡς δὲ Πλάτων ἀθανάτον εἴναι τὴν ψυχὴν ποτὲ μὲν διὰ τοῦ τὰς 5 μαθήσεις ἀναμνήσεις {εἶναι} δείκνυσι, ποτὲ δὲ διὰ τοῦ ἀνεπιδεκτον εἴναι τοῦ ἐναντίου διὰ τὸ συνεπιφέρεσθαι αὐτῷ τὸ ἔκεινων ἐναντίον, ποτὲ δὲ αὖ διὰ τοῦ μὴ φθείρεσθαι ὑπὸ ἄλλοτρίας πονηρίας τὸ ὑπὸ τῆς οἰκείας μὴ φθειρόμενον, ἄλλοτε διὰ τοῦ αὐτοκίνητον εἴναι τὴν ψυχὴν· τὸ γὰρ αὐτὸ διὰ πλείουν δείκνυσι μέσων· διὸ πλείους | οἵ συλλογισμοί. οἷον τὸ Ε διὰ τε τῶν Α, Β καὶ διὰ 120⁷

10 τῶν Γ, Δ. τὸ μὲν οὖν Ε συμπέρασμα ἡμῖν εἰλήφθω, τὸ δὲ Α, Β καὶ τὸ Γ, Δ προτάσεις ἄλλαι καὶ ἄλλαι, δι' ὧν δείκνυται τὸ Ε, ποτὲ μὲν διὰ τῶν Α, Β προτάσεων ποτὲ δὲ διὰ τῶν Γ, Δ. ἔστω γὰρ τὸ μὲν 'οὐδὲν αἰσχρὸν καλόν' συμπέρασμα ὃν τὸ Ε· τοῦτο δὲ συναγέσθω ποτὲ μὲν διὰ τῶν 'οὐδὲν καλὸν κακόν, πᾶν δὲ αἰσχρὸν κακόν'. ὁ συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ σχῆματι.

15 πάλιν δὲ τὸ αὐτὸ δεικνύσθω διὰ τῶν 'πᾶν καλὸν ἀγαθόν, οὐδὲν αἰσχρὸν ἀγαθόν'. συνάγεται γὰρ πάλιν διὰ τούτων τὸ 'οὐδὲν αἰσχρὸν καλόν', διπερ ἦν τὸ Ε, ἐν δευτέρῳ σχῆματι. τῶν δὲ προτάσεων ἡ μὲν ἔστω τὸ Γ ἡ δὲ Δ. ἡ πάλιν πᾶν τὸ αἰσχρὸν φευκτόν, οὐδὲν φευκτὸν καλόν· συνάγεται γὰρ καὶ ἐκ τούτων ἐν πρώτῳ σχῆματι τὸ μηδὲν αἰσχρὸν καλὸν εἴναι. δυνατὸν δὲ καὶ 20 ἄλλα μέσα λαμβάνεσθαι, οἷον τὸ Α, Β ἢ Β, Γ, ὡς μὴ μόνον δύο συλλογισμοὺς δεικτικοὺς τοῦ αὐτοῦ συμπεράσματος γίνεσθαι ἄλλα καὶ πλείους· τὸ γὰρ Ε ποτὲ μὲν διὰ τῶν Α, Β προτάσεων ποτὲ δὲ διὰ τῶν Γ, Δ ποτὲ δὲ διὰ τῶν Β, Γ δείκνυσθαι δυνήσεται. δύναται δὲ ἡμῖν τὰ ὑπέρα προσκείμενα στοιχεῖα καὶ ἄλλου τινὸς εἴναι δεικτικά, διτι οὐ μόνον διαφέροντες συλλογισμοί εἰσιν, 25 ὧν διαφέροντες οἱ μέσοι καὶ αἱ προτάσεις, ἄλλα καὶ τῶν αὐτῶν δρῶν λαμβανομένων καὶ τῶν αὐτῶν γινομένων συμπεράσματων ἡ θέσις τοῦ μέσου καὶ ἡ τάξις διαφορὰν ποιεῖ συλλογισμῶν. καὶ εἴη μεν διν διὰ μέσου τοῦ Α, Β τὸ πρῶτον λέγοντες σχῆμα, διὰ δὲ τοῦ Α, Γ τὸ δευτέρον, διὰ δὲ τῶν Β, Γ τὸ τρίτον. οὐσῶν γὰρ τῶν προτάσεων τῶν Α, Β ἐν πρώτῳ σχῆματι τῶν δεικνυουσούσων τὸ Ε συμπέρασμα τὸ αὐτὸ συμπέρασμα καὶ ἐν δευτέρῳ σχῆματι δεικνύσεται ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς δροῖς τῆς μὲν Α προτάσεως τῆς αὐτῆς ληφθείσης, τῆς δὲ Β ὑπαλλαγείσης τουτέστιν ἀντιστραφείσης καὶ γενομένης Γ· αὗτη δ' ἀνή μείζων εἴη. πάλιν δὲ ἐν τρίτῳ τῆς μὲν Β τουτέστι τῆς μείζονος τῆς αὐτῆς ληφθείσης, ἥτις ἦν καὶ ἐν τῷ πρώτῳ, | τῆς δὲ ἀντιστραφείσης καὶ 120⁸

30 γενομένης Γ. δύναται γὰρ τὸ αὐτὸ συμπέρασμα ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς δροῖς διὰ τῶν τριῶν σχημάτων δειχθῆναι οὕτως. οἷον ἔστω προκείμενον δειχθῆναι, διτι τις ἄνθρωπος οὐκ ἔστι λευκός. τοῦτο μὲν ἐν πρώτῳ σχῆματι οὕτως δι-

5 εἴναι δεικνύσι Al. 272,6: δεικνύναι P 6 ἔστω scripsi Al. 272,7 (ἔστω p a B) 7 post
ἄλλοτε addidi δὲ Al. 272,9 (om. a B) 14 δ P (a B): δις scripsi Al. 272,16 post σχῆματι
add. ὧν τὸ μὲν ἔστω τὸ α, τὸ δὲ τὸ β Al. 272,16. 17 17 τὸ alterum om. Al. 272,20
20 desidero ἡ α ἢ, quod. addidi Al. 272,23 (om. a B) 22 ἡ δ P (a B): α·γ̄ scripsi Al.
272,26 23 δύναται Al. 272,27: δεικνυται P προσκείμενα Al.: προκείμενα P 27 εἴη
μὲν P (cf. 69,36) 28 τῶν P: τοῦ Al. 273,3 33 τῆς (ante μὲν) Al. 273,8: τοῦ P
34 post δὲ add. α a Al. 273,9 (om. B) 37 ἐν μὲν Al. 273,12; at cf. 80,24

δειχθείη· τις ἄνθρωπος Αἰθίοψ ἐστί, οὐδεὶς Αἰθίοψ λευκός ἐστι, τις ἄρα ἄνθρωπος οὐκ ἐστι λευκός· καὶ ἔστιν ἡ μὲν 'τις ἄνθρωπος Αἰθίοψ ἐστίν' πρότασις τὸ Α, ἡ δὲ 'οὐδεὶς Αἰθίοψ λευκός' τὸ Β. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σχῆματι πάλιν οὕτως· τις ἄνθρωπος Αἰθίοψ ἐστίν, ητις ἦν ἡ Α πρότασις, οὐδεὶς 5 λευκός Αἰθίοψ ἐστίν, ητις ἐστίν ἀντιστροφὴ τῆς Β· αὕτη ἐστω τὸ Γ· τὸ γάρ αὐτὸν καὶ ἐν τούτῳ συνάγεται τὸ 'τις ἄνθρωπος οὐκ ἐστι λευκός'. ἡ μὲν οὖν Α πρότασις ἐστι κοινὴ ἡμῖν πρὸς τὴν πρώτην δεῖξιν, ἡ δὲ Γ ἄλλη ἐλήφθη· ἡ γάρ Β ἀντεστράφη, καὶ διὰ τοῦτο δὲ τε συλλογισμός; ἄλλος καὶ τὸ σχῆμα· δεύτερον γάρ. πάλιν ἐν τρίτῳ σχήματι· οὐδεὶς Αἰθίοψ λευκός ἐστιν, ητις ἦν ἡ 10 Β πρότασις ἐν πρώτῳ σχήματι, τις Αἰθίοψ ἄνθρωπός ἐστιν, ἡ ἀντιστρέφουσσα τῇ Α, ητις ἐσται τὸ Γ. καὶ αὕτη ἡ δεῖξις τὴν μὲν Β πάλιν πρότασιν κοινὴν (πρὸς) τὴν ἐν πρώτῳ σχήματι δεῖξιν ἔχει, διέκαν δὲ τὴν Γ· καὶ γάρ διὰ τούτων πάλιν τὸ αὐτὸν δείκνυται τὸ 'τις ἄνθρωπος οὐκ ἐστι λευκός'. καὶ οὕτως 15 δείκνυται τὸ αὐτὸν συμπέρασμα διὰ πλειόνων δεικνύμενον οὐκ ἄλλοτε ἄλλων δρων λαμβανομένων, ὡς τὸ πρῶτον ἐδείξαμεν, ἀλλὰ τῶν αὐτῶν ἄλλων; καὶ ἄλλως τιθεμένων κατὰ τὰς τῶν σχημάτων διαφορὰς καὶ διὰ τοῦτο πλειόνων συλλογισμῶν γεγενημένων. ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ εἶναι τὸ αἰσχρὸν καλὸν δεικνύοιτο ἀν διὰ τῶν αὐτῶν δρων ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασιν, ἐν μὲν πρώτῳ διὰ τῶν 'πᾶν αἰσχρὸν κακόν, καὶ οὐδὲν κακὸν καλόν', διὰ δὲ δευτέρου διὰ τῶν 'πᾶν τὸ 20 αἰσχρὸν κακόν, οὐδὲν κακὸν κακόν', διὰ δὲ τοῦ τρίτου· 'οὐδὲν κακὸν καλόν, τὶ κακὸν αἰσχρόν'. διοίσει δὲ μόνῳ τῷ ἐν τρίτῳ ἐπὶ μέρους γενέσθαι τὸ συμπέρασμα. ἔνεστι τὸ αὐτὸν συμπέρασμα διὰ τῶν τριῶν σχημάτων | δεῖξαι καὶ μὴ τὸν αὐτὸν μέσον λαμβάνοντας, ὡς νῦν, ἀλλὰ ἄλλοτε ἄλλον. 121° ἐστω γάρ συμπέρασμα τὸ τινὰ ἄνθρωπον μὴ εἶναι ἵππον· τοῦτο μὲν ἐν πρώτῳ σχήματι συνάγεται λαβόντες 'τις ἄνθρωπος γραμματικός, οὐδεὶς γραμματικὸς ἵππος, οὐδεὶς ἄρα ἄνθρωπος ἵππος', ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ 'τις ἄνθρωπος μουσικός, οὐδεὶς ἵππος μουσικός', ἐν τρίτῳ 'πᾶν γελαστικὸν ἄνθρωπος, οὐδὲν γελαστικὸν ἵππος'· καθ' ἔκαστον γάρ συλλογισμὸν δι' ἄλλου μέσου τὸ αὐτὸν δεῖδεικται συμπέρασμα.

30 Τοις πάλιν δταν ἔκατερον τῶν Α, Β διὰ συλλογισμοῦ ληφθῆ, καὶ οὕτως τὸ αὐτὸν διὰ πλειόνων δρων δειχθήσεται, εἰ ἔκατέρα τῶν προτάσεων, ἡ τε Α καὶ ἡ Β, δι' ὧν συνήγετο τὸ Ε, (εἰ εἴη διὰ προσυλλογισμοῦ εἰλημμένη,) ὡς ἔκατέραν αὐτῶν συμπέρασμα συλλογισμῶν εἶναι, τὴν μὲν Α διὰ τῶν Δ, Ε προτάσεων τὴν δὲ Β διὰ τῶν Ζ, Θ. δεικνύοιτο γάρ ἀν καὶ τὸ Ε διὰ τῶν 35 Δ Ε Ζ Θ προτάσεων· οὐ μὴν δὲ συλλογισμὸς ἀπλοῦς ἐστιν ἀλλὰ σύνθετος· ἀνάγκη γάρ τὸ ὑπό τινων συναγόμενον συνάγεθαι καὶ ὑπὸ τῶν ἔκεινα συναγόντων διὰ τοῦ δυνάμει ἐν τοῖς συνάγουσιν εἶναι τὰ συναγόμενα. οἷον εἰ εἴη δεικνύμενον πᾶν δίκαιον συμφέρον εἶναι διὰ προτάσεων τῶν 'πᾶν δίκαιον

5 λευκός Αἰθίοψ Al. 273,17: Αἰθίοψ λευκός P ἀντιστροφὴ Al. 273,17: ἀντιστροφῆς P
 7 parum liquet 9 ἦν Al. 273,22: οὖν P 10 τῇ Al. 273,23: τὸ P 12 πρὸς addidi
 (τῇ ... δεῖξει Al. 273,24, sed δεῖξιν B) 20 post τρίτου addidi διὰ τοῦ Al. 273,33 23 λα-
 βάνοντας Al. 273,36: λαμβάνοντες P 24 ἐν μὲν Al. 273,37; at cf. 79,38 27 ante
 τρίτῳ add. δὲ τῷ a Al. 274,2 (om. B) 32 εἰ... εἰλημμένη Al. 274,8: om. P 35 Ετι
 Al. 274,12 36 ἔκεινα Al. 274,13: ἔκει P 37 διὰ τοῦ P (B): διὰ τὸ Al. (a)

ἀγαθόν, πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον', ἔκατέρα δὲ τούτων τῶν προτάσεων η̄ δεικνυμένη συλλογιστικῶς, ή̄ μὲν πρώτη διὰ τῶν 'πᾶν δίκαιον καλόν, πᾶν καλὸν ἀγαθόν', ή̄ δὲ δευτέρα διὰ τῶν 'πᾶν ἀγαθὸν ὡφέλιμον, πᾶν ὡφέλιμον συμφέρον', συνάχει καὶ τὸ 'πᾶν δίκαιον συμφέρον', δ ἦν δεικνύμενον ὑπὸ τῶν 5 διὰ τούτων δεικνυμένων. δι' ᾧ δὲ λέγομεν νῦν, ὑπογράφομεν φανερώτερον τὸ λεγόμενον συνθετικὸν θεώρημα, οὐ δῆμεῖς ἐσμεν εὑρεταί. ἔστι δὲ η̄ περιοχὴ αὐτοῦ τοιαύτη 'ὅταν ἔχῃ τινων συνάγεται τι, τὸ δὲ συναγόμενον μετὰ τινὸς η̄ τινῶν συνάγεται τι, καὶ τὰ συνακτικὰ αὐτοῦ, μεθ' ᾧ η̄ δι' ᾧ συνάγεται ἐκεῖνο, καὶ αὐτὰ τὸ αὐτὸν συνάχει'. τὰ γὰρ τῶν A, B συνακτικά, δι' ᾧ 10 δεικνυται τὸ Γ φέρε εἰπεῖν, ταῦτα συνάγει καὶ τὸ ὑπὸ τῶν A καὶ τῶν B συναγόμενον, δ ἦν τὸ Γ. ἐπεὶ γὰρ τὸ 'πᾶν δίκαιον ἀγαθόν' συναγόμενον ὑπὸ τῶν 'πᾶν | δίκαιον καλόν, πᾶν καλὸν ἀγαθόν' συνάγει μετὰ τοῦ 'πᾶν ἀγαθὸν 121v συμφέρον' <τὸ 'πᾶν δίκαιον συμφέρον', καὶ τὰ 'πᾶν δίκαιον καλόν, πᾶν καλὸν ἀγαθόν' ὄντα συνακτικὰ τοῦ 'πᾶν δίκαιον ἀγαθόν' μετὰ τοῦ 'πᾶν 15 ἀγαθὸν συμφέρον' συνάχει τὸ 'πᾶν δίκαιον συμφέρον', δ συνῆγε καὶ τὸ ὑπὸ αὐτῶν συναγόμενον καὶ μετὰ τοῦ 'πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον'.> καὶ ληφθῆ τὸ 'πᾶν δίκαιον ἀγαθόν' μετὰ τῶν 'πᾶν ἀγαθὸν ὡφέλιμον, πᾶν ὡφέλιμον συμφέρον', συνάγει τὸ 'πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον', καὶ τὰ τοῦ 'πᾶν δίκαιον ἀγαθόν' συνακτικὰ μετὰ τούτων τὸ αὐτὸν συνάχει· διὰ τοῦτο γὰρ πρόσκειται ἐν τῇ περιοχῇ τὸ 20 'μετὰ τινὸς η̄ τινῶν'.

Καὶ οὕτως γίνεται τὸ αὐτὸν διὰ πλειόνων δεικνύμενον δρῶν, καὶ τῶν συνακτικῶν τίνος τὸ μὲν ἐπαγωγῆ τὸ δὲ συλλογισμῷ δεδειγμένον εἶη, οἷον τὸ A, B, ἢ τοῦ E η̄ συνακτικά, εἰ τὸ μὲν A δι' ἐπαγωγῆς εἰλημμένον εἴη τὸ δὲ B διὰ συλλογισμοῦ· πάλιν γὰρ ἔσται καὶ τὸ {E} δεικνύμενον ἔχ τῶν 25 ἐπακτικῶς δειξάντων τὸ A καὶ ἔχ τῶν συλλογιστικῶς τὸ B. οἷον εἰ δεικνύοιτο, δτι η̄ ιατρικὴ χρήσιμος τῷ βίῳ, διὰ προτάσεων τῶν 'η̄ ιατρικὴ τέχνη, πᾶσα τέχνη χρήσιμος τῷ βίῳ, η̄ ιατρικὴ ἄρα χρήσιμος τῷ βίῳ', τούτων δὲ τῶν προτάσεων οἷον 'η̄ ιατρικὴ τέχνη' διὰ συλλογισμοῦ κατασκευάζοιτο (οἷον η̄ ιατρικὴ μέθοδος ἔστιν ὁδοποιητική, πᾶσα μέθοδος ὁδοποιητικὴ τέχνη ἔστιν, 30 η̄ ιατρικὴ ἄρα τέχνη), η̄ δὲ λέγουσα 'τέχνη χρήσιμός ἔστι τῷ βίῳ' δι' ἐπαγωγῆς προχειρισμένων ήμῶν πάσας τὰς κατὰ μέρος τέχνας καὶ οὕτως ἔχοντας δειξάντων· καὶ πάλιν {δτι} η̄ πολιτικὴ ἀγαθοῦ τίνος ἐφίεται, {διὰ προτάσεων τῶν 'η̄ πολιτικὴ μέθοδος ἔστιν, πᾶσα μέθοδος ἀγαθοῦ τίνος ἐφίεται'} τούτων δὲ η̄ μὲν λέγουσα 'πᾶσα μέθοδος ἀγαθοῦ τίνος ἐφίεται' δι' ἐπαγωγῆς 35 δεικνύοιτο προχειριζομένων ήμῶν τάς τε τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, καθ' ᾧ η̄ μέθοδος, καὶ δεικνύντων, δτι οὕτως ἔχουσιν, η̄ δὲ λέγουσα τὴν πολιτικὴν

1 εἰτ Al. 274,16 4 post καὶ lacunam indicavi Al. 274,18 5 δ' ἐλέγομεν P 8 μεθ' οὐ η̄ μεθ' ᾧ Al. 274,23 (cf. 82,27. 84,17) 10 τὸ ὑπὸ τῶν Al. 274,25: τῶν ὑπὸ τὸ P καὶ τῶν (α: καὶ τὸ B) delevi Al. 274,25 13 τὸ πᾶν . . . συμφέρον (16) Al. 274, 27—31: om. P 18 συνάγει P (α B): συνάγειν recte Schol. p. 173 b 9 τοῦ Al. 274,33: οὐ P 21 καὶ Al. 275,3: κάκ P 22 ἐπ' ἀγωγῆ P η̄ Al. 275,4 23 τὰ (ante α) Al. 24 συλλογισμοῦ Al. 275,6: συλλογισμῶν P (cf. 73,30) ἐ Al.: om. P 25 οἷον . . . δειξάντων (32) Phil. f. 64r 26 η̄ ιατρικὴ (post δτι) Phil.: εἰ η̄ ἀτρικὴ P 28 οἶον prius fort. aberrante librario ex η̄ μὲν λέγουσα ortum est 30 ἄρα Phil.: ἔστι (cf. 76,28) 32 δτι Al. 275,8: om. P διὰ . . . ἐφίεται (33) Al. 275,8—9: om. P 34 δὲ Al. 275,9: γὰρ P

Comment. Aristot. XXIII 3. [Themistius] in Priora Anal.

μέθοδον είναι διὰ συλλογισμοῦ τοῦ 'πᾶσα ἔξις μετά τίνος λόγου τῶν ὑπ' αὐτὴν οὖσα θεωρητικὴ μέθοδος ἐστιν, ή δὲ πολιτικὴ ἔξις ἐστὶ μετά λόγου τῶν ὑπ' αὐτὴν θεωρητική'. ἡ ὡς ὁ Πλάτων δείχνυσιν ἐν πρώτῳ Πολιτείᾳ τὴν μὲν δικαιοσύνην φρόνησιν τινα οὖσαν τὴν δὲ ἀδικίαν ἀφροσύνην | οὗτως· 122^r

5 ὁ τοῦ ἀνομοίου μὲν ἀξιῶν τὸ πλέον ἔχειν τοῦ δὲ ὄμοιού (μὴ ἀξιῶν φρόνιμος· ὁ δὲ δίκαιος τοῦ μὲν ἀνομοίου ἀξιοῖ πλέον ἔχειν, τοῦ δὲ ὄμοιού) οὐκ ἀξιοῖ· δίκαιος ἄρα δικαιομένος. ἐκατέραν γάρ τῶν προτάσεων τούτων δείχνυσιν, ἀλλὰ τὴν μὲν πρώτην δι' ἐπαγωγῆς τὴν δὲ δευτέραν διὰ συλλογισμοῦ. ἡ μὲν οὖν ἐπαγωγὴ ὑπάρχει τοιαύτη· ὁ ἐν τοῖς ὅγιεινοῖς τοῦ μὲν ὄμοιού οὐκ ἀξιῶν 10 πλέον ἔχειν τοῦ δὲ ἀνομοίου φρόνιμος περὶ ταῦτα· ἐστι δ' οὗτος ὁ ἴατρός· ἀλλὰ καὶ δὲ ἐν τοῖς κατὰ μουσικὴν τοῦ μὲν ὄμοιού μη ἐπαξιῶν πλεονεκτεῖν περὶ τὴν ἐπίτασιν τῶν χορδῶν ἡ ἄνεσιν τοῦ δὲ (μὴ) ὄμοιού φρόνιμος ἐν τούτοις· τοιοῦτος γάρ ὁ μουσικός· καὶ καθόλου ἄρα πᾶς δὲ τοῦ μὲν ὄμοιού πλέον οὐκ ἀξιῶν ἔχειν τοῦ δὲ ἀνομοίου φρόνιμος. τὴν δὲ δευτέραν πρότασιν 15 οὗτως ἐστι συλλογίσασθαι· πᾶς δὲ τοῦ ἵσου ἀπονεμητικὸς "τοῦ μὲν ὄμοιού οὐ πλεονεκτεῖ, τοῦ δὲ ἀνομοίου". δὲ δίκαιος τοῦ ἵσου ἀπονεμητικός· "ό ἄρα δίκαιος τοῦ μὲν ὄμοιού οὐ πλεονεκτεῖ, τοῦ δὲ ἀνομοίου". δὲ τοιοῦτος φρόνιμος. οὐ μὴν οὐδὲ η τοιαύτη δεῖξις ἀπλῆ ἀλλὰ σύνθετος, σύνθετος δὲ οὐκ ἔχει πλειόνων συλλογισμῶν ἀλλ' ἐξ ἐπαγωγῆς καὶ συλλογισμοῦ. διδοῦ καὶ 20 ἡ ἀνάλυσις αὐτοῦ οὐκ εἰς συλλογισμὸν ἐσται ὥσπερ τοῦ πρώτου, ἀλλ' ἐσται τούτου η ἀνάλυσις εἰς ἐπαγωγὴν καὶ συλλογισμόν, ἐξ ὧν καὶ συνετείη. ἀναλύομεν γάρ τὸν δῆλον λόγον φάσκοντες συνάγεσθαι τὸ μὲν Α ὑπὸ τῶν ἐπακτικῶν αὐτὸν κατασκευασάντων τὸ δὲ Β ἐκ τῶν οἰκείων προτάσεων· ὑπὸ δὲ τῶν Α, Β τὸ Ε· ὥστε καὶ ὑπὸ τῶν ἐξ ἀρχῆς τῶν τε τοῦ Α δεικτικῶν καὶ 25 τῶν τοῦ Β τὸ Ε συναχθῆσται, ἐπειδὴ τὰ συγνατικά τίνος, ὡς ἔφαμεν, μεθ' οὐ η μεθ' ὧν τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν δεικνύμενον συνάγει τι, μετ' ἐκείνου η μετ' ἐκείνων καὶ αὐτὰ συνάζει. τὰ γάρ συγνατικά τοῦ Α ἐστω τὸ Γ, Δ· μεθ' οὐ η μεθ' ὧν τὸ Α τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν δεικνύμενον συνάγει τι, μετὰ τούτου η μετὰ τούτων καὶ αὐτὰ συνάζει, δ καὶ αὐτό· συνῆγε δὲ τὸ Α μετὰ τοῦ Β τὸ Ε· | ἀλλὰ 122^v

30 καὶ (μετὰ) τῶν τοῦ Β συλλογιστικῶν (ἐστω δὲ ταῦτα Ζ, Θ) τὸ αὐτὸν συνῆγε (τὸ γάρ Θ)· καὶ τὸ Γ, Δ (ἄρα) μετὰ τῶν Ζ, Θ η μετὰ τοῦ Β τὸ Ε συνάζει.

'Ἄλλὰ καὶ οὗτως πλείους οἱ συλλογισμοί· πλείω γάρ τὰ συμπεράσματα, οἷον τό τε Α καὶ τὸ Β καὶ τὸ Γ. οὐ γάρ γίνεται εἰς συλλογισμός, ἐνῷ συλλογισμῷ αἱ προτάσεις αἱ δεικτικαὶ τοῦ συμπεράσματος συμπέρασμα ἄλλων 35 τινῶν εἰσιν· δσα γάρ συμπεράσματα, τοσοῦτοι καὶ οἱ συλλογισμοί. ἐστι δὲ συμπέρασμα τό τε Α καὶ τὸ Β· αὗται γάρ ησαν δεικτικαὶ τοῦ Γ προτάσεις, αὗται δὲ ἄλλων συμπέρασμα· ἀλλὰ καὶ τὸ Γ προσεχώς ἔχ τῶν Α, Β δεικνύμενον. δῆλον δέ, δτι ἐφ' ὧν διὰ συλλογισμοῦ αἱ δύο προτάσεις δεικνύνται, τὰ δύο συμπεράσματα τρία γίνεται συμπεράσματα. τὸ γάρ δι' ἐπαγωγῆς δειχθὲν

5 μὴ... ὄμοιον (6) Al. 275,17–18: om. P 9 ἀξιῶν Al. 275,22: δέξιοι P 11 ἐπαξιῶν scripsi: ἀπαξιῶν P (ἀξιῶν Al. 275,24) 12 μὴ Al. 275,24: om. P 31 ḥ prius P (a): ē Al. 276,7 (B) ἄρα Al.: om. P 34 τοῦ Al. 276,18: τούτου P 35 ante συμπεράσματα add. τὰ Al. 276,14 37 αὗται.. συμπέρασμα P (B): αὗται.. συμπεράσματα Al. 276,16 (a) post ḥ add. τὸ Al. (B: om. a) 39 τρία .. συμπεράσματα Al. 276,18: τρίτον .. συμπέρασμα P cf. 76,3

οὐ συλλογισμός. ἀλλ' οὖν κάκεῖ πλείους οἱ συλλογισμοί, δτι ἡτέρα τῶν προτάσεων ἡ Β ἦν διὰ συλλογισμοῦ δεδειγμένη, ὥστε καὶ οὗτως δύο συλλογισμούς εἰ δ' οὖν ἀξιώη τις καὶ τὸν τοιοῦτον ἔνα συλλογισμὸν εἶναι τῷ πρὸς τὴν τοῦ τελευταίου συμπεράσματος δεῖξιν καὶ τὰς τῶν προτάσεων δεῖξεις 5 συντελεῖν, οὐ φιλονεκητέον πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ γνωστέον, δτι οὗτως μὲν καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἐγχωρεῖ διὰ πλειόνων δρῶν καὶ προτάσεων γίνεσθαι τὸ αὐτὸ συμπέρασμα ἐμπειριχομένων πλειόνων συμπερασμάτων τῷ παντὶ λόγῳ. ὡς δὲ τὸ Γ διὰ τῶν Α, Β, ἀδύνατον, τοιοῦτον 'οὗτως δέ, ὡς διὰ δύο προτάσεων δείκνυται τι, λέγειν καὶ διὰ πλειόνων προσεχῶν λαμβανομένων καὶ 10 μηδὲν ἄλλο ἄλλ' ἢ τὸ προκειμένον συμπέρασμα συναγουσῶν ἀδύνατον'.

"Οτι μὲν οὖν πᾶς συλλογισμὸς διὰ τριῶν δρῶν καὶ διὰ προτάσεων προσεχῶν δύο δείκνυται, δι' ὑποθέσεως δεικτέον. εἰ γάρ οὖν τε διὰ πλειόνων, ἔστω τὸ Ε δεδειγμένον διὰ προτάσεων τῶν Α Β Γ Δ. καὶ ποιητέον τὴν δεῖξιν ἐπὶ τοῦ πρώτου σχῆματος· ὡς γάρ ἀν ἐπὶ τούτου δειχθῇ, οὗτως ἔσται 15 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων σχημάτων. οὐκοῦν εἰ τὸ Ε συλλογιστικῶς δείκνυνται διὰ τῶν Α Β Γ Δ προτάσεων, ἀνάγκη ἐν αὐταῖς εἶναι τὸ μέν τι ὡς δλον τὸ δὲ ὡς μέρος, τοιοῦτο τὴν μέν τινα πρότασιν καθόλου τὴν δὲ ὑπὸ ταύτην· ἀδύνατον γάρ ἄλλως γενέσθαι συλλογισμὸν μὴ τοῦ μὲν καθόλου ληφθέντος τοῦ δὲ ἐπὶ μέρους καὶ ἐν τούτῳ περιεχομένου. δέδεικται γάρ, δτι, 20 εἰ εἴη συλλογισμός, ἀνάγκη τινὰς τῶν δεικτικῶν συλλογιστικῶν τοῦ προκειμένου πρὸς ἄλλήλους οὗτως ἔχειν ὡς τὸν μὲν περιέχειν τὸν δὲ περιέχεσθαι. τοῦτο γάρ δέδεικται μὲν καὶ πρὸ δλίγου, εἰρήκαμεν δὲ αὐτὸ <καὶ> ἐν τῇ τῶν συλλογισμῶν καταριθμήσει τε καὶ ἐκθέσει· αὗτη γάρ ἦν πρώτη γένεσις τῶν συλλογισμῶν· τῷ γάρ ἐν δλῳ ἄλλῳ ἄλλον εἶναι καὶ τῷ κατὰ παντὸς ἄλλον λέγεσθαι 25 τούτων τῶν ἀναποδείκτων τούτων συλλογισμῶν εὑρέσεις. οὐ μόνον δὲ ἔδει τοὺς δρους οὗτως ἔχειν πρὸς ἄλλήλους ἄλλὰ καὶ τῶν προτάσεων τὴν μὲν καθόλου εἶναι πρὸς τὸ κείμενον, ἦν καὶ μείζονα ἐλέγομεν, τὴν δὲ ἐλάττονά τε καὶ ὑπὸ ταύτην. δεήσει γοῦν καὶ ἐπὶ τῶν Α Β Γ Δ προτάσεων τοῦτο γίνεσθαι καὶ εἶναι τινα σχέσιν αὐτῶν πρὸς ἄλλήλας τοιαύτην ὡς συνηρθεῖ τε ἄλλήλαις 30 καὶ εἶναι τὴν μὲν καθόλου τὴν δὲ ὑπὸ αὐτήν, εἰ συναχθήσεται τι δι' αὐτῶν συλλογιστικῶς. ἔχέτωσαν οὖν οὕτω πρὸς ἄλλήλας αἱ προτάσεις, ἢ τε Α καὶ Β. οὐκοῦν εἰ οὗτως ἔχουσι πρὸς ἄλλήλας, δῆλον ὡς συναχθήσεται τι ἐξ αὐτῶν· δταν γάρ δύο προτάσεις οὕτως ἔχειν ληφθῶσι πρὸς ἄλλήλας, ἐξ ἀνάγκης συνάγεται τι ἐξ αὐτῶν, καὶ δείκνυται συλλογιστικῶς τὸ δεικνύμενον, καὶ συνα- 35 γόμενον ἐκ τῶν Α, Β προτάσεων οὕτως ἔχουσῶν πρὸς ἄλλήλας ἤτοι τὸ Ε ἔσται, δπερ ἦν προκειμένον δείκνυσθαι ἐκ τῶν Α Β Γ Δ προτάσεων, ἢ τὸ ἔτερον τῶν Γ, Δ, ἢ καὶ αὐτὰ συνακτικὰ μετὰ τῶν Α, Β ἔχειτο τοῦ Ε, ἢ οὔτε

3 ἀξιώη sic P 4 δεῖξις Al. 276, 26: δεῖξις P 5 post φιλονει spatium

vacuum habet P 9 λέγεται συμπλέκειν Al. 276, 31 (α: πλέκειν B) 14 τούτου

Al. 277, 6: τούτοις P 16 μέν τι Al. 277, 8: μέντοι P 22 καὶ Al. 277, 15:

om. P 24 τῷ γάρ Al. 277, 16: τῶν δὲ P 25 ἀναποδείκτων Al. 277, 17:

ἀποδείκτων P τούτων alterum om. Al. 27 27 κείμενον, ἦν καὶ μείζονα Al.

277, 19, 20: μείζον ἦν καὶ μείζονος P 33 ἐξ ἀνάγκης . . . αὐτῶν (34) ante

δῆλον (32) habet P

τὸ Ε οὐτε τὸ Γ οὐτε τὸ Δ ἀλλὰ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα πάντα. εἰ μὲν οὖν τὸ 123^v
 Ε, εἴη δὲ ἐκ τῶν δύο μόνων, τοῦ τε Α καὶ τοῦ Β, συναγόμενον τὸ Ε ἀλλ'
 οὐκ ἐκ τῶν ὑποτεθέντων τεσσάρων. τὰ δὲ δύο, τὸ Γ καὶ τὸ Δ, τουτέστιν
 αἱ προτάσεις αἱ δύο αἱ λοιπαί, εἰ μὲν καὶ αὐταὶ οὕτως ἔχουσι πρὸς
 5 ἀλλήλας ὡς τὴν μὲν καθόλου εἶναι, τὴν μείζονα πρότασιν, τὴν δὲ ἐλάττονά
 τε καὶ ὑπ' ἔκεινην ὡς γίνεσθαι συλλογιστικὴν ὑπ' αὐτῶν συζυγίαν, συναχ-
 θῆσται τι καὶ ἐκ τούτων συλλογιστικῶς, καὶ ἦτοι τὸ Ε ἢ τῶν Α καὶ τῶν
 Β τὸ ἔτερον ἢ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα. εἰ μὲν οὖν τὸ Ε ἐκ τούτων συνάγεται
 ὅσπερ καὶ ἐκ τῶν Α, Β, πλείους ἔσονται συλλογισμοὶ τοῦ αὐτοῦ· ἐδείχθη γάρ.
 10 Ήτι, δὲν τὸ αὐτὸ δυμπέρασμα δι' ἀλλων καὶ δι' ἀλλων προτάσεων γίνηται,
 πλείους οἱ συλλογισμοί. ἀλλὰ καν τῶν Α, Β τὸ ἔτερον ὑπὸ τῶν Γ, Δ συνά-
 γεται, καὶ οὕτω πλείους οἱ συλλογισμοὶ τὴν ἐτέραν πρότασιν τῶν Α, Β,
 αἱ ἡσαν τοῦ Ε συλλογιστικά, συμπέρασμα εἶναι ἐπὶ ταῖς Γ, Δ προτάσεσιν.
 ἔστι δὲ ἡ τοιαύτη σύνθεσις κατὰ τὸ τρίτον ὑπὸ τῶν νεωτέρων καλούμενον
 15 (Θέμα) γινομένη, δὲ τινας ὑπὸ τὸ προκείμενον ἥμεν θεώρημα συνθετικόν, εἰ
 γε τοῦ μέν ἔστι περιοχή, ὡσπερ εἰρήκαμεν, 'ὅταν ἐξ τινῶν συνάγεται τι, τὸ δὲ
 συναχθόμενον μετὰ τινὸς ἢ τινῶν συνάγεται τι, καὶ τὰ συναχτικὰ αὐτοῦ, μεθ' οὐ
 ἢ μεθ' ὧν συνάγεται τι ἔκεινο, καὶ αὐτὰ τὸ αὐτὸ συνάγεται'. εἰ δὲ μήτε τοῦ Ε
 τὸ Γ, Δ μήτε τῶν Α, Β τοῦ ἔτερου εἴη συλλογιστικά, ἄλλο δέ τι συλλογίζεται,
 20 πλείους τε ὄμοιώς ἔσονται οἱ συλλογισμοὶ καὶ ἀσύναπτοι καὶ οὐδὲν κοινὸν πρὸς
 ἀλλήλους ἔχοντες· οὕτω γάρ αὐτὰ τὰ Γ, Δ συνῆπται τῷ Α οὔτε τὸ δεικνύ-
 μενον ἢ αὐτῶν, εἴ γε τὰ μὲν Α, Β τοῦ Ε δεικτικά εἰσι, τὰ δὲ Γ, Δ ἔξωθεν
 τινος ἄλλου καὶ οὕτε τοῦ Ε οὔτε τῶν Α, Β τινός.

Εἰ δὲ μὴ οὕτως ἔχοιεν αἱ προτάσεις πρὸς ἀλλήλας αἱ Β, Γ ὡς ἔχειν
 25 συλλογιστικῶς τὸ συνάγειν, οὐκ ἀναγκαῖς ἔσονται εἰλημμέναι· καὶ γάρ χωρὶς
 τοῦ ληφθῆναι | αὐτὰς τὸ Ε συνήγετο δὲν ἐκ τῶν Α, Β. παρελκόντως οὖν 124^r
 καὶ μάτην ἔσται εἰλημμένα καὶ ἀχρήστως, εἰ μὴ ἐπαγωγῆς χάριν (ὧς) πιστώ-
 σασθαί τι τῶν τοῦ Α δεικτικῶν δι' αὐτῶν ἢ κρύψεως χάριν ὡς διὰ τὴν
 τούτων παραθεσιν τὸν προσδιαλεγόμενον συγχωρεῖν ῥᾶσιν ταῖς τοῦ προκειμένου
 30 συλλογιστικαῖς προτάσεσι τῷ ταύτας ἐν μέσῳ τιθεμένας ἀποχρύπτειν καὶ μὴ
 ἔαν τὸ συμβιθόμενον ἐκ τῶν συγχωρηθέντων καταφανὲς γίνεσθαι καὶ γάρωρι-
 μον. ῥᾶσιν γάρ οἱ οὐκ εἰδότες τὸ συναχθόμενον ἐκ τῶν συγχωρηθέντων
 συγχωροῦσιν, δὲ ποιοῦσιν αἱ κρύψεως χάριν τοῦ συμπεράσματος ἔξωθεν ἐπι-
 λαμβανόμεναι προτάσεις· τοῦτο δὲ ποιοῦσιν οἱ διαλεκτικοί τε καὶ σοφισταί. ἢ
 35 εἰ τινος ἄλλου ἔνεκα, οἷον ὅγχου καὶ αὐδῆσεως ἢ τοῦ σαφέστερον εἶναι τὸν
 λόγον· αἱ γάρ παρὰ τὰς ἀναγκαῖας προτάσεις λαμβανόμεναι τούτων τινὸς χάριν
 εἰλθασι λαμβάνεσθαι, ὡς δεδείχμενον ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν Τοπικῶν, δι'
 ἐπαγωγῆς μέν, δταν ἢ καθόλου πρότασις δέηται πίστεως, ὡς ἐδείξαμεν ἐν τῷ

2 δύο μόνων Al. 277,31: δυομένων P 3 post δὲ add. λοιπὰ Al. 277,32 7 καὶ
 τῶν (α: καὶ τὸ Β) delevi Al. 277,37 cf. 81,10 12 ante τὴν add. τῷ Al. 278,4 (α):
 om. P (B) 15 Θέμα Al. 278,7: om. P 18 post συνάξει add. etiam definitionem
 Al. 278,11—14 19 τὸ P: τὰ Al. 278,20 24. 25 ὡς ἔχουσῶν . . τι συνήγετο Al.
 278,26. 27 27 ὡς Al. 278,30: om. P 33. 34 ἐπιβαλλόμεναι Al. 279,3 36 παρὰ
 Al. 279,5: περὶ P 38 post μὲν add. οὖν Al. 279,7 (α): om. P (B)

συνάγοντι λόγῳ τὴν πολιτεικὴν ἀγαθοῦ τίνος ἐφίεσθαι (ἢ γὰρ πρότασις ἡ 'πᾶσα μέθιδος ἀγαθοῦ τίνος ἐφίεται' δι' ἐπαγωγῆς ἐδείκνυτο), αὐξήσεως δέ, δταν μηχαναὶ τις τὸν λόγον βούληται, ὡς ποιοῦσι πολλάκις οἱ συγγραφεῖς· οὐδὲ γὰρ ἀρχούμενοι ψιλαῖς μόναις ταῖς τοῦ προκειμένου δεικτικαῖς προτάσεσιν 5 ἔξωθεν τινας ἐπεμβάλλουσι κόσμου τε χάριν καὶ ὅγχον τοῦ κατὰ τὸν λόγον, ἢ τῶν ἐν ταῖς προτάσεσι κειμένων τι, ὁποιόν ἐστιν, ἐξηγούμενοι ἢ τι ἄλλο ἐνερόντες τῷ λόγῳ. οἷον εἰ βουλόμενος δεῖξαι τις τὸ καλὸν ὠφέλιμον λαβῖν πρότασιν τὴν 'πᾶν καλὸν ἀγαθόν', ἐπειτα περὶ τοῦ καλοῦ τινα προστιθείη λέγων καὶ ἐπαινετὸν τῇ αὐτῷ φύσει καὶ δι' αὐτὸν αἴρετον· τὸ γὰρ καλὸν πρὸς 10 ἑαυτὸν ἐπισπώμενον δι' αὐτὸν αἴρετόν· ἀλλὰ μὴν | καὶ τὴν πλείστην μοῖραν 124^r ἔχειν πρὸς εὐδαιμονίαν αὐτόν. καὶ γὰρ μήτε εἰς κατασκευὴν τοῦ τὸ καλὸν αἴρετὸν εἰναι ταῦτα λαμβάνων τῷ μὴ ἀμφισβητεῖσθαι τοῦτο μήτε ὡς πρὸς τὴν δεῖξιν τοῦ προκειμένου ἄλλως δ' αὐτὰ προστιθεὶς [καὶ] αὐξήσεως χάριν αὐτὰ προστιθησι τοῦ λόγου, ὅγχον τινὰ περιτίθεις αὐτῷ καὶ φεύγων τὸ ἐκ 15 τῆς τέχνης ἔηρόν τε καὶ ψιλόν. κρύψεως δὲ ὑπὲρ τοῦ μὴ δυσχεραίνειν μηδὲ ἀνανεύειν τὸν ἀποκρινόμενον ἀλλὰ ῥᾶσιν τὸ φαινόμενον διδόναι μὴ συνορῶντα τὸ συμβῆσόμενον. οἷον εἰ βουλόμενός τις δεῖξαι, δτι ἡ ὑγεία ἀγαθόν, λαβὼν τὴν ὑγείαν ὠφέλιμον εἰναι τῷ ἀγαθῷ μὴ εὐθὺς ἐρωτική, *(εἰ)* τὸ τῷ ἀγαθῷ ὠφέλιμον ἀγαθόν, διὰ τὸ μὴ ὀντειν τὸν ἀντιλέγοντα τῷ διθέντος τὸ συμβή- 20 σόμενον φανερὸν εἰναι, ἀλλὰ ἐν μέσῳ ἀλλα τινὰ ἐρωτῶν, οἷον εἰ ἀγαθός; ἐστιν ὁ τὰς ἀρετὰς ἔχων, καὶ εἰ ἡ ἀρετὴ ἀγαθόν, ὡς ἐπαινετόν ἐστι, καὶ εἰ δι' αὐτὴν αἴρετή, δι' οὐδὲν μὲν αὐτῷ συντελεῖ, πρὸς δι' βούλεται δεῖξαι, διασπᾶ δὲ τὴν συνέχειαν τῶν συναγουσῶν τὸ προκειμένον προτάσεων, εἶτα ἐπὶ τούτοις ἐξετάσει, εἰ τὸ τῷ ἀγαθῷ ὠφέλιμον δύναται ποτε κακὸν εἰναι ἡ ἀγαθόν ἐστιν 25 δεῖ· ῥᾶσιν γὰρ οὕτως λήψεται, ἡ *(εἰ)* εὐθὺς αὐτὸν αἴτω. ἡ δύναται τὸ αὐτὸν τοῦτο καὶ δι' ἐπαγωγῆς λαβεῖν λέγων 'ώς τὸ τῷ μουσικῷ μουσικὸν καὶ *(τὸ)* τῷ τέκτονι τεκτονικόν, οὕτως καὶ τὸ τῷ ἀγαθῷ ἀγαθόν'. σαφηνείας δέ, δταν ἀσκφῶν οδοῶν τῶν συλλογιστικῶν τοῦ προκειμένου προτάσεων εἰς σαφήνειαν αὐτῶν ἡ τινα τεθειμένα, ὡς ἔχουσιν αἱ διὰ παραβολῆς προτάσεις παραλαμ- 30 βανόμεναι. θέλοντες γὰρ λαβεῖν, δτι πᾶν τὸ δμοιον ταῦτον, παραβλητέον τὸ δτι καὶ γὰρ τὸ ἀνόμοιον ἔτερον· καὶ δτι ἐπιστήμη μία τῶν ἐναντίων, βουλο- μένους λαβεῖν παραβλητέον τὸ δτι καὶ γὰρ αἰσθητὶς ἡ αὐτὴ τῶν ἐναντίων.

Εἰ δὲ ἐκ τῶν Α, Β μὴ τὸ | Ε ἀλλὰ ἄλλο τι γίνεται, τουτέστι συνάγεται, 125^r ἐκ δὲ τῶν Γ, Δ ἡ τὸ ἔτερον τῶν Α, Β ἡ τι ἄλλο ἔξωθεν, οὐ τε συλλογισμοὶ 35 πλείους (πλείονα γὰρ τὸ συμπεράσματα, τὸ μὲν ἐπὶ τοῖς Α, Β τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς Γ, Δ, εἴτε τὸ *(Α ἡ τὸ)* Β εἴη τοῦτο εἴτε ἄλλο τι ἔξωθεν), καὶ ἔτι *(οὐ)* τὸ προκει- μενον ἐσται δεικνύμενον καὶ συναγόμενον· ἔκειτο γὰρ τὸ Ε συμπέρασμα εἰναι. εἰ δὲ τὰ μὲν Α, Β εἴη συνάγοντα ἔξωθεν τι, τὰ δὲ Γ, Δ μηδὲν εἴη δεικνύντα,

8 προστιθεῖται Al. 279,19: προστεθεῖται P 9 post λέγων add. τὸ καλὸν εἰναι Al. 279,19

9. 10 αὐτοῦ, αὐτὸν P 11 ἔχειν Al. 279,21: ἔχει P καὶ P: δ Al. 13 καὶ P: om. Al.

279,24 18 εἰ Al. 279,29: om. P 19 τῷ Al. 279,30: τοῦ P 20 εἰ Al. 279,31: δ P

22 αὐτὴν P 24 ἐξετάσαι Al. 279,35 25 εἰ Al. 279,36: om. P αἰτῶν sic P: αἰτοί recte a Al. 279,36 (at αἰτῶν. ἡ B) 26 τὸ alterum Al. 280,2: om. P 34 ἄλλο Al.

280,13: ἄλλοθεν P 36 αὶ ἡ τὸ Al. 280,15: om. P οὐ Al. 280,16: om. P

ὅ μὲν συλλογισμὸς εἰς ἔσται, ἀλλ’ οὐ τοῦ προκειμένου· οὐ γάρ τὸ Ε ἐδείχθη ἐπὶ τῶν Α, Β ἀλλὰ ἄλλο τι· τὰ δὲ Γ, Δ μάτην ἔσται εἰλημμένα καὶ κείμενα. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος, καὶ εἰ τὰ μὲν Γ, Δ εἴη ἔξωθεν τι συνάγοντα, τὰ δὲ Α, Β μηδέν. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, δῆλον ὡς πᾶς ἐξ ἀνάγκης συλλογισμὸς διὰ τριῶν δρων καὶ διὰ δύο προτάσεων· καὶ γάρ οἱ σύνθετοι συλλογισμοὶ τὰς προσεχῶς δεικνύσας προτάσεις δύο ἔχουσιν. οἱ γάρ τρεῖς δροὶ δύο ποιοῦσι προτάσεις, ἔκτης εἰ μὴ καὶ ἀντιστροφὴ γίνοιτο τινος τῶν προτάσεων ἢ καὶ ἀμφοτέρων· οὕτως γάρ δόξουσι πλείους προτάσεις ἐκ τριῶν δρων γίνεσθαι. ἐλαμβάνομεν δὲ τὰς ἀντιστροφὰς πρὸς τὴν τελείωσιν τῶν ἀτελῶν συλλογισμῶν· 10 οὗτοι δ’ ἡσαν οἱ ἐν δευτέρῳ τε καὶ τρίτῳ σχήματι. ἀλλὰ καὶ ἐπ’ ἔκεινων ἐκ δύο προτάσεων δ συλλογισμός· τὴν γάρ ἀντιστρέφουσαν ἐλαμβάνομεν ἀντὶ τῆς, πρὸς ἣν ἀντέστρεψε, πρὸς τὸ δεῖξαι τὸ συμπέρασμα, ἀλλ’ οὐκ ἀμφοτέρας. ἀναγκαίως δὲ ἐκ τριῶν δρων πᾶς συντελούμενος δείκνυται συλλογισμός· χρήσιμον γάρ πρὸς τὸ τὰ τρία σχήματα εἶναι μόνα· τριῶν γάρ ὅντων δρων ἡ τοῦ μέσου¹ θέσις οὐκ ἄλλως ἔξει πρὸς τὰ ἄκρα παρὰ τὴν ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασι κειμένην σχέσιν αὐτοῦ πρὸς αὐτούς.

Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, ὡς ἐν φιλότερῷ συλλογιστικῷ μὴ δύο εἰσὶν αἱ προτάσεις, οὗτος ὁ λόγος ἢ οὐ συλλεόγισται | ἢ πλείω τῶν ἀναγκαίων 125² ἥρωτηκε πρὸς τὴν θέσιν. διὰ τῶν δύο προτάσεων τὸ κύριον τουτέστι τὸ 20 προκειμένον συμπέρασμα δείκνυται· οὐ γάρ οὐδὲν καλόει τὰς προσεχεῖς τοῦ δεικνυμένου προτάσεις ἄλλους τινὸς συμπεράσματα δείκνυσθαι, ὡς ἐπὶ τῶν συντεθέντων ἐδείχθη συλλογισμῶν. ἔνια γάρ τῶν ἀνωθέν τε καὶ πρώτων δεδειγμένων καὶ συμπερασμάτων ἐπ’ ἄλλας προτάσεις γεγονότων ἀναγκαῖον εἶναι τῶν μετὰ ταῦτα προτάσεις· τὸ γάρ ἄλλων προτάσεων συμπέρασμα οὐδὲν κεκώλυται 25 ἄλλου συμπεράσματος πάλιν αὐτὸν εἶναι πρότασιν συνακτικήν. εἰ δὲ μὴ δύο εἰεν αἱ προτάσεις, δι’ ὧν γίνεται τὸ προσεχῶς γινόμενον συμπέρασμα, φανερὸν διτι οὗτος ὁ λόγος ἢ οὐ συλλεόγισται ἢ πλείω τῶν ἀναγκαίων ἥρωτηκε πρὸς τὴν θέσιν. εἰ μὲν *(γάρ)* μήτε τὸ Α καὶ τὸ Β συνάγοιεν τι μήτε τὸ Γ καὶ τὸ Δ, ἢ ἡ τοῦ Ε συνακτικὰ κείμενα, οὐδ’ ὅλως ἀν *(εἴη)* συλλογισμὸς γινόμενος· εἰ δὲ ἄλλα τινὰ συλλογίζοιτο, οὐ τοῦ προκειμένου ἀν εἴη συλλογισμὸς γινόμενος. εἰ δὲ τὰ μὲν δύο τὸ Ε δεικνύει, τὰ δὲ δύο ἢ ἄλλο τι ἢ μηδέν, μάτην ἀν εἴη εἰλημμένα κατ’ ἀμφότερα· εἰ μὲν γάρ ἄλλο τι, πλείους οἱ συλλογισμοί, εἰ δὲ μηδέν, μάτην ἀν εἴη εἰλημμένα, μάτην δὲ ὡς πρὸς τὴν τοῦ Ε δεῖξιν, καὶ εἰ ἄλλο τι τι ἔξωθεν συνάγοιτο ὑπ’ αὐτῶν· κατὰ τοῦτο δὲ 30 πλείους ἀν εἰεν τῶν *(ἀναγκαίων)* εἰλημμέναν.

2 ὑπὸ Al. 280,19 12 ἀμφοτέρας Al. 280,34: ἀμφοτέραι P 14. 15 ἡ τοῦ μέσου Al. 281,1: om. P 15 παρὰ Al.: περὶ P (B pr.) 16 αὐτοῦ Al. 281,2: αὐτῶν P
 17 συλλογιστικῷ Arist. (Al. 281,3 a B): συλλογιστικῶς P (Al. 281,6 etiam B) 19 διὰ τῶν... πρὸς τὴν θέσιν (28) post ἢ μηδέν (31) et exiguo intermissō spatio iuxta μάτην ἀν εἴη εἰλημμένα (32)... καὶ εἰ (34) collocat P 21 συμπεράσματα scripsi: συμπέρασμα P (cf. 87,19) 21. 22 συνθέτων Al. 281,12 24 προτάσεις Al. 381,17: προτάσειν P 26 εἰεν αἱ τοιαῦται Al. 281,19: εἶναι τὰς P 28 γάρ Al. 281,22: om. P
 β Al.: γ P 29 δ̄ Al.: γ P ἡ Al. 281,23: τὸ P εἴη Al.: om. P
 31 δεικνύοι Al. 281,25 33 μηδέν Al. 281,27: μηδενί P 35 ἀναγκαίων Al. 281,29: om. P

Κατὰ μὲν τὰς κυρίας προτάσεις λαμβανομένων τῶν συλλογισμῶν· κυρίας δὲ λέγω προτάσεις τὰς προσεχῶς δεικνυόσας καὶ συλλογίζομένας τὸ προκείμενον, ἃς ἐδεῖξαμεν δύο οὖσας. τοῦτο δὴ λέγω καὶ νῦν, διτι, εἰ τὰς κυρίας τοῦ συμπεράσματος καὶ προσεχῶς αὐτὸ δεικνυόσας λαμβάνομεν, ἔσον-
5 ται ἐν παντὶ συλλογισμῷ προτάσεις μὲν δύο, δροὶ δὲ περιττοὶ· τρεῖς γάρ
ἐδεῖχθησαν ὅντες, ἐξ ὧν αἱ προσεχεῖς προτάσεις. διτι δὲ τὰ τρία τῶν δύο
ἐνὶ περιέχει, δῆλον. ἀλλὰ καὶ διτι τὰ συμπεράσματα ἡμίση τῶν προτάσεων
τῶν προσεχῶς δεικτικῶν, δῆλον· δύο μὲν γάρ αἱ προτάσεις, ἐν δὲ τὸ ἐξ αὐτῶν
συμπέρασμα. ὁ γάρ λαβὼν τὸ Α κατὰ τοῦ Β, τὸ Β κατὰ τοῦ Γ, τὸ Γ
10 κατὰ τοῦ Δ καὶ συμπερανόμενος ‘τὸ Α ἄρα κατὰ τοῦ Δ’ οὐδὲν διὰ κυρίων οὐδὲ
διὰ προσεχῶν προτάσεων ἐδεῖξε τὸ συμπέρασμα· κύριαι γάρ | καὶ προσεχεῖς η 126^r
‘τὸ Α κατὰ τοῦ Γ’ καὶ ‘τὸ Γ κατὰ τοῦ Δ’, αἱ δὲ Α Β καὶ Β Γ δεικτικαὶ
προσεχῶς τοῦ Α Γ, δ συμπέρασμα τούτων ὃν πρότασις προσεχῶς γίνεται
δεικτικὴ τοῦ Α Δ συμπεράσματος.

15 Ἐπειδὴ δὲ εἴπομεν δύο εἶναι τὰς προσεχεῖς προτάσεις ἐν παντὶ συλλογισμῷ
τὰς κυρίας δεικνυόσας τὸ προκείμενον συμπέρασμα καὶ διὰ τοῦτο ἀρτίους,
καὶ τρεῖς δροὺς τοὺς τοιούτους, ἐξ ὧν αἱ δύο προτάσεις, διὸ καὶ περιττοὺς καὶ
ἐνὶ πλείους τοὺς δρους τῶν προτάσεων, νῦν λέγομεν, εἰ μηκέτι μόνον αἱ κύριαι
καὶ προσεχεῖς προτάσεις λαμβάνοιτο, ἀλλ’ εἰλεν μὲν καὶ αὗται συμπεράσματα
20 ἄλλων τῷ μὴ εἶναι ἀναποδείκτους, λαμβάνοιντο δὲ δὲν καὶ αἱ τῶν προτάσεων
τούτων δεικτικαὶ προτάσεις. τοῦτο γάρ ἐστι διὰ προσυλλογισμοῦ, δταν ὥστιν
αἱ προσεχεῖς καὶ κύριαι τοῦ προκειμένου συμπεράσματος προτάσεις καὶ αὗται
25 δεικνύμεναι μετὰ συλλογισμοῦ· οἱ γάρ τῶν εἰς δεῖξιν τίνος συμπεράσματος
λαμβανομένων προτάσεων δεικτικοὶ συλλογισμοὶ προσυλλογισμοὶ γίνονται τοῦ
τελευταίου καὶ ἐκ τούτων γινομένου συλλογισμοῦ. διὰ προσυλλογισμῶν μὲν οὖν
λέγω, δταν ἔκατέραν τῶν προτάσεων τῶν κυρίων τοῦ τελευταίου συλλογισμοῦ πρῶ-
τον διὰ τῶν οἰκείων προτάσεων συλλογισάμενοι καὶ ποιήσαντες συμπεράσματα
τὰς προτάσεις οὕτως αὐτὰς λάβωμεν εἰς τὴν δεῖξιν τοῦ προκειμένου. οἵον εἰ
εἴη ἐκ τῶν Α Γ, Γ Ε δεικνύμενόν τι προσεχῶς, αὐτὰ δὲ ταῦτα τὸ μὲν Α Γ
30 διὰ τοῦ Α Β, Β Γ δεικνύοιτο τὸ δὲ Γ Ε διὰ τοῦ Γ Δ, Δ Ε· δταν γάρ συλλογι-
σάμενοι πρῶτον τὸ Α Γ εἴτα τὸ Γ Ε τότε λάβοιμεν τὸ Α Γ καὶ Γ Ε ώς
δεικτικὰ τοῦ Α Ε, διὰ προσυλλογισμῶν τὴν δεῖξιν ποιούμεθα. οὐδὲν δὲ δια-
φέρει, ἐν φ δῆποτε ὥστι σχῆματι οἱ προσυλλογισμοὶ γεγονότες· ὁ γάρ αὐτὸς
λόγος, ἀν τε ἐν τῷ αὐτῷ ἀν τε ἐν διαφόροις.

35 Τὸ δὲ ‘διὰ πλείουν μέσων συνεχῶν’ ἔστιν, δταν συνεχεῖς ἐφεξῆς προτάσεις
πλείουν λαμβάνοντες μηκέτι τὰ γινόμενα | ἐξ αὐτῶν συμπεράσματα ἐχλαμβά-
νοντες τούτοις ώς δεικτικοῖς τοῦ προκειμένου χρησόμεθα ἀλλὰ πάσας τὰς
προτάσεις λαμβάνομεν ώς δεικτικάς τοῦ προκειμένου· δταν γάρ οὕτως ποιῶμεν,

1 κυρίας Arist.: κυρίως Ρ; item vs. 2,4 7 περιέχει Ρ (a): ὑπερέχει ΑΙ. 282,5 (B)
12 β ḡ ΑΙ. 282,11: ḡ δ Ρ 16 ἀρτίους ΑΙ. 282,17: ἀρτίως Ρ 19 συμπεράσματα ΑΙ.
282,20: συμπέρασμα Ρ (cf. vs. 27) 20 δ' δν Ρ: δὲ ΑΙ. 282,21 (cf. 71,3) 21 προσυλλο-
γισμοῦ scripsi (προσυλλογισμῶν ΑΙ. 282,23): προσεγοῦν συλλογισμοῦ Ρ 22 αὗται Ρ (a B):
αὗται scripsi ΑΙ. 282,24 27 συμπεράσματα ΑΙ. 282,29: συμπέρασμα Ρ (cf. vs. 19)
31 λάβωμεν ΑΙ. 282,33 33 ante ἐν add. δν ΑΙ. 282,34 37 χρησόμεθα ΑΙ. 283,5

δυνάμει προσυλλογιζόμεθα, οὐχ ἐνεργείᾳ. οἶν εἰ λάβωμεν τὸ Α κατὰ τοῦ Β, τὸ Β κατὰ τοῦ Γ, τὸ Γ κατὰ τοῦ Δ, τὸ Δ κατὰ τοῦ Ε, τὸ Α ἄρα κατὰ τοῦ Ε· συνεχεῖς γάρ ἐνταῦθα τὰς προτάσεις λαβόντες οὐχ ἐπεκλαβόντες ἐπ' αὐταῖς γινόμενα συμπεράσματα χρώμεθα πᾶσιν αὐτοῖς ὡς ἐκ τούτων δμοίως πάντων συναγομένου τοῦ Α Ε συμπεράσματος. ἐν τῇ τοιαύτῃ τῶν προτάσεων συνεχείᾳ τὸ διὰ προσυλλογισμοῦ ἔστιν. εἰ οὖν εἴη μὲν συμπέρασμα τὸ Α Β, δειχνύοιτο δὲ τοῦτο διὰ μέσων τῶν Γ, Δ (τὸ μὲν Α κατὰ τοῦ Γ, τὸ δὲ Γ κατὰ τοῦ Δ, τὸ δὲ Δ κατὰ τοῦ Β)) διὰ προσυλλογισμῶν μὲν ἔσται, ἀν πρῶτον τὸ Α κατὰ τοῦ Δ συλλογισάμενος διὰ τοῦ Γ, εἰτα τὸ Δ κατὰ τοῦ Β λαβὼν ἥ καὶ αὐτὸ συλλογισάμενος διὰ 10 τοῦ Ε λαβῆ τὸ Α Δ, Δ Β συμπέρασμα προτάσεις δεικτικὰς τοῦ Α Β συμπεράσματος, διὰ πλειόνων δὲ μέσων συνεχῶν, ἀν ἀπλῶς λαβὼν τὸ Δ κατὰ τοῦ Γ, τὸ Γ κατὰ τοῦ Δ, τὸ Δ κατὰ τοῦ Β ἐπενέγκων ἐπὶ τούτοις τὸ ἄρα Δ κατὰ τοῦ Β'. αὗτη γάρ ἡ διαφορὰ τοῦ τε διὰ προσυλλογισμοῦ καὶ διὰ πλειόνων μέσων συνεχῶν. ἀμφοτέρως δὲ τὸ Α Β συμπέρασμα διὰ τῶν Γ, Δ μέσων.

15 15 'Επειδὴ τῶν οὕτως γινομένων συλλογισμῶν, οἱ οὐκέτ' εἰσὶν ἀπλοὶ, τὸ μὲν πλήθυος τῶν δρων δμοίως ὑπερέει τοῦ τῶν προτάσεων πλήθυος ἐνι. ὡς περ καὶ δτε αἱ κύριαι προτάσεις τοῦ προκειμένου συμπεράσματος ἐλαμβάνοντο μόναι. οὐ μέντοι ἔτι αἱ μὲν προτάσεις ἀεὶ ἀρτιαὶ ἔσονται οἱ δὲ δροι περιττοί, ὡς εἶχεν ἐπὶ τῶν ἀπλῶν συλλογισμῶν, ἀλλ' ἔμπαλιν ἔξουσιν, δμοίως δέ. δταν 20 μὲν γάρ αἱ προτάσεις ὁσιν ἀρτιαὶ, οἱ δροι περισσοί, δταν δὲ αἱ προτάσεις 127^τ περισσαί, οἱ δροι πάλιν ἀρτιοι· οὕτως γάρ ἔσονται ἐνι ὑπερέχοντες οἱ δροι τῶν προτάσεων. αἵτιον δὲ τοῦ ἐνι ὑπερέχειν τοὺς δρους τὸν τῶν προτάσεων ἀριθμὸν καὶ παρὰ μέρος ἀρτίους τε καὶ περιττοὺς γίνεσθαι τὸ ἐξ ἀρχῆς μὲν ἐν τοῖς ἀπλοῖς συλλογισμοῖς τοὺς δρους ὑπερέχειν ἐνι τῶν προτάσεων (αἱ μὲν 25 γάρ ήσαν δύο, οἱ δὲ τρεῖς), ἑκάστη δὲ προσθήκη δρου διάστημα προστίθεσθαι. τούτου γάρ οὕτως γινομένου ἡ ἐξ ἀρχῆς ἐν τοῖς δροις ὑπεροχὴ μένει. δταν γάρ ἀνίσοις ἵσα προστεθῆ, τῷ αὐτῷ ἀλλήλων διοίσουσιν, φ διέφερον καὶ πρὸ τοῦ τὰ ἵσα αὐτοῖς προστεθῆναι. δταν μὲν οὖν τοῖς τρισὶν δροις εἰς προστεθῆ, οἱ μὲν δροι τέσσαρες τε καὶ ἀρτοι ἔσονται, αἱ δὲ προτάσεις τρεῖς 30 τε καὶ περιτταί· δύο γάρ οὔσαις αὐταῖς προσετέθη τρίτη διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ δρου· ἀμα γάρ δρου τε προσθήκη καὶ προτάσεως, ὡς ἔφαμεν. ἥ γάρ ἔξωθεν ἡ εἰς τὸ μέσον προστεθήσεται πᾶς δρος, οἶν εἰ πρὸ τοῦ Α εἴη τις εἰλημμένος κατηγορούμενος τοῦ Α οἶν ὁ Δ ἥ μετὰ τὸ Γ ὑποκείμενος τῷ Γ, εἰς τὸ μέσον δέ, εἰ μεταξὺ εἴη τοῦ Α Β ἥ τοῦ Β Γ. δπου γάρ ἀν καὶ δθεν 35 δν προστεθῆ, σὺν αὐτῷ καὶ μία πρότασις προστίθεται οὐσῶν γάρ δύο προτάσεων τῆς τε Α Β καὶ τῆς Β Γ, ἀν τε πρὸ τοῦ Α τὸν Δ δρον λαμβάνομεν, ἔσται καὶ πρότασις προστιθεμένη ἥ Δ Α οὐδεμιῇ τῶν κειμένων οὔσα ἥ αὐτή,

1 λάβοιμεν Al. 283,7 2 τὸ δ Al. 283,8: τὸ δὲ P 3 ante ἐπ' add. τὰ Al. 283,10 (a: om. B) 6 οὖν, quod ante διὰ (vs. 5) habet P, transposui 7 τὸ... β (8) ex Al. 284,22 addidi 8 προσυλλογισμῶν Al. 284,23: συλλογισμῶν P 10 τὰ... συμπεράσματα Al. 12 ἐπενέγκων P (B): ἐπενέγκω Al. 284,27 (a) 14 μέσων ΑΓ.: μόνων P 15 ἐπειδὴ P (B): ἐπὶ δὴ recte a Al. 284,31 16 ὑπερέει scripsi (φησὸν ὑπερέειν Al. 284,32): ὑπάρχειν P 23 παρὰ Al. 285,8: περὶ P 25 οἱ Al. 285,10: αἱ P προστίθεται Al. 285,11: προστίθεται P 27 τῷ αὐτῷ Al. 285,13: τὸ αὐτὸ P 28 πρὸ Al. 285,14: πρότερον P αὐτοῖς Al.: τοῖς P 33 τῷ γ Al. 285,32: τῷ δ P 37 προστιθεμένη Al. 285,36: προστιθεμένου P

ἀν τε μεταξὺ τοῦ Α Β· ἔσονται γὰρ αἱ Α Δ καὶ Δ Β δύο προτάσεις ἀντὶ μιᾶς· ἀλλὰ κανὸν μεταξὺ τοῦ Β Γ· πάλιν γὰρ ἔσονται Β Δ, Δ Γ· ἀλλὰ κανὸν ἔκωθεν μετὰ τὸ Γ· προστεθήσεται γὰρ ὄμοιῶς πάλιν ταῖς κειμέναις ἡ Γ Δ.

Αἱ μὲν οὖν προτάσεις καὶ οἱ δροὶ ταύτην ἀεὶ τὴν σχέσιν τε καὶ τάξιν 5 φυλάζουσι, τὰ δὲ συμπεράσματα οὔτε πρὸς τοὺς δρους οὔτε πρὸς τὰς προτάσεις ἀεὶ τὴν αὐτὴν τάξιν ἔχει. | καὶ ἡ αἰτία, διτὶ ἐνὸς δρου προστεθέντος συμπέ- 127^r ράσματα προστίθεται ἐνὶ ἐλάττῳ τῶν ὑπαρχόντων δρων. οὐδὲ αἰτιον, διτὶ πρὸς μόνον τὸν ἔσχατον τῶν κειμένων δι προστεθεῖς αὐτῷ, εἰ κατὰ τοῦτον ἡ προσθήκη γένοιτο, οὐ ποιεῖ συμπέρασμα. εἰ γὰρ εἰεν δροὶ Α Β Γ, προστεθείη δὲ τὸ Δ, 10 ἔσται συμπέρασμα καὶ τοῦ Α πρὸς τὸ Δ καὶ τοῦ Β πρὸς τὸ Δ· ἦν δὲ καὶ τοῦ Α πρὸς τὸ Γ. τριῶν δὲ δρων προϋπαρχόντων ἡ ἐνὸς δρου πρόσθισις δύο συμπεράσματα προστίθηκεν, ἐνὶ ἐλάττῳ τῶν προϋπαρχόντων δρων. οὐκέτι μέντοι τοῦ Γ πρὸς τὸ Δ γίνεται συμπέρασμα, διτὶ μηδεὶς αὐτῶν ἔστι μέσος· δύο οὖν προσετέθη συμπεράσματα ἐνὸς προστεθέντος δρου. ἦν δὲ συμπέρασμα 15 μὲν ἐπὶ τοῖς τρισὶν δροις τὸ Α Γ, προτάσεις δὲ δύο, δροὶ δὲ τρεῖς· προστε- θέντος οὐν τοῦ τετάρτου δρου δύο γίνονται συμπεράσματα προστιθέμενα, καὶ τὰ πάντα συμπεράσματα γίνονται τρία· ἀλλὰ καὶ αἱ προτάσεις τρεῖς, οἱ δὲ δροὶ τέσσαρες. * * * * τρία οὖν ἔσται συμπεράσματα προστιθέμενα. ἦν δὲ καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς κειμένοις τέσσαριν δροις ἥδη τρία· τὰ πάντα οὖν ἔξι ἔσται συμ- 20 περάσματα ἐπὶ δροις πέντε καὶ τέσσαρι προτάσει. πλείω οὖν τὰ συμπεράσ- ματα, καὶ ἔτι μᾶλλον, ἀν ἄλλος δρος προστεθῆ· πολὺ γὰρ πλείω γίνεται τὰ συμπεράσματα καθ' ἔκαστην πρόσθισιν δρου, δ' ἦν εἰρήκαμεν αἰτίαν. κανὸν 25 ἐν μέσῳ δὲ τεθῆ, ἐνὶ ἐλάττῳ τὰ προστιθέμενα συμπεράσματα ἔσται τῶν ἔξι ἀρχῆς κειμένων δρων πρὸ τῆς προσθέσεως τούτου· πρὸς γὰρ ἐνα μόνον δρον 30 τῶν κειμένων καὶ οὕτως τεθεὶς οὐ ποιήσει συμπέρασμα. κείσθωσαν γὰρ δροὶ οἱ Α Β Γ συνάγοντες τὸ Α Γ συμπέρασμα, καὶ ἐμβεβλήσθω μεταξὺ τῶν Α Β Γ ὁ Δ δρος· ἔσται δὴ τὰ συμπεράσματα προσκείμενα τῷ Α Γ τῷ τε Α Β διὰ τοῦ Δ καὶ τὸ Δ Γ διὰ τοῦ Β. δύο μὲν οὖν προσετέθη συμπεράσματα, | οὐ μὴν 128^r τὰ δύο πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ τὸ μὲν πρὸς αὐτὸν τὸν Δ (τὸ γὰρ Δ Γ), τὸ δὲ δι' αὐτοῦ· 35 τὸ γὰρ Α Β οὐ πρότερον δὲν συμπέρασμα διὰ τὸ προστεθῆναι τὸ Δ συμπέρασμα γέγονε. πρὸς ἐνα γὰρ δρον τὸν ἔσχατον οὐ ποιήσει συλλογισμὸν τουτέστι συμπέ- ρασμα ὁ προστιθέμενος, οἷον φέρε εἰπεῖν ὁ μετὰ τὸ Γ τιθέμενος· καίτοι ἐν μέσῳ τιθέμενος αἰτίος ἐγένετο συμπεράσματος οἷον τοῦ Α Β, τοῦ Β Δ, τοῦ Β Γ.

Ἐπειδὴ ἔχομεν, περὶ δὲν οἱ συλλογισμοὶ (περὶ γὰρ τῶν προβλημάτων· 35 ταῦτα δέ ἔστι τέσσαρα, δύο μὲν καθόλου, ἡ γὰρ καταφατικὸν ἡ ἀποφατικόν, δύο δὲ ἐπὶ μέρους ὄμοιῶς τὸ μὲν καταφατικὸν τὸ δὲ ἀποφατικόν), ἔχομεν δὲ καὶ ποιῶν ἐν ἔκαστῳ σχήματι καὶ ποσαχῶς ἔκαστον τῶν προβλημάτων

1 α δ, δ β Al. 285,37: δ α, α β P 2 δ γ Al. 286,1: α γ P 6.7 συμπεράσματα Arist.: συμπέ- ρασμα P 8 προστεθεὶς Al. 286,8: προτεθεὶς P 11 δὴ scripsi Al. 286,11 18 omisit librarius aberrans ἀν δὴ πάλιν ἄλλος δρος προστεθῆ, πρότασις μὲν ἔσται μίᾳ προστεθειμένῃ, ὥστε αἱ πάσαι τέσσαρες ἔσονται, δροὶ δὲ πέντε οἱ πάντες, συμπεράσματα δὲ ἐνὶ ἐλάττῳ τῶν ὑπαρχόντων δρων ἔσται τὰ προστιθέμενα· ἥσαν δὲ οἱ δροὶ τέσσαρες (Al. 286,18—21) 24 πρὸ Al. 286,29: πρὸς P 27 προσκείμενα τῷ Al. 286,33: προκείμενα τῶν Π 29 αὐτὸν prius Al. 286,35: ἐαυτὸν P δ γ Al. 286,35: γ δ P 33 β γ P: fort. δ γ 36 τὸ ... τὸ Al. 287,15: τὸν ... τὸν P

(τὸ μὲν γὰρ καθόλου καταφατικὸν ἐν πρώτῳ σχῆματι μόνῳ δείκνυται καὶ μοναχῶς, διὰ γὰρ ἑνὸς συλλογισμοῦ, τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικὸν ἐν πρώτῳ καὶ ἐν δευτέρῳ σχῆματι, μοναχῶς μὲν ἐν τῷ πρώτῳ, δι’ ἑνὸς γὰρ συλλογισμοῦ, διχῶς δὲ ἐν δευτέρῳ, διὰ γὰρ δύο συλλογισμῶν, τὸ δὲ ἐν μέρει 5 καταφατικὸν ἐν τῷ πρώτῳ (σχῆματι καὶ ἐν τῷ τρίτῳ, μοναχῶς μὲν ἐν τῷ πρώτῳ,) τριχῶς δὲ ἐν τῷ τρίτῳ, τὸ δὲ ἐν μέρει ἀποφατικὸν ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασιν, ἀλλ’ ἐν τῷ πρώτῳ μοναχῶς, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ διχῶς, τριχῶς δὲ ἐν τῷ τρίτῳ), ἐπεὶ οὖν ταῦτα φανερά, φανερόν ἔστι καὶ ποιὸν τῶν προβλημάτων εὐεπιχειρήτον ἔστι καὶ ποιὸν οὐ. τὸ μὲν γὰρ ἐν 10 πλείστοις δείκνυμενον σχῆμασι καὶ διὰ πλειόνων συλλογισμῶν εὐεπιχειρήτον ἔστι προβλημα· τὸ γὰρ διὰ πλειόνων δείκνυμενον πλείστας ἔχει πρὸς τὸ δειχθῆναι, διὸ καὶ εὐεπιχειρητότερον· τὸ δὲ ἐν ἐλάττοις καὶ δι’ ἐλαττίνων συλλογισμῶν δυσεπιχειρητότερον· τοῦ δὲ διὰ τοῦ τρίτου σχῆματος 128^v συλλογισμῶν σχημάτων καὶ διὰ πλείστων συλλογισμῶν τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν· ἐν τε 15 γὰρ τοῖς τρισὶ σχήμασι μόνον τοῦτο τῶν προβλημάτων καὶ διὰ συλλογισμῶν ἔξ. μετὰ δὲ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν εἴη ἀν εὐκολώτερον τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικόν· δείκνυται γὰρ | διά τε τοῦ πρώτου καὶ τοῦ τρίτου σχῆματος 20 καὶ διὰ συλλογισμῶν τεσσάρων, ἑνὸς μὲν ἐν τῷ πρώτῳ, τριῶν δὲ ἐν τῷ τρίτῳ. μετὰ δὲ τοῦτο τὸ καθόλου ἀποφατικὸν εἴη ἄν· καὶ γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ σχῆματι δείκνυται, μοναχῶς μὲν ἐν πρώτῳ, διχῶς δὲ ἐν δευτέρῳ. τὸ δὲ καθόλου καταφατικὸν χαλεπώτατον· καὶ γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ σχῆματι μόνῳ καὶ ἐν τούτῳ μοναχῶς. ἔξ ὧν δῆλον, διτὶ πάντων τὸ καθόλου καταφατικὸν κατασκευασθῆναι μὲν χαλεπώτατον, ῥᾶστον δὲ ἀνασκευασθῆναι· διά τε γὰρ τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ ή ἀνασκευὴ αὐτοῦ, δὲν πᾶσι τοῖς σχήμασι δείκνυται καὶ διὰ πλείστων συλλογισμῶν· ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ, δ καὶ αὐτὸν ἐν δύο τε σχήμασι καὶ συλλογισμοῖς τρισίν. ἔτι δὲ καὶ τοῦτο γνώριμον, διτὶ τὸ κατασκεύασαι τὸ καθόλου τοῦ ἀνασκευάσαι χαλεπώτερον. ἔμπαλιν δὲ ἐπὶ τοῦ (ἐπὶ) μέρους ἔχει· κατασκευασθῆναι μὲν γὰρ τὸ ἐπὶ μέρους ῥῶν, ἀνασκευασθῆναι δὲ χαλεπώτερον. ἀνασκευάζεται μὲν 30 γὰρ τὸ καθόλου καὶ ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου ἀντιφατικῶς τοῦ ἐπὶ μέρους, τὸ μὲν καταφατικὸν ὑπὸ τοῦ ἀποφατικοῦ, δὲν τοῖς τρισὶ δείκνυται σχῆματι, τὸ δὲ ἀποφατικὸν ὑπὸ τοῦ καταφατικοῦ, δὲν δυσίν ἔστι σχῆματι, τῷ τε πρώτῳ καὶ τρίτῳ, καὶ ἔτι ὑπὸ τοῦ ἐναντίου, τὸ μὲν καθόλου καταφατικὸν ὑπὸ τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ, (δὲν ἔστι καὶ αὐτὸν ἐν δύο σχήμασι, τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικὸν 35 ὑπὸ τοῦ καθόλου καταφατικοῦ,) δὲν ἔστι μόνον ἐν ἑνὶ, τῷ γὰρ πρώτῳ. ή δὲ τῶν ἐν μέρει ἀνασκευὴ οὐκέτι καὶ διὰ τοῦ καθόλου καὶ διὰ τοῦ ἐπὶ μέρους γίνεται, ἀλλὰ μοναχῶς· διὰ γὰρ τοῦ καθόλου μόνου τοῦ ἀντικειμένου. διὸ χαλεπώτερον τὸ ἐπὶ μέρους ἀνασκευάσσεθαι. αὐτῶν δὲ τούτων ἔτι χαλεπώτερον τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν τοῦ ἐπὶ μέρους καταφατικοῦ, διτὶ διὰ τοῦ καθόλου καταφατικοῦ μόνου ή ἀνασκευὴ αὐτοῦ, δ μοναχῶς ἐν πρώτῳ σχῆματι δείκνυται

5 σχῆματι . . . πρώτῳ (6) Al. 287,21. 22 6 ἀποφατικὸν Al. 287,23: καταφατικὸν P

26 δύο τε σχήμασι Al. 288,13: δευτέρῳ τε σχῆματι P (cf. 82,39) 28 ἐπὶ alterum Al.

288,15: om. P μέρους Al. 288,15: μέσου P; item vs. 29,38 29 τὸ scripsi (τὰ Al.):

τοὺς P 34 ο . . . καταφατικοῦ (35) Al. 288,22. 23: om. P 36 οὐκέτι Al. 288,29: οὐκ ἔστι P

μόνῳ. τὸ δὲ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν διὰ μὲν τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ ἀναιρεῖται. κατασκευάζεται δέ, ὡς εἴπον, δι’ ἐλαττόνων τὰ καθόλου· τὸ μὲν γάρ καθόλου καταφατικὸν δι’ ἔνδεις μόνου συλλογισμοῦ, τὸ δὲ ἀποφατικὸν διὰ τριῶν. τὰ δέ γε ἐπὶ μέρους κατασκευάσαι μὲν ῥάδιον· | διὰ γάρ πλείστων συλλο- 129^r
5 γισμῶν, τὸ μὲν ἐν μέρει ἀποφατικὸν ἐν τε τοῖς τρισὶ σχήμασι καὶ δι’ ξένη συλλογισμῶν, τὸ δὲ μερικὸν καταφατικὸν ἐν τέτταρσι συλλογισμοῖς καὶ ἐν δυοῖς σχήμασιν· ἔτι καὶ τοῖς καθόλου συγκατασκευάζεται. ἀνασκευάζεται δὲ χαλεπώτερον· διὰ γάρ μόνων τὰ ἐπὶ μέρους ἀναιρεῖται τῶν ἀντικειμένων καθόλου.

Ἐπειδέονται ἀνασκευαζόμενα μὲν τὰ προβλήματα δι’ ἀλλήλων (ώς 10 γάρ ὑπὸ τοῦ καθόλου τὸ ἐπὶ μέρους ἀντικείμενον, οὕτω καὶ *ὑπὸ* τοῦ ἐπὶ μέρους τὸ καθόλου), οὐκέτι δὲ καὶ κατασκευαζόμενα δι’ ἀλλήλων, καὶ ἐκ τούτου δῆλον εἰναὶ φημι, διτὶ ῥῆσον τὸ ἀνασκευάσαι τοῦ κατασκευάσαι. δῆλον δέ, διτὶ καὶ ἐπὶ πάντων ῥῆσον ἀνελεῖν τι καὶ φθεῖραι ἢ ποιῆσαι τι καὶ γεννῆσαι, δύοις ἐπὶ τε τῶν φυσικῶν καὶ τῶν κατὰ τὰς τέχνας γινομένων· χαλεπώ- 15 τερον γάρ τῶν φύσει γινομένων ἔκαστον γεννῆσαι τε καὶ ποιῆσαι τοῦ φθεῖραι, οἷον ἄνθρωπον ἢ τι ἄλλο τῶν φύσει γινομένων, ἢ πάλιν ἐπὶ τῶν κατὰ τέχνην ῥῆσον φθεῖραι· ναῦν ἢ οἰκίαν τοῦ ποιῆσαι. πῶς μὲν οὖν γίνεται πᾶς συλλογισμὸς καὶ διὰ ποίων ὅρων καὶ προτάσεων καὶ πῶς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, εἰρηται.

20

Περὶ ὑποθετικῶν συλλογισμῶν.

Περὶ δὲ τῶν ὑποθετικῶν συλλογισμῶν ἴστεον. διτὶ πολυστίχους πραγματείας κατεβάλλοντο οἱ τε μαθηταὶ Ἀριστοτέλους, οἱ περὶ Θεόφραστον καὶ Εὔδημον καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ ἔτι οἱ Στωϊκοί. εἴπωμεν οὖν, τίσιν δνόμασιν ἐχρήσαντο ἐν τε τοῖς μέρεσιν αὐτῶν καὶ τοῖς διοις οἱ Περιπατητικοὶ καὶ οἱ Στωϊκοί, καὶ 25 ἔτι τὴν διαίρεσιν αὐτῶν καὶ πόσοι τρόποι ἐκ ταύτης ἡμενὸν ὑποθετικῶν συλλογισμῶν ἀναφαίνονται. ἴστεον οὖν, διτὶ ἐφεξῆς ὄντων τούτων ἀλλήλοις, πραγμάτων, νοημάτων, φωνῶν, πάλιν δ’ αὖ καὶ τούτων ἐφεξῆς ὄντων ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς συλλογισμοῖς, ὡς γνωσόμεθα, τοῦ ἡγουμένου, τοῦ ἐπομένου, τοῦ συνημμένου, τῆς προσλήψεως, τοῦ συμπεράσματος, οἱ μὲν Περιπατητικοὶ κοινῇ 30 συνηθείᾳ κεχρημένοι τὰ μὲν πράγματα αὐτὸν τοῦτο πράγματα ὀνόμασαν, καὶ τὰ νοήματα ὡσαύτως, ὄμοιοις δὲ καὶ τὰς φωνάς, ἔτι τε τὸ ἡγούμενον ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς συλλογισμοῖς | αὐτὸν τοῦτο ἡγούμενον καὶ τὸ ἐπόμενον ὡσαύτως. 129^v οἶον τὸ ‘εἰ ἡμέρα ἔστι’ τοῦτο ἡγούμενον, τὸ δὲ ‘ἥλιος ὑπὲρ γῆν’ τοῦτο ἐπόμενον· ἔπειται γάρ τῷ πρώτῳ τὸ δεύτερον· τὸ δὲ δόλον τοῦτο ‘εἰ ἡμέρα ἔστιν, 35 ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἔστιν’ συνημμένον διὰ τὸ συνηθωταὶ ἀλλήλοις. τὸ δὲ ‘ἄλλα μὴν ἡμέρα ἔστι’ τοῦτο οἱ Περιπατητικοὶ μετάληψιν καλοῦσι διὰ τὸ μεταλαμβάνεσθαι ἐκ δευτέρου· ἥδη γάρ ἐλήφθη ἐν τῷ ἡγουμένῳ· τὸ δὲ ‘ἥλιος ἄρα ὑπὲρ γῆν ἔστι’ τοῦτο συμπέρασμα. οὕτω μὲν οἱ Περιπατητικοί· οἱ δὲ Στωϊκοί

2 post ἀναιρεῖται desideratur τοῦτο δὲ καὶ διὰ πρώτου καὶ δευτέρου δείχνυται σχήματος Al. 288,35 κατασκευάζεται Al. 289,1: κατασκευάζει P 10 ὑπὸ τοῦ ἐπὶ Al. 289,22: ἐπὶ τοῦ P 16 τέχνην Al. 289,29: τεχνῶν P 18 ἔχουσῶν Arist. 21 περὶ δὲ τῶν ὑποθετικῶν . . . κατασκευάζει (95,7) Phil. f. 60r — 61r 28 ὡς γνωσόμεθα Phil.: ὑπογνωσόμεθα P 34 τῷ . . . τῷ P 38 μὲν οὖν Phil. (cf. 67,12)

καινοτέραν βαδίζοντες τὰ μὲν πράγματα τυγχάνοντα ὡνόμασαν, διότι τῶν πραγμάτων τυχεῖν βιολόμεθα, τὰ δὲ νοήματα ἐκφορικά, διότι, ἀπερ ἐν αὐτοῖς νοοῦμεν, ταῦτα εἰς τὸ ἔξω προφέρομεν, τὰς δὲ φωνὰς λεκτά. τὸ δὲ ἡγούμενον καὶ αὐτοὶ ἡγούμενον ἐκάλεσαν· κατὰ γὰρ τοῦτο μόνον συμφωνοῦσι τοῖς Περι-
 5 πατητικοῖς· τὸ δὲ ἐπόμενον λῆγον· τὸ δὲ συνημμένον τροπικόν, διότι τρεπό-
 μεθα ἐκ τοῦ ἡγούμενου εἰς τὸ ἐπόμενον, εἰ ἡμέρα ἐστίν, ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἐστι·
 τὴν ⟨δὲ⟩ μετάληψιν πρόσληψιν, καὶ ἔμεινε τοῦτο ἐν τῇ συνηθείᾳ· τὸ δὲ συμ-
 πέρασμα ἐπιφοράν, διότι τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἐπιφέρεται. ταῦτα μὲν οὖν τὰ δινό-
 ματα, οἵς κέχρηται οἱ τε Περιπτητικοὶ καὶ οἱ Στατικοί. λαβθωμεν δὲ λοιπὸν
 10 ἐκ διαιρέσεως τὰ εἶδον τῶν ὑποθετικῶν συλλογισμῶν. καθόλου πᾶς συλλο-
 γισμὸς ὑποθετικὸς ἡ τὸ 'ἐστιν' ἢ τὸ 'οὐκ ἐστιν' δείκνυσιν ἡ τίνος ὅντος τί ἐστιν
 ἢ τί οὐκ ἐστιν ἡ τίνος μὴ ὄντος τί ἐστιν ἡ τί οὐκ ἐστιν. οἱ μὲν οὖν τίνος ὅντος
 ἢ μὴ ὄντος τί ἐστιν ἡ τί οὐκ ἐστιν δεικνύντες οὗτοι καλοῦνται διὰ τριῶν καὶ
 δι' ὅλων ὑποθετικοί, (δι' ὅλων μὲν ὑποθετικοί), διτὶ πᾶσαι αἱ παραλαμβανόμεναι
 15 προτάσσεις ὑποθετικά, [ἢ] διὰ τριῶν δέ, διτὶ τούλαχιστον οὗτοι οἱ συλλογισμοὶ
 διὰ τριῶν ὑποθέσεων περαίνονται. οἷον βιολόμαι δεῖται, διτὶ τῇ ὑποθέσει τῇ
 λεγούσῃ ἀγαθὸν εἰναι τὸν θεὸν ἀκολουθεῖ τὸ ἀΐδιον εἰναι τὸ πᾶν. ἐπειδὴ οὖν
 δύο ταύτας ὑποθέσεις βιολόμαι δεῖται ἐπομένας ἀλλήλαις, πᾶσα ἀνάγκη δι' ἐτέ-
 ρας τοῦτο κατασκευάσαι· ἐπει τοῦτο λάβωμεν, τὸ ἐν ἀρχῇ πολιν
 20 αἰτησόμεθα. οὐκοῦν χρεία ἡμῖν πλειστῶν | ἡ τούλαχιστον ἀλλῆς μᾶς ὑπο- 130^r
 θέσεως, δι' ἡς μέσης ταύτας ἀλλήλαις συνάψομεν. οἷον ἵνα εἴπω οὕτως· εἰ
 δι θεὸς ἀγαθός, δεὶ ἀγαθοποιεῖ· εἰ δεὶ ἀγαθοποιεῖ, ἀδίσα ποιεῖ· εἰ δι θεὸς ἄρα
 ἀγαθός, ἀδίσα ποιεῖ. διογίως ἔχουσι καὶ οἱ τίνος ὅντος τί οὐκ ἐστι κατα-
 σκευάζοντες· οἷον εἰ δι θεὸς δίκαιος καὶ ἀγαθός, εἰσὶ τὰ ἐν "Αἰδου δικαιωτήρια·
 25 εἰ τοῦτο, οὐκ εἰσὶ θηγαταί αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαί· εἰ ἄρα δι θεὸς ἀγαθός,
 οὐκ εἰσὶ θηγαταί αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαί. ἐπει τίνος μὴ ὄντος τί ἐστιν ἡ τί οὐκ
 ἐστιν· οἷον ὡς ἐπὶ τῶν αὐτῶν, εἰ μὴ ἐστιν ἀδίκον τὸ θεῖον, εἰσὶ τὰ ἐν "Αἰδου
 δικαιωτήρια· εἰ τοῦτο, ἀθάνατοι αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαί καὶ οὐκ εἰσὶ θηγαταί·
 εἰ μὴ ἐστιν ἄρα ἀδίκον τὸ θεῖον, ἀθάνατοι εἰσὶν αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαί καὶ
 30 οὐκ εἰσὶ θηγαταί. σκόπει δέ, διτὶ διὰ πάντων τούτων οὐ τὸ εἰναι τι ἀπλῶς ἡ μὴ
 εἰναι κατεσκευάσαμεν, ἀλλ' ὅτι τῷδε ὑποτεθέντι τόδε ἀκολουθεῖ· καὶ ἐπειδὴ οὐ-
 δαμοῦ (τὸ εἰναι) τόδε τι ἡ μὴ εἰναι κατασκευάζομεν, δεόμεθα πάντως
 καὶ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ. τῶν οὖν εἰναί τι ἡ μὴ εἰναι δεικνύντων οἱ μὲν
 35 κατηγορικῶς δεικνύοντιν οἱ δὲ ὑποθετικῶς· περὶ μὲν οὖν τῶν κατηγορικῶν
 συλλογισμῶν ἴκανῶς εἴρηται· περὶ δὲ τῶν ὑποθετικῶν οὕτως εἴπωμεν. τῶν
 τὸ εἰναι ἡ μὴ εἰναι κατασκευάζοντων ὑποθετικῶν οἱ μὲν ἀκολουθίαν οἱ δὲ
 διάζευξιν, καὶ τῶν ἀκολουθίαν κατασκευάζοντων οἱ μὲν τῇ θέσει τοῦ ἡγού-
 μένου κατασκευάζουσι τὸ ἐπόμενον, οἱ δὲ τῇ ἀναιρέσει τοῦ ἐπομένου ἀναιροῦσι
 40 καὶ τὸ ἡγούμενον. οἷον εἰ τὸ προσιὸν ἀνθρωπός ἐστι, καὶ ζῶν ἐστιν· ἀλλὰ

1 καινοτέραν Phil.: καινότερον P 2 αὐτοῖς P 7 δὲ Phil.: om. P 14 δι' ὅλων μὲν ὑπο-
 θετικοὶ adiidi (δι' ὅλων μὲν Phil.) 15 ἡ P: om. Phil. 19 αὐτόθεν Phil.: αὐτόθι P
 (cf. 69, 17) 21 ταῦτα Phil.: πάντας P 23 τι Phil. f. 60v: τὸ P 32 τὸ εἰναι Phil.:
 om. P 37 post ἀκολουθίαν add. κατασκευάζουσιν Phil. 38 θέσει Phil.: δεήσει P

μὴν ἄνθρωπός ἐστι· καὶ ζῶν ἄρα ἐστί. καὶ οὗτος πρῶτος τρόπος τῶν ὑποθετικῶν ὁ ἔξ αὐτούς θέσει τοῦ ἡγουμένου κατασκευάζων τὸ ἐπόμενον. πάλιν εἰ τὸ προσὶὸν ἄνθρωπός ἐστι, καὶ ζῶν ἐστιν· ἀλλὰ μὴν οὐκ ἐστὶ ζῶν· οὐδὲ ἄνθρωπος ἄρα ἐστίν. οὗτος δεύτερος τρόπος ὑποθετικὸς ὁ ἔξ 5 ἀκολουθίας τῇ ἀναιρέσει τοῦ ἐπομένου ἀνατρῶν τὸ ἡγουμένον. τί οὖν οὗτοι διαφέρουσι τῶν δι’ διαβούσι τοῦ ἐπομένου | ἀκολουθίαν τινὰ κατασκευά- 130^τ ζουσι; δεικνύουσι γάρ, τίνος οὗτος τί ἐστιν ἢ οὐκ ἐστί, καὶ οὐκέτι ἀκολουθίαν λέγονται κατασκευάζειν. λέγω οὖν, διτὶ ἔκεινοι μὲν τοσοῦτον μόνον τῷδε ὑποτεθέντι ἀκολουθεῖν τόδε λέγουσιν· οὐ μέντοι γε καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν 10 κατασκευάζοντες ἀποφαίνονται ‘οὐκοῦν καὶ τόδε ἐστίν’. οἷον εἰ ὁ θεὸς ἀγαθός, ἀγαθὰ ποιεῖ, εἰ ἀγαθὰ ποιεῖ, αἱδία ποιεῖ, εἰ ὁ θεὸς ἄρα ἀγαθός, αἱδία ποιεῖ· σχόπει γάρ, διτὶ οὐχ ἀπλῶς ἀποφαίνονται, διτὶ αἱδία ποιεῖ, ἀλλ’ εἰ ἀεὶ ἀγαθός ἐστιν, αἱδία ποιεῖ. ἐπὶ δὲ τῶν τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι κατασκευάζοντων αὐτὴν τὴν πρόγραμμας κατασκευάζεται· λέγομεν γάρ ‘εἰ ὁ θεὸς ἀγαθός, αἱδία 15 ποιεῖ’, εἴτα τὴν πρόσληψιν λαβόντες τὸ ‘ἀλλὰ μὴν ἀγαθός’ ἐπάγομεν τὸ ‘αἱδία ἄρα ποιεῖ’· ἀποφαινόμεθα οὖν ἐν τούτοις, διτὶ αἱδία εἰσὶ τὰ ὑπὸ θεοῦ γινόμενα. διμοίως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ διὰ πλειόνων ὑποθέσεων κατασκευάζωμεν. πάλιν οὖν λέγω, διτὶ τῶν τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι κατασκευάζοντων συλλογισμῶν οἱ μὲν ἀκολουθίαν κατασκευάζουσιν οἱ δὲ διάζευκτοιν. καὶ 20 περὶ τῶν ἀκολουθίαν κατασκευάζοντων εἴρηται τῶν δὲ διάζευκτον κατασκευάζοντων οἱ μὲν λαμβάνονται ἐπὶ τῶν μὴ ἀντικειμένων οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων ἢ τῶν ἐμμέσων ἢ τῶν ἀμέσων, καὶ τῶν ἐμμέσων ἢ τῶν ὠρισμένα ἔχοντων τὰ ἐμμεσα ἢ τῶν ἀδριστα, καὶ ἐπὶ τῶν ἀμέσων [καὶ τῶν ἐμμέσων] ἢ τῶν κατὰ τὰ ἐναντία ἢ τῶν καθ’ ἔξιν καὶ στέ- 25 ρησιν ἢ τῶν] κατὰ κατάφασιν καὶ ἀπόφρασιν. διάζευκτον δὲ λέγομεν τὴν *(ἐν)* διαιρέσεις ὑπόθεσιν, οἷον εἰ πᾶς ἀριθμὸς ἢ ἀρτίος ἐστιν ἢ περιττός, εἰ ἢ ψυχὴ ἢ θυητή ἐστιν ἢ ἀδάνατος, εἰ ἢ διάμετρος τῇ πλευρᾷ ἢ σύμμετρος ἢ ἀσύμμετρος· ἔχουσι γάρ ταῦτα πάντα ‘ἢ’ διάζευκτον σύνδεσμον. τῶν οὖν κατὰ διάζευκτον ὑπόθετικῶν συλλογισμῶν τῶν ἢ ἐπὶ τῶν *(μὴ)* ἀντικειμένων λαμβανομένων ἢ 30 ἐπὶ τῶν ἐμμέσων ἀντικειμένων καὶ ἀδριστα ἔχοντων τὰ ἐμμεσα οὐ δεῖ τὴν ὑπόθεσιν κατὰ διαιρέσιν προάγειν· οἷον διτὶ τὸ προσὶὸν ἢ ἄνθρωπός ἐστιν ἢ κύων ἢ ἵππος ἢ τι τοιοῦτον (ταῦτα δὲ | οὐκ ἀντικειμένα) ἢ πάλιν διτὶ *(τὸ)* 131^τ προσὶὸν ἢ μέλαν ἐστιν ἢ φαιδρὸν ἢ λευκὸν ἢ ἐρυθρὸν ἢ τι τοιοῦτον· ταῦτα δὲ ἐμμεσα ἀντικειμένα καὶ διάριστα. εἰ γάρ κατὰ διαιρέσιν ποιησόμεθα τὴν ὑπό- 35 θεσιν, οὕτε τὴν διαιρέσιν ὑιτὶ ποιησομεν (οὐ γάρ δυνατὸν πᾶσιν ἐπεξελθεῖν ἢ τοῖς μὴ ἀντικειμένοις ἢ τοῖς ἐμμέσοις καὶ διάριστοις ἀντικειμένοις), οὕτε δυνάμεθα ἐν τῷ συμπεράσματι τῇ τοῦ ἐνδοῦ ἀναιρέσει *(τὸ λοιπὸν εἰσαγαγεῖν·* ἀλλὰ δεῖ τῇ τῶν λοιπῶν πάντων ἀναιρέσει) τὸ καταλειπόμενον εἰσάγειν· τοῦτο δὲ ἀδύνατον· οὐ γάρ δυνατὸν ἐξαριθμῆσασθαι πάντα. ἐδὲ εἴπω, διτὶ 40 τὸ προσὶὸν *(ἢ ἄνθρωπός ἐστιν ἢ ἵππος ἢ τι τοιοῦτον, ψεύδομαι· δυνατὸν γάρ ἄλλο τι εἶναι. διμοίως δὲ διτὶ τὸ προσὶὸν) ἢ λευκόν ἐστιν ἢ μέλαν.*

8λέγω Phil.: λέγων P 16 ἄρα Phil.: ἔτι P (cf. 81,30) 24 καὶ τῶν ἐμμέσων P: om. Phil. τὰ... τῶν(25) Phil.(sed καὶ vs. 24 scripsi: ἢ Phil.): om. P 25.26 ἐν διαιρέσει ὑπόθεσιν Phil.: διαιρέσει ὑποθέσει P 29 μὴ Phil.: om. P 32 τὸ Phil.: om. P 37.38 et 40.41 unc. incl.add. Phil.: om. P

δύνατὸν γάρ τι φαιὲν τι ὡχρὸν εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὸ πᾶσιν ἐπεξελθεῖν τὴν χαλεπὸν τὴν ἀδύνατον. ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῷ συμπεράσματι δύναμεθα εἰπεῖν οὕτως 'ἀλλὰ μὴν οὐχ ἦπιος· ἀνθρωπός ἄρα'. πῶς οὖν δεῖ ποιεῖν; δεῖ μετὰ ἀποφάσεως ποιεῖσθαι τὴν διαιρέσιν 'τὸ προσιὸν οὐχὶ καὶ ἀνθρωπός ἐστι καὶ ἦπιος ἐστίν' 5 (ἀληθεύομεν γάρ οὕτω λέγοντες), εἴτα τῇ θέσει τοῦ ἔνδος ἀναιρεῖν τὰ λοιπά· 'ἀλλὰ μὴν ἀνθρωπός ἐστιν· οὐχὶ ἄρα ἐστίν ἦπιος'. καὶ ἔστιν οὗτος τρίτος τρόπος τῶν ὑποθετικῶν ὃ ἐξ ἀποφατικῆς συμπλοκῆς τῇ θέσει τοῦ ἔνδος ἀναιρῶν τὰ λοιπά. ἐάν δὲ τὴν ἐπὶ ἀμέσων ἀντικειμένων ποιώμεθα τὴν διαιρέσιν τῇ ἐπὶ τῶν ἐμμέσων ὠρισμένα δὲ ἐχόντων τὰ ἐμμεσα, γίνονται δύο τρόποι ὑποθετικῶν συλλογισμῶν, ἀμέσων μὲν οἷον ὁ ἀριθμὸς τῇ περιττός ἐστιν τῇ ἄρτιος, τῇ διάμετρος τῇ πλευρᾷ τῇ σύμμετρος τῇ ἀσύμμετρος, ἐμμέσων δὲ ὠρισμένων ὡς δταν λαβόντες δύο μεγέθη λέγομεν, δτι τόδε τοῦδε τῇ ἵσον ἐστίν τῇ μείζον τῇ Ἐλλατον τῇ ἀγαθὸν τῇ κακὸν τῇ οὐδετέρον, τοῦ δὲ οὐδετέρου δυναμένου πάλιν τέμνεσθαι τῇ εἰς τὸ δεκτικὸν ἀνὰ μέρος ἐχατέρου τῶν ἀντικειμένων τῇ εἰς τὸ μηδέτερον τούτων 10 δεχόμενον. γίνονται οὖν ἐκ τούτων, ὡς εἶπον, ἕτεραι δύο τρόποι ὑποθετικοί. τέταρτος μὲν οὖν ὃ ἐκ διαζευκτικοῦ τῇ θέσει τοῦ ἔνδος ἀναιρῶν καὶ τὸ λοιπὸν τῇ τὰ λοιπά. πέμπτος δὲ ὃ ἐκ διαζευκτικοῦ τῇ ἀναιρέσει τοῦ ἔνδος τῇ τῶν λοιπῶν 131· τὸ καταλειπόμενον εἰσάγων. παραδειγματικόν τοῦ μὲν πρώτου τῇ πλευρᾷ τῇ πλευρᾷ τῇ ἵση ἐστίν τῇ μείζων τῇ ἐλάττων· ἀλλὰ μὴν *(ἵση ἐστίν· οὐχὶ ἄρα μείζων τοῦ)* δὲ δευτέρου τῇ πλευρᾳ τῇ ἵση ἐστίν τῇ μείζων τῇ ἐλάττων· ἀλλὰ μὴν *οὔτε μείζων οὔτε ἐλάττων·* *ἵση ἄρα.* ἴστεον δέ, δτι δυνάμεθα καὶ τὸν τέταρτον καὶ τὸν πέμπτον τρόπον ἐξ ἀποφατικῆς συμπλοκῆς ποιῆσαι. λέγω γάρ οὕτως, δτι τῇ διάμετρος τῇ πλευρᾳ οὐχὶ καὶ σύμμετρος καὶ ἀσύμμετρος, καὶ δτι τῇ γραμμῇ τῇ γραμμῇ οὐχὶ καὶ *ἵση* καὶ μείζων καὶ ἐλάττων· λέγω οὖν, δτι, δταν οὕτω προφερώμεθα, τὸν τρίτον τρόπον ποιοῦμεν· πλὴν περιττὸν τὸ οὕτω προφερεσθαι *(δταν)* ἐξὸν τῇ διαιρετικῶς προφέρεσθαι. ὥστε διακέχρινται μὲν οἱ ὑποθετικοὶ τρόποι μάλιστα μὲν τοῖς πράγμασιν, ὡς τῇδη διείλομεν, ἔπειτα καὶ τῷ σχήματι τῆς ἀγωγῆς αὐτῆς καὶ τῆς προφορᾶς. εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ τοῦ τετάρτου καὶ τοῦ *(πέμπτου)* διηρημένου *(οὐ)* πραγματωδῶς, ἐπειδὰν 20 προφερώμεθα μετὰ συμπλοκῆς ἀποφάσεως, τρίτον λέγειν εἶναι τρόπον.

'Ἐπει δὲ καὶ οἱ δι' ἀδυνάτου συλλογισμοὶ μέρος εἰσὶ τῶν ἐξ ὑποθέσεων, ιδωμεν, πῶς καὶ οὕτω γίνονται. ἴστεον, ὡς καθόλου πᾶς δι' ἀδυνάτου συλλογισμὸς διὰ δύο ὑποθετικῶν περαινέται καὶ ἔνδος κατηγορικοῦ. καὶ οἱ μὲν πρώτος τοῦ ἀδυνάτου τῶν ὑποθετικῶν ἐστιν ὃ πέμπτος, δὲ τοῦ δι' 35 ἀδυνάτου ὃ δεύτερος τῶν ὑποθετικῶν. ἐπειδὴ οὖν πᾶς μὲν δι' ἀδυνάτου ὑποθετικοὶ χρῆται συλλογισμοῖς, οὐ πᾶς δὲ ὑποθετικὸς δι' ἀδυνάτου, διὰ τοῦτο μέρη εἰσὶ τῶν ὑποθετικῶν οἱ δι' ἀδυνάτου. οἰον ὡς ἐπὶ τοῦ παραδειγματος βουλόμενος ὃ γεωμέτρης δεῖξαι, δτι τῇ διάμετρος τῇ πλευρᾳ ἀσύμμετρος ἐστι, κέχρηται τῷ δι' ἀδυνάτου συλλογισμῷ οὕτως· τῇ διάμετρος, φησί, τῇ πλευρᾳ

5 εἰτα Phil.: εἰ P 7 ἀποφατικῆς Phil.: ἀποφατικοῦ P 8 ἀμέσων Phil.: μέσων P
15 δεχόμενον Phil. f. 61r: ἐχόμενον P 19. 20 unc. circumel. ex Phil. addidi, qui duo praetere exempla praebet (ὅ πέντε ἀριθμὸς . . . τῇ διάμετρος . . .) 26 δταν Phil.: om. P
γ Phil.: τῇ P 29 πέμπτον ex Phil. addidi οὐ Phil.: om. P πραγματειωδῶς Phil.
30 τρόπον Phil.: τρόπου P 34 δι' om. Phil. 38 ἀσύμμετρος Phil.: σύμμετρος P

ἡ σύμμετρός ἐστιν ἡ ἀσύμμετρος· ἀλλὰ μὴν οὐ σύμμετρος, ὡς δεῖξω· ἀσύμμετρος ἄρα. ἐστὶ δὲ οὗτος ὁ πέμπτος τρόπος τῶν ὑποθετικῶν. πόθεν οὖν,
ὅτι οὐχ ἐστι σύμμετρος; κατασκευάζει τοῦτο διὰ τοῦ δευτέρου τῶν ὑποθετικῶν·
ἡ διάμετρος τῇ πλευρᾷ εἰ ἐστι σύμμετρος, ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς ἄρτιος ἐσται· καὶ
5 περιττός· ἀλλὰ μὴν ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς ἄρτιος | καὶ περιττός οὐχ ἐσται· οὐδὲ^{132r}
ἄρα ἡ διάμετρος τῇ πλευρᾳ σύμμετρος (ἐσται· ταύτην οὖν λοιπὸν τὴν ὑπό-
θεσιν τὴν δτι, εἰ ἐστιν ἡ διάμετρος τῇ πλευρᾳ σύμμετρος), ἀνάγκη τὸν αὐτὸν
ἄρτιον εἶναι καὶ περιττὸν διὰ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ κατασκευάζει.

[Θεμιστίου] περὶ εὑπορίας προτάσεων.

10 Πῶς δὲ εὑπορήσομεν αὐτοὺς πρὸς τὸ προβαλλόμενον καὶ προτιθέμενον
ἥμιν πρόβλημα προτάσεων τῶν τοῦτο κατασκευαζούσων, καὶ διὰ ποίας μεθόδου
ταύτας ληφόμεθα, νῦν ἥδη λεκτέον. οὐ γάρ μόνον ἵσως εἰδέναι δεῖ, πῶς
γίνεται συλλογισμός, καὶ τίς ποτέ ἐστι θεωρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν ἔχειν
τοῦ ποιεῖν συλλογισμὸν καὶ συλλογίζεσθαι. πρὶν δὲ τὴν μέθοδον ταύτην
15 ἥμᾶς παραδοῦναι, ζητητέον δὲ πρότερον, περὶ τίνων δλως πεφύκαμεν συλλο-
γίσασθαι. τριχῇ γάρ τῶν πραγμάτων διῃρημένων καὶ τῶν μὲν καθολικωτέρων
δντων καὶ ἀεὶ κατ' ἄλλων κατηγορουμένων μηδέποτε δὲ ὑποκειμένων ἄλλοις
εἰς κατηγορίαν, οἵτινες ἐστι τὰ γενικώτατα, λέγω δὴ καὶ αἱ δέκα κατηγορίαι, τῶν
δὲ μηδέποτε κατηγορουμένων κυρίως ἀεὶ δὲ ὑποκειμένων, οἵτινες τὰ μερικὰ
20 καὶ ἄτομα πάντα, τῶν δὲ μέσως ἔχοντων καὶ ποτὲ μὲν κατηγορουμένων τινῶν
ποτὲ δὲ ὑποκειμένων ἄλλοις εἰς κατηγορίαν, ζητητέον, περὶ τίνων οἱ συλλο-
γισμοὶ καὶ αἱ σκέψεις ἥμιν εἰσι. δῆλον δέ, ὡς σχεδὸν περὶ μόνα τὰ μέσα·
εἰ γάρ ὁ συλλογισμὸς βιούλεται ζητεῖν τι κατά τινος ἡ ἀπό τινος ὑπάρχον, τὰ
δὲ γενικώτατα οὐκ ἔχουσιν ἐσαντὸν ἔτερα κατηγορούμενα, δῆλον ὡς οὐχ ἔστι
25 τις περὶ τούτων συλλογίζεσθαι. αὐτὰ δέ τοι, δτι ἑτέροις ὑπάρχουσιν ἡ οὐχ
ὑπάρχουσι, δυνατὸν συλλογίσασθαι. περὶ δὲ τῶν καθ' ἔκαστα οὐδεὶς δμοίως
συλλογίζεσται, οἷον τί ὑπάρχει ἡ οὐχ ὑπάρχει Σωκράτει ἡ Πλάτωνι· αἰσθητὰ
γάρ ταῦτα· τὰ δὲ αἰσθητὰ αἰσθητεῖ ληπτὰ καὶ οὐ λόγῳ. εἰ γάρ τις περὶ
Σωκράτους πειραθείη δεικνύναι, δτι λευκὸς ἡ σιμός, πρὸς τῷ μηδὲ ἔχειν.
30 ὅλην ἐπιτηδείαν πρὸς συλλογισμοῦ γένεσιν καὶ ἀσαφέστερον ποιήσει τὸ πρᾶγμα
τῆς δὲ αἰσθησεως ἀντιλήφεως. ὕστε τὰ προβλήματα καὶ οἱ συλλογισμοὶ^{132v}
ώς ἐπίπαν περὶ τῶν μεταβούντων γίνονται. πλὴν σπανίως καὶ περὶ τῶν γενικωτάτων
γινόντων προβλήματα· ποια δὲ καὶ πῶς, διὰ βραχέων λεκτέον. δόξα τις
κεκράτηκεν οὐκ ἀληθῆς παρά τισιν, ὡς τὸ δὸν γένος ἐστὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν·
35 δεδείχαμεν δὲ ἐν Κατηγορίαις οὐκ δὸν τοῦτο ἀληθές, ἀλλ' δτι δμώνυμος ἐστὶ
φωνὴ εἰς διάφορα σημανόμενα διαιρουμένη. πάλιν καὶ τὸ ἐν ἔδοξάν τινες
αὐτῶν κατηγορεῖσθαι, δπερ οὐδὲ αὐτὸν γένος ἐστίν, ὡς ἐν ἑτέροις δεδείχαμεν,

6 ἐσται... σύμμετρος (7) Phil.: ομ. P πῶς... προβλήματος (96,6) Phil. f. 67v — 67v
15 δὲ ομ. Phil. iuxta δλως... καὶ τῶν (16) habet τῶν γενικωτάτω (I. τὰ γενικώ-
τατα) ἀεὶ κατηγορεῖται οὐδέποτε δὲ ὑπόκειται· δτι τὰ μερικὰ καὶ ἄτομα (bis)
ἀεὶ ὑπόκειται, ὅταν περὶ τὰ ὑπάλληλα αἱ σκέψεις καὶ οἱ συλλογισμοὶ P 17 ἄλλοις Phil.:
ὅλην P 27 Σωκράτει ἡ Πλάτωνι. αἰσθητὰ Phil.: Σωκράτης ἡ Πλάτων. αἰσθητοῦ P
29 τῷ Phil.: τὸ P 36 ἐδέξασαν Phil. f. 67v

ἀλλ' ὥσπερ καὶ τὸ ὄν ὄμώνυμος φωνή. ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τι τῶν στοιχείων ὑποτιθέμενοι ἡ τὸ ὅδωρ ἡ τὸ πῦρ ἡ ἀλλο τι παρὰ ταῦτα τοῦτο δῆλον δτι ὡς γένος τῶν δέκα κατηγορίῶν κατηγορήσουσιν.

Ἐπεὶ δέ, περὶ τίνων αἱ ἀποδεῖξεις καὶ τὰ προβλήματα, ἡμῖν εἰρηται, ἐν 5 τεῦθεν λοιπὸν τὰς μεθόδους παραδοτέον τῆς εὐρέσεως τῶν προτάσεων παντὸς τοῦ προτεθέντος προβλήματος. δεῖ, ὅταν τι βουλάμεθα ὑπάρχον τινὶ ἡ μὴ ὑπάρχον κατασκευάσαι, πρῶτον ἔκλαβεῖν καὶ χωρίσαι καὶ ἐκθέσθαι ἔκατερον τῶν ἐν τῷ προβλήματι δρων (ἔστι δὲ ὁ μὲν ὑποκείμενος αὐτῶν ὁ δὲ κατηγορούμενος), είτα μετὰ τοῦτο ἔκατέρου τούτων, τοῦ τε ὑποκειμένου καὶ τοῦ 10 κατηγορουμένου δρου, τὸν ὄρισμὸν ἔκλαμβάνειν καὶ τὰ ἔκατέρῳ αὐτῶν ἰδια, καὶ μετὰ ταῦτα ἔκλέγειν καὶ ἀποσημειῶσθαι, δσα ἔπειται ἔκατέρῳ αὐτῶν. ἔπονται μὲν οὖν καὶ οἱ ὄρισμοι τοῖς, ὃν εἰσιν οἱ ὄρισμοι, καὶ τὰ ἰδια· ἀλλὰ ταῦτα μὲν μόνοις αὐτοῖς ἔπειται, ὡς τὸ ζῶν λογικὸν θνητὸν ἀνθρώπῳ καὶ τὸ γελαστικόν· διὸ καὶ ἵσα αὐτοῖς καὶ ἀντ' αὐτῶν λέγεται, καὶ οὐδὲ μόνον ἔπειται 15 ταῦτα αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τούτοις διὰ τὸ ἀντιστρέψειν τὰ ἐπίσης λεγόμενα. ἔπειται δ' αὐτοῖς καὶ τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραί, ταῦτα δ' οὐκέτι μόνοις, ὥσπερ τὸ ζῶν καὶ τὸ δίπουν ἀνθρώπῳ. μετὰ δὲ ταῦτα ἔκλέγειν καὶ ἔκλαμβάνειν ταῦτα, οἵς αὐτοὶ (οἱ) δροι ἔπονται οἱ ὄντες ἐν τῷ προβλήματι. ἔπι ἔκλέγειν δεῖ, δσα μὴ ἐνδέχεται αὐτοῖς ὑπάρχειν, τουτέστι δσα αὐτῶν ἀλλοτρία. δεῖ 20 δὲ διαιρεῖσθαι καὶ αὐτῶν τῶν ἐπομένων, | δσα τε ὡς ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν 133^r περιεχόμενα καὶ ἐν τῷ τί ἔστι κατηγορούμενα ἔπειται αὐτοῖς, καὶ δσα ὡς ἰδια καὶ δσα ὡς συμβεβηκότα. οὐ γάρ ταῦτα τὰ ἰδια τοῖς ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ ἐν τῷ τί ἔστι κατηγορουμένοις καὶ οὕτως ἐπομένοις· τὸ μὲν γάρ ζῶν καὶ τὸ λογικὸν ἔπειται τῷ ἀνθρώπῳ ὡς καθ' αὐτά τε καὶ ἐν τῷ τί ἔστι κατηγο- 25 ρούμενα, τὸ δὲ γελαστικὸν ὡς ἰδιον μὲν οὐ μὴν ἐν τῷ τί ἔστι κατηγορούμενον. ταῦτα γάρ ἐν τῷ τί ἔστι κατηγορεῖται τίνος κυρίως, δσα ἐν τῷ ὄριστικῷ αὐτοῦ λόγῳ περιέχεται, ὃν τῆς ἐνεργείας στερόμενον τό, οὐ κατηγορεῖται ταῦτα, οὐδὲ δλως εἶναι δύναται· οίον ἀνθρωπός εἰ μὴ ζῶν εἴη, εἰ μὴ λογικόν, εἰ μὴ θνητὸν ὡς πάντας ἀποθανούμενον, οὐδὲ δλως εἴη. οὐκέτι δὲ τὸ 30 γελαστικὸν τοιοῦτον δὲν εἴη· οὔτε γάρ ἐν τῷ ὄρισμῷ περιέχεται οὔτε οὕτως ὑπάρχει αὐτῷ ὡς καὶ τῆς κατ' αὐτὸ ἀπούσης ἐνεργείας φθείρειν τὴν ὑπαρκείαν· καὶ γάρ, καθὸ μηδέποτε γελῆ, οὐδὲν παρὰ τοῦτο κωλύεται ἀνθρωπος εἶναι. τὰ δὲ ὡς συμβεβηκότα ἐπόμενά ἔστιν, δσα κατηγορούμενά τίνος μήτε ὡς ἐν τῷ τί ἔστι μήτε ὡς ἰδια κατηγορεῖται αὐτοῦ· ταῦτα δ' δὲν εἴη, ἀ οἵα τε 35 καὶ ἄλλοις τισὶν ὑπάρχειν, ὡς τὸ λευκὸν ψιμιθίῳ καὶ ἀνθρώπῳ τὸ περιπατεῖν. δεῖ δὲ καθόλου τῶν ἐπομένων τινὶ διαχρίνειν, ποῖα κατὰ ἀλήθειαν καὶ ποῖα δοξαστικῶς ἔπειται. κατὰ ἀλήθειαν μὲν γάρ τῇ ἡδονῇ ἡ κίνησις καὶ τὸ δρεκτὸν ἔπειται, κατὰ δόξαν δὲ τὸ κατὰ φύσιν· οὐ γάρ δὴ πᾶσα ἡδονῇ κατὰ

1 post στοιχείων add. ἀρχὴν Phil. 6 δεῖ ... ἔπειται (37) Al. 294,28—296,12
τινὶ scripsi: τι P 7 ἔκλαβεῖν Al. 294,29: ἔκλαβεῖν P 10 δρισμὸν Al.
294,35: δρον P ἔκατέρῳ Al.: ἔκατέρᾳ P 12 οἱ alterum om. Al. 295,3
18 οἱ prius addidi 20 ὡς Al. 295,28: καὶ P 22 ταῦτα P 27 στερόμενον
P²: evan. P¹ οὐ P 34 μήτε ... αὐτοῦ in mrg. P² 35 ψιμιθίῳ Al.
296,10 37 κατὰ ... ἀλήθειαν (97,2) Phil. f. 68v

φύσιν· ἡ γοῦν τῶν ψωριώντων ἔχ τοῦ κνήθεσθαι ἡδονὴ οὐ κατὰ φύσιν. πάλιν ταῖς * * * οὐ μέντοι κατὰ ἀλήθειαν. ὅσφι μὲν γάρ *(Ἄν πλείστα)* τοιούτων οἶον ἐπομένων, οἵς ἔπειται, ἀλλοτρίων καὶ τῶν ἄλλων, ὡν εἴπομεν, εδροίημεν, θᾶττον ἡ εὑρεσίς ἡμῖν γενήσεται τῶν τε προτάσεων καὶ τοῦ συμπεράσματος· 5 ὅσφι δ' ἀν ἀληθέστερα, μᾶλλον ἡ τῶν ἀποδεικτικῶν συλλογισμῶν εὗρεσίς τε καὶ ποίησις. [καὶ δτι τὰ τῷ παντὶ ἐπόμενα καὶ οὐχὶ τινὶ δεῖ ἐκλέγεσθαι] δεῖ δὲ ἐκλέγειν μὴ τὰ τινὶ τῶν δρῶν ἐπόμενα, ἀλλ' ὅσα δλφ τῷ δρῷ τε καὶ πράγματι ἔπειται. εἰ γάρ δρος εἴη ἀνθρωπος, οὐ τὸ τινὶ ἀνθρώπῳ ἐπόμενον ἐκλεχτέον ἀλλὰ τὸ παντί, οὐδὲ | τὸ τινὶ ἡδονῇ ἐπόμενον, ἀν δρος ἡ τοῦ 133^r

10 προβλήματος· ἡ ἡδονῇ, ἀλλὰ τὸ πάσῃ. οὕτω γάρ εὐπορήσεις καθόλου προτάσεων, ὣν χωρὶς ἀδύνατον συλλογισμὸν γενέσθαι. οὐ μόνον δὲ οὐ δεῖ τὰ τινὶ ἀνθρώπῳ ἐπόμενα ἐκτίθεσθαι, ἀν ἀνθρωπος; εἴη δὲ ἐν τῷ προβλήματι δρος, ἀλλ' οὐδὲ ἀπροσδιορίστως ἐκτίθεσθαι τὸν ὑποκείμενον δρον καὶ οὕτως τὰ ἐπόμενα αὐτῷ ζητεῖν, οἵον ἀνθρωπος, ἀλλὰ πᾶς ἀνθρωπος· αἱ γάρ ἀπροσδιό- 15 ριστοι, ὡς ἐν τῷ Περὶ ἔρμηνείας εἰρηται, Ισοδυναμοῦσι ταῖς μερικαῖς. ἀλλὰ καὶ τά, οἵς αὐτὰ ἔπειται δλοις, οὐ· μέρεσιν αὐτῶν, ταῦτα ἐκλεκτέον· τὸ γάρ ζῶν οὐχ ἔπειται παντὶ ἐμψύχῳ, παντὶ δὲ αἰσθητικῷ καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ. ταῦτα δὴ ἄρα καὶ οὐχ *(ἔκεινο)* ἐκλεχτέον ἐκλέγοντας, οἵς τὸ ζῶν ἔπειται· ἔσται γάρ οὕτως κατὰ παντὸς τούτου, φ ἔπειται· διὰ γάρ τῶν τοιούτων αἱ 20 καθόλου προτάσεις. οὐκέτι μέντοι τὸ ἐπόμενόν τιν δεῖ δλον ἐκλέγειν· ἔπειται μὲν γάρ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶν, οὐ μὴν πᾶν, καὶ τῇ γραμματικῇ ἡ ἐπιστῆμη, οὐ μὴν πᾶσα. οὐ δὴ δεῖ ζητεῖν τὸ οὕτως ἐπόμενον· ίκανὸν γάρ πρὸς τὴν τῶν προτάσεων λῆψιν τὸ ἐπεσθαι μόνον. τοῦτο δ' ἔστιν, ίνα σαφέστερόν τε καὶ συντομώτερον εἴπω, τὸ μὴ δεῖν τῷ κατηγορούμενῳ τὸν προσδιορισμὸν συν- 25 τάττειν. ἀχρήστον τε γάρ ἔστι τὸ τοῦτον ποιεῖν καὶ πρὸς τῷ ἀχρήστῳ καὶ ἀδύνατον· ἀδύνατον γάρ πάντα ἀνθρωπον πᾶν ζῶν εἰναι ἡ πᾶν γελαστικόν. οὐ τῷ ἐπομένῳ οὖν δεῖ ἀλλὰ τῷ ὑποκείμενῳ συντάττειν τὸν προσδιορισμόν, καθάπερ δὴ καὶ εἰώθαμεν τὰς προτάσεις προτείνειν πρὸς τοὺς διαλεγομένους· λέγομεν γάρ πάσῃ ὑγιείᾳ ἡδονῇ ἐπεσθαι, οὐ μέντοι πᾶσαν ἡδονήν, ἡ πάντα 30 ἀνθρωπον ζῶν, ἀλλ' οὐ πάντα ἀνθρωπον πᾶν ζῶν, καὶ δτι ἡ ψυχὴ ἀθά- νατος, ἀλλ' οὐχ δτι ἡ ψυχὴ πᾶν ἀθάνατον.

'Οταν δέ τινι δρῷ δποιφοῦν, ἀν τε ὑποκείμενος οὗτος ἡ ἄν τε κατηγορού-
μενος, τὰ ἐπόμενα αὐτῷ βιοληθῶμεν λαβεῖν, μὴ λάβωμεν καὶ τὰ τῷ ἐπό-
μενῳ ἐπόμενα. οἵον εἰ ζητοῦμεν, τί ἔπειται τῷ ἀνθρώπῳ, εἰτα εὑρωμεν, δτι
35 τὸ ζῶν, μὴ ζητήσομεν καὶ τὰ ζῶφ ἐπόμενα | ὥστε δεῖξαι καὶ ταῦτα τῷ 134^r

2 post ταῖς add. δέκα κατηγορήσις, ὡς εἴπομεν, κατὰ δέξαν μὲν ἔπειται τὸ δν καὶ τὸ δν ἡ τὸ πάντα ἔξι δύστος εἰναι ἡ πυρὸς ἡ δέρος Phil. ὅσφι Α.: δσα P ἀν πλείστα addidi (Ἀν πλείστων Arist.) cf. vs. 5 3 οἷον scripsi: εἰεν P 6 καὶ ὅτι... ἐκλέγεσθαι delevi (cf. 32,3) δεῖ δε... γενέσθαι (11) Al. 296,23—27 8 τὸ Al. 296,23: τῶ P 9 ἡδονῇ Al. 296,24: ἡ ἡδονῇ P 11 οὐ μόνον... μερικαῖς (15) Phil. f. 68v δεῖ οὐ scripsi: οὐδὲ P 15 ἀλλὰ... ζητεῖ τις (102,15) Al. 296,34—307,19 18 ἐκεῖνο Al. 297,2: om. P
ἐκλέγοντας Al. 297,3: ἐκλέγοντες P 19 φ Al.: ὡς P 25 τοῦτον] fort. τοῦτο
26 πάντα ἀνθρωπον Al. 297,15: παντὶ ἀνθρώπῳ P 27 οὐ τῷ scripsi: τοῦτῳ P 28 καθά-
περ... διαλεγομένους ει 32 ὅταν... ἐπόμενα (35) Phil. 69r πρὸς τοὺς Phil.: τοὺς πρὸς P
35 ζητήσωμεν Phil. ὥστε P: εἰς τὸ Al. 297,30

ἀνθρώπῳ ἐπόμενα· φθάνει γάρ ταῦτα εἰλήφθαι δυνάμει, δτε ἐλήφθη ἐπόμενον τὸ ζῶν τῷ ἀνθρώπῳ· ἔπειται δὲ τῷ ζῶν τῷ ἔμψυχον, τὸ αἰσθητικόν, τὸ σῶμα, ἡ σύσια. ὥσπερ δὲ οὐ δεῖ λαμβάνειν τὰ τῷ ἐπομένῳ ἐπόμενα, οὕτως οὐ δεῖ λαμβάνειν, δσα τῷ ἐπομένῳ ἀλλότρια· δσα γάρ ἐστιν ἀλλότρια τοῦ 5 γένους, ταῦτα καὶ τοῦ εἰδοῦς ἐξ ἀνάγκης. ὥστε ὡς ὁ μολογούμενον τοῦτο οὐ δεῖ λαμβάνειν. ἀλλότρια δὲ τοῦ γένους τὸ ἄψυχον, τὸ ἀναίσθητον, τὸ ἀσώματον. τὰ δὲ οἰκεῖα καὶ ιδίως ἐπόμενα τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ μηκέτι τῷ γένει αὐτοῦ 10 ἔπειται, τῷ ζῷῳ, ταῦτα ἔκλεκτον· ἐστι γάρ τινα, ἢ τῷ ἀνθρώπῳ ἔπειται τῷ γένει αὐτοῦ, τῷ ζῷῳ, μὴ ἐπόμενα. ὥν τὰ μὲν καὶ κυρίως ἐστὶν ἴδια τοῦ ἀνθρώπου, ὡς τὸ γελαστικόν, ὡς τὸ βουλευτικόν, τὰ δὲ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα 15 ἴδια ἔστιν αὐτοῦ, ὡς τὸ λογικόν· ὡς γάρ πρὸς τὸ ἄλιον ἴδιον γίνεται τοῦ ἀνθρώπου· καὶ οὐχ ἔπειται τούτων οὐδὲν τῷ ζῷῳ. ὅμοίως τὸ πεζόν, τὸ δίπον καὶ δσα τοιαῦτα· ταῦτα γάρ ἴδια λαμβάνοντας τιθέναι χρή, ἔπειτι μὴ ἔπειται τῷ περιεχοντι αὐτὸ γένει. οὐ γάρ, δσα [τῶν εἰδῶν] ἔκάστῳ τῶν εἰδῶν 20 15 ὑπάρχει, ταῦτα καὶ τῷ γένει ὑπάρχει· ἀνάγκη γάρ τις διαφέρουσιν εἰδεσιν ἴδια τινα ὑπάρχειν, ἢ διὰ τὸ ἴδια ἔκάστου εἰδοῦς είναι οὐκ ἀν ἔποιτο τῷ γένει. τὰ μὲν γάρ τῷ γένει ἐπόμενα ἔκάστῳ τῶν εἰδῶν ἔπειται ἀνάγκη, ἢ δὲ ἔκάστῳ τῶν εἰδῶν ἔπειται, οὐκέτι οὔτε τῷ γένει οὔτε ἀλλήλοις· εἰ γάρ ἀντιδιαιρεῖται ἀλλήλοις καὶ ἔτερά εἰσιν ἀλλήλων, πᾶσα ἀνάγκη ἔχειν τι ἔκαστον, 25 δπερ ἐστὶν ἀλλότριον τοῦ ἑτέρου, οίον ὁ ἀνθρωπος τοῦ ἵππου.

Οὐδὲ δὴ τῷ καθόλου ἔκλεκτον ὡς ὑποκείμενα, οὶς ἔπειται τὸ ὑποκείμενον, η, ίνα σαφέστερον εἴπω, οὐ χρὴ ἔκλεγοντας, οὶς ἔπειται ὁ ὑποκείμενος δρος ὁ περιεχόμενος ὑπό τινος * * *. οίον εἰ ἐστιν ὁ ὑποκείμενος δρος ὁ ἀνθρωπος καὶ ἔκλεγομεν, οὶς ἔπειται ὁ ἀνθρωπος, οὐ δεῖ προσλαμβάνειν τὸ ζῶν λέγοντας, 25 δτι καὶ τοῦτο, λέγω δὴ τὸ ζῶν, ἔπειται ἐκείνοις, οὶς καὶ ὁ ἀνθρωπος ἔπειται. τοῦτο γάρ κείται δυνάμει· τὸ γάρ τῷ ἀνθρώπῳ | ἀκολουθοῦν ἀκολουθεῖ καὶ 134^τ οἱς ὁ ἀνθρωπος ἀκολουθεῖ. καὶ γάρ οὐδὲ πρόκειται ἡμῖν ζητεῖν, τίσ τὸ γένος τοῦ κειμένου δρου ἔπειται, ἀλλὰ τίσιν αὐτὸς ὁ ὑποκείμενος δρος, φτινι καὶ οἰκεῖα μᾶλλον καὶ προσεχῶς ὑποκείμενα τά, οὶς οὗτος ἔπειται, η τῷ ζῷῳ· οὐδὲ 30 γάρ προσεχῶς ἀλλὰ διὰ μέσου τούτου, φημι δὴ τοῦ ἀνθρώπου, τούτοις ἔπειται τὸ ζῶν, οίον τῷ μουσικῷ, τῷ γραμματικῷ, τῷ φιλοσόφῳ.

Ἐπειτι δέ ἐστι τινα προβλήματα στοχαστικά καὶ ἐκ τῶν [ἐπὶ τοῦ] ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς δείξεις ἔχοντα, δεῖ καὶ τὰ ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπόμενα τοῖς προκειμένοις δροῖς καὶ οὶς αὐτοὶ οὕτως ἔπονται ἔκλεγειν τε καὶ λαμβάνειν· οὕτω γάρ διὰ τῶν 35 τοιούτων δυνησόμεθα τὰ περὶ τῶν τοιούτων προβλήματα συλλογίζεσθαι. δτι δὲ ὅμοιον ἔκάστου συλλογισμοῦ τὸ συμπέρασμα ταῖς ἀρχαῖς, τουτέστι ταῖς προτάσεσιν, ἐδείξαμεν, δτε ἐδείχνυμεν μὴ δυνάμενον δυνατῆς ἀδύνατον ἀκολουθεῖν, οίον δτι τῷ μετ' ισημερίαν χειμερινὴν πλέοντι τὸ εὐπλοεῖν ὡς ἐπὶ τὸ

3 ὥσπερ... λαμβάνειν (6) Phil. f. 69^r 4 δσα prius ex τὰ τὰ corr. in mg. P¹ (οὐδὲ τὰ Phil.) δσα (ante γάρ) scripsi: οὐ P 14 τῶν εἰδῶν prius om. Al. 298,15 18 el γάρ... ὑποκείμενον (21) Phil. f. 69^r 21 τὸ περιεχόμενον Phil. et Arist. 23 ἔκλεγοντας Al. 298,24: λέγοντας P post τινος add. προσχρῆθετι τῷ καθόλου τῷ περιεχοντι καὶ λαμβάνειν ταῦτα τῶν, οὶς ἔπειται δ κειμένος (ὑποκείμενος α) ὁρος, οὶς καὶ αὐτοὶ δ περιέχων αὐτὸν ἔπειται Al. 298,25—27 32 ἐπὶ τοῦ (τῶν?) P: delevi (ώ; Al. 300,3)

πολὺ ἔπειται καὶ τῷ διαιτῇ τοιᾶδε κεχρημένῳ τὸ ὑγιαίνειν· καὶ γὰρ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· πάλιν τῷ μοιχεύειν ἔπειται τὸ καλλωπίζεσθαι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, καὶ τῷ κλέπτειν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔπειται τὸ νύκτωρ πλανᾶσθαι.

*Ετι οὐ δεῖ τὰ τοῖς δύο δροῖς τοῦ προβλήματος ἐπόμενα λαμβάνειν ὡς μηδενὸς 5 ἔκ τῆς τῶν τοιούτων λήψεως καὶ τῆς συνθέσεως γνομένου συλλογισμοῦ. τοῦτο δὲ λέγων οὐ τοῦτό φημι, διτι οὐ δεῖ ἐκλέγειν τὰ ἀμφοτέροις τοῖς δροῖς ἐπόμενα καὶ ἀπογράφεσθαι (δεῖ γάρ). ἀλλ' δέ λέγω, τοιοῦτόν ἐστιν· οὐ δεῖ ζητεῖν, τίνα κοινῶς αὐτοῖς ἔπειται, ὡς ἀμφοτέροις εἶναι ταῦταν ἐπόμενον. κοινοῦ γὰρ ὄντος τοῦ ἀμφοτέροις ἐπομένου ἀχρηστον τὸ τοιοῦτον ἐπόμενον πρὸς κατα-
10 σκευὴν συλλογισμοῦ. δι' ἣν αἰτίαν, ἐν τοῖς ἐπομένοις ἔσται δῆλον.

*Ἐπει δ' ἵκανῶς ἡμῖν εἴρηται, τίνα χρὴ ἐκλέγειν ἔκατέρου τῶν δρων τῶν
ἐν τῷ προβλήματι, μετὰ ταῦτα δεικτέον, τίνα μετὰ τίνων ληφθέντα | ἀπὸ 135·
τῶν ἐκλεσεγμένων ἔκαστον τῶν προβλημάτων συνάξει. ἔστι δὲ τὰ προβλήματα
τέσσαρα· ἡ γὰρ καθόλου καταφατικὸν ἡ ἀποφατικὸν καθόλου ἡ ἐπὶ μέρους
15 καταφατικὸν ἡ ἀποφατικόν. σαφηνείας δὲ χάριν τῶν λεγομένων ὑπογράψω
τάς τε ἐκλογὰς καὶ τὸ διάγραμμα. διλον καὶ τοὺς συλλογισμούς, πῶς τε καὶ
ἐκ τίνων γίνονται· οὐ γὰρ τὸ τυχὸν συμβάλοιτ' ἀν ἡμῖν εἰς τὸ συλλογιστικὸν
εἶναι ἡ τούτων σαφήνεια. ἔστωσαν δὴ τὰ πράγματα (ταῦτα δ' ἔστιν οἱ δροι
οἵ τῶν προβλημάτων τῶν τεσσάρων) ἥδονή τε καὶ ἀγαθόν, καὶ ἔστω δέον
20 ποτὲ μὲν πᾶσαν ἥδονὴν ἀγαθὸν δεῖξαι, ποτὲ δὲ τινά, ποτὲ δὲ μηδεμίαν, ἔστω
δέ ποτε μὴ πᾶσαν. ἐκλεγέθω δὴ τὰ ἔκατέρω αὐτῶν ἐπόμενα καὶ οἷς αὐτὰ
ἔπειται καὶ δσα μὴ ἐνδέχεται αὐτοῖς ὑπάρχειν. τὰ μὲν οὖν τῷ ἀγαθῷ ἐπό-
μενα ὠφέλιμον, αίρετόν, διωκτόν, οἰκείον, λυσιτέλες, συμφέρον, δρεκτὸν καὶ
δσα τοιαῦτα. οἷς δὲ πάλιν αὐτὸ δέ πειται, εὐδαιμονία, τέλειον, ἀρετά, καὶ
25 ἀρετὴν ἐνέργεια, σωματικὰ ἀγαθά, τὰ ἔκτος, τὰ κατὰ φύσιν καὶ τὰ τοιαῦτα.
ἄ δὲ μὴ ἐνδέχεται ὑπάρχειν αὐτῷ, φευκτόν, βλαβερόν, κακόν, ἀσύμφορον,
ἀλυσιτέλες, αἰσχρόν, ἀτελές. πάλιν τὰ μὲν τῇ ἥδονῃ ἐπόμενα ἡ λεία κίνησις,
ἐνέργεια τῆς κατὰ φύσιν ἔξεως ἀνεμπόδιστος, τὸ ἀνενόχλητον, τὸ ἀόργητον,
τὸ ἀρετόν, τὸ ἀπονον, τὸ ἄλυπον, τὸ ἄφροθιν, τὸ κατὰ φύσιν, τὸ αίρετόν.
30 οἷς δὲ ἥδονὴ ἔπειται, ὑγεία, εύτυχία, εύτεκνία, ἐνέργεια καὶ ἀρετήν, εὐπορία
καὶ τὰ τοιαῦτα. ἄ δὲ μὴ ἐνδέχεται αὐτῇ ὑπάρχειν, νόσος, πόνος, λύπη, φόβος,
ἀπορία. [τὸ καθόλου καταφατικὸν ἔκ τῶν, οἷς ἔπειται ὁ κατηγορούμενος, καὶ
τῶν ἐπομένων τῷ ὑποκειμένῳ.] κατασκευάσαι μὲν οὖν καὶ δεῖξαι θέλοντες τὸ
καθόλου καταφατικόν, τουτέστι πᾶσαν ἥδονὴν ἀγαθόν, ληψόμεθά τι ἐκ τῶν,
35 οἷς ἔπειται τὸ ἀγαθόν, τουτέστιν ὁ κατηγορούμενος δρος, καὶ ἐκ τῶν ἐπο-
μένων τῇ ἥδονῇ· ὑπόκειται δὲ τῷ μὲν ἀγαθῷ τὸ τέλειον, τῇ δὲ ἥδονῇ,
τουτέστι τῷ | ὑποκειμένῳ, ἔπειται ἡ ἐνέργεια τῆς κατὰ φύσιν ἔξεως ἀνεμ- 135·
πόδιστος. ταῦτα δὴ οὖν ὡς ἐν καὶ ταῦταν λαβόντες ποιήσω αὐτὰ μέσον δρον.
οὕτως γὰρ ἔσται συλλογισμὸς ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἐν πρώτῳ σχήματι

1 διαιτῇ 300,10: διαιτῆς P 6 οὐ . . . δεῖ γάρ (7) Phil. f. 69v 10 post ἦν fort. δ'
addendum 11 ἔκατέρω Al. 301,4: ἔκατέρω P 19 δέον Al. 301,14: δέος P 20. 21 ἔστω
δέ ποτε P: ποτὲ δὲ Al. 301,15 21 μὴ Al. 301,15: μὲν P 28 ἀόργητον P (a, B pr.):
ἀνόργητον B corr. Al. 301,28 32 τὸ . . . ὑποκειμένῳ (33) ut ex mrg. illatum cancellis
circumscripti (cf. 100,4. 5,12—14) 38 ποιήσομεν (τὸν) Al. 302,6; at cf. 104,28

'πᾶσα ἡδονὴ (ἐνέργεια) τῆς κατὰ φύσιν ἔξεως ἀνεμπόδιστος ἡ τελειότης τῆς κατὰ φύσιν ἐνέργειας (ταῦτὸν γάρ ἀμφω), πᾶσα δὲ ἐνέργεια τῆς κατὰ φύσιν ἔξεως ἀνεμπόδιστος τῇ τελειότης τῆς κατὰ φύσιν ἐνέργειας ἀγαθὸν ἐστι, πᾶσα ἄρα ἡδονὴ ἀγαθὸν ἐστι'. [τὸ μερικὸν καταφατικὸν ἐκ τῶν, οἷς ἔπειται ὁ τε 5 κατηγορούμενος καὶ ὁ ὑποκείμενος.] ἀν δὲ μὴ τὸ καθόλου καταφατικὸν δεῖται βιολάμβενα ἀλλὰ τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικόν, πάλιν ληπτέον ἐκ τῶν, οἷς ἔκάτερος τῶν ἐν τῷ προβλήματι δρῶν ἔπειται. ἔπειται δὲ τὸ μὲν ἀγαθὸν τῇ κατ' ἀρετὴν ἐνέργειά, ἡ δὲ ἡδονὴ τῷ αὐτῷ τούτῳ· τοῦτο οὖν ὁ μέσους δρος ἔστω. ἔσται δὴ ἐν τρίτῳ σχήματι συλλογισμὸς 'πᾶσα ἡ κατ' ἀρετὴν ἐνέργεια 10 ἡδονὴ ἐστι'. καὶ διὰ τοῦτο γινομένου ἐπὶ μέρους καταφατικοῦ, ὅτι τὶς ἡδονὴ ἐνέργεια κατ' ἀρετὴν ἐστι, κειμένου δὲ τοῦ πᾶσαν ἐνέργειαν κατ' ἀρετὴν ἀγαθὸν εἰναι συνάγεται τὸ τινὰ ἡδονὴν ἀγαθὸν εἰναι ἐν πρώτῳ σχήματι. [τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ἐκ τῶν ἀλλοτρίων τοῦ κατηγορούμενου καὶ τῶν ἐπομένων τῷ ὑποκειμένῳ καὶ ἀνάπαλιν.] δταν (δὲ) δέη καθόλου ἀποφατικὸν 15 δεῖται, δ δεῖ κατηγορῆσαι ἀποφατικῶς ἐν τῷ συμπεράσματι (ἔστι δὲ τοῦτο ἀγαθὸν), ἐκληγπτέον τούτου τι ἐκ τῶν μὴ ἐνδεχομένων αὐτῷ ὑπάρχειν, τουτέστι τῶν ἀλλοτρίων· φ δὲ βιολάμβενα δεῖται μηδὲν ὑπάρχον αὐτὸν (τοῦτο δ' ἔστιν ἡ ἡδονὴ), ἐκ τῶν τούτῳ ἐπομένων τι ληπτέον· καὶ ταῦτα ἀλλήλοις ἐνώσωμεν, ἔσται καθόλου ἀποφατικὸν ἐν πρώτῳ σχήματι. εἰλήφθω οὖν ἐκ 20 μὲν τῶν ἀλλοτρίων τοῦ ἀγαθοῦ τὸ ἀτελές, ἐκ δὲ τῶν τῇ ἡδονῇ ἐπομένων ἡ λεία κίνησις, καὶ κείσθω ταῦτα εἰναι ἀλλήλοις, ἐπειδὴ πᾶσα κίνησις ἀτελής. ἔσηνται οὖν αἱ προτάσεις οὗτως· πᾶσα ἡδονὴ λεία κίνησις· ταῦτα δὲ εἰπεῖν 'ἀτελής'· κεῖται γάρ τὸ πᾶσαν κίνησιν ἀτελῆ εἰναι, | τὴν δὲ ἡδονὴν 136· κίνησιν εἰναι· οὐδὲν ἀτελές ἀγαθὸν· (τὸ) ἀγαθὸν ἄρα οὐδεμιᾶς ἡδονῆς ὑπάρχει, δ 25 ἴσιν ἔστι τῷ 'τὸ ἀγαθὸν κατ' οὐδεμιᾶς ἡδονῆς'. φημὶ δὲ τοῦτο δειχθῆσθαι τὸ συμπέρασμα οὕτως ἔχον διὰ προσνάλογισμοῦ. ἐπεὶ γάρ ἀντιστρέψει τὸ στερητικόν, κεῖται δὲ τὸ ἀτελές κατ' οὐδενὸς τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ τὸ ἀγαθὸν κατ' οὐδενὸς τοῦ ἀτελοῦς· διότι δὲ τὸ ἀτελές ταῦτον ἔστι τῇ κινήσει, πάσῃ ταύτῃ ὑπάρχει· ἐκ ᾧ συνάγεται τὸ ἀγαθὸν μηδεμιᾶς κινήσει. καὶ ὁ μὲν 30 προσνάλογισμὸς οὗτως. ἐπεὶ δὲ ἡ κίνησις πάσῃ τῇ ἡδονῇ ὑπάρχει, ἔσται καὶ τὸ ἀγαθὸν μηδεμιᾶς ἡδονῆ. οὗτῳ μὲν οὖν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν συναχθήσεται. εἰ δὲ ἐν δευτέρῳ βιολάμβενα σχήματι· ταῦτο τοῦτο δεῖται, χρὴ ἀνάπαλιν λαμβάνειν· φ γάρ χρὴ δεῖται μηδὲν ὑπάρχειν, τούτου ληψόμενά τι ἐκ τῶν μὴ ὑπαρχόντων αὐτῷ· ἔστι δὲ ἡ ἡδονὴ, ἡ δὲ δειχθῆσαι μηδὲν ὑπάρχειν τὸ ἀγαθόν. ἐκ τῶν οὖν μὴ ὑπαρχόντων τῇ 35 ἡδονῇ ἔστω τὸ ἐπίτονον εἰληφμένον· ἐκ δὲ τῶν ἐπομένων τῷ ἀγαθῷ, δ ἀγαθὸν δεῖ δεῖται μηδεμιᾶς ἡδονῆς ὑπάρχον, εἰλήφθω τὸ ὠφέλιμον, καὶ ἔστω ἀλλήλοις ταῦτα τὸ ἐπίτονον καὶ τὸ ὠφέλιμον· πᾶν γάρ ὠφέλιμον μετὰ πόνου καὶ ἐπίπονον· ἀληθὲς γάρ τὸ "ἀντὶ τῶν πόνων διδωσιν ἡμῖν πάντα τὰ

1 ἐνέργεια Al. 302,8: om. P . . . 4 τὸ . . . ὑποκείμενος (5) et 12 τὸ καθόλου . . . ἀνάπαλιν (14) ut ex wrg. illata cancellis circumscripti (cf. 99,32.33) 4 ὁ τε scripti: δτὶ P 14 δὲ δέη Al. 302,33: δὲ ἡ P 17 μηδὲν . . . αὐτὸν Al. 303,1.2: μηδὲν . . . αὐτῶ P 18 καὶ ταῦτα Al. 303,3: κάντεῦθα P 21 ταῦτα P (a) 24 τὸ addidi 30 πάσῃ serripsi: παρὰ P 33 μηδὲν Al. 303,13: μηδὲν P

ἀγαθὰ ὁ θεός” καὶ “ἐκ τῶν πόνων τὰ ἀγαθὰ αἱρέται βροτοῖς”. ἔστω οὖν δὴ μέσος τὸ ἐπίπονον, καὶ λεκτέον οὕτως· πᾶν ἀγαθὸν ἐπίπονον, οὐδεμία ἥδονή ἐπίπονος· συνάγεται οὖν τὸ ἀγαθὸν οὐδεμιᾷ ἥδονη. εἰ δὲ ἐν πρώτῳ θελήσαιμεν δεῖξαι, ληψόμεθα τὴν ἥδονὴν οὐδενὶ ἐπιπόνῳ, τὸ ἐπίπονον (ταῦτὸν 5 γάρ τῷ ὡφελίμῳ) παντὶ ἀγαθῷ· ἐξ ὧν συνάγεται η̄ ἥδονὴ οὐδενὶ ἀγαθῷ, ἀλλ’ οὐ τὸ ἀγαθὸν οὐδεμιᾳ ἥδονη, δὴν προκείμενον. ἀντιστρέψει μὲν οὖν τὸ συμπέρασμα καθόλου ἀποφατικὸν ὅν, ἀλλ’ ἐν πρώτῳ σχῆματι οὐδὲν δι’ ἀντιστροφῆς ἑδείκνυτο. ἐὰν δὲ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν δεῖξαι βουλώμεθα, δὴ λοιπὸν ἔτι τῶν προβλημάτων, τοῦ μὲν ὑποκειμένου δρου, φῶντα τινὶ μὴ ὑπάρχον τι δειχθῆναι 10 (οὗτος δ’ ἔστιν η̄ ἥδονή), ληπτέον | τι ἔξ ἔκεινων, οἷς η̄ ἥδονὴ ἔπειται, τοῦ 136· δὲ κατηγορούμενου, δὴ βουλόμεθα δεῖξαι τινὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ ὑποκειμένῳ (τοῦτο δ’ ἔστι τὸ ἀγαθόν), ἐκ τῶν, μὴ ἐνδέχεται ὑπάρχειν αὐτῷ. εἰλήφθω οὖν τὸ ἀλυσιτελὲς καὶ ἀπονον, ὧν τὸ μὲν ἀλλότριον τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ δὲ ὑποκειμένον τῇ ἥδονῃ· ἔσονται οὖν ἐν τρίτῳ σχῆματι αἱ προτάσεις ‘οὐδὲν ἀλυσι- 15 τελές, τουτέστιν ἀπονον, ἀγαθόν, πᾶν ἀπονον, τουτέστιν ἀλυσιτελές, ηδού· τις ἄρα ἥδονὴ οὐκ ἔστιν ἀγαθόν. ἀντιστραφεῖσα δὲ η̄ καθόλου καταφατικὴ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ γίνεται· τι ἥδη ἀπονον, οὐδὲν ἀπονον ἀγαθὸν ἐν πρώτῳ σχῆματι. δυνατὸν δὲ τὸ μερικὸν καταφατικὸν καὶ ἄλλως συναγαγεῖν, ἐὰν εὑρωμένη τι (ταῦτὸν) τῶν ἐπομένων (τῷ) ἀγαθῷ καὶ οἷς η̄ ἥδονὴ ἔπειται. δείκνυμεν 20 (γάρ) καὶ οὕτως τὸ μερικὸν καταφατικόν, ἀλλ’ οὐ καθ’ αὐτὸν ἀλλ’ ἀντιστραμμένως, τουτέστι διὰ τοῦ ἀντιστρέψαι τὸ συναγόμενον ἐκ τούτων συμπέρασμα. εἰ γάρ τὸ ὡφελίμιον παντὶ ἀγαθῷ ἔπειται, τούτῳ δὲ ταῦτὸν η̄ κατ’ ἀρετὴν ἐνέργεια, η̄ ἔπειται η̄ ἥδονή, καὶ η̄ κατ’ ἀρετὴν ἐνέργεια [η̄ ἔπειται η̄ ἥδονή, καὶ η̄ κατ’ ἀρετὴν ἐνέργεια] παντὶ τῷ ἀγαθῷ ὑπάρχει. πάλιν ἐπειδὴ η̄ ἥδονὴ 25 παντὶ τῷ κατ’ ἀρετὴν βίῳ, δὲ κατ’ ἀρετὴν βίος ταῦτὸν τῷ ὡφελίμῳ, τὸ δὲ ὡφελίμιον παντὶ ἀγαθῷ, η̄ ἥδονὴ ἄρα παντὶ ἀγαθῷ. ἀλλ’ οὐ τοῦτο η̄ τὸ προκείμενον, εἰ ἥδονὴ παντὶ ἀγαθῷ ὑπάρχει, ἀλλ’ εἰ τὸ ἀγαθὸν τινὶ τῶν ἥδονῶν ὑπάρχει· η̄ γάρ καθόλου καταφατικὴ πρὸς τὴν μερικὴν ἀντιστρέψει. δεῖ γάρ. ἐπειδὴ καὶ ἄλλως πως γίνεται συλλογισμὸς μερικὸς καταφατικός, φῶ 30 ται η̄ ἥδονή, τῷ ἐπομένῳ τῷ ἀγαθῷ ταῦτον ληφθέντος (διὰ γάρ τῆς τοῦ συμπεράσματος ἀντιστροφῆς), διὰ τοῦτο οὐδὲ ταύτην ἡμῖν παραλιπεῖν τὴν δεῖξιν.

[ἐκ τῆς ἔκλογῆς τὰ καθόλου (καὶ) γενικώτερα δεῖ καὶ οὐ τὰ προσεχῆ καὶ μερικώτερα λαμβάνειν.] Δεῖ δὲ ἐν ταῖς ἔκλογαῖς τῶν ἐπομένων ἔχατέρῳ τῶν κειμένων καὶ οἷς ἔκάτερος αὐτῶν ἔπειται μήτε τὰ προσεχῆ εὐθὺς λαμβάνειν 35 ἐπόμενα μήτε τά, οἷς ἔπειται, ἀλλὰ τὰ πρῶτα καὶ καθολικώτερα, ὡφ’ ἀτέτακτα καὶ | τὰ προσεχῆ τοῖς κειμένοις πρῶτα. λέγω δὲ ‘τῶν ἐπομένων’ οὐ 137· τὰ ἴδια καὶ τοὺς ὄρισμούς (ταῦτα γάρ οἰκεῖά τε τῶν κειμένων, καὶ οὐχ οἰόν τε ὄρισμόν τινα η̄ ἴδιον ἔτι εἶναι τὸ καθολικώτερον καὶ πλείστιν ὑπάρχον) ἀλλὰ τὰ γένη καὶ τὰς διαφορὰς καὶ δια οὕτως ἔπειται. οἷον εἰ ἀνθρώπος

4. 5 ταῦτὸν γάρ iterat P, alterum expunxit P² 7 καθόλου ἀποφατικὸν Al. 304,3: κατὰ ἀπόφασιν P 8 δὲ Arist.: δὴ P 18 δυνατὸν... γάρ (29) Phil. f. 71r—71v 19 ταῦτὸν Phil.: om. P τῷ addidi 20 γάρ Phil. f. 71v: om. P 23 η̄... ἐνέργεια(24) librario aberrante iteratum delevi 29 ἐπειδὴ P 32 ἐξ... λαμβάνειν(33) ut e mrg. illatum cancellis circumscripti cf. 99, 32 καὶ prius addidi 33 ἐν Al. 306,24: ἐξ P ἔκατέρῳ Al.: ἔκατέρων P . 38 τινος Al. 306,29

εῖη ὁ κείμενος δρος, μὴ ζῶν πεζὸν εὐθέως λαμβάνειν ἐπόμενον αὐτῷ ἀλλὰ ζῶν (καθολικώτερον γάρ), καὶ ἔτι πρὸ τοῦ ζῶν τὴν οὐσίαν τὴν ἔμψυχην, καὶ ἔτι πρὸ τούτου τὴν οὐσίαν. ὅμοιας δὲ καὶ ἐπὶ τῶν, οἷς ἐπεται, οἵνιν ὁ ἄνθρωπος, τὰ μὲν προσεχῶς οἵς ἐπεται τὸ γραμματικόν, τὸ δὲ καθολικώτερον 5 τὸ ἐπιστημονικόν. ἡ δὲ αἰτία τοῦ οὗτω δεῖν ποιεῖσθαι τὴν ἐπιβλεψιν, διτι εὑπορωτέρα καὶ ἐν πλείσιν ἡμῖν ἡ ἐκλογὴ τῶν πρωτάσεων ἐσται καὶ ἡ ζήτησις τοῦ καθολικώτερου πρώτου λαμβανομένου. ὁ γάρ τὸ καθολικώτερον τῶν ἐπομένων τινὶ λαβὼν ἔχει καὶ τὰ ὑπ’ ἔκείνου περιεγόμενα καὶ προσεχέστερον ἐπόμενα τῷ κειμένῳ καὶ αὐτῷ λαμβάνειν, ὁ δὲ τὰ προσεχῆ λαβὼν μόνα οὐκ 10 ἔχει τὰ καθολικώτερα τῷ ἐν τοῖς φθινόνισιν εἰληφθαι τοῖς προσεχῶς ἐπομένοις κακεῖνα τὰ καθολικώτερα περιέχεσθαι. ὁ μὲν γάρ λαβὼν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶν ἐπεσθαι ἀποκέκλειται τοῦ τὴν οὐσίαν ἔτι λαβεῖν τῷ ἐν τῷ ζῶν ἐν τοῖς ἐπομένοις τῷ ἀνθρώπῳ λαβεῖν ἔτι. πλείσιν δὲ ὅντων τοιούτων 15 εὑπορωτέρα ἡ τοῦ μέσου εὑρεσίς· ῥῶν γάρ ἐν πλείσιν εύρειν, διζητεῖ τις, ἦ ἐν ἐλάττωσι. διὰ ταῦτα οὖν δεῖ, φημί, ἐπιβλέπειν, εἰ ἐνδέχεται καὶ διὰ τῶν καθολικωτέρων συνάγειν τὸ προκείμενον. ὅσῳ γάρ διὰ τῶν καθολικωτέρων συνάγομεν τὸ συμπέρασμα, πλειόνων εὐπροσύμψεων μέσων. τὸ αὐτὸ τῷ καὶ διὰ τῶν μερικωτέρων συνάγειν δύνατόν· εἰ δέ τι διὰ τῶν μερικωτέρων 20 συνάγοιτο, οὐ πάντως καὶ διὰ τῶν καθολικωτέρων συναχθήσεται· οἷον εἰ διὰ τοῦ σώματος μέσου συνάγω, διτι ὁ ἄνθρωπος οὐσίᾳ, πάντως καὶ διὰ τῶν ὑπὸ | τὸ σῶμα συναγαγεῖν δύναμαι, οἷον τοῦ ἐμψύχου, τοῦ ζῶου, τοῦ λογικοῦ. εἰ τι 137^v μέντοι διὰ τοῦ μερικωτέρου συνάγοιτο, οὐ πάντως καὶ διὰ τοῦ καθολικωτέρου τὸ αὐτὸ συναχθήσεται, οἷον τὸν ἄνθρωπον λογικὸν εἰναι διὰ τοῦ φιλοσοφεῖν. 25 ὁ ἄνθρωπος φιλοσοφεῖ, τὸ φιλοσοφοῦν λογικόν, ὁ ἄνθρωπος ἄρχα λογικόν. οὐδέτε δὲ τὸ αὐτὸ συνάγειν δύναμαι διὰ τῶν τοῦ φιλοσοφεῖν καθολικωτέρων, οἷον τῆς ἔξεως ἡ τῆς διαθέσεως ἡ τῆς ποιότητος· οὔτε γάρ τὸ ἔξεως τινος ἡ ποιότητος μετέχον ἥδη καὶ λόγῳ χρῆται, εἰ γε καὶ ὄντος ἐστιν ἔξιν ἔχειν.

Ἐπεὶ δέδεικται ἡμῖν, πῶς οἵνιν τε γίγνεσθαι τοὺς συλλογισμοὺς καθ’ 30 ἔκαστον πρόβλημα, φανερὸν καὶ ἐκ τούτων ἐστίν, διτι πᾶς συλλογισμὸς ἀπλοῦς διὰ τριῶν δρῶν καὶ δύο γίνεται πρωτάσεων καὶ διὰ τῶν τριῶν σχημάτων, ἢ φθάσαντες ἐδείξαμεν ἥδη. εἰ γάρ καλῶς εἰληπται ἡ τῶν ἐπομένων τοῖς δροῖς καὶ οἵς ἐπονται (ἐκλογῇ), ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀλλοτρίων αὐτῶν, καὶ ἐπὶ ἔκαστου (τῶν) προβλημάτων ἐδει τούτων τι ταῦταν εὑρεθῆναι, οἷον ἐπὶ μὲν τοῦ καθόλου 35 καταφατικοῦ τά, οἵς ἐπεται δι κατηγορούμενος, καὶ τὰ τῷ ὑποκειμένῳ ἐπόμενα, καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων, ὡς δέδεικται, ἔχόντων ἡμῶν δύο μὲν δρους τούς, περὶ ὧν ὁ λόγος, τόν τε ὑποκείμενον καὶ τὸν κατηγορούμενον, λαμβανόντων δὲ καὶ ἔτερόν τινα, δις ἥν τῷ μὲν κατηγορούμενῳ ὑποκείμενος τοῦ δὲ ὑποκειμένου κατηγορούμενος, τρεῖς ἀνάγκη μόνους τοὺς δρους γίγνεσθαι. τὸ αὐτὸ

7 πρῶτον Al. 307,10 14 τοιούτων P: τῶν κειμένων Al. 307,18 16 δεῖ . . .

καὶ τοῦ τρίτου (103,10) Phil. 71v—72r 19 μερικωτέρων Phil.: μερικωτάτων P,

24 ante τὸν add. τὸ Phil. 25 ἄρα Phil.: ἔτι P (cf. 93,16) λογικός Phil.

28 ἥδη Phil.: εἰ γε P δονομά ἐστιν ἔξιν Phil.: νόσου ἐστὶν ἔξιν P 33 ἐκλογή . . .
Phil. f. 72r: om. P 34 τῶν Phil.: om. P

καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων προβλημάτων ὁμοίως. οὕτως μὲν οὖν τρεῖς μόνοι οἱ εἰς τὸν συλλογισμὸν παραλαμβανόμενοι δροι. δτὶ δὲ καὶ τρία μόνα τὰ σχῆματα, διὰ τῶν ἐνταῦθα πάλιν δεικνυμένων φανερόν [δτὶ τὸ καθόλου καταφατικὸν διὰ τοῦ πρώτου, τὸ καθόλου ἀποφατικὸν διὰ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου, τὸ 5 μερικὸν καταφατικὸν διὰ τοῦ πρώτου καὶ τρίτου, τὸ μερικὸν ἀποφατικὸν διὰ τῶν τριῶν]. ἔδεικνυτο γάρ τὸ μὲν καθόλου καταφατικὸν διὰ τοῦ πρώτου σχῆματος, τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικὸν διὰ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου, τὸ δὲ μερικὸν καταφατικὸν διὰ τοῦ τρίτου καὶ διὰ τοῦ πρώτου, τὸ δὲ μερικὸν ἀποφατικὸν διὰ τοῦ πρώτου σχῆματος καὶ τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου. 138γ¹⁰

10 ὑπάρχειν μὲν γὰρ πάσῃ δείκνυται τῇ ἡδονῇ τὸ ἀγαθόν, εἰ οἵς ἔπειται τὸ ἀγαθόν, τοῖς ἐπομένοις τῇ ἡδονῇ τὰ αὐτὰ η̄ καὶ εἰς δρος δὲς αὐτῶν γένοιτο· τοῦτον γὰρ μέσον δρον λαβόντες δείκνυμεν τὸ ἀγαθὸν πάσῃ ἡδονῇ ὑπάρχειν διὰ προτάσεων δύο καθόλου καταφατικῶν ἐν πρώτῳ σχῆματι. πάλιν δ' αὖ, ἀν τινὶ ἡδονῇ δεικνύωμεν τὸ ἀγαθὸν ὑπάρχειν, λαμβάνεται τά, οἵς εἶπετο τὸ 15 ἀγαθὸν καὶ ἡδονή· ἐὰν γὰρ ἔνα δρον ταῦτα ποιήσωμεν καὶ θῶμεν μέσον, συνάγεται τὸ ἀγαθὸν τινὶ ἡδονῇ διὰ τοῦ τρίτου σχῆματος. δταν δὲ δεικνύωμεν τὸ ἀγαθὸν μηδεμιᾱͅ ὑπάρχον ἡδονῇ, πάλιν λαμβάνομεν τὰ ἀλλότρια τοῦ ἀγαθοῦ, δς ἐστι κατηγορούμενος δρος ἐν τῷ προβλήματι, καὶ τὰ ἐπόμενα τῇ ἡδονῇ, καὶ δὲς αὐτῶν ποιοῦμεν μέσον δρον. γίνεται η̄ δεξεῖς τούτου ληφθέντος 20 ἐν τῷ πρώτῳ σχῆματι καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ, καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ, ἀν λάβωμεν, ἐπεὶ τὰ ἐπόμενα τῇ ἡδονῇ τὰ αὐτά ἐστι τοῖς ἀλλοτρίοις τοῦ ἀγαθοῦ, δ οὐδενὶ ὑπάρχει τῷ ἀγαθῷ, καὶ τὸ ἀγαθὸν τούτῳ οὐδενὶ ὑπάρχει· ἀντιστρέψει γάρ η̄ καθόλου ἀποφατική· τοῦτο δὲ πάσῃ τῇ ἡδονῇ ὑπάρχει. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σχῆματι, δτὶ τὸ ἀλλότριον τοῦ ἀγαθοῦ, δς ἐστι ταῦτα τῷ ἐπομένῳ τῇ 25 ἡδονῇ, τῷ μὲν ἀγαθῷ οὐδενὶ ὑπάρχει τῇ δὲ ἡδονῇ πάσῃ. ἐπὶ μέρους δὲ ἀποφατικὸν συνάγοντες λαμβάνομεν τὰ ἀλλότρια τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τά, οἵς ἔπειται η̄ ἡδονή, τὰ αὐτά, καὶ ἔνα μέσον δρον ποιήσαντες δὲς αὐτῶν ἐν τρίτῳ σχῆματι διὰ δύο προτάσεων συνάγομεν τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν· τὸ μὲν ἀγαθὸν οὐδενὶ τῷ ἐσαυτοῦ ἀλλοτρίῳ, δ ἀλλότριον ταῦτον ἐστιν τοῖς, οἵς η̄ ἡδονὴ ἔπειται.

30 Φανερὸν οὖν, δτὶ διὰ τριῶν σχημάτων πάντες οἱ συλλογισμοὶ καὶ πάντα τὰ προβλήματα. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἡμῖν εἴρηται ἵκανῶς, ὑπομνῆσαι δεῖ καὶ οὖ εἰπον μὲν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ, ὑπερεθέμεθα δ' αὐτοῦ τὴν αἰτίαν ἐρεῖν τότε, η̄ νῦν δὴ λέγειν καιρὸς ἀν εἴη· τοῦτο δὲ η̄ λέγειν μὴ δεῖν ἐκλέγειν τὰ πᾶσιν | 138γ²

ἐπόμενα, τουτέστιν ἀμφοτέροις τοῖς δροις. αἰτία δὲ τούτου αὐτῇ· οὐδεὶς γίνεται 35 συλλογισμὸς τοῦ ἀμφοτέροις τοῖς ἄκροις ἐπομένου ληφθέντος· εἰ δὲ τοῦτο, ἄκρηστος ἀν εἴη πρὸς συλλογισμὸν εὑρεσιν η̄ τούτων ἐκλογῆς. οὔτε γάρ κατασκευαστικός τε καὶ καταφατικός οὔτε ἀνασκευαστικός τε καὶ ἀποφατικός, καταφατικὸς μέν, δτὶ ἐκ τῶν ἐπομένων ἀμφοτέροις οὐδὲν συνάγεται συλλογιστικῶς

³ δεικνυμένων Phil.: δεικνύμενα P δτὶ . . . τρίτου (6) om. Phil. (cf. 97,6) 4 διὰ prius Phil.: καὶ P τοῦ alterum Phil.: τὸ P 6 τῶν τριῶν scripsi: τοῦ τρίτου P cf. ad 53,38 10 ὑπάρχειν . . . εἰναι (104,5) Al. 310,18—311,24 ει Al. 310,19: εἰτα P 11 η̄ P: εἰεν Al. 17 μηδεμιᾱͅ scripsi: μηδεμιᾶς P 19 post γίνεται add. δὲ Al. 310,27 22 δ.. τῷ ἀγαθῷ scripsi (cf. Al. 310,29): φ.. τὸ ἀγαθόν P 29 ἀλλοτρίῳ scripsi: ἀλλότριον P 36 συλλογισμῶν Al. 311,15

(διὰ τοῦτο γάρ ἐν δευτέρῳ σχῆματι ἀσυλλόγιστοι αἱ ἔκ δύο καταφατικῶν ἑδείχθησαν οὖσαι συζυγίαι), στερητικὸν δὲ καὶ ἀποφατικὸν συλλογισμὸν οὐκ ἐνδέχεται γενέσθαι ἐξ ἀμφοτέρων καταφατικῶν· τὸ γάρ ἐπόμενον ἀμφοτέροις καταφάσκεται ἀμφοτέρων· ἐν δὲ τοῖς ἀποφατικὸν συνάγουσι καὶ δεικνύουσι

5 δεῖ τὴν ἑτέραν πρότασιν ἐξ ἀμφοτέρων ἀποφατικὴν εἶναι. φανερὸν δέ, ὅτι καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι ἐκλογαὶ, παρ' ἀς εἴπομεν, ἀγρηστοι, οἵον εἰ τὰ ἐπόμενα ἀμφοτέροις ταῦτα εἴη, ἣν ἡδη ἀγρηστον οὖσαν εἰρήκαμεν ἐκλογήν, καὶ ἡ τά, οἵς ἔπειται ὁ κατηγορούμενος, καὶ τὰ τοῦ ὑποκειμένου ἀλλότρια λαμβάνουσα· γίνεται γάρ οὕτω τὸ πρῶτον σχῆμα τὴν ἐλάττονα πρότασιν ἀποφατικὴν ἔχον· ἀσυλλό-

10 γιστος δὲ ἡδη αὕτη ἡ συζυγία. πρὸς δὲ ταῦτη καὶ ἡ τὰ ἀμφοτέροις ἀλλότρια λαμβάνουσα· προφανὲς γάρ κανταῦθα τὸ ἀγρηστον· ἀμφω γάρ γίνονται [αἱ] ἀποφάσεις, εἴτε κατὰ τὸ πρῶτον εἴτε κατὰ τὸ δεύτερον ποιήσει τις συλλογισμόν.

Δῆλον δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι οὐ δεῖ ζητεῖν, ποῖα ἐν τοῖς ἀπογεγραμμένοις ἔτερά ἔστιν, ἀλλὰ ποῖα ταῦτα, καὶ τίνα χρείαν παρέχεται τά τε ταῦτα

15 ἐκ τῶν ἐκλελεγμένων ληφθέντα, καθ' ὃν ὑφηγήμεθα τρόπον (λέγω δὲ τῶν ἐπομένων καὶ οἵς ἔπειται καὶ τῶν ἀλλοτρίων), καὶ τίνα χρείαν, εἰ ἀντ' αὐτῶν λαμβάνοιτο τὰ ἐναντία ἀλλήλοις ἡ τὰ ἀντικείμενα· οὐδὲ γάρ συλλογιστικὴ ἡ τῶν τοιούτων ἐκλογή, ὡς αὐτίκα δὴ μᾶλα δείξομεν. πρῶτον μὲν γάρ τῆς τοῦ μέσου ὅρου εὐρέσεως χάριν ἡ ἐπίσκεψις γίνεται τῶν ἐπομένων τε καὶ τῶν 139·

20 λοιπῶν· τὸν δὲ μέσον ὅρον ἔνα καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι δεῖ· οὐ γίνεται δὲ τὰ ἐναντία ἀλλήλοις ἔν. καὶ διὰ τοῦτο, ἐν οἷς συμβαίνει γίνεσθαι τίνα συλλογισμὸν ληφθέντων τινῶν ἐναντίων εἶναι ἀλλήλοις ἐξ τῶν περὶ ἐκατέρου ἐκλελεγμένων, καθ' ὃν πεποιήμεθα τὴν ἐκλογὴν τρόπον, ἡ μὴ ἐνδεχόμενων τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, τουτέστιν ἀντικειμένων, ἢ εἴπομεν ἐν τοῖς ἐπάνω ἔτερα ἡ

25 ἐναντία, ὑποπίπτει καὶ ταῦτα τῇ εἰρημένῃ ὑφ' ἡμῶν ἐκλογῇ, καθ' ἣν ἐδείχνυμεν καὶ ἐλαμβάνομεν ταῦτα τινα τῶν περὶ ἐκατέρου ἐκλελεγμένων· καὶ γάρ ταῦτα οὐ δι' ἄλλο τι εὐρεθῆσται συνάγοντα συλλογιζόμενά τε ἡ διά τίνα τῶν προειρημένων ἡμῖν ἐκλογῶν. ταῦτα δὲ προειθέμην εἰπεῖν ὑπονοοῦντες τίσως τινὰ ἔρειν, διὰ δύναμαι μηδὲν τῶν ἀπογεγραμμένων ταῦτον τι λαβών, ὅπερ ἐν

30 πάσι τοῖς προβλήμασιν ὡς ἀναγκαῖον ἡμεῖς παραδεδώκαμεν, ἀλλὰ λαβὼν τούτων τινὰ ἐναντία ἡ ἀπλῶς ἔτερα ἀλλήλων καὶ μὴ ἐνδεχόμενα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν τὰ ἀποφατικὰ προβλήματα κατασκευάσαι. οἵον ἔστω τι τῶν ἐπομένων τῷ ἀγαθῷ καὶ τῶν τῇ ἡδονῇ ἐπομένων ἐναντίον ἡ μὴ ἐνδεχόμενον τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν· κατασκευάζω ἐκ τούτων τὸ καθόλου ἀποφατικὸν οὕτως· εἰ δὴ

35 τὸ φερέπονον τῷ ἀγαθῷ παντὶ τῷ δὲ ἀφερεπόνῳ οὐδενί (ἐναντία γάρ), καὶ τὸ ἀγαθὸν ἄρα τῷ ἀφερεπόνῳ οὐδενί· τὸ δὲ ἀφερέπονον πάσῃ τῇ ἡδονῇ· καὶ τὸ ἀγαθὸν ἄρα οὐδεμιᾷ ἡδονῇ. ὁ οὖν ταῦτα λέγων ἤγνοτκεν, διὰ τὸ συμπέρασμα γέγονεν ἐν τούτοις διὰ τὰς παρ' ἡμῶν παραδοθείσας μεθόδους,

5 ἐξ ἀμφοτέρων P: ἐξ ἀνάγκης, sed post δεικνύουσι (4) Al. 311,23 φανερὸν... συλλογισμὸν (12) Phil. f. 72v 6 αἱ ἄλλαι Phil.: καλλαι P 11 αἱ δελεῖ (γίνεται ἀπόφασις Phil.)
 13 δῆλον... ποῖα ταῦτα (14) Phil. f. 73r 14 καὶ τίνα... ἐκλογῶν (28) Al. 313,20—33
 27 συλλογιζόμενά τε P: καὶ συλλογιζόμενά τε Al. 313,32 28 ὑπονοοῦντες] cf. 99,38
 29 ἔρειν scripsi: εὐρεῖν P cf. ad. 105,30 διὰ... συμπέρασμα (105,22) Phil. f. 72v—73r
 34 ἀποφατικὸν Phil.: καταφατικὸν P ἐπειδὴ Phil. 35 παντὶ Phil.: πᾶλιν P

οὐδὲ διὰ τὸ ἐναντία ληφθῆναι τό τε ἐπόμενον τῷ ἀγαθῷ καὶ τὸ ἐπόμενον τῇ ἡδονῇ· ταῦτα δὲ ἦν τὸ φερέπονόν τε καὶ ἀφερέπονον. εἰ γάρ ἔχομεν πάντα τὰ ἀλλότρια τοῦ τε ἀγαθοῦ φέρειν καὶ τῆς ἡδονῆς, τὸ δὲ φερέπονον οὐδὲν τῷ ἀφερεπόνῳ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τῇ ἡδονῇ τὸ φερέπονον, ἔχομεν δὲ 5 ἑκκείμενα πάντα τὰ τῆς ἡδονῆς ἀλλότρια, ἔσται ἄρα τὸ φερέπονον ταῦτον τινὶ τῶν ἀλλοτρίων τῆς ἡδονῆς. ὥστε οὐκ ἡδονήθησαν συνιδεῖν οἱ ταῦτα | λέγοντες τὴν ταύτητα τοῦ ἐπομένου τῷ ἀγαθῷ καὶ τοῦ ἀλλοτρίου τῆς 139^v ἡδονῆς· καὶ διὰ τοῦτο ἐνόμισαν ἑτέρᾳ τινὶ μεθόδῳ συνῆχθαι τὸ συμπέρασμα. ἐπεὶ δὲ δέδεικται ἡμῖν, διτι, ἐν οἷς καὶ συνάγεται τὸ καθόλου ἀποφατικὸν 10 ἐναντίων τινῶν ληφθέντων ἀλλήλοις ἡ μὴ ἐνδεχομένων τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, οὐ διὰ τὴν τῶν ἐναντίων συνάγεται λῆψιν ἀλλὰ διὰ τὸ ἐμπίπτειν εἰς τὴν παρ' ἡμῶν παραδεδομένην μέθοδον, τὸ αὐτὸ τοῦτο δειχθῆσται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ. συναχθείη δὲ ἀν καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἐναντίων οὕτως· ἐπεὶ τὸ λυσιτελές παντὶ μὲν τῷ ἀγαθῷ οὐδὲν δὲ τῷ ἀλυσιτελεῖ, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἄρα 15 οὐδὲν τῷ ἀλυσιτελεῖ· τὸ δὲ ἀλυσιτελές τινὶ ἡδονῇ· καὶ τὸ ἀγαθὸν ἄρα οὐ πάσῃ ἡδονῇ. πάλιν οὖν ἀγνοοῦσιν ἐν τούτοις, διτι εἰς τὴν παρ' ἡμῶν παραδεδομένην μέθοδον ἐμπίπτουσιν. οὐδὲν γάρ ἀλλο λέγουσι λαμβάνοντες τὸ λυσιτελές καὶ ἀλυσιτελές μηδὲν τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν ἡ διτι τὸ λυσιτελές; ταῦτον ἔστι τῶν ἀλλοτρίων τινὶ τῆς ἡδονῆς. εἰ γάρ τὸ λυσιτελές οὐδὲν τῶν ἀλυσιτελῶν, 20 τὸ δὲ ἀλυσιτελές μέρος τῆς ἡδονῆς, πάντα δὲ τὰ τῆς ἡδονῆς ἀλλότρια ἐλάβομεν, ἔσται ταῦτον τινὶ τῶν ἀλλοτρίων τῆς ἡδονῆς τὸ ἀλυσιτελές. ὥστε πάλιν διὰ τὴν ἡμετέραν μέθοδον γέγονε τὸ συμπέρασμα. φανερὸν οὖν, διτι, ἂν ἐναντία ἡ ἀντικείμενα ἀλλήλοις λάβωμέν τινα, οὐ διὰ τοῦτο συλλογισμὸς ἔσται τῶν ἄκρων πρὸς ἀλλήλους· οὐδὲν γάρ μέσος τις δρος γίνεται ἐκ τούτων· τὰ 25 γάρ ἐναντία ἡ ἀντικείμενα οὐχ ἐν· ἀλλὰ [καὶ] διὰ τὸ καὶ τότε ταῦτα τινα ἀλλήλοις εὑρίσκεσθαι γίνεται συλλογισμός. καὶ γάρ διτι ἐναντία τινὰ ἀλλήλοις ληφθῆ, ἔσται συλλογισμός, διτι ἔστιν, διτι ἐκάτερον αὐτῶν ἀλλφ τινὶ ταῦτον ἔστι, μεθ' οὐ γινόμενον καὶ ἐνωθὲν αὐτῷ μέσος δρος ἔσται, καθὰ προειρήκαμεν. συμβαίνει οὖν τοῖς νενομικόσιν ἀλλην δόδον τῆς εὐπορίας τῶν προ- 30 τάσεων εὑργένει τὴν διὰ τῶν ἐναντίων ἀγνοεῖν, διτι ἐν αὐτοῖς τούτοις, οἵς λέγουσιν, ἡ ἡμετέρα πάλιν ἀναφαίνεται μέθοδος, ὥστε μὴ διὰ ταύτην καὶ μὴ διὰ τὰ παρὰ τούτων | λεγόμενα συμβαίνειν τὸ συμπέρασμα. οἱ οὖν διὰ ταύτης 140^v τῆς μεθόδου συνάγεσθαι τι νομίσαντες πλείω τῆς ἀναγκαίας βαδίζουσι διά τινος κύκλου ἐπὶ τὴν ἡμετέραν περιαγόμενοι μέθοδον.

35 Ὁμοίως δὲ τούτοις, φημὶ δὴ τοῖς δεικτικοῖς τε καὶ κατηγορικοῖς συλλογισμοῖς, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἔσονται καὶ ⟨οἱ⟩ διὰ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπαγγῆς δεικνύντες τι συλλογισμοί. ή γάρ αὐτὴ μέθοδος χρήσιμης ἔσται ἡμῖν· τὸ γάρ αὐτὸ πρόβλημα κατηγορικῶς τε ἀμα καὶ δὲ ἀδύνατου συλλογισμοῦθα καὶ διὰ τῶν αὐτῶν δρων, τουτέστι τῆς προειρημένης ἐκλογῆς τῶν δρων. καὶ

11 συνάγεται λῆψιν scripsi (λῆψιν συνάγεται Phil. f. 73r): σύλληψιν P 18 τὸ addidi
 22 φανερὸν . . . προειρήκαμεν (28) Al. 316,29—36 23 η P 25 καὶ prius om. Al.
 316,32 26 ὅτε P (a B): ὅταν scripsi Al. 316,33 27 ἀλλφ Al. 316,35: ἀλλων P
 29 συμβαίνει . . . συλλογισασθαι (106,2) Phil. f. 73v 30 εὑργένει Phil.: εἱρηκέναι P
 cf. ad 104,29 36 οἱ addidi

ἀνάπτατιν, διὰ τοῦ ἀδυνάτου ἐδείξαμεν, τοῦτο διὰ τῶν αὐτῶν δρων καὶ κατηγορικῶς ἔδομεν συλλογίσασθαι. καὶ πρῶτον γε, πῶς τὸ καθόλου ἀποφατικὸν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικνύμενον δι' ἣς πεποιήμεθα ἐπιβλέψεως δείκνυται καὶ διὰ τῶν αὐτῶν δρων, δι' ὧν καὶ δεικτικῶς, λέγομεν. ἔστω δὴ 5 δι' ἀδυνάτου δεῖξαι τὴν καθόλου ἀποφατικήν. εἰλήφθω οὖν πάλιν τι τῶν ἐπομένων τῷ ἀγαθῷ, τουτέστι τὸ ὠφέλιμον, καὶ τῶν ἀλλοτρίων τῆς ἡδονῆς, οἷον ὁ πόνος, ταῦτὸν ὑπάρχον. προέρχεται οὖν ἡ δεῖξις οὗτως· ἐπει τὸ ὠφέλιμον ταῦτὸν τῷ πόνῳ, τὸ δὲ ὠφέλιμον παντὶ τῷ ἀγαθῷ, καὶ ὁ πόνος ἄρα παντὶ τῷ ἀγαθῷ [:ἐπ' εὐθείας δεῖξις, εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆ], τῇ δὲ ἡδονῇ 10 οὐδεμιᾶ. τούτων οὖν ὅντων λέγω, διτι τὸ ἀγαθὸν τῇ ἡδονῇ οὐδεμιᾶ ὑπάρχει. εἰ γάρ τοῦτο ψεῦδος, ἀληθὲς τὸ τινί. οὐκοῦν, ἐπει τὸ μὲν ὠφέλιμον παντὶ τῷ ἀγαθῷ, τὸ δὲ ἀγαθὸν τινὶ τῶν ἡδονῶν, συνάγεται, διτι τὸ ὠφέλιμον τινὶ τῶν ἡδονῶν· ὑπέκειτο δὲ καὶ οὐδεμιᾶ, ὥπερ ἀδύνατον· τὸ γάρ ὠφέλιμον ταῦτὸν ἦν τινὶ τῶν ἀλλοτρίων τῆς ἡδονῆς, τουτέστι τῷ πόνῳ. εἰ τοινύν τῇ 15 ὑποθέσει ταύτῃ τῇ λεγούσῃ 'ὑπάρχει τὸ ἀγαθὸν τινὶ τῶν ἡδονῶν' ἀδύνατόν τε ἡχολούθησε τῷ τὸ αὐτὸν τῷ αὐτῷ, τὸ ὠφέλιμον τῇ ἡδονῇ καὶ οὐδεμιᾶ καὶ τινὶ ὑπάρχειν, ψεῦδος ἄρα τὸ τινὶ τῇ ἡδονῇ τὸ ἀγαθὸν ὑπάρχειν, ἀληθὲς δὲ τὸ μηδενί. | δομίως ἔξει καὶ ἐπὶ τῆς μερικῆς καταφατικῆς ταῖς γὰρ αὐταῖς 140· μεθόδοις δεῖξομεν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς καὶ τοῦτο τὸ πρόβλημα διὰ 20 τοῦ λαμβάνειν τινὰ τῶν, οἵς ἀμφότεροι ἔπονται οἱ δροι, λέγω δὴ τὸ κατὰ φύσιν καὶ τὴν ὑγείαν, ταῦτα ἀλλήλοις ὅντα. δείκνυμεν οὖν πάλιν διὰ τοῦ ἀδυνάτου οὕτως· λέγω γάρ, διτι τὸ ἀγαθὸν τινὶ ἡδονῇ ὑπάρχει. πῶς; τὸ ἀγαθὸν πάσῃ τῇ ὑγείᾳ, ἡ ἡδονὴ πάσῃ τῇ ὑγείᾳ, καὶ τὸ ἀγαθὸν τινὶ ἡδονῇ. εἰ γάρ τοῦτο ψεῦδος, ἀληθὲς τὸ οὐδενί. ἐπει οὖν τὸ ἀγαθὸν οὐδεμιᾶ τῇ 25 ἡδονῇ, ἡ δὲ ἡδονὴ πάσῃ τῇ ὑγείᾳ, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἄρα οὐδεμιᾶ ὑγείᾳ· ἀλλ' ὑπέκειτο καὶ πάσῃ, ὥπερ ἀδύνατον· τὸ γάρ κατὰ φύσιν, καὶ οὐ παντὸς ἦν τὸ ἀγαθόν, ταῦτὸν τῇ ὑγείᾳ, ὥστε καὶ τῇ ὑγείᾳ πάσῃ ὑπάρχειν τὸ ἀγαθόν. ψευδῆς ἄρα ἡ ὑπόθεσις ἡ λέγοντα οὐδεμιᾶ ἡδονῇ τὸ ἀγαθόν· οὐκοῦν ἀληθὲς τὸ τινί, ὥπερ ἔδει δεῖξαι. δομίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων προβλημάτων, τοῦ τε 30 καθόλου καταφατικοῦ καὶ τοῦ μερικοῦ ἀποφατικοῦ. ἐδεικνύμεν (οὖν) τὸ καθόλου καταφατικὸν λαμβάνοντες τά, οἵς ἐπεται τὸ ἀγαθόν, καὶ τὰ ἐπόμενα τῇ ἡδονῇ ταῦτα· οἷον τὸ ἀγαθὸν παντὶ ἀλύπῳ, τὸ ἀλυπον πάσῃ ἡδονῇ, καὶ τὸ ἀγαθὸν πάσῃ ἡδονῇ. ἔσται οὖν διὰ τῶν αὐτῶν δρων τὸ αὐτὸν καὶ δι' ἀδυνάτου δεῖξαι λέγω, διτι πάσῃ τῇ ἡδονῇ τὸ ἀγαθὸν ὑπάρχει. εἰ δὲ τοῦτο ψεῦδες, ἀληθὲς 35 τὸ οὐ παντί. ἐπει οὖν τὸ ἀγαθὸν οὐ πάσῃ ἡδονῇ, τὸ δὲ ἀλυπον πάσῃ τῇ ἡδονῇ, συνάγεται ἐν τρίτῳ σχήματι τὸ ἀγαθὸν οὐ παντὶ ἀλύπῳ· ὑπέκειτο δὲ καὶ παντί, ὥπερ ἀδύνατον. κατὰ παντὸς γάρ τοῦ σωματικῶς ἀγαθοῦ τὸ ἀγαθόν· τὸ δὲ σωματικὸν ἀγαθὸν ταῦτὸν ἦν τῷ ἀλύπῳ· ὥστε καὶ τοῦ ἀλυπον κατὰ παντὸς τὸ ἀγαθόν. ἔστι καὶ ἐν δευτέρῳ σχήματι τὸ αὐτὸν συναγαγεῖν. ἐπει

2 καὶ πρῶτον . . . λέγομεν (4) Al. 318,33—319,1 ἀποφατικὸν Al.: καταφατικὸν P
 4 ἔστω...ὑπάρχει (108,24) Phil. f. 73v - 74v 8 ἄρα scripsi (om. Phil.): Εἴτι P cf. 102,25
 9 ἐπ' . . . ἀπαγωγῆ ut ex mrg. illatum cancellis circumscripti cf. 99,32 11 ὠφέλιμον in
 marg. add. P² 17 ὑπάρχειν scripsi: ὑπάρχει P δὲ scripsi: καὶ P 22 ὑπάρχει
 scripsi: ὑπάρχειν P 23 τῇ prius scripsi: μὴ P 30 οὖν Phil.: om. P 32 ταῦτα P

γάρ τὸ ἀγαθὸν οὐ πάσῃ ἡδονῇ, ὡς ή ὑπόθεσις, ἣν δὲ καὶ παντὶ τῷ ἀλόπῳ
τὸ ἀγαθὸν· ταῦτον γάρ τῷ σωματικῷ ἀγαθῷ τὸ ἄλυπον· τῷ δὲ σωματικῷ
ἀγαθῷ παντὶ τὸ ἀγαθόν· ὥστε | συνάγεται τὸ ἄλυπον οὐ πάσῃ ἡδονῇ· ὑπέ- 141·
κειτο δὲ καὶ παντί, διπερ ἀδύνατον· ψευδῆς ἄρα ή ὑπόθεσις, διτὶ τὸ ἀγαθὸν
οὐ πάσῃ τῇ ἡδονῇ, ἀλληλεῖς δὲ τὸ παντί. δυοῖς τὸ μερικὸν ἀποφατικὸν
ἔδεικνυτο ταῦτον ὅντος τοῦ ἀλλοτρίου τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ, φῶς εἶπεται ή ἡδονή,
οἷον τὸ ἀγαθὸν οὐδενὶ παρανόμῳ ἀφροδισίῳ, τὸ παράνομον ἀφροδίσιον τινὶ
ἡδονῇ, τὸ ἀγαθὸν ἄρα οὐ πάσῃ ἡδονῇ. πάλιν οὖν δείξομεν τοῖς αὐτοῖς δροῖς
καὶ διὰ τοῦ ἀδύνατου. λέγω γάρ, διτὶ τὸ ἀγαθὸν οὐ πάσῃ τῇ ἡδονῇ ὑπάρχει.
10 εἰ δὲ τοῦτο ψευδές, ἀλληλεῖς τὸ παντί, ἐπεὶ οὖν πάσῃ ἡδονῇ τὸ ἀγαθόν, ή
δὲ ἡδονὴ παντὶ τῷ παρανόμῳ ἀφροδισίῳ, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἄρα παντὶ παρανόμῳ
ἀφροδισίῳ· ὑπέκειτο δὲ καὶ οὐδενί, διπερ ἀδύνατον. τὸ γάρ ἀγαθὸν οὐδενὶ τῷ
παρανόμῳ ἀφροδισίῳ· ταῦτον δὲ τὸ παράνομον ἀφροδίσιον τιῦ, φῶς εἶπεται ή
ἡδονή· οὐκοῦν οὐδὲ τῶν ἀφροδισίων οὐδενὶ τὸ ἀγαθόν. ψεῦδος οὖν τὸ πάσῃ
15 τῇ ἡδονῇ τὸ ἀγαθὸν ὑπάρχειν· οὐκοῦν ἀλληλεῖς τὸ οὐ παντί. δυνατὸν δὲ καὶ
ἐν δευτέρῳ σχῆματι καὶ ἐν τρίτῳ τὸ ἀδύνατον ἀπαγαγεῖν, ἐν μὲν δευτέρῳ,
ἐπεὶ τὸ ἀγαθὸν πάσῃ ἡδονῇ, τῶν δὲ παρανόμων ἀφροδισίων οὐδενί, καὶ ή
ἡδονὴ ἄρα τῶν παρανόμων ἀφροδισίων οὐδενί· ὑπέκειτο δὲ καὶ παντί· ἐν δὲ
τρίτῳ, ἐπειδὴ τὸ ἀγαθὸν τῇ ἡδονῇ πάσῃ, τὸ δὲ *(ἀφροδίσιον τινὶ ἡδονῇ)*, καὶ τὸ
20 ἀγαθὸν ἄρα τινὶ> ἀφροδισίῳ· ὑπέκειτο δὲ καὶ οὐδενί.

Καὶ καθ' ἔκαστον δὲ πρόβλημα ἀντιστρέφουσιν ἀλλήλαις αἱ δείξεις αὐται·
ὅτι γάρ δι' ἀδύνατου δείκνυται, τοῦτο διὰ τῶν αὐτῶν δρων καὶ δεικτικῶς, καὶ
δι' δεικτικῶς, τοῦτο διὰ τῶν αὐτῶν δρων καὶ δι' ἀδύνατου. ἐπεὶ οὖν ἔξειθ-
μεθα τὴν δι' ἀδύνατου, δεικτέον ἡμῖν τὸ αὐτὸν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ δεικτι-
25 κῶς, οἷον εἰ τὴν καθόλου ἀπόφασιν ἐδείξαμεν δι' ἀδύνατου ὑποθέμενοι τὸ
ἀντικείμενον καὶ τούτῳ εὑρόντες τι ἀδύνατον ἀκολουθοῦν. λέγω δὴ τὸ ὠφέ-
λιμον τινὶ ἡδονῇ ἀκολουθεῖν οὐδεμιᾶς | ὑπάρχον· ἐὰν τὸ ψευδές συμπέρασμα 141·
εἰς τὸ ἀληθές μεταλάβω, λέγω δέ, διτὶ τὸ ὠφέλιμον οὐδεμιᾶς ἡδονῇ, εἴτα
προσθῶμεν τὴν ἑτέραν πρότασιν, ητίς καὶ ἐν τῇ δι' ἀδύνατου ὑπῆρχε, τὴν
30 διτὶ τὸ ὠφέλιμον παντὶ ἀγαθῷ, συνάγεται δεικτικῶς ἐν δευτέρῳ σχῆματι, διτὶ
τὸ ἀγαθὸν οὐδεμιᾶς ἡδονῇ. ἀναληπτέον οὖν τὰ εἰρημένα, ἵνα δείξωμεν ἀν-
τιστρέφουσας ἀλλήλαις τὴν τε ἐπ' εὐθείας καὶ τὴν δι' ἀδύνατου δείξιν. ξῆδη
μὲν οὖν πάλιν πρὸς τὴν δεικτικὴν ἀντιστρέφομεν τὴν δι' ἀδύνατου· εἰ γάρ
δεῖσικται δεικτικῶς διὰ τοῦ δευτέρου σχῆματος, διτὶ τὸ ἀγαθὸν οὐδεμιᾶς ἡδονῇ,
35 ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τούτῳ λαβθωμεν τὸ τινί, δείκνυμεν πάλιν τὸ αὐτὸν καὶ δι'
ἀδύνατου. εἰ γάρ τινὶ ἡδονῇ *(τὸ)* ἀγαθόν, τὸ δὲ ὠφέλιμον παντὶ τῷ ἀγαθῷ,
συνάγεται πάλιν ἐν πρώτῳ σχῆματι τὸ ὠφέλιμον τινί ἡδονῇ· ἀλλ' ὑπέκειτο
οὐδεμιᾶς· ψεῦδος ἄρα τὸ τινὶ τῇ ἡδονῇ τὸ ἀγαθόν· οὐκοῦν οὐδενί. δεῖσικται
οὖν διὰ τούτων, διτὶ ἀντιστρέφουσιν ἀμφότεραι αἱ δείξεις, η τε δεικτικὴ καὶ
40 η διὰ τοῦ ἀδύνατου. καὶ διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου, λέγω δὴ τῶν ἐπομένων καὶ
οἵς ἔπονται καὶ τῶν ἀλλοτρίων, ἀμφότεραι προσέρχονται. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ μόνης

7 οὐδενὶ scripsi: οὐδεμιᾶς P 8 ἄρα scripsi: ἔτι P cf. 106,8 13 τῷ Phil. f. 74r: τὸ P

14 πάσῃ scripsi: παντὶ P 19 τὸ *(ante δὲ)* scripsi: τῷ P ἀφροδίσιον... τινὶ (20) addidi *(τὸ*
δὲ ἡ τινὶ τῶν ἔτι, καὶ τὸ ἄρα τινὶ τῶν ἡ Phil.) 27 post ἔτι add. δὲ Phil. 36 τὸ prius addidi

τῆς καθόλου ἀποφατικῆς τὸν λόγον ἐγυμνάσαμεν τῶν ἀντιστροφῶν, ἵστεον, ὡς τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν προβλημάτων συμβαίνει· ἐν ἄπασι γάρ τοῖς δι' ἀδυνάτου δεικνύουσί τι συλλογισμοῖς δεῖ κοινόν τινα δρον ἔτερον ὅντα παρ' ἀμφοτέρους τοὺς ἄκρους δρους (*λαβεῖν*). κοινὸν δέ φημι οὐχὶ ἀντὶ τοῦ μέσου 5 κοινωνίαν ἔγοντα πρὸς ἔκστερον καὶ δι' αὐτοῦ τοὺς ἄκρους συνδέοντα, ἀλλὰ κοινόν φημι ἐν τε τῇ ἐπ' εὐθείας δεῖξει παραλαμβανόμενον τὸν αὐτὸν καὶ ἐν τῇ δι' ἀδυνάτου. οἱ οὖν ἔξι ἀρχῆς ὑποκείμενοι δροι, λέγω δὴ οἱ τοῦ προβλήματος, τό τε ἀγαθὸν καὶ ἡ ἡδονή, περὶ ᾧ ἡ σκέψις, οἱ αὐτοὶ ἐν ἀμφοτέροις· δεῖ καὶ ἔτερόν τινα παρὰ τούτους ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἀποδείξεσι τὸν 10 αὐτὸν εὑρίσκεσθαι· σαφές ὡς ἐκ τῶν | αὐτῶν δρῶν ἀμφότεραι αἱ ἀποδείξεις ^{142r} περαίνονται. διτὶ δὲ κοινός τις παρὰ τοὺς κειμένους δρους ἐν ἀμφοτέραις λαμβάνεται, δῆλον ἐντεῦθεν· καὶ γάρ ἐν ταῖς προκειμέναις δεῖξεσι, τῇ τε ἐπ' εὐθείας καὶ τῇ δι' ἀδυνάτου, ἔστι κοινὸς δρος τὸ B, τὸ ἀγαθόν. οὐτοις γάρ ἐπὶ μὲν τῇ ἐπ' εὐθείας δεῖξεως ἀληθῶς ἀπεφάσκετο τοῦ E, τῆς ἡδονῆς, καὶ 15 ἐποίει τὴν ἐλάττονα πρότασιν· ἐπὶ δὲ τῇ δι' ἀδυνάτου κατεφάσκετο τοῦ E, τῆς ἡδονῆς, ἐν τῷ συμπεράσματι. πρὸς τοῦτον οὖν τὸν κοινὸν δρον τὸ ψευδὲς γίνεται συμπέρασμα· συνήγετο γάρ ψευδῶς, διτὶ τὸ B τινὶ τῶν E. ταύτης οὖν τῆς ψευδοῦς προτάσεως, ητὶς ἦν τῇ δι' ἀδυνάτου ἀπαγωγῆς συμπέρασμα, μεταλγθεῖσας εἰς τὴν ἀληθῆ, οἷον ἀντὶ τοῦ λέγειν, διτὶ τὸ ὠφέλιμον τινὶ 20 ἡδονῆ, ἵνα λάβω διτὶ οὐδεμιᾶ, διπερ καὶ ἔξι ἀρχῆς ὑπέκειτο, τῇ δὲ ἔτέρας προτάσεως φυλαττομένης, δηλοντί τῇ δι' πρὸς τὸν μείζονα δρον τοῦ μέσου τῆς διτὶ παντὶ τῷ ἀγαθῷ τὸ ὠφέλιμον ὑπάρχει, οὕτως, φρεσίν, ἔσται δεικτικὸς ὁ δι' ἀδυνάτου συλλογισμός· τὸ γάρ ὠφέλιμον παντὶ μὲν τῷ ἀγαθῷ, οὐδεμιᾶ δὲ ἡδονῆ· οὐκοῦν καὶ τὸ ἀγαθὸν οὐδεμιᾶ ἡδονῆ ὑπάρχει. διαφέρει δὲ ὁ δεικτικὸς τοῦ εἰς τὸ ἀδυνάτον, διτὶ ἐν μὲν τῷ δεικτικῷ ἀμφότερι αἱ προτάσεις ὡς ἀληθεῖς λαμβάνονται εἰς τὴν δεῖξιν τοῦ προκειμένου, ἐν δὲ τῷ δι' ἀδυνάτου ψευδῆς ἡ ἔτέρα λαμβάνεται, ἦν ὑποτίθενται οἱ δεικνύαι βιουλόμενοι τὸ ἀντικείμενον ταύτης. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς ἔξι, λέγω δὲ ἐν τῷ μετὰ τοῦτο βιβλίῳ, ἀκριβεστέρον εἰσόμενα. νῦν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων γνώριμόν ἔστιν, διτὶ δεῖ εἰς 25 ταῦτα βλέπειν, τά τε ἐπόμενα δηλοντί τοις δροις τοῖς τοῦ προβλήματος καὶ οἵς ἐπονται αὐτοὶ καὶ εἰς τὰ μὴ ἐνδεχόμενα αὐτοῖς ὑπάρχειν, ἃν τε δεικτικῶς τις βιούληται συνάγειν, ἃν τε δι' ἀδυνάτου· διὰ γάρ τῶν αὐτῶν ἐπιβλέψεων ἀμφοτέροις τοῖς τρόποις ἡ τῶν δεῖξεων εὐπορία.

'Ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις συλλογισμοῖς τοῖς ἔξι ὑποθέσεως, οἷον δοσοι κατὰ μετάληψιν ἡ κατὰ ποιότητα ἡσαν τῶν ὑποθετικῶν, | οὐκ ἐν τοῖς ἔξι ἀρχῆς ὑπο- ^{142v} τε κειμένοις ἀλλ' ἐν τοῖς μεταλαμβανομένοις καὶ ἐπὶ τούτων ἡ ζήτησις ἔσται. ἐν γάρ τῷ ὑποθετικῷ τῷ 'εὶς ἡ ψυχὴ ἀεικίητος, ἀθάνατος, ἀλλὰ μὴν ἀεικίνητος' οὐκέτι τῶν ἐν τῇ πρώτῃ προτάσει τῇ ὑποθετικῇ (*τῇ*) 'εὶς ἡ ψυχὴ ἀεικίνητος, ἀθάνατος ἔστι' τὴν προειρημένην ἐκλογὴν ποιήσομεν ζητοῦντες,

4 λαβεῖν Phil. f. 74v: om. P 5 αὐτοῦ scripsi (έαντοῦ Phil.): αὐτοῦ P 7 εἰ οὖν εἰ Phil. 9 post δεῖ add. δὲ Phil. 10 ὡς Phil.: ὥστε P παρὰ scripsi: περὶ P (οἱ περὶ Phil.) 13 τὸ ἀγαθὸν iu. marg. add. P¹ 25 διτὶ ἐν . . . διαίρεσιν (110,25) Al. 322,21—326,2 27 λαμβάνεται Al. 322,23: λέγεται P 30 ταῦτα P 31 ὑπάρχειν superscr. P²: ὑπάρχουσιν P¹ 37 τῷ (ante εἰ) Al. 324,6: τὸ P 38 τῇ Al. 324,7: om. P

τίνα ἔπειται τῷ ἀεικίνητον εἶναι τὴν ψυχήν, καὶ τίσι τοῦτο ἔπειται, καὶ τίνα οὐχ οἴα τε ὑπάρχειν αὐτῷ· ὅμοίως οὐδὲ τῷ ἀθάνατον εἶναι τὴν ψυχήν· ἀλλὰ ληψύρευθα τοὺς ἐν τῇ μεταλήψει ἡ προσλήψει ὄρους (εἰσὶ δὲ οὗτοι ἡ τε ψυχὴ καὶ τὸ ἀεικίνητον), καὶ ἐπὶ τούτων τὴν προειρημένην ἐκλογὴν ποιησόμεθα.
 5 τοῦτο γάρ ἔστι τὸ ὑφεῖλον δειχθῆναι διὰ συλλογισμοῦ. ἂν γάρ ληψύρη τῷ μὲν αὐτοκινήτῳ καὶ ἐξ αὐτοῦ κινούμενῳ ἔπεισθαι τὸ ἀεικίνητον, τῇ δὲ ψυχῇ τὸ αὐτοκινήτον, εἴη ἀν δεικνύμενον τὸ τὴν ψυχὴν ἀεικίνητον εἶναι. λέγω δὲ κατὰ μετάληψιν μὲν τοὺς κατὰ πρόσληψιν λεγομένους, οἳ εἰσὶ μικτοί, κατὰ ποιότητα δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ ἡττον καὶ ὅμοίου δεικνύντας, ἔπειδὴ 10 ταῦτα, τὸ ὅμοιον καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον, [δεικνύντας, ἔπειδὴ ταῦτα, τὸ ὅμοιον καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἡττον] τῷ ποιῷ παρακολουθεῖ, οἱ καὶ αὐτοὶ γίνονται κατὰ μετάληψιν· καὶ γάρ καὶ ἐπὶ τῶν οὗτως δεικνυμένων ἄλλο μὲν ὑποτίθεται, ἄλλου δὲ ἡ δεῖξις καὶ ὁ συλλογισμὸς γίνεται, δὲ καὶ αὐτὸ μεταλαμβανόμενον λέγω. ὁ γάρ δεικνύς, διτι μή ἔστιν ἐν τῷ πλούτειν τὸ εὑδαιμονεῖν.
 15 διὰ τοῦτο, διτι μηδὲ ἐν τῷ ὑγιαίνειν, ὑποτίθεται μὲν 'εὶ δὲ μᾶλλον ἀν δίξαι αὐταρκεῖς εἶναι πρὸς εὑδαιμονίαν, τοῦτο μή ἔστιν αὐταρκεῖς, οὐδὲ τὸ ἡττον ἐκείνου εἴη ἀν αὐταρκεῖς'. ὑγεία δὲ πλούτου μᾶλλον δικιοῦν εἶναι αὐταρκεῖς πρὸς εὑδαιμονίαν οὐκ ἔστιν αὐταρκεῖς· οὐδὲ ἄρα ὁ πλούτος. τὸ μὲν μή εἶναι τὸν πλούτον αὐτάρκη πρὸς εὑδαιμονίαν, εἴ γε μηδὲ ὑγίεια, ὑπόκειται. δειχθείη
 20 δ' ἀν διὰ | συλλογισμοῦ, διτι μηδὲ ὑγίεια πρὸς εὑδαιμονίαν αὐταρκεῖς, οὕτως· 143^r ὑγιαίνουσί τινες κακίαν ἔχοντες, οὐδὲις κακίαν ἔχων εὑδαιμονεῖ, οὐκ ἄρα οἱ ὑγιαίνοντες εὑδαιμονοῦσιν, οὐκ αὐτάρκη· ἄρα ἡ ὑγίεια πρὸς εὑδαιμονίαν. ἔστι καὶ οὕτως δεῖξαι· ἡ ὑγίεια οὐκ ἔστιν αὐτάρκης πρὸς τὸ ζῆν ἀναμάρτήτως, (ἡ εὑδαιμονία αὐτάρκης ἔστι πρὸς τὸ ζῆν ἀναμάρτήτως), ἡ ὑγίεια (ἄρα) οὐκ ἔστιν 25 αὐτάρκης πρὸς εὑδαιμονίαν. ἡ οὕτως· ἐν τῷ ὑγιαίνειν οὐκ ἔσμεν ἀναμάρτητοι· ἐν δὲ τῷ εὑδαιμονεῖν (ἀναμάρτητοί ἔσμεν· οὐκ ἄρα ἐν τῷ ὑγιαίνειν) τὸ εὑδαιμονεῖν. δεῖ οὖν τὰς προειρημένας ἐκλογὰς ποιεῖσθαι τῆς τε ὑγιείας καὶ τοῦ αὐτάρκους πρὸς εὑδαιμονίαν· ταῦτα γάρ τὰ δεικνύμενα διὰ συλλογισμοῦ. καὶ ἔστιν ἡ δεῖξις γεγονοῦται διὰ τοῦ τὸ ἐπόμενον τῇ εὑδαιμονίᾳ, δὲ στι τὸ ἀναμάρτητον, μή ὑπάρχειν τῇ ὑγείᾳ. καὶ τοιοῦτοι μὲν οἱ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον ὄντες ἀνασκευαστικοί. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ἡττον εἰσὶ μὲν ἔμπαλιν ἔχοντες τούτοις (κατασκευαστικοὶ γάρ εἰσιν), ἔχουσι δὲ οὕτως· εἰ τὸ ἡττον ἀγαθὸν ἔστι, καὶ τὸ μᾶλλον ἀγαθὸν ἀγαθὸν ἀν εἴη· ἀλλὰ μὴν ἡ ὑγίεια ἀρετῆς ἡττον οὖσα ἀγαθὸν ἀγαθὸν ἔστι· καὶ ἡ ἀρετὴ ἄρα. πάλιν γάρ καὶ ἐνταῦθα ὁ συλλογισμὸς τοῦ διτι ἡ ὑγίεια ἀγαθὸν δεικτικῶς, ἐξ ὑποθέσεως (δὲ) τούτου δειχθέντος λαμβάνεται ἡ ἀρετὴ ἀγαθὸν εἶναι. τούτων οὖν δεῖ ποιεῖσθαι τὴν ἐκλογὴν, ἥτις ἔσται λαβθότων ἡμῶν τὸ μὲν ἀγαθὸν ἔπεισθαι τῷ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κατὰ φύσιν τῇ ὑγιείᾳ πάλιν. ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ὅμοίου πρὸς ἄμφω χρήσιμως, καὶ πρὸς ἀνασκευὴν καὶ πρὸς κατασκευὴν· τῶν γάρ ὅμοίως ἔχόντων τι εἰ

11 ποιῷ Al. 324,21: ποιεῖ P 15 τοῦτο P: τοῦ Al. 324,25 17 δικοῦν Al. 324,28: δοκεῖ P 22 ἄρα Al. 324,33: ἔστιν P cf. 107,8 24 ἡ εὑδαιμονία...
 ἀναμάρτητως Al. 324,34,35: om. P ἄρα Al.: om. P 26 ἀναμάρτητοί...
 ὑγιαίνειν Al. 324,37: om. P 35 δὲ Al. 325,7: om. P

θάτερον ἔχοι αὐτό. καὶ θάτερον ἂν ἔχοι, καὶ εἰ μὴ ἔχοι πᾶλιν θάτερον. οὐδὲ
ἄν τὸ ἔτερον ἔχοι καὶ ἔστι τὸ μὲν δεικνύμενον διὰ συλλογισμοῦ καὶ ἐπὶ
τούτων (τὸ) ἔτερον· τὸ δὲ ἔτερον ἐξ ὑποθέσεως τὴν δεῖξιν λαμβάνει καὶ διὰ τὴν
ὑπόθεσιν. ἐκείνου οὖν δεῖ ποιεῖσθαι τὴν ἐκλογήν, οἷον εἰ δύμιώς οὖσα ἡ,
5 εὐγένεια τῷ | πλούτῳ αἱρετὸν ἀγαθόν ἐστι, καὶ ὁ πλούτος ἀγαθόν· ἡ δὲ 143^v
εὐγένεια δύμιώς οὖσα αἱρετὴ τῷ πλούτῳ ἀγαθόν ἐστι. τοῦ γάρ τὴν εὐγέ-
νειαν ἀγαθὸν εἶναι ὁ συλλογισμός, τὰ δὲ ἄλλα ὑπόκειται. ὅτι δὲ ἡ εὐγένεια
ἀγαθόν, δεικνύοιτ' ἄν διὰ τῆς ἐκλογῆς, εἰ ληφθείη τὸ μὲν ἀγαθὸν ἐπεσθαι
τῷ αἱρετῷ (πᾶν γάρ αἱρετὸν ἀγαθόν), τῇ δὲ εὐγένειᾳ τὸ αἱρετόν· ἡ γάρ
10 εὐγένεια αἱρετόν. οὐκοῦν καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων συλλογισμῶν, οὓς κατὰ ποι-
τητα λέγειν ἡμῖν ἔθος, ἐπὶ τῶν κατὰ μετάληψιν ὁ συλλογισμὸς ἀλλ᾽ οὐ τῶν
ὑποκειμένων γίνεται ἀλλὰ τῶν μεταλαμβανομένων. τούτων οὖν χρὴ καὶ τὴν
ἐκλογὴν ποιεῖσθαι. τὸ δὲ 'ἐν τοῖς ὑποκειμένοις' εἰργται ἡμῖν ἀντὶ τοῦ 'περὶ^v
τῶν ὑποκειμένων'. ἐστι γάρ τὸ λεγόμενον 'ὅσοι κατὰ μετάληψιν ἡ κατὰ ποι-
15 τητα περὶ τῶν ὑποκειμένων δεικνύουσιν'. ἐπὶ δὴ τούτων ἐσται ἡ σκέψις οὐκ
ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀλλ᾽ ἐν τοῖς μεταλαμβανομένοις, ἐπεὶ καὶ ὁ συλλογισμὸς
τούτων. ἡ δὲ σκέψις καὶ ἡ ἐκλογὴ καὶ ἐπὶ τούτων ἡ αὐτὴ ἐσται, ὅποιαν
καὶ ὑπεργάψαμεν.

'Επισκέψασθαι δὲ δεῖ καὶ διελεῖν, πιστικῶς οἵ εἰς ὑποθέσεως· πάντες γάρ
20 ὑποπίπτειν δύνανται τῇ ἐκκειμένῃ τῶν ὅρων ἐκλογῇ τε καὶ τῇ δι᾽ αὐτῶν
δεῖσθαι. εἰ δὲ ἐπισκέπτοιτο τις αὐτῶνς καὶ διέλοι, εὑρήσει τοῦτο οὕτως ἔχον.
εἰπὼν γάρ τούς τε κατὰ μετάληψιν καὶ τοὺς κατὰ ποιότητα δεῖν φῆμι ἐπι-
σκέψασθαι καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐξ ὑποθέσεως· ἐξ ὑποθέσεως γάρ καὶ οἱ
διαιρετικοὶ καὶ οἱ ἐξ δύμοις ἀρχῆς. δεῖν οὖν φῆμι τῶν ἐξ ὑποθέσεων προσεχε-
25 στέραν ποιεῖσθαι τὴν διαιρεσιν.

Δυνατὸν δὲ ἔνια τῶν προβλημάτων, λέγω δὲ τὰ καθόλου, καὶ ἄλλως
συλλογίσασθαι, λέγω δὲ ἐξ ὧνπερ καὶ τὰ μερικὰ συνελογισάμεθα, τὸ μὲν
καθόλου καταφατικὸν διὰ τῶν, οἵς ἐπονται ἀμφότεροι οἱ ὅροι (διὰ τούτων γάρ
τὸ μερικὸν καταφατικὸν ἐδείχνυτο), τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικὸν | διὰ τῶν ἀλλο- 144^v
30 τρίων τοῦ κατηγορούμενου καὶ τῶν, οἵς ἐπεται ὁ ὑποκειμενος· διὰ τούτων γάρ
τὸ μερικὸν ἀποφατικὸν ἐδείχνυτο. πῶς οὖν διὰ τούτων συλλογισόμεθα τὰ
καθόλου; οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ᾽ ἐξ ὑποθέσεως· ἐξ ὑποθέσεως δὲ λέγω οὐχ διὰ τι
ὑποθετικῶς ἀλλ᾽ ὅτι καθ' ὑπόθεσιν λαμβανόντων τι ἡμῶν. τί οὖν τοῦτό
ἐστιν; ἐλέγομεν ἐξ ἀρχῆς, διὰ οὐ μόνον τὰ κατ' οὐσίαν ὑπάρχοντα τοῖς
35 πράγμασιν ἐκλέγειν δεῖ ἄλλα καὶ τὰ ἴδια. ἐὰν οὖν ὑποθάμεθα ἐν τοῖς ὑπο-
κειμένοις τῇ ἥδονῇ ἴδιον τι εἴναι. ἐπειδὴ τὸ ἴδιον ἀντιστέψει πρὸς τό, οὐ
ἴδιον ἐστι, οἷον εἰ τὸ Ε τῷ Η παντί, καὶ τὸ Η παντί τῷ Ε· ἐπεὶ οὖν τὸ μὲν
Α παντὶ τῷ Γ, ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν τῷ Η, τὸ δὲ Η παντὶ τῷ Ε, οὐκοῦν καὶ
τὸ Α πάντως τῷ Ε παντί. πάλιν εἰ τὸ Α τῷ Δ οὐδενί, ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν

3 τὸ prius Al. 325, 14: om. P

10 τοιούτων Al. 325, 22: πλούτων P 11 post
ἔθος addidi ὡς omisso ἀλλ' (a) cum B Al. 325, 22. 23 13 τοῖς Al. 325, 25: οἵς P
15 ἐπὶ δὴ Al. 325, 27: ἐπεὶ δὴ P (B pr.) 21 ἐπισκέπτοιτο Al. 325, 35: ἐπισκέπτοι P
26 δυνατὸν . . . ἐπὶ τούτων (111, 17) Phil. f. 75r—75v 37 καὶ τὸ . . . ε, quae post
τῷ ε (vs. 38) habet P, transposui 39 ε Phil.: a P

τῷ Η, τὸ δὲ Η παντὶ τῷ Ε, καὶ τὸ Α οὐδὲν τῷ Ε. τὸ αὐτὸν δηλούντι ποιοῦσι καὶ οἱ ὄρισμοὶ ἀντιστρέφοντες πρὸς τὸ ὄριστόν.

Ἐπεὶ δὲ ὡς ἐπὶ ὑπαρχουσῶν προτάσεων ἐγχυνάσκμεν τὸν λόγον, Ιστέον, ὡς ἂσα εὑρῆται περὶ τῶν ὑπαρχουσῶν, ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν ἐνδε-
5 γηρένων λέγειν ἔχομεν. οὗτως γάρ δεῖ τὰς τε ἐκλογὰς αὐτῶν ποιεῖσθαι καὶ τὰς ἐπιβλέψεις καθ' ἔκστον πρόβλημα ἐπισημειούμενους, τί μὲν ἀναγκαίως ὑπάρχει, τί δὲ ἀδύνατως· τοσοῦτον γάρ μόνον διοίσει τοῦ ἐνδεχομένου τὸ ὑπάρχον τῷ πρότερον εἶναι κατὰ τὴν τάξιν τὸ ὑπάρχον διὰ τὸ μὲν ἐκβεβήκειν τὸ δὲ μέλλειν. οὗτως γάρ τούτων ἐκλεγομένων συνάζομεν ἐκ μὲν τῶν ἀναγκαίων προτάσεων 10 ἀναγκαῖον, ἐκ δὲ τῶν ἐνδεχομένων ἐνδεχόμενον. ἐπεὶ δὲ λέγεται ἐνδεχόμενον καὶ δὲ ὑπάρχει μὲν ἥδη, ἐνδεχομένως δὲ ὑπάρχει καὶ οὐχ ἀναγκαίως, λέγεται δὲ ἐνδεχόμενον καὶ δὲ μήπω μὲν ὑπάρχει, δυνατὸν δὲ καὶ ὑπάρχει, διπερ χυρίως 144^v ἐστὶν ἐνδεχόμενον (ἔκεινο γάρ ὑπάρχον ἦν), εἰς τὰς ἐνδεχομένας προτάσεις | παρα- ληπτέον καὶ τοῦτο τὸ ἐνδεχόμενον, διπερ καὶ χυρίως ἐστὶν ἐνδεχόμενον. ὅμοίως δὲ 15 ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τρόπων, τοῦ σαφῶς, τοῦ καλῶς, τοῦ ὀφελίμως, τοῦ ἐπικινετῶς, καὶ τῶν τοιούτων. ἡ αὐτὴ οὖν μέθοδος τῆς εὐπορίας καὶ ἐπὶ τούτων.

Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων οὐ μόνον ἐνδέχεσθαι τοὺς συλλογισμοὺς πάντας γίνεσθαι κατὰ τὴν εἰρημένην μέθοδον, ἀλλὰ καὶ διὰ δὲ ἄλλης μεθόδου ἀδύνατον. πᾶς μὲν γάρ συλλογισμὸς διὰ τινος τῶν τριῶν σχημάτων γίνεται· 20 αἱ γὰρ λαμβανόμεναι προτάσεις συλλογιστικῶς κατά τι τῶν σχημάτων τούτων λαμβάνονται· τὰ δὲ σχῆματα ταῦτα καὶ τὰς κατ' αὐτὰ συζυγίας οὐχ οἶντεν τε ἐξ ἄλλων συνίστασθαι ἢ ἐκ τῶν ἐπομένων τε αὐτοῖς καὶ τῶν, οἵς ἐπεται αὐτά, καὶ τῶν μὴ ὑπαρχόντων αὐτοῖς. ἐκ τούτων γάρ ὁ μέσος λαμβάνεται· τὸ δὲ 25 καθόλου ἀποφατικὸν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων καὶ μὴ ὑπαρχόντων· τὰ δὲ ἐπὶ μέρους, τό τε καταφατικὸν καὶ τὸ ἀποφατικόν, ἐκ μὲν τῶν, οἵς ἐπεται αὐτά, τὸ καταφατικόν, ἐκ δὲ τῶν, οἵς ἐπεται ταῦτα, καὶ τῶν μὴ ὑπαρχόντων τὸ ἀποφατικόν. οὐχ ἀν δὲ ταῦτα λέγοιμι περὶ δὲ διου ὑποθετικῶν, διτι μηδὲ χυρίως ἥγοῦμαι τοὺς τοιούτους εἶναι συλλογισμοὺς οὐδεμιᾶς ὑπάρξεως ὃντας δεικτικοὺς ἀλλὰ 30 [καὶ] ἀκίνουθίς μόνον· οἷον εἰ ἄνθρωπος, καὶ ζῶν, εἰ ζῶν καὶ οὐσία, εἰ ἄνθρωπος ἄρα, καὶ οὐσία. ἡ μὲν οὖν πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι ὁδός τε καὶ μέθοδος ἡ αὐτὴ ἐν πάσαις ἐπιστήμαις τε καὶ τέχναις ταῖς διὰ συλλογισμοῦ ἀποδεικνυόσαις τι τῶν οἰκείων, εἰ γε ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπιβλέψεων πᾶς συλλογισμός. καὶ φιλοσόφῳ δὴ καὶ ιατρῷ καὶ ῥήτορι καὶ μουσικῷ καὶ παντὶ 35 συλλογιζομένῳ τι ἀναγκαίᾳ ἡ προειρημένη μέθοδος τε καὶ ὁδός· διὰ γάρ ταύτης ἡ τῶν προτάσεων | εὕρεσις, καθ' ἃς ὁ συλλογισμός. πάντας γάρ 152^v τοὺς συλλογιζομένους δεῖ ἐπιβλέπειν εἰς τὰ ἐπομένα τούτοις, περὶ ὧν συλλογίζονται, καὶ τά, οἵς ἐπεται ταῦτα, καὶ εἰς τὰ μὴ ὑπαρχοντα αὐτοῖς καὶ ταῦτα ὡς διτι πλεῖστα ἐκλέγειν καὶ εὐπορεῖν αὐτῶν <καὶ> ἔχειν πρόχειρα. 40 δεῖ γάρ, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, τὰ ὑπάρχοντα καὶ οἵς ὑπάρχει περὶ ἔκστον

7 ἀδύνατως P: ἐνδεχομένως Phil. f. 75v 17 φανερὸν sqq. Al. 330,17 sqq. fort. διτι (Arist.) ἐνδέχεται scribendum 25 τῶν ὑπαρχόντων .. ὑπαρχόντων Al. 330,25: τοῦ ὑπάρχειν .. ὑπάρχειν P 28 post περὶ add. τῶν Al. 330,28 30 καὶ prius om. Al. 330,30 39 πλεῖστα Al. 331,5: πλεῖστον P καὶ alterum Al.: om. P

ἀθίρειν, ἵνα ἐφ' ἔκατέρους τῶν ὅρων ζητῶμεν ἀμφότερα, καὶ τὰ ἐπόμενα
(καὶ οἱ αὐτὸς ἔπειται, καὶ μὴ τοῦ μὲν τὰ ἐπόμενα) μόνον ἐκλέγωμεν τοῦ
δὲ τά, οἱς ἔπειται, καὶ ταῦτα ἐν τοῖς τρισὶν ὅροις, ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς γίνε-
ται, συντιθέντι, ἄλλως μὲν ἀνασκευάζοντα, ἄλλως δὲ κατασκευάζοντα. ὑπέ-
5 γραψά γάρ, πῶς χρὴ καθ' ἔκαστον πρόβλημα τὰς προτάσεις λαμβάνειν· οὔτε
γάρ ὅμοιώς οὔτε ἐκ τῶν αὐτῶν αἰεί. ἀλλ' ἄλλοτε μὲν (ἐκ τῶν, οἱς ἀμφότερα
ἔπειται, ἄλλοτε δὲ τοῦ μέν, οἱς ἔπειται, τοῦ δὲ ἐκ τῶν ἐπομένων αὐτῷ. ἄλλοτε
δὲ τοῦ μέν) τὸ μὴ ὑπάρχον ληπτέον, τοῦ δὲ τῶν ἐπομένων τι, ποτὲ δὲ τοῦ
μὲν τὸ μὴ ὑπάρχον ληπτέον, τοῦ δὲ φύσις αὐτὸν ἔπειται. δῆλον δέ, ὡς καὶ αὐτῇ
10 ἡ διαφορὰ τῶν συλλογισμῶν ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐκλελεγμένων γένοιτο ἄν.
ἐκ μὲν γάρ τῶν ἀληθῶν ληγμάτων ἀληθεῖς οἱ συλλογισμοὶ μόνον· ἀν δὲ καὶ
οὐκεῖα ἡ καὶ πρῶτα τὰ ἐκλελεγμένα, ἀποδεικτικοί. ἀληθεῖς μὲν οὖν καὶ ἀπο-
δεικτικοί οἱ ἐκ γένους, ἐκ διαφορᾶς, ἐξ ἴδιου, ἐξ ὄρισμοῦ, ἐξ ἀντιστροφῆς. ἀν δὲ
ἡ (ἢ) τῶν πρὸς δόξαν, τουτέστι διὰ τῶν ἐνδόξων, διαλεκτικοί. ἡ δὲ τῶν ἐνδόξων
15 προτάσεων ἐκλογὴ δύοις τίς ἔστιν, εἴρηται ήμεν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν
έπι πλέον, ὥσπεροῦν καὶ ἡ τῶν ἀποδεικτικῶν ἐν τοῖς 'Ἔστεροις ἀναλυτικοῖς.

Αἱ δὲ ἀρχαὶ τῶν συλλογισμῶν, τουτέστιν αἱ προτάσεις, καθόλου μὲν καὶ
κοινῶς εἰρήται, πῶς ληπτέον αὐτὰς καὶ τίνα τίσι συγχριτέον τῶν ἐκλελεγμένων,
θεούλομένοις ἡ καθόλου καταρρατικὴν (ἢ καθόλου ἀποφατικὴν) ἡ ἐπὶ μέρους
20 πρότασιν λαβεῖν. οὔτε γάρ εἰς τὰ αὐτὰ αἰεί οὐδὲ ἐν τοῖς αὐτοῖς τὴν ζήτησιν καὶ
τὴν σύγκρισιν πιστόμεθα, ἀλλ' ὃν εἰσηγησάμεθα τρόπον. δεῖ δὲ καθ' ἔκαστον
τῶν ὄντων ἐκλεγειν | προχειρίζομένους, τίνα τε ἐπόμενα αὐτῷ ἡ τίσιν ἔπειται, τίνα 152⁷
δὲ μὴ ἐνδεχόμενα ὑπάρχειν αὐτῷ, οἷον τίνα τῷ ἀγαθῷ ἔπειται, τίσιν τὸ ἀγαθόν,
τίνα οὐχ ἔπειται τῷ ἀγαθῷ, πάλιν τίνα ἐπιστήμῃ ἔπειται, τίσιν ἐπιστήμη, τίνα οὐχ
25 ὑπάρχει τῇ ἐπιστήμῃ, καὶ καθ' ἐκάστην ἐπιστήμην τὰ ἐκάστη αὐτῶν οὐκεῖα· καθ'
ἐκάστην γάρ ἐπιστήμην ἡ ἐν ταῖς πλείσταις τῶν ἐπιστημῶν ἴδια ἔστι τὰ τε ἐπό-
μενα καὶ τά, οἱς ἔπειται, καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα. τὸ δὲ 'ἐν ταῖς πλείσταις' προστε-
θείκαμεν, διτὶ ἔστι τινὰ καὶ κοινὰ ἀξιώματα, οἱς προσχράμεθα πρὸς πάντα τὰ
δεικνύμενα, ὡς τὸ κατὰ παντὸς τὴν ἀπόφασιν ἡ τὴν κατάφασιν καὶ τὸ ἀν ἀπὸ
30 Ἰσων ἵσα ἀφαιρεθῆ, καὶ τὰ καταλειπόμενα ἵσα εἰναι· τοῦτο γάρ καὶ ἐπὶ (μεγεθῶν
καὶ ἐπ' ἀριθμῶν καὶ ἐπὶ χρόνων καὶ ἐπὶ) δυνάμεων ὅμοιώς ἀληθεῖς. ἀλλὰ κοινὰ
μὲν ταῦτα. ίδια δὲ τοῦ μὲν δικαιού τὸ καλὸν ἀρχή, τοῦ δ' ἀθανάτου φέρ'
εἰπεῖν τὸ αὐτοκίνητον. ἄλλου δὲ ἄλλο τι οὐκείον. διό, φαμέν, τὰς προτάσεις
τὰς οὐκείας ἐκάστη ἐπιστήμῃ τοῦ καθ' ἔκαστα ἐπιστήμονός ἔστιν ἐκλέξαι
35 ἐκ λόγων οὐκείων· ἐκ γάρ τῶν οὐκείων ἐκάστῳ γνωρίζεται ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὰ
καταγινόμενων καὶ ἐμπείρων. ἐκ γάρ τούτων αἱ περὶ ἐκάστου ἀποδείξεις· ἐκ
γάρ τῆς τῶν καθέκαστα πείρας ἡ τοῦ καθόλου γνῶσις, δὲ στιν ἀρχή· τὸ μὲν

1 ἔκατέρου Al. 331,7: ἔκατέρους P 2 καὶ οἱ ... ἐπόμενα Al. 331,8: om. P

6 αὐτῶν Al. 331,13: ἄλλων P ἄλλοτε Al. 331,14: ἄλλο τι P ἐκ... τοῦ μὲν (8)

Al. 331,14. 15: om. P 9 ψ Al. 331,17: ως P 13 ἀντιστροφῆς P: αἵτου Al. 331,21

14 ἡ διὰ Al. 331,21: ἡ P 15 προτάσεων εκ πρότασις corr. P² 18 εἰρηται Arist.,

sed εἰρηται Al. 331,27 19 ἡ.. ἀποφατικὴν Al. 331,28: om. P 30 μεγεθῶν... καὶ

ἐπὶ (31) Al. 332,16 31 δυνάμεων Al.: δυναμένων P 32 δ' ἀθανάτου Al. 332,18: δὲ

θανάτου P 33 αὐτοκίνητον εκ αὐτὸν κίνησιν corr. P² ἄλλου δὲ] ἀλλ' οὐδὲ P

35 ἐκ λόγων B (P): ἐκλογῶν a Al. 332,20

οῦν ἐκλέγειν, τίνα οἰκεῖα καὶ τίνα μὴ τῶν ὑποκειμένων δρῶν, τῶν περὶ ἔκαστον ἐμπείρων τε καὶ εἰδημόνων ἴδιον· τὸ δὲ ταῦτα λαβόντα ἐξ αὐτῶν τούς τε συλλογισμοὺς τοὺς οἰκείους καὶ τὰς ἀποδείξεις ποιεῖσθαι τοῦ συλλογιστικοῦ τε καὶ τοῦ ἀποδεικτικοῦ. μηδενὸς γάρ ἐνδέοντος κατὰ τὴν ἴστορίαν 5 ἀλλὰ πάντων ἐκλεγμένων ⟨ὅ> συλλογιστικός τε καὶ ἀποδεικτικός, ὃν μὲν ἐνδέχεται ἀπόδειξιν γενέσθαι, ταῦτα ἀποδείξει, ὃν δὲ μὴ οἶόν τε ἀπόδειξιν γενέσθαι, τοῦτ' αὐτὸ δῆλον ποιήσει, διτὶ μὴ οἶόν τε ἀποδεῖξαι. εἴη δ' ἀν τοιάντα τά τε πρῶτα, οἵς οὐδὲν ἐπεται (τὸ γάρ καθόλου καταφατικὸν ἐπὶ τούτων ἡ καθόλου ἀποφατικὸν οὐδὲν τε συλλογίσασθαι μηδενὸς | ἐπομένου· κατ' 153^τ

10 ἄλλων δὲ αὐτὰ συλλογιζόμεθα, ἄλλ' οὐ τῶν προσεχῶν). ἄλλὰ καὶ οἱ ὄρισμοί· οὐδὲ γάρ τούτων οἵς τε γενέσθαι ἀπόδειξιν, ὡς δείξομεν. ἄλλ' οὐδὲ τῶν ἀτόμων ὡς ὑπαρχόντων τισὶν ἀπόδειξις ἔσται. ἄλλ' οὐδὲ ὃν μὴ οἶν τε λαβεῖν ταῦτα τίνα ἐπόμενα ἡ ἐν τοῖς, οἵς ἐπεται, ἡγουμένων τῶν, οἵς ἐπεται, τούτων δὲ ἐπομένων αὐτοῖς ὄμοιώς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. καθόλου μὲν οὖν 15 καὶ ὄλοσχερέστερον ἐνταῦθα παραδεδώκαμεν τὴν μέθοδον τῆς εὐπορίας τῶν προτάσεων· μερικάντερον δὲ καὶ ἀκριβέστερον ἐν τοῖς Τόποις περὶ τούτων διειλήφαμεν. εἰρηται γάρ ήμιν ἐν ἐκείνῃ τῇ πραγματείᾳ περὶ ἐκλογῆς προτάσεων καὶ ἐν τῷ πρώτῳ καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν εἰς ἔκαστον ήμιν χρησιμευούσων πρόβλημα, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἐν οἷς ἐλέγομεν “τὰ δὲ ὅργανα, δι' ὃν 20 εὐπορήσομεν τῶν συλλογισμῶν, εἰσὶ τέσαρα, ἐν μὲν προτάσεις λαβεῖν”, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ἐν οἷς ἐλέγομεν “περὶ τάξεως δὲ καὶ τοῦ ἐρωτηματίσαι λεκτέον διελόμενον τὰς προτάσεις, δσαι ληπτέαι παρὰ τὰς ἀναγκαίας· ἀναγκαῖαι δ' εἰσί, δι' ὃν ὁ συλλογισμός”.

“Οτι δὲ ἡ διαιρετικὴ μέθοδος, ἡ ἐχρῶντο οἱ πρὸ ήμῶν πρὸς τὴν προτάσεων εὑρεσιν καὶ τὴν τῶν οἰκείων δρῶν τοῦ ζητούμενου λῆψιν διὰ τῆς τῶν γενῶν διαιρέσεως, μικρὸν μέρος ἐστὶ τῆς ὑφ' ήμῶν εἰρημένης τε καὶ παραδεδομένης συλλογιστικῆς μεθόδου, ῥάδιον ἵδειν. μικρὸν μὲν οὖν μόριον τῆς ήμετέρας μεθόδου τὴν διαιρετικὴν εἴπον, διτὶ δὴ καὶ αὐτὴ λαμβάνειν τὰ τῷ ζητούμενῳ ἐπόμενα καὶ διὰ τούτων πειρᾶται τι δεικνύναι. τὰ γάρ γένη λαμβάνουσα τῶν προκειμένων, ἀπερ ἐστὶν ἐπόμενα αὐτοῖς, τούτων ποιεῖται τὴν διαιρεσιν, ζητοῦσα πάλιν καὶ λαμβάνουσα τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως τίνα ἐπεται τὰ τούτοις ἐπόμενα, ὡς δείξουσα, τί τῶν ἐκ τῆς τοῦ γένους διαιρέσεως ἐπεται τῷ ὑποκειμένῳ, οὐ τὸ γένος ἐλήφθη, οὐ μὴν δεικνύουσα, ὡς προϊὼν δ λόγος δεῖξει. καθ' δσον μὲν οὖν τὰ ἐπόμενα τῷ γένει τίθσαι τε καὶ ἐκλέγει καὶ 35 ταῦτα δείκνυσται τούτῳ ἐπόμενα, φ' καὶ τὸ γένος ἐπεται, καὶ δλως καθ' | δσον συλλογίζεται τι, μόριον τι ἀν εἴη τῆς ήμετέρας μεθόδου. οὔτε γάρ ἐτι 153^τ τά, οἵς ἐπεται τὸ ὑποκείμενον, ζητεῖ οὔτε τὰ μὴ ὑπάρχοντα αὐτῷ, ἄλλ' οὐδὲ τὰ ἐπόμενα τῷ κατηγορουμένῳ, οὐδ' δσαι μὴ ὑπάρχει αὐτῷ, ἄλλ' οὐδὲ τά, οἵς ἐπεται ὁ κατηγορούμενός τε καὶ ὁ ὑποκείμενος, δι' ὃν τά τε ἐπὶ μέρους

2 τὸ Al. 332,25: τὸν P 5 δ Al. 332,27: ομ. P 14 καθόλου...διειλήφαμεν (15) Phil. f. 76r
18.19 χρησιμευούσων πρόβλημα scripsi: χρησιμεύντων προβλημάτων P (ομ. Al. 333,2: τόπους τούς...χρησιμεύοντας πρόβλημα Phil. f. 76r) 20 ἐστὶ Arist. et Al. 333,3 22 ληπτέαι Arist. et Al. 333,5: ληπταὶ P 23 συλλογισμὸς γίνεται Arist. et Al. 333,6 28 δὴ ομ. Al. 333,31 31 πάλιν καὶ λαμβάνουσα transposui ante τὰ (32) Al. 333,35 36 οὔτε Al. 334,4: οὗτος P

δείχνυται καὶ τὸ ἀποφατικὸν τὸ καθόλου. ἀλλὰ *(καὶ)* καθ' ὅσον οὐδὲ τὰ ἔποιμενα πάντα ἀλλὰ μόνον τὰ ἐν τῇ οὐσίᾳ· τὸ γάρ γένος καὶ τὰς οἰκείας διαφορὰς ἐπαγγέλλεται δεικνύναι, οὕτε δὲ τῶν οἰκείων τι οὕτε τῶν συμβεβηκότων. καθ' ὅσον δὲ οὐδὲ ταῦτα λαμβάνουσα τὸ προκείμενον αὐτῇ συλλογίζεται, ἀλλοὶ δέ τι, ὡς δειχθήσεται, ἀσθενῆς ἔστι συλλογισμός. δὲ μὲν γάρ πρόκειται δεῖξαι τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχον διὰ τῆς διαιρετικῆς μεθόδου, τοῦτο οὐ δείχνυσιν ἀλλ' αἰτεῖται καὶ προχείρως καὶ χωρὶς δείξεως λαμβάνει· διό ἔστιν ἀσθενῆς, οὐ δεικνύοντα, δὲ βιούλεται. τὴν γάρ δεῖξιν καὶ τὸν συλλογισμὸν ποιεῖται ἀεὶ τινος ἀνωτέρω ὄντος καὶ κοινοτέρου καὶ περιέχοντος τοῦτο, δὲ βιούλεται λαβεῖν.

10 προθέμενος γάρ δεῖξαι τὸν ἄνθρωπον λογικόν, ἀν οὗτο τύχῃ, λαβὼν τὸ γένος αὐτοῦ τὸ ζῶον, τοῦτο διαιρεῖ εἰς τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἀλογὸν καὶ συλλογίζεται μέν, διτὶ ἔστιν ἐν ἄνθρωπος ἡ λογικὸν ἡ ἀλογὸν διὰ τῶν ἄνθρωπος ζῶον ἔστι, πᾶν ζῶον ἡ λογικὸν ἡ ἀλογὸν ἔστιν, δὲ ἄνθρωπος ἄρα ἡ λογικὸν ἡ ἀλογὸν· διὸ δὲ καὶ μόριον ἔστι τῆς ὑφ' ἡμῶν προειρημένης μεθόδου· δὲ

15 προέκειτο αὐτῷ δεῖξαι (*ἥν* δὲ τοῦτο τὸ λογικόν), τοῦτο οὕτε δείχνυσιν οὕτε συλλογίζεται, ἀλλὰ δὲ συλλογισάμενος τὸ κοινὸν καὶ καθόλου, ὑφ' οὐ περιέχεται τὸ λογικόν, συνήγαγεν ἡ λογικὸν ἡ ἀλογὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ λογικὸν αὐτὸν εἶναι καὶ μὴ ἀλογὸν χωρὶς δείξεως αἰτεῖται τε καὶ τίθησιν. εἰ δέ ἔστιν ἀσθενῆς συλλογισμὸς ἡ, διὰ τῆς διαιρέσεως δεῖξις, μικρόν τι ἀν μόριον 20 εἴη τῆς ὑφ' ἡμῶν παραδεδομένης μεθόδου, μόριον μὲν οὖσα αὐτῆς, καθὸ διπλωσοῦν | συνάγει τι καὶ συλλογίζεται, εἰ καὶ μὴ δὲ προτίθεται τε καὶ βιούλε- 154^r ται, μικρὸν δέ, διτὶ ἀσθενῆς *(καὶ)* οὐχ δὲ βιούλεται δείχνυσιν, ἡ *(μικρὸν μέν,*) διύτι περὶ τῶν ἐν τῇ οὐσίᾳ μόνον καὶ κατὰ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχῆματι μόνον καὶ ἐν τούτῳ μοναχῶς, ἀσθενῆς δέ, διτὶ μὴ τὸ προκείμενον οἰόν τε κατ' αὐτὸν 25 συλλογίσασθαι.

Πρῶτον δ' αὐτὸν τοῦτο ἐλεγήθει τοὺς χρωμένους τῇ διαιρετικῇ μεθόδῳ, διτὶ φόντο οὐσίας τε καὶ ὄρισμοῦ ἀπόδειξιν εἶναι καὶ διὰ τοῦτο ἐπειρῶντο · ἀποδεικνύναι τε καὶ συνάγειν τὸν ἐκάστου ὄρισμὸν χρωμένοι τῇ διαιρετικῇ ταύτῃ. διτὶ μὲν οὖν μὴ ἔστιν ὄρισμοῦ ἀπόδειξιν καὶ συλλογισμὸν ποιῆσαι ὡς 30 συμπέρασμα τὸν ὄρισμὸν τῆς ἀπόδειξεως γενέσθαι, καθὰ δὲ διαιρετικὴ ποιεῖν βιούλεται, δεῖξομεν αὐτοῖς ἐν τῷ τῶν Ἰστέρων ἀναλυτικῶν δευτέρῳ. διτὶ *(δὲ)* μηδὲ δὲ διαιρεσις αὐτοῖς τοιοῦτον τι ἐδείχνυεν, ὡς φόντο, νῦν ἐροῦμεν. δύο οὖν ἥγινόσιν οἱ χρωμένοι τῇ διαιρετικῇ, οὕτε γάρ δὲ οἴόν τε *ἥν* συλλογισάσθαι διαιρουμένους (οὐ γάρ τὸν ὄρισμόν, ὡς φόντο τε καὶ ἐφούλοντο), ἔτι τε διτὶ 35 οὗτως ἐνδέχετο τῇ διαιρετικῇ χρωμένους συλλογίσασθαι τι, ὡς εἰρήται· εἰρήκαμεν γάρ, διτὶ αἰτεῖ τῶν ἀνωθέν τινος δὲ συλλογισμὸς διὰ τῆς διαιρέσεως γίνεται, ἀλλ' οὐκ αὐτοῦ τοῦ προκειμένου. καὶ τοῦτο οὖν ἥγινόσιν. ἡ καὶ ἄλλως· δύο *(ἥγινόσιν)* οἱ χρωμένοι τῇ διαιρετικῇ, τὴν τε γάρ παρ' ἡμῶν παραδεδο-

1 καὶ alterum Al. 334,8: om. P 5 8 Al. 334,18: ἡ P 9 ἀνωτέρω P pr. (B): ἀνωτέρου P² corr. (a) 13 ἄρα Al. 334,26: ἔστιν P (cf. 109,22) 16 δὲ om. Al. 334,29
17 post συνήγαγεν add. γάρ Al. 334,30 δὲ om. Al. 18 τε Al. 334,31: γε P 22 καὶ Al.
334,35: om. P μικρὸν μέν Al. 334,36: om. P 23 κατὰ τὸ πρώτον σχῆμα Al. 334,36
29 συλλογισμὸν Al. 335,6: συλλογισμὸν P 31 δὲ Al. 335,9: om. P 35.36 εἰρηκα μὲν P
38 ἥγινόσιν addidi τὴν τε . . . συνελογίζοντο (115,4) Phil. f. 76v

μένην μέθιδον, ἵς κατὰ ἄγνοιαν οὐ τὸ προκείμενον συνελογίζοντο, ἔτι τε δῆπερ ἐνεγάρει συλλογίσασθαι διὰ τῆς διαιρετικῆς μεθόδου. τὶ δὲ ἡν συλλογίσασθαι, τὸ δι τὸ ἀνθρωπὸς ἥ λογικὸς ἥ ἀλογος· αὐτὸι δὲ τοῦτο μὲν ἡγνόουν, ἀεὶ δέ τι τῶν ἀνω συνελογίζοντο· ἐνόμιζον δέ, δτι τὸ λογικὸν εἶναι συνελογίζοντο.

5 Ἐπει δὲ προείπομεν περὶ τῆς διαιρετικῆς τινα, δτι τε μικρὸν μόριν ἔστι τῆς συλλογιστικῆς καὶ ἀσθενῆς συλλογισμός, διότι, δ μὲν βιούεται δεῖξαι, τοῦτο αἴτεται, συλλογίζεται δὲ αἰεὶ τι τῶν ἀνωθεν, καὶ δτι τὴν οὐδίσιαν καὶ τὸν ὄρισμὸν ἑκάστου φύοντο | δεικνύναι τῇ μεθόδῳ ταῦτη, δ οὔτε ἔστι συλλογίζεσθαι, νῦν
 10 ἡδη ἔκαστα τούτων οὗτως ἔχοντα δεῖξομεν διὰ τοῦ παραθέσθαι, πῶς μὲν ποιοῦσιν οἱ ἀποδεικνύοντές τι καὶ συλλογίζομενοι, τι δὲ ἐποίουν ἔκεινοι. ἐν μὲν οὖν ταῖς ἀποδείξεις καὶ τοῖς συλλογισμοῖς, δταν ἀλλιφ ἀλλο ὑπάρχειν δέη δεῖξαι τε καὶ συλλογίσασθαι, δεῖ τὸν μέσον δρον τὸν συνάπτοντα τὰς προτάσεις ἐλάττονα εἶναι τοῦ κατηγορουμένου καὶ ὑποκείμενον τῷ, οὐ βιούλονται ποιῆσαι
 15 συμπέρασμα. αὕτη γάρ ἡ τάξις ἐν πρώτῳ σχήματι, δι' οὐ αἴ τε ἀποδείξεις αἱ κυρίως καὶ τὸ παντὶ καὶ καθόλου [καὶ] ἀλλιφ ἀλλο ὑπάρχειν δείκνυται, δῆπερ κάκεινοι δεικνύναι βιούλονται· ἦν γάρ τὸν ὄρισμὸν ζητοῦσιν, οὐκ ἔστι καθ' ἔκαστον· τὰ γάρ καθ' ἔκαστα οὐδὲ ὄριστά. αἱ μὲν οὖν ἀποδείξεις διὰ τοῦ τοιούτου μέσου, δ πάντως ὑπόκειται τῷ δεικνυμένῳ· τοῦτο γάρ ἔστι τὸ ἐλάττονα εἶναι. διὸ καὶ ἔστιν ἡττον [τὸ] καθόλου τὸ μέσον, εἰ καὶ ίσον ποτὲ τῷ κατηγορουμένῳ λαμβανέται· τὸ γάρ κατηγορούμενον μᾶλλον καθόλου τοῦ ὑποκείμενου αὐτῷ. ἡ δὲ διαίρεσις τούταντὸν μείζον μὲν καὶ καθόλου τὸ μέσον λαμβάνει, τὸ δὲ κατηγορούμενόν τε καὶ δ βιούεται δεῖξαι καὶ συμπεράνασθαι διὰ τοῦ μέσου ὑπάρχον τινί, ἐλάττον, δ ἐδείχθη ήμιν ἀσυλλόγιστον· γίνεται
 20 25 γάρ οὗτως ἡ μείζων πρότασις ἐπὶ μέρους ἐν πρώτῳ σχήματι. διὸ οὐδὲ συνελογίζοντο τὸ προκείμενον. πῶς οὖν τοῦτο ποιοῦσι, δεικτέον. βιούλομενοι γάρ δεῖξαι τὸν ἀνθρωπὸν θνητὸν λαμβάνουσι τὸ ζῶον, δ γένος εἶναι τίθενται τοῦ ἀνθρώπου, καὶ διαιροῦσιν αὐτὸι εἰς τε τὸ θνητὸν καὶ τὸ ἀθάνατον, καὶ τὸ μὲν ζῶον ἐπὶ τοῦ Α τιθέασι, τὸ δὲ θνητὸν ἐπὶ τοῦ Β, τὸ δὲ ἀθάνατον ἐπὶ τοῦ
 30 35 Γ, καὶ τὸν ἀνθρωπὸν, οὐ ζητοῦσι τὸν ὄρισμόν τε καὶ τὸν λόγον, ἐπὶ τοῦ Δ. θέντες δὲ ταῦτα μετὰ ταῦτα ποιοῦνται τοῦ ζῶου τὴν διαιρέσιν τὴν εἰς τὰ προειρημένα πάντα, καὶ λαμβάνουσιν ἀπαν ζῶον ἥ θνητὸν ἥ ἀθάνατον, | δ ίσον ἔστι τῷ 'δ ἀν ἥ Α, πᾶν ἥ Β ἔστιν ἥ Γ'. διελόντες δὲ τὸ γένος, 155^t τὸ ζῶον, τὸν ἀνθρωπὸν μετὰ ταῦτα, δ ἔστιν ὑποκείμενος δρος, τουτέστι τὸ
 40 Δ, λαμβάνουσι καὶ τίθενται ζῶον εἶναι, καὶ τοῦτο χωρὶς δεῖξεώς τινος ποιοῦσιν· αἰεὶ γάρ ἐν τῷ διαιρουμένῳ δρῳ καὶ μέσῳ λαμβανομένῳ χωρὶς δεῖξεώς τινος τιθέασι τὸν δρον, οὐ τὸν ὄρισμὸν ζητοῦντες τῇ διαιρέσει χρῶνται. ἐκ δὴ τούτων συνάγεται τὸ Δ ἥ τὸ Β ἥ τὸ Γ εἶναι, τουτέστι τὸν ἀνθρωπὸν ἥ θνητὸν ἥ ἀθάνατον. καὶ τὸ μὲν δεικνύμενον συλλογιστικῶς τοῦτο. δ δέ γε βιούλονται δεῖξαι, δτι θνητός ἔστιν ὁ ἀνθρωπός, ἐπ' ἐλάττον ἔστι τοῦ μέσου,

2 γάρ Phil. 3 δὲ prius om. Phil. αὐτὸ Phil. 10 ἔχοντα scripsi (ἔκαστον...
 ἔχον Al. 335,27): ἔχοντων P 16 καὶ tertium om. Al. 335,33 18 ἔκαστα (ante τὰ)
 Al. 335,35 20 τὸ prius om. Al. 336,1 30 οὐ P (a B) 34 ὑποκείμενος Al.
 336,16: ὑποκείμενον P 37 οὐ P

τοῦ) ζώου. ὁστ' διὸ μὲν οὐ βιόλονται συλλογίζεσθαι, συλλογίζονται, δὸς προέκειτο αὐτοῖς συλλογίσασθαι, τοῦτο (οὐ) συνελογίσαντο ἀλλ' ἡ τήσαντο λαβόντες τὸν ἄνθρωπον ἐν τούτῳ τῷ μορίῳ τῆς διαιρέσεως τοῦ ζώου εἶναι. καὶ πάλιν ἀνθελήσαιεν τὸν ἄνθρωπον ὑπόποιουν δεῖξαι, συλλογίζονται μὲν ἡ ἄποιν ἡ ὑπόποιουν 5 αὐτὸν εἶναι, αἰτοῦνται δὲ τὸ ὑπόποιον, διηρέκειτο αὐτοῖς δεῖξαι· λαβόντες γὰρ τὸν ἄνθρωπον ζῶον θυητὸν εἶναι καὶ ἐν γένει τούτῳ, δοὺς δὲ αὐτὸν ἔδειξαν ἀλλὰ ἐλαβον· οὐ γὰρ ἔδειξαν ἀλλὰ ἡ τήσαντο τὸ θυητὸν αὐτὸν εἶναι. οὕτως 10 ἔκαστην τῶν διαφορῶν λαμβάνοντες, οὐ δεῖξαντες ἀλλ' αἰτήσαντες, τέλος ὧν προέθυντο δεῖξαι οὐδὲν ἀποδεικνύουσι. καίτοι οὕτως λαμβάνοντες, ἀντίστημα 15 οἴνονται πρὸς τὸ ὄρισασθαι, καὶ ταῦτα αὐτὰ αἰτούμενοι ἀλλ' οὐ διὰ συλλογισμοῦ δεικνύοντες τὸ εἶναι τοῦτο τὸν ἄνθρωπον ἡ δὲ ἀντίστημα τὸ ὄρισμαν 155¹ ὑπὸ αὐτῶν, τὸ ἐκ τῶν οὕτως εἰλημμένων ἥθροισμένον, οὐ δεικνύουσι συλλογιστικῶς οὐδὲ διαγκαῖον οὕτως ἔχειν. οὐ γὰρ εἰ κατά τίνος τὸ ζῶον ἀληθές καὶ τὸ θυητόν, ἡδη καὶ τὸ δλον ὡς ἐν· δεῖται γάρ τίνος τοῦτο διηρέμον, *(πότε)* ἐν συντεθέντα τὰ χωρὶς κατηγορούμενα καὶ πότε οὖ. οὕτε γὰρ ἐπὶ πάντων ἀληθές οὔτε ἐφ' ὧν ἀληθές, ἡδη καὶ ἐν, διπερ ὁ μὴ διαστειλάμενος καὶ τοῦτο, εἰ καὶ ἀληθές | ἔστι, προχείρως λαμβάνει. διτὶ γὰρ τὰ ληφθέντα οὕτως καὶ συντεθέντα τοῦτον τὸν τρόπον ἡ ὡς ἐν κατηγορεῖται ἡ ὡς δρισμός ἔστιν ἀνθρώπου ἡ ἄλλου τινός, διηρέμενται δρισμάσθαι, οὕτε 20 σαφῶς λέγουσιν, οὔθ' ὡς ἀναγκαῖον ὃν ἐκ τῶν κειμένων τοῦτον εἶναι τὸν δρισμὸν τοῦ προκειμένου δεικνύουσι τῷ μήτε ἀναγκαῖον εἶναι τὰ λόιδα ὑπάρχοντά τινι ταῦτα καὶ συντεθέντα ἀληθεύεσθαι κατ' αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ τοῦ σκυτέως τοῦ ἀγαθοῦ ἐδείχθη ἐν τῷ Περὶ ἐρμηνείας, μήτε, εἰ καὶ ὑπάρχει πάντα ἀμα τῷ ὑποκειμένῳ τὰ κατ' λόιδαν ληφθέντα, ἡδη γνώριμον εἶναι, διτὶ δρισμός ἔστι 25 τοῦ ὑποκειμένου ταῦτα τὰ συντεθέντα. οὐδὲν γὰρ ἡ μέθοδος εἰς τὴν τούτων δεῖξιν συντελεῖ. καὶ γὰρ εἰ τὸ πάντα ὑπάρχειν ἀκολουθεῖ τῷ εἶναι ἐκ τῆς τοῦ εἰλημμένου διαιρέσεως ἔκχαστον τῶν προσλαμβανομένων, ἀλλ' διτὶ γε δρισμὸς ταῦτα, οὐ δεικνύουσιν, διπερ ὡς ποιήσοντες ἡλθον ἐπὶ τὸ διαιρεῖν. καὶ γὰρ πᾶσα ἡ ὄνδρος αὐτοῖς ἡ διαιρετικὴ αὕτη γίνεται, οὐδὲ τὰς περὶ ἔκάστου τῶν 30 λαμβανομένων ὑπὸ αὐτῶν ἐνδεχομένας εὐπορίας πρὸς τὸ συλλογιστικῶς δειχθῆναι αὐτὰ λαμβάνουσιν. ἔνεστι μὲν γὰρ τὸν ἄνθρωπον λογικὸν εἶναι συλλογίζεσθαι καὶ ἐξ οἰκείων προτάσεων λαβόντας πάντα ἄνθρωπον διανοητικὸν εἶναι φέρε ἡ βουλευτικὸν ἡ ἀριθμητικόν, ἔκάστου δὲ τούτων τὸν λόγον κατηγορήσαντας. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ συλλογίσασθαι, διτὶ μὴ ἔστιν ἀλογος· ἡν 35 γὰρ αὐτοῖς ἡ διαιρεσίς ἡ τοῦ ζώου εἰς τὸ λογικὸν καὶ ἀλογον. ἀν δὴ διὰ συλλογισμοῦ δειχθῇ δ ἄνθρωπος μὴ ὧν ἀλογος, εὐδάγως δὲν λαμβάνοντο λογικὸς εἶναι, ἐπεὶ [δὲ] δέδεικτο ἡ λογικὸς ἡ ἀλογος ὧν. διτὶ οὖν μὴ ἀλογος·

1 τοῦ alterum Al. 336,23: om. P 2 οὐ Al. 336,25: om. P 4 θελήσωσι Al. 336,27

7 οὕτως... ἀποδεικνύουσι (9) Phil. f. 77^r 13 ἀναγκαῖον .. ἔχειν Al. 337,3: ἀναγκαῖος ..

ἔχειν P οὐ Al.: εἰ P 15 πότε ἐν συντεθέντα Al. 337,5: ἐνός συντεθέντος P

21 λόιδα P 26 τὸ πάντα ... τῷ Al. 337,16: τῷ παντὶ ... τῷ P 29 αὐτοῖς Al.

337,22: αὐτῆς P 30 ἀπορίας P 33 φέρε' εἰπεῖν Al. 337,26 τούτων Al. 337,27:

τοῦτον P τὸ λογικὸν Al. 37 δὲ om. Al. 337,30 ἀλογος, post quem addidi

οὕτως, Al. 337,31: ἀνός P

πᾶς ἄνθρωπος διανοητικός, οὐδὲν διανοητικὸν ἀλογον, οὐδεὶς ἄρα ἄνθρωπος ἀλογος. τούτων μὲν οὖν οὐδὲν προσλαμβάνουσιν ἐν ταῖς δείξεσι, δι' ὃν οἶν τε διὰ συλλογισμῶν τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως τοῦ κοινοῦ τὸ ἔτερον δεῖξαι τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχον, διαιρούμενοι δὲ | τὸ κοινὸν καὶ τὸ γένος αἱεί, δ βούλον- 156^r

5 ταὶ τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως, χωρὶς δεῖξεως προσλαμβάνουσι.

Φανερὸν δὲ καὶ πρὸς τῷ δ συλλογίζονται μὴ δεῖξαι, δ βούλονται, εἰναι ἄλλο δέ τι, διὸ καὶ ἀσθενής ὁ συλλογισμὸς αὐτῶν, διτὶ οὔτε ἀνασκευάσαι οἶν τε χρωμένους ταύτη τῇ μεθόδῳ (πάντα γάρ καταφατικὰ τὰ συναγόμενα κατὰ τὴν μεθόδον ταύτη· τὸ δὲ ἔτερον τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως μὴ ὑπάρχειν τῷ 10 προκειμένῳ προχείρως λαμβάνεται ὡσπερ καὶ τὸ ἔτερον ὑπάρχειν· οὐδετέρου γάρ ἰδίᾳ γίνεται ὁ συλλογισμός). ἀλλ' οὐδὲ περὶ συμβεβηκότος ἡ ἰδίου συλλογίσασθαι οἶν τε τῇ μεθόδῳ ταύτῃ χρωμένους. τῶν γάρ λαμβανομένων κοινῶν τε καὶ γενῶν ἡ διαιρεσίς οὐ κατὰ συμβεβηκότα γίνεται ἀλλὰ κατὰ τὰς διαφορὰς τὰς ἐν τῇ οὐσίᾳ· συμβεβηκὸς δὲ καὶ τὸ ἴδιον· ἔτι τε οὐδὲ οἶν τε 15 εἰς ἴδια τὴν διαιρέσιν τῶν γενῶν γίγνεσθαι. ἔτι οὐδέ, εἰ γένος τόδε τι ἡ οὐ, δείκνυσιν, ἀλλὰ λαβὼν τόδε εἰναι γένος τοῦ προκειμένου ὡς ὃν φανερὸν τὴν διαιρέσιν αὐτοῦ ποιεῖται, ὡς ἥδη προείρηται. δι' ὃν δὲ οἶν τε γένος κατα- σκευάζειν ἡ ἀνασκευάζειν, ἐν τοῖς Τοπικοῖς εἴρηται· ὅμοίως δὲ καὶ δι' ὃν συμβεβηκός ἡ ἴδιον δείκνυται. ἀλλ' οὐδέ, δ ἐκ τοῦ συλλογισθέντος αἰτεῖται 20 τε καὶ τίθησιν (ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἔτερον τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως, δ λαμβάνει μετὰ τοῦ διαιρεθέντος γένους), πότερον γένος ἡ ἴδιον ἡ συμβεβηκός ἔστιν τοῦ προκειμένου, δείκνυσιν· οὐδὲ (γάρ) τὴν ἀρχὴν αὐτὸν ὑπάρχειν τῷ κειμένῳ διὰ συλλογισμοῦ δεῖξας ἔθετο. καὶ συνελόντα εἰπεῖν ἄχρηστος ἡ μεθόδος ἡ διαι- ρετικὴ πρὸς συλλογισμόν· τεττάρων γάρ δυτῶν προβλημάτων, περὶ δρου, περὶ 25 ἴδιου, *(περὶ γένους)*, περὶ συμβεβηκότος, περὶ οὐδενὸς τούτων οὐα τέ ἔστι συλλογίσασθαι ἡ μεθόδος· περὶ γάρ οὐ οἰεται μόνου δείκνυναι, οὐδὲ τοῦτο δείκνυται διὰ συλλογισμοῦ. ἐφ' ὃν μὲν γάρ φανερόν ἔστι τὸ προκείμενον καὶ μὴ δεόμενον δεῖξεως, οἷον διτὶ ὁ ἄνθρωπος λογικός ἔστιν ἀλλ' οὐκ ἀλογον, ἡ δι- 30 δέ τοῦτον ἀλλ' | οὐκ ἄποιν, καὶ δίποιν ἀλλ' οὐ πολύποιν, ἐπὶ τούτων 156^y δόξουσιν εὐλόγως προσλαμβάνειν τὸ ἔτερον τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως τῷ γνώρι- μον εἰναι καὶ μὴ ἀμφισβητούμενον· ἐφ' ὃν δὲ ἀγνοεῖται τὸ προκείμενον, ἐν ὅποτέριψ τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως ἔστι, καὶ δεῖξεως δεῖται, ἄχρηστος ἐπὶ τούτων ἡ μεθόδος αὐτοῖς. ἀπορούμενον γάρ τοῦ πότερον ἀρτιοι οἱ ἀστέρες ἡ περιττοί, ἀν λαβὼν τις τὸν ἀριθμὸν πάντα καὶ πᾶν πλῆθος διέλῃ εἰς τε τὸ περιττὸν 35 καὶ ἀρτιον, προσλαμβάνοι δὲ καὶ τοὺς ἀστέρας πλῆθος εἰναι καὶ ἀριθμὸν, συνάτει, διτὶ ἀρτιοι εἰσιν ἡ περιττοί οἱ ἀστέρες, οὔτε δὲ τὸ περιττὸν αὐτοὺς εἰναι ἡ ἀρτίους ἔτι δυνήσεται προσλαβεῖν τῷ μῆτε γνώριμὸν τι αὐτῶν εἰναι μῆτε δείκνυσθαι. πάλιν εἰ *[τοῦ]* ζητουμένου τοῦ πότερον ἡ διάμετρος τῇ

1 ἄρα Al. 337,32: ἔστιν P (cf. 114,13) 3 συλλογισμοῦ Al. 337,33 10 τὸ τὸ Al.
338,10 13 συμβεβηκότα Al. 338,13: συμβεβηκότος P 20 τῶν Al. 338,20:
τοῦ P 22 γάρ Al. 338,22: om. P αὐτὸν Al.: αὐτοῦ P 25 περὶ γένους Al.
338,25: om. P 33 αὐτοῖς Al. 338,35: αὐτῆς P 35 προσλάβῃ Al. 339,1; at
cf. 123,34 36 συνάτει μὲν Al. 339,7 cf. 118,2 38 τοῦ prius om. Al.
339,5 τοῦ alterum Al.: τὸ P

πλευρῷ σύμμετρος ἡ ἀσύμμετρος λαβών τις μῆκος εἶναι τὴν διάμετρον διέλοι τὸ μῆκος εἰς τε τὸ σύμμετρον καὶ ἀσύμμετρον, συνάξει μὲν καὶ τὸ τὴν διάμετρον ἡ σύμμετρον (ἢ ἀσύμμετρον) εἶναι τῷ λαβεῖν μῆκος αὐτὴν εἶναι, δὲ οὐκ ἡνὶ ζητούμενον, οὐχ ἔξει δὲ δεῖξαι, ἐν ὅποτέρῳ τούτων αὐτὴν θέτεον· δὲ 5 γάρ ἀν προσλάβῃ, δεόμενον δεῖξεις καὶ ζητούμενον ἀπλῶς καὶ χωρὶς δεῖξεις λήψεται, δὲ ποιεῖν ἔξην αὐτῷ καὶ μὴ διαιρέσει χρησαμένῳ. ὥστε καθόλου, ἐν οἷς ζητεῖται καὶ μῆκος ἔστι γνώριμον, ἐν ὅποτέρῳ τὸ ζητούμενον τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως, ἄχρηστος ἡ μέθοδος. δῆλον οὖν, δτι μὴ πρὸς τὰςαν σκέψιν ἀρμόζει ὁ τοιοῦτος τρόπος, λέγω δὲ ὃ διαιρετικός· οὔτε γάρ περὶ συμβεβηγ-
10 κότος ἡ ἰδίου, περὶ ὧν αἱ πλεῖσται ζητήσεις, οὔτε ἀποφατικόν τι ἔνεστι δι’ αὐτῆς δεῖξαι, οὐδὲ δτι γένος (τὸ) λαμβανόμενον. ἀλλ’ οὐδὲ ἐφ’ ὧν δοκεῖ μάλιστα ἀρμόττειν (ταῦτα δέ ἔστιν οἱ δρισμοί), οὐδὲ ἐπὶ τούτων ἔχει τι χρήσιμον. οὔτε γάρ ἐφ’ ὧν ἀδηλον, ἐν ὅποτέρᾳ τὸ προκείμενον τῶν διαφορῶν τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως, ἔχει λαβεῖν, οὔτε ἐφ’ ὧν δηλόν τέ ἔστι καὶ προσ-
15 λαμβάνει θάτερον καὶ τίθησιν, οὐδὲ ἐπὶ τούτων, δτι τὸ ἐκ πάντων (τῶν) 157^r εἰλημμένων συντεθέντων δρισμός ἔστι τοῦ ἀνθρώπου, δύναται δειχθῆναι τῇ μεθόδῳ ταύτῃ. οὔτε γάρ πάντα τὰ κατ’ ἰδίαν ἀληθευόμενα κατά τίνος ἡδη καὶ συντεθέντα ἀληθῆ (οὐδὲ γάρ εἰ σκυτεὺς καὶ ἀγαθός, ἡδη καὶ συντεθέντα σκυτεὺς ἀγαθός, οὐδὲ εἰ καὶ ἀληθῆ, διὰ τοῦτο ἡδη καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν ἀληθές·
20 οὐ γάρ, εἰ λευκὸν καὶ μουσικὸν καὶ βαδίζον ἦν, ἡδη καὶ ἐν ταῦτα, τὸ λευκὸν μουσικὸν βαδίζον, ὡς ἐν τῷ Περὶ ἐρμηνείας ἐδειχθῆ). ἀλλ’ οὐδὲ εἰ ἀληθῆ τε καὶ ἐν, ἡδη καὶ γνώριμον, δτι καὶ δρισμός· οὔτε γάρ τὸ ‘ἀνθρωπὸς λευκός’, ἐπεὶ ὡς ἐν κατηγορεῖται τίνος, ἡδη καὶ δρισμός, οὔτε τὸ ‘ζῶν πεζόν’.
25 Επεὶ δὲ ἔδειξαμεν, δτι καὶ πρὸς ἀπόδειξιν καὶ συλλογισμὸν οὐδὲν χρήσιμος ἡ διαιρετικὴ μέθοδος (καὶ γάρ πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ δτι κατὰ τὴν προειρημένην ὑφ’ ἡμῶν ἐκλογὴν καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἐκλεγμένων καὶ διὰ εἰρήκαμεν τρόπον ταύτην δεῖν ποιεῖν τὴν τε τῶν προτάσεων λῆψιν καὶ τὴν τῶν συλλογισμῶν εὑρετικὴν χρήσιμον ἡμῖν δειχθῆναι τὸ κατ’ ἔκείνην τὴν μέθοδον ἄχρηστον), δὲ φανερὸν ποιήσαντες ὑπομιμήσκομεν καὶ τῶν προειρηγούμενων δεικνύοντες, δτι ἐκ τούτων καὶ οὕτως μόνως γένεσίς τε καὶ εὑρεσίς τῶν συλλογισμῶν.

Περὶ ἀναλύσεως.

Ἐπεὶ δὲ πέρας ἀπειληφεν ἡμῖν τὸ περὶ εὐπορίας τῶν προτάσεων σκέμμα, ἐντεῦθεν ἡδη λοιπὸν μέθοδον ὑπογράψομεν, δὲ ἡ δυνητόμεθα πάντα τὸν προβληθέντα συλλογισμὸν ἀνάγειν εἰς τὸ οἰκεῖον σχῆμα, ἡτις μέθοδος εύρετικοὺς ἡμᾶς ποιήσει καὶ τοῦ τίνες μὲν τῶν ἐρωτωμένων λόγων εἰσὶ συλλογιστικοί, τινὲς δὲ φαίνονται μέν, εἰσὶ δὲ ἀσυλλόγιστοι. εἰ γάρ τις εἰς μηδὲν

2 συνάξει Al. 339,7: ἀνάξει P 3 ἡ ἀσύμμετρον Al. 339,7. 8: οὐ. P 11 τὸ Al. 339,16: οὐ. P 14 τέ Al. 339,19: τέ P 14. 15 προσλαμβάνει Al. 339,20: προσλαμβάνει P (a, qui etiam τιθέναι exhibet) 15 τῶν Al.: οὐ. P 16 συντεθέντων P 19 ἀληθές P: ἐν Al. 339,24 25 καὶ scripsi cf. 76,7: οὐ P (οὐ. Al. 339,32) 26 καὶ (ante δν) P: καθ’ Al. 339,33 33 ἐπεὶ . . . λοιπὸν (34) cf. Phil. f. 78r

τῶν τριῶν ἀνάγεσθαι δύναται σχημάτων τῇ μεθόδῳ ταύτῃ προσχρωμένων ἡμῖν, ἣν παραδίδομεν, ἢ ἀνάγοιτο μὲν εἰς τὶ αὐτῶν, μὴ τῶν συλλογιστικῶν δὲ συζυγῶν τινα, δηλονότι ἀσυλλόγιστος ἀν (εἴη). | ἀπὸ δὲ τῆς μεθόδου τῆς 157^v νῦν παραδεδομένης καὶ Ἀναλυτικὰ ἡμῖν ἐπιγράφεται τὰ βιβλία. οὐ τῶν ἀπλῶν 5 δὲ μόνων ἀλλὰ καὶ τῶν συνθέτων ὑπογράψομεν τὴν ἀνάλυσιν. λεκτέον οὖν ἀν εἴη, πῶς ἀνάζομεν τοὺς συλλογισμοὺς εἰς τὰ προειρημένα σχήματα· λοιπὸν γάρ ἔστι τοῦτο κεφαλαιον τῆς περὶ συλλογισμῶν πραγματείας. εἰ γὰρ τήν τε γένεσιν τῶν συλλογισμῶν εἰδείημεν, ἣν ὑπεγράψαμεν διὰ τῶν τριῶν σχημάτων καὶ τῶν καθ' ἔκαστον αὐτῶν συλλογιστικῶν συζυγῶν, ἔχοιμεν δὲ καὶ τοῦ 10 εὑρίσκειν τε καὶ ποιεῖν αὐτοὺς τοὺς συλλογισμοὺς μέθοδον, ἣν ἐδιδάξαμεν ἡδη διὰ τοῦ δεῖξαι, διτὶ δεῖ ἐκλέγειν ἔκατέρου τῶν ἐν τῷ προβλήματι δρων τὰ τε ἐπόμενα αὐτοῖς καὶ οἵς αὐτοὶ ἔπονται καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα ἔκατέρῳ αὐτῶν, καὶ ἐκ τούτων τίνα κατ' οἰκειότητα τοῦ προβλήματος συντιθέμενα τὸν μέσον δρον ποιεῖ, εἰ δὴ πρὸς ἐκείνοις τοῖς δύο καὶ τοὺς γεγονότας ἡδη συλλογισμοὺς 15 ἀναλύειν δυνάμεθα εἰς τὰ συλλογιστικὰ σχήματα, τέλος ἀν ἡμῖν ἔχοι ἡ προκειμένη πραγματεία. χρήσιμος δὲ ἔσται ἡ γνῶσις τῆς ἀναλύσεως τῶν συλλογισμῶν καὶ πρὸς τὴν τῶν πρότερον εἰρημένων βεβαίωσιν· ταῦτα δ' ἔστιν, διτὶ πᾶς συλλογισμὸς ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασι, καὶ διτὶ δὲ δρων τριῶν καὶ προτάσεων δύο προσεχῶν πᾶς. ἐκ γὰρ τῆς τῶν γεγονότων ἀναλύσεως εἰς αὐτὰ 20 πιστότερα ἐκεῖνα καὶ βεβαίότερα ἡμῖν ἔσται, καὶ διτὶ ἐκ τοῦ εἰς μηδὲν ἄλλο ἀνάγεσθαι δύνασθαι τοὺς γεγονότας συλλογισμοὺς ἢ εἰς ἐκείνων τι καὶ ἐκείνα βεβαιωθήσεται.

'Επει δὲ πᾶς συλλογισμός, ἄν τε ἀπλοῦς ἄν τε σύνθετος ἢ, ἐδείχθη ἐκ προσεχῶν δύο προτάσεων γνόμενος καὶ δρων τριῶν, δεῖ προβληθέντος συλλο- 25 γισμοῦ πρῶτον τὰς δύο προτάσεις λαμβάνειν, αἱ εἰσιν ἐκ τῶν τριῶν δρων. ὅπον γάρ εύρειν τὰ μείζω μόρια τῶν ἐλάττων, μείζω δ' ἔστι τὰ συγχειμενα τῶν ἀπλῶν, ἐξ ὧν σύγκεινται, διπερ αἱ προτάσεις πρὸς τοὺς δρους πεπόνθασιν. ἐκ γὰρ τῶν δρων σύγκεινται αὗται. μετὰ δὲ τὸ λαβεῖν τὰς προσεχεῖς προτάσεις δεῖ ἐπιβλέπειν, | ποία καθόλου καὶ μείζων ἔστι, καὶ ποία 158^r 30 ἐλάττων καὶ μερικωτέρᾳ· καὶ γάρ ἀμφότεραι καθόλου ὥστιν, ἀλλ' ἔστιν αὐτῶν καθ' ἔκαστον σχῆμα ἢ μὲν μείζων ἢ δὲ ἐλάττων, μείζων μέν, ἐν ἢ ὁ μείζων καὶ κατηγορούμενος δρος ἐν τῷ συμπεράσματι, ἐλάττων δέ, ἐν ἢ ὁ ὑποκειμενος. ἐπει δὲ ἐνίστε οἱ συλλογίζεσθαι βουλόμενοι οὐ [τι] τιθέασιν ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις ἀλλὰ τὴν ἐτέραν λείπουσιν, ἡμᾶς δεῖ λαμβάνειν τὴν παρε- 35 μένην, μεθ' ἡς ἡ κειμένη τὸ προκείμενον συμπέρασμα προσεχῶς συνάγει. ἐνίστε γάρ οἱ συλλογίζόμενοι τὴν μὲν καθόλου πρότασιν λαμβάνουσι, τὴν δὲ ὑπ' αὐτὴν ὡς γνώριμον παραλείπουσιν, οἷον εἴ τις συνάγει, διτὶ ἡ ὑγίεια ἀγαθόν. λαβὼν καθόλου πρότασιν τὴν 'πᾶν τὸ οἰκεῖον ἀγαθόν', μηκέτι δὲ τὴν ἐτέραν προσλαβὼν ἀλλὰ παραλιπὼν ὡς γνώριμον· ἔστι δ' αὗτη, διτὶ ἡ ὑγίεια 40 οἰκεῖον. ἡμᾶς οὖν τοὺς βουλομένους ἀνάγειν τὸν συλλογισμὸν καὶ ἀναλῦσαι

2 εἰς τι Al. 340, 10: εἰ τις P

3 εἴη Al. 340, 11: om. P

7 εἴτι Al. 340, 21

ante κεφαλαιον add. τὸ Al. 341, 3

10 αὐτοὶ scripsi Al. 340, 25

20 καὶ alterum delevi

33 τι delevi

εῖς τι τῶν σχημάτων δεῖ προσθεῖναι τὴν παραλειπομένην· τεθείσης γάρ εύρεθήσεται, ἐν φ σχῆματί ἔστιν δ συλλογισμός, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου. προστεθείσης γάρ, ἡς εἶπον, προτάσεως γνώριμον ἐγένετο, διτι πρῶτον ἔσπι τὸ σχῆμα· δι μέσος γάρ δρος ἐν τῷ συλλογισμῷ, τὸ οἰκεῖον, κατηγορούμενος 5 μὲν τῆς ὑγείας ὑποκείμενος δὲ τῷ ἀγαθῷ. μηδ τεθείσης δὲ ταύτης οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀν εἴ το εἰργμένον συλλογισμός. ἡ πάλιν εἰ τις λαβὼν πᾶν τὸ αἱρετὸν ἀγαθὸν εἶναι ἐπιφέροι τὸ 'ἡ ἡδονὴ ἄρα ἀγαθὸν' παραλιπῶν ὡς γνώριμον τὸ τὴν ἡδονὴν αἱρετὸν εἶναι), θιτις ἐλάττων ἔστι πρότασις. διμοίως καὶ λαβὼν τις 'οὐδεὶς τὰ ἀλλότρια κρύφα ὑφαιρούμενος ἀγαθός' ἐπιφέρει 'οὐδεὶς ἄρα 10 κλέπτης ἀγαθός'. ἔσται γάρ παρειακῶς ὡς γνώριμον τὴν ἐλάττονα τὴν 'πᾶς δὲ κλέπτης τὰ ἀλλότρια ὑφαιρεῖται'. καὶ οὕτως μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ ἐλάττων παραλείπεται. ἔστι δ', διτε ἐμπαλιν τὴν μὲν καθόλου παραλείπουσιν ὡς γνώριμον τὴν δὲ ἐλάττονα τιμέασιν, ὡς δ συλλογιζόμενος, διτι οὔτος κολάσεως ἔστιν ἄξιος, διὰ τοῦ 'μοιχὸς γάρ ἔστιν ἡ κλέπτης ἡ ἴερόσυλος'. ἐν πᾶσι γάρ 15 τούτοις ἡ καθόλου παρεᾶται ὡς φανερὰ ἡ λέγουσα, διτι πᾶς μοιχὸς κολάσεως ἄξιος ἡ πᾶς κλέπτης ἡ πᾶς ἴερόσυλος, | ἐφ' οἵς συμπέρασμα τὸ 'οὗτος ἄρα 158⁶ κολάσεως ἄξιος'. ἡ πάλιν εἰ τις λαβὼν τὸ 'οὗτος καλλωπιστής' ἐπιφέρει 'μοιχὸς ἄρα' παραλιπῶν τὸ καθόλου τὸ 'πᾶς καλλωπιστής μοιχός'. χρὴ οὖν τὸν ἀνάγειν καὶ ἀναλύειν πειρώμενον ταύτην τὴν πρότασιν αὐτὸν 20 προτιθέναι, λέγω δὲ τὴν καθόλου. καὶ γάρ δὴ καὶ διὰ τῶν καθόλου αἱ ἐλάττους καὶ καθέκαστα περαίνονται καὶ δείκνυνται καὶ πιστοῦνται τῷ ὑπ' ἔκείνας εἶναι τὰς καθ' ἔκαστα· ἀδύνατον γάρ συμπέρασμα συλλογιστικῶς γενέσθαι ἄνευ τῆς καθόλου. ἐπει δὲ ἐν τοῖς συλλογισμοῖς παραλείπονταί τινες κατασκευαστικαὶ τῶν προσεχῶν προτάσεων προτάσεις, ἀλλαι δὲ πάλιν μάτην 25 προστίθενται, ἡ αἱ μὲν προσεχεῖς παραλείπονται, αἱ δὲ τούτων κατασκευαστικαὶ τίθενται, χρὴ καὶ ταύτας παραφυλάττειν τὰς ἔξωθεν τῶν προσεχῶν εἰλημμένας. καὶ εἰ μὲν εἰεν τοιαῦται ὡς δι' αὐτῶν περαίνεσθαι τε καὶ δείκνυσθαι τὰς δύο, ὡς εἶναι ἔκατέραν τῶν προσεχῶν τοῦ δεικνυμένου προτάσεων ἔκείνων συμπεράσματα, κάκείνας δηλογότι διμοίως ἐκληψόμεθά τε καὶ ἀνάξομεν εἰς τι 30 τῶν σχημάτων. εἰ δὲ μήτε συλλογίζοιντό τι τῶν κειμένων μήτε ἄλλως δεικνύοιεν τι, ὥσπερ δεικνύουσιν αἱ ἐπακτικῶς λαμβανόμεναι εἰς σύστασιν τῆς καθόλου προτάσεως, μήτε δύκου ἡ ἄλλου τινὸς χρειώδους χάριν εἰεν, οἷον κρύψεως ἢ σαφηνείας, ἀφαιρητέον καὶ ἀποκριτέον αὐτὰς ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν συλλογισμῶν ὡς μάτην καὶ κενῶς εἰλημμένας. εἰ δὲ εἰεν ἔκείνων χάριν 35 τινὸς παρακείμεναι, χωριστέαι μὲν καὶ τότε τῶν κυρίων τοῦ συμπεράσματος προτάσεων, παραδεικτέον δέ, οὐ χάριν εἰσὶ κείμεναι. δεῖ γάρ τὸ συμπέρασμα γίνεσθαι, εἰ κατὰ συλλογισμὸν γίνοιτο, "τῷ ταῦτα εἶναι"· τὰ δ' οὔτως τιθέμενα οὐ τοιαῦτα. ἐν γάρ τῷ λόγῳ τῷ 'πᾶν τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον, πᾶν τὸ

6 τις Al. 341,33: τι P 7 ἐπιφέροι . . . εἶναι (8) Al. 341,34—342,1: om. P 9 ἄρα Al. 342,2: ἔστι P cf. 117,1 15 παρεᾶται Al. 342,8; at cf. 121,8 18 ἄρα Al. 342,11: ἔστι P cf. vs. 9 20 προτιθέναι P (a): προστίθεναι Al. 342,13 (B) 22 τὰς καθ' ἔκαστα om. Al. 342,18 23 παραλείπονται Al. 343,8: παραλαμβάνονται P 24 κατασκευαστικαὶ Al. 343,7: κατασκευαὶ P 26 προσεχῶν Al. 343,11 29 συμπεράσματα Al. 343,13: συμπεράσματος P 33 ἀφαιρητέον (sic) P 35 χωριστέαι scripsi (χωριστέον Al. 343,20): χωρισταὶ P

ἀεικίνητον ἀθάνατον· “τὸ δ’ ἄλλο τι κινοῦν καὶ οὐ π’ ἄλλου κινούμενον παῦλαν
ἔχον κινήσεως παῦλαν ἔχει ζωῆς” οὐδὲν πρὸς τὸ συμπέρασμα τὸ ‘πᾶν τὸ
αὐτοκινήτον ἀθάνατον’ συντελεῖ, ἀλλ’ εἰσὶν αἱ πρῶται προτάσεις αὐτοῦ 145^r
συνακτικαί· καθόλου μὲν οὖν δεῖ ἐπισκέπτεσθαι ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν συλλο-
5 γισμῶν ταῖς εἰς τὰ σχῆματα, τί ἐστι περιέργως καὶ ἔξωθεν εἰλημμένον, καὶ
τί τῶν ἀναγκαίων παραλέπεται, καὶ τὸ μὲν ἀναγκαῖον προσθετέον, τὸ δὲ
περιττὸν ἀφαιρετέον, ἥντις δὲ ἔλθωμεν καὶ εὑρωμεν ζητοῦντες, *(τι)* τίνος χάριν
εἴληψται καὶ τί παρεῖται, εἰς τὰς δύο προτάσεις τὰς τοῦ συμπεράσματος
κυρίας. ἀνεύ γὰρ τοῦ ταύτας εὑρεῖν τε καὶ λαβεῖν ἀποκρίναι δὲ καὶ χωρίσαι
10 τὰς περιττὰς οὐχ ἔστιν ἀγαθεῖν εἰς σχῆμα τοὺς οὖτας ἡρωτημένους λόγους.
οἵον δὲ λαβών τις καθόλου πρότασιν τὴν ‘πᾶν τὸ οἰκεῖον ἀγαθόν’ λαβῇ καὶ
τὸ ‘πᾶν καλὸν ἀγαθόν’, λαβῇ δὲ καὶ τὸ ‘πᾶν τὸ συμφέρον ἀγαθόν’ ὄμοίως,
εἰτ’ ἐπενέγκῃ συμπέρασμα τὸ ‘ἥγεια ἄρα ἀγαθόν’. ἐν γὰρ τούτῳ τῷ λόγῳ
αἱ μὲν ‘πᾶν καλὸν ἀγαθόν’ καὶ ‘πᾶν συμφέρον ἀγαθόν’ περιτταί. καὶ δὲ
15 εἰλημμένον τὸ τε ‘πᾶν τὸ κατὰ φύσιν οἰκεῖον’ καὶ ‘πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθόν’
καὶ συμπέρασμα ἐπὶ τούτῳ ‘τὸ ἥγεια ἄρα ἀγαθόν’, τὸ ‘ἡ μὲν ἥγεια οἰκεῖον’
ἔσται πάλιν παρειμένον, αἱ δὲ ‘πᾶν τὸ οἰκεῖον κατὰ φύσιν, πᾶν τὸ κατὰ φύσιν
ἀγαθόν’ δεικνύοντες τὴν εἰλημμένην πρότασιν τὴν ‘πᾶν τὸ οἰκεῖον ἀγαθόν’.
[β’] χρὴ δὲ μὴ ἀπλῶς βλέπειν πρὸς τὸ συμπέρασμα καὶ ἐν τοῖς κειμένοις
20 ἀναγκαίως τι ἐπεται, ἥγεισθαι συλλογισμὸν εἶναι. οὐ γάρ, εἰ ὁ συλλογισμὸς
ἔξι ἀνάγκης δείκνυσι τι, ηδη καὶ ἔνθα δὲ ἔξι ἀνάγκης τι δεικνύμενον τῷ
τοῖς κειμένοις ἐπεσθαι, τοῦτο συλλογισμός ἔστιν. ἐπὶ πλέον γὰρ τὸ ἀναγκαῖον
τοῦ συλλογισμοῦ. διὸ οὐχί, εἰ ἐπεται ἔξι ἀνάγκης ληφθέντι τῷ τὸ Α τῷ Β
ἴσον εἶναι καὶ τὸ Γ τῷ Β τὸ Α καὶ τὸ Α τῷ Γ ίσον εἶναι, ηδη καὶ συλλογι-
25 σμὸς τοῦτο. ἔσται δὲ συλλογιστικῶς τὸ συνιστάμενον, διὸ προσλαβόντες καθόλου
πρότασιν τὴν λέγουσαν “τὰ τῷ αὐτῷ ίσα καὶ ἀλλήλοις ἔστιν ίσα” τὰ εἰλημ-
μένα δύο ὡς προτάσεις εἰς μίαν συστελμώμεν πρότασιν, ή ίσον ταῖς δύο δύνα-
ται· ἔστι δ’ αὕτη ‘τὰ δὲ Α καὶ Γ τῷ αὐτῷ (τῷ γὰρ Β) ίσα· συνάγεται
γὰρ κατὰ συλλογισμὸν οὖτας τὸ Α καὶ τὸ Γ ἀλλήλοις εἶναι ίσα. | διοιον 145^v

30 τούτῳ καὶ τὸ λαβόντας τὸ Α μεῖζον εἶναι τοῦ Β καὶ τὸ Β τοῦ Γ εἰρῆσθαι
συλλογιστικῶς δείκνυσθαι τὸ καὶ τὸ Α *(τοῦ Γ)* μεῖζον εἶναι, ἐπεὶ ἀναγκαίως τοῦτο
ἐπεται ἀλλ’ οὐπω συλλογισμὸς τοῦτο, διὸ μὴ προσληφθῇ καθόλου πρότασις
ἡ λέγουσα ‘πᾶν τὸ τοῦ μεῖζον τίνος μεῖζον καὶ τοῦ ἐλάττονος ἔκεινον μεῖζον
ἔστι’, τὰ δὲ κείμενα δύο πρότασις γένηται μία ή ἐλάττων ἐν τῷ συλλογισμῷ
35 λέγουσα ‘τὸ δὲ Α τοῦ Β μεῖζονος ὄντος τοῦ Γ μεῖζόν ἔστι’. συναχθήσεται γὰρ
οὖτας τὸ καὶ τὸ Α τοῦ Γ μεῖζον εἶναι κατὰ συλλογισμὸν. ἐπεὶ ἀναγκαίως
γε πολλάκις ληφθεῖσι τισιν ἀκολουθεῖ καὶ παρὰ τὴν τῆς ὅλης ἰδιότητα καίτοι
ἀσυλλογιστικῶς κειμένων, ἐφ’ οἷς τὸ ἀναγκαῖον, ὡς ἐπὶ τῶν ὄρισμῶν καὶ τῶν

1 τὸ “τὸ scripsi Al. 343,24 4 συνακτικαὶ Al. 343,26: συνακταὶ P 7 ζητοῦντες, τὶ Al.
343,30: ζητοῦν P 8 παρείσταται Al. 343,31; at cf. 120,15 11 λαβῇ ex λάβε corr. P 16 ἡ
μὲν P(B): μὲν ἡ Al. 344,4 (a) 18 δεικνύοντες δὲ Al. 344,5 19 β’ ut e mrg. illatum cancellis
circumscripti cf. 128,7 ἐν P(B): εἰ Al. 344,9 (a) 21 τῷ Al. 344,12: τὸ P 24 τὸ
καὶ Al. 344,15: τῷ καὶ P 25 συναχθήσεται τοῦ Γ μεῖζόν ἔστι· συναχθήσεται γὰρ
344,17 (a) 30 εἰρῆσθαι P(B): ἥγεισθαι Diels Al. 344,21 31 τοῦ ἡ Al. 344,22: om. P

ἴδιων ἐν δευτέρῳ σχῆματι δύο καταφατικῶν ληφθεισῶν προτάσεων. ὅμοίως τοῖς προειρημένοις καὶ οὗτος ὁ λόγος· δόδε τις τῷδε ἔστιν ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων, οἷον ὁ Α τῷ Β· ἀλλὰ καὶ ὁ Β τῷ Γ ἐκ τῶν αὐτῶν ἔστι γονέων· ὁ Α ἄρα τῷ Γ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων ἔστι. λείπει γὰρ πρὸς τὸ συλλογισμὸν 5 γενέσθαι καθόλου πρότασις ἡ λέγουσα πάντας τοὺς τῷ αὐτῷ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων ὄντας ἀδελφοὺς εἶναι· ἢ προτάσει ἀν προστεθῇ ἡ διηγημένη μία γενομένη ἡ λέγουσα ‘οἱ δὲ Α καὶ Γ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων εἰσὶ τῷ Β’· οὕτως γὰρ συνάγεται τὸ τοὺς Α Γ ἀδελφοὺς εἶναι. ὅτι γὰρ διὰ τὴν καθόλου πρότασιν τὴν προστεθειμένην ὁ συλλογισμός, δῆλον ἐκ τοῦ μή, ἀν μὴ τὸ καθόλου ἀληθὲς 10 ἢ, μηκέτ’ ἀληθὲς εἶναι τὸ ἐπὶ τοῖς οὕτω ληφθεῖσι συμπέρασμα· οὐ γὰρ ἔτι ἀληθὲς γίνεται, ἀν λαβθωμεν ‘ὁ Α τοῦ Β ἀδελφός ἔστιν, ὁ Β τοῦ Γ ἀδελφός ἔστι’, τὸ καὶ τὸν Α τοῦ Γ ἐξ ἀνάγκης ἀδελφὸν εἶναι τῷ μὴ εἶναι τὴν καθόλου πρότασιν ἀληθῆ τὴν ὅτι οἱ τῷ αὐτῷ ἀδελφοὶ καὶ ἀλλήλοις εἰσὶν [οἱ] ἀδελφοί. ὁ γὰρ παῖδα ἔχων καὶ ἀγαγόμενος ἀλληγεναῖς παῖδας καὶ αὐτὴν 15 ἔχουσαν ἀν σχῆματι ταύτης παῖδα, ἔκατέρου μὲν τῶν προϋπαρχόντων αὐτοῖς παιδίων ἀδελφὸς ἔσται τοῦτο, οὐ μὴν διὰ τοῦτο καὶ ἀλλήλων ἀδελφοὶ οἱ προϋπάρχοντες.

Τοιοῦτοι εἰσιν, οὓς λέγουσιν οἱ νεώτεροι ἀμεθόδως περαίνοντας. | οὖς 146^τ
 δτι μὲν (μὴ) λέγουσι συλλογιστικῶς συνάγειν, ὑγιῶς λέγουσι· πολλοὶ γὰρ αὐτῶν 20 εἰσι τοιοῦτοι. ὅτι δὲ ἥγονται ὅμοίους αὐτοὺς εἶναι τοῖς κατηγορικοῖς συλλογισμοῖς, περὶ ὧν ἡ παροῦσα πραγματεία, οὕτως λαμβανομένους, ὡς τιθέασιν αὐτούς, τοῦ παντὸς διαμαρτάνουσιν· εἰ γὰρ ἥσαν τούτοις ὅμοιοι, εἴχον ἀν καὶ τὸ εἶναι συλλογισμοί. νῦν δὲ οἱ μὲν πολλοὶ τῶν τοιούτων λόγων ἐκ πάντων ἐπὶ μέρους εἰσιν· ἡμεῖς δὲ ἐδείξαμεν μηδένα τῶν κατηγορικῶν συλλογισμῶν 25 γινόμενον χωρὶς καθόλου προτάσεως. εἰ γὰρ ἐγίνετο τι κατὰ συλλογισμὸν συμπέρασμα ἐπὶ δύο προτάσεσιν ἐν μέρει, ἔδει ἐπὶ πάσης ὥλης τὸ ὅμοιον γίνεσθαι συμπέρασμα· διὸ καὶ οὗτοι οὐκ ὄντες καθ’ αὐτοὺς συλλογιστικοὶ προστεθεῖστος αὐτοῖς τῆς καθόλου προτάσεως, ὡς εἴρηται, γίνονται συλλογισμοί. ἡ γὰρ αἰτία τοῦ τοὺς λεγομένους ἀμεθόδως περαίνειν ἔχειν ἐξ ἀνάγκης 30 τοῖς κειμένοις ἐπόμενον τὸ δοκοῦν συνάγεσθαι παρὰ τὸ καὶ ἐν τούτοις ἀληθῆ εἶναι τὴν καθόλου πρότασιν ὄντων τοιούτων τῶν λαμβανομένων, ἣν παραλείπουσι· διαιροῦσι δὲ τὴν ἐλάττονα εἰς δύο προτάσεις. τοιοῦτοι γάρ εἰσιν οἱ τοιοῦθεν λέγει Δίων, δτι ἡμέρα ἔστιν· ἀλλὰ καὶ ἀληθεύει Δίων· ἡμέρα ἄρα ἔστι. πάλιν λέγει Δίων, δτι ἡμέρα ἔστιν· ἀλλὰ καὶ ἡμέρα ἔστιν· ἀληθεύει 35 ἄρα Δίων. προσληφθέντι μὲν γὰρ τῷ εἶναι τοῦτο, δέ λέγει τις, ἔπειται τὸ ἀληθεύειν αὐτόν· εἰ δὲ ἀληθεύειν προσληφθείη, ἔπειται τὸ εἶναι τοῦτο, δέ λέγει εἶναι. ἐν ἔκατέρῳ γὰρ τῶν λόγων παρειάθησαν καθόλου προτάσεις ἀληθεῖς οὖσαι, ἐν τῷ μὲν τὸ ‘πᾶν, δέ λέγων τις ἀληθεύει, ἔκεινο ἔστιν· ἀληθεύει δὲ Δίων λέγων, δτι ἡμέρα ἔστιν’, δέ διήρηται εἰς τε τὸ ‘λέγει Δίων, δτι

1 ὅμοιος Al. 344,31

12 τὸ Al. 345,6: τῷ P

345,13: περαίνοντες P (B')

345,15: ὅμοιος P

345,35: λέγειν P

7 οἱ Al. 345,1: ἡ P

14 οἱ om. Al. 345,8

19 μὴ Al. 345,14: om. P

33 ἄρα Al. 345,29:

εἴτι P cf. 120,18

9 μὴ prius om. Al. 345,4

18 περαίνοντας Al.

20 ὅμοιος Al.

39 λέγει Al.

ἡμέρα ἐστί' καὶ τὸ 'ἀλλὰ καὶ ἀληθεύει Δίων', ἐφ' οἷς συμπέρασμα κατὰ συλλογισμὸν τὸ 'ἡμέρα ἄρα ἐστίν, δ λέγει Δίων'. ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἡ.. μὲν παρειμένη πρότασις οὖσα καθόλου ἐστὶν δτι ὁ τὸ δν λέγων, δτι ἐστίν, ἀληθεύει· διήρηται δὲ ἡ 'Δίων δὲ ἡμέρας οὔσης λέγει, δτι ἡμέρα ἐστίν'. αὗτη γάρ διῆρηται εἰς τε τὴν 'λέγει Δίων, δτι ἡμέρα ἐστί' καὶ τὴν 'ἡμέρα ἐστί'. συμπέρασμα γάρ συλλογιστικῶς, οὐκέτι ἀμεθόδως | οὕτω ληφθεῖσῶν τῶν προτάσεων 146^v τὸ 'Δίων ἀληθεύει'. δσον δὴ οἱ οὕτως λαμβανόμενοι τῶν ἔκεινων διαφέρουσι, τοσοῦτον καὶ οἱ κατηγορικοὶ συλλογισμοὶ τῶν λεγομένων ἀμεθόδως περαίνειν.

'Επ' ἐνίων μὲν οὖν λόγων οὐ χαλεπὸν τὸ συνιδεῖν, τί ἐνδεῖ πρὸς τὸ 10 πλήρη συλλογισμὸν γίνεσθαι, καὶ τί περιττὸν εἰληπται, ὡς ἐφ' ὃν προειρήκαμεν λόγων· δῆλον γάρ ἐν τούτοις τὸ παρειμένον. ἀλλὰ καὶ ἐφ' ὃν ἂλλο τι συμπέρασμα ἐπενήνεκται καὶ οὐ τὸ ἐκ τῶν κειμένων συναγόμενον, ὡς ἔχει ἐπὶ τοῦ 'Ἐπικούρου λόγου ἡρωτημένου τοῦ 'θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· τὸ γάρ διαλυθὲν ἀναισθητεῖ, τὸ δ' ἀναισθητοῦν οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς'. 15 ἀλλ' οὐ τοῦτο τὸ συναγόμενον, ἀλλ' δτι τὸ διαλυθὲν οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς ἐν πρώτῳ σχήματι. δόμοις καὶ ἐπὶ τοῦ Παρμενίδου λόγου συνάγοντος, δτι ἐν τὸ δν, (ἐκ τῶν 'τὸ παρὰ τὸ δν οὐχ δν, τὸ) οὐκ δν οὐδὲν'. καὶ γάρ ἐνταῦθα τὸ συναγόμενον φανερόν ἐστι· συνάγεται γάρ ἐκ τῶν κειμένων τὸ παρὰ τὸ δν μηδὲν εἶναι ἐν πρώτῳ σχήματι, ἀλλ' οὐ τὸ 'ἐν ἄρα τὸ δν', ὡς ἐκεῖνος 20 οἴεται δεῖ γάρ καθόλου τὸ συμπέρασμα ἐκ τῶν ἄκρων τῶν εἰλημμένων ἐν ταῖς προτάσεσι ταῖς δύο συγκεισθαι. ἄκροι δέ εἰσιν ἐν ταῖς προτάσεσιν οἱ ἀνὰ ἄπαξ εἰλημμένοι ἐν τῇ θεσι τῶν προτάσεων· δ γάρ ἐν ἀμφοτέραις κείμενος ταῖς προτάσεσι καὶ ἔκατέρῳ τῶν ἄκρων συναπτόμενος δ μέσος ἐστίν. ἐπ' ἐνίων μὲν οὖν, ὡς ἔφην, ρῶν τὸ φωρᾶσαι τὴν κατὰ λόγους ἀμαρτίαν· 25 ἐπ' ἐνίων δὲ οὐ ράδιον συνιδεῖν, ἀλλὰ διοκοῦσι συλλογισμοὶ εἶναι, οὐχ δντες, διὰ τὸ τοῖς κειμένοις ἐπεσθαι τὸ ἐπιφερόμενον ἐξ ἀνάγκης, ὡς ἐφ' ὃν γε ἥδη εἰρήκαμεν, δῆλον ἐστι καὶ ἐφ' οὐ νῦν παραθησόμεθα παραδείγματος, δ ἐστι τοιοῦτον· μὴ οὐσίας ἀναιρουμένης οὐκ ἀναιρεῖται οὐσία· ἐξ ὃν δέ ἐστι τι ἀναιρουμένων καὶ τὸ ἐκ τούτων φθείρεται. ἐκ γάρ τούτων ἀναγκαῖον τὸ οὐσίας 30 μέρος εἶναι οὐσίαν· οὐ μὴν συλλογιστικῶς δέδεικται, ἀλλὰ 'λείπουσί τινες προτάσεις πρὸς τὸ γενέσθαι (συλλογισμὸν. τοιτέστιν οὐχ δ ἔδει ληφθῆναι κείνται, ἀλλ' αἱ μὲν Ισοδυναμοῦσι) ταῖς, ἐξ ὃν δειχθείη ἄν τι συλλογιστικῶς, τὸ δέ τι παρεῖται. ἀν δὴ εἰς ἔκεινας μεταληφθῶσιν αὗται αἱ κείμεναι καὶ προσληφθείη τὸ | λεῖπον, συλλογισμὸς ἐσται. τῇ μὲν γάρ 'οὐσίας μὴ ἀναι- 35 ρουμένης οὐκ ἀναιρεῖται οὐσία' τσον δύναται αὐτῇ ἡ ἀντιστρέφουσα ἡ λέγουσα 'τὸ συναναιροῦν οὐσίαν οὐσία ἐστίν'. οὐ γάρ ἀναιρουμένου ἀναιρεῖται οὐσία, ἔκεινο οὐσία ἐστίν. πάλιν δ' αὐτῇ τῇ λεγούσῃ 'ἐξ ὃν δέ ἐστιν, ἀναιρου-

1 συμπέρασμα Al. 345,36: συμπεράσματος P 2 ἄρα Al. 345,32: ἔτι P cf. 122,33

13 ante ἐπικούρου add. οὐτὸ τοῦ Al. 346,14 (B: ἐπικούρῳ a) 17 ἐξ .. δν, τὸ Al.

346,18: om. P 18 περὶ P 19 ἄρα Al. 346,21: ἐστι P cf. vs. 2 29 φθείρεται
scripsi: φθείρεσθαι P 30 ἀλλ' ἐλλείπουσι Al. 346,33 et Arist. 31 συλλογισμὸν..

Ισοδυναμοῦσι (32) Al. 346,33. 34: om. P 33 παρείσται Al. 346,35; at cf. 121,8

34 προσληφθείη] sic etiam a B Al. 347,1 τῇ Al. 347,2: τῇ P 37 ante

πάλιν εργαστικοὶ οὐ γάρ P

μένων καὶ τὸ ἔκ τούτων φθείρεται¹ προσληπτέον, ὡς εἶπον, τὸ ἔκ δὲ τῶν μερῶν τὸ ὄλον². ἔσται γάρ ἀληθὲς τὸ τῶν μερῶν ἀναιρουμένων τὸ ὄλον φθείρεσθαι, φὶ ἔπειται καὶ τῶν τῆς οὐσίας μερῶν ἀναιρουμένων καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν φθείρεσθαι, φὶ τὸν τὸ τὰ μέρη τῆς οὐσίας τὴν οὐσίαν ἀναιροῦντα οὐσίας 5 εἰναι, δι μεταληφθὲν ἐξ ἔκεινων κεῖται. γίνονται οὖν προτάσεις ‘τὰ μέρη τῆς οὐσίας ἀναιρεῖ οὐσίαν, τὰ συναναιροῦντα οὐσίαν οὐσία ἐστίν’. ἐκ τούτων συνάγεται συμπέρασμα τὸ ‘τὰ μέρη τῆς οὐσίας οὐσία’ ἐν πρώτῳ σχήματι. ἀλλα τε οὖν ἀντ’ ἀλλων προτάσεις ἐλήφθησαν ἐν τῷ λόγῳ καὶ παρεισθήσαν ἔτεραι.

10 Ἐπι καὶ τοῦτο (τὸ) παράδειγμα αἰτιῶμαι ὡς ἔχον μὲν ἐξ ἀνάγκης τοῖς κειμένοις ἐπόμενον, τῷ γε ἀνθρώπου ὄντος ζῶντος εἶναι καὶ ζώου ὄντος οὐσίαν εἶναι, τὸ ἀνθρώπου ὄντος οὐσίαν εἶναι, οὐ μὴν συλλογιστικῶς. οὐ γάρ ἔχουσιν αἱ προτάσεις, ὡς εἴρηται δεῖν ἔχειν, εἰ μέλλοι συλλογισμὸς ἔσεσθαι. 15 ἔστι δὲ τοῦτο τὸ δεῖν ἡ ἀμφοτέρας εἶναι τὰς προτάσεις καθόλου ἡ πάντως γε τὴν ἔτεραν. ἐνταῦθα δὲ οὐδεμίᾳ εἰληπταὶ καθόλου. τῷ μέντοι τὴν καθόλου ἀληθῆ εἶναι τὴν παρειμένην, ἡς τεθείσης συλλογισμὸς ἔσται, ἀληθῆ δοκεῖ τὰ τοῖς κειμένοις ἐπεσθαι δοκοῦντα. ἔστι δὲ ἡ καθόλου πρότασις ‘πᾶν τὸ ἐπόμενόν τινι ἔπειται καὶ φὶ ἔκεινο ἔπειται’. ἐν δὲ τῷ ‘εἰ ἀνθρώπου ὄντος ζῶον 20 ἔστι καὶ ζώου ὄντος οὐσία’ τῷ μὲν ζῶῳ ἔπειται ἡ οὐσία, τῷ δὲ ἀνθρώπῳ ἔπειται τὸ ζῶον. καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἄρα ἔπειται ἡ οὐσία. ἡ καὶ οὕτως. ἐν οἷς τρισὶν οὖσιν ἔπειται τῷ πρώτῳ τὸ δεύτερον καὶ τῷ δευτέρῳ τὸ τρίτον, ἐν τούτοις ἀκολουθεῖ καὶ τῷ πρώτῳ τὸ τρίτον. ἐν δὲ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ ζῶῳ καὶ τῇ οὐσίᾳ τρισὶν οὖσιν ἀκολουθεῖ τῷ μὲν | ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον, τῷ δὲ 147^τ ζῶῳ ἡ οὐσία. ἐν τούτοις ἄρα ἀκολουθήσει καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἡ οὐσία. ληφθέντος γὰρ τοῦ καθόλου, οὐ προειρήκαμεν, καὶ προσληφθέντος αὐτῷ τοῦ ἀνθρώπου δὲ ὄντος ζῶον ἔστι καὶ ζώου οὐσία³ συνάγεσθαι συλλογιστικῶς καὶ ἐν τούτοις ἀνθρώπου ὄντος οὐσίαν εἶναι. διτι γάρ οὐ παρὰ τὴν κειμένην ἀκολουθίαν τὸ συμπέρασμα ἀλλὰ παρὰ τὸ τὴν καθόλου ἀληθῆ εἶναι, ἡν προσειλήφαμεν, δῆλον ἀντίοιτο, εἰ ἀλλα τινὰ ἀκολουθίαν προχειρίσαμεθα ἀληθῆ μὲν αὐτὴν 25 οὐκέτι (δὲ ὑπὸ τι) ἀληθὲς καθόλου τεταγμένην, οἷα ἔστιν ἡ τοιαύτῃ ‘τὸ Α τοῦ Β πήχει ὑπερέχει, καὶ τὸ Β τοῦ Γ πήχει ὑπερέχει’. οὐκέτι γάρ καὶ τὸ Α τοῦ Γ πήχει ὑπερέχει. ψεῦδος γάρ τοῦτο. ἡ δὲ αἰτία τούτου, διτι καὶ ἡ καθόλου ψευδής ἡ λέγουσα ‘εἰ τί τινος ὑπερέχει μέτρῳ τινὶ κάκενο ἄλλου τῷ αὐτῷ, καὶ τὸ πρῶτον τοῦ τρίτου τῷ αὐτῷ ὑπερέχει’. δῆλον δὲ διὰ τούτων 30 καὶ ὡς ὁ διὰ τριῶν λεγόμενος λόγος ἐξ ἀνάγκης μὲν ἔχει τὸ ἐπόμενον τὸ τοῦ πρώτου ὄντος τὸ τρίτον εἶναι, οὐ μὴν συλλογιστικῶς, οὐδὲ⁴ ἔστιν ὁ διὰ τριῶν λόγος συλλογισμὸς οὐδὲ διλος ὁ δι’ διλων ὑποθετικὸς λεγόμενος. διδο καὶ μᾶλλον δύναται ἐπὶ τοῦ παραδείγματος τοῦ ‘εἰ ἀνθρώπου ὄντος ἀνάγκη

1 εἶπον P: λεῖπον Al. 347,7 3 φ Al. 347,8: ως P post ἔπειται add. τὸ Al.

4 οὐσίας alterum P (B): οὐσίαν Al. 347,10 (a) 6 συναναιρεῖ Al. 347,11 10 τὸ Al. 347,18: om. P 11 τῷ Al. 347,19: τὸ P 15 τῷ Al. 347,23: τὸ P

17 κειμένοις Al. 347,25: ἐπομένοις P 25 προσληφθέντος Al. 347,34: προληφθέντος P 26 συνάγεσθαι P (B): συνάγεται Al. 348,1 (a) 29 post μὲν addidi καὶ Al. 348,4 30 οὐκέτι δὲ ὑπὸ τι Al. 348,5: οὐκέτι' P

ζῶον εἶναι' εἰρῆσθαι τὸ 'ἀλλ' οὕπω συλλελόγισται'. οὐ γάρ ἔχουσιν αἱ προτάσεις, ώς εἰπομεν, δτι μὴ δεικτικῶς μηδὲ καθόλου ἐλήφθησαν. ἔσται γὰρ συλλογισμός, διὸ οὗτα ληφθῶσι 'πᾶς ἀνθρωπος ζῶον, πᾶν ζῶον οὐσία'. ἔκεινων δὲ ληφθέντων ἀναγκαῖον μὲν τὸ συμβαῖνον οὐ μὴν συλλογιστικῶς, ἐπεὶ πᾶς 5 συλλογισμὸς κεῖται ὑπάρχειν η μὴν ὑπάρχειν δεικνύναι. δυνατὸν πάλιν τὸ 'εἰ ἀνθρώπου ὄντος ἀνάγκη ζῶον εἶναι καὶ ζῶου οὐσίαν' αἰτιᾶσθαι ώς μὴ συλλογιστικῶς συνάγον, δτι ἀδιόριστοι αἱ προτάσεις, η τε 'ὁ ἀνθρωπος ζῶον' καὶ η 'τὸ ζῶον οὐσία'. καὶ τοῖς ἑξῆς φανερώτερον περὶ τούτων. ὡστ' ἐπεὶ ταῦθ' οὔτως ἔχει, οὐ δεῖ ἀναγκαῖον τινὸς συμβαίνοντος εὐθὺς πειρᾶσθαι ἀνά-
10 γειν τε καὶ ἀναλύειν· ἀλλ' ὅταν συλλογιστικῶς συμβαίνῃ τι, τότε δεῖ ἀνάγειν | τὸν λόγον εἰς τι τῶν σχημάτων ώς ὄντα συλλογισμόν, ἀλλ' οὐχ ὅταν ἀπλῶς 149^v ἔξ ἀνάγκης συμβαίνῃ τι. εἰ δὲ οὗτα ταῦτα λέγοιτο, εἴη διὸ καὶ ἐν τῷ τοῦ συλλογισμοῦ ὅρῳ τὸ 'τεθέντων' ἀντὶ τοῦ 'κατηγορικῶς ληφθέντων' εἰρημένον ἥμιν ἵσιν τῷ 'εἶναι η μὴ εἶναι ληφθέντων' ἀλλ' οὐχ 'ὑποτεθέντων', ἐπεὶ μὴ 15 συλλογιστικῶς τοῖς ὑποτεθεῖσι τὸ ἀναγκαῖον ἐπόμενον ἔπειται. ἐπεὶ οὖν ἥμιν ταῦτα εἰρήται, ἐπανελθετέον πάλιν ἐπὶ τὸ προειρημένον τὸ δτι πρῶτον ληπτέον τὰς δύο προτάσεις (ρῆσον γάρ, ώς εἰπομεν, εἰς τὰ μεγάλα καὶ συγκειμενα διελεῖν), εἰτα οὕτως ἐκ τῶν προτάσεων τοὺς δρους ἐκληπτέον καὶ μέσον τὸν δρὸν θετέον τὸν ἐν ἀμφοτέραις ὄντα ταῖς προτάσεσιν. δ γὰρ διὸ λαμ-
20 βανόμενος καὶ ἐκατέρῳ συντεθειμένος τῶν ἄκρων ἐν πᾶσι τοῖς σχήμασιν ὁ αὐτός ἔστιν ὁ μέσος δρός. τοιοῦτος γὰρ καὶ ὁ μέσος δρός ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασι.

'Ρᾳδία οὖν λοιπὸν μετὰ τοῦτο η ἀγωγὴ εἰς τὸ οἰκεῖον σχῆμα τοῦ ἀναγομένου συλλογισμοῦ· δη γὰρ τοῦ μέσου πρὸς τοὺς ἄκρους σχέσις τοῦτο φανερὸν 25 ποιεῖ. διὸ μὲν γὰρ ὁ μέσος, ἐν ἀμφοτέραις ὥν ταῖς προτάσεσιν οὗτως η ώς τοῦ μὲν κατηγορεῖσθαι αὐτὸν τῷ δὲ ὑποκεισθαι, πρῶτον ἔσται σχῆμα. ὄμοιώς καν αὐτὸν μὲν τινος κατηγορῆται ἀλλοὶ δὲ αὐτοῦ ἀποφάσκηται. ἐάν δὲ ἀμφοτέρων κατηγορῆται τῶν ἄκρων, τοῦ μὲν καταφατικῶς τοῦ δὲ ἀποφατικῶς, ἐν δευτέρῳ σχήματι ὁ συλλογισμός· ἀλλως γὰρ ἔχοντος τοῦ μέσου πρὸς τοὺς 30 ἄκρους, ὥν κατηγορεῖται, ἔσται μὲν ἐν δευτέρῳ σχήματι η συζυγία, ἀλλ' οὐ συλλογιστική. ἐάν δὲ τὰ ἄκρα ταῦτα τοῦ μέσου ἀμφότερα κατηγορῆται, η καταφατικῶς η θάτερον μὲν καταφατικῶς θάτερον δὲ ἀποφατικῶς, ὁ συλλογισμὸς ἐν τρίτῳ σχήματι. ὄμοιώς δὲ ἀναχθήσονται οἱ συλλογισμοί, καν μὴ ἀμφοτέραις ὥσιν αἱ προτάσεις καθόλου ἀλλ' η ἐτέρα μόνον· καὶ γὰρ καθόλου 35 οὐσῶν τῶν προτάσεων ἀμφοτέρων καὶ τῆς ἐτέρας μόνης τριτῆ τοῦ μέσου πρὸς τοὺς ἄκρους η σχέσις, κατὰ δὲ τὰς τῶν σχέσεων διαφορὰς η τῶν σχημάτων διαφορά. δῆλον δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων ἔστι τοῦτο, δτι, ἐν ψή λόγῳ διαφοράς πλεονάκις οὐκ εἴληπται, οὗτος οὐκ ἔστι συλλογισμός· ἀδόγνατον 149^v γὰρ συλλογισμὸν γενέσθαι χωρὶς μέσου, ώς δέδεικται· μέσος δέ ἔστιν ἐν πᾶσι 40 τοῖς σχήμασιν ὁ διὸ λαμβανόμενος.

3 ἔκεινως Al. 348, 17 8 λέγει μέντοι . . . ἐν τοῖς ἑξῆς Al. 348, 22 26 αὐτῶν

Al. 349, 6 31 post ταῦτα add. γὰρ εἴπε τὰ ἄλλα Al. 349, 14 32 ἀποφατικῶς;

Al. 349, 15: ἀποφατικός P 35 τριτῆ Al. 349, 18: περιττή P 38 δρός Al.

349, 21: λόγος P

'Επει δὲ ἔχομεν τεσσάρων ὅντων τῶν προβλημάτων, ποῖον ἐν ἑκάστῳ σχῆματι δείκνυται, ὑπογραπτέον καὶ ταύτην τὴν ὄδὸν τῆς ἀναλύσεως τῶν συλλογισμῶν τῆς εἰς τὰ σχῆματα· χρὴ λαβόντας τὸ πρόβλημα καὶ τὸ συμπέρασμα, δι' οὐ σχῆματος συνάγεσθαι τοῦτο πέφυκεν, ἐν τούτῳ ζητεῖν ἀναλύειν 5 καὶ μὴ ἐν πᾶσιν. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ καθόλου καταφατικοῦ ῥάδιον τοῦτο· ἐν γάρ τῷ πρώτῳ σχῆματι μόνῳ τοῦτο δέδειται τὸ πρόβλημα. τῶν δ' ἀλλων προβλημάτων τὸ μὲν καθόλου ἀποφατικὸν διά τε τοῦ πρώτου δείκνυται καὶ τοῦ δευτέρου σχῆματος, τὸ δὲ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν πάλιν διά τε τοῦ πρώτου καὶ διὰ τοῦ τρίτου, τὸ δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν διά τῶν τριῶν. ἐπὶ δὲ 10 τῶν διὰ πλείστων σχημάτων δείκνυμένων προβλημάτων ἐπιβλεπτέον καὶ ἔκεινο, δι' οὐ μᾶλλον δείκνυται, καὶ τὸ πλεονάκις. οὐ μὴν ἀλλὰ γνώριμον ποιήσει τὸ σχῆμα ἡ τοῦ μέσου θέσις· εἰ γάρ ὁ αὐτὸς ὑποκείμενός τε καὶ κατηγορούμενος εἴη, τὸ πρῶτον, εἰ δὲ μόνον κατηγορούμενος, τὸ δεύτερον, εἰ δὲ μόνον ὑποκείμενος, τὸ τρίτον.

15 'Επει δ' ἐδείξαμεν, πῶς χρὴ τὴν ἀνάλυσιν τῶν συλλογισμῶν ποιεῖσθαι, νῦν ὑπογράψομεν, τίνα δεῖ φυλάττεσθαι ὡς δυνάμενα ἡμᾶς ἔξαπατᾶν πρὸς τὸ ἡγεῖσθαι τοὺς μὴ συλλογισμούς συλλογισμούς εἶναι· τοῦτο γάρ εἰδότες φυλάττεσθαι οὐ ματαιοπονήσομεν ὡς συλλογισμούς ἀναλύειν πειρώμενοι τοὺς μὴ συλλογισμούς. πρῶτον μὲν οὖν χρὴ μὴ πρὸς τὸ ἀναγκαῖον ἐπεσθαι τοῖς κειμένοις 20 τὸ ἐπιφερόμενον βλέποντας εὐθὺς ἣγεῖσθαι καὶ συλλογιστικὸν εἶναι τὸν λόγον· ἀπάτη γάρ γίνεται παρὰ τοῦτο. εἴρηται δὲ περὶ τούτου καὶ δέδειται, δτὶ ἐπὶ πλέον τὸ ἀναγκαῖον τὸ ἐν τοῖς λόγοις τοῦ ἐν συλλογισμῷ. ἐνίστε δὲ ἀπατῶμεθα διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς τῶν δρων θέσεως· οὐδὲν γάρ δοκεῖ διαφέρειν ἡ ἀδιορίστως θεῖναι τὴν πρότασιν ἡ καθόλου. διὸ καὶ προτείναντός τινος ἀδιόριστον πρότασιν συγχωροῦμεν ὡς οὐδὲν διαφέρουσαν τῆς καθόλου. τοιούτων δὲ ληφθεῖσῶν οὐδὲν γίνεται συλλογισμός, οἷον ἔστω ἐπὶ μὲν τοῦ Α δεῖ εἶναι, | 25 ἐπὶ δὲ τοῦ Β διανοητὸς Ἀριστομένης, 150^τ(ἐπὶ δὲ τοῦ Γ Ἀριστομένης.) κατηγορεῖσθαι οὖν τὸ Α κατὰ τοῦ Β ἀδιορίστως, τὸ δεῖ εἶναι κατὰ τοῦ διανοητοῦ Αριστομένους, ἀλγθὲς ὅν (διανοητὸς γάρ Ἀριστομένης δεῖ, τουτέστιν οἵον τε 30 δεῖ διανοεῖσθαι τινα Ἀριστομένην καὶ διανοεῖσθαι τινα περὶ Ἀριστομένους), τὸ δὲ Β κατὰ τοῦ Γ· καὶ γάρ τοῦτο ἀλγθὲς τὸ τὸν Ἀριστομένην, ὅπερ ἐστὶ τὸ Γ, διανοητὸν εἶναι Ἀριστομένην, δὴν τὸ Β. οὐκέτι οὖν ἀλγθὲς γίνεται τὸ τὸ Α κατὰ τοῦ Γ, τὸ δεῖ εἶναι κατὰ Ἀριστομένους, ὅπερ ἐστὶ τὸ συνάγεσθαι διοκοῦν. οὐδὲν γάρ δεῖ ἔστιν Ἀριστομένης· φωμαρτὸς γάρ. οὕτως δὲ (δέξει) 35 διαβάλλεσθαι τοῦ πρώτου σχῆματος ἡ πρώτη συμπλοκὴ καὶ ὁ πρῶτος συλλογισμός, εἴ γε ἀληθῶν οὐσῶν τῶν προτάσεων τὸ συμπέρασμα φεῦδος. ἀλλὰ τούτου αἰτιον τὸ μὴ συλλογιστικῶς ληφθῆναι τὰς προτάσεις. ἀδιορίστως μὲν

4 σχῆματος Al. 349,29: σχῆμα P ἐν τούτῳ Al.: ἐκ τοῦ P 7 προβλημάτων
Al. 349,32: πρόβλημα P 11 τὸ om. Al. 350,5 13 μόνον Al. 350,7: μὴ P
14 ὑποκείμενος Al. 350,8: ὑποκείμενον P 18 ματαιοπονήσομεν Al. 350,22: μετα-
ξιοπονήσομεν P 21 παρὰ Al. 350,25: περὶ P περὶ Al.: παρὰ P 26 γίνεται
Al. 350,30: γ P 27 ἐπὶ . . . Ἀριστομένης Al. 350,32: om. P 33 τὸ (ante δεῖ)
Al. 351,3: καὶ P 34 οὐδὲν Al. 351,5: om. P

γάρ λαμβανομένη ἡ ΑΒ πρίτασις ἀληθῆς εἶναι δύναται ἢ, λέγουσα δεὶ εἶναι τὸν διανοητὸν Ἀριστομένην, ἀν μέντοι καθόλου ληφθῆ ‘πᾶς ὁ διανοητὸς Ἀριστομένης δεῖ ἐστιν’, *ψευδής*. ὁ γάρ λέγων ‘πᾶς ὁ διανοητὸς Ἀριστομένης δεῖ ἐστιν’ οὐκέτι λαμβάνει πάντα τὸν διανοητὸν Ἀριστομένην δεὶ εἶναι διανοητόν, 5 ἀλλὰ Ἀριστομένη, φῶντας πράγματα διανοητῷ εἶναι, *(ἀεὶ εἶναι)*. δ ψεῦδος δὲν εὶ ἐσήμανε καὶ ἡ ἀδιορίστος ἡ λέγουσα ‘ὁ διανοητὸς Ἀριστομένης δεῖ ἐστι’, *ψευδής* ἀν ἦν καὶ αὗτη τῷ μηχετὶ (*Ἀριστομένη, φῶντας πράγματα*) διανοητῷ εἶναι, δύνασθαι ἀξὶ εἶναι. νῦν δὲ ἄλλο μὲν ὑπὸ ἔκεινης τῆς ἀδιορίστου ἐσημαίνετο, ἄλλο δὲ τὸ σημαίνομενον καὶ ἄλλοιν ἐγένετο τοῦ ‘πᾶς’ προστεθέντος. ἐπεὶ εὶ καὶ προστε-

10 θέντος τοῦ ‘πᾶς’ ταῦτὸν ἔτι ἐσημαίνετο, ἦν ἀν καὶ ἡ καθόλου ὄμοίως τῇ ἀδιορίστῳ ἀληθῆς· πᾶς γάρ Ἀριστομένης δεὶ διανοητός ἐστι. διὸ οὐ ταῦτὸν τὸ νῦν εἰρημένον ὑφ’ ἥμαν τῷ πρὸ διάλειου, διε ἐλέγομεν “πάλιν εὶ ἀνθρώπου ὄντος ἀνάγκη ζῶν εἶναι”. οὕτως δέ γε λαμβανομένη ἀνάγκη συλλογιστικὴ γίνεται, ἀλλ’ οὐκ ἀδιορίστως· δεῖ γάρ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τὴν μείζονα 150^v 15 πρότασιν δεὶ καθόλου εἶναι. χρηστέον δὲ καὶ ἄλλῳ παραδείγματι πρὸς τὴν τοῦ αὐτοῦ δεῖξιν· λαμβανέσθω γάρ ἐπὶ μὲν τοῦ Γ Μίκκαλος, ἐπὶ δὲ τοῦ Β μουσικὸς Μίκκαλος, ἐπὶ δὲ τοῦ Α τὸ φθείρεσθαι Μίκκαλον αὔριον. | ἐπειτα 150^v τὸ μὲν Β τοῦ Γ κατηγορείσθω, ὁ μουσικὸς Μίκκαλος Μίκκαλου, ὡς ἀληθὲς δὲν, τὸ δὲ Α τοῦ *(Β.)* φθείρεσθαι αὔριον κατὰ μουσικοῦ Μίκκαλου. ἐνδε-

20 χόμενον δὲ λαμβανέσθω τοῦτο ὡς καὶ τὸν διανοητὸν Ἀριστομένην δεὶ εἶναι· ἡ ὡς Μίκκαλου μουσικοῦ φθειρομένου αὔριον τῷ ἀποβάλλειν τὴν μουσικήν. τούτων γάρ ὄντων ἀληθῶν ψεῦδος δὲντιν ἐπὶ τούτοις τὸ λέγειν συλλογιστικῶς τὸ Α τοῦ Β κατηγορείσθαι· καὶ γάρ εὶ ἄλλως ἀληθές, ἀλλ’ ὡς ἐν συλλογισμῷ φεῦδος· ταῦτα δὲ λέγων οὐ περὶ τοῦ συμπεράσματος ἀκριβολογούμενος 25 λέγω νῦν, ἀλλὰ μόνον ἐνδείκνυμαι τὴν τῆς ἀδιορίστου καὶ τῆς καθόλου προτάσεως διαφορὰν διὰ τὸ λαβεῖν τῆς λεγούσης μουσικὸν αὔριον Μίκκαλον φθείρεσθαι ἀληθοῦς οὐσῆς μὴ πάντως ἀληθῆ γίνεσθαι τὴν λέγουσαν πάντα μουσικὸν Μίκκαλον αὔριον φθείρεσθαι· τὸ γάρ ‘καθόλου Μίκκαλος μουσικός’ τὴν ‘πᾶς Μίκκαλος μουσικός’ σημάνειν. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον δεῖξαι καὶ διὰ φανερωτέρων 30 παραδειγμάτων. ἔστω μείζων μὲν ὅρος ἀγαθόν, μέσος δὲ οἰκεῖον, ἐλάττων δὲ ἥδονή· τὸ δὴ ἀγαθὸν κατὰ τοῦ οἰκείου κατηγορείσθω· ἀλλὰ καὶ τὸ οἰκεῖον κατὰ τῆς ἥδονῆς. ἀληθῶν δὴ τῶν προτάσεων οὐσῶν οὐ πάντως τὸ ἀγαθὸν κατὰ τῆς ἥδονῆς, ὅτι μὴ ἐλήφθη τὸ ἀγαθὸν κατὰ παντὸς τοῦ οἰκείου, ἀλλ’ ἀδιορίστως. ἀλλὰ καὶ λάβῃ τις, ὅτι ἡ ποιότης ποιεῖ, τὸ ποιεῦν σῶμα, οὐ 35 συλλογεῖται ‘ἡ ποιότης ἄρα σῶμα’. οὐ γάρ ἐλαβε ‘πᾶν τὸ ποιεῦν σῶμα’. ψεῦδος γάρ· ἀδιορίστως γάρ ληφθὲν ἀληθές μέν, ἀσυλλόγιστον δέ. ὄμοίως δέ, *(καὶ)* μὲν τὸν ἀνθρωπὸν λάβῃ ζῶν εἶναι τὸ δὲ ζῶν γένος· οὐδὲ γάρ καὶ

3 ψεῦδης . . . δέντιν (4) Al. 351,11: om. P 5 δεὶ εἶναι Al. 351,13: om. P
 δὲν Al. 351,13: εἶναι P 7 μηχετὶ P: μηδέ τινα Al. 351,15 Ἀριστομένη,
 φῶντας πράγματα Al.: om. P 14 γίνεται Al. 351,22: γίνεσθαι P 19 β, (post
 quod addidi τὸ) Al. 351,28: om. P 21 τῷ Al. 351,30: τὸ P 26 διὰ τοῦ
 Al. 352,23: μίκκαλον αὔριον Al. 352,33: εἴτι P cf. 123,19
 37 καὶ Al. 352,35: om. P τὸν μὲν Al.

ο ἄνθρωπος γένος. γίνεται δὲ ἐν τοῖς τοιωτοῖς η ἀπάτη διὰ τὸ τῷ καθόλου ἔφαρμόζειν τὸ ἀδιορίστον· ως γὰρ τοῦ ἀδιορίστου οὗτον τῷ καθόλου δυναμένου συγχωροῦσι καὶ δέχονται. πλεῖστον δὲ διαφέρει· τὸ μὲν γὰρ καθόλου καὶ ἀδιορίστως εἰπεῖν ἀληθές, τὸ δὲ ἀδιορίστως ἀληθὲς 5 οὐκέτι καὶ καθόλου ἐξ ἀνάγκης. ταύτην μὲν οὖν καὶ τὴν τοιαύτην ἀπάτην γίνεσθαι φημι διὰ τὸ παρὰ μικρὸν· ως γὰρ οὐδὲν διαφέρον καθόλου εἰπεῖν πρότασιν η ἀδιορίστον συγχωρήσαντες τὴν | ἀδιορίστον ως καθόλου 151^α ἀπατῶνται.

[δ'] αἰτία δ' ἀπάτης πάλιν γίνεται καὶ η τῶν δρων ἔκθεσις. εἰ γὰρ 10 λόγον ἀναλύοντες τὸν 'τὸ ὑγιαίνειν οὐδενὶ νοσοῦντι ὑπάρχει' λέγοντα, 'τὸ νοσεῖν παντὶ ἄνθρωπῳ' ἐκτιθέμενοι τοὺς δρους μὴ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν λαμβάνοιμεν ἀλλὰ νόσον καὶ ὑγίειαν, ἔσται τοῦτο ήμιν ἀπάτης αἴτιον. οὐ γὰρ δεόντως τοῦτο γεγένηται· δταν γὰρ ἀντὶ τῶν κατὰ τὰς ἔξεις αὐτὰς τὰς ἔξεις 15 ἐν τοῖς δροῖς λάβωμεν ως μηδὲν διαφέρον οὕτως η ἐκείνως λαβεῖν, ἀσυλλογίστους παρὰ τοῦτο ποιήσομεν τοὺς λόγους. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστιν ἀληθὲς οὐδὲ δύνατον 'ἄνθρωπος ὑγεία ἔστιν' η 'ἄνθρωπος νόσος ἔστι', δύναται μέντοι ἀληθὲς εἶναι τὸ 'ἄνθρωπος νοσεῖ' η τὸ ὑπάρχειν νόσον η τὸ νοσεῖν ἄνθρωπῳ η πάλιν τὸ 'ἄνθρωπος ὑγιαίνει' η 'ὑπάρχει αὐτῷ ὑγεία η τὸ ὑγιαίνειν' (ἡ μὲν γὰρ ὑγεία καὶ η νόσος αἱ ἔξεις ἡσαν, τὸ δὲ 'ὑγιαίνει' καὶ τὸ 'νοσεῖ' δια- 20 θέσεις κατὰ τὰς ἔξεις), δταν οὖν τοὺς δρους τούτους ἐκτιθώμεθα ως κατηγορήσοντες τοῦ ἄνθρωπου, οὐ τὰς ἔξεις αὐτὰς χρὴ λαμβάνειν ἀλλὰ τὰς κατὰ τὰς ἔξεις διαθέσεις· η γὰρ ψευδῆ πρότασιν ληψόμεθα, η ἀσυλλόγιστος δ λόγος ἔσται. εἰ γὰρ λάβωμεν μείζονα ὑγίειαν, μέσον δὲ νόσον, ἐλάττονα δὲ ἄνθρωπον, ἐπεὶ η ὑγεία ἐξ ἀνάγκης οὐδεμιῇ νόσῳ, δπερ ἔστιν ἀληθές (ἐξ ἀνάγκης 25 γὰρ οὐδεμίᾳ νόσοις (ὑγεία ἔστιν)), τὴν δὲ νόσον τῷ ἄνθρωπῳ ὑπάρχειν παντὶ θῶμεν, οἷον νόσος παντὶ ἄνθρωπῳ (οὐ γὰρ ἀδύνατον δόκει, ἐπειδὴ πᾶς ἄνθρωπος δοκεῖ δεκτικὸς εἶναι νόσου), δεήσει μὲν συνάγεσθαι τὸ ἐξ ἀνάγκης τὴν ὑγείαν μηδὲν ἄνθρωπῳ, ἐπειδὴ εἰληπται ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἀναγκαία μὲν η μείζων ὑπάρχουσα δὲ η ἐλάττων, ἐδόκει δὲ ήμιν ἐν ταῖς τοιαύταις 30 μῆτσιν ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, δπερ ψεῦδος ἔστιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου· τὸ γὰρ ὑγείαν ἐξ ἀνάγκης μηδὲν ἄνθρωπῳ ὑπάρχειν ψεῦδος. τοῦτο δὲ τὸ ἀποτον τὸν τὸν θηλούσθηκέναι φημι παρὰ τὸ τοὺς δρους μὴ καλῶς ληφθῆναι· οὐ γὰρ τὰς ἔξεις ἐν τοῖς δροῖς δεῖ τιθέναι, τῷ τε μείζονι καὶ τῷ μέσῳ, τὴν ὑγείαν καὶ | τὴν νόσον, ἀλλὰ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, ά ἔστι κατὰ τὰς ἔξεις. 151^α

35 οὕτως γὰρ ληφθέντων οὐκέτι γίνεται ἀληθὲς τὸ ὑγιαίνειν ἐξ ἀνάγκης μηδὲν νοσοῦντι. οὕτως δὲ δεῖ λαμβάνειν, δτι τὸ μὲν πάντα ἄνθρωπον νοσεῖν δύναται ως ὑπάρχον ἀληθὲς ληφθῆναι καθ' ὑπόθεσιν, τὸ δὲ πάντα ἄνθρωπον νόσον εἶναι ἀδύνατον. δ οὖν τοῦ ἄνθρωπου κατηγορεῖται, τοῦτο δεῖ μέσον δρον τιθέναι· ἔστι δὲ τὸ νοσεῖν· οὕτως γὰρ ἀληθὲς τὸ νόσον ὑπάρχειν παντὶ

9 δ' ut e mrg. illatum cancellis circumscripti cf. 121,19

εἰ Al. 353,10: οἱ P

15 περὶ P 23 εἰς P 25 γὰρ Al. 353,26: δὲ P οὐγεία ἔστιν Al.:

om. P 25. 26 παντὶ θῶμεν Al. 353,27: παραθῶμεν P cf. 55,32 32 περὶ P

34 & Al. 353,35: πρῶτον (ortum ex a) P

ἀνθρώπῳ, ὅτι νοεῖν οἶδόν τε αὐτόν, οὐχ ὅτι <νόσον> εἶναι. οὐ γάρ ὄμοίως τοῦ ἀνθρώπου τὸ ζῶον καὶ ἡ νόσος κατηγορεῖται· τὸ μὲν γάρ τὸν ἀνθρωπὸν ζῶον εἶναι ἀληθές, τὸ δὲ νόσον εἶναι οὐχ ἀληθές, ὅτι μὴ ἐν τῷ τούτῳ εἴστιν αὐτοῦ τῶν τοιούτων τι κατηγορεῖται. οὐδεμία δὲ νόσος ὑγεία ἔξι ἀνάγκης, καθ' 5 ὅσον οὐχ οἶδόν τε τὴν νόσον ὑγείαν εἶναι. καὶ ἀλλως τὸ ἀληθές ἐπὶ τῆς πρώτης προτάσεως, ἀλλως δὲ ἐπὶ τῆς δευτέρας· ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς πρώτης τῷ τὴν νόσον εἰληφθαι, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας τῷ τὸ νοσοῦν. τοῦ δὴ νοσοῦντος εἰ μὲν τὸ ὑγιαῖνον κατηγορεῖτο, ἐνδεχομένῃ ἀποφατικὴ ἔσται ἀλλ' οὐχ ἀναγκαία, καὶ τὸ συμπέρασμα τοιοῦτον (τὸ γὰρ ὑγιαίνειν ἐνδέχεται μηδενὶ ἀνθρώπῳ), 10 εἰ δὲ ἡ ὑγεία, ἔσται καὶ τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον ἀποφατικόν· ἔξι ἀνάγκης γάρ οὐδεὶς ἀνθρωπὸς ὑγεία ἔστιν. οὐ μὴν ἀληθής ἔτι ἡ τὴν νόσον παντὸς ἀνθρώπου κατηγοροῦσα οὕτως ὁστε λέγειν τὸν ἀνθρωπὸν νόσον εἶναι. εἰ δὲ τὸ ὑπάρχειν προσθείται τις, οὐ τὸν αὐτὸν λήψεται μέσον. μεταληφθέντων δὲ τῶν ὅρων ἀπὸ τῶν ἔξεων εἰς τὰ κατὰ τὰς ἔξεις οὐχ ἔτεσθαι φῆμι συλλογι- 15 σμὸν τοῦτον, διν ἔλεγον ἔξι ἀναγκαίας ἀποφατικῆς τῆς μείζονος καθόλου καὶ καταφατικῆς ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος ἐν πρώτῳ σχήματι· οὐκέτι γάρ γίνεται ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία ἀλλ' ἐνδεχομένη. διὸ τοῦ μὲν ἀναγκαίου συλλογισμὸς οὐχ ἔσται, τοῦ δὲ ἐνδεχομένου ἔσται· γίνεται γάρ ἐνδεχομένη μὲν ἀποφατικὴ ἡ μείζων καθόλου ἡ 'τὸ ὑγιαίνειν οὐδενὶ νοσοῦντι', ὑπάρχουσα 20 δὲ ἡ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ἡ ἐνδεχομένη καὶ [ἥ] αὐτὴ ἡ 'τὸ νοεῖν παντὶ ἀνθρώπῳ'. ὅπως δ' ἀν ἔχῃ, | συλλογιστικὴ μὲν ἡ συζυγία ἐν πρώτῳ 159· σχήματι, οὐ μὴν ἔξι ἀνάγκης ἀλλὰ τοῦ ἐνδέχεσθαι τὸ συμπέρασμα· ἐν- δέχεται γάρ μηδενὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν ὑγείαν, τουτέστιν ἐνδέχεται μηδένα ἀνθρωπὸν ὑγιαίνειν· τὸ γάρ ὑπάρχειν ὑγείαν ἡ νόσον τὸ ὑγιαίνειν ἡ νοεῖν 25 σημαίνειν.

Πάλιν καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου σχήματος παρὰ τὴν τῶν δρῶν ὄμοίαν ἔκθεσιν τὸ δοκοῦν συμπέρασμα ψεudὲς γίνεται ἐπὶ ταῖς προτάσεσιν [ἀληθής] λαμβανο- μέναις ἀληθέσιν. ἀν γάρ λάβωμεν ὑγείαν νόσῳ μὲν μηδεμιᾶς ἔξι ἀνάγκης, ἀνθρώπῳ δὲ παντὶ ὑπάρχειν, συνάγεσθαι μὲν δόξει τὸ νόσον ἔξι ἀνάγκης μη- 30 δενὶ ἀνθρώπῳ· ψεudὲς δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐπιδεκτικός δὲ ἀνθρωπὸς νόσου ὕστερος οὖν καὶ ὑγείας. ἀλλ' οὐχ ὄμοίως ἀληθής ἡ τε λέγουσα 'ὑγεία μηδεμιᾶς νόσῳ' καὶ ἡ λέγουσα ὑγείαν παντὶ ἀνθρώπῳ· ἡ μὲν γάρ 'ὑγεία οὐδεμιᾶς νόσῳ' οὕτως ἀληθής ἡ λέγουσα 'οὐδεμία νόσος ὑγεία ἔστι' (τοῦτο γάρ σημαίνει), ἡ δὲ 'ὑγεία παντὶ ἀνθρώπῳ' οὐκέτι ἡ λέγουσα 'πᾶς ἀνθρωπὸς ὑγεία ἔστιν' ἀλλ' 35 ἡ λέγουσα 'πᾶς ἀνθρωπὸς ὑγιαίνει'. ἀν οὖν μεταλαμβάνωμεν ἀντὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς νόσου τὸ ὑγιαῖνον καὶ τὸ νοσοῦν, οὐχ ἔσται ἀναγκαία καθόλου ἀπο- φατικὴ ἀληθής ἡ λέγουσα τὸ ὑγιαίνειν οὐδενὶ ἔξι ἀνάγκης νοσοῦντι. ἔνεστι δὲ καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας τὰ αὐτὰ εἰπεῖν, διτι οὐδὲ ἡ πρότασις ἀληθής

1 νόσον Al. 354,6: ομ. P 4 αὐτοῦ Al. 354,9: αὐτῶν P 8 ἀναγκαία Al.
354,14: ἀναγκαίως P 14 τὰ Al. 354,19: τὰς P 15 ἀναγκαίας Al. 354,20:
ἀνάγκης P 18 συλλογισμὸς Al. 354,23: συλλογισμοῦ P 19 ἡ pro ἡ altero P
20 ἥ] ἡ P ἡ (ante αὐτὴ) ομ. Al. 354,26 26 περὶ P 27 ἀληθής ομ.
Al. 354,34 31 ὑγεία P: ὑγείαν Al. 355,3

ἀπλῶς ἡ λέγουσα ‘ὑγεία κατὰ παντὸς ἀνθρώπου,’ διτὶ μηδὲ ἀληθὲς εἶναι δύναται τὸ ‘πᾶς ἄνθρωπος ὑγεία ἔστιν’. ὅστε διὰ τοῦτο οὐ καλῶς οἱ ὄροι εἰσὶ κείμενοι, ἀλλὰ χρὴ μεταλαμβάνειν τὰς ἔξεις εἰς τὰ κατὰ τὰς ἔξεις. ὁ γάρ λέγων παντὶ ἀνθρώπῳ ὑγείαν ὑπάρχειν ἵσον λέγει τῷ ‘πᾶς ἄνθρωπος ὑγιαίνει’. ὅρον οὖν 5 τὸ ὑγιαίνειν θετέον, οὐ τὴν ὑγείαν. εἰς δέ τις ἔκείνην παραδέξαιτο ὡς ἀληθῆ, ἔσται καὶ τὸ συμπέρασμα ἀληθὲς τὸ νόσον μηδενὶ ἀνθρώπῳ, ἀλλ’ οὐκ ἀναγκαῖον ἀλλ’ ὑπάρχον, διτὶ ἔστιν ἀντιλεγόμενον ἡμῖν ἐπὶ τῆς προκειμένης μίεως ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα.

Δειγμέντος δ’ ἡμῖν ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου σχήματος 10 ἀναγκαῖας τῆς μείζονος λαμβανομένης ὑπαρχούσης δὲ τῆς ἐλάττονος μὴ γινόμενον ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα | παρὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν ἔκθεσιν 159^v τῶν ὄρων οἰκείως, διὰ τοῦ τρίτου σχήματος οὐκέτι κατὰ τὸ ἔξι ἀνάγκης μὲν τινα λαμβάνεσθαι τῶν προτάσεων ὅμολογούμενον δὲ τῇ τοιαύτῃ προτάσει γενέσθαι τὸ συμπέρασμα τὸ ἄτοπον γενέσθαι φαμέν, ἀλλ’ διτὶ ἐνδεχομένων 15 ἀμφιστέρων λαμβανομένων τῶν προτάσεων οὐκ ἀκολουθεῖ τὸ συμπέρασμα. ἔμπαλιν γάρ ἐπὶ τούτου τοῦ σχήματος τὸ συμβαίνον· ἀναγκαῖον γάρ ἀποφατικὸν συναγόμενον εύρισκεται τὸ συμπέρασμα ἔξι ἐνδεχομένων καταφατικῶν, εἰ οὖτας οἱ ὄροι λαμβάνοντο. ἐνδεχομένων γάρ οὐσῶν καθόλου καταφατικῶν ἐν αὐτῷ τῶν δύο προτάσεων τὸ συμπέρασμα οὔτε ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἐνδεχόμενον γίνεται, δ συνάγεται ἐξ τῆς τοιαύτης συζυγίας, οὔτε ἐπὶ μέρους ἐνδεχόμενον ἀποφατικόν, ἀλλ’ οὐδὲ καθόλου καταφατικὸν ἐνδεχόμενον οὔτε ἀποφατικὸν καθόλου, ἀλλ’ ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν καθόλου. ἐν μὲν γάρ τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ σχήματι κατὰ τὸ ἀναγκαῖον, ὥσπερ εἴπον· ἀναγκαῖας γάρ οὐσῆς τῆς μείζονος οὐ γίνεται τὸ συμπέρασμα τοιοῦτον. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ 20 25 ἔμπαλιν αἱ μὲν προτάσεις ἐνδεχόμεναι τὸ δὲ συμπέρασμα ἀναγκαῖον· οὖτα γάρ κειμένων τῶν ἄκρων ἔξι ἀνάγκης οὐδὲν ὁ ἔτερος τῷ ἐτέρῳ. εἰ δὲ τοῦτο, ἀσυλλόγιστος ἂν γίνοιτο ἡ τοιαύτη συζυγία, ἣν φθάσας ἔδεικα οὖσαν συλλογιστικήν. ὑγείαν γάρ ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ νόσον ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ· ὑγεία δὲ ἔξι ἀνάγκης οὐδεμιᾷ νόσῳ. αἵτιον δὲ τούτου πάλιν τὸ 30 μὴ καλῶς εἰλῆφθαι τοὺς δρους τοὺς ἄκρους τοὺς κατηγορούμενους τοῦ ἀνθρώπου· οὐ γάρ τὴν ὑγείαν χρὴ λαμβάνειν καὶ τὴν νόσον ἀλλὰ τὸ ὑγιαῖνον καὶ τὸ νοσοῦν. οὖτας γάρ λαμβανομένων αὐτῶν ἀληθεῖς αἱ προτάσεις ἐνδεχόμεναι καταφατικαὶ καὶ καθόλου, ἔκεινας δ’ οὐ. δ γάρ λέγων τὴν ὑγείαν ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ ἵσον λέγει τῷ ‘πάντα ἄνθρωπον ἐνδέχεται ὑγιαίνειν’. τὴν 35 40 ὑγείαν γάρ ἀντὶ τοῦ ὑγιαίνειν λαμβάνει· οὖτας γάρ ἀληθῆς ἔκατέρα τῶν προτάσεων, ἀλλ’ οὐχ διτὶ ἐνδέχεται τὸν ἄνθρωπον ἡ ὑγείαν ἡ νόσον εἶναι. ὅστε ἐν τῇ τῶν δρων ἐκθέσει τὸ ὑγιαίνειν χρὴ τιθέναι· | ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς 160^v νόσου. ληφθέντων δὲ ἀντὶ τῶν ἔξεων τῶν κατὰ τὰς ἔξεις ὁμοίως αἱ τε προτάσεις ἀληθεῖς καὶ τὸ ἐπ’ αὐταῖς συμπέρασμα. τό τε γάρ ὑγιαίνειν ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ νοσεῖν· καὶ τὸ ὑγιαίνειν ἐνδέχεται

1 ἀληθῆς P 3 τὰ Al. 355,14: τὰς P cf. 129,14 12 διὰ P: ἐπὶ Al. 355,23

18 ἐνδεχόμενον P 22 ἀποφατικὸν alterum Al. 355,34: καταφατικὸν P 35 λαμβάνειν· οὖτας Al. 356,13: λαμβάνειν· οὐ P

παντὶ νοσοῦντι, διπερ ἐστὶ τῆς προκειμένης συζυγίας συμπέρασμα. ὁ δ' αὐτὸς λόγος, καν ἄλλαι τινὲς ἔξεις ἐναντίαι ληφθῶσι. καὶ ξοικέ γε φανερώτερον διαβεβλῆσθαι ἡ τοιαύτη τῶν δρων λῆψις ἐπὶ τοῦ τρίτου σχήματος ἢ ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ. ἐπ' ἔκεινων μὲν γάρ διεβάλλετο, ἐπει κειμένῳ τῷ ἐξ ἀναγκαῖας τῆς 5 μείζονος *(καὶ)* ὑπαρχούσῃς τῆς ἐλάττονος ἀναγκαῖον ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα, διούκην συγχωρούμενον. ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου ὅμολογούμενον, δι ἀναιρεῖται τῷ ἐξ ἐνδεχομένων γίνεσθαι ἐνδεχόμενον τὸ συμπέρασμα. ἀξιῶ δὲ ἐν ταῖς τῶν τοιούτων συλλογισμῶν ἀναλύεσι τοὺς δρους ἐκτιθεμένους μὴ τὰς ἔξεις αὐτὰς ἐκτίθεσθαι ἀλλὰ *(τὰ)* κατὰ τὰς ἔξεις.

10 Σημειωτέον δέ, διτι γίγνεται ποτε ἀπάτη καὶ παρὰ τὸ τὸν μέσον μὴ τὸν αὐτὸν ἐν ἀμφοτέραις εἰληφθαι ταῖς προτάσεσιν ἢ τῇ λέξει μόνον, οἷον ἀν ληφθῆ τὸ χρῶμα κατὰ παντὸς λευκοῦ, τὸ λευκὸν κατὰ παντὸς κύκνου· οὐκέτι γάρ τὸ χρῶμα κατὰ παντὸς κύκνου· οὐ γάρ ὁ κύκνος χρῶμα. αἰτιον δέ, διτι τὸ λευκὸν οὐ ταῦτον ἐν ἀμφοτέραις τοῖς προτάσεσιν ἐλήφθη, ἀλλ' ἐν μὲν τῇ 15 πρώτῃ ἡ ποιότης (ώς γάρ λευκότης, διπερ ἐστὶν ἡ ἔξεις αὐτῇ), ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τὸ τὴν ποιότητα ἔχον ὥσανει τὸ κατὰ τὴν ἔξιν· οὐ γάρ τὸ λευκὸν τὸ ὡς λευκότης ἀλληθῆς κατὰ τοῦ κύκνου (ἥν γάρ ἀν πᾶς κύκνος λευκότης), ἀλλ' ὡς τὸ λευκότητα ἔχον. ἡ καὶ τοῦτο τὸ εἶδος ὑπάγεται τῷ τὴν μείζονα ἀδιόριστον, μὴ καθόλου λαμβάνεσθαι· οὐ γάρ ἀληθῆς ἡ λέγουσα τὸ χρῶμα 20 κατὰ παντὸς λευκοῦ· ϕεῦδος γάρ τὸ πᾶν λευκὸν χρῶμα. οὗτο παραλογίζεται καὶ Παρμενίδης ἔαυτὸν λέγων "τὸ παρὰ τὸ ὃν οὐκ ἔστιν ὃν, τὸ μὴ ὃν οὐδέν ἔστι". τὸ μὲν γάρ πρῶτον οὕτως ἀληγθὲς ἐλάχιμανεν, διτι ἀντὶ τῆς οὐσίας τῷ ὄντι ἔχρήσατο· τὸ γάρ παρὰ τὴν οὐσίαν οὐκ ἔστιν οὐσία· διὰ γάρ τοῦ οὕτως λαμβάνειν τὸ ὃν πειρᾶται ἐπιφέρειν τὸ "ἐν ἄρα τὸ ὃν". τὸ δὲ δεύ- 25 τερον οὐκ ἐπὶ τῆς | *(οὐσίας)* φυλάσσει τὸ ὃν· οὐ γάρ ἀληθὲς τὸ παρὰ τὴν 160^v οὐσίαν εἰναι μηδέν· ἀλλ' ὡς λαβὼν τὸ πρῶτον τὸ παρὰ πᾶν τὸ ὃν πᾶν οὐκ ὃν εἰναι οὕτως τὸ δεύτερον προστίθησι τὸ οὐκ ὃν οὐδέν. οἰς οὕτως εἰλημ- μένοις ἐπεται τὸ συμπέρασμα τὸ παρὰ πᾶν τὸ ὃν μηδὲν εἰναι, δι' οὐ συμ- περάσματος ὅμολογεῖται πολλὰ εἰναι τὰ ὄντα· τὸ γάρ 'πᾶν' τοῦ 'πολλᾶ' δηλωτι- 30 κόν. τοιούτος ἔστιν ὁ λέγων 'τὸ πεπερασμένον ἀρχὴν ἔχει, τὸ ἀρχὴν ἔχον ἐγένετο, τὸ πεπερασμένον ἄρα γέγονεν, ὥστε, εἰ καὶ ὁ κόσμος πεπερασμένος, γέγονε· τὸ γάρ ἀρχὴν ἔχειν δπου μὲν εἰληπται τὴν κατὰ μέγεθος (οὕτως γάρ ἐπὶ τοῦ πεπερασμένου καὶ τοῦ κόσμου), ἐν δὲ τῷ γεγονότι τὴν κατὰ χρόνον· τὸ γάρ τὴν κατὰ χρόνον ἀρχὴν ἔχον γέγονεν, οὐ τὸ τὴν κατὰ τὸ μέγεθος. 35 διὰ τοῦτο πανταχοῦ λέγω δεῖν φυλάττεσθαι τὰς ὅμωνυμίας. οὐδ' ἐνταῦθα δὲ ἡ μείζων πρότασις καθόλου· οὐ γάρ ἀληθῆς τὸ 'πᾶν τὸ ἀρχὴν ἔχον γέγονε'.

[ε'] Οὐ δεῖ δὲ τοὺς δρους δεῖ ζητεῖν δνόματι ἐκτίθεσθαι· πολλῶν γάρ

1 παντὶ P: τιν Al. 356,18 4 ἐπὶ κειμένῳ recte a Al. 356,22 5 καὶ Al.:
om. P γίνεσθαι Al. 356,23 6 τῷ Al. 356,24: τὸ P 7 post δὲ add.
καθόλου Al. 356,25 9 τὰ Al. 356,27: om. P 10 τὸ Al. 356,28: τὸν P
17 ἀληθῆς P (a): ἀληθὲς Al. 356,35 22 τῆς Al. 357,3: τοῦ P 24 ἐπι-
φέρειν Al. 357,4: ἐκφέρειν P 25 οὐσίας Al. 357,5: om. P 27 τὸ τὸ οὐκ Al.
357,7 35 πανταχοῦ Al. 357,15: πάντα P 36 τὸ (post πᾶν) Al. 357,17: τὴν P
37 [ε'] cf. 121,19 δνόματι Arist.: δνομάτων P

συλλογισμῶν οἱ δροὶ τῇ τινὲς τῇ πάντες λόγῳ δηλοῦνται καὶ λόγοι εἰσίν, οὐκ ὀνόματα, ἐφ' ᾧ οὐ δεῖ τοὺς ἀναλύειν βουλομένους ζητεῖν πάντας τοὺς δρους δι' ὀνομάτων ἔκτιθεσθαι, ἀλλὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς τοὺς κειμένους ἔκθετέον ἐν τῇ τῶν δρων λήψει. παρὰ γάρ τοῦτο πολλάκις χαλεπὴ καὶ δύσκολος ἡ 5 ἀγωγὴ γίνεται τῷ μὴ εὑρίσκεσθαι τῶν δρων ὀνόματα. οἶον εἴ τις συλλογίσαιτο τὸν ἀνδρεῖον τιμῆς ἄξιον διὰ μέσου τοῦ καταφρονεῖν τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας ὑπὲρ τοῦ κοινῆς συμφέροντος λέγων 'οἱ ἀνδρεῖοι καταφρονεῖ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας ὑπὲρ τοῦ κοινῆς συμφέροντος τιμῆς ἄξιος, οἱ ἄρα ἀνδρεῖοι τιμῆς ἄξιοι'. τὸν 10 γάρ βουλόμενον ἔκλαμψάνειν τοὺς δρους τοῦτο τοῦ συλλογισμοῦ οὐ δεῖ τὸν μέσον δρον ὄνομα ζητεῖν λόγος γάρ ἐστιν, οὐ φυλαχθέντος η τε διαιρέσις ἡ εἰς τοὺς δρους φανερὰ καὶ η τοῦ συλλογισμοῦ εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα ἀνάλυσις. πάλιν εἴ τις λάβοι, διτι η τοῦ ὄντος ἐπιστήμη η ὃν ἐπιστήμη ἐστί τοῦ πρώτου αἰτίου κινοῦντος, η δέ γε | ἐπιστήμη η τοῦ πρώτου αἰτίου κινοῦντος η πρώτη 161^r

15 ἐστί φιλοσοφία, καὶ συνάγοι ἐκ τούτων, διτι η τοῦ ὄντος η ον ἐπιστήμη η πρώτη φιλοσοφία ἐστί· καὶ γάρ οὗτος συλλογισάμενος τοὺς δρους οὐκ ὀνόματα ἀλλὰ λόγους εἰληφε πάντας, οὓς εἰ μὴ οἱ βουλόμενος ἀναλύειν τὸν λόγον λάβοι, ὀνόματα δὲ ζητοίνη ἀντ' αὐτῶν, οὐκὶ δὲν εὑροι τὴν ἀνάλυσιν τοῦ συλλογισμοῦ εἰς τὸ οἰκεῖον σχῆμα δὲν τὸ πρῶτον. μὴ εὑρίσκων δὲ ὀνόματα σημᾶναι τὸν 20 μέσον οἰήσεται ἀμέσως ὑπάρχειν τὸν κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ (καὶ) ἀμέσου ὄντος τοῦ προβλήματος αὐτοῦ εἰναι απόδειξιν, δπερ ἐστὶν ἀδύνατον. η ἀποδεικτὰ μὲν ἀλλ' οὐχὶ ὑπὸ ὀνόματος δηλωθῆναι δυναμένου τοῦ μέσου δρου, οὐδὲ συλλογισμός. προλαβόντας δὲ καὶ οἰηθέντας εἰναι τὰ τοιαῦτα ἀναπόδεικτα τοῖς βουλομένοις αὐτὰ διὰ τοῦ οἰκείου μέσου δεικνύειν ὄντος λόγου 25 ἐπεγκαλεῖν. οἶον εἰ βουλγθείμεν δεῖξαι, διτι τοῦ Ισοσκελοῦς τριγώνου αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν δρθαῖς θσαι. πρῶτον μὲν οὖν αὐτὸ τοῦτο τὸ κατηγορούμενον δρῆσις, πῶς οὐχὶ ἐν ὄνομά ἐστιν ἀλλὰ λόγος. ζητοῦντες δὲ τὸν μέσον, δι' οὐ δεῖ συμπερᾶναι τὸ πρόβλημα, ἐνταῦθα μὲν εὐποροῦμεν δυνάματι αὐτὸν ἔκθεσθαι λέγοντες οὕτως· τὸ Ισοσκελὲς τρίγωνον τριγώνου ἐστι, παντὸς τριγώνου αἱ τρεῖς 30 γωνίαι δυσὶν δρθαῖς θσαι, τοῦ Ισοσκελοῦς ἄρα τριγώνου αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν δρθαῖς θσαι εἰσίν. (ἐὰν δὲ τὴν μείζονα θελήσωμεν κατασκευάσαι πρότασιν, πόθεν διτι παντὸς τριγώνου αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν δρθαῖς θσαι εἰσίν,) οὐκέτι δύναμαι δυνάματι τὸν μέσον ἔκθεσθαι, δι' οὐ συνάγεται τὸ συμπέρασμα, ἀλλὰ δεῖ λόγῳ αὐτὸν ἐρμηνεύειν, οἶον διτι παντὸς τριγώνου αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν δρθαῖς θσαι εἰναι ἀμεσόν τε πρότασιν καὶ ἀναπόδεικτον εἰναι καὶ | αἰτιῷ 161^r τοὺς οὕτω δεικνύειν αὐτὸ πειρωμένους, ἀπατᾶται τὸ ἀποδεικτικὸν ἀναπόδεικτον

4 περὶ P 16 οὕτως Al. 358,1 18 εὑροι Al. 358,3: εὑρη P 19 δν Al. 358,4: οὖσαν P μὴ εὑρίσκων.. ἀδύνατον (21) Phil. f. 82^r 20 καὶ Phil.: om. P 22 ἀποδεικτὰ Al. 358,10: ἀποδεικτικὴν P 23 προλαβόντας a Al. 358,11: προλαβόντες P 25 οἷον . . . ἐὰν οὐν (36) Phil. f. 82^r 27 δρα Phil. 31 ἐὰν δὲ . . . εἰσίν (32) Phil.: om. P 33 δυνάμεθα Phil. 39 ἀποδεικτικὸν P (B): ἀποδεικτὸν recte a Al. 358,25

ἥγονόμενος· ἔστι γάρ καὶ τοῦτο ἀπόδειξις, ἀλλὰ ὁ μέσος δρος λόγος ἐστίν, οὐκ ὄντος. ὥστε οὐ πάντως οἰητέον, ώς δεῖ δινόματι ἐκκεῖσθαι τοὺς δρους, ἀλλ' ἐστίν, δτε καὶ διὰ λόγου αὐτοὺς σημαίνειν. διὸ τοὺς τοιούτους συλλογισμοὺς χαλεπὸν ἀνάγειν ὑπὸ τὰ σχῆματα.

- 5 Τὸ δὲ ὑπάρχειν τὸν μείζονα δρον τῷ μέσῳ καὶ τὸν μέσον τῷ ἐλάττονι οὐ δεῖ νομίζειν, δτι πάντως (δεῖ) κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν τοὺς δρους ἐκτίθεσθαι, οἰον ὁ ἀνθρωπος ζῶν, τὸ ζῶν οὐσία, ὁ ἀνθρωπος ἄρα οὐσία· πάντες γάρ οἱ δροι ἐν τούτῳ κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν κείνται· ἀλλ' ἐν μὲν ταῖς ἐκλογαῖς ἐκθετέονται δεῖ κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν τοὺς δρους, τὰς δὲ συμπλοκὰς αὐτῶν, καθ' 10 ἦν ἀνέδεχηται γίνεσθαι πτῶσιν, κατὰ ταύτην ποιητεύν, ἐπειδὴ κατὰ πάσας τὰς πτῶσεις αἱ κατηγορίαι τῶν δρων γίνονται. οὐ γάρ πάντα τὰ κατηγορούμενα ώς καθ' ὑποκειμένου κατηγορεῖται· ἐπεὶ πάσας ἀν δεῖ τὰς προτάσεις τοὺς δρους ἔχειν κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν συντεταγμένους, οἰον ὁ ἀνθρωπος ζῶν ἐστίν, ή γραμματικὴ ἐπιστήμη ἐστί, τὸ χρῶμα ποιότης ἐστίν. ἐπεὶ δ' οὐ 15 μόνα τὰ καθ' ὑποκειμένου λεγόμενα κατηγορεῖται ἀλλὰ καὶ τὰ συμβεβηκότα καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ὅντα, ὡν οὐκ δεῖ κατ' ὅρθην πτῶσιν αἱ κατηγορίαι, ἀλλὰ ποτὲ μὲν κατ' ὅρθην, ώς δταν λέγωμεν 'τὸ σῶμα λευκόν ἐστιν, ή ὑγίεια ἀγαθόν ἐστι', πιτὲ δὲ κατὰ γενικήν, ώς δταν λέγωμεν 'ο ἀδελφὸς ἀδελφὸς ἐστι', ποτὲ δὲ κατὰ δοτικήν, ώς 'τὸ δμοιον ὄμοιψ δμοιον', 20 ποτὲ δὲ κατὰ αἰτιατικήν, ώς δταν λέγωμεν 'τὸ μέγα πρὸς μικρὸν λέγεται' καὶ 'Πλάτων ἐπανεῖ Σωκράτην', ἐπεὶ τοίνυν αἱ κατηγορίαι τῶν κατηγορουμένων κατὰ πάσας γίνονται τὰς πτῶσεις, αἱ δὲ προτάσεις ἐν ταῖς κατηγορίαις, δεῖν φημι τοὺς δρους ἐκτίθεσθαι τοὺς τῶν προτάσεων καὶ τῶν συλλογισμῶν, δταν ἐκλέγωμεν αὐτούς, κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν, τὰς δὲ κατηγορίας αὐτῶν καὶ 25 τὰς προτάσεις ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλας συντάξει ποιεῖσθαι, ώς ἐγχωρεῖ. δταν οὖν τὸ συγχωρούμενον κατ' εὐθεῖαν κατηγορεῖται, | τότε κυρίως κατὰ τοῦ 162^r ὑποκειμένου κατηγορεῖται· καὶ γάρ τὸ ὑποκειμένον τότε καθ' εὐθεῖαν λαμβάνεται. ἀν δὲ κατὰ πτῶσιν, οὐκέτι κατ' αὐτὸν τῷ τὴν πτῶσιν μὴ τὸ ὑποκειμένον αὐτὸν σημαίνειν, τοῦ δὲ σημανιομένου ὑπὸ τῆς πτῶσεως κατηγορεῖται. 30 ἀλλ' οὐδὲ δμοίως, ώς τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου κατηγορούμενον εἰληπται (καὶ) καθ' ἦν πτῶσιν, κατὰ τὴν αὐτὴν καὶ τὸ δεύτερον τοῦ τρίτου ληπτέον πάντως κατηγορεῖσθαι. οὔτε γάρ, εἰ τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου κατ' εὐθεῖαν, δεῖ καὶ τοῦτο τοῦ ἐσχάτου ἄκρου κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν κατηγορεῖν. τὸ δ' αὐτὸν οὐ μόνον ἐπὶ τῶν καταφατικῶν, τουτέστι καταφατικῶν κατηγορουμένων, ἀλλὰ καὶ 35 ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν ποιητέον. καθ' δσους γάρ τρόπους καὶ καθ' δσας πτῶσεις ἀλλοι ἀλλιψ συντάττοντες τῷ εἶναι καὶ τῷ 'ἐστι' χρώμαντα ἐπ' αὐτῶν, καὶ ὄσαχῶς συντεταγμένων ἀλλήλοις τῶν δρων ἔστιν ἀληθῆ εἰπεῖν εἶναι τὴν πρότασιν, τοσαυταχῶς χρὴ τοὺς δρους ἐν ταῖς πρότασεσ πειρᾶσθαι συμπλέκειν ἀλλήλοις καὶ λέγειν ὑπάρχειν τὸν ἔτερον τῷ ἑτέρῳ. δεικτέον δέ, πῶς μὲν 40 χρὴ τὴν ἔκθεσιν τῶν δρων τῶν ἐν ταῖς προτάσεσιν κατ' εὐθεῖαν ποιεῖσθαι,

1 τούτου Al. 358,25 2 ὥστε .. κείνται (8) Phil. f. 82r δεῖ Phil.: δεῖν P
post ἔστιν expunxit ή γραμματικὴ P 23 ante δρους add. μὲν Al. 360,1 26 κατηγορούμενον Al. 360,5 30 ως Al. 360,9: εἰ P καὶ Al. 360,10: om. P

πῶς δ' αὐτοὺς ἐν τῇ γενέσει τῶν προτάσεων συμπλέκειν ἀλλήλους. λαβόντες γάρ πρότασιν τὴν λέγουσαν τῶν ἐναντίων μίαν εἶναι ἐπιστήμην ἔκτιθέμενοι μὲν τοὺς δρους 'μία ἐπιστήμη ἐστί' καὶ τὰ ἐναντία ἀλλήλοις ἔχθησύμεθα· λαβόντες δὲ τοὺς δρους ἐν τῇ προτάσει οὐ 'τὰ ἐναντία μία ἐπιστήμη ἐστίν' 5 ἐροῦμεν, *⟨ἀλλ’⟩* ἀντὶ τοῦ 'τὰ ἐναντία ἐστί' μετασχηματίσαντες ποιήσομεν 'τῶν ἐναντίων ἐστὶ μία ἐπιστήμη'. οὗτως γὰρ ἀληθής ἡ πρότασις. ὡς γάρ εἴρηται, δισαχῶς καὶ καθ' ὅσους τρόπους καὶ καθ' ὅσας πτώσεις ἄλλο ἄλλου κατηγορούμενον ἀληθεύεσθαι δύναται κατὰ τὸν τῆς λέξεως μετασχηματισμὸν καταφατικῶς τε καὶ ἀποφατικῶς, τοσαυταχῶς καὶ τὰς προτάσεις καὶ τὰς τῶν 10 δρων κατηγορίας ποιεῖσθαι χρή, ὡς ἂν ὑπακούωσιν οἱ μέσοι δροὶ ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους συμπλοκῇ πρός τε τὸ κατὰ φύσιν γίνεσθαι τὴν κατηγορίαν καὶ πρὸς τὸ ἀληθές. τὸ μὲν οὖν ζῶν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ δ ἀνθρωπος γραμματικοῦ καὶ τὸ ζῶν κατὰ γραμματικοῦ διοικέσθαι πάντα· κατὰ γὰρ εὐθεῖαν πτῶσιν δ τε γραμματικὸς ἀνθρωπός ἐστι καὶ δ ἀνθρωπος ζῶν καὶ | διὰ τοῦτο ὁ γραμ- 162⁷

15 ματικὸς ζῶν. οὐ μὴν ἐπὶ πάντων τῶν συλλογισμῶν οἰόν τε οὕτως κατηγορεῖσθαι τὰ κατηγορούμενα, οἷον ὡς ἐν τῇ προτάσει τῇ λεγούσῃ τῶν ἐναντίων *⟨ἀλλήλοις μίαν⟩* εἶναι ἐπιστήμην κατηγορούμενον μέν ἐστι τὸ 'μία ἐπιστήμη ἐστί' καὶ μείζων δρος, ὑπόκειται δὲ τὸ 'τῶν ἐναντίων ἀλλήλοις', δ ἐστι μέσος. οὐ δὴ οὕτως ὑπάρχει δ μείζων τῷ μέσῳ ἐνταῦθα ὡς δύνασθαι λέγειν 'τόδε τὸδε 20 ἐστίν', ὡς λέγομεν 'οὗτος γραμματικὸς ἀνθρωπός ἐστιν'. οὐ γάρ ἐστιν ἡ πρότασις [*ἥ*] λέγουσα 'τὰ ἐναντία μία ἐστὶν ἐπιστήμη', ἀλλ' διτὶ τῶν ἐναντίων, διπερ ἐστὶ γενικὴ πτῶσις, μία ἐστὶν ἐπιστήμη· οὕτως γὰρ συντεταγμένων αὐτῶν ἀληθές· 25 ἐστιν εἰπεῖν τὸ 'τῶν ἐναντίων μία ἐστὶν ἐπιστήμη'. ἐν μὲν οὖν τῇ ἔκθεσι τῶν δρων ἦν κείμενα τὰ ἐναντία καὶ μία ἐπιστήμη, ἐν δὲ τῇ προτάσει οὐ 'τὰ ἐναντία' ἔτι ἤρκεσε λαβεῖν ἀλλὰ 'τῶν ἐναντίων'.

'Ετι δ' οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ παραδείγματος τοῦ 'τῶν ἐναντίων μία ἐστὶν ἐπιστήμη' δείκνυται ἐν ταῖς προτάσεσιν οὐκ ἀεὶ κατ' εὐθεῖαν γίνεσθαι τὰς τῶν δρων κατηγορίας ἀλλὰ καὶ καθόλου ἐπὶ πασῶν τῶν ἐν τοῖς συλλογισμοῖς προτάσεων, διτὶ μὴ ἀεὶ αἱ κατηγορίαι τῶν δρων διοικεῖσθαι καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν 30 πτῶσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς μὲν δροῖς κατὰ τοῦ μέσου λέγεται, τουτέστι κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν κατηγορεῖται, οὐκέτι δὲ δ μέσος τοῦ τρίτου. δεικτέον ἐπὶ τοῦ παραδείγματος πάλιν· ἡ τοῦ ἀγαθοῦ γνῶσις σοφία ἐστίν, ἡ σοφία ἐπιστήμη ἐστίν, ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἄρα γνῶσις ἐπιστήμη ἐστίν. ἡ μὲν γὰρ μείζων πρότασις ἡ λέγουσα 'ἡ σοφία ἐπιστήμη' κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν ἔχει τοὺς δρους, οὐκέτι 35 δὲ ἡ ἐλάττων ἡ λέγουσα τοῦ ἀγαθοῦ τὴν σοφίαν εἶναι· γενικὴ γὰρ πτῶσις ἡ 'τοῦ ἀγαθοῦ'. ὡσπερ δὲ ἡ ἐλάττων πρότασις οὐκ εἰχει κατ' εὐθεῖαν τὴν κατηγορίαν, οὕτως οὐδὲ τὸ συμπέρασμα. ἀλλοτε δὲ πάλιν ἡ μὲν ἐλάττων πρότασις κατ' εὐθεῖαν ἔχει τὴν κατηγορίαν τοῦ μέσου κατὰ τοῦ ἐσχάτου δρου, ἡ δὲ μείζων οὐκέτι κατ' εὐθεῖαν τὸν μείζονα τοῦ μέσου ἔχει κατηγορούμενον·

5 ἀλλ' ετ τὰ Al. 360,34: om. P 7 πτῶσεις scripsi cf. 133,36: προτάσεις P

8 λέξεως Al. 360,37: ἔξεως P cf. 141,21 13 post πάντα add. κατηγορεῖται Al.

361,7 17 ἀλλήλοις μίαν Al. 361,10. 11: εἶναι P 21 ἡ om. Al. 361,15

26 ἔτι scripsi: ὅτι P τοῦ (post ἔτι) scripsi (om. Al. 361,25): τούτου P cf. 141,18

οίον τοῦ ἐναντίου παντὸς ἐπιστήμη ἔστι, τὸ ἀγαθὸν ἐναντίον· συμπέρασμα τοῦ ἀγαθοῦ ἐπιστήμη | ἔστιν'. ἐν μὲν οὖν ταῖς προτάσεσιν ὁ μέσος δρός κατὰ 163° τοῦ ἐλάττονος καὶ ὑποκειμένου κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν κατηγορεῖται, οἷον τὸ ἀγαθὸν ἐναντίον * * * παντὸς ἐπιστήμη ἔστιν· οὐ γάρ τὸ ἐναντίον ὑπόκειται,
 5 ἔστιν εὐθεῖα, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου, ὅ ἔστι γενική. ληπτέον δὲ μέσον ποτὲ μὲν
 ἐναντίον ποτὲ δὲ ποιόν. ὅπότερον γάρ ἀν ληφθῆ, αἱ προτάσεις ὅμοιαι· ἔσται
 γάρ ποτὲ μὲν 'τὸ ἀγαθὸν ποιόν, τοῦ ποιοῦ ἐπιστήμη ἔστι', ποτὲ δὲ 'τὸ
 ἀγαθὸν ἐναντίον, τοῦ ἐναντίου ἐπιστήμη ἔστιν'. ἀλλ' οὐδὲ τὸ συμπέρασμα
 κατ' εὐθεῖαν γίνεται πτῶσιν· τοῦ γάρ ἀγαθοῦ ἐπιστήμη εἶγαι συνάγεται, ἀλλ'
 10 οὐ τὸ ἀγαθόν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ποιὸν ἐλέγετο ἢ τὸ ἐναντίον ἐπιστήμη εἶναι,
 ἀ ησαν οἱ μέσοι δροί, ἀλλὰ τούτων ἐπιστήμη. τὸ μέντοι ἀγαθὸν ἔκειτο ἢ
 ἐναντίον εἶναι ἢ ποιὸν κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν. ἔστι δέ, δτε μήτε τὸ πρῶτον
 κατὰ τοῦ μέσου μήτε τοῦτο κατὰ τοῦ τρίτου κατηγορεῖται, τουτέστι κατ'
 εὐθεῖαν πτῶσιν κατηγορεῖται· καὶ γάρ τὴν κατ' εὐθεῖαν καὶ οὗτως γενομένην
 15 κατηγορίαν ἀπλῶς κατηγορίαν λέγω, δταν ἢ εἰτεῖν τόδε τόδε εἶναι, τὸ ὑπο-
 κείμενον, ὥσπερ ἔστι τὸ κατηγορούμενον. τὸ δὲ πρῶτον τοῦ τρίτου οὗτως
 ἔχουσῶν τῶν προτάσεων ὅτε μὲν κατ' εὐθεῖαν <ὅτε δὲ οὐ κατ' εὐθεῖαν>
 κατηγορεῖται. παράδειγμα τοῦ μέν, ἐν φ συλλογισμῷ μήτε τῶν προτάσεων
 τις κατ' εὐθεῖαν εἴληπται μήτε τὸ συμπέρασμα, ὁ λέγων συλλογισμὸς 'οὐ
 20 ἔστιν ἐπιστήμη, ἔστι τούτου γένος, τοῦ δὲ ἀγαθοῦ ἔστιν ἐπιστήμη'. οὔτε γάρ
 ἐν ταῖς προτάσεσιν εἴληπται δρός τις δρου κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν κατηγορούμενος
 οὔτε ἐν τῷ συμπεράσματι. τοῦ δέ, ἐν φ ἐν μὲν ταῖς προτάσεσιν ἐν οὐδετέρᾳ
 αὐτῶν κατ' εὐθεῖαν ἡ κατηγορία ἐν μέντοι τῷ συμπεράσματι κατ' εὐθεῖαν,
 ὁ τοιόσδε συλλογισμός· οὐ ἔστιν ἐπιστήμη, γένος ἔστι τοῦτο· τοῦ δ' ἀγαθοῦ
 25 ἔστιν ἐπιστήμη· συμπέρασμα 'τὸ ἀγαθὸν ἄρα γένος'. τοῦτο μὲν γάρ κατ'
 εὐθεῖαν πτῶσιν, τῶν δὲ προτάσεων οὐδετέρᾳ τοῦτ' ἔχει. ἀκρον δὲ δρον πάλιν
 εἴπον τὸν ἔσχατον δρον τὸν ὑποκείμενον ἐν τῷ συμπεράσματι, δ ἔστι τὸ
 ἀγαθόν· κατὰ μὲν γάρ τούτου τὸ γένος αὐτὸν | εἶναι κατηγορεῖται. ἐν δὲ ταῖς 163°
 προτάσεσιν οὔτε τούτου ἡ ἐπιστήμη οὔτε τῆς ἐπιστήμης τὸ γένος.
 30 Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὄμοιώς ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν προτάσεων τε καὶ
 συμπερασμάτων οὐκ ἀεὶ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν κατὰ τὰς πτώσεις γενομένην
 ἔστιν ἰδεῖν. οὐ γάρ ἀεὶ ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν προτάσεων ὥσπερ οὐδὲ ἐπὶ τῶν
 καταφατικῶν κατ' εὐθεῖαν συμπλέκονται οἱ δροί, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ κατ' ἀλλην
 πτῶσιν, ἡ γενικὴν ἡ δοτικὴν ἡ αἰτιατικὴν· οἷον οὐκ ἔστι κινήσεως κίνησις, ἡ
 35 οὐκ ἔστι γενέσεως γένεσις· ἡδονῆς δέ ἔστι γένεσις ἡ ἡδονῆς ἔστι κίνησις· οὐκ
 ἄρα ἡ ἡδονὴ γένεσις ἡ κίνησις. τῶν μὲν γάρ προτάσεων οὐδεμίᾳ κατ' εὐθεῖαν
 πτῶσιν συντέταχται, τὸ μέντοι συμπέρασμα τὸ 'οὐκ ἔστιν ἡ ἡδονὴ γένεσις'
 κατ' εὐθεῖαν. καὶ πάλιν γέλωτός ἔστι σημεῖον, σημείου δὲ οὐκ ἔστι σημεῖον,
 ὥστε οὐ σημεῖον ὁ γέλως· καὶ γάρ ἐπὶ τούτου τῶν μὲν προτάσεων οὐδετέρᾳ

4 post ἐναντίον addendum est velut οὐχέτι δὲ τοῦ μέσου δ μείζων ἄκρος οὗτως, οἷον τοῦ
 ἐναντίον cf. Al. 362, 29. 30 15 τόδε alterum Al. 363, 10: τῶδε P 16 ὥπερ Al.:
 εἴκερ P 17 δτε δὲ ... εὐθεῖαν Al. 363, 12: om. P 22 φ] in maiore spatio
 signum rubrum P 36 ἄρα Al. 364, 13: ἔστι P cf. 127, 35 39 δ Al. 364, 17:
 οὐ P τούτου scripsi (τούτων Al. 364, 17): τούτο P

κατ' εὐθεῖαν, οὔτε ἡ καταφατικὴ οὔτε ἡ ἀποφατικὴ κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν συντέταχται, τὸ μέντοι συμπέρασμα κατ' εὐθεῖαν. δμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων, ἐν οἷς ἀποφατικὸν συνάγεται πρόβλημα κατὰ τὴν ποιὰν σχέσιν τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τοὺς ἄκρους, φημὶ δὲ τοῦ μέσου δρου πρὸς τοὺς αὐτῷ 5 ὑποκειμένους. πάλιν ἔστω ἡμῖν παράδειγμα ἐν τρίτῳ σχήματι τὸ μὲν συμπέρασμα ἔχον ἀποφατικὸν ἐπὶ μέρους κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν τῶν μέντοι προτάσεων οὔτε τὴν καταφατικὴν οὔτε τὴν ἀποφατικὴν κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν. θεῷ γάρ καιρός ἐστιν, θεῷ χρόνος δέων οὐκ ἔστιν· ἔξι ὅν συνάγεται, δτι τις καιρὸς χρόνος δέων οὐκ ἔστι, διὰ τὸ μηδὲν εἶναι θεῷ ὀφέλιμον. ἡ [δὲ] γάρ 10 θεῷ χρόνος δέων οὐκ ἔστι' σημαίνει, δτι θεῷ χρόνος ὀφέλιμος οὐκ ἔστι· τοῦτο δέ φημι, δτι εἰσὶ τινες, οἱ δρίζονται τὸν καιρὸν χρόνον ὀφέλιμον εἶναι. τοὺς μὲν δρους ἐχλέγοντας δεῖ αὐτὰ τὰ δύναματα ἐκτίθεσθαι· δύναματα δέ ἔστι τὰ κατ' εὐθεῖαν λεγόμενα, καιρός, χρόνος δέων, θεός. τὴν μέντοι ἀποφατικὴν πρότασιν ἡ τὰς προτάσεις κατὰ δοτικὴν πτῶσιν. θεῷ γάρ, οὐ θεός, 15 κατὰ δοτικὴν πτῶσιν. δ[δεῖ] καὶ καθόλου | δεῖ ποιεῖν, τοὺς μὲν δρους ἐκτί- 164r θεοῦται κατὰ τὰς κλίσεις τῶν δυνομάτων, τούτεστι κατὰ τὰ δύναματα (τὰς γάρ πτώσεις οὐκ εἶναι δύναματα ἔφαμεν ἐν τῷ Περὶ ἐρμηνείας), συμπλέκειν δὲ αὐτοὺς ἐν ταῖς προτάσεσι κατὰ τὰς ἀρμοῦσας πτώσεις, οἷον, ἵνα ὥσπερ ἐπὶ τῶν πρὸς τὶ παραδίσεως τὰς διαφορὰς τῶν πτώσεων δηλώσωμεν, κατὰ μὲν 20 δοτικὴν, ὡς τὸ ἵσον καὶ δμοίον (τοῦ γάρ τὸ ἵσον καὶ ὁμοίω τὸ δμοίον (δμοίον)), κατὰ δὲ γενικὴν, ὡς τὸ διπλάσιον (ἡμίσεος γάρ), τὰ δὲ κατὰ αἰτιατικὴν, ὡς τὸ τύπτον· τὸ γάρ τύπτον τυπτόμενον τύπτει. τὸ δὲ τυπτόμενον κηνόν ἔστιν εὐθείας καὶ αἰτιατικῆς πτώσεως. οὐ δὲ πάντως δὲ τούτο φημι, πρὸς πτῶσιν καὶ κατὰ πτῶσιν τὰς πτώσεις συντάσσειν, ἀλλ ὅταν οὗτως 25 ἀρμόζῃ· ὅταν δὲ κατ' εὐθεῖαν, τῇ εὐθείᾳ χρηστέον· οἷον ὁ ἀνθρωπος ζῶον.

Ἐπειδὴ δὲ ήμεν ἐν τοῖς προειρημένοις ἴχανᾶς εἰργηται περὶ τῆς κατὰ τὰς πτώσεις τῶν δρων συμπλοκῆς. λέγομεν νῦν, ποσαχῶς ἀληθές ἔστιν εἰπεῖν ἀλλο ἀλλω ὑπάρχειν· δσαχῶς γάρ αἱ κατηγορίαι καὶ τὰ τῶν δυτῶν γένη διήρηται. ἡ γάρ ὡς οὐδίστια τὸ κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἐν τῷ τί 30 ἔστιν δὲν αὐτοῦ ληπτέον ἐν ταῖς προτάσεσιν, ὡς ἐν τῇ 'ο ἀνθρωπος ζῶον ἔστιν', ἡ ὡς ποσότητα τούτου δηλοῦν, ὡς ἐν τῇ 'ο ἀνθρωπος τρίπηχός ἔστιν', ἡ ὡς ποιότητα, ἀν λευκὸς εἶναι ῥηθῆ, ἡ ὡς σχέσιν, ἐὰν δεξιὸς ἡ πατήρ, ἡ ὡς ἐνέργειαν, ἀν διαλέγηται ἡ γράψῃ, ἡ ὡς πάθος, ἀν τύπτηται ἡ ἀλγή, ἡ ὡς τόπον, ἀν ἐν Λυκίᾳ εἶναι ῥηθῆ, ἡ ὡς χρόνον, ἀν γένηται, δτι γθεὶς ἦν ἡ 35 πέρουσιν, ἡ ὡς κεῖσθαι, δταν καθῆσθαι λέγοιτο, ἡ ὡς ἔχοντός τι, ἀν ὑποδεδέσθαι ἡ ὧπτίσθαι λέγηται. τοσαῦται γάρ αἱ κατηγορίαι, καὶ τοσαχῶς οἰόντε ἀλλο ἀλλω ὑπάρχειν τε καὶ ἀληθεύεσθαι κατ' αὐτοῦ. καὶ τούτων τῶν κατηγορουμένων καὶ ἀληθευομένων κατὰ τινος ἡ ἀπλῶς ἡ καθόλου ληπτέον τὰ κατηγορούμενα κατηγορεῖσθαι ἡ πῃ· τὰ μὲν γάρ γένη καὶ αἱ διαφοραὶ καὶ τὰ

1 κατ' εὐθεῖαν prius om. Al. 364,18 9 δὲ delevi 12 μὲν οὖν Al. 365,29 15 δεῖ prius om. Al. 365,36 16 κλίσεις P(B): κλήσεις a Al. 366,1 et Arist. 18 ὥσπερ ἐπὶ P: διὰ τῆς Al. 366,4 21 δμοίον Al. 366,6: om. P 31 δηλοῦν Al. 366,26: δηλῶν P 32 ἡ (ante πατήρ) Al. 366,28: ἡ P 34 Λυκείῳ Al. 366,29 γένηται P(B): λέγηται recte a Al. 366,30 35 λέγοιτο] sic etiam a B Al. 366,31

τοῖα καὶ οἱ ὄρισμοὶ καὶ ἀπλῶς κατηγοροῦνται, ὡν εἰσι, καὶ ἀλγθεόνται κατ' αὐτῶν, τὸ δὲ συμβεβήκος ποτὲ μὲν ἀπλῶς, ὡς ἐπὶ τῆς χιόνος τὸ λευκόν, ποτὲ δὲ πῇ, ὡς τοῦ δράματος τὸ λευκόν. ἔτι δὲ ἡ ἀπλῶς τε καὶ ἄνευ συνθέσεως κατηγορητέον, τουτέστιν ἐν τι καὶ μιᾶς κατηγορίας, ἡ συμπεπλεγμένα τε | καὶ 164^v
5 συγκείμενα· ἡ μὲν γὰρ 'Σωκράτης ἄνθρωπός ἐστιν' ἀπλοῦν ἔχει τὸ κατηγορούμενον, ἡ δὲ λέγουσα 'Σωκράτης ἄνθρωπος λευκός ἐστιν' ἡ 'Σωκράτης καθήμενος διαλέγεται' σύνθετόν τε καὶ συγκείμενον. ἐπειδὴ δὲ τῶν συγκειμένων ἐν ταῖς κατηγορίαις τὰ μὲν μίαν πρότασιν ποιεῖ, τὰ δὲ οὐ μίαν, ἔστι δὲ τῶν ἰδίᾳ κατηγορούμενών ἀληθῶς τὰ μὲν καὶ συνθέντας ἀληθῶς κατηγορῆσαι, τὰ δὲ 10 συνθέντας οὐκ ἔστιν ἀληθῶς κατηγορῆσαι, περὶ τούτων ἀξιῶ ἀμεινον δεῖν ἐπεσκέψθαι· ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὡν τὰ κεφάλαια ἔκτεθείμεθα ἐν τῷ Περὶ ἔρμηνείας.

Ἐπειδὴ δὲ εὑρίσκομεν πολλάκις ἐν τοῖς παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις κειμένοις λόγοις ὅρους τινὰς δις παραλαμβανομένους ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει καὶ τῷ συμ- 15 περάσματι τὸν μέσον ὅρον κείμενον, διδαχτέον, πῶς δεῖ καὶ τοὺς τοιούτους ἀναλύειν συλλογισμούς, καὶ ποιέτων προτάσεων συνταχτέον τὸν ἐπαναδιπλούμενον ὅρον. ἐπαναδιπλούμενον δέ ἔστιν, ὅπερ εἴπον, ἡ τοῦ αὐτοῦ ὅρου δις ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει παραληφτὶς ὡς καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι πάντως εὑρίσκεσθαι. τὸ οὖν ἐπαναδιπλούμενον, ἡ ἔστιν, ὡς εἴπον, τὸ δις λαμβανόμενον· 20 ἔστι δὲ οὗτος ὁ μέσος ὅρος· τούτον οὖν τὸν δεύτερον ὅρον λαμβανόμενον καὶ ἐπαναδιπλούμενον οὐ δεῖ ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν τοιούτων συλλογισμῶν τῷ *(μέσῳ)* ὅρῳ συντάσσεσθαι ἀλλὰ τῷ πρώτῳ, τουτέστι τῷ μείζονι καὶ κατηγορούμενῳ. οἷον ἔστω δεδειγμένον, διτὶ τῆς δικαιοσύνης ἐπιστήμης ἔστιν, διτὶ ἀγαθόν· ἔστι μὲν γὰρ ἀπλῶς δικαιοσύνης ἐπιστήμην εἶναι, διτὶ ἔστι τοῦ κατ' 25 ἀξίαν ἔκαστῳ ἀπονεμητικῇ· ἔστι δὲ καὶ ἐπιστήμην περὶ αὐτῆς ἔχειν, διτὶ ὡφέλιμος ἡ αἱρετὴ ἡ τι τοιοῦτον ἄλλο, ὡς ἔχει καὶ ὁ νῦν λόγος· ἡ δικαιοσύνη ἀγαθόν, τοῦ ἀγαθοῦ ἔστιν ἐπιστήμη, διτὶ ἀγαθόν, τῆς δικαιοσύνης ἄρα ἔστιν ἐπιστήμη, διτὶ ἀγαθόν. οὕτως γὰρ κειμένων τῶν ὅρων καὶ οὗτος μείζονος μὲν ἄκρῳ ἐπιστήμης, διτὶ ἀγαθόν, μέσου δὲ ἀγαθοῦ, ἐλάττονος δὲ ἄκρου 30 δικαιοσύνης ἔσται τὸ εἰρημένον συμπέρασμα τὸ τῆς δικαιοσύνης ἐπιστήμην εἶναι, διτὶ ἀγαθόν. καὶ ἡ ἀνάλυσις εἰς τοὺς εἰρημένους ὅρους ἔσται τοῦ συλλογισμοῦ. | ἐδὲ δὲ τὸ ἐπαναδιπλούμενον (τοῦτο δὲ ἔστι τὸ 'διτὶ ἀγαθόν') 165^v μὴ τῷ μείζονι ἄκρῳ συναφθῆ ἀλλὰ τῷ μέσῳ καὶ γένηται ὁ μέσος ἀγαθόν, διτὶ ἀγαθόν', οὕτε ἔτι συμπέρασμα ἔσται τὸ τῆς δικαιοσύνης ἐπιστήμην εἶναι, 35 διτὶ ἀγαθόν, τῷ μὴ εἶναι τῷ κατηγορούμενῳ, τουτέστι τῷ μείζονι, προσκειμένον τὸ 'διτὶ ἀγαθόν', διπερ ἡν τὸ ἀναδιπλούμενον· ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἐλάττων πρότασις συνετῇ ἔστιν· ἔσται γὰρ ἡ δικαιοσύνη ἀγαθόν, διτὶ ἀγαθόν. εἰ δὲ τοῦτο, ἡ περιττῶς ἔσται προσκειμένον τῷ ἀγαθῷ τὸ 'διτὶ ἀγαθόν' μηδὲν σημαῖνον, καὶ ἀσύνθετος καὶ ἀσύντατος ἡ πρότασις ἔσται ἡ ἐλάττων ἡ λέγουσα 'ἡ δικαιοσύνη

11 ἔκτεθείμενα scripsi: ἔκτεθείμενα P (ἔκτεθεται Al. 367,12) 13 ἐπειδὴ . . . εὑρίσκεσθαι (19) Phil. f. 84^v 14 καὶ scripsi (καὶ ἐν Phil.): καὶ P 16 ποτα P

17 ἐπαναδιπλωσίς Phil. 20 ὅρον scripsi: ὅλον P 22 μέσῳ Al. 367,21: οὐν. P

23 οἷον . . . νῦν λόγος (26) Phil. f. 84^v 38 σημαῖνον Al. 368,4: σημαῖνων P

39 ἀσύνθετος P: ἀσύντατος Al.

ἀγαθόν, διτὶ ἀγαθόν', ὡςανεὶ ἐλέγομεν 'ό Σωκράτης ἀνθρωπός ἐστιν, διτὶ ἀνθρωπος'. Ἡ εἰ σημαντικὸν τὸ διὰ τοῦτο τὴν δικαιοσύνην ἀγαθὸν εἶναι, διτὶ μόνη ἀγαθόν ἐστι καὶ ταῦτὸν τῷ ἀγαθῷ, τουτέστιν οὐ τὸ τυχὸν ἀλλ' ὅπερ τὸ ἀγαθόν, τουτέστι τὸ καθόλου καὶ ὅλον ἀγαθόν, φεῦδος δὲν τὸ λεγόμενον 5 εἴη· οὐδὲ γάρ ἐστι τὸ γενικὸν ἀγαθὸν δικαιοσύνη· ἐστι γάρ καὶ ἄλλα ἀγαθά, σωφροσύνη, ὑγεία, φρόνησις. οὐ δὴ οὖν τῷ μέσῳ ὅρῳ χρὴ προσκεῖσθαι τὸ ἐπαναδιπλούμενον ἀλλὰ τῷ κατηγορούμενῳ· οὕτω γάρ ἐσται ἀλγήθης ἡ ἐλάττων πρότασις, οἷον διτὶ ἡ δικαιοσύνη ἀγαθόν, διτὶ, ὅπερ ἀγαθόν, ἐστι, τουτέστιν, διτὶ ἐν τῷ ἀγαθῷ ἐστι· τοῦτο δέ, διτὶ περιέχεται ὑπ' αὐτοῦ. τὸ οὖν 10 'ὅπερ' ἀντὶ τοῦ περιέχειν ἐλάβθομεν. δημοίως δὲ πάλιν, διτὶ ἡ συμπέρασμα, διτὶ τὸ ὑγιεινὸν ἐπιστητόν ἐστιν, ἡ ἀγαθόν, τὸ μὲν ἐπαναδιπλούμενόν ἐστι τὸ ἀγαθόν· ἡ δ' ἀνάλυσις ἐσται καὶ τούτου τοῦ συλλογισμοῦ εἰς τε τοὺς ὅρους καὶ τὰς προτάσεις· οἷον τὸ ὑγιεινὸν ἀγαθόν, τὸ ἀγαθὸν ἐπιστητόν, ἡ ἀγαθόν, τὸ ὑγιεινὸν ἄρα ἐπιστητόν ἐστιν, διτὶ ἀγαθόν. πάλιν οὖν κάνταῦθα εὖ ἀναλύ- 15 σομεν, διτὶ τῷ μείζονί τε καὶ κατηγορούμενῷ ὅρῳ προσκείμενον ἡ τὸ ('ἡ') ἀγαθόν' ἡ 'διτὶ ἀγαθόν' (ταῦτὸν γάρ), ἵνα ἡ μείζων μὲν ἄκρος ἐπιστητόν, ἡ ἀγαθόν, μέσος δὲ ἀγαθόν, ἔσχατος δὲ τὸ ὑγιεινόν. ἐσονται μὲν γάρ αἱ προτάσεις, ὡς εἰπομεν, 'τὸ ὑγιεινὸν ἀγαθόν, τὸ ἀγαθὸν ἐπιστητόν, ἡ ἀγαθόν', συμπέρασμα δὲ 'τὸ ὑγιεινὸν ἐπιστητόν, ἡ ἀγαθόν'. διτὶ δὲ μὴ τῷ | κατηγορούμενῷ τὸ ἐπανα- 165^τ 20 διπλούμενον ἐν τῇ ἀναλύσει προστεθῆ ἀλλὰ τῷ μέσῳ, οὔτε τὸ συμπέρασμα ἔτι δειχθῆσται τὸ προκείμενον 'τὸ ὑγιεινὸν ἐπιστητόν, ἡ ἀγαθόν', οὔτε ἡ πρότασις ἀλγήθη; ἐσται ἡ συνετή λέγουσα 'τὸ ὑγιεινὸν ἀγαθόν, ἡ ἀγαθόν'. δημοιον δὲ τούτοις ἐστὶ καὶ τὸ 'ό τραγέλαφος δοξαστόν, ἡ μὴ ὄν'. ἐπεὶ δὲ σφόδρα συντόμως ῥήθην τοῦτο ἀσάφειαν ἔχει (μόνον γάρ ἐλάβθομεν τὸ ἐπαναδιπλούμενον 25 τοῦ ὑποκειμένου κατηγορούμενον μὴ εἰπόντες τὸ δεῖν αὐτὸ τῷ κατηγορούμενῷ προσκεῖσθαι), ἔξαπλωτέον ἡμῖν αὐτὸ· οἷον ὁ τραγέλαφος μὴ ὄν, τὸ μὴ δὲν δοξαστόν, ἡ μὴ ὄν· ἐφ' αἰς προτάσεις συμπέρασμα τὸ 'ό τραγέλαφος δοξαστόν, ἡ μὴ ὄν'. δημοιον παράδειγμα τούτοις τοῖς προειρημένοις καὶ τὸ 'ό ἀνθρωπὸς φθαρτόν, ἡ αἰσθητόν'. ἐστι γάρ συμπέρασμα ἐπαναδιπλούμενον ἔχον τὸ αἰ- 30 σθητὸν δῆλον ὡς διὰ μέσου ὅρου τοῦ αἰσθητοῦ γεγονότος καὶ δεδειγμένον· ὁ γάρ ἀνθρωπὸς αἰσθητόν, τὸ αἰσθητὸν φθαρτόν, ἡ αἰσθητόν, ὁ ἀνθρωπὸς ἄρχ φθαρτόν, ἡ αἰσθητόν, τοῦ αἰσθητοῦ ἐπαναδιπλούμενου καὶ δεύτερον εἰλημμένου τῷ κατηγορούμενῷ ἄκρῳ συντεταγμένου ἀλλ' οὐ τῷ μέσῳ. τὸ δὲ ἐπαναδιπλούμενον ἐπικατηγορούμενον εἴπον, ἐπεὶ τῷ κατηγορούμενῷ συντάσσεται καὶ 35 ἐστιν ἐν τοῖς συμπεράσμασι προσκατηγορούμενόν τε καὶ ἐπικατηγορούμενον.

[οὐκοῦν μὲν] Οὕ φημι δὲ δεῖν ἐν ταῖς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσεις τὴν αὐτὴν καὶ δημοίαν θέσιν καὶ ζήτησιν τῶν ὅρων ποιεῖσθαι, δταν τε ἀπλῶς τι ἐν τῷ συμπεράσματι ἡ κατηγορούμενον εἰλημμένον, καὶ δταν μετὰ προσθήκης τινὸς

1. 2 ὡσανεὶ . . . ἀνθρωπὸς Phil. f. 84v

τὸ P (B: om. a): τοῦ scripsi Al. 368,5

γάρ . . . φρόνησις Phil. f. 84v

Al. 368,22: περιέχει P

22 ἡ λέγουσα Al. 368,31

scriptum delevi

2 εἰ Al. 368,5: εἰς P cf. ad 128,22

3. 4 οὐ τὸ . . . τὸ ἀγαθὸν et 5. 6 οὐ

γένει Al. 368,13: γενέσει P

10 περιέχειν

Al. 368,26: om. P

20 ἀλλὰ Al. 368,30:

36 οὐκοῦν μὲν rubro

ἐπικατηγορούμενου τῷ κατηγορούμενῷ συντεταγμένου, ὡς ἔδειξαμεν *(ἐν τοῖς)* τὸ ἐπαναδιπλούμενον προσκατηγορούμενον συμπέρασμα ἔχουσιν, δὲ δεδηλώκαμεν διὰ τοῦ ‘τί τόδε η̄ πῆ̄ η̄ πῶ̄ς’. τῶν γάρ προσκατηγορούμενων τὰ μέν, τί ἔστι τὸ ὑποκείμενον, δηλοῦ, ὡς ἐπὶ τοῦ συμπεράσματος τοῦ τὸ ἰσοσκελές δυσὶν 5 δοθεῖσις ἵσας ἔχειν, η̄ τρίγωνον (τὸ γάρ προσκατηγορούμενον, ἔστι δὲ ‘η̄ τρίγωνον’, τί ἔστιν ἰσοσκελές, δηλοῦ, δὲ στιν ἐν τῷ συμπεράσματι ὑποκείμενον), τὸ δὲ πῆ̄, ὡς ἐπὶ τοῦ ‘τὸ ὑγιεινὸν ἐπιστητόν, | η̄ ἀγαθόν· πῆ̄ γάρ τὸ ὑγιεινὸν ἐπι- 166^r στητόν· καθὸ γάρ ἀγαθόν, ἐπιστητόν. δταν δὲ τραχέλαιφος δοξαστόν, η̄ μὴ δν, τοῦ πῶ̄ς· οὕτως γάρ δοξαστὸν ὡς μὴ δν. τοιαῦτα μὲν τὰ συμπεράσματα, 10 ἐν οἷς προσκατηγορεῖται τι, καὶ τοιότων τινὰ δηλωτικά. τὰ δὲ ἀπλᾶ, δταν τὸ κατηγορούμενον ἀπλῶς ἀνευ προσθήκης τινὸς τοῦ ὑποκειμένου ἐν τῷ συμ- περάσματι κατηγορηθῆ, οἷον ἀν η̄ συμπέρασμα τὸ ‘η̄ δικαιοσύνη ἐπιστητόν’ η̄ ‘τὸ ἀγαθὸν ἐπιστητόν’· τὸ γάρ ἐπιστητὸν ἔνθα μὲν τοῦ ἀγαθοῦ ἔνθα δὲ τῆς δικαιοσύνης ἀπλῶς κατηγορεῖται. οὔσης τοίνυν τοιαύτης διαφορᾶς ἐν τοῖς 15 συλλογισμοῖς τε καὶ συμπεράσμασιν, οὐ φγμι δεῖν τινὸς δρους ὁμοίως ζητεῖν ἐν τε τοῖς ἀπλῶς κατηγορούμενοις καὶ ἐν τοῖς μετὰ προσθήκης, ἀλλ’ δταν μὲν ἀπλοῦν η̄ τὸ συμπέρασμα, οἷον δτι η̄ δικαιοσύνη η̄ τὸ ἀγαθὸν ἐπιστητόν, τὸν μέσον δρον ζητητέον καὶ θετέον κοινότερόν τινα, δις ἀπλῶς ὑπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ δρῳ, τῇ δικαιοσύνῃ η̄ τῷ ἀγαθῷ, καθ’ οὐ δηλούντι καὶ δι κατη- 20 γορούμενος ἀληθῶς κατηγορηθῆσεται οἷον τὸ δν· γίνεται γάρ συλλογισμὸς ‘η̄ δικαιοσύνη η̄ τὸ ἀγαθὸν δν, τὸ δν ἐπιστητόν, η̄ δικαιοσύνη ἅρχ επιστητὸν η̄ (τὸ) ἀγαθόν. [ῑ] δταν δὲ η̄ τὸ συμπέρασμα μὴ ἀπλοῦν ἀλλ’ ἔχον προσκείμενὸν τι καὶ προσκατηγορούμενον, δεῖ καὶ τὸν μέσον δρον μηκέθ’ ἀπλῶς καὶ κοινῶς ζητεῖν ὑπάρχοντα τῷ ὑποκειμένῳ ἀλλὰ προσεχέστερον καὶ κατὰ τὸν τρόπον 25 τοῦτον ὑπάρχοντα, καθ’ δν ληφθέντος αὐτοῦ ἀληθῆς ὁ μείζων ἄκρος ἔσται κατ’ αὐτοῦ μετὰ τοῦ προκειμένου κατηγορούμενος. τὸ μὲν γάρ ἐπιστητὸν ἀπλῶς κατὰ τοῦ ὄντος ἀληθὲς η̄ κατηγορῆσαι, οὐκέτι δὲ τὸ ‘ἐπιστητόν, η̄ ἀγαθόν’ ἀληθὲς κατὰ τοῦ ὄντος, ἐπεὶ κοινότερον τὸ δν καὶ ἐπὶ πλέον τοῦ κατηγορούμενου. οὐδὲ γάρ ἀληθῆς η̄ πρότασις η̄ λέγουσα ‘τὸ δν ἐπιστητόν, 30 η̄ ἀγαθόν’· οὔτε γάρ τὸ δν πᾶν ἀγαθόν, οὔτε μόνα τῶν ὄντων τάγαθον ἐπιστητά, εἰ γε η̄ αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν ἀντικειμένων. οὐκέτι οὖν δι μέσος δρος ἔσται τὸ δν ἀπλῶς ἀλλὰ τὶ δν, τουτέστιν οἰκειότερόν τε τῷ ὑποκειμένῳ καὶ προσε- χέστερον *(καὶ)* οὐχ ὁμοίως κοινὸν ἀλλὰ οὕτως δν ὡς κατηγορεῖσθαι αὐτοῦ τὸν | μείζονα ἄκρον δύνασθαι. ἔστι δὲ δι μείζων ἄκρος ‘ἐπιστητόν. η̄ ἀγαθόν’.

166^v
35 τὶ δὲ τοῦ ὄντος ἀν λάβωμεν, δι οἰκειότερόν ἔστι τῇ δικαιοσύνῃ η̄ τῷ ἀγαθῷ, κατηγορηθῆσεται κατ’ αὐτοῦ τὸ ‘ἐπιστητόν, η̄ ἀγαθόν’, οἷον ἀν τὸ ἀγαθὸν λαβώμεν η̄ τὸ αἱρετὸν η̄ τὴν ἀἱρετὴν η̄ τὸ ὀφέλιμον η̄ τὸ ἐφετὸν [<η̄>] ἐπι- στητόν, η̄ ἀγαθόν. ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς δικαιοσύνης η̄ τοῦ ἀγαθοῦ ἀληθῆς

1 ἐν τοῖς Al. 369,32: om. P 3 τὶ τόδε Αγ.: τί τὶ δέον (sic) P 7 ὑγιεινὸν
prius Al. 370,2: ὑγιαῖνον P 8 η̄ P 9 τοῦ P (a B): τὸ scripsi Al. 370,4
10 τινὰ P (a): τινῶν Al. 370,6 21 η̄ τὸ Al. 370,18: η̄ P 22 [ῑ] rubrum
ef. 131,37 24 ὑπάρχοντα Al. 370,20: ὑπάρχοντι P 26 προκειμένου P (a):
προκειμένου Al. 370,22 30 η̄ P 31 ἔσται Al. 370,28: ζόσται (sic) P
33 καὶ Al. 370,29: om. P 37 η̄ delevi

έστι τὸ μέσον κατηγορῆσαι· ἀληθὲς γάρ τὸ 'ἢ δικαιοσύνη ἀγαθόν' ἢ 'τὸ σύγαθόν αἱρετόν'. καὶ οἰκείοτερον καὶ προσεγέστερον τὸ τῆς δικαιοσύνης τὸ ἀγαθὸν ἢ τὴν ἀρετὴν κατηγορῆσαι ἔπειρ τὸ ὅν· τὸ γάρ ὃν κοινότερον· καὶ τοῦ ἀγαθοῦ πάλιν ἢ τῆς ἀρετῆς τὸ αἱρετόν. διὸν λέγομεν, ἐστίν, ὅτι ἐν οἷς συμπερά-
 5 σμασι τὸ κατηγορούμενον ἔχει προσκείμενόν τι δηλωτικὸν τοῦ 'τὶ τόδε ἢ πῇ
 ἢ πῶς', ἢ κοινότερον περιλαβόντες δηλοῦμεν διὰ τοῦ 'τὶ ὅν', δεῖ ἐν τούτοις
 τοῖς συλλογισμοῖς καὶ τὸν μέσον ὄρον ἡτο τὸν αὐτὸν τῷ προκειμένῳ λαμβάνειν
 (δινοτὸν γάρ τοιούτον συμπέρασμα γίνεσθαι διὰ τοῦ μέσου ἐπαναδιπλωθέντος,
 ὡς ἑδείχθη) ἢ προσεχὲς τῷ ὑποκειμένῳ. τὸ γάρ ἀγαθὸν τῆς ἴδιου σημεῖον
 10 οὐσίας ἐστὶ τῆς δικαιοσύνης, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ τὸ δι' αὐτὸν αἱρετόν
 (ἐν γάρ τῷ λόγῳ αὐτῆς), ἀλλ' οὐ κοινὸν ὡς τὸ ὅν. ὁμοίως καὶ τὸ αἱρετὸν
 τοῦ ἀγαθοῦ· τὸ γάρ ὃν καὶ κατὰ τῆς ἀδικίας ἀληθὲς καὶ κατὰ τοῦ κακοῦ.
 οὐ λέγω δέ, ὅτι δρισμὸν εἶναι δεῖ τὸν μέσον ὄρον, διὰ τὸ εἰπεῖν 'τῆς ἴδιου ση-
 μεῖον οὐσίας', ἀλλ' ὅτι ἐγγυτέρω μᾶλλον καὶ οἰκείοτερον αὐτὸν δεῖ εἶναι τοῦ
 15 ὑποκειμένου ἐν τοῖς τοιούτοις συλλογισμοῖς καὶ οὐ κοινὸν καὶ καθόλου ὁμοίως.
 καὶ γάρ ἀν μὴ τοιούτον ληφθῆ τὸ μέσον ἀλλὰ κοινόν, οὐ συνάγεται τὸ προκει-
 μενον συμπέρασμα τὸ ἔχον προσκατηγορούμενον. εἰ γάρ ἡν τὸ ὃν μέσος ὄρος
 καὶ μὴ τὸ τὶ ὅν, οἷον τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ αἱρετὸν ἢ ἡ ἀρετή, οὐχ ἀν ἡν συμ-
 πέρασμα, ὅτι ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη τοῦ ἀγαθοῦ ἢ τῆς δικαιοσύνης, ὅτι ἐστὶν
 20 ἀγαθόν, ἀλλ' ὅτι ὅν· ἡν γάρ καὶ τῷ ἄκρῳ, τουτέστι τῷ κατηγορούμενῳ, τὸ
 δὲ ἀλλ' οὐ τὸ τὶ ὃν οἷον τὸ ἀγαθὸν προσκείμενον. φανερὸν οὖν, ὅτι ἐν τοῖς
 οὐχ ἀπλῶς ἔχουσι τὸ κατηγορούμενον συλλογισμοῖς ἀλλὰ καὶ μετὰ προσθήκης 167r
 τῆς δηλούσης 'τὶ τόδε ἢ πῇ ἢ πῶς' οὕτω ληπτέον τοὺς ὄρους· ταῦτα γάρ καὶ
 τὰ τούτων δηλωτικὰ προσκείμενα τῷ κατηγορούμενῳ μερικώτερον αὐτὸν ποιεῖ.
 25 οὐ γάρ ὁμοίως καθόλου 'τὸ τε ἀγαθὸν ἐπιστητόν' καὶ τὸ 'τὸ ἀγαθὸν ἐπιστη-
 τόν, ἢ ὅν' ἢ 'τὸ ἀγαθὸν ἐπιστητόν, ἢ ἀγαθόν' ἢ 'δικαιοσύνη ἐπιστητόν, ἢ
 ἀγαθόν'. ἐν τοῖς τοιούτοις οὖν συλλογισμοῖς καὶ οὕτως ἐν μέρει φανερόν, ὅτι
 οὕτως δεῖ λαμβάνειν τοὺς ὄρους. τὸν γάρ μέσον οὐ κοινὸν ληπτέον ὄντος μερι-
 κώτερου τοῦ συμπεράσματος διὰ τὸ προσκατηγορούμενον ἀλλὰ προσεχῆ, καὶ
 30 τῆς ἴδιου οὐσίας δηλωτικὸν ἢ καὶ τὸν αὐτὸν τῷ προσκειμένῳ· οὕτως γάρ αὐτῷ
 ὑπάρκει ὁ μεῖζων ἄκρος. πρότερον μὲν οὖν περὶ τοῦ ἀναδιπλουμένου εἰπομένην,
 ὅτι δεῖ αὐτὸν προσκεῖσθαι τῷ κατηγορούμενῳ· μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν εἰπομένην,
 τίνα μέσον ὄρον (χρῆ) λαμβάνειν, ἐν οἷς ἐπικατηγορούμενόν τι πρόσκειται τῷ
 κατηγορούμενῳ, (καὶ) ἐδιδάξαμεν, ὅτι ἡ τὸ προσκείμενον ἢ οἰκείον γέ τινα ἡ
 35 καὶ προσεχῇ τῷ ὑποκειμένῳ.

Δεῖ δὲ ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν συλλογισμῶν ὑπὲρ τοῦ εὐκολωτέρως ἀνα-
 λύειν μεταλαμβάνειν τὰ ἐν τοῖς ὄροις κείμενα εἰς τὰ τὸ αὐτὸν δυνάμενα· τὸ

5 ἔχειν προσκείμενον (sic) P

371,3 et Arist.: δτι P

9 ίδιως Arist.: ίδιως P

Al. 372,11

Al. 372,21:

Al. 372,26):

6 παραλαβόντες P (περιλαβόν Al. 371,3) τὶ Al.

371,4

7 προκειμένῳ P (a B): προσκειμένῳ scripsi Al. 371,4

10 αὐτὸν P 11 δν Al. 371,24: ὃν P 22 καὶ om.

31 ἀναδιπλουμένου P (ἐπαναδιπλουμένου Al. 372,20) 33 χρῆ

34 καὶ Al. 372,22: om. P γέ τινα Al. 372,23: γίνε-

ται P 35 προσεχῇ Al.: προσεχῶς P 36 εὐκολωτέρως scripsi (εὐκολώτερον

P)

αὐτὸς δὲ δύναται καὶ δινόματα δινόμασι καὶ λόγοι λόγοις καὶ δινόματα λόγοις. ἐπεὶ οὖν οὐκ ἐν ταῖς λέξεσιν δισυλλογισμὸς τὸ εἶναι ἔχει ἀλλ' ἐν τοῖς σημα-
νομένοις, σημαίνει δὲ λόγοις δινόματα ταῦτον, ὅταν ὥσιν οἱ δροὶ διὰ λόγων
εἰληψάμενοι, ἀναλύοντας χρὴ εἰς τὰ ἵσον τοῖς λόγοις δινόματα δινόμενα καὶ
5 σημαίνοντα ταῦτὸν προηγουμένως μεταλαμβάνειν τοὺς δροὺς. ῥᾶσιν γὰρ ἡ
ἀνάλυσις τῶν συλλογισμῶν εἰς τὰς προτάσεις καὶ ἡ εὑρεσις τοῦ σχήματος,
καθ' ὁ ἡρώτηται, γίνεται δινόματων ὄντων τῶν δρων καὶ μὴ λόγων· οἱ γὰρ
λόγοι διὰ τὸ μῆκος ἀσάφειαν παρέχουσιν ἐν ταῖς τῶν προτάσεων εἰς τοὺς
δροὺς διαρέσεσί τε καὶ συμπλοκαῖς. οἷον δὲ ἡ κείμενον κατὰ Σωκράτους
10 'Σωκράτης ζῶσιν πεζὸν δίπουν', | κατὰ ζῶσιν πεζὸν δίποδος οὐσίᾳ ἔμψυχος 167^r
αἰσθητική, μεταληψόμεθα τῶν λόγων τὸν μὲν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν δὲ εἰς τὸ
ζῶν. πάλιν δὲ ἡ κείμενον τῇ αὐτοῦ φύσει ἀγαθόν, μεταληψόμεθα εἰς τὸ
δι' αὐτὸν ἀγαθόν. καὶ ὄνομα δὲ ἀντ' δινόματος, οἷον ἀντὶ χαρᾶς ἡδονῆς·
15 συνγένεστερον γάρ. ὅποιαν δὲ χρὴ τὴν μεταληψιν τῶν δρων ποιεῖσθαι καὶ
πῶς, καὶ διὰ τῶνδε τῶν παραδειγμάτων δηλωτέον. εἰ γὰρ ταῦτὸν σημαίνει
τῷ λόγῳ τῷ λέγοντι τὸ ὑποληπτὸν τοῦ διέξαστοῦ μὴ εἶναι γένος ὁ λέγων
τὸ διέξαστὸν μὴ εἶναι, διπερ ὑποληπτόν, ἐπεὶ τὸ 'διπερ' τοῦ γένους ἐστὶ δηλω-
τικόν, εἰς τοῦτο χρὴ τὴν μεταληψιν ποιεῖσθαι καὶ ἀντὶ τοῦ τιθέναι δρον τὸ
διέξαστὸν καὶ τὸν λόγον τὸν λέγοντα μὴ εἶναι τοῦ διέξαστοῦ γένος τὸ ὑπο-
20 ληπτὸν ληπτέον τὸ διέξαστὸν δρον καὶ τὸ 'διπερ ὑποληπτόν'. ὁ γὰρ αὐτὸς ἔσται
συλλογισμός. διὰ γὰρ τὰ σημαινόμενα ὑπὸ τῶν λέξεων, ὡς ἔφαμεν, ὁ συλλο-
γισμὸς γίνεται, οὐ διὰ τὰς λέξεις· δταν γοῦν μηδὲν σημαίνωσιν ἡ ἀμφίβολοι
ώσιν, οὐ γίνεται συλλογισμὸς ἐξ αὐτῶν. ὥστε² δταν ταῦτα σημαίνηται ὑπὸ³
τῶν διαφόρων λέξεων καὶ προηγουμένως καὶ ὄμοιώς λαμβάνηται, ὁ αὐτὸς
25 ἔσται συλλογισμός. ταῦτὸν δὲ σημαίνει τῇ λέξει τῇ λεγούσῃ 'τὸ ζῶον ἐν
γένει ἐστὶ τῇ οὐσίᾳ' ἡ λέγουσα λέξις 'τὸ ζῶον, διπερ οὐσία, ἐστί'. γέροντες δὲ
οὔτως λόγου εἰς λόγον μεταληψις· ὥστε καὶ ἡ μεταληψις [ὥστε καὶ ἡ μετά-
ληψις] ἡ εἰς ἄλληλα κατ' οὐδὲν ἀλλοιοτέρους ποιήσει τοὺς συλλογισμούς. οὐκ
30 ἔστι δὲ τὸ νῦν εἰρημένον μαχόμενον τῷ εἰρηθεὶσι διοκοῦντι πρὸ δλίγου τῷ 'οὐ
δεῖ δὲ τοὺς δροὺς ζητεῖν δινόματι ἐκτίθεσθαι'. ἐκεῖ τε γὰρ εἰπον 'οὐκ δεῖ
δεῖ ζητεῖν', διότι ἐπ' ἐνίων οὐχ οἶν τέ ἔστιν εὑρεῖν· ἐνταῦθα δὲ ἀξιῶ τοῦτο
ποιεῖν, ἐφ' ὃν οἶν τε εὑρεῖν τὰ ἵσα δινόμενα λόγοις δινόματα.

'Ἐπειδὲ οὐ ταῦτὸν σημαίνει τὸ λέγειν τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι καὶ τὸ
λέγειν τὴν ἡδονὴν τὸ ἀγαθὸν εἶναι (οἱ μὲν γὰρ ἀγαθὸν τὴν ἡδονὴν λέγων
35 ἀπλῶς αὐτῆς κατηγορεῖ τὸ ἀγαθόν, ὁ δὲ τὸ ἀγαθὸν λέγων αὐτὴν τὴν
ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ὑπεροχὴν αὐτῆς κατηγορεῖ ἡ δτι πᾶν ἀγαθὸν ἐστιν ἡ ἡδονὴ,
οἷον δτι γένος τῶν ἀγαθῶν), | (ἐν) δὴ ταῖς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσεσί φημι δεῖν 168^r
παραφυλάττειν, καὶ μὲν ἡ ταῖς ἀγαθὸν ἡ ἡδονὴ κείμενον, δροὺς τὴν ἡδονὴν καὶ

5 βάσιν Al. 373,1 10 πεδὸν P 11 τῶν λόγων Al. 373,6: τὸν λόγον P

12 αὐτοῦ P 13 αὐτὸς P 18 τοῦ Al. 373,13: τούτου P 21 λέξεων Al.

373,19: ἔξεων P cf. 134,8 24 καὶ prius om. Al. 373,19 27 ὥστε καὶ ἡ

μεταληψις iterat P 36 πᾶν ἀγαθὸν... ἀγαθῶν (37) Phil. f. 85v ἐστιν Phil.:

ἡ P 37 ἐν δὴ Al. 374,10: δὴ supra ras. P

τάγαθὸν ληπτέον, ἀν δὲ η ἀπλῶς η ἡδονὴ ἀγαθόν, ἡδονὴν καὶ ἀγαθόν. ὁμοίως τούτοις οὐ ταῦτον ἔστι τὸν ἄνθρωπον ζῶον λαβεῖν η τὸν ἄνθρωπον τὸ ζῶον εἶναι· τὸ μὲν γὰρ εἰπεῖν τὸν ἄνθρωπον ζῶον εἶναι ἀληθές, τὸ δὲ τὸν ἄνθρωπον τὸ ζῶον οὐκ ἀληθές. παρὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ παραλογισμὸς ἐν τῷ λόγῳ 5 τῷ ὁ ἄνθρωπος ζῶον, τὸ ζῶον γένος· οὐκέτι γὰρ ὁ ἄνθρωπος γένος, διτι μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐλήφθη ὁ ἄνθρωπος τὸ ζῶον εἶναι, ἀλλ' ἀπλῶς ζῶον, οὐχ ἀπλῶς δὲ ζῶον γένος, ἀλλὰ τὸ ζῶον· οὐ γὰρ πᾶν ζῶον γένος. διδ καὶ τοῦτο 10 ὁ λόγος ἀμάρτημα ἔχει μὴ ληφθείσης καθόλου τῆς μείζονος προτάσεως. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὲν εἰπεῖν, διτι η χιλὸν λευκῆ ἔστιν, ἀληθές, *(τὸ δὲ η 'χιλὸν 15 τὸ λευκόν' οὐκ ἀληθές)*. φημὶ οὖν δεῖν ἐν ταῖς τοιαύταις προσθήκαις ἀκρι- βολογεῖσθαι καὶ πρὸς τὸ σημανόμενον βλέποντας τοὺς δρους ἐν ταῖς ἀναλύ- σεσι τῶν συλλογισμῶν ἐκλαμψάνειν, καθὰ ἐτέθησαν. οὗτω καὶ ἐν τῷ εἰς διαβολὴν τοῦ διὰ τριῶν φερομένου λόγου τοῦ 'εὶ μηδέν ἔστιν, οὐδὲ νῦν ἔστιν, εὶ μὴ νῦν ἔστιν, ήμέρα ἔστιν, εὶ μηδὲν ἄρα ἔστιν, ήμέρα ἔστι' γρὴ ποιεῖν. 20 15 ἐπεὶ γὰρ ἔπειται τῷ μηδὲν εἶναι οὐχ ἀπλῶς τὸ μὴ εἶναι νύκτα ἀλλὰ μηδὲ νύκτα, τοῦτον χρὴ τῆς δευτέρας συνεχείας δρον ήγούμενον λαμβάνειν τὸν 'εὶ μηδὲ νῦν ἔστιν'. φ οὕτως ληφθέντι οὐκέτι ἀκολουθήσει τὸ ήμέραν εἶναι. ἔτι καθ' αὐτὸ μὲν λαμβανόμενον τὸ 'εὶ μὴ νῦν ἔστιν, ήμέρα ἔστιν' ἀληθές, ἐὰν δὲ ἐπὶ προχειμένῳ συνημμένῳ τῷ 'εὶ μηδέν ἔστιν, οὐδὲ νῦν ἔστιν', οὐκέτι 25 20 ἀληθές τῷ τὸ μέσον τὸ ἐπόμενον μὲν ἐν τῷ πρώτῳ συνημμένῳ ήγούμενον δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ μὴ ὁμοίως ἐν ἀμφοτέροις λαμβάνεσθαι· ἐλήφθη γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ συνημμένῳ 'οὐδὲ νῦν' ὡς ἵσον τῷ πρὸς τοῖς ἀλλοῖς μηδὲ νύκτα ἔσεσθαι, φ οὐκέτι ἔπειται τὸ ήμέραν εἶναι.

'Ἐπεὶ δὲ γίνεται καὶ παρὰ τὸν τρόπον τῆς κατηγορίας τὸ σημανόμενον 25 διάφορον, φημὶ δεῖν καὶ τοῦτο παραφυλάττειν ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν συλλογι- σμῶν, πῶς η κατηγορία γέγονε, πότερον ἀπροσδιορίστας η προσδιωρισμένως. | καὶ διτι γε παρὰ τὸν τρόπον τῆς κατηγορίας τὸ σημανόμενον διάφορον γίνεται, 168^τ δείκνυμι. λέγω γάρ, διτι οὔτε κατὰ τὴν τῶν πραγμάτων ὑπόστασιν οὔτε κατὰ τὴν τῶν λόγων προφορὰν ταῦτον ἔστι τὸ ὑπάρχειν τε ἀπλῶς καὶ ἀπροσδιορί- 30 στας καὶ παντὶ ὑπάρχειν, ᾥς φαμεν τὸ φιλοσοφεῖν ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν, καίτοι οὐ πᾶς ἄνθρωπος φιλοσοφεῖ, ἀλλ' διτι τινὶ ὑπάρχει: ἔστωσαν οὖν δροι τρεῖς Α Β Γ. ἐὰν μὲν οὕτως εἴπω, διτι, φ τὸ Β ὑπάρχει παντί, τούτῳ καὶ τὸ Α ὑπάρχει παντὶ οἷον τῷ Γ, συλλογιστικὸς οὗτος ο λόγος. ἐὰν δὲ οὕτως εἴπω, διτι, φ τὸ Β ὑπάρχει, τούτῳ παντὶ τὸ Α ὑπάρχει, παραλογίζωμε· καὶ τὸ Β 35 γὰρ εὶ ὑπάρχει τῷ Γ, ἐνδέχεται τὸ Α οὐ μόνον οὐ παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, ἀλλ' ἔστιν, διτι καὶ οὐδὲν. τοῦτο δὲ συμβαίνει διὰ τὸ ἀπροσδιορίστον εἰλήφθαι τὴν Β Γ πρότασιν, λέγω δὴ τὴν ἐλάττονα, τὰς δὲ ἀπροσδιορίστους ἴσοδυναμεῖν

4 περὶ P 6 ἀλλ' Al. 374,17: οὐχ P 8 ἀμάρτημα Al. 374,19: ἀμα-
τάνειν P 9 τὸ ... ἀληθές (10) Al. 374,20. 21: οὐ. P 13 τοῦ alterum P: τῷ Al.
374,24 17 εἶναι. ἔτι Al. 374,29: Ετι εἶναι P 20 συνημμένῳ ήγούμενον Al.
374,32: συνημμένων. ήγούν μένον P 24 περὶ P 26 προσδιωρισμένως scripsi:
προδιωρισμένως P 27 περὶ P 28 οὔτε . . . ήληθευον (143,20) Phil.
f. 85v 29. 30 ἀπροσδιορίστας Phil.: ἀπροσδιορίστας P 34 τοῦτῳ . . τῷ Phil.:
τοῦτο . . τῷ P

ταῖς μερικαῖς. ἔστω μὲν γάρ τὸ μὲν Α λευκόν, τὸ δὲ Β πτηνόν, τὸ δὲ Γ ζῶν. ἀληθὲς δὴ εἰπεῖν, δτι τὸ πτηγὸν ὑπάρχει τῷ ζῷῳ· τινὶ γὰρ ζῷῳ ὑπάρχει· αἱ γὰρ ἀπροσδιόριστοι ισοδυναμοῦσι ταῖς μερικαῖς. οὐκέτι δὲ ἀληθὲς εἰπεῖν, δτι τὸ λευκὸν παντὶ ζῷῳ ὑπάρχει οἶν τῷ κύκνῳ. εἰ δὲ 5 ληφθείη μέρος τοῦ ζῶου, φὶ μὴ ὑπάρχει τὸ λευκὸν οἷον κόρακι, τούτῳ τὸ πτηγὸν μὲν ὑπάρχει, τὸ δὲ λευκὸν οὐχ ὑπάρχει. οὐδὲ μόνον δέ, δτε οὗτῳ φαμέν, δτι, φὶ τὸ Β ὑπάρχει, τούτῳ παντὶ τὸ Α ὑπάρχει, ἐνδέχεται τὸ Α ποτὲ μὲν παντὶ τῷ Γ ποτὲ δὲ μηδενί, ἀλλὰ καὶ οὕτως εἴπω, δτι, φὶ τὸ Β παντί, τούτῳ καὶ τὸ Α παντί. οὐδὲ γὰρ οὕτως δεῖ ἀληθὲς τὸ ‘φὶ τὸ Β παντί, 10 τούτῳ καὶ τὸ Α παντί’· ἐνδέχεται γὰρ μηδενί· ή γὰρ ΑΒ εἰ ἀποφατικὴ ληφθείη, τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχει, τὸ δὲ Α οὐδενί. ἔστω γὰρ τὸ μὲν Α ἄψυχον, τὸ δὲ Β ζῶον, τὸ δὲ Γ πτηνόν· τὸ μὲν οὖν Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχει, τὸ δὲ Α οὐδενί. εἰ δέ ποτε ἐνδέχεται, οἶν εἰ ἀντὶ τοῦ ἀψύχου τὸ ἔμψυχον λάβω, καὶ ἐπὶ τῆς ἑτέρας συμπλοκῆς τὸ αὐτὸ δέχεται, εἰ λάβω 15 λευκόν, ἄλογον, κύκνον· φὶ γὰρ ὑπάρχει τὸ ἄλογον οἶν κύκνῳ, τούτῳ παντὶ ὑπάρχει τὸ λευκόν. ἀλλ’ αἱ συλλογιστικαὶ συζυγίαι οὐχ ἐπὶ τινὸς μὲν ὅλης ἀληθεύουσιν ἐπὶ τινὸς δὲ οὐ, ἀλλ’ ἐπὶ πάσης· τοῦτο γὰρ τῷ ἀσυλλογιστιφ ὑπάρχει τὸ ἐπὶ τινὸς μὲν ὅλης ἀληθεύειν ἐπὶ τινὸς δὲ ψεύδεσθαι, ὡς εἶναι δῆλον, δτι καὶ δτε ἡλήθευσον, οὐ διὰ τὴν συμπλοκὴν τῶν προτάσεων ἀλλὰ 169r 20 διὰ τὴν ὅλην ἡλήθευσον.

Οὐ δεῖ δὲ οἰεσθαι παρὰ τὴν τῶν δρων ἔκθεσίν τι συμβαίνειν ἀτοπον καὶ ψεῦδος, ἐπειδὴ ἐν τῇ τῶν συλλογισμῶν παραδόσει κεχρήμεθα τοῖς στοιχείοις ἀντὶ τῶν δρων καὶ ἐπ’ αὐτῶν δεικνύομεν τάς τε συλλογιστικὰς συζυγίας καὶ τὰς ἀσυλλογίστους, ὡς τῆς τῶν στοιχείων λήψεως αἰτίας γεγενημένης 25 τοῦ δοκεῖν δείκνυσθαι τι συναγόμενον ἡ μὴ δείκνυσθαι, ὡς πολλάκις δείκνυσθαι τινα παρὰ τὴν ὅλην συνάγοντά τι οὐχ ὄντα συλλογιστικά. τάχα μὲν οὖν οὐ σαφῶς εἰρήκαμεν, δ εἰπεῖν βιολόμεθα. ῥητέον οὖν ὡς οἶν τε σαφέστερον. οὐ δεῖ ὑπολαμβάνειν καὶ ὑπονοεῖν, δτι ή τῶν στοιχείων ἔκθεσις αἰτία ἔστι τοῦ ἡ συλλογιστικὰς εἰναὶ τινας τῶν συμπλοκῶν ἡ ἀσυλλογίστους, ἐπειδὴ διὰ 30 παντὸς τοῦ βιβλίου διὰ τῆς τῶν στοιχείων ἔκθεσεως τὴν διδασκαλίαν ἐποιησάμεθα· οὐ γὰρ παρὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν στοιχείων τὰ συμβαίνοντα συμβέβηκεν ἐν τῇ τῶν συλλογισμῶν παραδόσει. καὶ τί λέγω τῶν στοιχείων, δπου γε οὐδὲ παρὰ τὴν τῶν δρων παραληφθέντων ἔκθεσιν οὐδὲν τῶν συμβάντων συμβέβηκεν; οὐδὲν γὰρ ἡμῖν εἰς τὰ δεικνύμενα ή τούτων ἔκθεσις συνεισφέρει. οὐ γὰρ παρὰ 35 τὸ τὸ μὲν Α αὐτῶν εἰναι· τὸ δὲ Β η Γ η συναγωγὴ γέγονε· τὸ γὰρ αὐτὸ γίνεται, καὶ ἄλλοις ἀντὶ τούτων χρησώμεθα. δ οὐ γίνεται ἐπὶ τοῦ πᾶς ἀνθρωπος ζῶον, πᾶν γελαστικὸν ἀνθρωπος· ἐκ γὰρ τούτων συνάγεσθαι δοκεῖ τὸ πάντα ἀνθρωπον γελαστικὸν εἰναι. ἀλλὰ τοῦτο διὰ τὴν τῶν εἰλημμένων δρων

5 ὑπάρχει Phil.: ὑπάρχειν P 7 post μὲν add. τινὶ ποτὲ δὲ μὴ Phil. 8 εἴπω
scripsi (εἴπομεν Phil.): εἴπως P 10 η scripsi: εἰ P (et Phil., qui tamen alterum
εἰ omittit) ἀποφατικὴ Phil.: ἀποφατικὸν P 11 τὸ (ante δὲ) Phil.: τῶ P
13 τὸ Phil.: τῶ P 12 οὖν Phil.: οὐ P 21 περὶ P 25 δείκνυσθαι (post
πολλάκις) P (a): δείκνυται Al. 379,20 (B) 26 περὶ P; item vs. 31,33,34
27 δ scripsi: τὸ P 28 δτι . . . συμβέβηκεν (33) Phil. f. 86r

ποιὰν σχέσιν πρὸς ἀλλήλους, οὐ διὰ τὸ σχῆμα· ἄλλων γοῦν ὅρων ἐν τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ ληφθέντων φύλλον συνάγεται, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ‘πᾶς ἄνθρωπος ζῶν, πᾶς ἵππος ζῶν’. ἐπὶ δὲ τῆς τῶν στοιχείων ἐκθέσεως οὐχ οὕτως· δὲ δεῖξαμεν καὶ αὐτοὶ ἄλλοτε ἄλλοις χρησάμενοι καθ’ ἔκαστον σχῆμα. οὐ 5 γάρ εστιν ἐπὶ τῶν στοιχείων, ἵνα τὸ μὲν ὡς διον τὸ δ’ ὡς μέρος τούτου ληφθῇ, ὡς ἔχει τὸ ἔμψυχον καὶ τὸ ζῶν· τὸ μὲν γάρ ὡς διον ἐστίν (ἐπὶ πλέον γάρ καὶ καθόλου), τὸ δ’ ὡς μέρος· καὶ πάλιν ἄν ἄλλο πρὸς τοῦτο (τὸ) ζῶν, δὲ ζῶν ὡς μέρος ἐλήφθη ἐν τῇ πρώτῃ προτάσει, ἄλλο ὡς μέρος οὗτον ὁ ἄνθρωπος ληφθῇ· ἐκ τῶν οὕτως οὖν ἔχοντων δρων ὡς τὸν μὲν κατηγορεῖ-
10 σθαι τὸν δὲ ὑποκεισθαί τε καὶ κατηγορεῖσθαι ἐν ταῖς προτάσεσιν αἱ δεῖξεις. ἐξ οὐδενὸς γάρ τῶν, ἢ μὴ ἔχει πρὸς ἄλληλα οἰκειότητα, οἷόν τε τι δειχθῆναι συναγόμενον | συλλογιστικῶς. τὰ δὲ στοιχεῖα οὐδεμίαν τοιαύτην σχέσιν ἔχει 169^τ πρὸς ἄλληλα, ἀλλὰ σημεῖα κοινὰ τῶν δρων εἰληπταὶ οὐδὲν παρ’ αὐτῶν συντελοῦντα εἰς τὸ η̄ συνακτικὴν δειχθῆναι τὴν συζυγίαν η̄ ἀσύνακτον. ὡς γάρ ὁ 15 γεωμέτρης ὑπὲρ σαφηνείας τῆς κατὰ τὴν διδασκαλίαν καταγραφὴν ποιεῖται τινα καὶ λέγει ‘ἔστω ποδιάτης ἥδε, καὶ ἔστω εὐθεῖα ἥδε’ οὔτε τὴν ποδιάτην ποδιάτην λαμβάνων οὔτε τὴν εὐθεῖαν εὐθεῖαν, οὐδὲ τοῖς καταγεγραμμένοις προσχρώμενος δείκνυσιν αὐτῷ τὸ προσείμενον, ἀλλὰ τούτοις σημεῖοῖς χρῆται οὐδὲν συντελοῦσιν η̄ συνεισφέρουσι πρὸς τὸ δεικνύμενον (οὐδὲν γάρ ἐλαττὸν 20 καὶ μὴ καταγράψας ταύτας μηδὲ προσχρήσαμενος αὐτῷ δύναται δεῖξαι τὸ προσείμενον), ἀλλ’ ὑπὲρ τοῦ ἀπαραχολουθήτου τοῦ μανθάνοντος ἐκτίθεται εὐθεῖαν τινα καὶ ταύτην ἀξιοῖ ἀπλατῆ, εἶναι οὖν οὖσαν ἀπλατῆ η̄ ἀπειρον οὐκ οὖσαν ἀπειρον, ὅμοιώς καὶ κύκλου γράφει οὐκ δύτα κύκλου καὶ διάμετρον ὅμοιώς καὶ κέντρον κτλ τὰ λοιπά, ἢ λαμβάνει, καὶ οὐ παρὰ τὰ ἐκτείνεντα 25 συμβαίνει τὰ ἀποδεικνύμενα ἀλλὰ παρὰ τὰ νοούμενα, οἷον τὸ ἀπλατῆ εἶναι τὴν εὐθεῖαν, καὶ η̄ ἐκκειμένη μήδε εστιν ἀπλατῆς, καὶ παρὰ (τὸ) τοῦ κύκλου κέντρον η̄ τὴν διάμετρον, καὶ τὰ ἐκκειμενα μήδε οὕτως ἔχῃ, τῆς δὲ διδασκαλίας ἔνεκεν μόνης ἐκτίθεται τὰ τοιαῦτα, δίνοι τοις εἰσαγόμενοι δέονται τῆς δι’ αἰ-
σθήσεως ὄδηγίας μήδω ποτὶς νοητοῖς αὐτοῖς καθ’ αὐτὰ ἐπιβάλλειν δυνάμενοι,
30 οὕτως καὶ ἡμεῖς τοῖς στοιχείοις ἐχρησάμεθα καὶ τοῖς δροις εἰς τῆς διδασκαλίας τὴν σαφήνειαν οὐ παρὰ ταῦτα ἀποδείξαντες τὰ ἀποδειγμένα ἀλλὰ παρὰ τὴν συμπλοκὴν τοῦ καθόλου καὶ μερικοῦ καταφατικοῦ καὶ ἀποφατικοῦ. ἀνευ γάρ τῆς τοίς συνθέσεως οὐδὲν ἐδείκνυτο· οὕτως γάρ ἐλέγομεν ‘εἰ τὸ Α παντὶ τῷ Β ὑπάρχει, πασὶ τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ ὑπάρχει, καὶ εἰ τὸ Β παντὶ η̄ τινὶ ὑπάρχει 35 παντὶ η̄ τινί, μέρος δὲν εἴη τὸ Γ τοῦ Β, ὥστε καὶ τὸ Α παντὶ η̄ τινὶ ὑπάρχει τῷ Γ’. καὶ οὕτως ἐπὶ πάντων ἐκ τούτων ἐγίνετο η̄ ἀπόδειξις, οὐκ ἐκ τῶν κειμένων στοιχείων τε καὶ δρων ἀπλῶς. εἰ γάρ μὴ οὕτως ἔχοιεν οἱ δροι ὥστε τὸν μὲν μείζονα περιέχειν τὸν μέσον τὸν δὲ | μέσον τὸν ἐλάττονα, ἐξ 170^τ

8 τὸ Al. 380,14: om. P 9 ἐκ Al. 380,16: om. in lac. P 9. 10 τὸν . . . τὸν
Al. 380,17: τῶν . . . τῶν P 14 ἀσύνακτον Al. 379,28: ἀσύντακτον P 16 έστω
prius Al. 379,29: έσται P 18 προσχρώμενος Al. 379,31: προσχρώμεθα P
20 αὐτῷ P: αὐταῖς Al. 379,33 21 ἀπαραχολουθήτου P: fort. εὐπαραχολουθήτου (εὐ-
παραχολουθήσαι Al. 379,34) τοῦ μανθάνοντος . . . ἐγίνετο (145,1) Phil. f. 86r — 86v
24. 25. 26. 31 περὶ P 26 τὸ Phil.: om. P

οὐδενὸς τῶν ἐκκειμένων ἡ δρων ἡ στοιχείων ἡ ἀπόδειξις ἐγίνετο. οὐχ οὕτως οὖν ἔχρησάμεθα τοῖς στοιχείοις ὡς χωρὶς αὐτῶν μὴ δυνάμενοι ἀποδεῖξαι, ὥσπερ ἀδύνατον χωρὶς τούτων ἀποδεῖξαι, ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός, λέγω δὴ τοῦ καθόλου, τοῦ μερικοῦ, τοῦ καταφατικοῦ, τοῦ ἀποφατικοῦ· ἀνευ γὰρ τούτων 5 ἀδύνατον ἀποδεῖξαι. διὰ τί οὖν δλως αὐτοῖς ἔχρησάμεθα, εἴποι τις ἄν. ὥσπερ, εἴποιμι ἂν, καὶ αἰσθῆτοις τισι πρὸς μάθησιν καὶ διδασκαλίαν τινὸς προσχρώμεθα, οἷον εὐθεῖαν καταγράψοντες καὶ κύκλον καὶ τὰ τοιαῦτα, διὰ τοῦτο ἐφιστῶντες τοὺς μανθάνοντας ἐπὶ τὴν τῶν (οὐκ) αἰσθητῶν νόησιν. οὔτε γὰρ τότε χρωμέθα ταῖς τῶν αἰσθητῶν παραβολαῖς ὡς ἀπ' ἐκείνων καὶ δι' ἐκείνων 10 γινομένης τῆς δεῖξεως, οὔτε τῇ τῶν στοιχείων ἐκθέσει ὡς ἀνευ τούτων μὴ δυναμένου γενέσθαι τοῦ συλλογισμοῦ, ὥσπερ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων τῶν (οὐκείων), ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός.

Ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος ἡμῶν περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν, εἰσὶ δέ τινες καὶ σύνθετοι συλλογισμοί, ἐν οἷς πλείω τὰ συμπεράσματα καὶ πλείους οἱ συλλογισμοί, 15 μὴ λανθανέτω ἡμᾶς (ἢ τι) ἐν τοῖς ἐκ πλειόνων συλλογισμῶν καὶ συμπερασμάτων συγκειμένοις συλλογισμοῖς οὐχ ἀπαντά τὰ συμπεράσματα κατὰ τοὺς συλλογισμοὺς ἀναγκαῖον ἐστιν ἐν τῷ αὐτῷ γεγονέναι σχῆματι. ἐπειδὴ γὰρ τῶν συλλογισμῶν οἱ μὲν ἐκ προσυλλογισμοῦ δείκνυνται, ὧν αἱ προτάσεις οὐδὲ ἅμεσοι οὐδὲ αὐτόπιστοι, οἱ δὲ οὐδὲ δέονται προσυλλογισμοῦ διὰ τὸ ἅμεσους εἶναι καὶ 20 αὐτοπίστους τὰς προτάσεις, δταν ἐκ προσυλλογισμοῦ περαίνηται τις συλλογισμός, οὐδὲ πάντως καθ' ἐν καὶ ταῦτα σχῆμα πάντα συνάγεται τὰ συμπεράσματα, ἀλλ' ἐγχωρεῖ τὸ μέντοι συμπέρασμα κατὰ πρῶτον γεγονέναι σχῆμα τῶν ἐν αὐτῷ τὸ δέ τοι κατὰ δευτέρον ἡ τρίτον. ἐὰν μὲν γὰρ θελήσας δεῖξαι, δτι Σωκράτης οὐσία ἐστί, χρήσωμαι μεταξὺ τιῷ ζῷῳ, δτι Σωκράτης ζῶν, 25 ἐπεὶ μὴ ἅμεσοι αἱ προτάσεις καὶ δεῖ τῆς ἐκατέρας κατασκευῆς, τίθημι μεταξὺ μὲν Σωκράτους καὶ τοῦ ζῶντος ζῶντον, μεταξὺ δὲ ζῶντος καὶ τῆς οὐσίας τὸ ἔμψυχον, πάλιν μεταξὺ τοῦ ἔμψυχου καὶ τῆς οὐσίας τὸ σῶμα. καὶ δηλονότι πάντα τὰ συμπεράσματα ἐν τούτῳ κατὰ πρῶτον σχῆμα γίνεται οὕτως. Σωκράτης ἄνθρωπος, δ ἄνθρωπος ζῶν, Σωκράτης ἄρα ζῶν· | καὶ πάλιν 170^v 30 Σωκράτης ζῶν, τὸ ζῶν ἔμψυχον, Σωκράτης ἄρα ἔμψυχον· καὶ πάλιν Σωκράτης ἔμψυχον, τὸ ἔμψυχον σῶμα, Σωκράτης ἄρα σῶμα· καὶ πάλιν Σωκράτης σῶμα, τὸ σῶμα οὐσία, Σωκράτης ἄρα οὐσία. καὶ συντιθέμεναι πᾶσαι αἱ προτάσεις ἐναὶ σύνθετον ἐν πρώτῳ σχῆματι ποιοῦσι συλλογισμόν. Σωκράτης ἄνθρωπος, δ ἄνθρωπος ζῶν, τὸ ζῶν ἔμψυχον, τὸ ἔμψυχον σῶμα, τὸ σῶμα 35 οὐσία, Σωκράτης ἄρα οὐσία. ὅμοίως καὶ ἐν δευτέρῳ ἐστὶ δυνατὸν πάντα τὰ συμπεράσματα συναγαγεῖν. οἰον εἰ θελήσω δεῖξαι, δτι τὰ φυτὰ οὐκ ἐστι ζῶα, δείκνυμι τοῦτο ἐν δευτέρῳ σχῆματι μέσον δρον θεὶς τὴν αἰσθησιν· πᾶν ζῶον

1 ἐκκειμένων Phil.: οὐκείων P 2 οὖν scripsi: ἀν P 7 τούτων Al. 381,18
8 οὐκ Al.: om. P 9 ἐπ' Al. 381,19 12 οὐκείων Al. 381,22: om. P 15 δτι
Al. 381,30: om. P 18 οἱ μὲν... συμπεράσματα (21, 22) Phil. f. 86v 22 μέν-
τοι P (a): μέν τι Al. 381,33 23 τοι P: τι Al. 381,34 ἐδν... δεικτέον (148,34)
Phil. f. 86v—87v 25 δεῖ Phil.: δη P 26 Σωκράτους Phil.: σωκράτην P
ante ζῶον alterum add. τοῦ Phil.

αἰσθησιν ἔχει, οὐδὲν φυτὸν αἰσθησιν ἔχει, οὐδὲν ἄρα φυτὸν ζῶον. εἰ μὲν οὖν ἡ καταφατικὴ πρότασις δέοιτο κατασκευῆς, λέγω δὴ δτὶ πᾶν ζῶον αἰσθησιν ἔχει, πάντως διὰ τοῦ πρώτου σχήματος δείκνυται καθόλου οὖσα. εἰ δὲ μερικὴ εἴη, διὰ τοῦ πρώτου καὶ διὰ τοῦ τρίτου. εἰ δὲ (ἡ) ἀποφατικὴ δέοιτο 5 κατασκευῆς καθόλου οὖσα, ἔστι μὲν, δτε καὶ αὐτὴ διὰ τοῦ πρώτου δειχθῆσεται, ἔστι δέ, δτε διὰ τοῦ δευτέρου· οἰον οὐδὲν φυτὸν δύναμιν ἔχει γνωστικήν τε καὶ διακριτικὴν τῶν προσπιπτόντων ἡ θιγγανόντων· πᾶσα δὲ αἰσθησις δύναμις ἔστι διακριτικὴ τῶν προσπιπτόντων ἡ θιγγανόντων· οὐδὲν ἄρα φυτὸν αἰσθησιν ἔχει, καὶ ἔστι συνθέναι καὶ τὸν συλλογισμὸν οὗτως· πᾶν ζῶον αἰσθησιν 10 ἔχει, πᾶσα αἰσθησις δύναμις ἔστι γνωστικὴ τε καὶ διακριτικὴ τῶν προσπιπτόντων ἡ θιγγανόντων, οὐδὲν φυτὸν δύναμιν γνωστικὴν ἡ διακριτικὴν ἔχει, οὐδὲν ἄρα φυτὸν ζῶον. τὴν γάρ ἀποφατικὴν πρότασιν ἐν τῷ συλλογισμῷ συμπέρασμα οὖσαν τοῦ προσυλλογισμοῦ οὐ παραληφθόμεθα ἐν τῷ συνθέτῳ συλλογισμῷ· συντιθέντες γάρ τοὺς συλλογισμοὺς τῶν προσυλλογισμῶν τὰ συμπε- 15 ράσματα παραλιμπάνομεν, ὡς ἐπὶ τοῦ 'Σωκράτης ζῶον, τὸ ζῶον ἔμψυχον, τὸ ἔμψυχον σῶμα, τὸ σῶμα οὖσία, Σωκράτης | ἄρα οὖσία'. δυνατὸν δὲ καὶ 171^g διὰ τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου, εἰ μερικὸν εἴη τὸ διείλον διὰ προσυλλογισμοῦ ἀποδείκνυσθαι. ἔστω γάρ πάλιν τὸ προκείμενον δεῖξαι, δτὶ οὐ πᾶν ἔμψυχον αἰσθητικὸν ἔστι, καὶ εἰλήφθω τὸ μέσον ζῶον· τὸ οὖν ζῶον αἰσθητικῷ 20 μὲν παντὶ ἔμψύχῳ δὲ οὐ παντί· οὐ πᾶν ἄρα ἔμψυχον αἰσθητικόν, ἡ τὸ αἰσθητικὸν οὐ παντὶ ἔμψύχῳ. εἰ οὖν τις ζητοί, πόθεν δτὶ τὸ ζῶον οὐ παντὶ ἔμψύχῳ, δεῖξομεν τοῦτο ἐν τρίτῳ σχήματι μέσον λαβόντες τὸ φυτόν· ζῶον οὐδὲν φυτῷ, ἔμψυχον παντὶ φυτῷ, ζῶον ἄρα οὐ παντὶ ἔμψύχῳ. καὶ πάλιν συνθεὶς τὸν συλλογισμὸν φημι ζῶον παντὶ αἰσθητικῷ, ζῶον οὐδὲν φυτῷ, 25 ἔμψυχον παντὶ φυτῷ, καὶ συνάγεται αἰσθητικὸν οὐ παντὶ φυτῷ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου σχήματος· ἐνδέχεται γάρ ποτὲ μὲν πάντα τὰ συμπεράσματα δι' αὐτοῦ περαίνεσθαι, ἐνδέχεται δὲ καὶ διὰ τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου. δτὶ τὸ ζῶον οὐ παντὶ ἔμψύχῳ, δεῖσθαι διὰ μέσου τοῦ φυτοῦ· τὸ ζῶον οὐδὲν φυτῷ, (ἔμψυχον παντὶ φυτῷ, τὸ ζῶον ἄρα οὐ παντὶ ἔμψύχῳ. πόθεν 30 δτὶ τὸ ζῶον οὐδὲν φυτῷ,) δεῖξομεν διὰ τοῦ μέσου σχήματος μέσον λαβόντες τὸ αἰσθητικόν· τὸ γάρ αἰσθητικὸν ζῶῳ μὲν παντὶ φυτῷ δὲ οὐδὲν· τὸ ἄρα ζῶον οὐδὲν φυτῷ. συνθεὶς οὖν τὸν συλλογισμὸν φημι τὸ αἰσθητικὸν παντὶ ζῶῳ, φυτῷ δὲ οὐδὲν, τὸ ἔμψυχον παντὶ φυτῷ, τὸ ἄρα ζῶον οὐδὲν φυτῷ. ἐπει γάρ τὸ αἰσθητικὸν οὐδὲν φυτῷ, οὐδὲ τὸ φυτὸν οὐδὲν αἰσθητικῷ· αἰσθητικὸν 35 δὲ παντὶ ζῶῳ· φυτὸν ἄρα οὐδὲν ζῶῳ, ὥστε καὶ ζῶον οὐδὲν φυτῷ· ἔμψυχον δὲ παντὶ φυτῷ· ζῶον ἄρα οὐ παντὶ ἔμψύχῳ. εἰ δὲ τὴν καταφατικὴν θελήσομεν διὰ προσυλλογισμοῦ κατασκευάσαι, κατασκευάσομεν ἐν πρώτῳ σχήματι μέσον λαβόντες τὸ τρεφόμενον· πᾶν φυτὸν τρέφεται, πᾶν τρεφόμενον ἔμψυχον, πᾶν ἄρα φυτὸν ἔμψυχον· καὶ συνθεῖς· τὸ ζῶον οὐδὲν φυτῷ, πᾶν φυτὸν τρέ- 40 φεται, πᾶν τρεφόμενον ἔμψυχον· καὶ συνάγεται ζῶον οὐ παντὶ ἔμψύχῳ.

1 in mrg. οὐδὲν φυτὸν δύναμιν... θιγγανόντων (6. 7) adscr. P 4 ἡ Phil.: om. P

6 δτε Phil.: δτὶ P 28 post διὰ requiritur τοῦ τρίτου διὰ, sed om. etiam Phil. f. 87^g 29 ἔμψυχον... φυτῷ (30) Phil.: om. P

ἐπειδὴ γάρ πᾶν ἔμψυχον τρέφεται, πᾶν δὲ τρεφόμενον ἔμψυχον, καὶ πᾶν ἄρα 171^v φυτὸν ἔμψυχον· οὐδὲν δὲ φυτὸν ζῶν ἐστιν· οὐ πᾶν ἄρα ἔμψυχον ζῶν ἐστιν. οὕτως μέν οὖν ἐν πρώτῳ καὶ δευτέρῳ οἱ προσυλλογισμοί. δυνατὸν δὲ καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ, λέγω τοῦ τρίτου, πάντα τὰ συμπεράσματα συνάγεσθαι. κείσθω 5 γάρ ὥστε δεῖξαι, ὅτι τι τρεφόμενον ἔχει αἰσθησιν, καὶ δεικνύσθω ἐν τρίτῳ σχῆματι μέσον λαμβανόντων τὸ ἔμψυχον· τρεφόμενον παντὶ ἔμψυχῳ, αἰσθητικὸν τινὶ ἔμψυχῳ, αἰσθητικὸν ἄρα τινὶ τρεφομένῳ. εἰ οὖν δέοι δεῖξαι, πόθεν δτι αἰσθητικὸν τινὶ ἔμψυχῳ, δείξομεν πάλιν ἐν τρίτῳ διὰ μέσου τοῦ ζώου· αἰσθησις παντὶ ζῷῳ· ἀλλὰ καὶ ἔμψυχον παντὶ ζῷῳ· καὶ συνάξεις ‘αἰσθησις 10 τινὶ ἔμψυχῳ’. καὶ συνθείσις· τὸ τρεφόμενον παντὶ ἔμψυχῳ, τὸ ἔμψυχον παντὶ ζῷῳ· καὶ τὸ αἰσθητικὸν δὲ παντὶ ζῷῳ· τὸ ἄρα αἰσθητικὸν τινὶ τρεφομένῳ. ἐπεὶ γάρ τὸ τρεφόμενον παντὶ ἔμψυχῳ, τὸ δὲ ἔμψυχον παντὶ ζῷῳ, καὶ τὸ τρεφόμενον παντὶ ζῷῳ· ἀλλὰ καὶ τὸ αἰσθητικὸν παντὶ ζῷῳ· τὸ ἄρα τρεφόμενον αἰσθητικὸν ἐστιν. ἐν τούτοις δὲ πᾶσιν ἔκεινον εἰδέναι δεῖ, ὅτι, ὅταν 15 μὲν ἐν διαφόροις συνάγηται σχῆματι τὰ συμπεράσματα, συντιθέμεναι αἱ πράσσεις φυλάττουσι τῶν σχημάτων τὴν ἰδιότητα· ὅταν δὲ ἐν τῷ αὐτῷ πάντα περιάγηται, ἐν τῇ συνθέσει τῶν προτάσεων οὐ διὰ πασῶν τὸ αὐτὸν ἔμφαίνεται σχῆμα, ἀλλὰ δύο μὲν συμπλοκαὶ φυλάττουσι τὴν τοῦ σχημάτος ἰδιότητα, αἱ δὲ ἄλλαι οὐκέτι. παραλιμπάνεται γάρ, ὡς εἴπομεν, ἡ κατασκευαζομένη πρό- 20 τασις διὰ τὸ συμπέρασμα γίγνεσθαι τοῦ προσυλλογισμοῦ, τὰ δὲ τῶν προτάσεων συμπεράσματα μὴ παραλαμβάνεται ἐν τῇ συνθέσει τῶν προτάσεων. τούτου δὲ γινομένου λύεται τὸ σχῆμα καὶ εἰς τὸ πρῶτον ἀγέγεται. ἔστω γάρ δεῖξαι ἐν δευτέρῳ σχῆματι, ὅτι οὐδὲν τῷ Γ τῷ Β διὰ μέσου τοῦ Α. τὸ οὖν Α οὐδὲν μὲν τῷ Β παντὶ δὲ τῷ Γ. δεικνυμένης οὖν πάλιν τῆς Α Β προτάσεως 25 τῆς ἀποφατικῆς διὰ μέσου τοῦ Δ (τὸ γάρ Δ οὐδὲν μὲν τῷ Α παντὶ δὲ τῷ Β), οὐκέτι ἡ Α Β παραλαμβάνεται πρότασις ἀλλὰ ἡ Δ Β, Δ Α, Α Γ, ὡν ἡ μὲν Δ Α, Α Γ τὸ πρῶτον σχῆμα ποιεῖ, ἡ δὲ Δ Β, Δ Α τὸ δεύτερον. τὸ γάρ Δ παντὶ μὲν τῷ Β οὐδὲν δὲ τῶν Α· τὸ δὲ Α παντὶ μὲν τῷ Γ· ὥστε ἡ μὲν Δ Β, Δ Α τὸ δεύτερον ἐποίησε σχῆμα, | ἡ δὲ Δ Α, Α Γ τὸ πρῶτον. τὸ αὐτὸν 172^r 30 καὶ ἐπὶ πάντων. ἐπεὶ δὲ προσυλλογισμῶν τὰ συμπεράσματα λαμβάνοντες καὶ συνάπτοντες ἑτέραν πρότασιν [κατ] οὕτως τὸν συλλογισμὸν πλέκομεν, ἔκεινο ἐπιστῆσαι χρή, δτι, εἰ μὲν ἐν τῷ τρίτῳ σχῆματι εἴη δὲ προσυλλογισμός, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐπὶ τὸ πρῶτον ἡ εἰς τὸ δευτέρον μεταβατίνομεν, κάτωθεν δεῖ τὴν πρότασιν προστιθέναι, τουτέστι πρὸς τὴν ἐλάττονα· μερικῶν γάρ δύτων τῶν 35 συμπερασμάτων ἐν τρίτῳ σχῆματι, εἰ μὴ κάτωθεν προστεθείη ἡ πρότασις, ἀσυλλόγιστον γίνεται τὸ σχῆμα ἐν πρώτῳ ἡ δευτέρῳ τῆς μείζονος μερικῆς οὖσης. καὶ δηλονότι, εἰ ἀποφατικὸν εἴη τὸ ἐν τρίτῳ συναγόμενον, οὐδὲν ἐνδέχεται ἐπὶ τὸ πρῶτον μεταβῆναι σχῆμα· διην γάρ ἀν δὲ προσθήκη γένηται, ἀσυλλόγιστος ἡ συμπλοκὴ γίνεται. διοιώς καὶ ἐκ δευτέρου εἰς πρῶτον ἡ μετάβασις γίνηται, 40 ἀνωθεν δεῖ τὴν προσθήκην (ποιεῖσθαι), ἐπειδὴ ἡ ἐλάττων, ἀν μὴ τοῦτο γένηται,

1 ἄρα Phil.: ἔτι P cf. 135,36 5 ὥστε] εἰς τὸ scriberem (cf. ad 97,35), nisi Phil. cum P faceret αἰσθησιν superser. P² 16 πάντα Phil.: παντὶ P 31 καὶ om.

Phil. f. 87v 33 μεταβατίνωμεν Phil. 36 ἀσυλλόγιστον Phil.: ἡ συλλόγιστον P

39 ἐκ δευτέρου Phil.: ἐκεῖ P 40 ποιεῖσθαι Phil.: om. P

ἀποφατική ἐστιν, ὅπερ ἀσυλλόγιστον· ἀποφατικὰ γάρ τοῦ δευτέρου τὰ συμπεράσματα, ὁμοίως καὶ ἐκ πρώτου ἡ μετάβασις γένηται εἰς πρῶτον, καταφατικοῦ μὲν ὄντος καθόλου τοῦ συμπεράσματος ἀδιάφορον διὸν δή ποτε τὴν προσθήκην ποιήσασθαι, εἰ δή προστιθεμένη πρότασις καθόλου καταφατικὴ εἴη· εἰ δὲ μερική, πάντας κάτωθεν. εἰ δὲ ἀποφατικὸν εἴη τὸ συμπέρασμα καθόλου, ἄνωθεν. εἰ δὲ μερικόν, οὐκέτι ἐνδέχεται (πρότασιν) προστιθέντας πάλιν τὸ πρῶτον ποιῆσαι· εἴτε γάρ ἄνωθεν προστεθείη, τὴν μείζονα μερικὴν ποιήσει, εἴτε κάτωθεν, ἀποφατικὴν τὴν ἐλάττονα. ταύτα καὶ ἐπὶ τῶν ἐν δευτέρῳ σχήματι καὶ τρίτῳ μερικῶν ἀποφατικῶν, ὡς ἡδη εἴπομεν· ἀδύνατον γάρ ἐκ τούτων 10 μεταβῆναι εἰς τὸ πρῶτον. εἰ δὲ ἀπὸ δευτέρου εἰς δεύτερον ἡ μετάβασις γένηται, καθόλου μὲν ὄντος τοῦ συμπεράσματος, εἰ μὲν ἡ προστιθεμένη καὶ αὐτὴ καθόλου εἴη, ἀδιάφορον· εἰ δὲ μερική, πάντας κάτωθεν, τουτέστι πρὸς τὴν ἐλάττονι, ἵνα μὴ τὴν μείζονα μερικὴν ποιήσωμεν. μερικοῦ δὲ ὄντος τοῦ συμπεράσματος, δεῖ πάντας τὴν προστιθεμένην καθόλου | εἶναι καταφατικὴν 172^c

15 καὶ ἄνωθεν· ἄλλως γάρ ἀδύνατον ἐν δευτέρῳ σχήματι. εἰ δὲ ἐκ τρίτου εἰς τρίτον γίνεται ἡ σύνθεσις, δεῖ πάντας τὴν προστιθεμένην πρότασιν καθόλου εἶναι διὰ τὸ πάντα τὰ τοῦ τρίτου συμπεράσματος μερικὰ εἶναι, ἀνεῦ δὲ τοῦ καθόλου μὴ γίνεσθαι συλλογισμόν. καὶ εἰ μὲν ἀποφατικὸν εἴη τὸ συμπέρασμα, δεῖ τὴν προστιθεμένην, διῆλονίτι καταφατικὴν καθόλου οὖσαν, κάτωθεν 20 προστιθεσθαι, ἵνα μὴ ἡ ἐλάττων ἀποφατικὴ γένηται· εἰ δὲ ἀπὸ καταφατικὸν τὸ συμπέρασμα, ἀδιαφόρως προστίθεται. εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ πρώτου εἰς τὸ δεύτερον, εἰ μὲν καθόλου (τὸ συμπέρασμα καὶ ἡ προστιθεμένη καθόλου) εἴη, ἀδιαφόρως καὶ ἄνωθεν καὶ κάτωθεν προστίθεται· εἰ δὲ μερική, πάντας κάτωθεν, ἵνα μὴ ἡ μείζων ἐν δευτέρῳ σχήματι μερικὴ γένηται. εἰ δὲ μερικὸν τὸ συμπέρασμα, 25 δεῖ τὴν προστιθεμένην πάντας καθόλου ἀνομοιοσχήμονα εἶναι καὶ ἄνωθεν διὰ τὴν μείζονα. εἰ δὲ ἀπὸ πρώτου εἰς τρίτον, εἰ μὲν καταφατικὸν εἴη τὸ συμπέρασμα καὶ ἡ προστιθεμένη καταφατική, ἀδιαφόρως καὶ ἄνωθεν καὶ κάτωθεν· εἰ δὲ ἡ προστιθεμένη ἀποφατική, ἄνωθεν πάντας διὰ τὴν ἐλάττονα. εἰ δὲ τὸ συμπέρασμα ἀποφατικόν, δεῖ πάντας τὴν προστιθεμένην καταφατικὴν εἶναι· 30 καὶ κάτωθεν προστιθεσθαι· δεῖ δὲ πάντας τὴν μίαν πρότασιν καθόλου εἶναι. καὶ καθόλου εἰπεῖν ἐπιβλέπειν δεῖ, μὴ τι παραφθείρεται διὰ τῆς προσθήκης [διὰ] τῶν ἐν ἔκαστῳ σχήματι πεψυλαγμένων· καὶ εἰ μὲν διὰ τῆς προσθήκης οὐκέται τὰ τοῦ σχήματος ἴδια, προσθετέον, εἰ δὲ μή, δι’ ἄλλου σχήματος δειπτέον.

35 Ότι δὲ τεσσάρων ὄντων τῶν προβλημάτων, ὃν ἐν τοῖς Τοκικοῖς ἔξεμέσθα, φὶ τὸ ἀπὸ ὄρισμοῦ ἐστι, δῆλον. καὶ τοῦτο δὴ οὖν παραινῶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν συλλογισμῶν δεῖν ποιεῖν, ὅσοι συλλογισμοὶ ἀνασκευαστικοὶ εἰσιν δρου τινὸς ἀποδεδομένου ἢ ἐνός τινος τῶν ἐν τῷ δρῳ ἀναιρετικοὶ

1 ἀποφατικὴ (γίνεται) Phil.: ἀποφατικὸν P 4 εἰ (post εἴη) Phil.: ἡ P 5 μερική Phil.: μερικόν P 6 οὐκέτι scripsi: οὔτε τι P (οὐκ Phil.) πρότασιν Phil.: οὐ. P
11 προστιθεμένη (sic) P 12 μερικὴ Phil.: μερικόν P 13 μερικοῦ . . . εἶναι (31)
οὐ. Phil. 22 τὸ . . . καθόλου addidi 29 καταφατικὴν scripsi: ἀποφατικὴν P
31 παραφθείρηται Phil. 32 διὰ prius οὐ. Phil. 36 ψ οὐ. Al. 384,28 37 δεῖν
Al.: δεῖ P 38 ἀναιρετικὸν Al. 384,30: αἱρετικῶν P

καὶ πρὸς ἐν τῶν ἐν αὐτῷ διειλεγμένοι καὶ οὕτως ἀναιροῦντες τὸν δρον. ἀναιρεῖται γάρ ὁρίσμὸς καὶ δείκνυται μὴ ὑγιῆς καὶ ἐνός τυνος ἀναιρεθέντος τῶν ἐν αὐτῷ, ὡς εἴ τις ὄρισμάνου τινὸς τὸν ἄνθρωπον ζῶν λογικὸν θνητὸν πτηγήν^{173r} δείξαι διὰ συλλογισμοῦ, διτι μὴ εὐλόγως τὸ πτηγὸν πρόσκειται (οὐ γάρ ἔστιν 5 οἰκεία διαφορὰ ἄνθρωπου), δῆλον μὲν τὸν ἀποδιδόμενον δρον ἀνασκευάσει· ψευδῆς γάρ ὁ πᾶς γίνεται καὶ οὐτινοσῦν ἀναιρεθέντος τῶν ἐν αὐτῷ. οὐ μὴν πρὸς δῆλον τὸν λόγον καὶ τὸν συλλογισμὸν πεποίηται, ὡς ὁ ἀνασκευάζων τὸν ἀποδεδομένον τοῦ θεοῦ λόγον τὸν διτι ὁ θεός ἔστι σῶμα πύρινον, οἷον ‘Θεῷ φύλαρτὸν μὲν οὐδαμῶς ὑπάρχει, παντὶ δὲ σῶματι πυρίνῳ’· οὗτος πρὸς δῆλον 10 ἀν τὸν λόγον καὶ πρὸς τι τῶν ἐν αὐτῷ ποιοῦτο τὸν λόγον. δέται μὲν οὖν πρὸς δῆλον τὸν ὄρισμὸν ἡ ἀνασκευὴ γίνεται, δῆλον ὡς ἐν τῇ τῶν δρων θέσει δῆλον τὸν ὄρισμὸν δρον χρὴ τιθέναι τοῦ συλλογισμοῦ. εἰ δὲ ὁ λόγος μὴ πρὸς δῆλον γένοιτο τὸν ὄρισμὸν ἀλλὰ πρὸς τι τῶν ἐν αὐτῷ, ἀξιῶ τοῦτο μόνον, πρὸς δ ὁ λόγος γίνεται, δρον τιθεσθαι ἐν τῷ συλλογισμῷ τῷ ἀναλυομένῳ ἀλλὰ μὴ 15 πάντα τὸν ὄρισμόν· οὕτω γάρ ἀν σαφῆς ὁ λόγος ἔσται τοῦ κατὰ τὸν ὄρισμὸν μῆκους περιαιρεθέντος [ἄμα]. ἄμα δὲ καὶ γνώριμον ἔσται, τί ποτέ ἔστι τῶν ἐν τῷ ὄρισμῷ τὸ μὴ δεόντως εἰλημμένον, οἷον εἴ τις ὅδατος ὄρισμὸν ἀποδίψῃ ὑγρὸν ποτόν, εἰ ἐνίσταιτο τις δεικνὺς ψευδῆ τὸν ὄρισμὸν διὰ τὸ μὴ πᾶν δῦωρ ποτὸν εἶναι λέγων ‘ἡ θάλαττα δῦωρ μὲν ἔστι, ποτὸν δὲ οὐκ ἔστιν’· ἐν 20 δὲ τῇ τούτου τοῦ συλλογισμοῦ ἀναλύσει δεῖ δρον; λαμβάνειν μέσον μὲν τὴν θάλατταν ἄκρους δὲ τό τε δῦωρ καὶ τὸ ποτόν, οὐκέτι δὲ δῆλον τὸν ὄρισμὸν τὸ ‘ὑγρὸν ποτόν’· οὐ γάρ πρὸς δῆλον τὸ ύγρὸν ποτὸν εἶναι τὸ δῦωρ ὁ λόγος εἰρηται. ἔτι δὲ μὲν τοιοῦτος λόγος | δ ἐν τι τῶν ἐν τῷ ὄρισμῷ ἀναιρῶν καὶ 173v 25 τρίτῳ σχήματι ἐρωτᾶται μερικὴν τὴν ἀναίρεσιν ποιούμενος, δὲ πάντα τὸν ὄρισμὸν ἀναιρῶν ἐν δευτέρῳ, ὡς ἔδειγμη ἐπὶ τοῦ τὸν θεὸν σῶμα πύρινον ὄρισμάνου.

‘Οτι τοὺς ἐξ ὑποθέσεως δεικνύντας τι λόγους οὐ χρὴ πειρᾶσθαι ἀναλύειν καὶ ἀνάγειν εἰς τὰ σχήματα· οὐδὲ γάρ οἰόν τέ ἔστιν ἐκ τῶν κειμένων καὶ εἰλημμένων ἀνάλυσιν αὐτῶν καὶ ἀναγωγὴν εἰς τι τῶν σχημάτων ποιήσασθαι. 30 τούτου δὲ τὸ αἵτιον τὸ μὴ διὰ συλλογισμοῦ τὸ συνημμένον αὐτῶν δεδειγμένον εἶναι ἀλλὰ διὰ συνθήκης ὥμολογημένον. ἐν πᾶσι γάρ τοῖς ἐξ ὑποθέσεως οὐ τοῦ τιθεμένου καὶ δεικνυμένου, τουτέστι τοῦ συνημμένου, δ συλλογισμὸς γίνεται, ἀλλὰ τοῦτο μὲν διὰ τινος ὑποθέσεως καὶ συνθήκης λαμβάνεται [παραφυλακτέον], διτι ἐν τοῖς ἀπλοῖς ἀποφατικοῖς συλλογισμοῖς ἀδύνατον μιᾶς πλείους 35 ἀποφατικὰς προτάσεις ληφθῆναι· οὕτως καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις· καὶ γάρ τῶν συνθέτων ἡ παραύησις διὰ τῶν καταφατικῶν γίνεται. ἀλλ’ οὐδὲ ἐκ πλείουν ἐπὶ μέρους, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ μέρους ἐν καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις ἐπὶ μέρους συλλογισμοῖς ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἀπλοῖς· τὰ δὲ καταφατικὰ καὶ καθόλου ὡς

15 οὕτω γάρ ἀν σαφῆς P: ἡτον γάρ ἀσαφῆς Al. 385,13

16 ἄμα iterat P

17 ἀποδώῃ (sic) P cf. 83,3 19 θάλαττα . . . πάντα (24) post λαμβάνεται (33) habet P 20 δὲ P: δὴ Al. 385,18 23 ἔτι Al. 385,21:

διτι P 24 ἀναιρεσιν Al. 385,23: διαιρεσιν P 27 διτι P (a): ἔτι Arist.

δεικνύντας τι Al. 386,5: δεικνύντι P 33 παραφυλακτέον . . . συνθέτοις (150,1) huc non pertinet

ἐν τοῖς ἀπλοῖς πλείω καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις], οἱ δὲ συλλογισμοὶ πρὸς ἄλλο τι καὶ ἄλλου τυνδὸς γίνονται· πρὸς γάρ τὸ μεταλαμβανόμενον, ὡς εἶπον. ὑποθετικοὺς δέ φημι ἐν τούτοις οὐ πάντας ἀλλὰ τοὺς ἔκ δύμολογίας καλουμένους, λέγω δὴ τοὺς μεταλαμβάνοντας κατὰ τὴν συνθήκην τὸ συνημμένον. οἱ γὰρ τοιοῦτοι,
 5 δὲ μὲν βιούλονται δεῖξαι, ὑποτίθενται τε καὶ συντίθενται καὶ οὐ συλλογίζονται, ἄλλο δέ τι καὶ οὐχ δὲ ὑποτίθενται συλλογίζονται, ὥσπερ δὴ καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ περὶ τῶν σχημάτων τῶν ἀστρων πεποιήκαμεν. αἰτήσαντες γάρ,
 ὅτι, ὅπερ ἐπὶ ἐνὸς τῶν ἀστρων, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν, καὶ τοῦτο λαβόντες
 10 ἔκ δύμολογίας τὸ δῆτι, εἰ ἐν ὑποιονοῦ σφαιρικόν, καὶ τὰ λοιπὰ τοιαῦτα ἀν εἴη,
 15 εἰτα τὴν πρόσληψιν κατασκευάσαντες τὴν δῆτι ἀλλὰ μὴν ἐν τῶν ἀστρων ἡ
 σελήνη σφαιρική, συνηγάγομεν καὶ τὰ λοιπὰ σφαιρικὰ εἰναι. τοὺς τοιούτους
 οὖν φημι τῶν συλλογισμῶν μὴ πάντας ἀνακτέον ἀλλὰ μόνην τὴν πρόσληψιν.
 αὕτη γάρ ἡ συλλελογισμένη. τὸ δὲ συνημμένον ἔκ δύμολογίας εἰληπται. δῆτι
 γάρ ἐπὶ τῶν μὴ ἔκ δύμολογίας εἰλημμένων πολλάκις καὶ τὸ συνημμένον διὰ
 20 συλλογισμοῦ δείχνυται, δῆλον. ὁ γοῦν Πλάτων λαβών, δῆτι, εἰ τὸ ζῶν καὶ τὸ
 τεθνηκός ἔκ ἀλλήλων, ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν Ἀιδου, ἀλλὰ μὴν τὸ πρότερον, καὶ
 τὸ δεύτερον ἄρα, οὐ μόνον τὴν πρόσληψιν ἀλλὰ καὶ τὸ συνημμένον κατεσκεύασε.
 καὶ ἐν τοῖς δι' ἀδυνάτου δέ, ὡς ἔξῆς μαθησόμεθα, τὸ συνημμένον δεῖται
 κατασκευῆς. νῦν οὖν περὶ τῶν ἔκ δύμολογίας ὑποθετικῶν ἡμῖν ὁ λόγος. ἐὰν
 25 οὖν τις αἰτήσῃ ἔκ δύμολογίας, δῆτι, εἰ μηδὲ εἴη τῶν ἐναντίων μία δύναμις, οὐδὲ
 ἐπιστήμη μίᾳ ἔσται, τοῦτο μὲν οὖν δῆλον τὸ 'εἰ τόδε, καὶ τόδε' οὐ πειρατέον
 ἀναλύειν· οὐ γάρ συλλελόγισται, ἀλλ' ἔκ δύμολογίας | εἰληπται. τὸ μέντοι ἀλλὰ 174^r
 μὴν οὐκ ἔστι τῶν ἐναντίων μίᾳ δύναμις' ἀναλυτέον· τοῦτο γάρ δέδεικται διὰ
 συλλογισμοῦ. πῶς; ὡς· τὸ ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες ἐναντία ἔστι, τοῦ ὑγιεινοῦ
 30 καὶ νοσῶδον οὐκ ἔστι μίᾳ δύναμις, τῶν ἄρα ἐναντίων οὐκ ἔστι μίᾳ δύναμις.
 δῆτι δὲ τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ νοσῶδον οὐκ ἔστι μίᾳ δύναμις, δεῖξαις ἀν διὰ μέσου
 τοῦ μὴ τῶν αὐτῶν εἰναι αὐτὰ ποιητικά· τὸ γάρ ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες οὐκ εἰσὶ
 τῶν αὐτῶν ποιητικά· πάντων, δσων ἔστι μίᾳ δύναμις, ταῦτα τῶν αὐτῶν ἔστι
 ποιητικά· τὰ γάρ τοῦ θερμαίνειν ἔχοντα δύναμιν θερμαίνει, τὰ δὲ τὴν τοῦ
 35 ψύχειν ψύχει· οὐκ ἄρα τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ τοῦ νοσῶδον δύναμις ἡ αὐτή. τὸ
 μὲν δὴ μὴ εἰναι πάντων τῶν ἐναντίων μίαν δύναμιν διὰ συλλογισμοῦ δεῖδειγ-
 μένον ἔστιν ἀναλύσαι καὶ εἰς τὸ οἰκεῖον σχῆμα ἀναγαγεῖν· ἔστι γάρ οὐ μὲν
 πρῶτος ἐν τρίτῳ, δὲ δεύτερος ἐν δευτέρῳ. οὐδαμοῦ μέντοι διὰ συλλο-
 γισμοῦ δέδεικται, δῆτι μὴ ἔστιν ἐπιστήμη μίᾳ τῶν ἐναντίων, ἀλλ' ἐκείνου
 40 δειχθέντος συγχωρεῖται τοῦτο διὰ τὴν δύμολογίαν. μὴ γεγονότος οὖν πρὸς αὐτὸν
 συλλογισμοῦ οὐδὲ ἀνάλυσις ἀν γένοιτο. τὸ δὲ δῆτι μίᾳ δύναμις οὐκ ἔστι τῶν
 ἐναντίων, ἔστιν ἀναγαγεῖν· διὰ συλλογισμοῦ γάρ ἵσως δέδειχθη. τὸ δ' 'ἵσως'
 προστεθείκαμεν, δῆτι μὴ πάντως ἔκ ἀνάγκης τοῦτο διὰ συλλογισμοῦ δείχνυται,
 ἀλλ' ἐνεστὶ καὶ αὐτὸν ὡς ἐναργὲς δι' ὑποθέσεως καὶ διὰ συνθήκης λαβεῖν.

2 ὑποθετικὸν... συνημμένον (4) Phil. f. 87v 4 λαμβάνοντας Phil. 6 ὥσπερ..
 ποιητικά (29) Phil. f. 87v—88r 9 εἰ Phil.: εἰς P cf. 138,2 16 ante
 ἀλλήλων add. aliquid compendiose scriptum P (οὐδέτερον?) 17 ἄρα Phil.:
 ἔστιν P cf. 147,1 21 οὖν om. Phil. f. 88r 29 τὰ γάρ... ἀναλύειν (151,21)
 Al. 387,2—388,29

οῖον * * * 'εὶ τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ δύναμις, ἀμα ἔσται τὸ ὑγιεινὸν καὶ τὸ νοσῶδες', εἰτα ὡς ἐναργὲς προσλάβοι 'ἀλλὰ μὴν οὐχ οἶον τε ἄμα τὸ αὐτὸν ὑγιεινόν τε καὶ νοσῶδες εἰναι'. καὶ γάρ ἡ τοιαύτη δεῖξις ἐξ ὑποθέσεως μέν, οὐ μὴν διὰ συλλογισμοῦ· διὸ οὐδὲ ἀναλύσεως ὁ τοιοῦτος λόγος δεήσεται συλλογισμοῦ· 5 γιστικῆς. ἐπειδὴ οὖν οὕτω τοῦτ' ἔχει, διὰ τοῦτο 'ἴσως' προστεθείκαμεν. ὅτι γάρ μὴ πᾶν τὸ μεταλαμβανόμενον διὰ κατηγορικοῦ δείκνυται συλλογισμοῦ, ἀλλ' ἔστι πολλάκις διὰ τὴν ἐνάργειαν τιθέμενον, ἐκ τοῦ προειρημένου παραδείγματος δῆλον 'εὶ τῶν ἐναντίων μία δύναμις, συνυπάρχει ὑγεία καὶ νόσος· ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον συνυπάρχειν ὑγείαν καὶ νόσον ὅντα ἐναντία· διὰ γάρ τὸ 10 ἐναργὲς προσλαμβάνεται, ἀλλ' οὐχ ὡς διὰ συλλογισμοῦ δεδειγμένον. φ' δὴ καὶ αὐτοὶ ἐσίκαμεν | χρήσασθαι ἐν τῷ 'εὶ τῶν ἐναντίων μία δύναμις, 174· 15 ἄμα ἔσται τὸ αὐτὸν ὑγιεινόν τε καὶ νοσῶδες'. καὶ γάρ ἡ τοιαύτη δεῖξις ἐξ ὑποθέσεως μέν, οὐ μὴν διὰ συλλογισμοῦ. εἴτε γάρ ὡς ἐναργὲς λαμβάνοιτο μὴ εἰναι ἄμα τὸ αὐτὸν ὑγιεινόν τε καὶ νοσῶδες, εἴτε δι' ἐπαγωγῆς 15 πιστὸν γένοιτο καὶ μὴ διὰ συλλογισμοῦ τὸ προσλαμβανόμενον, ἐξ ὑποθέσεως δὲν εἴη μόνον.

Ἐπίποντες δὲ περὶ τῶν ἐξ ὄμολογίας ὑποθετικῶν καὶ δείκνυτες, ὅτι μὴ γίνεται τοῦ τιθέμενου, τοιούτεστι τοῦ συνημμένου καὶ ὑποτιθεμένου, ὁ συλλογισμὸς ἀλλ' ἄλλου τινός, τοιούτεστι τοῦ μεταλαμβανομένου, ἐξῆς δὲν εἴη λέγειν 20 περὶ τῶν δι' ἀδύνατου, οἱ καὶ αὐτοὶ τῶν ἐξ ὑποθέσεώς εἰσι· φημὶ γάρ, ὅτι μηδὲ τούτους ἔστιν ἀναλύειν. ὑπεναντίως δ' οὗτοι ἔχουσι πρὸς τοὺς ἐξ ὄμολογίας. τὸ γάρ συνημμένον αὐτῶν ἀμφίβολον κατασκευάζεται διὰ συλλογισμοῦ· ἥ δὲ πρόσληψις ὡς ὠμολογημένη κατασκευῆς οὐ δεῖται. οἱ γάρ εἰς ἄτοπον ἀπάγοντες οὐχ εἰς ἀμφίβολον ἀλλ' εἰς ὄμολογουμένως ἄτοπον τὴν ἀπαγωγὴν 25 ποιοῦνται, ὥσπερ καὶ ὁ γεωμέτρης βουλόμενος δεῖται, ὅτι διάμετρος τῇ πρευρᾳ ἀσύμμετρός ἔστι, κέχρηται τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ δι' ὑποθετικοῦ συλλογισμοῦ τὸν τρόπον τοῦτον· εἰ μὴ γάρ εἴη, φησίν, ἀσύμμετρος, σύμμετρος ἔσται· ἀλλ' εἰ σύμμετρος εἴη, τὰ περισσὰ τοῖς ἀρτίοις ἵσα ἔσται· ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον τὰ περιττὰ τοῖς ἀρτίοις ἵσα εἰναι· οὐχ ἄρα σύμμετρος. τὸ μὲν οὖν 30 συνημμένον ἐν τούτοις διὰ συλλογισμοῦ δείκνυται· ἥ δὲ πρόσληψις οὐκέτι. πάλιν ὄμολογουμένου τοῦ πᾶσαν ἀρετὴν καλὸν εἰναι, ἔτι δὲ τοῦ πᾶν καλὸν ἐπαινετόν, πρὸς τὸν μὴ συγχωροῦντα πᾶσαν ἀρετὴν ἐπαινετόν εἰναι ὁ δεικνὺς τοῦτο διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς αὐτὸν μὲν οὐ συλλογίζεται, ὑποθέμενος δὲ τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ τὸ μὴ πᾶσαν ἀρετὴν ἐπαινετὸν εἰναι καὶ προσλαβών 35 τούτῳ πᾶσαν ἀρετὴν καλὸν εἰναι συλλογίζεται ἐν τρίτῳ σχῆματι τὸ μὴ πᾶν καλὸν ἐπαινετὸν εἰναι. καὶ ὁ μὲν συλλογισμὸς τούτου· τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς δείκνυται διὰ τοῦ τὸ συλλογισθὲν ἀδύνατον εἰναι. διαφέρουσι δὲ οἱ εἰς τὸ ἀδύνατον | ἀπάγοντες τῶν ἐξ ὄμολογίας, ὅτι ἐπ' ἔκεινων μέν, εἰ μὴ πρῶτον 175·

1 post oīon excedisse videtur eī tīs pālin bouλōmenos λαβεῖν, ὅτι ὑγιεινοῦ καὶ νοσῶδους οὐχ ἡ αὐτὴ δύναμις, ὑπόθοιτο εἰπῶν Al. 387,30. 31: om. P τὸ αὐτὸν ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες Al. 388,1 cf. vs. 12 7 ἐνάργειαν τιθέμενον Al. 388,15: ἐνέργειαν τιθέμενας P 21 τούτους Al. 388,29: τούτων P ὑπεναντίως . . . οὐκέτι (30) Phil. f. 88r 22 μὲν γάρ . . . ὡς ἀμφίβολον Phil. 27 γάρ μὴ Phil.; at cf. 152,2 31 πάλιν . . . ἀντιφάσεως ἀνάγκην (152,5) Al. 388,33—389,14

ὅμολογία γένοιτο, ὡς ἐπὶ τοῦ δεικνυμένου ἔχει, οὗτως καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔσεσθαι δεδειγμένον * * * * εἰ μὴ γάρ συγχωρήσει ὁ προσδιαλεγόμενος, οὐ μόνον τὴν πρόσληψιν ἀλλὰ καὶ τὸ συνημμένον ἀνάγκη κατασκευάσαι. ἐπὶ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς μηδεμιᾶς ὅμολογίας γενομένης τῇ δεῖται τοῦ 5 ἀδύνατου τίθεται τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ διὰ τὴν τῆς ἀντιφάσεως ἀνάγκην. οἱ μὲν γάρ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπάγοντες, ὑπερ οὐκ ἀποδεικνύουσιν, οὐκ ἐκ συνθήκης λαμβάνουσιν ὅμολογούμενον ⟨ἄλλ⟩ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐναργείας μαρτυρούμενον· οἱ δὲ ἐξ ὅμολογίας, δὲ μὴ ἀποδεικνύουσιν, ἐκ συνθήκης καὶ συγχωρήσεως. διττὴ 10 οὖν διάκρισις τῶν εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπαγόντων πρὸς τοὺς ἐξ ὅμολογίας, διττοὶ οὖτοι μέν ⟨λέγω δὲ οἱ⟩ εἰς τὸ ἀδύνατον, τὸ συνημμένον κατασκευάζουσιν ὅμολογοῦσί τε τὴν πρόσληψιν, ἐκεῖνοι δὲ τούναντίον, καὶ διττοὶ μέν, δὲ λαμβάνουσιν, οὐ κατὰ συγχώρησιν καὶ ὅμολογίαν καὶ συνθήκην λαμβάνουσιν ἀλλ' ὡς ἐξ τῆς ἐναργείας μαρτυρούμενον, ἐκεῖνοι δὲ τούναντίον· κατὰ συγχώρησιν γάρ καὶ ὅμολογίαν καὶ συνθήκην.

15 Πολλοὶ δὲ καὶ ἔτεροι περαίνονται ἐξ ὑποθέσεως. εἰ ἄρα οὗτοι ἔτεροι τῶν προειρημένων, εἰεν [δ'] ἀν καὶ οἱ ἐξ ὅμολογίας καὶ οὓς κατὰ ποιότητα λέγουσιν, οἵοι εἰσιν οἱ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ ἡττον καὶ ὅμοιως ἐπιχειροῦντες. συλλογισμοὺς μὲν ἀπλῶς οὐ λέγω τοὺς ὑποθετικούς, ἀλλὰ τὸ δόλον τοῦτο ὑποθετικοὺς συλλογισμούς· περαίνειν μέντοι αὐτοὺς λέγω. εἰεν δ' ἀν περαί- 20 νοντες μὲν μάνον, ὥν ἡ πρόσληψις οὐ διὰ συλλογισμοῦ τίθεται, ἐξ ὑπο- θέσεως δὲ συλλογισμοὶ οἱ τὴν πρόσληψιν ἔχοντες εἰλημμένην διὰ συλλογι- σμοῦ. διὸ καὶ ὁ διὰ τριῶν λέγοιτο ἀν καθ' ἡμᾶς λόγος περαντικὸς ἀλλ' οὐ συλλογισμός.

Ὄσα δὲ τῶν προβλημάτων ἐν πλείσι περαίνεται σχῆμασιν, οὐκ ἀνάγκη 25 πάντως τὴν ἀνάλυσιν τῶν συλλογισμῶν εἰς τοῦτο ποιεῖσθαι τὸ σχῆμα, ἐν φ' καὶ ὁ συλλογισμὸς τῶν συλλογισμὸν ἔπλεξεν, ἀλλ' ἀδιάφορον ταῦτα εἰς διποιοῦν σχῆμα ἀναγαγεῖν. οἵον τὸ μὲν καθόλου καταφατικὸν μόνως ἐν πρώτῳ δείκνυται· οὐκοῦν, δταν τις καθόλου καταφατικὸν συλλογίσηται πρόβλημα, ἀνάγκη εἰς τὸ πρώτον μάνον τὴν ἀνάλυσιν ποιήσασθαι. | τὸ δὲ καθόλου ἀπο- 175· 30 φατικὸν διὰ τοῦ πρώτου περαίνεται καὶ διὰ τοῦ δευτέρου· εἴτε οὖν διὰ τοῦ πρώτου συλλελόγισται, δυνατὸν εἰς τὸ δευτέρον ἀναγαγεῖν διὰ τοῦ ἀντιστρέψειν τὴν ἀποφατικὴν πρότασιν, εἴτε ἐν τῷ δευτέρῳ, τὸν αὐτὸν τρόπον, εἰ καὶ ἔστιν, δτε καὶ τῆς τοῦ συμπεράσματος ἀντιστροφῆς δεόμεθα, ὡς δταν ἐν δευτέρῳ σχῆματι ἡ ἐλάττων ἀποφατικὴ ὑπάρχει. εἰς τὸ τρίτον δὲ οὐδαμῶς ἔστιν 35 ἀναγαγεῖν οὐδὲν τῶν καθόλου διὰ τὸ πάντα μερικὰ ἐν αὐτῷ συνάγεσθαι. τὸ δὲ μερικὸν καταφατικὸν ἐν τῷ πρώτῳ καὶ τρίτῳ ἐνδέχεται ἀναλύειν· εἴτε γάρ ἐν τῷ πρώτῳ συλλελόγισται, τῆς ἐλάττονος ἀντιστραφείσης γίνεται τὸ τρίτον

2 post δεδειγμένον add. οὐ πάντως δειγμένος ἔκεινον τοῦτο κατεσκεύασται Al. 389,10

2. 3 εἰ μὴ . . . κατασκευάσαι Phil. f. 88r (sed ante διττὴ vs. 8) 5 οἱ μὲν . . . συν-

θήκην (14) Phil. f. 88r οἱ μὲν Phil.: μὲν post ὑπερ (6) habet P 7 ἀλλ' Phil.:

om. P ἐνεργείας P; item vs. 13 10 λέγω δὲ οἱ Phil.: om. P 11 τε P:

δὲ Phil. 15 πολλοὶ . . . συλλογισμός (23) Al. 389,29 — 390,19 16 δ' (cf. vs. 19)

om. Al. 390,7 24 ὄσα . . . δὲ τὸ δευτέρον (153,25) Phil. f. 88r — 88v 26 συλλο-

γισμένος Phil.: συλλογισμός P

σχῆμα, εἴτε ἐν τῷ τρίῳ, πάλιν διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τὸ πρῶτον γενήσεται. τὸ δὲ μερικὸν ἀποφατικὸν ἐν πᾶσι δείκνυται τοῖς σχῆμασιν, ὥστε καὶ εἰς πάντα αὐτὸν ἀναλύειν ἐνδέχεται χωρὶς τοῦ τετάρτου τρόπου τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ πέμπτου τοῦ τρίτου σχῆματος. καὶ καθόλου φημί, ὅτι τοὺς μὲν ἐν πρώτῳ 5 ἀποφατικὸς εἰς τὸ δευτέρον ἔστιν ἀναλύειν σχῆμα καὶ τοὺς μερικοὺς εἰς τὸ τρίτον, τοὺς δὲ ἐν δευτέρῳ ἀποφατικὸς ὄντας πάντας εἰς τὸ πρῶτον χωρὶς τοῦ τετάρτου τρόπου. εἰς δὲ τὸ τρίτον ὅτι τοὺς μὲν καθόλου οὐκ ἐνδέχεται, πρό-δηλον· οὐδὲν γάρ καθόλου ἐν τρίῳ δείκνυται. τῶν δὲ μερικῶν τὸν ἔτερον μόνον τὸν τρίτον τὸν ἐκ τῆς μείζονος καθόλου ἀποφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττονος 10 μερικῆς καταφατικῆς. ἀμφοτέρων γάρ ἀντιστραφεισῶν τῶν προτάσεων γίνεται τὸ τρίτον σχῆμα· οἷον εἰ τὸ Α τῷ μὲν Β οὐδὲν τῷ δὲ Γ τινί· δῆλον γάρ ὅτι ἔκατέρας ἀντιστρεφομένης τὸ τε Β οὐδὲν τῷ Α καὶ τὸ Γ τινί. ὁ δὲ λοιπὸς οὐκέτι ὁ ἐκ τῆς μείζονος καθαφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττονος μερικῆς ἀποφατικῆς· οὔτε γάρ ή μερικὴ ἀποφατικὴ ἀντιστρέφει, η τε [γάρ] καθόλου, 15 εἰ ἀντιστραφείη, καταφατικὴ οὖσα μερικὴ γίνεται. πάλιν τοὺς ἐν τῷ τρίῳ τοὺς μὲν καταφατικὸς πάντας εἰς τὸ πρῶτον ἀναλύεις, τοὺς δὲ ἀποφατικὸς χωρὶς τοῦ πέμπτου τρόπου. τοὺς λοιποὺς δύο εἰς ἀμφότερα ἀνάξεις τὰ σχῆ-ματα, τὸ πρῶτον φημι καὶ τὸ δεύτερον, ἀλλ' εἰς μὲν τὸ πρῶτον θατέραν τῶν προτάσεων ἀντιστρέφων, εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἀμφοτέρας. | οἷον ἔστω ή μὲν 176^r

20 μείζων ἀποφατικὴ ή δὲ ἐλάττων καταφατικὴ, ἀμφω καθόλου· τὸ γάρ Β οὐδὲν τῷ Α, τὸ δὲ Γ παντί, ὥστε καὶ τὸ Α τινὶ τῶν Γ· καὶ γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα. ἐὰν δὲ καὶ τὴν Β Α ἀντιστρέψῃ λέγων, ὅτι τὸ Α οὐδὲν τῷ Β, (ἔσται τὸ δεύτερον). ὅμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ ἔτερου τρόπου τοῦ τὴν ἐλάττονα μερικὴν ἔχοντος καταφατικὴν πάλιν τῆς μὲν καταφατικῆς ἀντιστραφείσης γίνε- 25 ται τὸ πρῶτον σχῆμα, ἀμφοτέρων δὲ τὸ δεύτερον. καὶ τὰ λοιπὰ δῆλα.

Διαφέρειν δέ φημι πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι καὶ κατασκευάζειν η ἀνα-σκευάζειν τι δύνασθαι διὰ συλλογισμοῦ τὸ εἰδέναι διακρίνειν καὶ χωρίζειν τὰς προτάσεις τὰς ἀποφατικὸν ἔχούσας τὸ σχῆμα οὖσας δὲ καταφάτεις ἀπὸ τῶν ἀποφάσεων, λέγω δὲ τὰς ἐκ μεταθέσεως καταφάτεις ἀπὸ τῶν ἀπο- 30 φάσεων. η γάρ τούτου γνῶσις τεχνοὶ τὴν διάνοιαν ὥστε μὴ ἀπατᾶσθαι οἱ ομένους τὰς ἐκ μεταθέσεως καταφάτεις ἀποφάσεις εἶναι. πολλάκις γάρ τινος κατασκευάσαντος, ὅτι τόδε οὐ λευκόν ἔστιν, οὐδὲν θείην ἄν τις διὰ τὴν τούτου ἄγνοιαν ἀποφατικὸν εἶναι τὸ τοιοῦτον πρόβλημα· εἰτα ἀναλύειν πειρώμενος αὐτὸς ἑαυτῷ ἀπάτης ἔσται καὶ πλάνης αἵτιος ζητῶν τὴν ἀποφατικὴν πρότασιν, 35 δι' ης τὸ τοιοῦτον συνῆχται πρόβλημα. καὶ πάλιν τὸν λόγον τὸν λέγοντα 'ο λίθος ἔστιν οὐκ ἔμψυχον, πᾶν τὸ οὐκ ἔμψυχον ἀναίσθητον, ο λίθος ἄρα ἀνα-

5 τοὺς μερικοὺς Phil. f. 88v: τὸ μερικὸν P 10 καταφατικῆς Phil.: ἀποφατικῆς P
 12 τὸ γ Phil.: τῷ γ P 13 τῆς prius Phil.: om. P 14 γάρ alterum delevi
 (οὗτε η καθόλου· εἰ γάρ Phil.) 21 τὸ δὲ Phil.: τῶ δὲ P τὸ α τινὶ scripsi:
 τῶν σ οὐδὲν P 22 βα Phil.: αβ P λέγων Phil.: λέγω P 23 ἔσται
 τὸ β Phil.: om. P 26 διαφέρειν . . . ἀποφάσεων (29) Al. 396,34—397,2
 29 ἀποφάσεων Al. 397,2: καταφάσεων P 29. 30 ἀποφάσεων scripsi: καταφάσεων P
 30 η γάρ . . . πρόβλημα (35) Phil. f. 89v 35 καὶ πάλιν . . . συμπλοκὴ (154,3) Al.
 397,7—11 36 ἔστιν οὐκ Al. 397,10: οὐκ ἔστιν P

σημητος' συλλογιστικὸν ὅντα διὰ τὸ μὴ εἶναι ἀπόφρασιν 'ὅ λίθος ἔστιν οὐκ ἔμψυχον' ἀσυλλόγιστον τις ὑπολύγεται, ἀντὶ ἀποφράσεως αὐτῆς ἀκούσῃ. ἀσυλλόγιστος γάρ η λέγουσα συμπλοκὴ 'ὅ λίθος οὐκ ἔστιν ἔμψυχος, πᾶν ἔμψυχον τρέφεται'. οὐδὲ δεῖ οὖν οἰεσθαι, ὅτι ταῦτον ἔστι τὸ εἰπεῖν 'οὐκ ἔστι λευκόν'
 5 *(καὶ ἔστιν οὐ λευκόν)*. τῆς γάρ καταφάσεως τῆς λεγούσης 'ἔστι λευκόν' οὐκ ἔστιν ἀπόφρασις η 'ἔστιν οὐ λευκόν' (καταφάσις γάρ ἔστιν ἐκ μεταμέσεως αὗτη), ἀλλὰ τὸ 'οὐκ ἔστι λευκόν'. λόγος δὲ τούτου, τουτέστιν ἀπόδειξις καὶ αἵτια αὗτη. ὁμοίως ἔχουσι πρὸς ἄλλήλας η 'ἔστι λευκόν' πρὸς τὴν 'ἔστιν οὐ λευκόν' καὶ η 'δύναται βαδίζειν' πρὸς τὴν 'δύναται μὴ βαδίζειν' καὶ η 'ἐπίσταται τὸ
 10 ἀγαθόν' πρὸς τὴν 'ἐπίσταται τὸ μὴ ἀγαθόν'. ὁ γάρ τρόπος τῷ 'ἔστι' τρίτῳ προσκατηγορουμένῳ ἰσοδυναμεῖ *(καὶ)* ὁμοίως τάττεται. πάλιν ὡς ἔχει τὸ 'ἔστιν 176^r λευκόν' πρὸς τὸ 'ἔστιν οὐ λευκόν', οὗτως ἔχει τὸ 'ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν' πρὸς τὸ 'ἐπίσταται τὸ οὐκ ἀγαθόν'. ἐπειδὴ τὸ μὲν 'ἔστι λευκόν' καὶ 'ἔστιν οὐ λευκόν' περὶ ὧν η σκέψις, τὸ 'ἔστιν' ἔχει ῥῆμα, τὸ δὲ 'δύναται βαδίζειν,
 15 δύναται μὴ βαδίζειν' καὶ 'ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν' καὶ 'ἐπίσταται τὸ μὴ ἀγαθόν' οὐκ ἔχουσι τὸ 'ἔστιν', ἐκ δὲ τῆς πρὸς ταῦτα ἀναλογίας βουλόμεθα δεῖξαι, ὅτι οὐκ ἔστι τῆς ἀπλῆς καταφάσεως τῆς 'ἔστι λευκόν' ἀπόφρασις η 'ἔστιν οὐ λευκόν', ἵνα μὴ τις νομίσῃ, *(ὅτι)* διὰ τὸ μὴ προσκείσθαι *[ἥ]* τὸ 'ἔστι' τούτου ἔνεκεν παραλογιζόμεθα, ἴστεον καὶ μὴ ἀγνοητέον, ὡς ἰσοδυναμεῖ τῷ
 20 τρόπῳ τὸ 'ἔστιν'. ἀλλ' ἀναληπτέον πάλιν τὸν λόγον· δεῖ γάρ τὰ αὐτὰ πολλάκις λέγειν ὑπέρ τε τοῦ σαφοῦς καὶ τοῦ τῆς διδασκαλίας ἐντελοῦς· οὗτως ἔχει τὸ 'ἔστι λευκόν' πρὸς τὸ 'ἔστιν οὐ λευκόν', ὡς ἔχει τὸ 'δύναται βαδίζειν' πρὸς τὸ 'δύναται μὴ βαδίζειν'. πάλιν ὡς ἔχει τὸ 'ἔστι λευκόν' πρὸς τὸ 'ἐπίσταται τὸ οὐκ ἀγαθόν'. ἐπειδὲ τὸ μὲν 'ἔστι λευκόν' καὶ 'ἔστιν οὐ λευκόν', περὶ
 25 ὧν η σκέψις, τὸ 'ἔστιν' ἔχει ῥῆμα, ταῦτα δέ, φημὶ τὸ 'δύναται βαδίζειν, δύναται μὴ βαδίζειν' καὶ 'ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν' καὶ 'ἐπίσταται τὸ μὴ ἀγαθόν', οὐκ ἔχουσι τὸ 'ἔστιν', ἐκ δὲ τῆς πρὸς ταῦτα ἀναλογίας δεῖξαι βουλόμεθα, ὅτι οὐκ ἔστι τῆς ἀπλῆς καταφάσεως τῆς 'ἔστι λευκόν' ἀπόφρασις η ἐκ μεταθέ-
 30 σεως καταφάσις η 'ἔστιν οὐ λευκόν', ἵνα μὴ τις νομίσῃ, ὅτι διὰ τὸ προσκείσθαι τὸ 'ἔστι' τούτου ἔνεκεν παραλογιζόμεθα, τούτου χάριν βούλομαι δεῖξαι, ὅτι ἰσοδυναμεῖ τῷ τρόπῳ τὸ 'ἔστι'. τὸ γάρ λέγειν 'ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν' ταῦτον ἔστι τῷ λέγειν 'ἔστιν ἐπιστάμενος τὸ ἀγαθόν', ὁμοίως καὶ τὸ 'δύναται βαδίζειν' τῷ 'ἔστι δυνάμενος βαδίζειν'. τὸ γάρ ῥῆμα εἰς μετοχὴν καὶ τὸ 'ἔστιν' ἀναλύεται. ὥστε καὶ τὰ ἀντικείμενα τὰ αὐτὰ ἔσται, τουτέστιν αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν, λέγω δὴ τὸ 'οὐ δύναται βαδίζειν' τῷ 'οὐκ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν'. τὸ *(γάρ)* 'δύναται' ῥῆμα ἀναλύεται εἰς τὸ 'ἔστι' καὶ εἰς τὴν μετοχὴν τὴν 'δυνάμενος'. ὥστε καὶ τὸ 'οὐκ ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν' ταῦτον ἔσται | τῷ 'οὐκ ἔστιν ἐπιστάμενος τὸ ἀγαθόν'. ἐπεὶ οὖν οὐδὲν διαφέρει τὸ λέ- 177^r

2 ἀκούσῃ Al. 397,11: οὐκ οἴσης P

4 οὐ δεῖ . . . τὰ αὐτά (155,37) Phil. f. 89v—90v

5 καὶ . . . λευκόν ex Phil. addidi: om. P

11 καὶ Phil.: om. P 13 fort. ἐπει

δὲ ut vs. 25 (sed ἐπειδὴ etiam Phil. f. 90r)

18 ὅτι Phil.: om. P (cf. vs. 30)

ἢ P: om. Phil.

37 γάρ Phil.: om. P

γειν 'δύναται βαδίζειν', 'ἔστι δυνάμενος βαδίζειν', καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων ὁμοίως, δεικτέον πᾶλιν, ὅτι οὐκ ἔστι τῆς ἀπλῆς καταφάσεως ἀπόφασις ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις. καὶ δεικτέον τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ· τίθημι γάρ εἶναι ταῦτὸν τὸ 'οὐκ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν' καὶ τὸ 'ἔστι δυνάμενος μὴ 5 βαδίζειν', καὶ συλλογίζομαι τὸ ἐπόμενον ἄτοπον. εἰ γάρ τῆς λεγούσης 'ἔστι δυνάμενος βαδίζειν' ἀπόφασις ἔστιν ἡ λέγουσα ('ἔστι δυνάμενος οὐ βαδίζειν', ἐπειδὴ ὁμολογούμενως τῆς 'ἔστι δυνάμενος βαδίζειν' ἀπόφασις ἡ λέγουσα) 'οὐκ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν' ἀπλῆ οὖσα καὶ αὐτή, ἔστι δὲ καὶ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἡ 'ἔστι δυνάμενος (μὴ) βαδίζειν τῆς αὐτῆς ἀπόφασις, ταῦτὸν 10 ἄρα σημαίνουσιν ἀμφω, ἡ τε λέγουσα 'οὐκ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν' καὶ 'ἔστι δυνάμενος μὴ βαδίζειν'. ἀμφω γάρ καὶ τῆς αὐτῆς μιᾶς καταφάσεώς εἰσιν ἀποφάσεις τῆς 'ἔστι δυνάμενος βαδίζειν'. εἰ οὖν τὸ αὐτὸν σημαίνουσιν, ἐφ' ᾧν δῆπου ἡ μία ἀληθεύει, ἐπὶ τούτων καὶ τὴν λοιπὴν ἀληθεύειν ἀνάγκη. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνόχευται ἔνα καὶ τὸν αὐτὸν δύνασθαι βαδίζειν 15 καὶ δύνασθαι μὴ βαδίζειν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαῖον (δις γάρ μὴ βαδίζων δύναται βαδίζειν, δῆλον δῆπου (ὅτι) καὶ μὴ βαδίζειν δύναται· οὐδὲ γάρ βαδίζει [δύναται] τότε, δε λέγει δύνασθαι βαδίζειν), εἰ οὖν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ συναληθεύουσιν, ἡ τε ἀπλῆ ἡ 'δύναται βαδίζειν' καὶ ἡ ἐκ μεταθέσεως ἡ 'δύναται μὴ βαδίζειν', ἀλλὰ ἡ 'δύναται μὴ βαδίζειν' 20 ταῦτὸν ἐσήμαινε κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τῇ 'οὐ δύναται βαδίζειν' (ἀμφω γάρ ἀποφάσεις τῆς 'δύναται βαδίζειν', ἡ μὲν κατὰ ἀληθείαν ἡ δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν), καὶ ἡ ἄρα 'δύναται βαδίζειν' ταῦτὸν σημαίνοι διν τῇ 'οὐ δύναται βαδίζειν'. ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρα ἡ ἀντίφασις συναληθεύει, διπερ ἀδύνατον. τὸ δὲ ἀδύνατον ἡκολούθησεν, ὅτι ὑπενθύμησε τὴν 'ἔστι δυνάμενος μὴ βαδίζειν' 25 ἀπόφασιν εἶναι τῆς 'ἔστι δυνάμενος βαδίζειν'. ἀναγκαίως μὲν γάρ εἰς ταῦτὸν συνήγετο τῇ 'οὐκ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν' ἡ 'ἔστι δυνάμενος μὴ βαδίζειν'· ἀλλ' ἡ 'ἔστι δυνάμενος | βαδίζειν' συντηλήθευε τῇ 'ἔστι δυνάμενος (μὴ) 177° βαδίζειν'· ἡ ἄρα 'οὐκ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν' συναληθεύει τῇ 'ἔστι δυνάμενος βαδίζειν'. συναληθεύει ἄρα ἡ ἀντίφασις, διπερ ἄτοπον. εἰ οὖν, 30 ως ἔχει ἡ 'οὐκ ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν' πρὸς τὴν 'ἐπίσταται τὸ μὴ ἀγαθόν', οὕτως ἔχει καὶ ἡ λέγουσα 'οὐκ ἔστιν ἀγαθόν' καὶ 'ἔστιν οὐκ ἀγαθόν' (γῆδη γάρ ἐφθημεν εἰπόντες, ώς δομοίως ἔχουσιν αἴ τε τὸ 'ἔστιν' ἔχουσαι αἴ τε μὴ διὰ τὸ τὸ ῥῆμα εἰς μετοχὴν καὶ τὸ 'ἔστιν' ἀναλύεσθαι), δέδεικται δέ, ὅτι οὐκ ἔστι ταῦτὸν τὸ πρῶτον τῷ δευτέρῳ, οὐδὲ ἄρα τὸ τρίτον τῷ τετάρτῳ 35 ταῦτὸν ἔσται. ἐν γάρ τοις ἀνάλογον ώς ἔχει τὸ πρῶτον πρὸς τὸ δεύτερον, οὕτως καὶ τὸ τρίτον ἔχει πρὸς τὸ τέταρτον· ἔκεινων οὖν τῶν αὐτῶν οὐκ ὄντων οὐδὲ ταῦτα διν εἴη τὰ αὐτά. ἀναλόγων γάρ ὄντων τοῦ τε ἐπίστασθαι τὸ

1 ante ἔστι add. καὶ Phil.

6. 7 unc. incl. add. Phil.: οὐ. P 9 μὴ Phil.:

om. P ἀπόφασις Phil.: ἀποφάσεως P 11 μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς Phil.

16 ὅτι Phil.: om. P 17 βαδίζει Phil.: βαδίζειν δύναται P λέγεται scriberem,

nisi etiam Phil. λέγει exhiberet 20 τῇ Phil.: τῆς P 23 ἀδύνατον Phil.:

δύναται P 26 μὴ superscr. P¹ 27 μὴ Phil.: om. P 29 ἄρα scripsi:

Ἔτι P cf. 150, 17 εἰ Phil.: ἡ P 37 ἀναλόγων ... καὶ ποσῶν (156, 21) Al.

400, 10—37

ἀγαθὸν καὶ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθὸν καὶ μὴ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθὸν καὶ τοῦ εἶναι λευκὸν καὶ τοῦ εἶναι μὴ λευκὸν καὶ τοῦ μὴ εἶναι λευκὸν τὸ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθὸν ἄλλο ἐστὶ τοῦ μὴ ἐπίστασθαι τὸ [μὴ] ἀγαθόν. τὸ μὲν γάρ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθὸν τῷ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν συνυπάρχει ἐπὶ τοῦ 5 αὐτοῦ, τὸ δὲ μὴ ἐπίστασθαι οὐχ οἶντες τε ἀληθὲς εἶναι, ἐφ' οὐ ἀληθὲς τὸ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν. καὶ τὸ εἶναι ἄρα μὴ λευκὸν ἄλλο ἐστὶ τοῦ μὴ εἶναι λευκόν.

Μετακτέον δὲ καὶ ἐπὶ σαφέστερον ὑπόδειγμα τὸν λόγον δεικνύντας, ὅτι οὐκ ἔστι ταῦτὸν ἡ ἀπλῆ ἀπόφασις τῇ ἐκ μεταθέσεως καταψάσει. τὸ γάρ 10 'οὐκ ἔστιν ἵσον' οὐκ ἀν εἰν ταῦτὸν τῷ 'ἔστιν οὐκ ἵσον'. ὁ (γάρ) λέγων '[οὐκ] ἔστιν οὐκ ἵσον' τιθεῖς τι εἶναι τὸ ἵσον αὐτοῦ χωρίζει· κατὰ ὠρισμένου γάρ τυντος ἡ τοιαύτη κατηγορία (καὶ) ὑποκειμένου· οὐ γάρ ἀληθὲς κατὰ τοῦ μηδὲ θλως ὄντος καταφῆσαι καὶ κατηγορῆσαι τὸ 'ἔστιν οὐκ ἵσον'. τῷ δὲ 'οὐκ ἔστιν ἵσον' οὐδὲν ὑπόκειται ὠρισμένον, ὅτι καὶ ἐπὶ ὄντος καὶ μὴ ὄντος λέ- 15 γεισθαι δύναται· τὸ γάρ 'οὐκ ἔστιν ἵσον' οὐκ ἐπὶ ὄντων μόνων ἀληθεύεται ἡ ποσῶν, οἷον τῶν ἀνίσων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μὴ ὄντων· ἐπὶ παντὸς γάρ μὴ ὄντος ἀληθὲς τὸ μὴ εἶναι αὐτὸν ἵσον. (διὸ τὸ μὲν ἵσον) ἡ οὐκ ἵσον ἐπὶ παντὸς διαιρεῖ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος ὄντος τε ὁμοίως καὶ μὴ ὄντος· ἀντίφασις γάρ ἔστιν. ἵσον δὲ καὶ ἀνίσον, φῶντοι τὸ 'ἔστιν οὐκ ἵσον', οὐκ ἐπὶ παντὸς | 20 [οὐκ ἐπὶ παντὸς] διαιρεῖ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ἀλλ' ἐπὶ ὄντων τε καὶ ποσῶν.

"Ετι πάλιν ἐπὶ σαφέστερον μετέλθωμεν. ἐν μὲν γάρ τοῖς ἐπάνω ἀνευ τυνὸς ὑποκειμένου λέγων τὸ 'οὐκ ἔστιν ἀγαθόν' ἡ 'ἔστιν οὐκ ἀγαθόν' καὶ 'ἔστιν οὐκ ἵσον' καὶ 'οὐκ ἔστιν ἵσον', μὴ προστιθεῖς δέ, τί πιοτέ ἔστιν, δ ταῦτα λέ- 25 γεται ἡ εἶναι ἡ μὴ εἶναι, ἀσαφέστερον ἐποιούμην τὸν λόγον· νῦν δὲ τοῦτο πιοτές σαφὲς ποιήσω τὸ ἀσυνύπαρκτον τῆς τε ἀποφάσεως τῆς ἀπλῆς καὶ τῆς ἐκ μεταθέσεως καταψάσεως. ὁ μὲν γάρ λέγων 'ἔστι ξύλον οὐ λευκόν' λέγει τι εἶναι ξύλον, τούτου δὲ κατηγορεῖ τὸ οὐ λευκόν· δὲ λέγων 'οὐκ' ἔστι ξύ- λον λευκόν' δύναται μὴ μόνον τὸ λευκὸν ἀλλὰ καὶ τὸ ξύλον ἀποφάσκειν· 30 ἀληθὲς γάρ εἰπεῖν, ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ μὴ οὐ οὐκ ἔστι ξύλον λευκόν. ὥστε οὐκ ἔστι τῆς ἀπλῆς καταψάσεως ἀπόφασις, ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις. πῶς δὲ τοῦτο συνῆκται, πολλάκις εἰπον. ἐπεὶ οὖν δεδείχαμεν, ὅτι ἡ ἐκ μεταθέ- σεως κατάφασις οὐκ ἔστιν ἀπόφασις, ἀγαγκαίως συνάσαι ἔστιν, ὅτι κατάφασις ἔστι· πάντα γάρ ἀποφαντικὸν λόγον ἀνάγκη ἡ κατάφασιν εἶναι ἡ ἀπόφασιν· εἰ 35 οὖν μὴ ἔστιν ἀπόφασις, κατάφασις ἀν εἴη πάντως. τὸ δὲ 'πως' προστεθείκαμεν ὑπὲρ τοῦ ἐνδείξασθαι, ὅτι οὐκ ἀπλῶς ἔστι κατάφασις ἀλλ' ἐκ μεταθέσεως. πάσης δὲ καταψάσεως ἔστι τις ἀπόφασις· καὶ τῆς ἄρα λεγούσης 'ἔστιν οὐκ

2 τοῦ (ante εἶναι) scripsi: τὸ P (om. Al. 400,12)

3 μὴ tertium om. Phil.

μὲν Al. 400,13: μέντοι P 8 μετακτέον . . . οὐκ ἵσον (10) Phil. f. 90v

δεικνύντας scripsi: δεικνύντες P 10 γάρ Al. 400,27: om. P οὐκ (post λέγων) om. Al. 12 καὶ Al. 400,28: om. P 16 παντὸς Al. 400,33: πάντων P

17 διὸ τὸ μὲν ἵσον Al. 400,34: om. P 20 οὐκ ἐπὶ παντὸς iterat P 22 ἔτι . . .

ἀγαθόν (157,2) Phil. f. 90v 23 οὐκ prius addidi (μὴ εἶναι Phil.) 34 ἀποφα- τικὸν ex ἀποφαντικὸν corr. P¹

ἀγαθόν', ἡτις δένειχται κατάφασις οὐσα, ἀπόφασις ἔσται, ἢ 'οὐκ ἔστιν οὐκ ἀγαθόν'.

'Ἐπεὶ δὲ ἐδεῖχμεν τὴν 'ἔστιν οὐ λευκόν' καὶ 'ἔστιν οὐκ ἀγαθόν' καὶ πάσας τὰς ὁμοίας ταύταις ⟨ἢ⟩ κατηγορούμενον ⟨ἐχούσας⟩ οἷον τὸ 'ἔστιν οὐ τόδε' ἀλλας οὐσας τῶν ἀποφάσεων τῶν 'οὐκ ἔστι λευκόν' καὶ 'οὐκ ἔστιν ἀγαθόν' καὶ καθόλου '⟨οὐκ⟩ ἔστι τοῦτο' καὶ οὐσας [αὐτῶν] καὶ αὐτὰς καταφάσεις, ὥσπερ καὶ ἡ 'ἔστι λευκόν' καὶ ἡ 'ἔστιν ἀγαθόν' ⟨καὶ⟩ καθόλου 'ἔστι τοῦτο', καὶ οὐσας αὐτῶν ἀποφάσεις τὴν 'οὐκ ἔστι λευκόν' καὶ 'οὐκ ἔστιν ἀγαθόν' καὶ ὅλως τὰς 'οὐκ ἔστιν οὐ τοῦτο' (καθόλου γάρ, ἐν αἷς τὸ 'ἔστι' 10 τρίτον προσκατηγορεῖται, δύος ἀντιθέτεις γίνονται καὶ δύος ἀποφάσεις, αἱ τε ἀπλαῖ καὶ αἱ ἐκ μεταθέσεως, ὡς ἐδεῖχμεν ἐν τῷ Περὶ ἐρμηνείας), νῦν, τίνα τάξιν καὶ ἀκολουθίαν ἔχουσι πρὸς ἄλληλας ἢ τε ἀπλῆ ἀντίφασις καὶ ἡ | ἐκ 178^v μεταθέσεως, ὑπογράψουμεν. ἔστι δὲ ταῦτα, ὡν ἐμνημονεύσαμεν ἐν τῷ Περὶ ἐρμηνείας εἰπόντες εἰρῆσθαι περὶ τῆς τάξεως αὐτῶν ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς. 15 τάξουμεν οὖν, ὡς ἔφην εἰπών· ὑπογράψουμεν τιθέντες τὴν μὲν ἀπλῆν ἀντίφασιν ἐπὶ τῶν A, B, καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ Α τὴν καταφάσιν τὴν 'ἄνθρωπος ἀγαθός ἔστιν', ἐπὶ δὲ τοῦ B τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς τὴν 'ἄνθρωπος ἀγαθός οὐκ ἔστι', καὶ τηύτοις ὑποτάξουμεν τὴν ἐκ μεταθέσεως ἀντίφασιν, ὑπὸ μὲν τὸ B, ἐφ' οὐ ἡν 20 ἡ, ἀπόφασις, τάξουντες τὸ Γ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὴν καταφάσιν τὴν ἐκ μεταθέσεως τὴν λέγουσαν 'ἄνθρωπος οὐκ ἀγαθός ἔστιν', ὑπὸ δὲ τὸ A, ἐφ' οὐ ἡν ἡ ἀπλῆ καταφάσις, θέντες τὸ Δ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασιν τὴν 'ἄνθρωπος οὐκ ἀγαθός οὐκ ἔστι'. μεβ' διαίγγραμμα δεικτέον αὐτῶν τὴν πρὸς ἄλληλα σχέσιν τε καὶ ἀκολουθίαν, καὶ δι ταῖς μὲν καταφάσεσιν αἱ συντεταγμέναι αὐταῖς ἀποφάσεις ἀκολουθοῦσιν, ἔκατέρᾳ ἔκατέρᾳ, οὐκέτι δὲ ταῖς ἀποφάσεσιν αἱ καταφάσεις. τούτων οὗτως ἔχόντων, ἐπειδὴ [δὲ] ἐπὶ παντὸς καὶ οὗτος καὶ μὴ οὗτος ἡ ἡ καταφάσις ἀληθῆς ἡ ἡ ἀπόφασις αἱ ἀντιφατικῶς ἀντικείμεναι, ἀντιφατικῶς δὲ ἀντίκεινται τὸ A τῷ B καὶ ἔτι τὸ Γ τῷ Δ, ἐπὶ παντὸς ἄρα τὸ A ἡ τὸ B καὶ ἡ τὸ Γ ἡ τὸ Δ. ἐπεὶ οὖν τῷ Α ἀδύνατον 25 ὑπάρχει τὸ Γ (ἀδύνατον γάρ τοῦ αὐτὸν εἶναι λευκὸν καὶ εἶναι μὴ λευκόν), τὸ Δ ἄρα ὑπάρχει τῷ Α· δις γάρ ἄνθρωπος ἀγαθός ἔστιν, οὗτος οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος οὐκ ἀγαθός· ὕστε, διὸ εἴη Α, τοῦτο πάντως ἔσται καὶ Δ· τῇ ἄρα ἀπλῇ καταφάσει, τῷ Α, ἡ ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις ἔπειται, ἡτις ἔστι τὸ Δ. οὐ μὴν τὸ ἀνάπαλιν τῷ Δ ἔψεται τὸ A· ἐπὶ πλέον γάρ ἔστι τὸ Δ τοῦ Α· τὸ γάρ 'οὐκ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν' ἀληθεύει, καὶ μὴ ὅλως εἴη ξύλον. καὶ γάρ 30 35 ἡ ψυχὴ οὐκ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν, καὶ τὸ μὴ θν οὐκ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν· ὑπερ δὲ θν ξύλον ἡ λευκόν, πάντως καὶ ξύλον ἔστιν· οὐκ ἄρα τῇ ἐκ μετα-

3 ἐπεὶ δὲ... καταφάσεις (25) Al. 405,19—406,14

om. P

6 οὐκ Al. 405,22: om. P

6. 7 καὶ αὐτὰς καταφάσεις Al. 405,22: αὐτῶν

(ex vs. 8 translatum) κατὰ ἀποφάσεις P

7 καὶ Al. 405,23: om. P

8. 9 οὐ,

quod ante λευκόν, et οὐκ, quod ante ἀγαθόν habet Al. 405,24, om. etiam a

18 οὐ Al. 406,5: 8 P

20 τὸ Al. 406,7: τοῦ P

25 τούτων οὗτως ...

συναληθεύειν (158,35) Phil. f. 91r—91v

δὲ om. Phil.

26 ἡ (post θντος) Phil.:

καὶ P

28 post ἄρα add. ἡ Phil.

29 τὸ alterum Phil.: om. P

31 et 34 εἴη

P: ἡ Phil.; at cf. vs. 158,11

4 τὸ ετ ἔχούσας add. Al. 405,20:

om. P

6. 7 καὶ αὐτὰς καταφάσεις Al. 405,22: αὐτῶν

(ex vs. 8 translatum) κατὰ ἀποφάσεις P

7 καὶ Al. 405,23: om. P

8. 9 οὐ,

quod ante λευκόν, et οὐκ, quod ante ἀγαθόν habet Al. 405,24, om. etiam a

18 οὐ Al. 406,5: 8 P

20 τὸ Al. 406,7: τοῦ P

25 τούτων οὗτως ...

συναληθεύειν (158,35) Phil. f. 91r—91v

δὲ om. Phil.

26 ἡ (post θντος) Phil.:

καὶ P

28 post ἄρα add. ἡ Phil.

29 τὸ alterum Phil.: om. P

31 et 34 εἴη

θέσεως ἀποφάσει, ητις ἡν τὸ Δ, ἐπεται ή ἀπλῆ κατάφασις, ἐφ' ης τὸ Α, διὰ τὸ ἐπὶ πλέον εἶναι τὴν ἀπόφασιν (τὴν) ἐκ μεταθέσεως τῆς ἀπλῆς καταφάσεως. ὥσπερ δὲ τῇ ἀπλῇ καταφάσει ἡκολούθει η ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις, οὗτως κατὰ τὸ ἐναντίον τῇ ἐκ μεταθέσεως καταφάσει | ἐπεται η ἀπλῆ ἀπόφασις 179^r

5 καὶ οὐκ ἀντιστρέψει, τουτέστιν ἐφ' οὐ τὸ Γ, πάντως ἐπὶ τούτου καὶ τὸ Β, *(οὐ μὴν ἐφ' οὐ τὸ Β, πάντως καὶ τὸ Γ, διὰ τὸ ἐπὶ πλέον εἶναι τὸ Β τοῦ Γ.* διτι οὖν ἐφ' οὐ τὸ Γ, πάντως ἐπὶ τούτου καὶ τὸ Β,) τῷ αὐτῷ τρόπῳ δεικνύω. εἰ μὴ γάρ τὸ Β, ἀνάγκη πάντως τὸ Α· ἐπὶ παντὸς γάρ η κατάφασις η η ἀπόφασις· ἀλλ' ἀδύνατον· εἰ τι γάρ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν, ἀδύνατόν ἔστι τοῦτο 10 ξύλον εἶναι λευκόν· ὥστε τὸ ἀντικείμενον ἀνάγκη τὸ 'οὐκ ἔστι ξύλον λευκόν', ὅπερ ἔστι καὶ ἀληθής. ὅπερ γάρ ἀν εἴη ξύλον οὐ λευκόν, *(τοῦτο οὐκ ἔστι ξύλον λευκόν οὐκέτι μέντοι, εἰ τι οὐκ ἔστι ξύλον λευκόν, τοῦτο ἔσται ξύλον οὐ λευκόν).* καὶ γάρ τὰ μὴ ὄντα ξύλα, οἷον ψυχή, ἄγγελος, καὶ ἔτι τὸ μὴ δὲ διώς ἀληθής εἰπεῖν, διτι οὐκ ἔστι ξύλον λευκόν· οὐκέτι μέντοι ἀληθής 15 εἰπεῖν 'ἔστι ξύλον οὐ λευκόν'. ἐπεται μὲν οὖν καὶ η ἐκ μεταθέσεως κατάφασις τῇ ἀπλῇ ἀπόφασει, ἀλλ' οὐκ ἀεί, ἀλλ' ἐφ' ὃν ἀληθῆς οἷον τῶν ξύλων μὲν ὄντων οὐ λευκῶν δέ (*ἐπὶ γάρ τῆς ἐβένου, εἰ ἀληθής εἰπεῖν τὴν ἀπλῆν ἀπόφασιν,* ὥσπερ οὖν καὶ ἀληθής τὸ διτι *(οὐκ ἔστι)* ξύλον λευκόν, ἀκολουθήσει καὶ η ἐκ μεταθέσεως κατάφασις η 'ἔστι ξύλον οὐ λευκόν'), ἐφ' ὃν δὲ οὐκ ἀληθῆς, οἷον 20 ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων διώς ξύλων οὐχ οὐα τε ἀκολουθεῖν. εἰπομεν γάρ, διτι η ἀπλῆ ἀπόφασις καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων χωρεῖ· τὸ γάρ 'οὐκ ἔστι ξύλον λευκόν' φέρεται καὶ ἐπὶ ψυχῆς καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος. εἰ οὖν οὐκ ἔστι ξύλον η ψυχή καὶ τὸ μὴ ον, πῶς ἀν ἀληθεύοι ἐπ' αὐτῶν η ἐκ μεταθέσεως κατάφασις η 'ἔστι ξύλον οὐ λευκόν'; δ γάρ μὴ διώς ἔστι ξύλον, πῶς ἀν εἴη ξύλον οὐ 25 λευκόν;

'Ἐπει δ' εἰρηται ημῖν, δπως ἔχουσιν αἱ οὐπάλληλοι προτάσεις ἐν τῷ διαγράμματι, ζητήσωμεν νῦν, δπως ἔχουσιν αἱ διαγώνιοι. φημὶ οὖν, διτι τὸ μὲν Α καὶ Γ, τουτέστιν η ἀπλῆ κατάφασις καὶ η ἐκ μεταθέσεως, οὐδέποτε τῷ αὐτῷ ὑπάρχουσιν· δ γάρ ἔστι ξύλον λευκόν, τοῦτο ἀδύνατον εἶναι ξύλον οὐ λευκόν. τὰς μέντοι ἀποφάσεις ἐνδέχεται ποτε συναληθεύειν, λέγω δὴ ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος· ἀληθής γάρ τὸ λέγειν, διτι τὸ μὴ δὲ οὐκ ἔστι ξύλον λευκόν καὶ πάλιν οὐκ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὄντων μὴ ὄντων δὲ διώς ξύλων, οἷον η ψυχὴ οὐκ ἔστι ξύλον λευκόν, ἀλλὰ καὶ οὐκ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν. ὥστε αἱ μὲν καταφάσις οὐδέποτε συνα- 35 ληθεύουσι, τὰς δὲ ἀποφάσεις ἐνδέχεται | συναληθεύειν. λέγω δὲ ταῦτα περὶ 179^r τῶν μερικῶν προσδιωρισμένων προτάσεων· αὐται γάρ εἰσιν αἱ τὴν ἀντίφασιν ποιοῦσαι, ἐπει τὰς γε ἀπροσδιωρίστους οὐδὲν κωλύει πάσας πάσας συναληθεύειν. διτι δὲ μὴ οἷον τε τὰς καταφάσις τὰς εἰρημένας ἀμα ἀληθεῖς εἶναι,

2 τὴν alterum Phil.: om. P 6 οὐ . . . καὶ τὸ β (7) Phil.: om. P 7 τρόπῳ Phil.: τόπῳ P 8 γάρ μὴ Phil.; at cf. 151,27 ante η add. η Phil.

11 τοῦτο . . . οὐ λευκόν (13) Phil.: om. P 16 post ὃν fort. μὲν addendum est

18 τὸ διτι transposui: διτι τὸ P οὐκ ἔστι ex Phil. addidi 19 η scripsi:

καὶ P cf. ad 157,26 33 ξύλων Phil. f. 91v: ξύλον P 35 λέγω . . . οὐ λευκόν

(159,17) Al. 408,24 — 409,8 37 γε Al. 408,25: τε P

ίκανή μὲν καὶ ἡ ἐνάργεια δηλωσαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διότι ἄμα ἀληθεῖς ἔσονται καὶ αἱ ἀντιφατικῶς ἀντικείμεναι. τῇ μὲν γάρ ἀπλῇ καταφάσει ἔπειται ἡ ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις, ὥστε ἄμα ἀληθῆς ἔσται ἡ τε κατάφασις ἡ ἐκ μεταθέσεως, ἐφ' ἡς τὸ Γ, καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτῆς, ἐφ' ἡς τὸ Β. πάλιν ἐπεὶ 5 τῷ Γ, τῇ καταφάσει τῇ ἐκ μεταθέσεως, ἔπειται τὸ Β, ἡ ἀπλῇ ἀπόφασις, ἄμα ἔσονται ἀληθεῖς ἡ τε ἀπλῇ κατάφασις, ἐφ' ἡς τὸ Α, καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτῆς, ἐφ' ἡς τὸ Β. ταῦτα δὲ ἀδύνατα. τὰς μὲν τοίνου ἀποφάσεις, τήγαν τε ἀπλῆν, ἣτις ἦν ἐπὶ τοῦ Β, καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως, ἣτις ἦν ἐπὶ τοῦ Δ, ἐνδέχεται 10 ἐπὶ τινος ἄμα ἀληθεῖς εἶναι. ἐφ' ὧν γάρ ἡ μὲν ἀπλῇ ἀπόφασις ἀληθῆς ἦν ἡ Β, οὐκέτι δὲ καὶ ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις ἡ Γ (οὐ γάρ ἀντέστρεψεν), ἐπὶ τούτων ἐξ ἀνάγκης ἀληθῆς ἡ Δ ἡ ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις. ἐπὶ παντὸς γάρ ἡ τὸ Γ ἡ τὸ Δ (ἀντίφασις γάρ), καὶ οὐχ εἴπετο τῷ Β τὸ Γ. πάλιν ἐφ' ὧν ἀληθοῦς οὐσῆς τῆς Δ τῆς ἐκ μεταθέσεως (ἀποφάσεως) οὐκ ἦν ἀληθῆς ἡ ἀπλῇ κατάφασις (οὐ γάρ ἀντέστρεψεν), ἐπὶ τούτων ἀληθῆς ἡ ἀπλῇ ἀπόφασις 15 ἡ Β· ἐπὶ παντὸς γάρ ἡ τὸ Α ἡ τὸ Β. ὥστε γίνονται ἄμα ἀληθεῖς αἱ ἀποφάσεις ἐπὶ τινῶν· ἐπὶ γάρ τοῦ τοίχου ἀληθῆς ἡ τε λέγουσα αὐτὸν μὴ εἶναι ἔύλον λευκὸν καὶ ἡ λέγουσα αὐτὸν μὴ εἶναι ἔύλον οὐ λευκόν. ὡς δὲ ἔχουσιν ἀκολουθίας ἐπὶ τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορουμένου αἱ ἐκ μεταθέσεως πρὸς τὰς ἀπλᾶς, οὕτως ἔχουσι καὶ αἱ στεργητικαὶ πρὸς τὰς κατηγορίας, τουτέστι τὰς 20 ἀπλᾶς, ταύτῃ τῇ θέσει· ἔστιν ἵσον, οὐχ ἔστιν ἵσον, οὐχ ἔστιν ἄνισον, ἔστιν ἄνισον. διπερ ἀν εἴη ἵσον, οὐχ ἔστιν ἄνισον, οὐ μήν, διπερ οὐχ ἔστιν ἄνισον, ἥδη τοῦτο ἔστιν ἵσον· ἀληθὲς γάρ ἐπὶ τοῦ μὴ ποσοῦ ἡ μὴ ὄντος δλῶς τὸ εἰπεῖν, διτι οὐχ ἔστιν ἄνισον, οἷον διτι | ἡ ψυχὴ οὐχ ἔστιν ἄνισον ἡ τὸ χρῶμα· 180^r οὐ μὴν διτι καὶ ἵσον ἔστιν. δ γάρ μηδὲ ποσόν, τοῦτο οὔτε ἵσον ἔσται οὔτε 25 [οὐχ] ἄνισον. πάλιν μὲν εἴ τι ἔστιν ἄνισον, τοῦτο οὐχ ἔστιν ἵσον· εἴ τι δὲ οὐχ ἔστιν ἵσον, οὐ πάντως καὶ ἄνισον. οὐ γάρ ἐπὶ πάντων, ἐφ' ὧν ἀληθῆς ἔστιν ἡ ἀπλῇ ἀπόφασις, ἐπὶ τούτων καὶ ἡ στεργητικὴ κατάφασις, ἣτις ἦν τὸ Γ· οὐχ ἵσον μὲν χρῶμα καὶ φωνή, οὐ μὴν καὶ ἄνισον· τὸ γάρ ἄνισον, ὡς προεῖπον, ἐπὶ ὥριμένου τινὸς ἀληθές ἔστιν· ἐπὶ γάρ τοῦ ποσοῦ. καὶ αἱ 30 μὲν καταφάσεις οὐδέποτε συναληθεύουσιν, 'ἔστιν ἵσον, ἔστιν ἄνισον'. τὰς δὲ ἀποφάσεις ἐνδέχεται ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος ἡ δλῶς ἐπὶ τοῦ μὴ ποσοῦ· τὸ γάρ μὴ ὄν ἡ τὸ χρῶμα ἀληθὲς εἰπεῖν καὶ διτι οὐχ ἔστιν ἵσον καὶ διτι οὐχ ἔστιν ἄνισον.

'Αναδραμητέον δὲ πάλιν ἡμᾶς πρὸς τὰ ἐξ ἀρχῆς, λέγω δὴ διτι τῆς ἀπλῆς 35 καταφάσεως οὐχ ἔστιν ἀπόφασις ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις ἀλλ' ἡ ἀπλῇ ἀπόφασις. τοῦτο δὲ δῆλον ἔσται μαλιστα ἐπὶ τῶν τοιωτῶν ὄλῶν, αἵτινες τισὶ μὲν ὑπάρχουσι τισὶ δὲ οὐχ ὑπάρχουσιν, οἷον τὸ λευκὸν τισὶ μὲν ἀνθρώ-

1 ἐνέργεια P 4 β P (B): δ Al. 408,30 (a) 7 μὲν τοίνου P: μέντοι Al. 408,33

13 ἀποφάσεως Al. 409,3: om. P 16 τοίχου Al. 409,7: τοιωτου P 17 ὡς

δὲ . . καὶ ἄνισον (26) Phil. f. 92v—92v 18 προσκατηγορουμένου Phil.: προσκατη-

γορουμένων P 21 εἴη P: ἡ Phil. f. 92v cf. 157,31.34 25 οὐκ om.

Phil. 26 καὶ Phil.: δε P οὐ γάρ . . ποσοῦ (29) Al. 410,7—10

28 post μὲν add. γάρ Al. 410,9 29 καὶ αἱ . . ἀπόφασις (160,25) Phil.

f. 92v—93v

ποις ὑπάρχει τισὶ δὲ οὐχ ὑπάρχει. ἐπὶ τῶν τοιούτων οὖν τῆς καταφάσεως ψευδοῦς οὖσης, οἷον δτὶ πᾶς ἄνθρωπος λευκός, ἀνάγκη δήπου τὴν ἀπόφασιν ὅμοίως ἀληθῆ εἶναι, τουτέστιν ἐπὶ πάσης τῆς τοιαύτης ὥλης· τῆς γάρ ἀντιφάσεως ὑάτερον μόριον ἀνάγκη ἀληθῆς εἶναι θάτερον δὲ ψεῦδος. δτὶ δὲ τῆς 5 πᾶς ἄνθρωπος λευκός' ἀπόφασίς ἐστιν ἡ 'οὐ πᾶς ἄνθρωπος λευκός', δῆλον ἐξ ὧν ἔκεινης ψευδομένης αὗτη ἀληθεύει. ἡ μέντοι 'πᾶς ἄνθρωπος οὐ λευκός ἐστιν' ἐκ μεταθέσεως οὖσα καταφατική ψευδής ἐστιν. οὐκ ἄρα ἀπόφασις τῆς ἐστι πᾶς ἄνθρωπος λευκός' ἡ 'ἐστι πᾶς ἄνθρωπος οὐ λευκός' (ἄμφω γάρ ψεῦδεῖς) ἀλλ' ἡ 'οὐκ ἐστι πᾶς ἄνθρωπος λευκός'. καὶ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ὡσαύτως. σαφῶς ἄρα διὰ τῆς τοιαύτης ὥλης ἐλήλεχται, δτὶ τῆς ἀπλῆς καταφάσεως οὐκ ἐστιν ἀπόφασις ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις (ἄμφω γάρ ψεῦδεῖς) ἀλλ' ἡ ἀπλῆ ἀπόφασις, τουτέστιν ἡ 'οὐκ ἐστι λευκὰ πάντα' καὶ 'οὐκ ἐστι λευκὸν ἔκαστον'. τούτοις γάρ ταῦτάν ἐστι τὸ 'οὐ πᾶς ἄνθρωπος λευκός', ἡ ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις ἡ 'ἐστιν οὐ λευκὰ πάντα', τουτέστιν 180^v 15 πᾶς ἄνθρωπος οὐ λευκός'. ψεῦδης γάρ. ὅμοίως καὶ τοῦ 'ἐστι πᾶν ζῶον λευκόν' (τὸ 'οὐκ ἐστι πᾶν ζῶον λευκόν'), ἀλλ' οὐχ ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις ἡ 'πᾶν ζῶον οὐ λευκόν'. ἄμφω γάρ ψεῦδεῖς. εἰ δὲ αὗται οὐκ ἀντιφατικῶς ἀντίκεινται, οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἀλλών πασῶν ἐσται τοῦτο, καὶ ἐπὶ τινῶν ἡ μὲν ἀληθεύη ἡ δὲ ψεῦδεται, ὡς ἐπὶ τῆς ἀναρκαίας ὥλης 'πᾶν ζῶον οὐσία, πᾶν ζῶον οὐκ οὐσία'. οὐ γάρ ἐπὶ τινῶν δεῖ οὗτως ἔχειν τὴν ἀντίφασιν, ἐπὶ τινῶν δὲ οὐ, ἀλλ' αὐτὸς καὶ ἐπὶ πάντων τὴν μὲν ἀληθεύειν τὴν δὲ ψεῦδεσθαι.

'Ἐπειδὲ δὲ διὰ πλειόνων ἐδείχαμεν, δτὶ μὴ ταῦταν σημαίνει ἡ ἀπλῆ ἀπόφασις καὶ ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις, οἷον τὸ 'ἐστιν οὐ λευκόν' καὶ τὸ 'οὐκ ἐστι λευκόν', καὶ τὸ μὲν κατάφασις τὸ δὲ ἀπόφασις. δῆλον ως οὐχ ὅμοίως δειχθῆσται τά τε ἀποφατικά, οἷον 'οὐδὲν ζῶον λευκόν ἐστι' καὶ 'οὐδὲν ζῶον ἐνδέχεται λευκὸν εἶναι', καὶ τὸ καταφατικὸν τὸ 'πᾶν ζῶον οὐ λευκόν ἐστιν', ἀλλὰ τὰ μὲν καταφατικά, τό τε 'πᾶν ζῶον λευκόν ἐστι' καὶ τὸ 'πᾶν ζῶον οὐ λευκόν ἐστιν', ὅμοίως ἀλλήλοις καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ δειχθῆσται. καταφα- 30 τικῶς γάρ ἀμφότερα ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι· οὐ γάρ ἐστιν ἀπόφασις τῆς 'πᾶν ζῶον λευκόν' ἡ 'πᾶν ζῶον οὐ λευκόν' ἀλλ' ἡ 'οὐ πᾶν ζῶον λευκόν'· κατάφασις γάρ ἐστιν ἡ 'πᾶν ζῶον οὐ λευκόν' ὕσπερ καὶ ἡ 'πᾶν ζῶον λευκόν'. πῶς οὖν συναχθείη τὸ τοιοῦτον πρόβλημα, λέγω δηλαδὴ τὸ καθόλου καταφατικόν, τό τε ἀπλοῦν καὶ τὸ ἐκ μεταθέσεως, ὑπογραπτέον. εἰ βιολόμεθα δεῖξαι, δτὶ πᾶς ἄνθρωπος μουσικός ἐστιν, ἡ δτὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐ μουσικός ἐστι, δεῖξομεν οὗτως· χρὴ ἐν τῇ ἔκατέρᾳ τούτων δεῖξαι μέσον δρον λαμβάνειν τὸ ζῶον· καὶ μὲν βιολώμεθα δεῖξαι τὸ πάντα ἄνθρωπον μουσικόν, μείζονα ἄκρον κατηγορούμενον καταφατικῶς τοῦ ζώου παντὸς ληπτέον τὸ μουσικόν, ἔσχατον δὲ

12 λευκὰ Phil.: λευκὸν P

16 τὸ . . . ζῶον λευκόν ex Phil. addidi

19 dubito,

utrum ἀληθεύει (ἀληθεύεται Phil.) an ψεῦδηται (ψεῦδεται Phil.) scribendum sit

20 post τινῶν add. μὲν Phil.

21 οὐ, quod post πλειόνων (23) habet P, huc

transposui

25 δῆλον . . . ἐκ μεταθέσεως (161,38) Al. 411,37 — 414,17

32 ὕσπερ scripsi: κατπερ P

33. 34 πᾶς . . . μεταθέσεως Phil. f. 93r

33 ante

συναγγείῃ add. ἢν Phil.

καὶ ἐλάττονα, οὐ τὸ ζῶον κατηγορεῖται παντός, τὸν ἄνθρωπον· ἔσονται γάρ αἱ προτάσεις ‘πᾶς ἄνθρωπος ζῶον, πᾶν ζῶον μουσικόν, πᾶς ἄρα ἄνθρωπος μουσικός’, δὴ τὸ προκείμενον. οὐ δεῖ δὲ τὰς προτάσεις, αἷς χρώμεθα, ώς ἀληθεῖς ἀπαιτεῖν· παραδείγματι γάρ καὶ ὑπογραφῇ ταῖς λέξεσι χρώμεθα τοῦ 5 πῶς διὰ καταφατικῶν ἀμφιτέρων δείκνυται τὸ τε ‘πᾶς ἄνθρωπος μουσικός ἔστι’ καὶ τὸ ‘πᾶς ἄνθρωπος ἔστιν οὐ μουσικός’. ἀν δέ γε τὸ προκείμενον 181r ήμιν δεῖται πάντα ἄνθρωπον εἶναι (μὴ) μουσικόν, τὸ μὲν ζῶον πάλιν μέσος ὥριος ἔστω ὁ αὐτός, τὸ δὲ (μὴ) μουσικὸν μείζων καταφατικῶς τοῦ ζῶου καὶ αὐτὸς κατηγορούμενος, ἄνθρωπος δὲ οὐ ἔσχατος, καὶ αἱ προτάσεις ‘πᾶς ἄνθρωπος 10 ζῶόν ἔστι, πᾶν ζῶόν ἔστιν οὐ μουσικόν, πᾶς ἄρα ἄνθρωπός ἔστιν οὐ μουσικός’. εἰ μὲν οὖν τὸ ‘πᾶς ἄνθρωπός ἔστιν οὐ μουσικός’ ἀπόφασις τὸν, οὐκ ἐν πρώτῳ δὲν τούτῳ. (τὸ) συμπέρασμα σχήματι ἐδείκνυτο μόνιμον ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ, ἀντιστρεφομένης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς, εἰ γε ἀποφατικὴ τὸν τὸ ‘πᾶς ἄνθρωπός ἔστιν οὐ μουσικός’. νῦν δὲ ἐν τούτῳ μόνιμον δείκνυται. διὰ δὲ μῆ 15 ἔστιν ἀπόφασις, δείκνυούτοις δὲν ἐκ τοῦ μὴ αἰσθητικόν αὐτήν· ἀληθοῦς γάρ οὐσῆς τῆς λεγούσης ‘πᾶν ἄψυχόν ἔστιν οὐκ αἰσθητικόν’ οὐκέτ’ ἀληθῆς ή λέγουσα ‘πᾶν οὐκ αἰσθητικὸν ἄψυχόν ἔστιν’, ἀληθῆς δὲ τὸ ή ἐν μέρει ή λέγουσα ‘τὸ οὐκ αἰσθητικὸν ἄψυχον’. διὰ τούτο δὲ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ δείκνυται μόνιμον, καὶ εἴη δὲν φανερώτατον σημεῖον τοῦ μὴ εἶναι ἀπόφασιν τὴν ἐκ μεταθέσεως 20 τὸ μὴ αἰσθητρέφειν αὐτήν. τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικὸν τὸ ‘οὐδεὶς ἄνθρωπος μουσικός’ κατὰ τοὺς εἰρημένους τρεῖς τρόπους δείκνυται. οἷον ἐν πρώτῳ οὐτως· πᾶς ἄνθρωπος ζῶον, οὐδὲν ζῶον μουσικόν, οὐδεὶς ἄρα ἄνθρωπος μουσικός· ἐν δὲ δευτέρῳ διγῶς· οὐδὲν μουσικὸν ζῶον, πᾶς ἄνθρωπος ζῶον, οὐδεὶς ἄρα ἄνθρωπος μουσικός· πᾶς ἄνθρωπος ζῶον, οὐδὲν μουσικὸν ζῶον, 25 οὐδὲν ἄρα μουσικὸν ἄνθρωπος, καὶ οὐδεὶς ἄνθρωπος μουσικός.

‘Ἀναδραματέον δὲ πάλιν ήμιν ἐπὶ τὸ προδεδειγμένον περὶ τῆς τῶν προτάσεων ἀκολουθίας τῶν τε τὴν ἀπλῆν ἀντίφασιν ἔχουσῶν καὶ τῶν τὴν ταῦτα μετάθεσιν· καὶ τὴν ἀκολουθίαν, τὸν ἐπ’ ἔκειναν τῶν προτάσεων ἐδείξαμεν, νῦν καθολικώτερον δείξομεν, οὐκέτι ἐπὶ ὅλης ἀλλ’ ἐπὶ στοιχείων μόνων, ἐφ’ 30 ὃν τὰς καθολικὰς δεῖξεις ἔθος ήμιν ποιεῖν. τότε μὲν οὖν τὸ Α προτεταγμένον, τουτέστιν τὸ ἀπλῆ κατάφασις, καὶ ὑποτεταγμένον τὸ Δ, τουτέστιν τὸ ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις, τῷ δὲ Β ἀπλῆ ἀποφάσει ὅντι τοῦ Α τὸ Γ, τουτέστιν τὸ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις. καὶ τὸν τότε μὲν τῷ Γ τὸ Β ἐπόμενον, τὸ ἀπλῆ ἀπόφασις τῇ ἐκ μεταθέσεως κατάφασει, τῷ δὲ Α, τουτέστι τῇ ἀπλῆ 35 καταφάσει, τὸ Δ, τουτέστιν τὸ ἐκ μεταθέσεως. | νῦν δὲ λαμβάνομεν τὸ Α, Β 181v ἀντίφασιν, ὥσπερ καὶ τότε· ἀντιφάσεως γάρ τὸ ἀμα μὲν τῷ αὐτῷ μὴ ἐνδέχεσθαι, παντὶ δὲ ἐξ ἀνάγκης θάτερον· διμοίως δὲ καὶ τὸ Γ, Δ ἀντίφασιν, τῆς τὸν τότε ἐκ μεταθέσεως. διὰ μὲν οὖν ταῖς καταφάσεσιν ἔπονται αἱ ἀποφάσεις καὶ

4 τῆς λέξεως Al. 413,6 7. 8 μὴ Al. 413,9. 10: om. P 7 μέσος Al.:
μέσον P 8 μείζων Al.: μείζον P 12 τὸ Al. 413,14: ὁμ. P 13 τὸ
scripsi: τῆς P 14 δὲ μὴ Al. 413,17: μὴ δὲ P 16 ἔστιν οὐκ Al. 413,18:
οὐκ ἔστιν P 22 ἄρα scripsi: ἔτι P cf. 155,29 27 τὴν κατὰ Al. 414,7: κατὰ
τὴν P 35 a Al. 414,14: δὲ P 37 θάτερον Arist.: θάτερω P 38 ὅτι
μὲν . . . γέγονε (164,10) Phil. f. 93r—94r

οὐκ ἀντιστρέφουσι, καὶ ὅτι τὰς μὲν καταφάσεις ἀδύνατον συναληθεύειν, τὰς δὲ ἀποφάσεις ἐνδέχεται, δεικτέον. ὑποτίθεμαι οὖν τὸ μὲν Γ καὶ τὸ Β τὰς καταφάσεις, τὴν μὲν ἀπλῆν τὴν δὲ ἔκ μεταθέσεως, τὰ δὲ λοιπά, τὸ Δ φημὶ καὶ τὸ Α, τὰς ἀποφάσεις. τρισὶ δὲ ὑποθέσεσι χρησάμενος τὰ λοιπὰ δεῖξω, μιᾷ μὲν,
 5 ὅτι ἀντιφατικῶς ἀντίκειται τὸ Α καὶ τὸ Β καὶ ἔτι τὸ Γ καὶ τὸ Δ, δευτέρᾳ,
 ὅτι ἀνάγκη παντὶ ἡ τὸ Α ὑπάρχειν ἡ τὸ Β καὶ πάλιν παντὶ ἔξ ἀνάγκης ἡ
 τὸ Γ ἡ τὸ Δ· τρίτη ὑπόθεσις, ὅτι τῷ Γ ἔπειται τὸ Α καὶ οὐκ ἀντιστρέψει
 τὸ Γ τῷ Α. εἰ δέ τις ἐνσταίη πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, λέγω δὲ τὴν τρίτην,
 πόθεν ὅτι ἔπειται τῷ Γ τὸ Α καὶ οὐκ ἀντιστρέψει, ἵστω, ὅτι, εἰ ληφθείη τις
 10 ὅλη, ἔξ αὐτῆς τῆς ἐναργείας ὁ ἔλεγχος, ὥσπερ ἐφ' ὃν ἐθήκαμεν πρότερον
 ὑποδειγμάτων. τούτων ὑποτεθέντων δείκνυμι ἕτερα τρία, ἐν μέν, ὅτι τῷ Β
 τὸ Δ ἔπειται καὶ οὐκ ἀντιστρέψει, καὶ ὅτι τὸ Γ καὶ τὸ Β, ἀπερ ὑπόκεινται
 καταφάσεις, οὐδέποτε ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ συναληθεύουσιν, καὶ ὅτι τὸ Α, Δ, τουτέστι
 τὰς ἀποφάσεις, ἐνδέχεται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ συναληθεύειν. τὰ μὲν οὖν προκεί-
 15 μενα ἡμῖν ταῦτα. πρῶτον μὲν οὖν δεικτέον, ὅτι τῷ Β ἔπειται τὸ Δ, τρίτον
 τοῦτον ἐπεὶ γάρ ὑπόκειται, ὅτι τῶν Γ, Δ θάτερον παντὶ ἔξ ἀνάγκης ὑπάρχει
 διὰ τὸ ἀντιφατικῶς ἀντίκεισθαι, εἰ μὴ ὑπάρχει τῷ Β τὸ Δ, ἀνάγκη δῆποι
 τὸ Γ ὑπάρχειν. ἀλλ' εἰ τὸ Γ ὑπάρχει τῷ Β, ὑπόκειται δὲ ἔπεισθαι τῷ Γ
 τὸ Α, τουτέστιν φ' δ' ἂν ὑπάρχῃ τὸ Γ, τούτῳ καὶ τὸ Α ὑπάρχειν, ὑπάρχει
 20 δὲ τῷ Β τὸ Γ, καὶ τὸ Α τῷ Β ὑπάρχει. φ' ἄρα τὸ Β, τούτῳ καὶ τὸ Α,
 διπερ ἐστὶν ἀδύνατον διὰ τὸ ἀντιφατικῶς ἀντίκεισθαι. τὸ ἀδύνατον ἡκολου-
 θησε διὰ τὸ ὑποκείσθαι τῷ Β ὑπάρχειν τὸ Γ. εἰ οὖν τοῦτο φεῦδος, ἀληθὲς
 τὸ τῷ Β ὑπάρχειν τὸ Δ· ὑπόκειται γάρ ἔξ ἀνάγκης παντὶ ἡ τὸ | Γ ἡ τὸ Δ. 182^r
 οὗτως μὲν οὖν δείκνυμι, ὅτι τῷ Β ἔπειται τὸ Δ. ἀκόλουθον μὲν οὖν ἡν
 25 εὐθὺς δεῖξαι, ὅτι οὐκ ἀντιστρέψει, τουτέστιν οὐχ φ' τὸ Δ ὑπάρχει, τούτῳ
 καὶ τὸ Β. ἀλλ' ἐπεὶ πρὸς τὴν δεῖξιν τούτου δεῖχμεθα τοῦ ὅτι τὸ Α, Δ ἐνδέ-
 χεται τῷ αὐτῷ, πρότερον τοῦτο δεῖξομεν, ὅτι τὸ Α καὶ τὸ Δ ἐνδέχεται
 τῷ αὐτῷ παρεῖναι. ἐπεὶ γάρ ὑπόκειται, ὅτι οὐκ ἀντιστρέψει πρὸς τὸ Α
 τὸ Γ, τουτέστιν οὐχ ἐφ' ὃν τὸ Α, πάντως καὶ τὸ Γ, ἐὰν ληφθῇ τι τούτων,
 30 ἐφ' ὃν τὸ μὲν Α ὑπάρχει τὸ δὲ Γ (οὐχ) ὑπάρχει, ἐπειδὴ παντὶ ἡ τὸ Γ ἡ
 τὸ Δ, οὐχ ὑπάρχει δὲ τὸ Γ, φ' τὸ Α ὑπάρχει, τὸ Δ ἄρα ὑπάρχει, φ' τὸ Α·
 τὸ ἄρα Α, Δ ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ παρεῖναι. ἐπισυναπτέον δ' εὐθὺς τούτῳ,
 35 ὅτι τὸ Γ καὶ τὸ Β οὐκ ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ. εἰ γάρ, φ' τὸ Β, τούτῳ καὶ
 τὸ Γ, ἐπεὶ, φ' τὸ Γ, τούτῳ καὶ τὸ Α (ὑπόκειται γάρ ἔπεισθαι τῷ Γ τὸ Α),
 φ' ἄρα τὸ Β, τούτῳ καὶ τὸ Α ἡ ἀντίφασις, διπερ ἀδύνατον· οὐδὲνὶ ἄρα
 τῷ αὐτῷ τὸ Γ καὶ τὸ Β ὑπάρχει. τούτων δεοδειγμένων δεικτέον, ὅτι οὐκ
 40 ἀντιστρέψει τὸ Β τῷ Δ· τοῦτο γάρ λείπεται. λέγω δή, ὅτι οὐκ ἐφ' ὃν
 τὸ Δ, πάντως ἐπὶ τούτων καὶ τὸ Β, ἐπειδὴ δεῖξεται, ὅτι, ἐφ' ὃν τὸ Δ,
 ἐπὶ τούτων ἐνδέχεται καὶ τὸ Α. εἰ γάρ, ἐφ' ὃν μὲν τὸ Α, ἐπὶ τούτων
 ἐνδέχεται καὶ τὸ Δ, ἐφ' ὃν δὲ τὸ Δ, ἐπὶ τούτων πάντως καὶ τὸ Β, ἐφ'

10 ἐνεργείας P

18 τῷ β Phil. f. 93v: τὸ β P

20 α prius Phil.: δ P

22 ὑπάρχειν Phil.: ὑπάρχει P

30 οὐχ Phil.: om. P

34 γάρ Phil.:

δὲ P

35 φ' Phil.: ως P

36 τούτων δὲ Phil.

ών ἄρα τὸ Α, ἐπὶ τούτων καὶ τὸ Β, διπερ ἀδύνατον· ἀντιφατικῶς γὰρ ἀντίκεινται τὸ Α καὶ τὸ Β.

Ἐπειδὴ δὲ ἔδειξαμεν, ὅτι ἡ ἀκολουθησις τῶν προτάσεων τῶν ἀπλῶν καὶ τῶν ἐκ μεταθέσεως ἀντιστρόφως ἔχει, λέγω δὴ ὅτι τῇ ἀπλῇ καταφάσει ἡ ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις ἔπειται καὶ ἀνάπαλιν τῇ ἐκ μεταθέσεως καταφάσει ἡ ἀπλῆ ἀπόφασις, καὶ ὅτι οὐ καθ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν στοῖχον ἡ ταῖς ἀπλαῖς αἱ ἐκ μεταθέσεως ἔπονται ἡ ταῖς ἐκ μεταθέσεως αἱ ἀπλαῖ, ἀπάτην τινὰ ἵσως γενησομένην τισί, δι' ἣς δόξεις δέγεισθαι κατὰ τὸν αὐτὸν στοῖχον εἶναι μὴ μόνον τῷ Γ τὸ Α ἔπεισθαι ἀλλὰ καὶ τῷ Δ τὸ Β, θήσειν μοι δοκῶ καὶ ἀπε-
10 λέγειν, ὡς διὰ πάντων τὸν περὶ τῆς ἀκολουθήσεως λόγον ἀληθῆ δείκνυσθαι, καὶ δι' ὧν αὐτόθεν δέδεικται, καὶ δι' ὧν οἱ τὸ ἐναντίον κατασκευάζοντες λόγοι ἐλέγχονται. συμβαίνει οὖν ἡ τοιαύτῃ ἀπάτῃ, εἰ μὴ καλῶς ληφθεῖν τὰ ἀντίκειμενα, οἷον εἴ τις νομίσοι, ὅτι ἐνδέχεται τοῦ Α καὶ τοῦ Β μίαν εἶναι ἀπό-
15 φασιν τὴν αὐτήν, τὸ Ζ, κοινῶς ἀμφοτέρων καὶ ἴδιᾳ ἔκατέρου. οἷον ἔστω
15 τὸ μὲν Β 'ἔστιν ἀγαθόν', τὸ δὲ Α 'οὐκ ἔστιν ἀγαθόν'. τούτων ἀμφοτέρων μία
ὑποκείσθω ἀπόφασις τὸ Ζ τὸ 'οὔτε ἔστιν ἀγαθὸν οὔτε οὐκ ἔστιν ἀγαθόν'.
πάλιν τοῦ Γ καὶ τοῦ Δ, λέγω δὴ τοῦ 'ἔστιν οὐκ ἀγαθόν' καὶ 'οὐκ ἔστιν οὐκ
ἀγαθόν' ἀπόφασις τὸ Θ τὸ 'οὔτε ἔστιν οὐκ ἀγαθὸν οὔτε οὐκ ἔστιν οὐκ ἀγαθόν'.
τούτων οὕτως ἐχόντων δειχθῆσται, ὅτι, ὥσπερ τῷ Γ τὸ Α ἔπειται, οὕτω καὶ
20 τῷ Δ τὸ Β. ἐπεὶ γὰρ τὸ Ζ ἀποφατικόν ἔστι τοῦ Α, ἐπὶ παντὸς δὲ ἡ τὸ Α
ἡ τὸ Ζ, διὰ τὰ αὐτὰ δὲ ἐπὶ παντὸς ἡ τὸ Γ ἡ τὸ Θ, ὑπόκειται δέ, ὅτι, φ
τὸ Γ ὑπάρχει, τούτῳ παντὶ ἔπειται τὸ Α, ἀνάγκη πᾶσα καὶ φ τὸ Ζ, τούτῳ
παντὶ τὸ Θ ὑπάρχειν. ἐπειδὴ γὰρ ἐπὶ παντὸς ἡ τὸ Θ ἡ τὸ Γ, εἰ μὴ τὸ Θ
ὑπάρχει τούτῳ, φ ὑπάρχει τὸ Ζ, τὸ Γ ὑπάρχει· ἀλλ' εἰ φ τὸ Ζ, τούτῳ καὶ
25 τὸ Γ, φ δὲ τὸ Γ, τούτῳ ὑπόκειται τὸ Α, φ ἄρα τὸ Ζ, τούτῳ καὶ τὸ Α
ὑπάρχει, διπερ ἀδύνατον· ἀντιφασις γὰρ τὸ Α, Ζ. εἰ οὖν, φ τὸ Ζ, τούτῳ τὸ Γ
οὐκ ἐνδέχεται, ἀνάγκη δῆπου τὸ Θ. ἐπὶ παντὸς γὰρ ἡ τὸ Γ ἡ τὸ Θ. πάλιν
ἐπειδὴ τὸ Ζ ἀπόφασίς ἔστι τοῦ Β, παντὶ ἄρα ἡ τὸ Β ἡ τὸ Ζ· διὰ τὰ αὐτὰ
καὶ ἐπὶ παντὸς ἡ τὸ Δ ἡ τὸ Θ· δέδεικται δέ, ὅτι, φ τὸ Ζ, τούτῳ καὶ τὸ Θ.
30 φ ἄρα τὸ Δ, τούτῳ καὶ τὸ Β. εἰ γάρ, φ τὸ Δ, τούτῳ μὴ ὑπάρχει τὸ Β,
ἐπειδὴ ἐπὶ παντὸς ἡ τὸ Β ἡ τὸ Ζ, φ ἄρα τὸ Δ, τούτῳ τὸ Ζ ὑπάρχει· ἀλλ'
φ τὸ Ζ ὑπάρχει, τούτῳ δέδεικται καὶ τὸ Θ ὑπάρχον· φ ἄρα τὸ Δ, τούτῳ
καὶ τὸ Θ ἡ ἀντιφασις, διπερ ἀδύνατον· οὐκ ἄρα, φ τὸ Δ, τούτῳ τὸ Ζ· λείπε-
ται ἄρα τὸ Β. εἰ οὖν, φ τὸ Δ, τούτῳ τὸ Β, ὑπόκειται δὲ καὶ φ τὸ Γ,
35 τούτῳ καὶ τὸ Α, καθ' ἓνα ἄρα καὶ τὸν αὐτὸν στοῖχον ἡ ταῖς ἀπλαῖς αἱ ἐκ
μεταθέσεως ἔψονται ἡ ταῖς ἐκ μεταθέσεως αἱ ἀπλαῖ· τούναντίον δὲ δέδεικται
πρότερον. οἱ μὲν οὖν τρόποις τῆς ἀπάτης τοισῦτοι. συνέβη δὲ διὰ τὸ κακὸν
εἰληφθεῖ τὸ Ζ ἀπόφασιν εἶναι τοῦ τε Α καὶ τοῦ Β, ὅμοιας τὸ Θ τοῦ τε Γ
καὶ τοῦ Δ· ψεῦδος γάρ, ὅτι ἐπὶ πάντων ἡ τὸ Α ἡ τὸ Ζ καὶ πάλιν ἡ τὸ Β

8 δέδεικται ἐνδέχεται Phil. f. 94r εἶναι om. Phil. 10 ἀκολουθήσεως Phil.: ἀλη-
θεῖας P 14 ἔκατέρου Phil.: ἔκατέρα P 17 οὐκ tertiū Phil.: om. P
20 τῷ Phil.: τὸ P 22 τούτῳ scripsi: τούτων P (τοῦτο Phil.) 29 καὶ prius P:
δὲ Phil.

ἢ τὸ Ζ. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν Γ Δ Θ. τοῦ γάρ ‘ἔστιν ἀγαθόν’, διπερ ἢν τὸ Α,
ἀπίφασίς ἔστι τὸ ‘οὐκ ἔστιν ἀγαθόν’ (οὐ μὴν τὸ ‘οὔτε ἀγαθόν ἔστιν οὔτε
οὐκ ἔστιν ἀγαθόν’· ἀδύνατον γάρ ἔστι τι, οὐ οὔτε ἀγαθόν ἔστιν οὔτε οὐκ
ἔστιν ἀγαθόν,) ἀλλὰ πάντως θάτερον | ἀνάγκη. ὁμοίως δὲ οὐδὲ τοῦ Β, διπερ^{183r}
ἢ ἢν τὸ ‘οὐκ ἔστιν ἀγαθόν’, ἀπίφασις ἢν τὸ Ζ τὸ ‘οὔτε ἀγαθόν ἔστιν οὔτε
οὐκ ἔστιν ἀγαθόν’. περιείληπται γάρ ἐν τῷ Ζ τὸ Β· τὸ γάρ ‘οὐκ ἔστιν
ἀγαθόν’ ταῦτον ἔστι τῷ ‘οὔτε ἀγαθόν ἔστιν’. ὁμοίως οὐδὲ τὸ Θ ἀπίφασις
δειγμήσεται ἢ τοῦ Γ ἢ τοῦ Δ. τούτου δὲ συγκεχωρημένου ἡ ἀπάτη προήξει.
ἴστε διὰ τὸ μὴ καλῶς εἰλῆφθαι τὰ ἀντικείμενα, λέγω δὴ τὴν κατάφασιν
10 καὶ τὴν ἀπίφασιν τὰς ἀντιφατικῶς ἀντικειμένας, ἡ πλάνη γέγονε. ταῦτα δὲ
καθόλου παρεθέμην πρὸς ἔνδειξιν τοῦ δεῖν ἀκριβῶς τὰς ἀντιθέσεις καὶ ἀντι-
φάσεις λαμβάνειν, ἐπειδότεο τοῖς μὴ μετ’ ἐπιστάσεως λαμβάνουσιν ἄλλως τινὰ
ἔχειν δύναται τῶν ἀποδεδειγμένων.

Τέλος τῶν Προτέρων ἀναλυτικῶν.

1 Θ Phil.: ε P 2 οὐ μὴν . . . ἀγαθόν (4) Phil.: om. P 4 τοῦ Phil.:
τὸ P 7 ἔστι Phil.: τε P 8 δ Phil.: γ P προήξει scripsi: προήν P
(προείη Phil.) 10 ταῦτα . . . ἀποδεδειγμένων (12) Al. 418,17 -- 20

